

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6 PVEP - 00296

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

1100 1426

Αριθ. εισ. 297

ΔΩΡΕΑ

Handwritten signature

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΩ. ΓΟΤΤΛ. ΑΪΝΕΚΚΙΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΩΝ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΗΣ

ΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΩΝ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΣΤΙΓΓΡΑΦΕΝΤΑ ΜΕΝ ΕΤΜΕΘΟΔΩΣ

Τ Η Σ

ΙΩ. ΓΟΤΤΛ. ΑΪΝΕΚΚΙΟΥ

τῷ περικλεεστάτῃ νομικῷ καὶ ἐν Ἀΐλῃ χολα-
ρχήσαντος.

Μεταφραθέντα δὲ φιλοπόνως ἐκ τῆς Λατινίδος
Ἑλλάδα φωνῆν

ὁ π ὶ

ΤΟΥ ΕΤΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ

ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΟΡΝΙΚΟΥ ΚΤΛ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΒΡΑΓΚΟΒΑΝΟΥ ΒΑΣΣΑΡΑΒΑ

ὅς καὶ φιλοτίμῳ ἐκδοθέντα δαπάνῃ, νέμονται δωρεὰν πᾶσι τοῖς
φιλομαθέσι.

EN BIENNEH ΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ

ΕΝ ΤΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝΔΩΤΟΥ.

1808.

Αρ. Εσ. 1426

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερόις

310.
M. 1. 1. 1.

Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὔρε σοφίαν, καὶ θνητὸς, ὃς εἶ-
δε φρόνησιν· κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπαρεύεσθαι, ἢ χρυ-
σίς καὶ ἀργυρεῖς θησαυροὶς· τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων πο-
λυτελῶν· εὐγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ·
πᾶν δὲ τίμιον ἐκ ἄξιον αὐτῆς· ἐκ γὰρ τῆς σόματος αὐ-
τῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη· νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ
γλώσσης φορεῖ· αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαί, καὶ πᾶσαι
αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ. Παροιμ. γ'.

Γ Ω,

εὐγενεστάτῳ Ἀρχοντι Μεγάλῳ Μπάνῳ

ΚΥΡΙΩ, ΜΟΙ ΚΥΡΙΩ,

ΜΑΝΟΤΗΛ ΒΡΑΓΚΟΒΑΝΩ

τῷ φιλοσοργότατῳ μοι πατρὶ τὴν ἡικὴν προσκύνησιν.

Ηὕξάμην, πολλὰκις ἡὕξάμην, ἢ ἐξ οἰ-
κειῶν ἐμπλήσω, κατὰ τὸ γεγραμμένον,
τὰς χεῖρας, καὶ ὁφθῶ ἐναντίον σε, πατέ-
ρων φιλοσοργότατε, καὶ ἰδὲ τὰ τῆς εὐ-
χῆς μοι πεπλήρωται. Πάρεμι δ' ἔν, ἔ
δωρόν τι τὴν βίβλον ταυτηνὴ τὴν φιλόσο-
φόν σοι προσοίσων, ἅλλ' εὐγνωμοσύνης ἀν-
τικρυς τῶν τροφείων τεκμήριον, καὶ ὀφει-
λῆς τῶν ἐμῶν παιδικῶν ἀποδώσων μάλι-
σα ἔκτισιν· νόμος γὰρ ἔτος καὶ τῆς φύ-
σεως αὐτῆς ἐντετηκίως ἐσι τοῖς ἀεὶ γιγνομέ-
νοις, ὧν περ ποτὲ εὖ πεπόνθασι, πρὸς τὰς
εὖ πεποιηκότας ὅ,τινῃν εὐγνώμονας φαί-
νεσθαι· πολλῶν γε δὴ μᾶλλον κέντρον τέ-
το φιλόσοργον τοῖς ἡεῦσιν, ὧν ἡ προαί-
ρεσις ἐσπέδασε φυλάττειν τὴν τάξιν, ἥν

β.

τὰς παῖδας ἢ φύσις ἔταξεν, ἐνέφυ πρὸς
τὰς γεννήτορας· καὶ μάλιστ' οἷς γε καὶ τὸ εὖ
εἶναι πρὸς τῷ εἶναι καὶ ἐνδεῶς προσεγένε-
το. τὲτο γὰρ ἔγωγε καὶ μάλλον καυχᾶ-
σθαι ἂν ἔχοιμι πρὸς σὲ μοι γενόμενον
ικανῶς πρὸς εὐδαιμονίαν τὴν ἐν ἀνθρώποις,
ὥς ἀγωγῆς καὶ παιδείας, ὅπερ τὸ κράτι-
σον τῷ ἀνθρώπῳ μέρος τελειοποιεῖν μάλι-
σα πέφυκε, περὶ ἐμὲ ἀξίως φροντίσαν-
τος, καὶ κατηγηγῶν τὸν καὶ βίῳ ἀδιαβλη-
τότατον, καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπιληπτότα-
τον, καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστον, καὶ τῇ εὐ-
σεβείᾳ ὁρθοδοξότατον ἐπισήσαντος.

Δέξαι τοίνυν ἀντὶ τῶν, φίλε Πά-
τερ, τὸ προσεγενεχθὲν φιλοφρόνως, καὶ πε-
ρίθαλπε ποτὶ γένεσι σοῖσιν ὡς ἱερὸν ἀ-
φωσιωμένον· λέγεται γὰρ καὶ Δία, πατέ-
ρα πάντων γενόμενον, μὴ ἀπαξιῶσαι τὴν
ἱκετείαν τῷ ἀετῷ, ἀλλὰ προσηκάμενον τὴν
γονὴν, ἐγκολπώσασθαι φιλοφρόνως· Εἴης
μοι ὑγιαίνων, ἐς βαδὺ γῆρας ἡκὼν λιπα-
ρόν τε καὶ εὐδαιμον.

Ο' σὸς εὐπειθέστατος υἱὸς

Γρηγόριος Βραγκοβάνος.

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ

ΕΤ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

Τὸ τῆς Φιλοσοφίας χεῖμα ὅτι γε ἀναγκαῖον τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ καὶ ξυντελὲς πέφυκε μάλισα, καὶ λόγος αἰρεῖ ὁ φιλόσοφος, καὶ τὰ πράγματα λαμπερὰ μαρτυρεῖ τῇ φωνῇ· οἱ γὰρ ἄνθρωποι, ἕς περ πάσαι ποτ' ἀγρίαι τὸ σύνολον καὶ βαρβάραι ἴσμεν ἐπιπολὺ γενομέναι, καὶ τῶν θηρίων, ἅτε δὴ τοῖς τ' ἄλλοις καὶ διαίτης αὐτῆς ὁμοιότητι τὰ ἴσα ἔχοντας πρὸς ἐκεῖνα, ἢ πολλῷ διαφέρειν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἢ ἰσορία παρέδωκεν, ἅμα προελθούσης φιλοσοφίας εἰς γῆν, πρῶτον μὲν λόγον τῷ ἀλόγῳ ὁρῶν προσησάμενοι, ἕς τὸ ἡπιώτερον σφᾶς αὐτὰς μετεκόσμησαν· καὶ τότε ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις κατὰ μικρὸν, τότε φιλάνθρωπον καὶ κοινωικὸν ἕς τὸ βεβαιότερον ἐπιξυνήγαγον μάλισα, καὶ ξύνδεσμόν τινα πρὸς ἀλλήλους τῇ συνηθείᾳ, κατὰ νόμας ἤδη κατωκνημένοι, εὐπλοκώτερον ξυνδέοντες ὥφθησαν· εἴτα προϊόντι τῇ χεῖρὶ ἐκ συνοικιῶν πόλεις ὑποδομήσαντο· καὶ νόμας, καθ' ἕς ἐχρῆν πολιτεύεσθαι, ἔθεντο· καὶ δικαστήρια, οἷς γε τὸ ἴσον τοῖς πᾶσιν ἔγνωσαν νέμεσθαι, κατεστήσαντο. καὶ ἐκκλησίας, ἐν αἷσι' ἀπὸ τῷ ἴσῳ ὅτῳ ἦν βελομένη ἐπιτρέψαντες ἀγορεύειν, ἐπὶ τῶν μεγίστων καιρῶν

ξυναγείροντες, ἀπὸ τῆς ἀρίστης γνώμης τὰ δόξαν-
τα μάλισα προήχονται διαπράττεσθαι· ἔτω δ' ἐξῆς,
ἐπεὶ ταῦτ' ἔχοι καλῶς, γῆν τε καλλιεργησαμένων
ἐπιπολὺ, καὶ ἐμπορίαν ἐπιτηδευσασμένων, καὶ ναυτικά,
ἐφ' ᾧ πλωϊμωτέρων ἤδη γενομένων, πρὸς ἀλλήλους
ῥᾶον περαινέσθαι, ἐξαετυσασμένων, καὶ ὡς εἰπεῖν μίαν
σύμπνοιαν καὶ ἀρμονίαν συναρμολογησασμένων, εἰς ἔθνη
ἅπαν, οἷον εἰς τάξεις τινὰς τῷ ξύμπαντος κό-
σμου, διήχεται τὸ ἀνθρώπινον, καὶ μέγισται συνεκρο-
τήθησαν Βασιλεῖαι, καὶ νόμος ἐπὶ πάντων, τά τε
εἰς εἰρήνην καὶ πόλεμον εὖ διαθόμενος· καὶ ταῦτα μὲν
Φιλοσοφίας, λόγος, κοινωνία, ἀρμονία, πρῶτος,
αὐξήσις, τέχνη, ἐπιστήμη, καὶ νόμος ἐπὶ πᾶσι κρα-
τῶν, προσελθούσης εἰς γῆν, εὐεργετήματα παρὰ
πᾶσι πιεύεται.

Ἀλλ' ἐπεὶ περ αὐτὴ ὑσέρω χρόνῳ, χαλεπωτέ-
ρας πειρασασμένη τῆς δαίμονος, τῆς οἰκείας ἐφυγαδεύ-
θη Ἑσείας, ἐκ ἄνευ πολλῆς ταραχῆς φιλοσόφου ἀπο-
σπαδεῖσα ἀγκάλης, ἐς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀπεσώθη·
Ἐνθα δὴ, καίτοι ξενίας λαμπραῖς, καὶ ἀβροτέρας
τυχῶσα ἐδῆτος, καὶ τέτε Δέσποινα πολλῶ τῷ
κρότῳ τῆς Εὐρώπης ἀπάσης ἀκέσασα, ἀλλ' ἐν ἐκ
ἠξίωσε μεταμεῖψαι καὶ τὴν φύσιν μετὰ τῆς τύχης,
ἀλλ' ἐπὶ τῷ χήματι ἰσαμένη, διεμέμνητο τῆς Ἑλ-
λάδος ἐκείνης τῆς γεραίας· ἐξ ἧς τότ' εἶναι ἔχε λα-
βῆσα, καὶ τὸ γάλα ἐθηλάσατο πρῶτης, καὶ ὀδόντας
ἐξέφυσε, καὶ εἰς ὦραν ἦκε λαμπράν· Διὸ δὴ ἔς τε τὴν

διαμόχθηρον ἔξιν τῆς μητρὸς καὶ τὴν γύμνωσιν πολ-
 λῶ περιαλγῶσα τῷ πάθει, τὸν χρόνον τετονὶ, τῆς
 δαίμονος ἡδὴ, ἐπεὶ κόρον λάβοι ποτὲ τῶν κακῶν, μέ-
 χει τάρτε γε σησαμένης τὴν ἐπήρειαν, περιέμενεν, ἵν'
 ἐς τὰ οἰκεία αὖθις ἐπανελθῶσα Αἰνάντορα, θερα-
 πεύσῃ τὴν γειναμένην, καὶ τῆς ὀδυνηρᾶς ἀνασῆσει
 κλίνης, χεῖρα προῖχομένη φιλόσογον· εἰδ' ἔτω τὸν
 ρύπον συπτικωτέρῳ τῷ νίτῳ αὐτῆς ἀπομόρξασα,
 τό,τε ἀνάγωγον, εἴτι εἴη παρεισαχθὲν μεταξὺ, καὶ
 τὸ βάεβαρον δεσικωτέρῳ τῷ σμήγματι ἀποσμή-
 ξασα, περιεῖλῃ τὴν γύμνωσιν· καὶ ἀνθηροτέρῃ δὴ-
 πεδεν τῇ ἐδῆτι, ἀνθ' ὧν φέρει ῥακίων, μετακο-
 σμήσασα, ἀνορθώσειεν. Ἐντεῦθεν ἔν παῖδες αὐτῇ
 πανταχόθεν ἐπαγαλλόμενοι, καὶ κροτῦντες, ἡδέως
 ἡδὴ προσίασιν· τῇ τε τῆς αὐτίκα μετακοσμήσεως
 τῆς Μητρὸς ἐλπίδι διακηλέμενοι, περὶ αὐτὴν χαριέν-
 τως ἐνασμενίζονται, ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, οἷον τῶν
 τροφείων ἀντίδοτον, ἔντι ἕκαστος συνεισφέρων βοήθη-
 μα, ἃ μὲν ἀπὸ τῆς Ἐλικῶνος ἐκείνῃ δεσπόμενοι, ἃ δὲ
 καὶ ἐξ ἄλλοτρίας φυτοκομίας ἀνθολογῶντες, τὸ σύμ-
 παν γεμὴν καρπὸν ἀπὸ τῆς πρωτογόνου ἐκείνῃ σπέρ-
 ματος ἐκφυέντα σιτολογῶντες. Ἡ δὲ, τὴν ἐκ τῆς
 σαχυολογίας θεραπείαν φιλοφρόνως προσφερομένη,
 φιλοσόφως ἀσπάζεταιται, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ὑποπτεῶ-
 σα, τῆς Ἐρατεινῆς Πιερίας ἐκείνης ἀποπειρᾶσαι προ-
 τρέπεται.

Ἡ δὲ ἡ ἀνοδος πάλαι μὲν ἦν τετριμμένη καὶ βά-

σιμος, νῦν δ' ἔν χήτει τῶν ὀδεύοντων ὕλομανήσασα,
 καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν καθ' ἑκάτερα θάμνων ἀδιεξι-
 τητος· ἀλλ' ἐχ' ἔτις ἐπιπολὺ κατιχύσει ὁ φθόνος,
 εἴγε τῆς τῶν προγόνων μνηθεῖντε δόξης ὑμεῖς γ', ὧ
 παῖδες Ἑλλήνων ἐκείνων, ὧν τῷ θαύματι πάντες
 πανταχῶς κατέχονται ἄνθρωποι. Συμπροθυμήθητε
 τοῖσιν τῶν ἐλπίδων ἀξίως, ὡς πολλαπλάσιον ἀπο-
 ληψόμενοι τὸ ἐκ τῶν πόων μικρὸν ὕσερον γενησόμενον
 καὶ σμινύης γενναίας ἐπιλαβόμενοι πρὸς τὴν ὕλην,
 περοδοπειεῖσθε ξὺν θεῷ ἀντιλήπτορι, μηδενὸς τῶν
 ἐμποδοσατέντων φειδόμενοι· μηδὲ προκαμίητε, πρὶν
 ἢ ξυνεχῶς κατατείνοντες, τῆς Ἀκρωθείας αὐτῆς ἀ-
 πλανῶς ἐπιβῆτε, ἄλλος ἄλλοθεν ἐξῆς κατὰ πόδας
 ἀναρρίχώμενοι, καὶ τῆς βίβλου ταύτης τῆς φιλοσόφου,
 χεῖρα τε φιλάνθρωπον παρεχέσης, καὶ ἀπαρεγκλί-
 τως τὸν βελλόμενον ἀνελκέσης, ἀφύκτως ἐχόμενοι.
 Τὸτο γὰρ ὑμῖν ἐσι πάτριον· εἴτι τῆς πατρώας ἀ-
 ρετῆς ὑμῖν ὑπολανθανόν ἐνδομυχεῖ, εἴτις μνήμη εὐ-
 κλείας, εἴτις πόθος παιδείας, ἢ ὕγρον ἔτι σπέρμα,
 σπευδαῖον μάλα τε καὶ γενναῖον ἐν ταῖς φλεψὶν ὑμῶν
 ὑπονηχόμενον κυκλοφορεῖ ἀδιάφθορον, ἀπ' ἐκείνων
 γνησίᾳ γένεσι διαδοχῇ ἀποσωζόμενον ἐν ὑμῖν· τῷ δ' ὕ-
 μῖν, φημί, πάτριον γίγνεται, πρὸς τὰς πόνας ἐκ-
 θύμως ἐπαποδύεσθαι, τάτε ξυμφέροντα θεωρούμενες
 κατὰ μέγεθος τὸν φιλόπονον, τάτε καλὰ ἀπανθι-
 ζόμενες κατὰ μέλισσαν τὴν φιλόκαλον, ὅθεν ἂν
 ἐξῇ τι ἐδώδιμον ἀπενέγκασθαι, καὶ κάρπιμον ἀπαμύ-

σαδαι, μηδενὸς μήτε πόνων φειδομένους, μήτε δαπάνης ὑπισσοῦν. Ὡν γὰρ ἀπὸ τύχης, ἐκ οἷδ' ὅπως ἡμῖν ἐγένετο εἶρεσθαι, ταῦτ' ἀρετῇ νῦν γ' ἀνακτῆσθαι δίκαιον· τίν' ἀρωγὸν ἐς τὸτο ξυναντιληψόμενον περιμένομεν; τίνα δὲ βοηθόν; ἄλλως τ' ἐδὲ χρεὶ ἐς ἄλλον ὄντιν' ὧν αὐτός τις γένοιτ' ἂν ἐγκρατὴς, εἰ θελήσειε, τὰς ἐλπίδας ἀνατιθέντας, τῷ καθ' ἑαυτὸς ἐκόντας παραμελεῖν· αἰχρὸν γὰρ τρεῖς, καὶ ἐπαιτικόν πως δόξειεν ἂν, καὶ ἀνάξιον· ἀλλ' αὐτός γ' ἕκαστος τό τε καθ' ἑαυτὸν προσρῶμενος ἄριστα, καὶ ὅγε κοινῇ ξυνενέγκοι ἰδίον ποιέμενος μάριστα, προθύμως, ὧν χεῖρ' ἐξοίσει, ὀφείλει ἀντιλαμβάνεσθαι· ὅς μὲν γὰρ, κατιδὼν τι ἑαυτῷ διαπράττειν προσηνῆκον, ἐς τὸ ἐργὸν ἐκ τῷ εὐθέως χωρήσειεν, ἕτος γ' ἐπὶ τῶν καιρῶν ἐκάσων τυγχάνειν ἐν ἅπασιν, ὧν τῷ πόθῳ κατέχεται, τῷ σκοπῷ ἀσφαλέστατος· ὅς δ' ἐπ' ἄλλοι τρίας τραπέζης παρσκευὴν ἐρείδει τὸν ὀφθαλμόν, μηδὲν αὐτὸς ἑαυτῷ προνοῶν, ἀποκλείεται πολλάκις τῆς ἐσιάσεως· Ἡ δὲ γὰρ ἕτος ἐκεῖνός ἐστιν ὁ καιρὸς· ὅς προκαλεῖται ὑμᾶς μεθ' ὑψηλῶς τῷ κηρύγματος εἰς τὸ εἰδέναι· ἐν ᾧ τοῖς καλῶς ἀγωνισομένοις πρόκεινται ἄθλα μὲν ἢ δόξα τῆς πατρῴας ἐκείνης παιδείας, ἀγωνοθέτης δ' ἐπὶ τέτοις ἡ φιλοσοφία ἐφίσταται· ἢν εἰσάγει μάλιστ' ἡ βίβλος αὕτη, ἣν ἀνα χεῖρας φέρεις.

Ἡ δὲ πατὴρ μὲν ἐγένετο ἐκεῖνος ὁ περικλητὴς Γερμανὸς Ἰωάννης Θεόφιλος Ἀϊνέκκιος· (*) ὁ δὲ Εὐγε-

(*) Ἀϊνέκκιος (Jo. Gottlieb.) ἐγεννήθη μὲν ἐν τῇ

νέσας Αἰχὼν Μέγας Βόρηνικος κύριος Γεηγόριος Βραγκοβάνος Βασσαράβας, Εὐπατρίδης Βεκορε-
σίς, λόγος καὶ μέσας Θεραπεύσας ἐπιπολὺ, ὑπὸ
Λάμπρῳ τῷ Φωτιάδῃ, ἀνδρὶ ἐλλογίμῳ, καὶ ὑδενὸς ἦτ.

Ἡγεμονία τῆς Ἀρχαιοπόλεως (Altembourg) κατὰ
τὴν Εἰσεμβέρην τῷ 1681 ἔτει τῷ Σωτηρίῳ· ἅμα δὲ
εἰς ἡλικίαν προβάς, μαθημάτων, ἅπερ τὸ κράτιστον τε-
λειοποιεῖ τὸ ἀνδρῶπι, ὥς ἕτος αὐτὸς ἐν τῷ ἰδίῳ ὠμο-
λόγησε προσιμῶ, καὶ τὴν ἀληθῆ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρω-
πίνων πραγμάτων ἄρις· ἐκ τῆ ὁρᾷ λόγος ἐξαγει γυνῶ-
σιν, ἐφρόντισε· γενόμενος δὲ τῶν ἐπισημῶν ἐγκρατὴς,
τῆς φιλοσοφικῆς πρώτον ἐν Ἀῶλῃ ἡξιώθη Καθέδρας·
ἐν ἧγ' ἀξίως λόγος εὐδοκίμησας, κἀντεῦθεν τὸ τῆ Ἀν-
λικῆ Συμβέλε κατὰ τὸ 1721 ἔτος ἀξίωμα προσλαβὼν,
τῶν νομικῶν προχειρίσθη Διδάσκαλος· τρίτῳ δὲ ἔτει
ἐκ τέτε ἡ περὶ αὐτὸν φήμη πανταχῇ διαπταῖσα, εἰς
τὴν Φρανκερικὴν Ἀκαδημίαν ἀξιῶσαι τῶν Λαμπρῶν
Φρεσιακῶν Ταγμάτων μετήγαγε· κἀντεῦθεν τρίτῳ αὐ-
δῆς ἔτει ἐπιστάματι τῆς Βορσσιακῆς Μεγαλειότητος
τὴν ἐν Φραγκοφερτίῳ κατὰ τὸν Βιάδρον ποταμὸν νομι-
κὴν Καθέδραν μετὰ δόξης ἱκανῆς μετημείψατο. Εὐδο-
κίμησας δὲ κἀνταῦθα ἔξ ὅλοις ἔτεσιν, ἡναγκάσθη πως
παρὰ τῇ αὐτῇ Βασιλείῳ, ἐπαναλαβεῖν τὴν ἐν Ἀῶλῃ·
ὅπερ γε τὸ τέλος τῇ βίῃ ἐδέξατο τῷ 1741 ἔτει, πολ-
λὰ καταλιπὼν τοῖς μεταγενεστέροις συγγράμματα· ὧν
τὰ πλείονος λόγος ἡξιᾷ εἰσι ταῦτα. α'. τὸ περὶ Ἀρ-
χαιοτήτων Ρωμαϊκῶν νομικὸν σύνταγμα· ἐξ ἧ πρώτον
λόγος αὐτῇ πολὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ἐβρύη. β'.
τὰ σοιχεῖα τῆ πολιτικῆς δικαιομάτος κατὰ τὴν τάξιν
τῶν Γεσινιανικῶν Κωδίκων. γ'. τὸ περὶ τῆ πῶς δεῖ γρά-
φειν Λατινισί. δ'. σοιχεῖα Λογικῆς τε καὶ Ἠθικῆς (ἡ βί-
βλος αὕτη) ὧν προηγείται ἰσορία φιλοσοφίας. ε'. ἡ ἰσο-
ρία τῆ πολιτικῆς δικαιομάτος τῶν Ρωμαίων καὶ Γερμανῶν.

τονι ἐν λόγοις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν τοῖς Ἑλλήσι, τὰτ' Ἑγκύκλια παιδευθεῖς, καὶ τῆς κατὰ πᾶν εἶδος φιλοσοφίας ἔξεως ἱκανῶς γενόμενος ἐγκρατὴς, καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσαγε εἰς τὸ δόγμα φέρει τῆς πίσεως τρανῶς τε καὶ ἀμωμήτως διακέσας αὐτῆ, ἀναδεξάμενος αὐτήν, ἐκ Λατινίδος περιβολῆς τῷ Ἑλληνικῷ καὶ γενναίῳ τετῶι μετημφίασεν ἱματίῳ, ἑαυτῷ μὲν τυχὸν μελέτης φιλοσόφου ἀγώνισμα ποιησάμενος, τοῖς δ' Ἑλλήσι καὶ Ἑλληνισαῖς κτήμα ἐς τὸν ἅπαντα βίον εἰς εὐεργεσίαν ἀνάγραπτον ἀξιώσας καταλιπεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ τύποις ἐκδὸς φιλοτίμῳ δαπάνῃ, δωρεὰν τοῖς φιλαναγνωσῶσι νέμειν πεφιλοτίμηται· Πρόκειται τοίνυν ὑμῖν, ὦ παῖδες Ἑλλήνων, τῇ μεγαλοδωρίᾳ, οἷον ἐν πανδαισίᾳ ἀδελῶς ἐντευφᾶν, εὐγνωμόνως διαμνημονεύοντας ἐς τὸν Εὐεργέτην τὴν χάριν· εἰδέτι μεταξὺ ἐν τῷ τύπῳ παραμεμέληται, τὲτ' ἔμοιγ' ἂν εἴη ἀποδοτέον ἀμάρτημα τῷ ἥτοι μετ' ἀπροσεξίας ἐπισατήσαντι, ἢ ὑφ' ἐτέρων περιεγομένῳ τινῶν περιστάσεων. Ἀλλὰ σύγε ξυγγνώμων μοι εἴης, ἐπὶ τὸν νῦν αὐτὸν εἰσδύων τῆ πράγματος, κατολιγωρῶν μὲν τῆ ἀτυχήματος, τὸν δὲ μυελὸν ἐκμυζῶν, οἷον εἰ Αὐμβροσίαν πρὸς Ἀθανασίαν προσεκτικώτερον· ἔννεσι γὰρ τῇ βίβλῳ τραφὴ, ἐχ' ἢ τὸ σῶμα τετὶ τὲπίκηρον καὶ φθειρόμενον,

ζ'. χοιχεῖα τῆ φυσικῆ δικαίωματος, καὶ τῶν ἐθνῶν. ζ'. διατριβαὶ Ἀκαδημαϊκαὶ περὶ διαφόρων πραγμάτων· ἅπερ, ὡς ἀπὸ μιᾶς ψήφου τὴν εἰς φιλοσοφίαν ἐπίδοσιν τῆ ἀνδρὸς μαρτυροῦντα, τὴν πρώτην ἴδραν ἐν τοῖς σοφοῖς τῶν Γερμανῶν αὐτῷ πρυτανεύεσι.

ἀλλ' ἥτις τὸ ἀφθαρτον καὶ ἀκέραιον τὰνθρώπου τρέφουσα μέρος, τελειοποιεῖ τὸτο μόνη· κἀντεῦθεν τὴν εὐδαιμονίαν, εἴτις ἐπ' ἀκριβές τε καὶ μετ' ἐπιστάσις αὐτὴν μετέρχοιτο, ἐκ ἀπεικότως μνησεύει.

Γένεσις μὲν γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πρόοδος φιλοσοφίας προηγουμένη, Λογικὴ δὲ ταύτῃ ἀκολουθεῖσα, καὶ ταύτης ἐχομένη ἡ Ἡθικὴ, οἷονεὶ τρίπλοκος σειρὰ ἀλληλένδετος, τὴν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν φέρουσαν ὑπογράφουσιν· ἡ μὲν γὰρ τῆς τῶν τῆς φιλοσοφίας πατέρων εὐκλείας κατὰ τε γνῶσιν καὶ πράξιν εἰς τὸ συνοπτικώτερον μάλισ' ἀφήγησιν ἔχουσα, εἰς τε μίμησιν τὴν ἐκείνων ἐκ τῆ εἰκότος προτρέπει, καὶ τὴν ὁδὸν ὑπανόγει τῶν κατὰ φιλοσοφίαν δογμάτων· ἡ δὲ Λογικὴ αὐτοῖς ἐξ ἀληθῶν ἀληθῇ συνάγειν διδάσκουσα, κἀντεῦθεν πρὸς γνῶσιν τῆ ἀληθείας τε καὶ ἀγαθοῦ προδπαθεῖσα, πρὸς τὴν τελειότητα ἐκείνην κατὰ λόγον ἀρεθὸν καὶ αὐτὴν γ' ἀφορᾷ τῆ ἀνθρώπου· τέλος μὲν γὰρ ἀληθείας ἡ γνῶσις, γνώσεως δὲ ἡ πράξις, πράξεως δὲ ἡ καθαρότης· ἥς ἡ εὐδαιμονία ὅρος μόνος ἀκρότατος· ἐξῆς δὲ τέτων εὐθὺς ἔπεται τὸ τρίτον μέρος τῆς βίβλου ἡ Ἡθικὴ, ἡ Σωκρατικὴς ὅλως αὐδῆς θεσπέσιόντι ἀπόρροια· ἥτις περὶ τε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῆ γενικώτερον καταγινομένη, καὶ λόγον ἔχουσα, γνῶσις εἶναι, ἡ ἐπισήμη τῆ ἀγαθοῦ, ἐφ' ᾧ ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῆ ἐφιμέδαι, ἐκ αὐτῶν ἀλόγως καὶ τῆς Εὐδαιμονίας αὐτῆς γενικώτερον ἐπισήμη ὀρίζοιτο, εἴγ' ἐξ αὐτῆς τότ' εὖ

ζῆν καὶ μὴ, εἰσαγομένης καὶ μὴ, περιγίγνοιτο· κα-
κίας γὰρ καὶ ἀρετὰς ἀπὸ τῆς ἐναντίας ἐκσηλιτεύεσα,
καὶ συνισῶσα, ἀποπέμπεσθαι ἐκκριζύντας, καὶ εἰσποιεῖ-
σθαι προσφουμένους φιλοσόφως παιδεύει· τάτε εἰς
Θεὸν τῆς τῶν ἀπάντων δημιουργοῦ ὑπαρξίν φέροντα, καὶ
οἷς γε τῆς ἀμωμότητος ἄπτεται πίσεως, εὐσεβῶς
ἐξηγεῖται· καὶ τέλος λύχνον τοῖς πόσιν ἡμῶν, καὶ φῶς
ταῖς τριβοῖς τὸν θεῖον νόμον προφητικῶς προτιθεῖσα,
καὶ μέχρι τῶν προπυλαίων τῆς θείας ἐπαγγελίας τῷ
Εὐαγγελικῷ χειραγωγῶσα φωτὶ, εἰσπέμπει εὐσό-
χως τῇ τῶν δογμάτων ἐλπίδι ἐφωδιασμένον εἰς τὸ
ἀκρότατον ἀγαθὸν τὸν θεωρίᾳ καὶ πράξει φιλόσοφον.
Εὐρύωδτε.

Ν. Δέκας ὁ ἐκδότης.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΙΓΓΡΑΦΕΩΣ.

Καίτοι ἐκ πρώτης ἑδ' ἡλικίας τοῖς μαθήμασι μέμνημαι μάλιστα χαίρειν ἐκείνοις, ἅπερ τὸ κράτιστον τᾶνδρώπῃ μέρος ἐς τελειότητα ἄγουσι, καὶ τὴν ἀληθῆ τῶν τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων γνῶσιν ἐξ αὐτῆ τε οὐδεὶς λόγῳ παράγουσιν· εἰδ' ὅσον κατὰ τὴν τῆς περικλεῦς Φρεδεριακῆς Ακαδημίας καθέδραν, ἔτῳ τῷ Θεῷ εὐδοκήσαντος, ἵνα καὶ ἄλλοις κοινῇ, τὸ ἐμπιστευθέν μοι τάλαντον μεταδῆς, γενναίῳ ὠφέλιμος, ἐκ μεγίστης τῶν Κρατάντων προσεκλήθην ἐπιεικείας, ἧδε ποτ' ἄλλ' ἔν ἐντεθύμηναι, ὡς μετὰ τασύτων καὶ τηλικέτων φιλοσόφων χρόνῳ καὶ τύποις τί τῶν ἑμαυτῆ πονημάτων ἐκδῆναι δεήσοι· ἧδε τοῖς εἰσαγωγικοῖς τῶν βιβλίων, ὧν ἐπ' αὐτῷ τῷ φέρ' εἰπεῖν τῷ πλήθει κατέστημεν ἐνδεεῖς, τῶν τοιούτων τι ἔτι προθεῖναι δεήσειν ὤψιν. Ἐνθεν μὲν γὰρ τὸ περὶ τὸ διδάσκειν τὰ νομικὰ διηλεκτὰ τῆς σπεδῆς, ὅπερ ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἐν Ἀλλήμῃ διατρεβονθ' ὅλως ἑαυτῆ ἀνηγήσατο, ἀμφ' ἐκεῖν' ἔχειν μάλιστα διεκώλυεν· ἔνθεν δ' ἐχ' ἥττον ταυτόν μοι ἐποίει καὶ ἡ Προεδρικὴ τῆς περικλεῦς Φρανκερκῆς Ακαδημίας ὑπὸ τῶν Λαμπροτάτων τῆς Φρεσίας

Ταγμάτων μοι παρ' ἐλπίδα πᾶσαν καὶ προσδοκίαν ἐκ
 εὐκαταφρονήτοις συνθήκαις μεγαλοδύως ἐμπισευ-
 θεῖσα Καθ' ἑδρα· ἐν ἣ τῶν πάλαι μοι παιδικῶν, τῆς
 φίλης Φιλοσοφίας φημί, μᾶλλον ἀφροντισήσας ἢ
 πρότερον, πάνθ' ὃν ἀπὸ τῆς κοινῆς καὶ ἰδίας μελέτης
 δυναίμην χρόνον μεταξὺ ὑποκλέψαι, τέτον τῇ ἐπε-
 ξεργασίᾳ τῶν νομικῶν, καὶ τῇ γραφῇ ἐτέρων τινῶν
 πρὸς ταῦτα Κωδίκων φέρων ἀπλῶς ἀφωσίωσα·
 ὅδ' ἀληθέσσει· εἰ γάρ μοι κατὰ θυμὸν ἐχώρει τὰ
 πρᾶγματα, ἐκ ἂν ἴσως ἔτις ὅλῳ θυμῷ τῶν πρῶ-
 των ἐκείνων περὶ φιλοσοφίαν ἀγώνων ἠψάμην, ὥς καὶ
 ἄλλοις τὴν ἐπὶ τὰς Μῦσας ἄγεσαν διδάσκων καὶ γρά-
 φων ἅμ' ὑπανοῖξαι· ἠπιστάμην γὰρ ὅσον ἐργῶδες τε
 καὶ ἐπικίνδυνον νῦν φιλοσοφία ἐγκύπτειν, καὶ ἀπρολή-
 πτω κρείσει, ὅπερ τῷ ὀρθῷ λόγῳ οἰκειῖται, ἢ ἄλλο-
 τριῖται, ἐπ' ἀκριβὲς ἀνιχνεύειν· ὃ γὰρ ἠγνόουν, ὅση
 μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπεχθεῖα, ὅση δὲ μάλιστ' ὕβρει
 καὶ λαιδορίᾳ, ἵνα μὴ εἴπω καὶ ἐνεδρῶν ἐδ' ὅτε παρὰ
 σκευὴ τὸ πρᾶγμ' ὑποκείμενον ἔσοιτο, ὅποτε τις τῶν
 ἄλλων, περί τι νεωτερίσας, γνώμῃ δόξειε διαφέρειν. Τε-
 λευταῖον δὲ καὶ πείρα μεμάθηκα, εἴπερ καὶ ἄλλῳ τῷ,
 ἐν γένει τῇ φιλοσοφίᾳ, ἣ ἥκιστα ἔδει μάλισα, ὅτι πλεῖ-
 σον τὴν τῷ ἀνδρωπίνῳ ἀξιοματικῷ κρατεῖν ἐκ τῆς πλείο-
 νος πρόληψιν· καὶ τὴν μαθητεύσαν νεωλαίαν τὴν
 συνήθη ταύτην καὶ τετριμμένην, ἣ ἥν περ ἔδει μάλι-
 σα τρέπεσθαι, ἥδιον τρέχειν. Εἰγ' ἕκαστος τῶν και-
 ρῶν φέρ' εἰπεῖν ἰδίαν τινὰ τῇ φιλοσοφίᾳ ἔχει μέθο-

δον· ἦν εἰκὸς μόνην, ἐς ἃν τὴν κοινὴν ὄρεξιν γαργα-
λίζῃ, τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν ἐπὶ πολὺ, καὶ τῇ τῶν
νέων ὑπερώα μέχρι τέτε προσιζάνεσαν διαρκεῖν, μέ-
χρῃς ἂν ἑτέρος τις τῶν φιλοσοφόντων ἐκ ἄνευ κρότε
πολλῷ προέλθῃ εἰς τὴν σκηνήν. Ἦν γὰρ ὅθ' οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ τοὶ πιτύροις χολασικαῖς αὐτόχρημ' ἐβό-
σκοντο, ἀλλ' ἐν γ' εἰ πόλλ' ἄττα περὶ ταυτοτήτων,
ποσοτήτων, μελλοντοτήτων, ἀτομοτήτων, καὶ ἄλλων
μυρίων τοιούτων λήρων ἀπὸ τῆς μεταφυσικῆς, καὶ περ
ἀπὸ τῆ ἴσως σφίσιτ' αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὄντων ἐπί-
παν ἀκαταλήπτων, προφέρειν μόνον συνείροντες ἤδε-
σαν· εἰ Συλλογισμὸς ἐς ὅποιονδήποτε χῆμα, ἢ τρέ-
πον ὄντιναῦν ἀντιστέφειν, καὶ ταῦτ' αὖθις ἐπανάγειν
ἐπὶ τὸ πρῶτον ἠπίσαντο· εἰ κανόνας τινας προσχέροντες
ἀπὸ τῆ ἀρμαρίας τῶν διαλεκτικῶν τόπων λαβόντες,
ἐξακοντίζειν ὥσπερ ἀκόντια, εἰ σοφίσμασι παιδι-
κοῖς καὶ ἐν σπεδαίοις παίζειν πολλάκις, καὶ κατὰ χῆ-
μα εἰς αἰχὺνὴν τὴν ἀνταγωνιζομένην ἐμβάλλειν τοιού-
τοις ἀθύρμασιν ἐμάνθανον ἐπιδείκνυσθαι, καὶ περ πι-
τύροις φημι ἔτι κάτω τρεφόμενοι, ἐς ἔρανὸν γεμὴν
ἀσερόεντα ἀναστρέφεσθαι ὥντο. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον
αὖθις, τῶν ἱερῶν τέτων καὶ σεμνῶν ἀεξαμένων ἤδη
ἐξευτελίζεσθαι, ἐτέροις ἀρέσκεσθαι οἱ Μεσῶν καὶ Λό-
γων θεράποντες ἐπεβάλοντο, τοῖς τῷ πρώτῳ ἀμέ-
λειται καὶ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σοιχεῖς ἐκείνοις μορφοῖς,
ταῖς τε δίναις τῷ ἔρανῳ, καὶ τῇ τῷ τελειοτάτῃ ἐκείνῃ
ὄντος τῷ τῶν θνητῶν νῷ ἤδη ἐγκεκολαμμένην ἰδέα· καὶ

τελευτῶντες ἡλίοις τισὶ ἐκτετραμμένοις εἰς πλάνη-
 τας ἔχαιρον, καὶ ἀμφὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας μη-
 χανικὰς πάντων τῶν ὄντων εἶχον αἰτίας, οἷς περ ἔτι
 οἷον Σιβυλλικοῖς τισὶ χρησθεῖοις, σφᾶς αὐτὰς πει-
 δομένους παρεῖχον· ὥδ' ὅς τις ἂν τολμῇ μὴ ἐν τῷ
 ἀδένι τῷ Κωναρίῳ ἰδεύεσθαι τὴν ψυχὴν, μὴδ' εἶναι
 φάναι μόνον σοφὸν τὸν Καρτέσιον, ὃ φιλόσοφος, ἀλλ'
 ἀπειροτάτος μάλισθ' ἔτος οἷα σὺν ἰδέας εἶναι σφίσιν
 ἐδόκει· εἴθ' ἔτι θαυμ' ἐκεῖνο κατεῖχε μάλισα, ὅπως
 τὸ φιλολογικὸν ζύμπαν σίφος, ἀντὶ τῆς Ἀριστοτελι-
 κῆς τὸ Καρτεσιανὸν θάττον ἐλπίδος ἐνηγκαλίστατο
 σύστημα· καὶ πολλῷ γε δὴ μᾶλλον θαυμαστὸν ἦν μι-
 κρῷ τέτων ὕερον, ὅποτε τίς, ἔνθα μὲν τὴν Σω-
 ματικὴν καὶ Ἀτομιστικὴν, ἔνθα δὲ τὴν Καρβαλικὴν,
 Πυθαγορικαῖς τε καὶ Πλατωνικαῖς ἐξοιδάινεσαν ὅλως
 ἀρχαῖς φιλοσοφίαν ἐνδυμοῖτο κρατεῖν· ἥτις ὅσω γε
 μᾶλλον ἐν τοῖς ἀδύτοις λανθάνουσα, τῆς κοινῆς αἰ-
 δήσεως ἀπεγίνετο· ὅσω πλείω ἐδόκει, καὶ ταῦτα
 φρικώδη ὑπὸ χνεῖσθαι μυθήρια, τοσούτῳ ἐπὶ πλεόν,
 οἷς ἦν βυλομένοις νεωτερίζειν διετέλει ἀρέσκουσα, μέ-
 χρις ὃ τελευταῖον ἑτέροι ποθ' ὕερον τὴν διδασκαλι-
 κὴν καταχόντες Καθέδραν, ἥτοι Ἐκλεκτικόν τι τῆ
 φιλοσοφεῖν πρῆξάντο σύστημα, μηδενὸς τῶν ἔμ-
 προθεν φιλοσοφησάντων τῷ ἀξιώματι προχόντες
 ἀπὸ προλήψεως, ἢ ἐπὶ τὴν βαθυτέραν μεταφυσι-
 κὴν, καὶ τὴν μαθηματικὴν φιλοσοφίαν τὰς νέας ἀπὸ
 τῆς ψάμμου καὶ διαμέτρου ἀνεκαλέσαντο, τῶν ὑψηλο-

τέρων ἐκείνων παρατηρήσεων μόνων ἐχόμενοι· ὥσπερ
 Λειβνιτῷ καὶ Νεύτῳ, καὶ εἴτω τῶν ταύτων εὐφυΐα
 διαφέρειν ἐγένετο, ξυνειδότες, μόνους ἀξίας τῇ τῆς
 φιλοσοφίας ὀνόματος εἶναι ἐνόμιζον. Ἐντεῦθεν ἄρα,
 ὥσπερ τὰ περὶ τὸν ἱματισμὸν, ἔχ' ὅπως ἐν ἐκάσῳ
 αἰῶνι, ἀλλ' ὥς εἰπεῖν καὶ καθ' ἐκάστην Οὐλυμπιάδα,
 ἔτω καὶ τὰ περὶ τὴν τῶν ἐπιστημῶν κρατίστην φιλοσο-
 φίαν συνέβαινε μετακοσμεῖσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι·
 Καθ' ἅπερ γὰρ ἐν ἐκείνοις, νῦν μὲν οἱ μακρότεροι καὶ
 ποδῆρεις χιτῶνες, νῦν δὲ οἱ ἐλάττους καὶ μέχρι γονά-
 των μόνον τυχὸν καθήκοντες τοῖς ἀνδράποισ μαλ-
 λὸν εἰσι περισπένδασαι· καὶ νῦν μὲν αἱ σενώτεραι, μετ'
 ἔπολυ δὲ αἱ πλατύτεραι τῶν χειρῶν ἀντικείμενον
 γίγνονται τῇ ὁράσει τερπνότερον, ὥς ἐκ ἀν φανεῖν
 ἡμῖν γελοιότερον, ἢ εἴ τις ἀρχαιοτάτῃ ἐδῆτι, καίτοι
 τῇ λαμπροτάτῃ ἐσκευασμένος, τοῖς ἡμετέροις ὀφ-
 θαλμοῖς ἀπροσδοκῆτως προσπέσοι· ἔτω κἀνταῦθα,
 ἄλλοτε ἄλλην τοῖς ἀνδράποισ φιλοσοφίαν ἀρέσκειν
 συμβαίνει· καὶ δὲν ἤττον, ἢ ἡμῖν τὰ πρὸ ἡμῶν ἀμ-
 φιάσματα, τῷ νεωτέροις ἀρχαῖς τῆς φιλοσοφίας
 συμπεποισμένῳ τῶν ἀρχαιοτέρων αἱ δόξαι γελοῖαι ἀν
 δοξείεν. Καὶ ἔσαι μὲν ἔν, εἰ μήτι ἐξαπατῶ ἑμαυ-
 τὸν, ἔσαι δὲ ὅτε καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν αἰε ἐπιγιγνομέ-
 νων ταῖς τέτων αὐτῶν πάλιν ἐκ τῇ εἰκότος ἀντεπενε-
 χθήσονται ἀγχινοῖαις, οἱ μετὰ πολλῆς φημι φαντα-
 σίας εἰς τὸ θέατρον τῆτο αὐτίκα προκύψοντες· πᾶ-
 ρι γὰρ τοῖς ἔσιν ἐνεῖναι σάφ' ἰδίᾳ μεταβολὴν, καὶ

τῶν θνητῶν τὰ δόγματα ἔχ' ἔτω τετράγωνα, ἡδὲ
 πάγια, ὥς μὴ ἂν ἔχεν μετακυλίεσθαι, καὶ τὰ αὐ-
 τὰ τοῖς αὐτοῖς ἀρέσκειν ἐπὶ μακρόν· ὅθεν παῖς ἔτι
 ὢν, ἐκεῖνο τῷ ἑμαυτῷ διδασκάλῳ ἀκῶσαι μέμνημαι,
 ταυτὸν γίνεσθαι τοῖς ἀρχαίοις τῶν φιλοσόφων πρὸς
 τὸς τῷ νεωτάτῳ χήματος τῶν ἱματίων ἀπέριεργα ῥα-
 πτας· καὶ τὸτόγε δὴ ἀληθείας ἔχεσθαι πλείστοι με-
 τὰ δυσκολίας πολλῆς καὶ ἡδέως πως ἐπειράθησαν.
 Αὐτὰ τοίνυν πάνθ' ὅσον συχνότερον κατ' ἑμαυτὸν
 μετὰ λόγου ὁρῶ διασκεπτόμενος ἀνεκύκλιν, φίλε-
 μοι ἀναγνώσα, τοσῦτον μακαριωτέρας ἐπίσειον ἔσε-
 σθαι, εἴτινες ἂν ἑτερόν τι τῷ ζῆν τιμίως ἔργον ἐλό-
 μενοι, Θεῷ καὶ τῷ κοινῷ καθήκοντι σφᾶς αὐτὰς ἀ-
 φροσύσαι προέλαιντο· τάτε ναυάγια ταῦτα ἀπὸ τῆς
 ὀχθρῆς ἔξω κινδύνε σκοπεῖντες, καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ
 καθ' ἑαυτὰς ἐντρυφῶντες. Ταῦτ' ἄρα ἐξ ἕπερ τὸ
 ἐς δίκας ἀνῆκον καὶ θέμισας, ἐργωδέσατον ὃν ἐγχείρη-
 μα καὶ τετὶ, διδάσκειν ἀξίως πρὸς θέμην, ἐκεῖνον οἰο-
 νεῖ νόμον ἐθέμην, ἑμαυτῷ μόνῳ δὴ χρῆσθαι τοῖς κα-
 τὰ φιλοσοφίαν γνώσεσι καὶ μελέταις· ὅπερ τοσού-
 τῳ γε μᾶλλον ἑμαυτῷ ζυνηπισάμην τερπνότερον, ὅ-
 σῳ γε ἥδιον τῆς φρενὸς μὲν ἐκείνης μάχης, μηδένα
 δὲ θρίαμβον παρεχέσης τῶν φιλοσόφων ἀπογιγνώ-
 μενος, κατ' ἑμαυτὸν τὰ ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας τριβῆς
 πάγια καλὰ, ἔξω κείμενος βέλτε δια χρόνον πολλῶν
 ἀπελάμβανον· ἀλλ' ἔτω τέως φιλοσοφεῖντα εἰς τὴν
 φιλοσοφικὴν μοι ταύτην καθέδραν Θεὸς αὐτὸς ὁ πάν-

των τῶν ὄντων πρῦτανις καλέσας, αὐτῆς καθεύδου-
σε· καὶ καθάπερ πάλαι ποτὲ ἐν Ἀλλῃ, ἔτω καὶ νῦν
ἐν τῇ λαμπρᾷ ταύτῃ Ἀκαδημίᾳ τὰς αὐτάς με μα-
θήσεις ἅμα τοῖς νομικοῖς διδάσκειν ἠδύοκῃσεν· ὥς
μάλιστα τὸ μὲν λογικὸν πρὸς τε τὸ ἀνιχνεύειν καὶ δια-
κρίνειν τὸ ἀληθὲς, τὴν δὲ θέλησιν πρὸς τὸ ἀγα-
θὸν καὶ τὸ τίμιον προπαρασκευάζοντας ξυνεπιστάμεθα,
κἀντεῦθεν πρῶτα τε καὶ κρατίσας τῶν ἄλλων παρὰ
Σωκράτει τῷ πάντῳ ἀξιοθεύσας ἀκρίειν, ὅτ' ἐκεῖνος
πρὸς τὴν ἀνδρώπῃς διαλεγόμενος, εἰς εὗρεσιν τάλῃ-
θ' αὐτὸς προτρέπειν ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο, καὶ τὴν
φιλοσοφίαν αὐτήν, τῶν τερατῶδων ἐκείνων καὶ περι-
τῶν ἤδη περιαιρεθεῖσιν παρατηρήσεων, ἀπὸ τῆς ἐρα-
νῆς καλέσας, ταῖς τε πόλεσιν ἐγκατέκισσε, καὶ ἐς
τὴν οἴκον ἐκάσας ἰδίᾳ εἰσαγαγὼν, περὶ τε ἀγαθῆς
καὶ κακῆς, δικαίτης καὶ ἀδίκης μόνον τοῖς θνητοῖς ζητεῖν
ἐξῆς ἐνετείλατο. Εἰς τῆν γὰρ καταβάς τὸν ἀγῶ-
να, καίτοι γ' ὡς ἀπότινος προγνώσεως πρὸς τὸ μέλ-
λον, ἔκ σ' ὅπως προμαντευόμεν κατ' ἑμαυτὸν μὴ
ἂν ἠδεῖαν πᾶσιν ἀπὸ τῆς ἴσης ἀμφοῖν τῶν ἀξωμάτων
τὴν ἔνωσιν ἐσομένην, καὶ τὸ μάντευμ' ἤδη ἐ πάντῃ
πάντα μὲ διαψεύσασθαι ἔδοξεν, ἀλλ' ἐν τῇ θείᾳ
φελήσῃ ἔχ' ἥττον γνῆς ἑμαυτὸν πειθόμενον δεῖν πα-
ραχεῖν, πρὸς ἑδὲνα φθόνον ἀπεδείλυσσε, ἀλλὰ νέαν
ταύτην παλαίεραν ἐξ ὑπαρχῆς ἑμαυτῷ ἀναδέξασθαι
ἀπετόλμησε· ἐν ἧ γ' ὅσον εἰς μὲν φιλοσοφίαν ἐπέδω-
κα, πρὸς δὲ τὰς τῶν φθόνου καὶ χολῆς ἰκτερόντων

φωνὰς κωφεύειν μεμάθηκα· καὶ τὰς μὲν δίκην θη-
ρίων ἐπιπιδῶντας φιλανθρωπία καὶ μετρίότητι χει-
ροθεσέρες ποιεῖν, τὰς δ' ἀληθεῖς τῶν φίλων πείρει
καὶ τιμῇ ἀναετᾶσαι, καὶ τὰ ἥδη ἐγκρίνειν πᾶσιν
ἀξιώσας καὶ εἰλικρινῶς ἐπαιδεύειν, τῷτο πείρα ἔδει
γενέσθαι ποθ' ὕστερον φανερόν. Ὅθεν τῇ θείᾳ πεποι-
θῶς προνοίᾳ, ἣν ξυναντιλαμβάνουσιν εἰς δεῦρο αἰ-
διατελέσασαν ξύνοδα ἐμαυτῷ, ἠρξάμην ὅτω τεθαρ-
ρήκóτως ἔχ' ὅπως τὰ περὶ νόμους, ἀλλὰ καὶ τὴν φι-
λοσοφίαν διδάσκειν αὐτήν, σάφ' εἰδὼς μὴ ἂν ψευστο-
μένην με τὴν ἐλπίδα· εἶδον γάρ, (καὶ ἀξιῶ μηδὲν δό-
ξαι ὑπὸ φιλαυτίας τάλιθ' ὑπεράλλεσθαι.) τὴν νέαν,
ὥς τινὰς ὡς ἀκάρπην καὶ εἰώθε τινὸς σπευδῆς τῆς φιλο-
σοφίας πρότερον ἠδανόμην ὀλιγωρῶντας, ἥδη μαθη-
τιῶντας, καὶ τῷ καθήκοντος γενομένους, ἀγγελιδόν
εἰς τὰς ἀκροάσεις ταύτας ξυρρέοντας· πρὸς δὲ τέ-
τοις κατὰ βραχὺ, καὶ ὅσον τὸ τὸν ὀρεθὸν λόγον τε-
λειοποιεῖν, εἰς τὴν τῆς ἀληθείας εὔρεσιν καὶ διάκρισιν
αὐτὸν ἐξασκῶντας, ἂν εἴη ὠφέλιμον συναϊδανομέ-
νες. Ταῦτά τοι, ἵνα μὴ ἐν ἐδρῇ δόξαιμι τῆς τῶν
νέων μάλιστα ὠφελείας ἐλλείπειν, ἀλλ' ἔχαιεν κακεῖ-
νοι καὶ ἐξ αὐτοψίας τῶν ἐμῶν ὄνασθαι γνώσεων, τὰ
στοιχεῖα ταῦτα τῆς τε Λογικῆς καὶ Ἠθικῆς τύποις
ἐκδέναι ἠξίωσα· ἐν οἷς τίποτ' ἄνσαι ἐλομένῳ παρὰ-
χοιμι, εἴγε μοι προσέχῃς τὸν νῦν, αὐτίκα ἐρῶ.

Εἰ μὲν ὅν τῇ Λογικῇ ἐκεῖνό μοι μάλιστα πεπεραγ-
μάτευται, ὅπως ἂν ξύμπαντες οἱ κανόνες πρὸς τὸ

αὐτὸ, ὅπερ ἔντε τῇ εὐρέσει καὶ διακρίσει τῷ ἀλη-
 θεί, καὶ τὸτο τοῖς ἄλλοις δεικνῦναι συνίσταται πάν-
 τες ὁμοφωνοῦσι, τέλος ἀνάγοντο. Ταῦτ' ἄρ' ἐ μόν-
 ον τὴν τέχνην τῷ συλλογίζεσθαι, ἔτε μὴν τὴν τῆς
 ἐξέως τῷ διαλέγεσθαι καὶ ἐρίζειν διδασκαλίαν, περὶ
 ὧν πολλὰ πολλοῖς λογικὰ βιβλία συντέτακται, δεῖν
 ἐκθῆναι ὡήθην, ἀλλὰ καὶ ποία ποτὲ τάξει μάλι-
 στα καὶ μεθόδῳ προάγουντ' ἂν οἱ τὰ ἀληθῆς ἀνιχνεύειν,
 καὶ τὸτο διακρίνειν ἀπὸ τῷ ψεύδους ὁρμώμενοι, δια-
 κεκριμένως διεσαφηνίσει. Διὸ δὴ διασαφηνιστῶν ἐναρ-
 γῶς τῶν ἐνεργειῶν τῷ νοῷ, τὴν περὶ τῶν ἰδεῶν ὠφελιμω-
 τάτην καθαρῶς ἐξεθέμεν διδασκαλίαν· καρκίνων αὐθις
 ἐναργῶν γενομένων, διακεκριμένων τε, καὶ ἐξισωμένων
 ἀλλήλαις, καὶ ὅπως ἂν ὀρεσμὸς ἐκείθεν καὶ διαιρέσεις
 ζυντιθέναι κατὰ τὸ δεόν, καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα τέ-
 των παραβολῆς, Προτάσεις, Ἀξιώματα, Αἰτή-
 τήματα, Θεωρήματα, Προβλήματα, καὶ Συνεπείας
 παράγειν, Συλλογισμὸς τε ἀνεπιλήπτως κατὰ ὅ-
 μα ξυνδεῖν, καὶ διὰ σκέψεως τε καὶ ἀναγνώσεως, ἐρι-
 δός τε, καὶ διδασκαλίας τὴν ἀλήθειαν ἀνευρίσκειν,
 καὶ τοῖς ἄλλοις ῥᾶσα αὐτὴν ἐξηγεῖσθαι ἕκαστος ἔχει,
 τὴν μέθοδον ἔδειξα. Ἀ δὲ περὶ τέτων ἀπάντων
 καὶ προσέτι περὶ διακρίσεως βεβαίας καὶ πιθανῆς
 Ἀληθείας, περὶ τῶν διαφορῶν τῆς πιθανολογίας
 βαθμῶν, περὶ τάξεως, σκέψεως, ἀναγνώσεώς τε
 τῶν βιβλίων, καὶ τῆς ἐν τῷ ἐρίζειν παρατηρήσεως, ἐ-
 μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ Ἑρμηνείας, καὶ ἄλλων τινῶν κεφα-

λαίων ἐχ ἤττον ἀναγκαίων, ἢ ἐ ἡδέων τῷ μαθητεύοντι μεταξὺ παρενέσπασται, ταῦτ' ἐκ ἂν οἶμαι τοῖς ἐν-
 τυγχάνουσιν ἀπαρέσειαν. Οἷς δὲ πολλὰ καὶ ἡκολούθη-
 σα ἡγεμόσιν (ἐ γὰρ ἂν αἰχλυνθεῖν τὰ ἐ παρ' ἄλ-
 λων ὀρεθῶς εἰρημένα εἰς τὸ ἐμαυτῷ παραδεξάμενος
 σύστημα.) τέτρες ἐν τοῖς σχολείοις ὑπὸ τοῖς πλείστοις
 τῶν παραγράφων εἰλικρινῶς ὡμολόγησα· ἐν οἷς τὸς
 κανόνας ἐκεῖνος πολλοῖς ἐ ἐναργέσιν ἀπὸ πάσης τῆς
 φιλοσοφίας ληφθεῖσι παραδείγμασι διελύκανα· τί
 γὰρ ἂν ἀτοπώτερον ἐ ἀνέστερον εἴη, ἢ αἰδίως ἀνα-
 κυλεῖν τὰ κοινὰ ἐ δημώδη ἐκεῖνα λεξείδια, Πέτρος
 τρέχει, ὃ ἄνθρωπός ἐστι ζῶον, ἐ τὰ παρα-
 πλῆσια τέτοις, ὧν ἄνευ τὰ ἱερὰ ταῦτα καθ' ἑαυτὰ
 μὴ συνίσταται οἱ ἀρχαιότεροι ὦντο;

Ἐν δὲ τῇ Ἡθικῇ τὴν φύσιν τῆ ἀνθρωπίνης νοῦς,
 τὰς τε ἀρετὰς ἐ κακίας, ἐ τὸς χαρακτῆρας αὐ-
 τῶν ἐξεθέμεθα· τέτοις δὲ τὴν φύσιν τῆ ἀκροτάτης
 ἔν τε γένει ἐ εἶδει ἐκείνῃ ἀγαθῷ, ἢ τῇ ἀπολαύσει
 τὴν ἀληθῆ τίθεσθαι εὐδαιμονίαν ὁμολογῶμεν, ἐπι-
 συνηψάμεν, εἴτα τὰς ἐνεργείας τῆ αὐτῆς, ἐν αἷς
 μάλιστ' ἡ ἀρετὴ ἐ ἡ εὐθυμία πρῶχει τῶν ἄλλων,
 προσεπετάξωμεν. Ἐκ τέτων δὲ τὸ γνωῶναι τινα ἑαυ-
 τὸν, ἐ τὰλλα μέσα, ὅσα γ' ἐκ τῆ ὀρεθῆ λόγῃ προ-
 κύπτοντα, πρὸς τὴν μακαριότητα ἀγασσιν, εἰσηγά-
 γομεν· ἐ ταῦθ' ἔτως, ὥδ' ὅσα περ αὐτὴν τῶν ἐπι-
 σημῶν τὴν ἀρίστην ἢ ἀναγκαῖον εἰσδέξασθαι, μηδὲν, ὡς
 ἐγὼμαι ἐλλείπειν· τέως δ' ἐν οἷδα πολλά μοι ταῦτ' εἰρη-

μένα καὶ ἄλλοις, καὶ μάλιστα γε πάντων τῶ ἐν Θεολό-
γοις σεβασμιωτάτῳ Βεδδαίῳ, ὃ τὲς κατὰ φιλοσο-
φίαν κανόνας πάλαι ἐν Ἀλῇ ποτὲ διατρίβων πλέον
ἢ ἅπαξ ἡμετέρευσεν· ἐκ ἐσύλησα γεμνὴν βιβλιοθή-
κην ἐτινοσέν, ἀλλὰ τὰ πλείω τέτων ἦτοι αὐτομά-
τως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν πηγάζουσιν τῶν ἐμῶν, ἢ ἐπ' ἄλ-
λῳ εὐεργετῶν ἐπακοδόμηται βάσεων. Αἱ γὰρ
φωναὶ εἰς τῷ δεῖνι, ἢ τῷ δεῖνι μόνον ἀπο-
δοτέαι· εἰσὶ γὰρ τῇ παντός· καὶ ὅπερ ἐν
Γερυσίᾳ φιλεῖ γίγνεσθαι, τῆτο καὶ τῇ
φιλοσοφίᾳ ποιητέον εἶναι νομίζω ἔγωγε·
ὅποτε γάρ τις ἐκεῖσε γνωμοδοτοίῃ, ἥντι μοι
τὸ μὲν μέρος ἀρέσειε, δέχομαι τῆτο, καὶ
τοῖς ἄλλοις κοιῶσαι τὸν τὴν γνώμην εἰ-
πόντα κελεύσας, ἀκολουθεῖν. Σένεκας ἔφη
ἐπισ. κά. Ἐξ ὧν δ' ἀρχῶν ἕκαστα τῶν συμπερασμά-
των ἐξηρυσάμην, καὶ καὶ δυχερῶς ταύταις ἐντύχοιεν
οἱ βελλόμενοι, εἰ μόνον τὲς ἐν ταῖς παρενθέσεσι πα-
ραγεγράφας τοῖς ὀφθαλμοῖς προχοίεν ἐπέρχεσθαι· σπε-
δὴν γὰρ ἐμαυτῷ ἐποιησάμην μεγίστην ἐν ἑκατέρᾳ τῇ
ἐπισήμῃ, ἵνα τὰς διδασκαλίας, ὅσας οἶόν τ' ἦν, κα-
θαρῶς πρὸς ἀλλήλας συνάψαιμι. Ἐν δὲ τοῖς σχολαίς,
ἐνθα μὲν τὴν ἀπόδειξιν τῶν προτάσεων εὐρήσεις εὐ-
προωτέραν, ἐνθα δὲ τὴν ἐρμηνείαν αὐτὴν σαφεσέραν,
πολλαχῇ δὲ καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων τὰς
μαρτυρίας· ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἐκ ἂν ἡδέως βελομένην πε-
ρεῖ ἐμὲ σὲ παθεῖν, ἐδ' ἐλθεῖν εἰς ὑπόνοιαν, ὥς διὰ

τῷτ' ἐγὼ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ταῦτα εἰσῆγαγον ἐνταυ-
 θοῖ, ὡς δὴθεν πιστεύων ἐκεῖνα δεικνύναί τι μᾶλλον ἂν
 δύνασθαι· ὅψει γάρ μ' ἀκριβέστερον ἐπισήσας, εἰμήτι
 ἐξαπατῶμαι, ἀλλοῖα πάντα μεθόδῳ χηρησάμενον·
 ἀλλ' ἢ εἰδῆς σαφῶς, ὡς ὑδὲ τῶν πάλοι τὲς τῷ ὀρ-
 θῷ χηρησαμένους λόγῳ αἱ καθ' ἡμᾶς ἰδεαὶ ἐλάνθα-
 νον. Ἡ γὰρ ἀλήθεια ἡ αὐτὴ αἰεὶ ἔσα, ἐ μᾶλλον ἐκ
 ἂν διαφύγοι τὸν ἀνθρωπον, εἰ μόνον τῷ ὀρθῷ λό-
 γῳ ἐν τῷ σκέπτεσθαι χεῖτο, ἢ ἐ τὸ ἡλιακὸν τῷτο
 φῶς τὸν ὑγιῶς ἔχοντα ὀφθαλμόν· ὡς γὰρ τὰ ζῶα,
 καίτοι τὰ μὲν ὑποβλεφαρίζοντα πολλάκις ἐ σκαρ-
 δαμύττοντα, τὰ δὲ ἀναπεπταμένοις τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς ἀπὸ τῆ εὐθείας ἐ ἀτενῶς πρὸς τὸ ἀσύγκριτον
 ἐκεῖνο φῶς τῆ παντὸς ἀτενίζουσιν, ἅπαντα γεμῖν,
 εἰ μήτι νόσω διαφθαρείη, ἢ ὑπὸ γῆν περ εἰσδύσαν κρυ-
 βείη, τὸν ἥλιον βλέπουσιν· ἔτιωται ἐ ὅσοι ποτὲ τὴν
 τῆ ἰοδὸς γλήνῃν, ἣν λόγον καλεῖμεν, εὐσόχως διεύ-
 θυναν φθάσαντες, ἔτοίγε ὑγιῶς τάλιθες, καὶ
 οἱ μὲν πρὸς διὰ νέφους ἐ γνώφει, οἱ δὲ καθαρώτερον,
 διιδεῖν ἐδυνήθησαν. Ὅσον μὲν ἔν ἡδὺ τὴν ἐν πολλῶν
 γνώμαις, ἐ ταύταις ὕψος ἐχέσαις μάλισα, ξυνο-
 εᾶν ἁρμονίαν! ὅσον δ' ὠφέλιμόν τε ἐ ξύντελές εἰς
 δόξαν τῆς ἀρετῆς, καίπερ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως τῆ
 δεῖε ἀπείρων, ὅτι πλεῖς εὐσεβῶς ἐ σοφῶς περὶ τε
 ἀρετῆς ἐ ἄλλων ἡθικῶν ἀποφαινομένων πραγμάτων
 φιλοσόφων ἐστὶν ἀκρίβει! ὅσον δὲ λαμπρὸν τὴν τε γλα-
 φροσύνην αὐτῶν ἐ τὴν εὐφυΐαν διασαθμάσαι! Ἀλλ' ἐκ

οἷδ' ὅπως συνέβη ἐν τῇ παρακμαζέσει, καὶ οἷον παρα-
φρονέσει δὸς εἰπεῖν ταύτῃ τῇ καθ' ἡμᾶς κατασάσει,
ὥς ἐκείνῳ τῷ εἶδει τῷ φιλοσοφεῖν τὰς πολλὰς χαί-
ρειν μάλιστα, ὅπερ ἂν βεβήλῃ, ἢ ἄλλως παραδόξῃ
τινὸς ἀπόροι, καὶ οἷον οἱ περὶ Σπινόζαντε καὶ Ταλάν-
δην, ἢ Οὔββείσιόντε καὶ βαίλιον, ὅς τινες οἱ νέας ἀρ-
χιτεκτονήσαντες λέξεις μάλιστα esprits forts (με-
γάλα πνεύματα) προσηγόρευσαν, συστήσασθαι ἔδο-
ξαν· ἐντεῦθεν ἄρα εἴτις ἐν τῷ νῦν εἶναι φιλοσοφία
μηφύσγη καὶ τῇ τῷ θεῷ γνώσει τῷ τελειοτάτῃ ἐκείνῃ
ὄντος ἡνωμένη χρησάμενος, ἔτω γνώμη πρὸς αὐτὰς
δόξει διαφέρειν, αὐτίκα ἐκ τῷ παρὰ πόδας παρέσον-
ται, οἱ θεολογικὰς ἄγαν, ὡς ἂν αὐτοὶ εἴποιεν, ἢ
δημῶδεις καὶ πλέον τῷ δέοντος ἐπιρρεπεῖς ἐς εὐσέβειαν,
ὅπερ καὶ τῷ τοῖς φαύλοις καὶ ἐκδεδητημένοις τὰ ἡθῇ
ἀντὶ δεισιδαιμονίας μάλισ' ἂν ἐκλαμβάναιτο, τὰς
ἀρχὰς αὐτῶν συντεθεῖσθαι βοῶν· ἀλλ' ὅσον ἑτοίγε
κάνταῦθα γνώμης διαμαρτάνεσθαι, ἐκ ἂν ἄλλως ἀ-
ποδειχθεῖν σαφέστερον, ἢ εἴπερ τις τὰ τοιαῦτα καὶ
τοῖς θύραθεν, ὅσοι γε λόγον ὀρεθὸν πρὸς ἡσάμενοι
ᾤφθησαν, πάλαι ποτὲ γεγενῆσθαι γνωστὰ ἀποδεί-
ξει. Ταῦτ' ἄρα τοιαύτας γνώμας πολλαχῇ παρεν-
σπεῖραι ἡξίωσα, ὅς τινες οἱ βέβηλοί τε καὶ φαῦλοι
θεολογικὰς μᾶλλον, ἢ φιλοσοφικὰς φιλεῖσι προσαγο-
ρεύειν· καθάπερ γὰρ ἡδὺ καὶ ὠφέλιμον εἶναι οἰόμε-
θα, ὁπότε τὰς ἑαυτῶν πρὸς τὰς τῶν ἄλλων γνώμας
ἀποδείξαιμεν ξυμφέσας, ἔτις ἡμῖν αὐτοῖς ζῦνεσμεν

τερπομένοις, ὅσάκις ἂν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀρχῶν ταιαύ-
 τας γνώμας κατίδωμεν προκυπτέσας· αἵπερ ἂν τὴν
 τῷ ὁρθῷ λόγῳ καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, ἣν ὁ μὲν Εὐ-
 σέβιος ἐν προπαρασκευῇ εὐαγγελικῇ, ὁ δὲ Κλήμης
 ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τοῖς σρώμασι, καὶ Δανιὴλ ὁ Οὐέ-
 τιος ἐν τοῖς Ἀλνετανικοῖς ζητήμασι, καὶ ἕτεροι ἐπὶ
 τέτοις, σοφία καὶ ἀρετῇ διαφέροντες, βιβλίοις ὅλοις ἐπε-
 χείρησαν ἀποδείξαι, ἐναργῶς ἀποδεικνύουσιν συμφω-
 νίαν· τί γὰρ ἂν τῇ ἱερᾷ θεησκευῇ ἡμῶν γένοιτο ἐν-
 δοξότερον; τί δὲ καὶ εἰς γνώσιν τῆς θείας γραφῆς
 ξυντελέσειον, ἢ ὅπερ ἔτ' ἀπὸ τῆς ἡθικῆς ἐναντίοντι
 τῷ ὁρθῷ λόγῳ εἰς τὸ τῶν μυσηρίων εἰσάγει ὕψος,
 ἔτε μὴν ἄλλοτι, ὅπερ μὴ εἴη τῷ τε λόγῳ ὁσίον τε
 καὶ τίμιον, καὶ τῷ θεῷ αὐτῷ δοκιμάζοιτο ἄξιον; Ἐν-
 τεῦθεν ἄρα καὶ τῆς ἀγίας ἐν τοῖς ὁλοῖς γραφῆς
 μαρτυρίας, ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐμαυτῷ πηγαζέσας γνῶ-
 μῶν, ὑπεθέμην, ἐκεῖνο φυλαξάμενός μόνον, μὴ
 δόξαι ὑποσημεῖν τὰ πασίδηλα, καὶ αὐτόθεν νοηθῆ-
 ναι τοῖς πᾶσι δυνάμενα.

Ἀλλ' εἰ καὶ τὰ πρῶτα σοχεῖα τῆς τε λογικῆς καὶ
 ἡθικῆς φιλοσοφίας μόνον συγγράψαι ἡβελόμην τὸ
 τρεῶτον, ἀλλ' ἔν καὶ τῆς Ἰσολίας αὐτῆς τῆς φιλοσο-
 φίας συντομωτάτην ἐπιτομὴν προκατατάξαι ἀναγ-
 καῖον ἔκρηκα μετὰ ταῦτα, μὴ πάνυτι ἀπίερος εἶναι
 κακείνης δεῖν τὰς τῇ φιλοσοφίᾳ βυλομένους προσφύ-
 ναι, ὑπολαβῶν· πῶς γὰρ ἂν εἴη ἐκλεκτικῶ καὶ ὁρ-
 θῷ τρόπῳ χεῖναι φιλοσοφίας τὸν, ὅπως μὲν τοῖς

ἀρχαίοις πεφίλοσάφηται, τίνα δ' εὔρηται, καὶ ποῖα πο-
τε δεδογμάτισαι, ἀγνοῶντα ἐπίπαν; πῶς δὲ καὶ τὰς
δόξας τῶν φιλοσόφων ταῖς ἀπὸ τῆ ἀρεθῆ λόγῃ ἐκρεέ-
σαις ἀρχαῖς ἂν αὐτῷ συμβιβάζειν ἐξείη, μήθ' ὅπερ
ἐκείνοις δεδοξασαι, μήτε δι' ὅπερ τῶν τοιούτων δοξα-
σιῶν ἀντιποιητέον αὐτοῖς ἔδοξεν εἶναι, ἴσα καὶ τοῖς ἀμα-
θισταῖς αὐτοῖς μὴ εἰδότα; πόσον δὲ καὶ τὴν ἐξ αὐ-
τῆς γνῶσιν πρὸς τε τὰλλα τῶν ἐπισημῶν, καὶ πρὸς
τὰ εἰς νόμους ἀνήκοντα, οἱ ἀπὸ τῶν Στωϊκῶν ἀρχῶν
μονονὲ πάντες παρὰ γένεσθαι ὡμολόγηνται, ὠφέλιμόν τε
καὶ ξυντελεῖ αὐτὴν εἰκὸς ἐσι γίνεσθαι; Ἀλλά γε καὶ τοι
πολλὴν ἐποίησά μιν σπερδὴν ἐς τέπιτομώτατον μάλιστα
τὴν Ἰσορίαν ταύτην συσεῖλαι, ὅθεν ἄλλ' ἔν, ὧν ἔκρινε
ἀναγκαῖον εἶναι τῇ πραγματείᾳ εἰσενεγκεῖν, παρα-
λέλειπται· ἀλλ' ἅπαντα τὰ ἐν αὐτῇ ἐκ γνησιῶν ἐγ-
κρίνας πηγῶν, τὰς τε βίβλους τῶν Συγγραφέων, καὶ
αὐτὰ τὰ κεφάλαια ἐπιμελέεσθαι ἐσημείωσα. Ἐπὶ δὲ
τέτοις ἔξεις ἐν τῷ τέλει ἐκάστης πραγματείας τὸν πλῆ-
να καὶ εἰς τὰς ἐν τῇ βίβλῳ ὁποιασδήποτε βέλει γνῶμας
καὶ τόπους αὐτῶν σε ῥᾶσα χειραγωγήσονται· ὅν περ ἔτω-
σι διατάξασθαι τὴν φροντίδα φίλος τις τῶν ἐπιβολω-
τάτων ἐκὼν ἀνεδέξατο· πᾶσαν δὲ αὐτὸν καταβαλεῖν
τῷ πράγματι ἐπιμέλειαν, τοσέτω μάλιστα πέποιθα,
ὅσω περ μᾶλλον τῆς πολυπειρίας καὶ ἐπιμονῆς τάνδρὸς
ἐν πείρᾳ γεγέννηται.

Τοῖς δ' εἰρημένους ἔτι καὶ κείνο προδεῖναι βέλομαι,
ὥς καὶ περ προηγεμένη τινὶ σκέψει πρὸς τὰ ἐν τῇ

βιβλῳ περιεχόμενα χρησάμενος ὁδηγῶ, ἔχ' οἷός τ' ἀλλ' ἔν' ἐγενόμην τῷτε χρόνῳ καὶ τῆς ἐπιμελείας ἀναλόγως τυχεῖν, ὥς' ἀξίως ἔτασ' τὸ ἔργον ἐπεξεργάσασθαι, οἷον ἐμοίτε ἦν βελομένῳ, καὶ τὸ πρᾶγμα κατὰ λόγον ἀπῆται· πολλάκις γάρ μοι ἐν ταῖς προαναγνώσεσι τοῖς σοιχείοις αὐτοῖς χρησάσθαι βελομένῳ, συνέβη καὶ αὐτοχεδιάζειν τὰ πολλὰ μόλις δύνασθαι, ἅτε δὴ εὐθὺς ὑπὸ τῶν προσπιπτουσῶν παρακρήμα ἀχολιῶν τῷ ἔργῳ διακόπτεσθαι βιαζόμενον, καθάπερ τετὶ πολλάκις τοῖς τὸν ἐπίπονον τῆτον τῶν Ἀκαδημιῶν ἐλομένοις βίον τὰ πολλὰ πέφυκε γίγνεσθαι. Ἀλλὰ γλαφρωτέροις μενῆν καὶ ὠραιότεροις ἂν τέτοις ἐνέτυχες, εἴγ' ἐξῆν μοι τὴν ρίνην ἔθ' ἅπαξ, ἢ δις λαβόντ' ἀποξέσαι· ὅπερ διὰ τε τὸ κατεπεῖγον τῷ χρόνῳ καὶ τὸ τῶν ἀχολιῶν ἐκείνων ὁσημέραι, ἅμ' ἀψαμένῳ τῷ ἔργῳ, ἐπικειμένων μοι πλήθος, ἐκ ἐγένετό μοι ποιεῖν. Εἶδε τι μεταξὺ ἐπὶ τὸ σαφέστερον δεῖν ἐκφραδῆναί σοι δόξειεν, ἔξεις καὶ με σεαυτῷ ταυτὸ συνανῶντα· τέως δ' ἔν' ποιήσεις, ὅπερ ἀνδρὶ καλῷ κάγαθῷ ἂν εἴη δίκαιόν τε καὶ ἄξιον, ἐὰν μὴ τὰ ἐν τῇ αὐτοχεδίῳ μονονὲ βιβλῳ ταύτῃ μέχει μυελῷ πάντα εἰς βάθος ἀνατεμῆς· καὶ γάρ μοι ταῦτα γέγραπται, ἵν' ὕβριν δῆθέν τι ἐπενέγκοιμι· ἐδὲ γὰρ ἂν εἴη, ὅσα καὶ με εἰδέναι, ὄντωα πώποτ' ἔδακον· ἐδὲ πόλεμον ἐπενεγκεῖν τῷ, ἐδ' εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ἐδ' ἐνθάγε μάλιδ' ἢ ἀλγίθεια αὐτὴ με διαφωνεῖν ἐβιάζετο, ἀνδρὶ σοφῷ καὶ πεπαιδευμένῳ προπετέστερον μέμνημαι·

κή·

Ταῦτ' ἄρα ἐκ αὐτῶν εἶη, ὅτιν' αὐτοὶ ἔχουσιν λόγον ἐπεικὴ καὶ σπευδαῖον προτείνειν, εἴ τις περὶ τῶν ἐμῶν πονημάτων ἀνασειῶν τὸ ξίφος, εἰς τὸ σκάμμα μὲ προκαλέσαιο· εἶδ' ἔτι περὶ τίς χολῆς κινεῖν βυλομένῳ τὸν κάλαμον, ἴσω, ὥς ἔμοιγ' ἐκ ἑστέ εὐπρεπὲς ἀπαντᾶν πρὸς ἀνθρώπους, οἵτινες ζητῶσιν ἐν τῇ κομάρῳ ἐφάνον δάφνειον, καὶ δόξαν σφίσιν αὐτοῖς φιλοτιμηθέντες προμνήσασθαι, τὴν τῶν ἄλλων μετὰ πολλῆς λιχνείας καὶ ἀναιχυντίας διαμασώμενοι περιτρώγουσιν· Ἀλλ' ἐκ αὐτῶν καλῶς κάγαθ' ἀνδρὸς τὴν ὑπόληψιν τῶν τοιούτων ἢ κρείσσει ἀφέλοιο· μήθ' ἑαυτοῖς τινα δόξαν περιποιήσαιντο, ὅς ἡ βλασφημία μήτ' ἐννοεῖν ὀρθῶς, μήτ' εὖ λέγειν μαθεῖν ἐπισήμως ἐποίησεν· ἔρρωσο, Ἀναγνώσα εὐγνωμονέσατε· καὶ εἰ ταῦτά σοι μὴ πάνυτι ἀπαρέσκοι, καὶ ἑτερόν τι τοιοῦτο, μέρος καὶ τῆτο φιλοσοφίας, τό τε φυσικὸν δίκαιον, καὶ πολιτικὴν φρόνησιν περιέχον, περίμενε παρ' ἐμῶν.

Ἐν Φραγκοφρεσίῳ κατὰ τὸν Βιάνδρον 1728.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν γένει.

Α'. Φιλοσοφία, ἥς τὰ περὶ τῶν κυριωτέρων τί ἐστι φι-
μερῶν κατ' ἐπιτομὴν ἀπανθισάμενοι προέβемеθα ἤδη ^{φιλοσοφία}
εἰπεῖν, Γνωστὶς (1) ἐστὶ τἀληθὺς καὶ γὰρ, ἐκ μὲν τῷ
ὀρθῷ παρεγγεμένη λόγος, πρὸς δὲ τὴν ἀληθῆ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἀφορώσα εὐδαιμονίαν.

Β'. Οὗ δ' ὀρθὸς λόγος δύναμις ἡμῖν ἐστὶ τῷ συλ- ^{τί ἐστιν ὁρ-}
λογιζεσθαι, εἴτ' ἐν ἀληθῇ ἐξ ἀληθῶν συνάγειν, ἀ- ^{ρὸς λόγος}
ναγκαίως ἐχέσης (2) τῆς τῷ συναγομένῳ συνεπείας.

(1) Ἐπειδὴ γὰρ, ὅπερ ὀρθῶς ξυνοίδεν Ἀριστοτέ-
λης. Ἀναλυτ. Βιβλ. α'. κεφ. β'. ἐπίστασθαι ἢ γινώσκειν
ἐστὶ τὸ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὸ πρᾶγμα ἐστίν, αὐτὴν εἶναι
ἐκείνου αἰτίαν, καὶ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, γινώ-
σκειν· εὐδὴλον μὴ τὴν τυχεῖσαν καὶ δημῶδι ἐνταῦθα,
ἀλλὰ τὴν ἀκροαματικὴν καὶ ὑγιαίνουσαν ὑπακένεσθαι γινώσκειν.

(2) Εἰ γὰρ καὶ ὑγιῶς αἰεὶ ὁ ὀρθὸς συλλογίζεται
λόγος, μὴ τῶν προλήψεων οἷον εἴ τινα ῥομφαία ἀχλὺν
κατασκευαζέσθω αὐτῷ, ἀλλ' ἐκ αἰεὶ ἐξ ἀρχῶν βεβαίως

ἡ φιλοσ. γ'. Ἐντεῦθεν δῆλον, ὡς τῇ μὲν πρὸς βεβούση μη-
δογματικῇ δυνάδαι ἔχειν σκεπτικὴν ἥκιστα, τῇ δὲ
ἐστὶν ἡ σκε- δογματικῇ ἢ τῆς φιλοσοφίας ἐπωνυμία (§. α.) προσήκει.

δ'. Οὐ δ' ἀξυμφανές ταύτην τὴν προσηγορίαν
μὴ δίδοσθαι τῇ τῷ ἀληθὲς καὶ ἀγαθῷ ἐπιστήμῃ, ἣν ἦται
ἐκ παραδόσεως τῶν ἀρχαιοτέρων παρελάβομεν, ἢ
ἀπὸ τῆς θείας ἡγουσάμεθα Γραφῆς, ἢ ἀπὸ κανόνων
Σοφῶν τινος ἐλάβομεν· ἀποκλείεσθαι ἄρα ἢτε κατὰ
παραδόσιν, καὶ ἡ γραφικὴ, καὶ ἡ κατ' αἵρεσιν, ὡς
μηδεμία τέτων ἐκ τῷ ὀρθῷ λόγῳ (§. β.) παραγομένη (1).

ε'. Ἐνθεν τῶν παρὰ τοῖς πολλοῖς διαιρέσεων τῆς
ψευδεῖς τῆς φιλοσ. φιλοσοφίας αἱ πλείους ἄτοποι καὶ ἥκιστα ἀκριβεῖς· εἰ
διαίρεσεις γὰρ καὶ τὴν μὲν ἀληθῆ, τὴν δὲ ψευδῇ ἀποκαλῶσι, καὶ
τὴν μὲν σκεπτικὴν, τὴν δὲ δογματικὴν, καὶ τὴν μὲν
ἐκλεκτικὴν, τὴν δὲ κατ' αἵρεσιν· τὴν γεμὴν ψευδῇ
καὶ τὴν σκεπτικὴν, καὶ τὴν κατ' αἵρεσιν, ἐκ ἂν ἀκρι-
βέστερον φιλοσοφίαν εἴποις, ἢ τὸν ἀνδριάντα ἄνθρωπον
(§. γ. δ.)

ζ'. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν ἀληθῆ τὰνθρώπου εὐδαιμο-
τέλος τῆς νίαν ἀφορᾷ ἡ φιλοσοφία (§. α.) ταῦτον δὲ τὸ τέλος,
φιλοσοφίας οἷα τὰ πρὸς αὐτό· ἔπεται α. ὑπὲρ τὸν τρεῖς ὡνα καὶ
τὴν πῆραν φιλοσοφεῖν τὴν ἐπαγγελλομένην ἀπὸ τῷ
ὀρθῷ λόγῳ προχειρίζεσθαι καίνας εἰς ἀπόλαυσιν τῆς

καὶ ἐναργῶν, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τὴν ὑπόθεσιν παραδέχε-
σθαι ἀναγκαζέσθαι. Καὶ ἂν ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀρχὴ, τῆς βε-
βαίας καὶ ἀποδεικτικῆς, ἢ δὲ ὑποθέσεις, τῆς πιθανῆς ἐστὶ
γνώσεως βάσις, ἐκατέρας δὴπε τῆς γνώσεως ταύτης
τὸ εἶδος τῇ φιλοσοφίᾳ ἐξ ἀνάγκης παρεργωρήσει.

(1) Πασῶν γὰρ αὐτῶν ἀρχὴ γνώσεων τὸ Ἀξιο-
ματικόν, ἦτοι τῶν Προγόνων, ὧς μάλιστ' οἱ Βάρβαροι
ἦσαν ἐπαρεϊδόμενοι, ἢ τῆς θείας Γραφῆς, ἐξ ἧς Ἰω.

αἰδῆ μακαριότητος· β'. τὰς λεπτοτέρας θεωρίας το-
σῦτον τῆς φιλοσοφίας ἀπέχειν, ὅσω καὶ τῆς ἀληθῆς
τῆ ἀνθρώπου εὐδαιμονίας (1).

ζ'. Ἐφ' οἷς, ἐπειδὴ ἡ φιλοσοφία ἐν τῇ τῷ ἀλη- Διαίρεσις
θῆς καὶ τῷ ἀγαθῷ γνώσει συνέστηκεν (§. α.) ἡ μὲν τὸν εἰς Ὀργα-
νὸν πρὸς τὴν τῷ ἀληθῆς προπαρασκευάζουσα γνώσιν, νικὴν Θεω-
Ὀργανική, ἡ δ' αὐτὴν αὐτῇ τὴν γνώσιν ἐκπαιδεύουσα, ρητικὴν καὶ
Θεωρητικὴν, ἡ δ' εἰς τὸ ἀληθὲς ἀγαθὸν αὐτὸν ἄγουσα, Πρακτικὴν
Πρακτικὴ ἀποκαλεῖται εἶωθε (2).

η'. Ἡ ἔν Θεωρητικὴ τὸν νῦν τῷ ἀληθῆς ἐκδιδάσκου- τῆς Θεω-
σα (§. ζ') ἦτοι περὶ Θεῶν, καὶ Πνευμάτων, καὶ τῷ ὄν- ρητικῆς με-
τος τῷ ἀληθῆς ἀνακρίνει, ἡ ὅτι περὶ τὰ αἰτία τῶν ρη-
φυσικῶν ὄντων ἀληθῆς ἐξετάζει· κακείνως μὲν Με-
ταφυσικὴ, ἔτω δὲ, Φυσικὴ ἡκεσεν.

θ'. Ἡ δ' αὖ Πρακτικὴ τὴν ἐπὶ τὰ ἀγαθὸν φέρουσαν καὶ τῆς Πρα-
υποδεικνύουσα, ἦτοι ἐν γένει τί τὸ ἀγαθόν, ἡ ἐν εἰδεί τί κτικῆς·
τὸ δίκαιον, τίμιον, καλόν, ἡ χρησίμον διδάσκει.
Καὶ περὶ μὲν τῷ ἐν γένει ἀγαθῷ, ἡ Ἠθικὴ· περὶ δὲ
τῷ δικαίῳ, τίμῳ, καλῷ, ὁ Φυσικὸς Νόμος· περὶ
δὲ τῷ χρησίμῳ ἡ Πολιτικὴ καὶ Οἰκονομικὴ πραγμα-
τεύονται.

Αἰμῶς Κομῆνιος καὶ ἄλλοι τῶν νεωτέρων ἤρξαντο φιλοσο-
φεῖν, ἡ ἐνός ἀνδρὸς μόνου, ὃ τοῖς ἐκείνου ὁπαδοῖς χρη-
σμὸς ἀντικρὺ νομίζεται.

(1) Αὐτῶν ἀξίας ὑπὸ τῶν Σοφωτέρων μαρίζου-
ται οἱ Σχολαστικοὶ ἐπὶ ταῖς θεωρίαις τῶν ἦτοι ἀνθρω-
πίνῳ λόγῳ ἀνεφίκτων, ἡ γὰρ μηδὲν πρὸς τὴν τῷ ἀν-
θρωπίνῳ γένει εὐδαιμονίαν φερόντων· ὅρ. Α' δ. Τριββε-
χόβ. περὶ Σχολας. Διδασκ. κεφ. γ'. σελιδ. 65. κτ.

(2) Τὴν πρώτην οἱ Ἀρχαῖοι λογικὴν, τὴν ἐτέ-
ραν φυσικὴν, τὴν δὲ τρίτην ἡθικὴν ἀπεκάλεον ἡ πολι-
τικὴν, τῶν φωνῶν τούτων πλατύτερον ἐκλαμβάνομένων.

τί ὅτι προ-
τακτέα ἢ λή, ὥδ' ἅμα ἄνθρωποι περὶ τὸ τῆς γῆς οἰκόμενον
φιλοσοφί-
κῇ Ἱστορίᾳ. ἀνεφάνησαν, καὶ ἀτρέτῳ φιλοπονίᾳ αὐτῆς ἐπεμελή-
θησαν· ταῦτά τοι καὶ τὴν φιλόσοφον Ἱστορίαν πρὸ ἐρ-
γε τῶν λοιπῶν τῆς φιλοσοφίας προτετάχθαι μερῶν·
κατά γε μὴν τὸ ἐγχωρεῖν αὐτῇ συνημερομένην ἐπὶ
τὸ συνοπτικώτερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς κατὰ παράδοσιν φιλοσοφίας.

ἡ βαρβαρι-
κῇ φιλοσ.-
ἀρχαιοτά-
τη. ἰα'. Ἡ ἀρχαία φιλοσοφία εἰς βαρβαρικὴν καὶ ἑλ-
ληνικὴν κοινῇ διασέλλεται· πρὶν γὰρ ἢ ἀρξάσθαι τι ὁ-
νομα χεῖν τὰς Ἑλλήνας, τὰς Βαρβάρους ἐκπαλαί μέ-
γιστον σφίσιν αὐτοῖς ἐπὶ σοφίᾳ ὄνομα περιποιήσασθαι
ἀνέγνωμεν (1).

φύσις αὐ-
τῆς. ἰβ'. Βαρβάρους δ' οἱ ἀρχαῖοι ἅπαντας τὰς μὴ ἐκ
γένους Ἑλληνικῷ ἐπωνόμαζον, ἀνδ' ὅτε γε δὴ καὶ Ἑ-
βραῖοι τῇ ἐπωνυμίᾳ ταύτῃ ἐγνωρίζοντο· ἡμῖν δὲ δο-
κεῖ, ὥς ἅπαντα ἢ τῶν Βαρβάρων φιλοσοφία κατὰ
παράδοσιν ἔχει ἀν λέγεσθαι· πάντες γὰρ οἱ Βάρβα-
ροι ἐκ προγόνων τὰ τῆς σοφίας παραλαβόντες λεί-
ψανα, ἱερῶς τε διαφυλάξαντες, καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς
ταῦτα περέδωκαν φέροντες.

εἰ σοφοὶ οἱ
Βάρβαροι. ἰγ'. Τέτερε δὲ προδήλως τῇ τῆς φιλοσοφίας φύσει
ἀντικειμένῃ, εὐδὴλον ἀπλὴν τινα καὶ δημώδη τὴν βάρ-
βαρον γενέσθαι σοφίαν, καὶ μηδὲ μικρὸν παραλελογίσθαι

(1) Ἀπόφισι τοῦτο Διογ. Λαέρτ. α. ε. σαφροῖς
μέντοι καὶ μονοὺ παιδαριώδεσιν ἐπιχρήμασιν, ἀνδ' ὧν καὶ
ῥᾶσα τὸ φιλόπατρι ἐκτόπως νοσήσας ἐλέγχεται.

τὰς ἐν ἐκείναις καὶ ὑψηλοτέρων θεωριῶν μύσας καὶ οἰσ-
νει πολυῖσoras ἄνδρας γενέσθαι ὑποτοπάζοντας.

ιδ'. Φιλοσοφώτατον τὸ ἑβραϊκὸν ἐγένετο γένος, Εβραίου σοφία.
ἐν οἷς Ἀδάμος, Νῶε, Μωσῆς, Δαυίδης, Σολομὼν
καὶ ἄλλοι· ἡγεμὴν αὐτῶν σοφία ἐν τῇ ἀληθεῖ τῇ Θεῷ
γνώσει καὶ τῇ τῶν ἡθῶν ἐπισήμῃ μᾶλλον, ἢ ταῖς φυ-
σικαῖς θεωρίαις συνεσηκέναι φαίνεται (1).

ιε'. Τῶν δὲ Ἰσθαίων ἐπιημένη γε τῇ ὀφρὺι ὑπὸ εἰ Πυθα- γόρας καὶ Πλάτων αὐτῶν ἠ- ναντο.
τῶν ἄλλων Εὐδῶν καταλιγωρεμένων, ἔχ' ἔτω δῆπε
πιθανὴ ἡ γνώμη καὶ τῶν Πυθαγόραν καὶ Πλάτωνα πε-
ρισυλῆσαι τὰς τῶν Ἰσθαίων Βιβλιοθήκας οἰόμενων,
ναὶ μὴν καὶ τῶν κατὰ Τερτυλλιανὸν ἀπολ. κεφ. κς'.
μηδένα γενέσθαι πρεσβευόντων φιλόσοφον, ὅς ἂν μὴ
ἦν τῆς προφητικῆς πηγῆς ἐσπανῶς. (2).

ις'. Διήρκεσε δ' ἡ τῇ γένεσι ἀπλότης ἐκείνη, αἱρέσεις Φαρισαί-ων, Σαδδου-καίων Εσ-σηνῶν.
μέχεις ἔτι καὶ ὁ πρῶτος ἴσατο Νεῶς· μετὰ δὲ τὴν ἀ-
πὸ τῆς κατὰ Βαβυλῶνα αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον ἐλ-
ληνίζεν οἱ ἑβραῖοι ἠρξάντο, τὰς τῆς ἐλληνικῆς φιλο-
σοφίας ἀρχὰς τῇ ἀρχαίᾳ τῶν πατέρων αὐτῶν συμ-

(1) Οὗ δὲ κατὰ Κιρχέρν καὶ Γῶν δὲ Πινέδα, καὶ
ἄλλων παρατηρητέον, τῶν τοῖς Πατριάρχαϊς ἐν παντὶ
εἶδει ἀκροτάτην ἀπονεμόντων παιδείαν· πολλῶν δὲ μάλ-
λον φυλακτέον τὰς τὰς ἰδίας αὐτῶν γνώμας Μωσεί καὶ
τοῖς ἄλλοις Εβραίοις προσάπταντας· ὁ πεποιθήκασιν
Εἰδμ. Δικκινεύσιος ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ ἀληθεῖ Φυσικῇ.
Λονδ. κψβ'. ὁ τῇ Κοπερνικίζοντος Μωσέως Συγγρα-
φεὺς καὶ ἄλλοι.

(2) Ἀναγνωστέα ἐνταῦθα Γ'ω. Κληρίκω ἐπιστολ. κριτ.
ζ'. 10. Ἀλβ. Φαβρ. βιβλιοθ. ἑλληνικ. βιβλ. β'. κεφ. ιβ'.
5. β'. σελίδ. 450. καὶ βιβλ. γ'. κεφ. α'. 40. Νικ. Γερ.
Γκαδλίνγ. Γ'σορ. τῆς ἡθικ. φιλοσ. κεφ. ζ'. 5. α'. σελίδ.

φύραντες σοφία· ἐξ ἧ δὴ αἱ τῶν Φαρισαίων, Σαδδουκαίων καὶ Ἑσσηνῶν αἵρέσεις ἀνεφύησαν (1) ὥς καὶ Ἰωσήφου Πολιτ. Ἰνδ. Βιβλ. β'. κεφ. ἡ. πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἀναφέρων φαίνεται.

πρῶτον ἡ
Κάββαλα. ἰζ'. Ἡ γὰρ τῆς Πυθαγορικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς φιλοσοφίας μίξις εἰσέτι καὶ νῦν ἐν τῇ Καββάλη σάζεται· ὑπὲρ ἧς, εἰ καὶ πολλὰ Ἑβραῖοι μεγαλορρήμονεςιν, αὐτὸ γεμὴν τῶν Καββαλιτῶν τὸ σύστημα μὴ Ἑβραϊκόν, ἀλλὰ πυθαγορικοπλατωνικόν εἶναι πάντες ἂν εἶδεῖεν, εἴτις μὴ τῶ τῶν Ἑβραίων ὀνόματι καὶ τῇ τῶν ἀσαφειῶν ἐκπλήξει συναρπάξαιτο.

τὸ νῦν εἰ-
ρος τῆς Ἑβ-
ραϊκῆς φι-
λοσοφίας. ἱη'. Οἱ δὲ νῦν Ἰουδαῖοι ἦτοι μόναις ταῖς ταλμουδικαῖς διδασκαλίαις κεχήνασιν, ἢ φιλοσοφῶντες τοῖς Ἀριστοτέλει (2) ἢ τοῖς Καββαλισταῖς ἀρέσκουσιν ἔπονται.

74. κτ. σαφῶς γὰρ ἔτσι ἀπέδειξαν μηδὲν τέτων ὁπάντων ἐν ἑβραῖα βάσει ἐρεῖδεσθαι.

(1) Καὶ τὴν μὲν τῶν Φαρισαίων αἵρεσιν παραπλήσιον τῇ παρ' Ἑλληνιστῶν λεγομένῃ παρατηρεῖ Ἰωσήφου ἐν τῷ ἑαυτῇ βίῳ. τόμ. β'. ὅππ. σελίδ. β'. τῆς γε μὴν Σαδδουκαίης, τὰς τῆς Ἑπικέρου, καὶ τῆς Ἑσσηνῆς τὰς τῆς Πυθαγόρου εἰσποιήσασθαι ἀρχάς, αὐτὰ τὰ πράγματα βοᾷ. κατεῖδεν οἱ Ἑσσηνοὶ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν Βαβυλῶνος ἐγνώθησαν, θαυμάζειν τῷ ὄντι ἄξιον, ὅπως Γοοδεῖνω περὶ δογμ. ἑβρ. βιβλ. α'. κεφ. ιβ'. καὶ Γροτίω. μέρ. α'. ἐπιστολ. φιν. ἐκ ἐπὶ ἡλθεν ἐπιστῆσαι, ὡς ῥᾶον ἦν τῆς Ἑσσηνῆς ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων, ἢ Πυθαγόρου τῶν Ἑσσηνῶν ὄνασθαι.

(2) Οὐδὲ γὰρ ἔστι τι τῶν τῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας μερῶν, ὃ μὴ τῶν Ἰουδαίων οἱ διδάσκαλοι πρὸς μίμησιν τῶν Ἀράβων ἑβραϊκῶν ἐσθῆτα μετημύφισαν· ὑπόδειγμα τέτε παρέχε σοφάτατον. Ἰούλ. Στρε. ἐν διατρ. περὶ λογικῆς Ἑβραίων.

ΙΖ'. Τοῖς δ' Ἑβραίοις τὰς Αἰγυπτίους ὑποσυνά- ἡ τῶν Αἰ.
 πτομεν, ἔς κακῶς ἡμῖν Ἰω. Μάρχαμος, καὶ Ἰω. γυπτίων
 Σπέγκερος ὡς Διδασκάλους Ἑβραίων παριστάνουσι· τέ- Σοφία.
 τες ἔ γάρ πρὸ μὲν Μωσέως Σοφίας ἐπιμεληθῆναι
 ἐκ τῶν Πλάξ. Ζ'. κβ'. καταφανές· τῆς γεμῆν τῶν
 Αἰγυπτίων ταυτησὶ σοφίας ὡς διεννόχει ἡ τῶν Ἑ-
 βραίων ἐκείνη, παντὶ τῷ τὰς Μωσέως ἔ τῶν Προ-
 φητῶν καθαράς πηγὰς τοῖς τῷ Ἑρμῷ (1) καὶ Ὁρα-
 πόλλωνος, ἔ Ἰαμβλίχῃ τέλμαϊς παραβάλλοντι εὐ-
 δηλον.

κ'. Τὸς τοίνυν Αἰγυπτίους περί τε Γεωμετρίαν τίνων ἐπι-
 καὶ τᾶλλα τῆς μαθήσεως μέγῃ ἐναχοληθῆναι τῆς τε σημῶν ἐκεί-
 ἀφηρημένης ἔ τῆς περὶ τὴν ὕλην πρὸδῆλον· ὃ δὴ ἔ νοι ἐπεμε-
 οἱ τοσῆτοι ὀφελίσκοι, αἱ πυραμίδες, ἔ τᾶλλα ὑπέρογ- λήθησαν.
 κα καὶ θαυμασὰ μεγέθη ἄλλῃς ἐμφαίνουσι· τὴν δὲ
 Θεολογίαν αὐτῶν ἔ τὴν Ἠθικὴν φιλοσοφίαν ὁμοιοτά-
 την γινέσθαι τῇ Πυθαγορικῇ παρ' Ἰαμβλίχῃ μαθηά-
 νομεν. ἔχον δὲ ἔ πολλὰς περὶ τῶν φυσικῶν παρα-
 δόσεις, ἃς δὴ ἔ τηρεῖν ἐν ἀπορρήτοις ὅτι μάλιστα ἐ-
 σπένδαζον, ἔ ὧν λείψαν' ἅττα σώζεται παρ' Ὁρα-
 πόλλωνι ἐν τοῖς ὑπὸ Δαυὶδ Ἐχελίῃ ἐν Αὐγέῃ. Οὐὶν-
 δελ. 1595 ἐκδοθεῖσιν Ἰερογλυφικοῖς.

κα'. Τὸς Χαλδαίους διὰ παντὸς τῷ βίῃ φιλοσο- σοφία
 φεῖν φησι Διόδ. ὁ Σικελ. βιβλ. γ'. κεφ. κθ', τὴν δ' Χαλδαίων.

(1) Τῆς αἰγυπτιακῆς ταῦτα διδασκαλίας εἰσιν ὑ-
 πομνήματα· ἔ γὰρ εἰ ἔ ἀναμφηρίζως εἰδὲς ἐδέποθ' ὑ-
 πῆρξεν Ἑρμῆς Τρισμέγιστος, τῶν τ' ἐπ' ὀνόματι τῷ Ἑρ-
 μῇ φερομένων τὰ πολλὰ τῷ μηδενὸς ἀντικρυς ἄξια, οἷς
 ἔ χρειανίκ' ἅττα ἐμπαισιάζεται, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἔ
 Ἑρμαϊκὰς δόξας, λείψανα δηλαδὴ τῆς αἰγυπτιακῆς
 φιλοσοφίας σώζεσθαι, σοφοῖς ἀνδράσιν ὀρθῶς παρατε-
 τίηται. Βορρίχ. περὶ τῆς αἰγυπτ. Ἑρμ. σοφ. σελ. 83.

ἀρχὴν τῆς σφῶν φιλοσοφίας εἰς Ζωροάστρεν τινὰ ἀ-
νέφερον, περὶ ἧς ἀξέβητα ἅπαντα· τὰς δὲ σωζομέ-
νες χρησμοὺς τὰς ὑπὸ Γεμισίου, Πλήθωνος, καὶ Μι-
χαὴλ τοῦ Ψελλῆ, καὶ Φραγκίσκου Πατριάρχου συνειλεγ-
μένους, μὴ εἶναι μὲν γνησίους, πολλὰ δ' ὅμως τῆς
χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας ἐμπεριέχουν λείψανα, ἐκ ἁ-
νευ λόγου οἶεται Γω. Α'λβ. Φαβρ. βιβλ. Γερμ.
βιβλ. α. κεφ. κς. §. 1.

Γνώμη αὐ-
τῶν περὶ
τῆς τῶν ὄν-
των ἀρχῆς.

κβ'. Ἐκ δὲ τούτων τῶν χρησμῶν προέβηλον τὰς
Χαλδαίους τῶν ὄντων πολλὰς ἐκδύσεις, τῶν τε
Θεῶν καὶ Πνευμάτων τάξεις τίθεσθαι, ἐν αἷς καὶ
Ἄγγελοι ἦσαν· κατὰ δὲ τὴν αὐτῶν δόξαν ἐκ τοῦ
αἰδίου Θεοῦ τὸ πῦρ, εἴτ' ἐν τῷ ὑπερκόσμῳ καὶ ἄπει-
ρον ἀνεπήγαγε φῶς· κἀντεῦθεν ἄλλαι τῶν ὄντων
τάξεις, καὶ τῶν ἐστίων ποικίλαι τριάδες, οἷας ἔπειτα καὶ
οἱ Πλατωνικοὶ ὠνειρώξαντο (1).

Μαντικά
τέχναι.

κγ'. Καὶ βραχὺ δέ τι σοφίας παραδεδῶκεν τὰ
ἀστρολογικὰ αὐτῶν ἐνύπνια, αἱ μαντικά τέχναι, αἱ
μαγικά, αἱ φεβεργικά, περὶ ὧν ἐς πλάτος Σταν-
λαῖος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς ἀσιατικῆς φιλοσοφίας τόμ.
β'. κεφ. ις'. κτ. μεμύητο δὲ τὰ μυστήρια ταῦτα καὶ
Μάρκος μοναχὸς ὁ Μεσοποταμηνὸς, ὃς τὰς περὶ

(1) Οὐδὲν ἄρα θαυμαστὸν ἢ χριστιανικὸν ὁ τοῦ Ζω-
ροάστρε περιέχει χρησμοὺς.

„παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριάς, ἥς μονὰς
ἄρχει. σιχ. ε'.

ἀλλ' ἐδ' ἀντίκειται ταῖς τῶν ὄντων ἀρχαῖς, ὃ φησι Διοδ.
Σικ. βιβλ. α. τὰς Χαλδαίους αἰδιόν τε καὶ ἀναρχον δοξά-
ζειν τὸν κόσμον, καὶ δὲ μὴν τὸ τοῦ Φίλωνος ἐν Βιβλ.
ἥς ἡ ἐπιγραφὴ, τίς ὁ τῶν ἑρηνίων κληρονόμος, δηλα-
δὴ 386. τὰς Χαλδαίους διδάξει τὸν κόσμον μὴ δημιούρ-
γημα Θεοῦ, ἀλλὰ Θεοῦ εἶναι.

Δαιμόνων λόγους ὑπὸ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῇ ἴσμεν ἐκδομένους.

κδ'. Ζωροάστρης δὲ ὁ τῷ μὲν Χαλδαίῳ ἐκείνῳ με- τῆς περσι-
ταγενέσερος, Δαρείῳ δὲ Ὑδάσπῃ σύγχρονος τὸ τῶν κῆς φιλο-
Περσῶν γένος ἐκ ἁμαίρον τῶν κατὰ φιλοσοφίαν πολ- σοφίας ἀρ-
λαῖς τερατείαις πρὸς τὸ τὴν νέαν καὶ παρ' αὐτῷ εὐρε- κηγός.
θεῖσαν φιλοσοφίαν ὑποδέξασθαι ἐπεσπάσατο, εἶπερ
ἀληθῆ, ἃ συνέγραψε Θωμᾶς Ὑδε περὶ ἀρχ. θεησκ.
Περσ.

κε'. Προσάται δὲ παρ' αὐτοῖς τῆς φιλοσοφίας, τίνες οἱ
ναὶ μὴν καὶ τῶν Ἰερῶν οἱ Μάγοι ὑπῆρχον· περὶ ὧν Μάγοι.
τῆς τε τῶν ἡθῶν κοσμιότητος, καὶ τῆς ἀστρολογικῆς
ἐπιστήμης, καὶ τῆς αὐλικῆς ἰχύος πολλὰ τῶν ἀρχαίων
φέρονται μαρτυραί, ὥς Βαρν. Βρισσ. συνέλεξε·
περὶ Βασιλ. Περσ. βιβλ. β'. §. ιβ'. κτ.

κς'. Ἀλλὰ περὶ Θεῶ κακῶς οἱ Πέρσαι ἐδόξα- δόξα αὐ-
ζον, δύο ἀντικειμένας ἀλλήλαις ἀρχὰς Ὡρομάσδην, τῶν περὶ
καὶ Ἀριμάνην τιθέμενοι, καὶ ἐν αὐτοῖς οἰοῦναι μέσον καὶ Θεῶ.
τῶν ὑδετέρων μερῶν τὸν Μίθραν· αὗται μέντοι γ' αἱ
ἀρχαὶ καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλοις συζητάσιν ἐμφαίνονται
(1) καὶ τῷ τῶν Χριστιανῶν αἰῶνι τὸν Μανιχαϊσμόν
ἀπεκύνησαν (2).

κζ'. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν περὶ εἰσιν ἐν Περ- τῶν Μά-
σία οἱ τῇ ἀρχαίᾳ ἐκείνῃ τῶν Μάγων φιλοσοφία ἐπό- γαν λεί-
μενοι, καὶ ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τῷ Μωάμεθ τῷ τῶν Γεῶ- ψανα.
ρων ὀνόματι διασυσφόμενοι.

(1) Γενναίως τῷτο ἀπέδειξεν Ἰω. Χριστοφ. Ουόλφ-
φιος ἐν τῷ πρὸ τῶν Μανιχαίων Μανιχαϊσμῷ· καὶ Βαί-
λιος ἐν λεξικ. Ἰστορ. κριτ. ἐν λέξει Μανιχαῖος.

(2) Ὅρα Θεοδωρίτ. αἵρετ. κακομυθ. βιβλ. α'. κεφ.
ις'. καὶ Ἐπιφάν. αἵρεσ. ξς'.

Μάγοι κή. Ἐγένοντο δὲ καὶ παρ' Ἀραβί, καὶ μάλισ-
τῶν Ἀρά- **Βαβυλωνίων** Σαββαίοις ἴδιοι Μάγοι, ὧν μέμνεται Πλίνιος Ἰσορ.
 φυσικ. βιβλ. λ'. κεφ. α'. καὶ περὶ τῆς θαλάσσης παρ'
 Ἑβραίοις ἡ Ἀραβία Ἀνατολή ἐκαλεῖτο, Γεν. 1, 30.
 κέ. 6, 18. Γ'ωβ' α'. 3 Κριτ. ε'. 3 λίαν ἐστὶ πιθανὸν
 Ἀραβας εἶναι τὸς Μάγους ἀπ' Ἀνατολῶν. Ματθ. β'. 1.
τῆς αὐτῶν καὶ δ'. Ἀλλὰ γὰρ εἰ καὶ ἡμεῖς ἐχρῆν ἐνδοιάζειν, ὡς
φιλοσοφί- σοφίας τῆς ἀληθοῦς οἱ ἀρχαῖοι Ἀραβες ἐκ ἐγένοντο
καὶ φύσις. ἄμοιροι· καὶ τὸτο τό, τε τῷ Γ'ωβ' ὑπόδειγμα (1) καὶ
 τὸ τῆς α'. τῶν βασιλ. ι'. α'. ἄλλοις δείκνυσιν· ὕστερον
 μέντοι ἡ τῶν Σαββαίων αὕτη φιλοσοφία εἰς δεισιδαι-
 μονίαν γυμνὴν ἐξώκειλε.

καὶ ἡ βδε- λ'. Παρὰ γὰρ τὸ περὶ τὸ ζήτημα „διὰ τί τοῖς
λυρὰ δει- ἀγαθοῖς κακὰ ἐπισυμβαίνει, εἴ ἐστι πρόνοια; κακῶς
σιδαιμονία φιλοσοφεῖν τὸς τῷ Γ'ωβ' φίλους· Γ'ωβ' δ'. 11 — 15.
 καὶ γ'. 15 κτ. ἐς τῆς Σαββαίων αἰρέσεως ἐκ ἄνευ λό-
 γου σοφοὶ ἄνδρες ὑπονοῶσιν, ἐδὲν ἐγένετο γένος τῇ
 τῶν ἐρανίων σωμάτων λατρεία, καὶ, εἴπερ Ἀραβί,
 καὶ Μαίμουνιδῃ καὶ πείθεσθαι, τοῖς τῷ θείῳ νόμῳ
 μᾶλλον ἀντικειμένοις δόγμασι προσκείμενον, ἢ τὸ
 τῶν Σαββαίων (2).

(1) Ἀναγνωσθήτω ἡ Φριδερ. Σπαγγ. Ἱστορία Γ'ωβ' ἐκδοθεῖσα ἐν Λειψδύνῳ Βαταβῶν ἀχοβ'. εἰς ἡ'.

(2) Τῷ γεμῖν τῶν Ἀράβων καὶ Παρσίων μόνῳ ἀ-
 ξιωματικῶ τέτῳ ἐρεῖδομένῳ, ὡς ἄριστα παρατήρησεν Γ'ω.
 Κλέρικος ἐν τῷ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀσιατικῆς φιλοσο-
 φίας τῷ Σταλθαίμ φιλοσοφικῷ πινάκι· ἐν λεξ. Σαββαίῳ·
 εὐδὴλον ὅσα πολυμῆρὰ ἡ τῷ Σπεγκέρε ὑπόθεσις. βιβλ. β'.
 περὶ τῷ κατὰ θρησκ. νόμῳ καὶ Σταλθαίμ Ἱσορ. Ἀσιατ.
 φιλοσοφίας βιβλ. γ'. Κεφ. ε'. λόγοι γραφικῶν θείων
 δογμάτων ἀπὸ τῶν τῶν Σαββαίων δογμάτων.

λά. Γειτνιάζοντες δὲ τοῖς Πέρσαις ἐτέρωθεν ἤ- Γινδῶν φι-
σαν οἱ Γινδοί, παρ' οἷς Βραχμᾶνας καὶ Γερμᾶνας φι- λόσοφοι.
λοσόφους ὁ Στράβων κλείζει βιβλ. ις'. σελ. 351. καὶ
οἱ Βραχμᾶνες ὑπὸ τῷ Βραμίνην ὀνόματι εἰσέτι καὶ νῦν
ἐν Γινδίᾳ σῶζονται· περὶ ὧν ἀναγνώσεον Παλλάδιον,
Ἀμβρόσιον καὶ τὸν Ἀνώνυμον (1) ἐφ' οἷς καὶ Γ'ω. Ἀ'λβ.
Φαβρίκιον ὁμιλ. περὶ Βραχμάνων ἐν Ἀ'μδ. αψγ'. καὶ
Βαίλιον λεξικ. ἰσορ. κριτ. λέξ. Βραχμᾶνες.

λβ'. Ἐν Θεῷ ἔσται πάντ' ἀναπηγάσαι, καὶ τὸν αὐτῶν φι-
κόσμον εἶδεν, ἀλλ' ἡ Θεὸν ἐκτεταμένον εἶναι οἰοῦνται, λοσοφία.
ἔτι εἰς Θεὸν αὐθις συζαλέντος, τὴν συντέλειαν ἔσε-
σαι νομίζουσιν· εἶδεν ἄρ' ἀληθῶς καὶ πράγματι ὑφεισά-
ναι, καὶ τὸν σοφὸν εἰς τελείαν ἀπάθειαν ἀφικόμενον,
μηδὲν διανοεῖσθαι, μηδέντε αἰδῶνεσθαι δεῖν ὁμολογῶ-
σιν (2).

λγ'. Ἐντεῦθεν δὲ ῥαδίως συνάξεις τιδήποτε τα- καὶ ἀσκή-
σαύτας ἀνυποίευσ ἀληγηδόνας ὑπὲρ ἀρετῆς ἀγογγύ- σεις.
σως ἔφερον, καὶ ἔκπαλαι δὲ ἰσόρηνται τὸν θάνατον
ἐξεθενῆντες παρὰ Κλημ. Ἀ'λεξανδρ. Στρωματ. βιβλ.
γ'. καὶ εἶδεν τὸ τῷ Γινδῷ Καλανῶ λέλειθεν ὑπόδειγμα
τῷ κατὰ τὰ πάτρια νομιζόμενα ἑαυτὸν τῇ πυρᾷ
κατακαύσαντος παρ' Ἀ'ρριανῷ Ἀ'λεξ. ἀναβάσ. βιβλ.
ζ'. σελιδ. 276 κτ. τῆς Γερωνόβ' ἐκδόσ.

(1) Συνημμένως τὰς περὶ τῶν Βραχμάνων Συγγρα-
φεὶς τέττες ἐξέδωκεν Ἐδμάρδ. Βιοσαῖος ἀρχέ. εἰς δ'.

(2) Ἀ'ρις τὸ Σύστημα τῷτο ἐξέδεντο Κάρολος
Γοβιεν ἐν τῷ προομίῳ τῆς Ἱστορίας τῷ Δεσπίσματος τῷ
τῶν Σινῶν Ἀυτοκράτορος. καὶ Φραγκί. Βερνιέρ ἐν τοῖς
οἰκειοῖς ὑπομνήμασι περὶ τῆς Ἀυτοκρατορίας τῷ μεγάλ.
λε Μογόλ.

Σινῶν φι-
λοσοφία.

λδ'. Παραπλήσιον χεδὸν ἔκπαλαι ἤδη καὶ τὸ
τῶν Σινῶν ἐγένετο Σύστημα· εἰ γὰρ καὶ περὶ ἑαυτῶν
μάνον τὸ, οἷος πέπνυται, ὀρθῶς εἰρηῆσαι οἴονται, περὶ
δὲ τῶν ἄλλων γενῶν, τοὶ δὲ σκιαὶ αἰσσοσι· καὶ ἔδ
ἂν ἀενηθείη τις αὐτὲς πλεῖστον σπεδῆς ἐκκενῶσαι περὶ
τὴν τῶν ἡθῶν διακόσμησιν (ὅρα Λεῖβνιτ. . . . Σινῶν
ἐν προσιμ.) ὡς ἀληθῶς γεμὴν Σπινωζισμὸν ἢ τῶν
Σινῶν μυζικωτέρα φιλοσοφία νοσεῖ, καὶ ἔδὲ τῆς τῶν
Γινδῶν ἀπαθείας ἐκείνης οἱ τῷ Κομφυκίῳ ἀβέλτεροι ὁ-
παδοὶ ἀλλότριοι (1).

καὶ ἄλλων
Βαρβαρων.

λέ. Κλείζονται δὲ καὶ Φοινίκων μὲν Σαγγκενιά-
θων καὶ Μόχος (2) Γάλλων δὲ καὶ Γερμανῶν οἱ Δεϋί-

(1) Δῆλον ὡς ἐξέδωκε Παρισ. αχπρ'. εἰς φύλ.
λατινιστὴ Κομπλέτιος Κομφύκιον Σινῶν φιλόσοφον, εἴτ'
ἐν τὴν τῶν Σινῶν ἐπιστήμην· ἀλλ' εἴτινα φρικτὰ σοφίας
μυζηρία ἐν αὐτῷ ἀποκρύπτονται, ἔτι καὶ νῦν σοφοῖς ἀν-
δράσιν ἡμφισβήτῃται.

(2) Σαγγκενιάθων εἴτε Βηρύτιος, εἴτε Τύριος.
ἔγραψε Φοινικικὰ, ἐν οἷς πολλὰ πρὸς κοσμογονίαν ἀφο-
ρῶσιν, ὡς δῆλον ἐκ τῷ παρ' Εὐσεβ. βιβλ. α'. εὐαγ. προ-
παρ. ἀποσπάσματος· παραλαβεῖν δ' αὐτὰ φησιν ὁ Σαγ-
γκενιάθων παρ' Ἰερομβάλ ἱερέως τῷ Θεῷ Γεωῶ· τῆτον
δὲ εἶναι τὸν Γεδεὼν ὑπέλαβον Τέτιος καὶ Βοχάρτος ἐν
Χαναὰν βιβλ. β'. κεφ. ιζ'. ὃ καὶ ὅλον τὸ παρ' Εὐσεβείῳ
ἀποσπάσμα σοφῶς, ὡς εἶωθεν, ἀναπτύσσων· τὰ γε-
μὴν περὶ τῇ Σαγγκενιάθωνος τῆτε περιφερόμενα ἅπαντα
ψεύδεις ἐλέγχουσιν. Γ'ω. Ε'ρρ. Οὐρσιν. περὶ Ζωροάστρε,
Ε'ρμῆ καὶ Σαγγκενιάθωνος, καὶ Ε'ρρ. Δοδεέλλος ἐν μεδ.
θεολ. σπεδ. ὅρα καὶ τὰς πράξεις τῶν σοφ. τῆς Λεῖψ.
παραπληρ. τόμ. β'. σελ. 512. καὶ τὰ περὶ τῷ Μόχου
δὲ πάντα λίαν ἀβέβαια, ὥς διακενῆς μοχθᾶσιν οἱ ξὺν
Τέτιῳ τῷ Μωσῇ τὸν Μόχον συγχέοντες.

δες ἔ Βάρδαι, ἔ Θερακῶν ὁ Ὀρφεύς· ἄλλ' ὥσπερ ἐκείνων ὁ τῷ φιλοσοφεῖν λόγος σκοτεινός, ἔτω καὶ τέττε παρὰ τὰ τοῖς ἱεροῖς ἀνήκοντα τελεσικά, φυσικαὶ τινες μόνον θεωρίαι, βραχύταται δὲ σώζονται, περὶ τῶν πολλῶν οἰκεμένων κόσμων Συσήματος, περὶ τῆς τῶν ἀπάντων ἐξ ᾧ γενέσεως, ἔ τὰ παραπλήσια· περὶ ὧν Πλάταρχ. περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλ. β'. κεφ. ιγ'. καὶ Ε' χερμβάχ. ἐν Ἐπιγένη σελ. 95 κτ. ἔ σελ. 111 κτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων φιλοσοφίας.

λς'. Ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ τῇ κατὰ φιλοσοφίαν σπ. τῆς Ἑλλ. δῆ, εἰπέρ τις, τὸ Ἑλληνικὸν διατεθρύλληται· εἰ γὰρ νικῆς φιλο. καὶ τίνα παρὰ τῶν Βαρβάρων ἔτοι παρειλήφασι, τὴν σοφίας φύ. γεμὴν εὐκλείαν ἐκείνην ἰδιάζεσαν σφίσιν αὐτοῖς ἡραγ. σις. το, ὅτι ἀκριβεστέρα πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν μεθόδω χρησάμενοι, ἡγεμόνα τὸν ὀρθὸν λόγον ἔτοι πρὸςήσαντο, ἢ γέν προσήσασθαι προσευμήθησαν.

λς'. Τῶν δὲ παρ' Ἑλλησι φιλοσόφων οἰονεῖ τίνα αὐτῆς εἰσιφῇ εἰσίν· ἢ μὲν γὰρ Ποιητικὴ φιλοσοφία, ἢ δὲ φη διάφο. Ἰταλική, ἢ δὲ Ἰωνική, ἢ δὲ Ἑλεατική. Ἀλλὰ τῶν ρα. Δογματικῶν τῶν ἀφοριζέον τὲς Σκεπτικῆς, εἴτ' ἔν Ἀπορητικῆς, ὥσπερ ἐν τῶν Αἰρεσιωτῶν οἱ Ἑλετικοί, περὶ ὧν Γοττφρ. Ὁλεαρ. περὶ φιλοσοφίας Ἑκλ. ὑποσυνήφθω δὲ ἔ ἢ τῷ Σταλλαίῳ φιλοσοφ. Ἰσορ. σελ. 1205. κτ.

λή. Τὲς Ποιητῆς, τὸ τῶν σοφῶν ἀρχαιότατον Ποιητικὴ γένος, πρῶτος ἀπάντων φιλοσοφῆσαι βεβαία δόξα φιλοσοφία. κρατεῖ. Κικερ. Τεσκλ. ζητημ. βιβλ. α'. κεφ. α'. ἀλλὰ γὰρ ὥσπερ οἱ πλείους αὐτῶν, τὰς περὶ τῆς τῶν

όντων ἀρχῆς παραδόσεις, ταῖς αὐτῶν θεογονίαις, καὶ τὰς ἠθικὰς παραινέσεις, τοῖς μύθοις συνανέφερον, ἔτῳ τοι καὶ ἡ τῆς σφῶν φιλοσοφίας ἐρμηνεία τό γε νῦν ἔχον ἀσαφές· ἡ δὲ αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις οἶμαι ἔτῳ πρόδηλος (1)· ὅρα Πλέταρ. περὶ τῆ πῶς δεῖ τῶν ποιημάτων ἀκέειν· τόμ. β'. Ὁππ. σελ. 14. κτ.

τῆς Ἰτα-
λικῆς φι-
λοσοφίας
ἀρχηγός.

λθ'. Τῆς δὲ σφῶν φιλοσοφίας τὴν ἀρχὴν οἱ Ἰταλικοὶ τῷ Σαμίῳ Πυθαγόρᾳ ἀνατίθεναι ὀφείλουσιν, ὃν μεταξὺ Ὀλυμπ. μγ'. δ'. καὶ νβ'. δ'. γενέσθαι, σφῶς ἐδίδαξαν Ἰεῖλ. Λούδιος, Ρίχ. Βεττλῆϊος, καὶ Εἰρρ. Δοδδῆλλος. ἕτος ἔν ὃ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀληθείας μέγας μυσαγωγός, πολὺν πολλαχῇ τῆς οἰκομένης ἐν ἑαυτῷ τῆς παιδείας συλλεξάμενος πλῆτον, ἔρχατον περὶ Ὀλυμπ. ξξ'. α'. εἰς Ἰταλίαν ἀπῆρε, καὶ ἐν Κρότῳ Σχολὴν, εἴτ' ἐν Κοινόδῳ ἠνοίξεν, ἐξ ἧς μαθητῶν ὄμιλος μέγιστος προσῆλθεν, ὧν ἑλεγχον κατὰ ἀλφάβητον Φαβρίκ. αὐτ. βιβλ. β'. κεφ. ιγ'. συνεξέφηνε (2).

(1) Ἐντεῦθεν περὶ μύθων ἐρμηνείας διάφοροι μέθοδοι· οἱ μὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς γυμνά διηρῶνται μυθῆρια φυσικὰ, χημικὰ, καὶ μεταφυσικὰ· οἱ δὲ γυμνάς Ἰστορίας ἱεράς, ἢ φοινικιακὰς, οἱ δὲ διηγήματ' ἅττα ἀδενὸς λόγου ἄξια παραδόξοις περιστάσεσι περιβεβλημένα, οἱ δὲ ἀπλᾶ ἠθικὰ συνειδέναι δοκῶσι· καὶ τὰς μὲν τῆ πρώτης γένους ἐρμηνείας οἱ Πλατωνικοὶ παρεδίδουσαν, τῆ δὲ δευτέρᾳ πολλὰ ὑποδείγματα παρέχον Βοχάρτος, Ουῆτιος, καὶ Ἰωάννης ὁ Κλέριος· τὸ δὲ τρίτον Παλαιφάτῳ μάλιστ' ἤρρεσε καὶ τοῖς ἄλλοις Συγγραφεῦσι περὶ ἀπίστων· περὶ ὧν Φαβρίκ. Εἰλιν. Βιβλοθ. βιβλ. α'. κεφ. κ'. κτ.

(2) Ἀλλ' ἐν ταῖς ἐχ' ἅπαντες Πυθαγόρειοι, μαθηταὶ δηλοῦσι τῆ Πυθαγόρου· ἀλλ' οἱ πλείους καὶ

μ'. Ζητιτέον δὲ τὸν μὲν βίον τῷ Πυθαγόρῃ ἐκ- αὐτὴν
 τε Πορφύριε καὶ Γάμβλῳ καὶ τῷ Αἰωνύμῳ παρὰ Φω- ταύτην
 τίῳ, ὅς ἄριστος Λαδύλφος Κέσερος τύποις ἐξέδωκε (1). τὴν φιλο-
 τὴν δὲ τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας ἰσορῶν ἐκ τῆ σοφίαν φέ-
 περὶ τῆς Ἰταλικῆς φιλοσοφίας ἀρίστου Βίβλῳ Γ' Ἰωάννη ρησαι κυ-
 Σχεφφέρε· καὶ τὰ Πυθαγορικά δὲ δόγματα ἐκ τῶν ριώτεραι
 ὑπὸ Θωμᾶ Γάλε τύποις ἐκδοσμένων Πυθαγορικῶν Βίβλοι.
 ἀποσπασματίων, καὶ δὴ καὶ τῶν Πυθαγορικῶν συμ-
 βόλων, καὶ τῶν χρυσῶν τῷ Πυθαγόρῃ ἐπὶ (2) καὶ
 τῷ αὐτῶν Ἱστορηματικῷ Ἰεροκλέει.

μά. Ἀλλ' εἰ καὶ Αἰγυπτίαι μιμνήμενοι Πυθαγό- Πυθαγόρῃ
 ρας ἐν ἀπορρήτοις εἶχε τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν Ἰάμβλ. παιδεία καὶ
 τμημ. σμέ. καὶ μὴδὲ τὲς μαθητὰς αὐτῶν ἀναμῆξ εἰς εὐρήματα.

Πυθαγόρειοι, τῶν ἑσιν ὁπαδοὶ Πυθαγόρῃ· ὅ,τι δὲ
 νοητέον περὶ ταύτης τῆς διαφορᾶς, ἀνέκρινε Δοδεέλ-
 λος περὶ ἡλικ. Πυθαγ. σελ. 193· τῶν δὲ Πυθαγορείων
 ἐγκριτωτέρου Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, Ὁ κέλλος ὁ Λευ-
 κανός, Ἐπίχαρμος, Ἰπποκρίτης Φιλόλαος, Τίμαιος ὁ
 Λοκρός καὶ ἄλλοι.

(1) Ἀλλ' ἐν τοῖς βίοις τέτοις πάντοτε δοκεῖν
 ἐπὶ πλάσας· σοφώτατοι γὰρ ἄνδρες μὴ ἄλλοι τε χάριν
 τῆς περὶ τὸν Πορφύριον καὶ Γάμβλῳ, καὶ Εὐνάπιον, καὶ
 Φιλόστρατον, τὴν τῶν βίων τῶν φιλοσόφων συγγραφὴν
 ἀναβαλέσθαι ἔκριναν, ἀλλ' ἵν' εἶεν τῶν ἑαυτῶν Ἡρώδης
 τῷ ἡμετέρῳ σωτήρι ἀντιπαράβαλλοντες. Φαβρίκ. Εἰλην.
 Βιβλιοθ. βιβλ. δ'. κεφ. κδ'. σελ. 45.

(2) Οὐδὲ μὴν τὰ ἑπὶ ταῦτα ὑπὸ Πυθαγόρῃ συγ-
 γεγράφει τοῖς πᾶσι ὁμολογόν· ἀλλ' ὡς Σταλλαιῶ ἐν
 Πυθαγ. κεφ. κ'. καὶ σελ. 699. δοκεῖ ὑπὸ Ἐπίχαρ-
 με, ἢ ὡς ὁ Εὐκλείης Φαβρίκιος συνετάς ὑπενόησεν ὑπὸ
 Ἐμπεδοκλέους, ὅρα Εἰλην. Βιβλιοθ. βιβλ. β'. κεφ. ιβ'.
 §. 5'.

τὰς ἀκροάσεις προσεδέχετο (1). ἄλλῃ γεμὴν πρόδη-
λον αὐτὸν πρῶτον Γεωμετρίας, Ἀριθμητικῆς, Με-
σικῆς διαφερέσθαι σπουδῇ ἐπιμεληθῆναι, καὶ ἐκ ὀλίγοις
εὐρήμασι τὰς ἐπισήμας ταύτας καταπλατίσαι· ἐν
οἷς παρὰ τὸ μονόχορδον γενναῖον ἐσι καὶ ἀξιόλογον τὸ
τῆς ἑκατόμβης ἐκεῖνο θεώρημα, περὶ τῆς δυνάμεως
τῆς τε ὀρθογωνίου τριγώνου ὑποτενύσεως. Λαέρτ. ἡ.
12. Οὐιτέε. Ἀρχιτ. 9. 2.

τέτεριδα-
σκαλία
περὶ τῆς
φιλοσοφί-
ας ἐν γένει
καὶ περὶ
Θεῶ.

μβ'. Τὴν φιλοσοφίαν, ἣς αὐτὸς πρῶτον τῆνο-
μα εὗρατο· Γάμβλ. βίω Πυθαγ. κεφ. κδ'. ὠρίζετο
ἐπισήμην εἶναι τῶν ὄντων, ἥ ὄντα· σοφώτατα δὲ
τὸν ὀρισμὸν τῆτον ἀναπτύσσει Γάκ. Θωμάς. περὶ
ἀρχῆς φιλοσοφίας· διήρει δὲ ταύτην εἰς Θεωρητικὴν
καὶ Πρακτικὴν· κακείνης μὲν τέλος τὸ μηδὲν θανατά-
ζειν. Πλάταρχ. περὶ τῆ ἀκ. σελ. 44. ταύτης δὲ
τῶν δεσμῶν τῆ σώματος τὴν ψυχὴν ἀπαλλάξαι,
καὶ εἰς ἐλευθερίαν ἀγαγεῖν. Πορφύρ. ἐν τῷ Πυθαγ.
βίω· μέρη δ' ἐκείνης ἦσαν τὰ νοητὰ, τὰ περὶ Θεῶ
καὶ Δαιμόνων, καὶ τὰ Φυσικὰ, τὰ περὶ τῶν σωμα-
τικῶν· τὴν εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆ κόσμου, καὶ εἰς
ἅπασαν τὴν φύσιν διακεχυμένην ψυχὴν ἐκάλει Θεόν,
καὶ μόνον τῆτον νοερὸν καὶ μὴ ὑποπίπτοντα αἰδήσει,
φωτὶ δὲ μάλιστα εἰκότα καὶ ἀληθεῖα, καὶ μόνον σοφόν

(1) Οἱ μὲν γὰρ ἐσωτερικοὶ, οἱ δ' ἐξωτερικοὶ, ἑ-
τεροὶ δὲ μαθηματικοὶ, καὶ ἄλλοι ἀκυσματικοὶ· περὶ τῶν
Γάμβλ. βί. Πυθαγ. τμ. 81. καὶ Πορφύρ. σελ. 196.
Φώτιος Κἀδ. σμ. Σ. 712. „ τῶν δὲ Πυθαγορείων οἱ
„ μὲν ἦσαν περὶ θεωρίας καταγιγόμενοι, οἵπερ ἐκάλυν-
„ το Σεβαστικοὶ, οἱ δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα, οἵπερ ἐκάλυν-
„ το Πολιτικοὶ, οἱ δὲ περὶ τὰ μαθηματικά, Γεωμε-
„ τρικά, Ἀστρονομικά, οἵπερ ἐκάλυντο μαθηματικοί.

ἐπέεσθους Λακτάντ. α. 5. Πορφύρ. βί. Πυθαγόρ. σελ. 198. ἡ ὑπῆγε Θεὸς, Δαίμονάς τε, ἡ Ἡρώας, χρευσ. ἐπ. σίχ. α. κτ. περὶ ὧν τῆς φύσεως, τῶν ἐνεργειῶν ἡ τῆς θεραπειᾶς λεπτῶς ἐφιλοσόφει· ὅρα Γερσ. ἐν ὑπομνήμ. εἰς τὰ χρευσ. ἐπ. σίχ. α. κτ. Καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ τὴν Σελήνην, Περσ. α. τῶν δ' ὑπὸ Σελήνην, τὰ μὲν, Εἰμαρμένη, τὰ δὲ, Τύχη, τὰ δὲ Περσ. α. τὰ δὲ Βελῆ ἄγεσθαι ὤρετο· ὁ ἡ ὑποδείγματι διαλευκαίνει παρὰ Φωτίω Κώδικ. σμθ'. Σ. 712. ὁ Ἀνώνυμος.

μγ'. Τὸν δὲ Κόσμον, (ὃν ἡ ἡ χρόνῳ, ἀλλὰ ἡ περὶ Κόσμου νοήσει παρῆχθαι, ἡ μὴ φθαρήσεσθαι ἔλεγε· Στοβ. ἐκλογ. φύσικ. βιβλ. α. κεφ. κέ. Πλάταρχ. περὶ τῶν ἀρεσ. τοῖς φιλοσ. β'. 4 ἡ 14.) αὐτὸς πρῶτος Κόσμον ἐκάλεσε. Στοβ. αὐτ. τὸ δ' αὐτὸ Σύστημα τῷ Κοπερνικεῷ ὅμοιον οἱ πλείους δοξάζουσι (1) Σταλλ.

(1) Τὴν Γῆν τῷ ὄντι εἰδόξασε μὴ εἶναι ἀκίνητον Πλάταρχ. ἐν Νωμᾷ σελ. 67. ἐν Γ' ἰων. α. Ἀριστοτελ. περὶ Οὐρανῶ βιβλ. β'. κεφ. ιγ'. τὸν δὲ μέσον ἐν Κόσμῳ τόπον τῷ πυρὶ προσαντίθετο, ὃν ἡ Ἐξίαν ἐκάλει. τὸ γεμὴν ἐπιχειρήμασιν ἔτοιγε σαδροῖς ἐς τὸ ἀμφίβολον ἄγει. Ε' ζ. Σπαρχέμιος περὶ τῆς τῶν Ε' λ. Ε' 5. ἡ Πρυταν. παρὰ Γραιβ. θησαυρ. ἀρ. Ρ' ὀμ. τόμ. ε'. σελ. 688. τῷ ὄντι τὸν Κόσμον μέσῃ περιέχειν τὴν Γῆν διίσχυρίζοντο οἱ Πυθαγόρειοι· ὅρα Λαερτ. βιβλ. ιγ'. τμ. κζ. ἡ τὸ αὐτῶν Σύστημα ἐκ ἀνόμοιον τῶ πτολεμαϊκῷ παραδίδωσιν ὁ Ἀνών. παρὰ Φωτ. Κώδ. 259. ἐπεὶ δὲ ἡ τὴν Γῆν κινεῖσθαι Φιλόλαος πρῶτος πάντων εἰπεῖν λέγεται. Διογ. Λαερτ. βιβλ. η'. τμ. 85. ὅπως ἂν τὸ Πυθαγόρᾳ ἀπονεμηθεῖν, ἡκιστα ξυνορῶ· τί δὲ ἡ περὶ τῆς Πυθαγορικῆς Ἀντίχθονος νοητέον, Γ' ἀκώβω Θεμασίῳ προαποδείκνυται.

περὶ διδασκάλ. Πυθαγορ. κεφ. α'. σελ. 745 κτ. ἂ δὲ περὶ τῆς τῶν ὑρανίων σφαιρῶν κινήσεως, καὶ τῆς ἐμμελεῶς αὐτῶν ἀρμονίας ὠνειρώξατο, ἀναγνωδῆναι ἐνὶ παρὰ Κικέρωνι ἐν Σκιπ. καὶ Κενσορ. περὶ ἡμέρ. Γεν. κεφ. ιγ'.

καὶ περὶ ψυχῆς καὶ τῶν ἡθικῶν. μδ'. Μόνα δὲ τὰ ἀσώματα ἀληθῶς ὄντα ἐδόξαζεν· ὅθεν καὶ τὴν τῷ ἀνθρώπῳ ὕσιν ἐν μόνῃ τῇ ψυχῇ κεῖσθαι ᾤετο, ἣν δὴ καὶ μόνιον τῆς θείας ὕσεως ἕτος φανταζόμενος, τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν ἐν τῇ ἀπὸ τῶν ἐμποδοσατέντων καὶ δεσμῶν τῆς ψυχῆς λύσειτε καὶ ἐλευθερίᾳ ἐτίθετο (1). Πορφύρ. ἐν τῷ βίῳ Πυθαγ. σελ. 201. Ἰὴνα πρὸς τὴν ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ ἐκείνην, ἐν ᾗ καὶ ἡ ἀληθὴς συνίσταται εὐδαιμονία, ὅρα· ἐντεῦθεν δὲ καὶ οἱ τῆς καθάρσεως ἐκεῖνοι βαθμοί, καὶ αἱ τῆς ψυχῆς ἀναβάσεις, καὶ δὴ καὶ τῆς θεωρίας, οἱ μονονὲ παραπλήσια καὶ τὰς Μουσικὰς ἐν τῷ μετὰ ταῦτα ἐξευρόντας ἴσμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα πάντα ἀδύνατα γενέσθαι ἄνευ τῆς τῷ σώματος κακечίας ᾤετο, πολλὰς βασάνας καὶ πολλὰς τρόπους εἰς τὸ κολλάζειν τὸ σῶμα ἐτύγχανεν ἀποδεχόμενος· περὶ ὧν ἀκριβέστατα Ἰω. φρ. Βεδδ. ὁμιλ. περὶ ἀσκήσ. φιλοσ. §. 5. ι. ιη.

Πυθαγόρ. ἐνθεσιασμός μέ. Πολλὰ γὰρ ἐν τῷ τῷ Πυθαγόρῃ βίῳ, ἐξ ὧν αὐτῷ τὸ ἐνθεσιῶδες ἐλέγχεται· πρὸς τῷτο γὰρ δικαίως ἀνάξεις τόν τε χρυσὸν μερόν· Λαέρτ. ἡ. β'. Πορφύρ. σελ. 193. Ἰαμβλ. βίῳ Πυθαγ. κεφ. κη.

(1) Τὸ γὰρ σῶμα, εἰς ὃ τὴν ψυχὴν ἐναλλάττει μετεγγίξεσθαι ὑπετόπαζεν, ὃ μέρος ἀνθρώπῳ ἡσιῶδες, ἀλλ' εἰρκτὴν τῆς ψυχῆς ἐνόμιζε· ἀντεῦθεν ἡ Πυθαγορικὴ ἐκείνη μετεμψύχωσις· περὶ ἧς Λαέρτ. βιβλ. ἡ. τμ. ιδ'.

ἐν τῇ τῆς Πυθαγορικῆς ψυχῆς ἀνάμνησιν. Γάμβλ. αὐτ. κεφ. κδ'. τὰς μετὰ τε τῶν ἀλόγων. Γάμβλ. αὐτ. κεφ. κδ'. ἐν δὲ τῶν ποταμῶν διαλέξεις. Πορφύρ. σελ. 192. ἐφ' οἷς ἐν τὰς δεισιδαιμονεστάτας ἐκείνας, ἐφ' αἷς ἐκόμπαζε, μαντείας τὰς διά τε θυμιαμάτων, ἐν αἰώνων, ἐν ὀνείρων, ἐν ἀριθμῶν, ἐν ἄστρον, ἐν ὕδατος· περὶ ὧν ἐν πλάτῳ Σταλλ. μέγ. γ'. τμ. γ'. κεφ. δ'. σελ. 764.

μς'. Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν χεῖρὸν ἡλικίαν ἐν τῇ τῆς Ἰωνικῆς φιλοσοφίας συνέπεσεν ἀρχή. Θαλῆς γὰρ ὁ τῆς Ἰωνικῆς Σχο-
Μιλήσιος, ἀφ' ἧς ταύτην λαμβάνειν εἰώθασι, τῇ αὐ-
τῇ Φερεκύδῃ τῇ Σύρῃ, ἧς ἐν Πυθαγόρῳ ὡνατο, δια-
κῆσαι λέγεται (1). ἐν γὰρ δὴ ἐν ὁ Θαλῆς ἔτος σο-
φίας χάριν τὸ πολὺ τῇ βίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ διανύσας,
ἐν τῇ πατρίδι Μιλήτῳ ἰδιωτεύων ἐν ἄγαμας ἐγγίρει·
ἐν ψήφῳ τῶν τε πολιτῶν, ναὶ μὲν ἐν Βιάντος, Πι-
τακῇ, Σόλωνος, Κλεοβύλου, Μύσωνος, ἐν Χίλωνος
τὰ πρῶτα τῶν ἀν' Ἑλλάδα σοφῶν ἔχει. Λαέρτ.
βιβλ. α'. κη'. Οὐαλ. Μάξ. δ'. α'.

μς'. Θάλητα δ' ἐν τῇ Ἰωνικῇ Σχολῇ διαδέξα-
ται λέγεται Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, ὁ τὰ Ὄρε-
σκόπια, τὴν Σφαίραν, τὸν Γνώμονα, τὸν Σκιοθῆρα,
τὸν γεωγραφικὸν Πίνακα, τὴν λόξωσιν τῇ Ζωδιακῇ,
ἐν τὰς Ἰσημερίας εὐρὼν ἐν παρατηρήσας. Λαέρτ. β.
1. Στράβων. Γεωγρ. βιβλ. α'. σελ. 7. Πλιν. φυσ.
Ἱστορ. β. 5. τῷτον δὲ διεδέξατο Ἀναξίμανης, περὶ ἧς

διαδοχὴ
φιλοσόφων
μέχρι Σω-
κρατες.

(1). Ἄλλοι μὲν Φερεκύδῃ τὸν Πυθαγόραν, ἄλλοι
δὲ τὸν Θαλῆν ἀκῆσαι τῶν τινες ἀρχαιοτέρων παραδε-
δόκασι. Λαέρτ. βιβλ. α'. 119. ἦγε μὲν Χρονολογία
ἐποχρῶντις αἰρεῖ ἑνὸς ἐν τῇ αὐτῇ ἐκάτερον διακῆσαι.

Λαέρ. β. γ'. ἡ τῆτον Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος, ὃς διὰ τὸ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ Νῆς ἐπαξίως καλεῖσθαι, Ἀ-
θήνηθεν ἐξοστρακιδεὶς εἰς Λάμψακον ἀπεχώρησε.
Λαέρτ. β. ιδ'. Ἀναξαγόραν τελευταῖον διεδέξατο ὁ
εὐγενὴς Ἀρχέλαος ἐπὶ μόνῳ ἀκροατῇ τῷ Σωκρά-
τει, Λαέρτ. β. ις'. παρ' ἧς ἡ νέα περίοδος τῆς Ἰωνικῆς
Σχολῆς ἤρξατο.

εἰ περὶ τὴν μὴ. Ἀμέλειτοι παρά τινα ἀποφθέγματα καὶ
Πρακτικὴν γνώμας εὐσόχως τοῖς ἐπτά τῆς Ἑλλάδος Σοφοῖς ἀ-
φιλοσοφίαν ποδιδόμενας (1) ἔδεν ἐπιεικῶς φέρεται, ἐξ ἧς ἀντις
ἐσπέδασαν τῇ Πρακτικῇ φιλοσοφίᾳ προσεχικέναι τὸν νῦν τὸς
φιλοσόφους τέττες συναγάγει.

ἡ περὶ τὰ φυσικὰ τῶν φυσικῶν πλείστον ὁ-
των σπεδῇ σον ἐνηκολῶντο, ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν παρὰ τῆτον τὴν
τῶν Φυσικῶν αὐτὸς ἐπωνυμίαν λαβεῖν. Περὶ τὴν τῶν
ὄντων ἐν γένεσιν (2) ὅτι μάλιστα ἡ Σχολὴ αὐτὴ
διέφερε, τῷ μὲν Θάλεω, ἐξ ὕδατος πάντα παράγον-
τος. Πλάταρχ. περὶ τῶν ἀρεσκ. τοῖς φιλοσ. α. γ'.
τῷ δ' Ἀναξιμάνδρῳ, ἐκ τῷ τῆς Φύσεως ἀπέριε. Κι-
κέρ. Ἀκαδ. ζητημ. δ'. λζ'. τῷ δ' Ἀναξιμένει καὶ τῷ
Ἀρχελάῳ, ἐξ αἰέρος. Πλάταρχ. αὐτ. Στοβ. ἐκλογ.
Φυσικ. κεφ. α. σελ. 2. τῷ δ' Ἀναξαγόρῳ ἀρχὴν ἀ-
πάντων τιθεμένε τὰς ὁμοιομερείας, τῷτ' ἐστὶ τὸ ἐν ἡ

(1). Ἀξιάγασα τὰ περὶ τῶν ἀποφθεγμάτων τέ-
των Ἰω. Φραγκ. Βεδδαίε καλλίσσε καρτὲ ἔμπλεω ὑπα-
μνήματα, ἅπερ ὁμῶς ἐν Ἀ'λλῃ ἐξεδόθη.

(2). Οὐ μὴν παρὰ τῆτον ἀδελφὸς νομισέον αὐτὸς· ἡ
νῦν γὰρ ἔτοι τῇ ὕλῃ ταύτῃ συνήπτον τῷ Κόσμῳ δημι-
ουργόν, τῷτ' ἐστὶ Θεόν· ὡς ἔκτε Κικέρ. περὶ Φύσ. Θεῶν.
α. ια. καὶ κ'. Λακταντ. εἰσαγ. βίβλ. α. ε. ἦν ἄρα καὶ
παρ' αὐτοῖς Θεὸς ἡ τῷ Κόσμῳ ψυχὴ. Λαέρτ. α. κζ.

πολλαπλάσιον, μέρη ἄπειρα, ὅμοια, ἐναντία, ἀφ' ἑνὸς συνεχεῖ ἀλλήλοις ἐπερειδόμενα, μὴδ' ὑπ' ἄλλης περιεχόμενα. Λεκτέτ. βιβλ. α'. σιχ. 830. κτ.

ν'. Σημειώτεον δὲ μάλινα, ὅτι Δαιμόνων οἱ φιλόσοφοι ἔτοι πάντ' ἀνεπλήρην. Στοβ. ἐκλογ. φυσικ. δασκαλίας α'. σελ. 2. ὅτι τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἤδεσαν. τινὲς καὶ εὐλαέρετ. α'. κδ'. Κικέρ. Τεσκ. ζητημ. α'. ις'. ὅτι προεφήματα, ἐλήματ' ἅττα καὶ θεωρήματα γεωμετρικὰ ἐξεύρεον, ἀκριβῶς καταλεχθέντα ὑπὸ Σταλλαίς Ις'. φιλοσ. μέρ. α. κεφ. ζ'. σελ. 15. ὅτι περὶ τῶν ἄσπερον φαινομένων, καὶ μετεώρων, καὶ ἄλλων συμβαινόντων ἐν τῇ τῶν ὄντων φύσει, τὰ μὲν εὐσόχῳ περινοοῖα ἐξηκρίβωσαν, τὰ δ' ἐ πάντοτε εὐφυῶς ἐτεκμήραντο (1). ταυτάτοι καὶ τὴν τῷ Ἀερολόγῳ ἐπωνυμίαν δίδωσι Θάλητι Πομπ. ὁ Μέλας βιβλ. α'. κεφ. ις'.

να. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία αὕτη χάριτας εἶδέναι, ὁ Σωκράτης φείλει Σωκράτει, ἐπὶ τῇ μεγίστῃ αὐτῆς ἐπίδοσει. ὅς βίος. γεννηθεὶς Ἀθήνησιν Ὀλυμπ. νς'. δ'. πατρὶ μὲν Σωφρονίσκῳ τῷ Λιθεργῷ, μητρὶ δὲ Φαινάρετῃ τῇ Μαίᾳ, πρῶτον τὴν τῷ πατρὸς τέχνην ἐκμαθεῖν, εἰδ' ἔτω

(1) Τοιαῦτά εἰσιν αἶδε αἱ διδασκαλίας. Θάλητος μὲν τῷ Νεῖλῳ τὴν πλημμύραν γίνεσθαι ἐκ τῶν ἐτησίων ἀνέμων. Λεκτέτ. α'. λζ'. Ἀναξιμάνδρῳ δὲ, τῆς ἀπλανεῖς ἀέρας κατωτέρως εἶναι τῆς Σελήνης. Στοβ. βιβλ. α'. κεφ. κβ. σελ. 53. ἐκλείπειν τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην, ἀποφραττομένους τῷ ὑπὸ τῷ πυρὸς ἐπιλαμπόμενῳ μέρει αὐτῶν. Πλέταρχ. περὶ τῶν ἀρεσ. τοῖς φιλοσ. β'. κδ'. παραπλήσια δὲ καὶ τὰ τῷ Ἀναξαγόρῳ τῷ σοφωτέρῳ μὲν τῶν ἄλλων γενέσθαι λεγόμενα, πολλὰ δὲ δοξάζοντος, ἃ καὶ τοῖς πρωτοπείροις τῶν νῦν φιλοσοφούντων γέλωτα παρέχει. ὅρ. Λεκτέτ. β. ζ'.

φιλοσοφεῖν ἐπέβαλετο, καὶ διακέσας Ἀρχελάου, Σχολὴν μὲν ἐκ ἡνέωξε, τοῖς δ' ἐταίροις οἴκοι καὶ ἐν ἀγορᾷ ξυνδιαλεγόμενος, ποικίλαις αὐτὸς ἐρωτήσεσι πείθειν καὶ βελτιῶν ἐπειρᾶτο, μηδὲν εἰδέναι λέγων ἦτοι παίζων ἢ καὶ σπυδάζων· ὅρα Σταλλαίη Ἰσορ. φιλοσ. ἐν Σωκρατ. κεφ. δ'. σελ. 113. κτ. ἔρχατον δὲ γραφὴν ἀσεβείας κατ' αὐτὸν καὶ διαφθορᾶς τῶν νέων Ἀνύτῃ καὶ Μελίτῃ ἐπενευκαμένων εἰς διηνεκὴ τῶν Ἀθηναίων αἰχρύνῃ τὸ κύνειον ἔπιεν· ὅρα Λαέρτ. β. μ'. Πλάτωνος καὶ Λιβανίου Ἀπολογία Σωκράτους Ξενοφ. Ἀπομνημ. Σωκρ. Καρπενταρείου βίον Σωκρατ. καὶ τὰ παρεμφερῆ βιβλία.

τί ἐν τῇ υβ'. Φιλοσοφίαν δ' ἐπαγγειλόμενος Σωκράτης, φιλοσοφία πρῶτον κατὰ τῶν μεγάλα μὲν ἐπαγγελλομένων, ἐπὶ ἡνέωξε· τὲς δὲ δίκην κοράκων πρὸς τὲς αὐτῶν λόγους κεχρη-
 σεις, νότας χλευαζόντων Σοφιστῶν πόλεμον ἐκήρυξε· Λιβαν. Ἀπολογ. τομ. α'. σελ. 642. ἔπειτα τὴν φιλοσοφίαν μορμολυκείων, μύθων τε καὶ δεισιδαιμόνων θεραπειῶν περὶ τῶν Θεῶν, οἷς Πυθαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς αὐτὴν ἐμόλυναν, κατὰ τὰς ἐσπένδασε (1) Πλάταρχ. περὶ Δαιμ. Σωκρ. σελ. 580. καὶ τελευταῖον, ἐπεὶ αἱ φυσικαὶ ἐκείναι θεωρεῖται, περὶ αἷς μόνας οἱ τῆς Ἰωνικῆς Σχολῆς κατεγίνοντο, καὶ ἀσαφεῖς

(1) Ἀλλότριος ἦν ἄρα Σωκράτης τῇ Πυθαγορείᾳ ἐνθουσιασμῷ. (β. μδ'). ἄλλ' ἐν καὶ ἕτος τόλλ' ἄλλα περὶ τῆς ἰδίας δαιμονίας κομπάζειν εἰώθως, ἀπατεῶν τις γενέσθαι ἐλέγχεται· εἰδὲ τι τὸναντίον συνηγορᾶν αὐτῷ διελέξατο Γοττφρίδ. Οὐλερ. ἐν ὁμίλ. περὶ τῆς δαιμ. Σωκρατ. λείψ. αψβ εἰς δ'. ἄλλ' αὐτὸς ἀγνοῶν, εἰ πανταχὺ ὅμοιος γένοιτο αὐτῷ ὁ Σωκράτης· ὁσάκις γὰρ αὐτὸν ἀκριβεστερον τῇ δαιμονίᾳ τέτρω τὸν νῦν ἐτίσῃσω, ἔχ' ἔ-

ἡ μικροφελεῖς αὐτῷ ἐδόκεν, ἡ μωραίνοντας δ' ἡγεῖτο τὰς τὰ μὲν ἀφελήκοτα περιεργαζομένους, τῶν δ' ἐν ποσὶν ἀνθρωπείων ὀλιγωρῶντας. Ξενοφ. Ἀπομνημ. Σωκρ. βιβλ. α. κεφ. α. πρῶτος αὐτὸς τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἀποκερῶν ἀπαγαγὼν, ἐπὶ τὸν κοινὸν βίον μετήνεγκε. Κικερ. Ἀκαδ. ζητημ. α. ε.

νγ'. Τρανῶς δὲ περὶ Θεῶν διμιμεγῆ τῶν ἀπάντων ἐφιλοσόφει Σωκράτης. Ξενοφ. βιβλ. Ἀπομν. Σωκρ. σελ. 725 περὶ θείας προνοίας· αὐτ. σελ. 711 ἡ βιβλ. δ'. σελ. 800. ἡ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς Πλάτ. ἐν Φαίδρῳ σελ. 245. τὴν γεμὴν ψυχὴν παρὰ τῷ αὐτῷ Πλάτῳ ἐν Φαίδρῳ σελ. 72 κτ. προῦπαρχειν τῷ σώματι, καὶ τῷ σώματι, ὡς ἐν εἰρκτῇ εἰσιέναι δοξάζων, ἄλλως εὐδηλον, ὡς τῆς Πυθαγόρας χορείας ἡ ἔτος γένοιτο.

νδ'. Τῆς ἡθικῆς δὲ μάλιστα ὁ Σωκράτης ἐπεμελεῖτο, περὶ τε ἀρετῆς ἡ κακίας πάντῃ λαμπρῶς διέλεγετο, καίτοι διδάκτας αὐτὰς εἶναι ἀποφάσκων. Αἰσχιν. διαλ. α. ἀλλὰ δὴ ἡ Οἰκονομικῆς ἡ Πολιτικῆς αὐτὸν μὴ ἀλογῆσαι ἔκτε τῷ Οἰκονομικῇ ἡ τῶν Σωκρατικῶν Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφώντος ἄλλως πρόδηλον.

νέ. Μὴδὲν δὲ συγγεγραφέναι Σωκράτην ἀληθῆς ἐστὶ τῶν ἀρχαίων δόξα (1) ὅτι ἄρα περὶ τῆς αὐτῆς

ταμοὶ ἔπεισι θαυμάζειν τὰ τῷ Τίμωνος ἐκεῖνα παρὰ Λαερτίῳ β. ιθ'.

Εκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε Λιδοκόος ἐννομολογίας.

Εὐλήνων ἐπαίδος, ἀκριβολόγους ἀποφύνας,

Μυκτὴρ βητορόμικτος ὑπαττικὸς εἰρωνευτής.

(1) Συντελεῖ ἐνταῦθα τὸ τῷ ἄριστά με εὐεργετήσαντος διδασκάλῳ Γοττφρίδῳ Ο'λεαρίῳ Σχεδιάσμα περὶ

φιλοσοφίας ἴσμεν, τῷ δ' ἅπαν παρὰ Ξενοφῶντος καὶ Αἰσχίνε τῶν γνησίων αὐτῶ ἀκροατῶν παραλαβόντες ἔχομεν· ὁ γὰρ Πλάτων ἐν διαλόγοις ὅτι πλεῖστα προσανάπτει Σωκράτει, μὴδ' ἐπὶ νῦν αὐτῶ ποτε τυχόν ἐλθόντα· τῷτο δ' αὐτὸς ὁ Σωκράτης Πλάτων ἐπιμέμφεται παρὰ Λαέρτ. γ'. λέ.

αἱρέσεις νῆ. Οἷγε μὴν πρώτιστοι τῶν αὐτῶ ἀκροατῶν, νῆαι ἐκ τῆς οἱ νέας οἰονείτνας οἰκίας αὐτῷ δειμάμενοι, οἱ ἄλλων Σωκράτους αἱρέσεων τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ καὶ πρoασπισαί, Αἰρίσιππος μὲν, τῆς Κυρηναϊκῆς· Φαίδων δὲ, τῆς Ἡλιακῆς. Εὐκλείδης δὲ, τῆς Μεγαρικῆς· καὶ Πλάτων, τῆς Ἀκαδημαϊκῆς· ἐφ' οἷς καὶ Ἀντιθένης τῆς Κυνικῆς.

τῆς Κυρηναϊκῆς ἀρχηγὸς καὶ ἰσορῶν νῆ. Τὴν ἐν Κυρηναϊκὴν αἶρεσιν Αἰρίσιππος ὁ Κυρηναῖος συνεστήσατο, μαθητὴς μὲν καὶ αὐτὸς χρηματίσας Σωκράτης, ἐχ' ἔτω δὲ παρὰ τῷ διδασκάλῳ εὐδοκιμήσας Λαέρτ. β. ξέ. π'. Ξενοφ. Σωκρ. Αἰπομ. ἐν ἀρχῇ τῆ β'. βιβλ. πρὸς γὰρ τὴν ἡδονὴν ἀναφέρων ἅπαντα, ταύτην ἀρχὴν καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆ βίᾱ εἰσηγήσατο· διήκεσε μέντοι ἡ Κυρηναϊκὴ ἢ Ἡδονικὴ αὕτη Σχολή, ἐν ἣ αὐτὸν Αἰρήτη ἢ Θυγάτης διεδέξατο, ταύτην δ' Αἰρίσιππος ὁ υἱὸς ὁ ἐπικληθεὶς μητροδιδάκτος Λαέρτ. β. 85. καὶ Ἀντίπατρος· τῷτω δὲ Θεόδωρος ὁ ἄθεος ἠκολούθησε, καὶ τῷτω Ἐπιτεμίδης· ἀλλὰ γὰρ ὥσπερ ἐκεῖνος πολλὰ καινοτομήσας, τῆς Θεοδωρεῖς αἱρέσεως ὑπῆρξεν ἀρχηγός, ἐν ἣ αὐτὸν Βίων διεδέξατο. Λαέρτ. δ'. μς. κς'. ἔτωτοι καὶ Ἐπιτεμίδης τὰ Αἰρίσιππου δόγματα Παραιβάτη διεπόρθευσε· τότε δ' ἀκροαταὶ Ἡγησίας ὁ Πεισιθά,

τῶν Συγγραμμάτων Σωκράτης κατὰ Λεόντ. Αἰματ. τὸ ἐν τῇ τῇ Σταλμαίε Ἰσορ. φιλοσ. μέρ. γ', κεφ. ιη. σελ. 198. περιεχόμενον.

νατος, ἔξ ἧν ἡ Ἡγήσιακὴ καὶ ἡ Ἀνικέριος συνέει ἀίρεσις. Λαέρτ. β. πς'.

νῆ. Οὐδὲν δ' ἂν εἴη ἀποτρέποιον μᾶλλον τῆς φιλοσοφίας ταύτης· ἀπατηλὰς γὰρ ἔτοι τὰς αἰδήσεις ἔλεγον, καὶ βεβαίῃ τινος αὐτὰς ἀντιλαμβάνεσθαι ἀπέφασκον, ὅτι μὴ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς αἰδήσεως, ἡ δονῆς φημι καὶ λύπης. Λαέρτ. β. υβ'. γέ. Κικέρ. Α' καδ. ζητημ. δ'. ζ'. διὰ δὲ τῆς αὐτῆς αἰδήσεως καὶ τὴν Ἐπικύρεον ἠθέτεν ἀναλγησίαν. Λαέρτ. βιβλ. β'. τμήμ. πδ'. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν μὲν φυσικὴν φιλοσοφίαν ἠθέτεν ἐς τὸ παντελές. Λαέρτ. β. υβ'. ἐν δὲ τῇ ἠθικῇ τὴν ἄκραν τῇ ἀνθρώπῃ εὐδαιμονίαν ἐν τῇ τῷ σώματος ἐτίθεντο ἡδονῇ, καὶ τῷ ἐνεσῶτι ταύτην κείδαι ἔλεγον, ὅ μὴν ἐν τῷ παρωχημένῳ ἢ ἐν τῷ μέλλοντι. Λαέρτ. β. πς'. Ἀθην. βιβλ. ιβ'. σελ. 544. τὰς δὲ σωματικὰς δυνάμεις τῶν ψυχικῶν προετίμων. Λαέρτ. β. υ'. τήντ' ἀρετὴν ἐκ ἄλλως, ἢ ὡς ἡδονῆς πρόξενον ἐπαινετέαν εἶναι, καδ' αὐτὸ δὲ καὶ φύσει μηδὲν δίκαιον καὶ τίμιον, μηδὲ ἀδικον καὶ αἰσχρὸν εἶναι ἐδόξαζον. Κικέρ. περὶ τῶν Καθικ. βιβλ. γ'. λγ'. Λαέρτ. β. υγ'. υδ'.

νδ'. Ταύτῃ δὲ τῇ μωροσοφίᾳ νέα παρῆφθησαν οἱ τῶν αὐτῆς Διάδοχοι κρᾶσπεδα· οἱ γὰρ Θεοδώρειοι τὴν αἰθείαν ἀκρατῶν πανελευθέρως ἐπηγγέλλοντο. Λαέρτ. β. εα'. εβ'. εδ'. καὶ Ἡγήσιος δ' ἐν βιβλῳ ἐπιγεγεραμμένη Ἀποκαρτε- μωρία, ρῶν τοσαύτῃ τὸν ἐκέσιον θάνατον ἐπήνεσε λόγων δεινότητι, ὥς πολλοὶ τῶν ἀναγιγνωσκόντων φέροντες ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν ἐβλεπσίως ἐνέριπτον. Κικέρ. Τεσκ. ζητημ. α', λδ'. Οὐαλέε. Μάξ. ἡ, δ'.

ξ'. Ἡ δ' Ἡλείακὴ αἵρεσις ἀπὸ Φαίδωνος τῇ Ἡ- τῆς Ἡλεία- λείᾳ παρωνόμασαι· ὅς ἐξ Εὐπατρεϊδῶν γενόμενος, κῆσαίρ-σε, πειραταῖς τε περιπεσὼν, καὶ ποροβοσκῷ τινι πρᾶθεις, ὡς ἀρχή, προτροπῇ Σωκράτους ὑπὸ Ἀλκιβιάδου ἐλυτρώθη καὶ

Πλάτωνος Λαέρτ. β'. εέ. Σωκράτει τοίνυν ἡ Πλάτωνι ἐς τὰ μάλιστα κεχαρισμένος ὢν, ἐκείνῳ θανόντος, νέαν συνεήσατο αἵρεσιν, ἐν ᾗ Πλεισάνην, Μενέδημον (1) ἡ Ἀσκληπιάδην ἔρχε διαδοχόν.

τῶν Η' ξά. Α' Μ' εἰ ἡ μηδὲν τῆς αὐτῶν φύσεως ὑπό-
 λειακῶν μνημα περιέειν ἐκ τῶν φιλοσόφων τέτων προϊόν, δο-
 φιλοσόφων κῶσι γεμὴν ἔγγιον Σωκράτην μιμήσασθαι· παντα-
χῆ γὰρ κατὰ τὸν ἐκείνῳ τρόπον περὶ τῶν κατὰ τὴν
φιλοσοφίαν διελέγοντο. Λαέρτ. β'. ργ'. ἡ ἐν ἀγαθὸν
εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἡ ταύτην μίαν ἐδόξαζον. Λαέρτ.
β'. ρκθ'.

τῆς Μεγα- ξβ'. Ὅσπερ ἔν ἀπὸ τῆς τῷ Φαίδωνος πατρίδος
 ρικῆς αἵρε- Ἡ λειακῇ, ἔτῳται ἡ ἀπὸ τῶν Μεγαρέων Μεγαρικῇ
 σεως ἀρχὴ Σχολῇ ὠνόμασαι· ἐκεῖθεν γὰρ Εὐκλείδης ὤρμητο,
ὃν πατέρα οἶδεν αὐτὴ ἡ αἵρεσις· ἔτῳ δ' ἐπιθυμητι-
κῶς τῷ Σωκράτῃ διήκασεν, ὡς ψηφίσματι αὐτῷ
τῆς ἐς Ἀθήνας εἰσόδῃ ἀπειρημένης, γυναικείαν σολὴν
ἀνέλαβεν, ἣν ἔτῳς ὑποκρινόμενος Ἀθήναζε οἱ γένοι-
το φοιτᾶν, Γελλ. νύξ. Γλαυκ. εἰς Ἀθην. Ἀττικ. ε'.
ί. τῷ δὲ διδασκάλῳ ἀπολειφθεὶς, Σχολὴν αὐτὸς συ-
νεήσατο, ἐν ᾗ αὐτὸν διεδέξατο Εὐδελίδης, Ἀλεξί-
νος, Εὐφαντος, Ἀπολλωνίου ὁ Κρόνος, Διόδωρος,
Κρόνος, Στίλπων, καὶ ἄλλοι, περὶ ὧν Λαέρτ. β'.
εἴ. κτ.

τῶν Μεγα- ξγ'. Περὶ τὴν Λογικὴν δὲ μάλιστα οἱ Μεγαρικοὶ
 ρικῶν φιλο- ἐσπέδαζον, ὅθεν ἡ φιλοσόφων ἀπάντων ἐδόκεν ἐρσι-
 σοφία. κώταται· καινάτε εἶδη ἐπιχειρημάτων ἐπινευόηκσι.
Λαέρτ. β'. εἴ. ἐν οἷς ἡ ὁ Σωκράτης, ἡ ὁ ψευδόμενος·
ὧν μνεία γίνεται νόμ. ρςθ'. διγέσ. περὶ σημασ. ρημ.

(1) Ἀπὸ τούτου Ἐρετριακὴ ἡ Σχολὴ ἤρξατο καλεῖσθαι, Λαέρτ. β. ρκθ'.

ἡ νομ. πῆ. περ. διγες. εἰς τὸν νόμ. τὸν Φαλκιδ. Ταῦ-
τά τοι καὶ Διαλεκτικοὶ καὶ Ἑρειτικοὶ καὶ Ἑλεγχτικοὶ ἤκα-
σαν· καὶ Διογένης δ' αὐτῶν τὴν Σχολὴν, ἢ Σχολὴν,
ἀλλὰ σχολὴν ἔλεγε Λαέρτ. β'. κδ'. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις
ἐπισήμαις ὅ,τι ποτ' ἦσαν δοξάζοντες σχεδὸν ἀγνοού-
μεν. (1).

Ξδ'. Τό γε μὴν τῶν ἄλλων κλέος ραδίως Πλά- τῆς Πλα-
των ὁ τῆς Πλατωνικῆς ἢ Ἀκαδημαϊκῆς αἰρέσεως ἀρ- τωνικῆς
χηγὸς ἡμαύρωσεν, ὅς Ἀθήνησι γένεσ' λαμπρὰ γενό- Σχολῆς
μενος καὶ εὐγλωττία ἐπίσημός ὢν, τῇ φιλοσοφίᾳ τε- ἀρχή.
λευταῖον προσέχε· καὶ διακύσας Σωκράτης, καὶ πρὸς
Αἰγυπτίους ἀποδημήσας, τῶν τε Ἡρακλείτε καὶ Πυ-
θαγόρε δογμάτων ἀπογευσάμενος ἐν τῷ τῆς Ἀκαδη-
μίας Γυμνασίῳ τὸ πρῶτον (ἢ τῷ ὑπερβύρῳ ἐπέγερα-
ψε μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω) νέαν Σχολὴν ἠνοίξε,
μετὰ δὲ, εἰς τὸν ἐν Κολωνῷ κῆπον μετέωκησε. Λαέρτ.
γ'. ε'. καταλιπὼν δ' ὅτι πλεῖστα Συγγράμματα,
(ὧν ἡ ἐν Παρίσι. γενομένη κατὰ τὸ ἀφοῦ· ἐν γ'. τόμ.
ἀρίστη ἔκδοσις Ἰω. τῷ Σεραφῶ πεφιλοπόνηται)· ἐν
λιπαρῷ γήρε τὸν βίον μετήλλαξεν Ὀλυμπ. ρη'. α'.

(1) Ἀλλ' ἐκεῖνά γε πράγματα ὡς τῆς τῶν Σκεπτι-
κῶν ἀνοίας καὶ τῆς ἀθείας ἐκ ἧσαν ἀνεύθυνοι· ὅθεν καὶ
θεοσυγῆς εἶναι περιεργείας ἔλεγον τὸ ζητεῖν, εἴ τίς
Θεός; Ἀντῶν. καὶ Μάξιμ. λόγ. λζ'. κακόν τι εἶναι ἐν
τῇ φύσει τῶν ὄντων ἀπέφασκον. Λαέρτ. β'. ρς'. καὶ δὴ καὶ
πᾶσαν ἀνῆραν κίνησιν, κἀντεῦθεν καὶ τῶν ὄντων τήν τε
γένεσιν καὶ τὴν φθοράν. Σεξτ. Ἐμπειρ. Πυρρών. ὑποτυπ.
γ'. ἡ. ἐγένετο δ' ἐν αὐτοῖς οἱ καὶ ἄρδην τὰ πάθη δεῖν
ἐκρίβειν ἀποφαινόμενοι, καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀπαθείᾳ τὸ
ἄκρον κρῖσθαι ἀγαθὸν οἰόμενοι, εἰ δεῖ πιστεύειν Σενέκᾳ,
Ἐπιστ. δ'.

Πλάτωνος *Ξέ. Τῷ ἐκλεκτικῷ δὲ γένει τῷ φιλοσοφεῖν ὁ διδασκα- Πλάτων (1) χρησάμενος, τὴν μὲν φιλοσοφίαν λύ- λία περὶ σιν ψυχῆς ἀπὸ τῷ σώματος, καὶ ἐπιπροσφύνηται πρὸς τὰ ἀληθῆ ὄντα καὶ νῷ ληπτὰ ὠρίζετο (2). Καὶ πρῶ- τῶν τῆς ἀ- τον μὲν ἐν αὐτῇ τὴν θεωρίαν εἶναι, τὴν δὲ πράξιν ληθείας ἐξ ἐκείνης συνέπεδαι, καὶ τελευταῖον τὴν Διαλεκτι- Κριτηρίων κὴν ἀναγκαίαν εἶναι πρὸς ἑκατέραν ἐνόμιζε· τότε μανθάνειν καὶ ἀναμνησκέσθαι ταῦτόν ᾤετο. Κριτήριον δὲ ἀληθείας ἐκεῖνο ἡγεῖτο, εἰ τῷ ἑναγχοῦ προσγεγο- νότι αἰδημάτι ἢ μνήμῃ ἀερόμοζοι· τέττε δὲ σπανίως βεβαίως τυγχάνοντος, τῆς Σωκρατικῆς σκέψεως ἐπά- νυ ἀλλότριος ἐγένετο. Κικέρ. βιβλ. α. Α' καδὴμ. ζη- τημ. κεφ. ἡ.*

τῷ αὐτῷ *Ξέ. Προὔπαρχεν τὴν πρώτην ὕλην ἐδόξαζεν, Μεταφυ- ἧς ἰδίον εἶναι ἔλεγε πάντων τῶν ὄντων τὰς γενέσεις σικὴ. ἀναδέχεσθαι, σερίσκεσθαι δὲ εἶδος παντός· ταύτη δὲ τῇ ὕλῃ Θεὸν ἐφίση πρώτην τῶν ὄντων αἰτίαν, ὡς κα- τὰ τὰς ἰδέας, τῶν ἑστὶ τῶν κατὰ φύσιν γιγνομένων τὰ αἰώνια παραδείγματα τὰ πάντα διμμερηγίσαντα, αἰδιόν τε ὃν αὐτὸν ἔλεγεν, ἀγαθόν, ἀληθές, ἄρρητον, καὶ ἀσώματον, τὴν μὲν ὕλην ἀπ' αἰῶνος ἄτακτον ἔ- σαν εἰς τάξιν μεταγαγόντα, ἀριθμοῖς δ' ἀναλόγοις καὶ χήμασι καὶ μέτρῳ ἔτως αὐτὴν διακοσμήσαντα, ὡς τὸ μὲν πῦρ τὸν ἀνώτατον, τὴν δὲ γῆν τὸν κατώ- τατον, τὸν ἀέρα δὲ καὶ τὸ ὕδωρ τὸν μέσον τόπον κα-*

(1) Ἐντεῦθεν Λαέρτ. γ'. ἡ. τὸν Πλάτωνα, ἐν μὲν τοῖς νοητοῖς, Πυθαγόρα, ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς, Ἡ- ρακλείτῳ, ἐν δὲ τοῖς ἡθικοῖς, Σωκράτει παρηκολοθε- κῆναι φησί.

(2) Ταῦτα καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐκ τῆ περὶ διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος βιβλιαρίῳ τοῦ Ἀλκινόου συνελεξάμεθα.

ταλαβείν· τῷ δὲ Κόσμῳ ψυχὴν προσανῆπτεν, ἐχ
 ὑπὸ Θεῶ κτισθεῖσαν, ἀλλ' αἰδίον, καὶ πάντα κατὰ
 τὴν τῷ Θεῷ πρόνοιαν διευθύνεσαν.

ξξ'. Παρὰ δὲ τὸν τῷ Κόσμῳ δημιουργὸν Θεὸν, καὶ εἰδικώτε-
ρον περὶ
Θεῶν καὶ
ψυχῆς.
 Δαίμονας καὶ Θεὸς νεωτέρως ἐξ ἐκείνου ἀναπηγάσαν-
 τας ἐπλαττεν, οἷς καὶ τὴν αὐτὴ ἐπιτραπήναι μόρφω-
 σιν· καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον σῶμα τῆς ψυχῆς, τῆς
 ἑρμηνείας δηλοῦσι μοίρας δοχεῖον ἐνόμιζε, τὴν δὲ ψυχὴν
 ἀπ' αἰῶνος αὐτῇ προϋπάρχειν, καὶ εἶναι ἀθάνατον, ἐφ'
 ὅσον ἂν πολλὰ μετημφισμένη σώματα, καὶ ἔτιως οἷον
 κεκαθαυμένη, εἰς Θεὸν ἀποκαταστῇ (1).

ξη'. Ἀκρὰ εὐδαιμονία καὶ τέττω ἦν ἡ αὐτὴ ὁμοίω- τάτης αἰσθη-
τικῆς
φιλοσοφίας
 σις Θεῶ (S. μδ'.) εἰς ἣν ὅτι τάχιστα φευκτέον εἶναι
 ἐνόμιζε, καὶ τέττω γε ἕνεκα τὰς ἀρετὰς ἀπεδέχετο φρό-
 νησιν, Δικαιοσύνην, Ἀνδρίαν, Σωφροσύνην· ἃς οἱ
 Πλατωνικοὶ εἰς Φυσικὰς, Ἠθικὰς, Πολιτικὰς, Κα-
 θαρτικὰς, τὰς τῆς Κεκαθαυμένης ψυχῆς, Θεωρητι-
 κάς, Θεεργικὰς, καὶ Θείας διέρεν (2) περὶ ὧν σα-

(1) Ἐχθρὸς ἐνταῦθα Πλατωνικὸν Καθαρτήριον, ἐξ
 ἧ καὶ τὸς τῷ Πλάτῳ τὰ πλεῖστα προσκειμένους πατέρας,
 καὶ μάλιστα τὸν Αὐγυστίνον, τὸ ἴδιον Καθαρτήριον ἀνυ-
 σασθαι, τὸς δὲ Πάππας τελευταῖον πολλοῖς τῷτο ἐπαν-
 ξῆσαι μύθοις, καὶ πάλαι ὑπὸ Χερμιτίε παρατετήρηται
 ἐν τῇ Ἀνακρ. τῆς Τριδεντιν. Συνόδου.

(2) Τῶν τοίνυν Φυσικῶν ἀρετῶν εἰς μὲν τὴν φρό-
 νησιν ἀνέφερον τὴν εὐρωσίαν τῶν αἰσθήσεων, εἰς δὲ τὴν
 ἀνδρίαν, τὴν βίωμιν τῆς σώματος, εἰς δὲ τὴν σωφροσύ-
 νην τὸ κάλλος, εἰς δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ὑγίαν· εἰ-
 δωλὰ δὲ τῆς ἀρετῆς, ἃ καὶ ψυχῆς μήπω ἐπανορθωθεῖ-
 σις προῖεναι φιλεῖ, τὰς Ἠθικὰς ἀρετὰς ἐκάλεσεν· εἰ δὲ
 πρὸς τὸ πολιτικὸν ἀφαιρῶν ἀγαθόν, Πολιτικὰς· ἐφ'
 οἷς, εἰ μὲν πρὸς φυγὴν τῶν σωματικῶν παθῶν ταῖς ἀρε-

φίεσται Γω. Α'λβ. Φαβρίκ. ἐν τοῖς προλεγ. εἰς τὸν
τῷ Μαρίνῳ βίον Πρόκλῳ ἐκδόδομ. ἐν Α'λβ. ἔτει αψ
εἰς δ'.

Α'καδημί-
αι τρεῖς.

ΞΘ'. Τριμερὲς δ' ἡ τῶν Πλατωνικῶν διαδοχὴ
(1). καὶ ἡ μὲν πρώτη Α'καδημία ἀπὸ Πλάτωνος εἰς
Κράττηα διατείνει, ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ Ἀρεκεσίλαου εἰς
Ἡγησίππῳ, ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ Καρνεάδου εἰς Κλειτόμα-
χον· ἠνθισαν δ' ἐν μὲν τῇ ἀρχαίᾳ Σπεύσιππος ὁ
τῆς Πλάτωνος ἀδελφῆς υἱὸς, Ξενοκράτης, Πολέμων,
Κράτης, καὶ Κράντωρ· ἐν δὲ τῇ μέσῃ Ἀρεκεσίλαος,
Λακύνδης ὁ Κυρηναῖος, Εὐάνδρος, Ἡγησίππος· ἐν δὲ
τῇ νέᾳ Καρνεάδης καὶ Κλειτόμαχος ὁ καὶ Ἀσδρεάδης ὁ
Καρχηδόσιος.

ἐν τίσιν διε-
φώνουν.

ό. Τὸ δὲ μεταξὺ τῶν Α'καδημιῶν τέτων μέγι-
στον χάσμα ἡ περὶ βεβαιότητος τῆς ἀνθρωπίνης γνώ-
σεως διδασκαλία παρήγαγε. Πλάτων μὲν γὰρ, τὰ
μὲν, αἰδῶσει, τὰ δὲ, νῶ ληπτὰ ὄντα ἐξεπισάμενος,
τέτον μὲν ἐπισήμην ἀποτίκτειν, ἐκείνας δὲ, δόξης
μόνης αἰτίες εἶναι ἔλεγεν ὡς ἀμβλείας καὶ βραδείας.
Κικέρ. Α'καδημ. ζητημ. α. ἡ. δ'. λβ'. Ἀρεκεσίλαος

ταῖς ταύταις ἐχεῖτο ἡ ψυχὴ, Καθαρτικὰς, εἰ δὲ τῷ
οἰκείῳ ἐτύγχανε σκοπῷ, Καθαρμένῃς αὐτὰς ἐκάλειν
Ψυχῆς· ἀνιάτα δὲ βαρύνεσθαι αἱ Θεωρητικαί, Θεωρη-
γικαί, καὶ Θεταὶ ἀρεταί· ὧν αἰμὲν εἰς θεωρίαν, αἱ δ'
εἰς θεωρητικὴν, αἱ δὲ εἰς ἐνθεσιασμόν ἔφερον· ὅρ.
Σμπλικ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρ. σελ. 4.

(1) Σεξτ. Ἐμπειρικ. Πύρρ. ὑποτυπ. α. λγ'. καὶ
τετάρτην καὶ πέμπτην Α'καδημίαν προσέτιθιν· ὧν ἐκεί-
νης Φίλων τὸν Λαρισαῖον· ταύτης δὲ Ἀντίοχον τὸν
Ἀσκαλωνίτην κατάρχει φησὶν· ἀλλὰ τῷτο ἐδ' αὐτοὶ ἐ-
κεῖνοι οἱ φιλόσοφοι ἤδεσαν, ὡς μαρτυρεῖ Κικέρ. Α'καδ.
ζητημ. α. δ'.

δὲ μὴδὲν ἐνδέχεσθαι εἰδέναι ἐδίδαξεν· αὐτὴν γὰρ τὴν φύσιν τῶν ὄντων εἶναι γνώσεως ἀνεπίδεκτον· ὁ αὐτὸς αὐτόθι α. α. ἐφ' οἷς Καρνεάδης ἐνεῖναι μὲν αὐτοῖς τὰς ὕσιν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, ἀδύνατον δὲ εἶναι ταύτην ἀνθρώπῳ γνωσθῆναι· ὁ αὐτὸς αὐτόθι δ'. εἰ Εὐσέβ. εὐαγγελ. προπαρασκ. ιδ'. ή.

οά. Τῶν δ' Ἀκαδημειῶν τέτων οἱ διαπληκτισμοὶ μετὰ Χρυσίῳ πως κατεσιγάδηνσαν· πολλοὶ γεμῆν ἔκτοτε ὁπαδοὶ τῷ Πλάτῳ ἐγένοντο· ἐκ μὲν τῶν Ἰουδαίων, Φίλων· ἐκ δὲ τῶν Χριστιανῶν, πολλοὶ τῶν Πατέρων (1), Ἰερεῖς μάλιστα ὁ μάρτυς, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ἀμμώνιος ὁ Σακκάς, καὶ Ὀριγένης· ἐκ δὲ τῶν Ἑθνῶν, Ἑλληνες μὲν Πλωτῖνος, Ἀμέλιος, Πορφύριος, Συριανὸς, Πρόκλος, Μαρίνος, καὶ Ἰσιδωρος, (εἰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰς τέτες γενέσθαι μᾶλλον ἡγήμεθα) Ῥωμαῖοι δὲ Ἀπελῆιος καὶ Χαλκιδίος.

οβ'. Ἐν δὲ τοῖς τῷ Πλάτῳ ἀκροαταῖς καὶ Ἀριστοτέλῃ ὁ Σταγειρίτης ἦν, ἀνὴρ ἀγχινέσματος, καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ μεγάλῳ Καθηγητῇ· ὅτος περιόντος ἔτι τῷ Πλάτῳ ἀπαρεσκόμενος, τὸ Λύκειον κατέλαβεν Αἴλια. Ποικίλ. Ἰσορ. γ'. ιδ'. Λαέρτ. ε. β'. ἐκεῖνος δὲ τελευτήσας, Σχολὴν ἐκείσε ἤνοιξεν, ἥ τις ἐκ τῶν περιπατῶντα αὐτὸν διδάσκειν, Περιπατητικὴ ἀκείειν ἤρξατο. Διεδέξαντο δ' αὐτὸν ἐν ταύτῃ

Πλατωνικοὶ νεώτεροι.

τῆς Περιπατητικῆς Σχολῆς ἀρχή.

(1) Τῆς πλατωνισμῷ ὑποφίας ἀπολύσαι τὰς Πατέρας σπεύδει ὁ Π. Βάλτος ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐγκαλημένων Πλατωνισμῷ ἐν Παρίσι. κατὰ τὸ αψιά. ἐκδοθ. εἰς δ'. καὶ τῇ ἀνακρίσει τῶν μακαρίων πατέρων περὶ τὴν Ἡσυχίαν τῆς ἐσθιαρῆς φιλοσοφίας, αψιβ. εἰς δ'. ἐν Ἀργ. αἰ. Αἰθίοπα αὐτὸν σημῆσαι αὐτὰ διδάσκει τὰ πράγματα· ἐδὲ γὰρ ἄλλοθεν, ἢ ἐκ τῆς συρμιγῆς ταύτης ἡ μυσικὴ θεολογία.

Θεόφραστος ὁ Ἐρέσιος, Στράτων ὁ Λαμψακηνὸς, Λύκων ὁ Τρωαδεὺς, Ἀρίων ὁ Κῖος, Κριτόλαος, καὶ Διόδωρος· ὅτι δὲ Ἀριστοτέλης πολλὰς αἰῶνας ἐν ταῖς τῶν Χριστιανῶν Ἀκαδημαῖαις ἐκράτησε, πασιδῆλον· ὅρα Ἰω. Λακκοῖς τὴν περὶ ποικίλης τύχης Ἀριστοτέλους Βίβλον ἐκδοθεῖσαν Παρισ. αχινύ. εἰς ἡ. καὶ Ἐλσείχης τὰς περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως Διατριβὰς περὶ ποικίλης τύχης Ἀριστοτ. ἐν ταῖς τῶν Διαμαρτυρομένων, εἴτ' ἐν Προτεσάντων Σχολαῖς.

οἷα ἡ Περι- ογ'. Ἀλλ' ἐδὲν δέον ἐνταῦθα τὰς Ἀριστοτέλους
πατητικὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ σύστημα ἐκθεῖναι, ὅπως τῶν
φιλοσοφία, αὐτῆς Συγγραμμάτων ἀνὰ χεῖρας πάντων ὄντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τούτων συνόψεων τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἀπανταχῶς εὕρισκομένων· ἐκεῖνο δ' αὐτὸς ὑπομνήσειν μοι τέως δοκῶ, ὡς παρὰ δόξαν Ἀριστοτέλης ἐφ' ἡμῶν βλασφημύμενος καθυβερίζεται, καὶ μάλιστ' ὑπὸ τῶν μὴ τὰ ἐκεῖνα ξυνιέντων· γελοῖα μὲν γὰρ δὴ περὶ τὴ φυσικὴ αὐτῆ, μετρία δ' ἡ Ἠθικὴ, ἡ δὲ Λογικὴ, ὅπως αὖ ἄλλοις δόξη, ἔστι ἀκριβής· ἡ δὲ Πολιτικὴ, καὶ τὸ περὶ τῆς Ποιητικῆς Βιβλίον, καὶ ἡ Ῥητορικὴ δὲ, καὶ τὰ περὶ Ἰσορίας τῶν φιλοσόφων καὶ περὶ δημοσίων πραγμάτων Ἀποσπασμάτια, ὑπ' οὐδενὸς ἐδέποτε τὸν οἰκεῖον ἀποσερηθῆσονται ἔπαινον.

Περιπατη- οδ'. Πολλὰ δὲ τῇ Ἀριστοτέλους διδασκαλίᾳ ἐλυ-
τικοὶ νεώ- μήνατο, ἣν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα κατηγάλωσαν
τεροί. περὶ αὐτὴν σπεδὴν οἷτε Ἀραβες καὶ οἱ Σχολαστικοί, καὶ μετὰ τὴν τῶν ἐπισημῶν ἀναβλάσθησιν Ἀνδρέας ὁ Καισαπλῖνος, Πικκολομίνεος Βεργιάδος, Καῖσαρ ὁ Κρεμωνῖνος, Πομπωνάτιος, καὶ ἄλλοι· κακεῖνοι γὰρ πολλαῖς λεπτολογίαις τὴν Ἀριστοτέλους διδασκα-

λίαν κατεμόλυναν, ἔστι εἰς ἀθείαν ἡ ἄλλας ἐθνικὰς διδασκαλίας μᾶλλον κατηνέχθησαν.

οέ. Εὐφροξῆς δὲ οἱ Κυνικοὶ τελευτῶν, ὣν Αἰρεσιάρχης Ἀντιθένης ὁ Ἀθηναῖος ἐγένετο· ἔτος ἐν καὶ τοῖς φιλοσόφῳι
 ζήλωτῆς Σωκράτης τυγχάνων, διὰ γεμὴν τὸ πρὸς ἀρχῇ.
 τὸν τραχύτερον βίον περίεργον, ἔχ' ἅπαξ ἐπιτετίμῃται.
 Αἴλιαν. ποικίλ. Ἰσορ. θ'. λέ. ἀλλ' ἐν καὶ
 ἔτος αἵρεσιν συνεσήσατο, ἡ τὸ ἐν Κυνόσαργεῖ κα-
 ταλαβὼν Γυμνάσιον, διηνεκὴ ἐπωνυμίαν τοῖς οἰκείοις
 τὴν τῶν Κυνικῶν κατέλιπε, τοσέτω μᾶλλον παρα-
 δεδεγμένην, ὅσω τῆς Κυνικῆς ἀναισχυντίας ἐγγύτε-
 ρον τῶν ὁπαδῶν τινες ἐγένοντο. (1) Λαέρτ. ε'. ιγ'. ἡ
 Σειδ. ἐν λέξ. Κυνόσαργες.

ος. Ἀλλ' εἰ ἡ ἡκιστα καταθύμιος κοινὴ ἐγένετο Πρὸ κριτοῖ
 ἡ τῶν Κυνικῶν αὕτη φιλοσοφία, ἡ ἐδ' ἂν ἀρέσκειν Κυνικοὶ
 εἶχε τοῖς κοσμιωτέροις τὸν τρόπον τὸ ἐπ' τυγμένον φιλόσοφοι
 Τριδώνιον, ἡ γύμνωσις, ἡ πύρα, οἱ θέρμοι, ἡ βα-
 κτηρία, ἡ ἡ λοιπὴ τῶν Κυνικῶν παρασκευὴ, ὁπα-
 δὲς γεμὴν ἔχε περικλεεσάτες, Διογένη τὸν Σινωπέα
 τὸν μαινόμενον ἐκεῖνον Σωκράτη, Μόνημον, Οὔεισι-
 κριτον, Κράτητα ἡ τὴν αὐτὴ γαμετὴν Ἰππαρχίαν,
 Μιτροκλέα, Μένιππον, Μενέδημον ἡ ἄλλας ὧν
 δαψιλῇ ἔλεγχον ἐξήνεγκεν Γ.ω. Α' λβ. Φαβρικ. Ε' λλην.
 Βιβλιοθ. β'. ιγ'. σελ. 360. (2).

(1) Εὐντεῦθεν βραδίως τὰς διαφορὰς τῶν ἀρχαίων
 γνώμας περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Κυνικῆς οἰκίας συμβιβά-
 σεις· τῷ γὰρ ὄντι Ἀντιθένης Ἀπλοκύων, ὡς ἦττον
 χρησώσης ἤκουσε. Λαέρτ. ε'. ιγ'.

(2) Ἀπὸ δὲ τῶν χρόνων Ἀντωνίε τῆς φιλοσοφί-
 ἐκείνῃ περὶ πολλὰ ἦσαν οἱ Κυνικοὶ, ἀλλ' ἡ παρὰ τῆτο
 ἡ εἰς τὸ παντελὲς ἡ αἵρεσις ἐξέλιπεν, ἀλλ' ἐπὶ πλεί-

ἀρχὴ αὐ-
τῶν.

οἷ. Οἱ ἔν Κυνικοὶ τὴν μὲν Λογικὴν καὶ Θεωρη-
τικὴν φιλοσοφίαν ἀποδοκιμάσαντες, περὶ μόνον τὴν
Ἠθικὴν κατεγίνοντο, καὶ τέλος αὐτῆς ὑπετίθεντο τὸ
ἀνεξάρτητον, ἢ ὡς ἐκεῖνοι ἔλεγον, τὴν ἐλευθερίαν·
Λαέρτ. ε'. οά. ἐπεὶ γεμὴν τῇ ἐλευθερίᾳ ἔσωθεν μὲν
τὰ κακὰ ἐδόκην ἐνίστασθαι, ἔξωθεν δ' οἱ πολιτικοὶ
Νόμοι, καὶ ἡ διαφορὰ τῶν καταστάσεων, καὶ αἱ τῶν
Τυράννων ἐπιταγαί, ταύτητοι δεῖν ὦντο καταγωνί-
ζεσθαι τὰ μὲν ἐσωτερικὰ κακὰ, τοῖς τε κυνικοῖς δει-
πνοῖς, καὶ τῇ γυμνώσει, καὶ τῇ ἐκκοίῳ πενίᾳ, καὶ τῇ
ἀνοσχῇ τῶν ὕδρεων· τὰς δὲ πολιτικὰς νόμους, τῷ ἀ-
κοινωνήτῳ· τὴν δὲ τῶν καταστάσεων διαφορὰν,
τῇ τε κοσμίᾳ ἀναιρέσει· τὰς δὲ τῶν Τυράννων ἐπι-
ταγὰς, τῇ αὐθαδεῖᾳ· εἰδὲ ποτ' αὐτοῖς καὶ εἰς βρόχον
περισαίῃ τὰ πρᾶγματα, τῷ ἐκκοίῳ καὶ αὐτίκα θά-
νάτῳ δεῖν ὦντο καταγελαῖν αὐτῶν.

ἐκ τῆς Κυ-
νικῆς αἵρε-
σεως ἀνε-
ψύη ἡ
Στωϊκὴ.

οἷ. Καὶ ἀναμφιβόλως δὲ τῶν Κυνικῶν ὑψηλῶν
τίσι δοκούντων, καὶ αὐτῶν ἑαυτὸς Ἡρακλῆς μὲν ζη-
λωτὰς, Θεωρὸς δὲ Διὸς οἰομένων, ἀπήγεσε γεμὴν
ἡ αὐτῶν ἀναισχυνητὶα ἐκεῖνι Ζήνωνι τῷ Κιττιεῖ· ὃς
πρῶτα μὲν Κεράτης τῷ Κυνικῷ, μετὰ δὲ Στίλπωνος
τῷ Μεγαρέως, ἐπὶ δὲ τέτοις Ξενοκράτης καὶ Διοδώρου
τῷ Κρόνου, καὶ ἐπὶ πᾶσι Πολέμωνος διήκεσε, καὶ τὴν
Κυνικὴν φιλοσοφίαν ἐπανορθώσας ἐν τῇ ποικίλῃ
Στοᾷ τὴν φιλοσοφίαν ἐδίδασκεν, ἀρχηγὸς τῆς τῶν
Στωϊκῶν αἵρέσεως γενόμενος. Λαέρτ. βιβλ. ζ'. β'.
γ'. δ'. ε'. λς.

ταύτης ἐ-
πίδοσις.

οθ'. Ἡ δ' αἵρεσις αὕτη, ἐδ' ἂν εἴποιτις, ὅσα

σον ἐν τῇ Ἀφρικῇ διήρκεσεν· Αὐγας. κατὰ Ἀκαδ. γ'.
ιγ'. καὶ περὶ πόλεως Θεῶν βιβλ. ιδ'. κεφ. κς'.

ἐτιμᾶτο ἔχ' ὅπως Ἑλλησιν, ἀλλὰ δὴ καὶ Ῥωμαίων τοῖς προκριτωτέροις, καὶ μάλιστα τοῖς νομικοῖς· ὧν τὸς πλείους τοῖς Στωϊκοῖς ἀκολουθεῖν εἰωθότας ἀπέδειξαν ὅ, τε Ἑμμερίλλ. παρατηρ. βιβλ. α. κεφ. ή. κτ. καὶ ὁ Εὐεράρδ. Ὄθων λόγ. περὶ φιλοσοφίας Στωϊκῆς τῶν ἀρχαίων νομικῶν· ἐν δὲ τῇ Σχολῇ διεδέξατο Ζήνωνα, τῆτον δὲ Χρύσιππος, καὶ τῆτον Ζήνων ὁ Ταρσεύς· ἐδ' ἀγωνοῦνται Διογένης, Ἀντίπατρος, Παναίτιος, Ποσειδώνιος καὶ ἄλλοι, ὧν ἔλεγχον δαψιλῇ ἐξύφηνεν Ἰω. Α'λβ. Φαβρικ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. γ'. ιε. σελ. 386.

π'. Τὴν δὲ Στωϊκὴν φιλοσοφίαν διαλευκαίνειν Στωϊκῶν
ἤρξαντο. Ἰωσ. Λεΐψιος καὶ Κασπ. Σκιοππίος (1). Λογική.
Διήρην δὲ ταύτην εἰς Λογικὴν, Φυσικὴν, καὶ Ἠθικὴν, Λαέρτ. ζ'. λθ'. Πλέταρχ. περὶ τῶν ἀρεσκ. τοῖς φιλοσόφοις α. α. καὶ τὴν μὲν Λογικὴν δεισιδαιμόνως πως ἐθεράπευσαν, ἥς τὸς Ζηλωνεῖς Κανόνας, ὅτῳ ἂν εἴη βελομένῳ μαθεῖν, εὐρήσει παρὰ Σταλλαίῳ μέρ. ζ'. ἐν Ζήνωνι σελ. 556. κτ.

πά. Ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ πρῶτον μὲν περὶ σωμάτων αὐτῶν
ἐθεώρουν, δεύτερον δὲ περὶ ἀρχῶν, εἴτα περὶ στοιχειῶν, Φυσική.
ἐπεῖτα περὶ Θεῶν, καὶ τελευταῖον περὶ τύπῃς καὶ κενῶ. Λαέρτ. ζ'. ελβ'. Πᾶντα τοίνυν τὰ ἐν ὕ-

(1) Τῇ μὲν Λεΐψιε ἤτε Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἡ φιλοσοφία τῶν Στωϊκῶν τοῖς αὐτῇ Συγγραμμάσιν ἐμπριέχεται· τὰ δὲ τῇ Σκιοππίῃ Στοιχεῖα τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἐν Μογ. ἀρχ. εἰς ή. ἐξεδόθη, λαμβάνει δ' ὡς τὰ πολλὰ τὸς πεπαιδευμένους ἀγνοῦντας ὡς τὸ μικρὸν τιτὶ τεῦχος πανταχῇ πρὸ ὁδῶ πρὸς τὰ μεῖζω γίγνεται· ὅρα Μορβόφις Πολυτς. μέρ. β'. βιβλ. α. κεφ. δ'. §. β'.

πάρξει σώματα εἶναι αὐτοῖς ἐδόκει, ὥς τε καὶ τὴν ψυχὴν, τὴν νύκτα, τὴν φωνὴν, τὰς ἀρετὰς σώματα εἶναι ᾔστοντο. Πλάταρχ. κατὰ Στωϊκ. σελ. 1884. καὶ Λαέρτ. Ζ'. νέ. εἶναι δὲ τὸ σῶμα ὠρίζοντο ποιῆν τι καὶ πάχον. Τὰ σώματα πρῶτην εἶναι ἀρχὴν ἔλεγον, ὧν τὸ μὲν ποιῆν, Θεός, τὸ δὲ πάχον, ὕλη. Λαέρτ. Ζ'. εῤδ'. τὰς δὲ ἀρχὰς ἐνὶ ὀνόματι φύσιν προσαγορεύουσιν, ἥτις ἦν αὐτοῖς Θεὸς κόσμῳ σύμμικτος (1). Λακτάντ. Θεῶν διατ. Ζ'. γ'. ἧ ἐκτὸς εἶναι κενὸν ἀπειρον, οἷον ἐκ ἑσιν ἐν Κόσμῳ, ὑπελάμβανον. Λαέρτ. Ζ'. εῤμ'. καὶ Γω. Στοβ. Ἐκλογ. Φυσικ. σελ. 39. τὰ δὲ Στοιχεῖα ἦν αὐτοῖς τέσσαρα, πῦρ, ἐξ ἧ καὶ οἱ Ἀέρες ἐγένοντο. Κικέρ. Ἀκαδημ. Ζητημ. β'. ιε'. ἀήρ, περὶ ἧ τῶν τόπων, παθῶν, καὶ μετεώρων ἐχ' ἄτως ἀκριβῶς ἐφιλοσόφειν. Λαέρτ. Ζ'. εῤα'. κτ. γῆ καὶ ὕδωρ, ὧν ἐκ τῆς κρᾶσεως τὸν κόσμον γενέσθαι ἔλεγον.

καὶ Θεολογία.

πβ'. Πρῶτον μὲν εἶναι Θεὸν ἐδίδασκον Κικέρ. περὶ Θεῶν φύσ. β'. ε'. ις'. ιζ'. μετὰ δὲ ζῶον αὐτὸν εἶναι ἀθάνατον, λογικόν, τέλειον ἐπίσειον. Λαέρτ. Ζ'. εῤμζ'. καὶ δὴ καὶ φύσεως πυροειδές, καὶ πάντας τὰς σπερματικὰς λόγους ἐν ἑαυτῇ περιεχέσσης. Πλάταρχ. περὶ τῶν Ἀρεσκ. τοῖς φιλοσ. α'. ζ'. κἀντεῦθεν περὶ Θεῶν προνοίας καλῶς διελέγοντο· ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ τὸν Θεὸν σαφῶς τῷ Κόσμῳ συνέχεον, Κικέρ. περὶ Φύσ. Θεῶν β'. η'. ιδ'. καὶ ἀμφοτέρους τῇ ἀλόγῳ εἰμαρμένῃ ὑπέταττον, σπινωρίζεν αὐτὰς ἐκ ἑδ' ὅς ἐ ξυνήσιν.

(1) Ἐνθεν τοῖς Στωϊκοῖς οἱ μὲν τὸν Σπινωρισμὸν, οἱ δὲ τὸν Μανιχαϊσμὸν ἀποδιδόσκιν· ὅρα Βεδδαίε ὁμίλ. περὶ τῶ Σπινώξε Σπινωρισμῷ καὶ Γω. Χριστοφ. Οὐόλφιε τὸν πρὸ τῶ Μανιχαίε Μανιχαϊσμὸν.

πγ'. Τῆς δὲ Ἠθικῆς φιλοσοφίας τέλος ᾤοντο τὸ καὶ Ἡθικὴν καταλλήλως τῇ φύσει ζῆν, Λαέρτ. ζ'. π'. τετ' ἔσι φιλοσ.
 ζῆν κατὰ τὰς ὁρέξεις τῷ σώματος. Κλήμ. Ἀλεξ.
 Στρωμ. βιβλ. β'. σελ. 416. τὴν δὲ φυσικὴν ὁρέξιν ἄγειν πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἑαυτῷ συντήρησιν. Λαέρτ.
 ζ'. πέ'. εἴτα δ' ἐπὶ τὸ ἀγαθόν· ἀγαθὸν δὲ εἶναι μό-
 νην τὴν ἀρετὴν· φαῦλον δὲ, τὴν κακίαν· τὰ δὲ ἄλ-
 λα ἀδιάφορα, εἰ καὶ τὰ μὲν προηγμένα, τὰ δ' ἀπο-
 προηγμένα, τὰ δὲ παντελῶς ἀδιάφορα φαίνονται.
 Λαέρτ. ζ'. ρβ'. Ἐνθεντοι ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ μόνῃ ἐφε-
 τή, ἡ δὲ ὕλη κακῇ αἰτία δοκεῖ, πᾶσαν ταραχὴν
 κατασέλλειν· τὸ δὲ σῶμα δεῖν συσέλλειν καὶ σκληρα-
 γωγεῖν, ἔσι δὲ ὅτε καὶ διαρρήσσειν τῆς ψυχῆς τὸ
 δεσμωτήριον ἡξίεν, ἐφ' οἷς καὶ τὰς σπουδαίας μόνους
 εἶναι ἐλευθέρους, σοφῆς, βασιλεῖς, ἄρχοντας, τετ'
 ἔσι πάντα κατὰ τὸ καθήκον ποιεῖν, ᾤοντο (1). Λαέρτ.
 ζ'. ριζ'. κτ. Κικέρ. παραδόξ. Στωϊκ. Λεῖψ. εἰσαγ.
 γ'. ιγ'.

πδ'. Ἀλλ' ἀπόχρη τὰ ἐς δεῦρο περὶ τῆς Ἰωνι- τῆς Ἐλεα-
 κῆς εἰρημμένα φιλοσοφίας, ἧς ἐφεξῆς ἡ Ἐλεατικὴ, τικῆς Σχο-
 ἀπὸ Ἐλέας ἢ Οὐελίας πόλεως τῆς μεγάλης Ἐμά- λης ἀρχή.
 δας, εἴτ' ἐν τῆς Ἰταλίας τὴν ἐπωνυμίαν λαβῆσα· ἐν-
 τεῦθεν γὰρ ἀνεφάνησαν Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ὁ τῶν λο-
 γικῶν Κανόνων εὐρετής, Παρμενίδης, Δεύκιππος,
 εἰ καὶ πάντες ἔτοι ὑπὸ Ξενοφάνει τῷ Κολοφωνεῖ ἐπι-
 δεδάκασιν· ἀλλ' ἐπισημότεροι ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ
 Δημόκριτος καὶ Ἡράκλειτος (2) ἔστος μὲν Ἐφέσιος,

(1) Ἐντεῦθεν ἡ τῶν Στωϊκῶν περὶ τῶν καθήκον-
 των διδασκαλία, ἣν κατὰ τὴν ἐκείνη δόξαν ἄριστα Κι-
 κέρων ἐξέδετο, ἐν ταῖς περὶ τῶν καθήκοντων Βίβλοις.

(2) Τὴν Ἡράκλειτε αἵρεσιν διεννηοχέειν τῆς Ἰα-

ἐκεῖνος δὲ Ἀδελφεὶτης· οἱ καί τοι πάνυ διαφερέσης φύσεως γενέσθαι λεγόμενοι, ἄμφω γεμὴν τῇ τῶν ἀτόμων δόξῃ προσέκειντο φιλοσοφῶντες, ἣν μετὰ ταῦτα εἰς ἀκμὴν Ἐπίκυρος ἤγαγε· περὶ δὲ βίβη καὶ φιλοσοφίας Δημοκρίτε ἀναγνώσειον Βαίλιον, καὶ Νικ. Γῆλ. ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ Ἐπικύρου καὶ Δημοκρίτου καὶ Θεοφράστου, καὶ Γῶ. Χρυσόστ. τὸν Μάγνητα ἐν Δημοκρίτῳ ἀναβιβῶντι.

ταύτης πέ. Καὶ Ἐπίκυρος δὲ Ἀθηναῖος τὸν δῆμον Γαργήτιος, ὃς ἐκ τῶν Δημοκρίτου βιβλίων μάλλον, ἢ ἐκ διδασκάλων φαίνεται ἐπιδεδωκώς. Σχολὴν ἐν ᾗ ἐπείρατο χαρμεσάτῳ κήπῳ συνεστήσατο, καὶ καὶ τοῖς ἐταίροις κοινῇ συμβῶν διατέλεσεν, ἡδέως μὲν ζῶν, λιτῶς δὲ ὅμως, τέσσε οἰκείας λόγους ἐχ ἥττον ἢ συγγράμμασιν, ὧν πλεῖστα κατέλιπεν, ἐξεπαίδευσε, καὶ πρεσβύτερος ἀπῆλθε τῇ βίβῃ, ἔτῳ γεμὴν κεχαρισμένος τοῖς ὁπαδοῖς γενόμενος, ὥς· ἀνὰ πᾶν ἔτος τὴν γενέθλιον ἐκείνην ἡμέραν ἐορτὴν αὐτὸς ἄγειν λαμπράν. Λαέρτ. ι. ιθ'. Πλιν. Ἰστορ. φυσ. λε'. β'. τὸν δὲ βίβον αὐτῷ ἀκριβῶς συνετάξαντο Πέτρος Γασσένδος, Βαίλιος ἐν λεξ. Ἰστορ. κριτ. τόμ. β'. Ρονδέλλος περὶ βίβη καὶ ἡθῶν Ἐπικύρου· Ἀμσελ. αχχιδ'. εἰς ιβ'.

Ἐπικύρου πς'. Προέστησαν δὲ τῆς Ἐπικύρου Σχολῆς μετ' αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ Κήπῳ, ὃν μετὰ Βιβλιοθήκης εἰς ταύτην τὴν χρῆσιν ταῖς ἰδίαις μαθηταῖς τελευτῶν ἐν διαθήκαις κατέλιπεν, Ἐρμαχος, Πολύσεατος, Δια-

νικῆς καὶ Πυθαγορικῆς, καὶ Ἐλεατικῆς· τινες ὑπελήφασιν· ἄλλ' ὅτι περὶ τὴν ἀτομικὴν φιλοσοφίαν ἔτος ἐσπέδασε, σοφῶς ἀποδείκνυσιν Γοττφρίδος Ο'λεαρ. ὁμιλ. β'. §. α. κτ. περὶ ἀρχῆς φυσικῶν κατ' Ἡράκλειτον.

νύσιος, Βασιλείδης· τῶν δὲ λοιπῶν Ἐπικυρείων κο-
μιδῇ δαψιλῇ τὸν ἔλεγχον εὐρέσεις παρὰ Φαβρι-
Εἰλην. Βιβλιοθ. γ. λγ'.

πζ'. Ὅσω δ' ἂν τοῖς πολλοῖς βλασφημοῖτο αὐτῷ Λο-
γική. Ἐπικυρεος, τοῖς γεμῆν καθ' ἑαυτὸν ἅπασιν τοῖς τρώ-
ποις εὐδόκιμος διετέλεσε· τὴν δὲ φιλοσοφίαν αὐτῷ
ἀνακαλίσσαι Γασσένδου ἐπελάβετο (1). Ἐν τῇ Λο-
γικῇ τοῖνυν, ἣν Ἐπικυρεος ἐκάλει Κανονικὴν, τρεῖς
τῆς ἀληθείας ἐτίθετο Κριτήρια, Αἰδῆσιν, Πρόλη-
ψιν, καὶ Πάθος· καὶ τὴν μὲν Αἰδῆσιν ἔλεγε μηδέ-
ποτε ψεῦδεσθαι, καὶ πάσας τὰς φαντασίας κατα-
λήψεις ἀληθεῖς εἶναι· τὴν δὲ ἐντεῦθεν δόξαν ἦτοι ἀ-
ληθῆ εἶναι, ἢ ψευδῆ, ὡς ἂν εἴη δηλονότι ἐπιμαρ-
τυρουμένη, ἢ ἀντιμαρτυρουμένη πρὸς τῆς τῶν αἰδῆ-
σεων ἐναργείας· ἡ δὲ Πρόληψις αὐτῇ ἦν αὐτῷ ἢ τῷ
πράγματος ἔννοια, εἴτ' ἂν ὁ ὅρος, ἐξ ἧς, ἐναργῆς
ἔσης, τὴν ἀπόδειξιν τῷ μὴ ὄντος ἐναργῆς ληπτέον
εἶναι ἐνόμιζε· περὶ δὲ τῷ Πάθους ἐκεῖνος πρὲτιθεῖ τὴν
Κανόνα· τὴν μηδὲν δεινὸν ἔχουσαν ἡδονὴν αἰρεῖσθαι·
τὸ δ' ἄνευ τινὸς ἡδονῆς δεινὸν φεύγειν· τῆς γεμῆν ἐ-
λάσσονος ἡδονῆς ὀλιγωρεῖν διὰ τὴν μείζονα· τὸ δ'
ἐλαττον δεινὸν αἰρεῖσθαι εἰς ἀποτροπὴν τῷ μείζονος.

πη'. Τὸ πᾶν Σύνημα ἦν αὐτῷ ἐκ σώματος καὶ Φυσικῆ.
κενῶ συγκεκείμενον· καὶ σῶμα μὲν, τὸ ἀπτόν, κε-
νὸν δὲ τὸ φύσει ἀναφῆς εἶναι ὠρίζετο. Λαέρτ. ι. λδ'.

(1) Ἐκ τῶν ἀρχαίων Διογένης ὁ Λαέρτιος ἔτι
δαψιλῆς ἐστὶ περιγράφων τὴν Ἐπικυρεῖ φιλοσοφίαν, ὡς
παρὰ τὴν τῆς αἰρέσεως ταύτης εἶναι καὶ αὐτὸς ἔδοξε·
τέτρω δὲ ἐπισυνήψων καὶ αἱ περὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως
Βίβλοι Γ. Λεκρετίου τῷ Κάρε, ὃς λαμπρῶ ὑπομνήματι
δισσάφησε Κρετρίων φύσει τῷ Λεκρετίῳ ὁμοίως.

κτ. τέτα δὲ τὴν ὑπαρξιν ἐκείθεν ἢν εἰκοτολογῶν,
μὴ ὄντος γὰρ κενῶ, μὴ ἂν ἔχειν τὰ σώματα ἔθ' ὅ-
πε εἶεν, ὅτε δι' ὃ κινοῖντο. Λαέρτ. βιβλ. α'. σίχ.
336. 427. κτ. αὐθις τὸ πᾶν ὡς ἄπειρον καὶ ἀκίνη-
τον ὑπετόπαζε· παρ' αὐτὸ γὰρ μὴ εἶναι τόπον, οἷ
ἂν κινηθεῖν, καὶ δὴ καὶ ἀμετάβλητον, ὡς ἂν ἀπ' αἰῶ-
νος τοιοῦτο ὄν. Λαέρτ. ι'. ιδ'. κτ. τὸς Θεὸς ὑπάρ-
χειν ἐκ προλήψεως (§. πζ'). ἀπεδείκνυε. Κικέρ. περὶ
φύσεως Θεῶν α'. ιζ'. καὶ τέττας μακαρίους, ἀθανά-
τους, αἰδίες, ἀλλ' ἀργεῖς, ἀνθρωπομόρφους, καὶ σω-
ματικὰς· εἶναι δ' ἐπειθετότι τρίτῃ γένει καὶ φύσεως,
παρὰ τὸ σῶμά φημι καὶ τὸ κενόν, ὃ δὴ νῶ ληπτὸν
εἶναι ἀπέφασκε. Λαέρτ. ι'. λθ'. κτ. Λακρέτ. βιβλ.
α'. σίχ. 420. Κικέρ. αὐτ. α'. ιη'. κτ.

τάτου ἀρ- πθ'. Ἐπεὶ δ' ἐν τῇ τῶν ὄντων φύσει πολλὰ
καὶ τῆς καθ' ἑκάστην γίγνεται, καὶ ὁδὸν ἐκ τῆς μηδενός, ἐντεῦ-
των ὄντων θεν πᾶσαν πρώτην ὕλην, ἣ ἀτόμους ὑπελάμβανε
γενέσεως Λαέρτιος ι'. λη'. νς'. κτ. ἃς μεγέθει, χήματι, καὶ
καὶ τῶν ἰ- βάρει, καὶ μὴν δὲ χρώματι, θερμότητι, ψυχρότητι,
δίων, καὶ ἄλλαις τισιν ιδιότησι διεννοχέται. Πλάταρχ. περὶ
τῶν Ἀρεσκόντων τοῖς Φιλοσόφοις α'. δ'. Λακρέτιος β'.
σίχ. 729. κτ. καὶ διττῇ κινήσει, βαρύτητος δηλα-
δὴ καὶ συγκρέσεως φέρεσθαι· καὶ ὡς ἐκ μὲν τῆς συγ-
κρίσεως πάντα γίγνεσθαι, ἐκ δὲ τῆς διαλύσεως πᾶν-
τα φθείρεσθαι, ἐκ δὲ γε τῶν ιδιοτήτων πάντα τῶν
φύσει ὄντων παράγεσθαι τὰ φαινόμενα. Λακρέτ. α'.
σίχ. 1020. κτ.

τάτα Η' ζι. γ'. Ἐν δὲ τῇ ἠθικῇ τέλος παντὸς βίῃ ἐνγεσι-
καὶ φιλοσο- γώσῃ τῶν ἀνθρώπων συναινέσει τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι
φία. ἐδίδασκε. Σεν. περὶ βι. μακαρ. κεφ. α'. ἔτοιγε τὴν
ἄκραν ἐκείνην καὶ ἀνευδεῖν, ἀλλὰ τὴν ὑπάλληλον.
Λαέρτ. α'. ρκή. κτ. ταύτην δ' ἐν τῇ ἡδονῇ συνεσᾶναι

αὐτὸς αὐτόθι· καὶ ταύτην ἐν τῇ ἀναλγησίᾳ καὶ ἀταραξίᾳ τῆς ψυχῆς. αὐτὸς αὐτόθι ρλς'. σωφροσύνη καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς παρὰ σκευάζεσθαι ἔλεγε. Κικέρ. περὶ τέλ. α'. ιδ'. τὴν γεμὴν τῆς ψυχῆς ἀθανασίαν, καὶ τὴν τῷ Θεῷ Πρόνοιαν, καὶ τὸν θεῖον φόβον τῆς ἐαυτοῦ παραγράφας φιλοσοφίας, εὐδαίμον, ὡς συνάμα τὰ εἰς ἀρετὴν μέγιστα κέντρα καὶ φέληγντρα συνανέτρεψε (1).

ιβ'. Οὗτοι μὲν ἔν εἰσιν οἱ φιλόσοφοι, ἀφ' ὧν ἐκλεκτικῶς αἵρεσις παρωνόμασαι. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ τῷ ἄξιωματικῷ τινος πεποινῆται μὴ θαρρήσαντες, τὸν ἑκλεκτικὸν τῷ φιλοσοφεῖν τρόπον προτιμῆσαι ἐγνώσαν, οἱ δὲ καὶ τῆς τῶν αἵρεσιωτῶν ἐπωνυμίας ἤκιστα κερθίσονται ἄξιοι (2). ἄρα Ἰσ. Κασανδρόν· Διατρεῖς. α'. εἰς Δι. Χρυσός.

ιβ'. Α'λλ' εἰ καὶ πάντες σχεδὸν οἱ αἵρεσιάρχαι, οἷον Πυθαγόρας, Σωκράτης, Ζήνων, Δημόκριτος, καὶ ἀρχαῖ· Ἐπίκτετος, Πλάτων, καὶ μὴν καὶ αὐτὸς Ἀῖσιδοτέλης ὅτατοι. ἑκλεκτικοὶ ἐγένοντο (3)· κἀντεῦθεν οἱ πλεῖστοι το-

(1) Κἀντεῦθεν ἡ ἕξις εἰμὴ πάντες οἱ ἑκλεκτικοὶ τὸ τῷ σφῶν διδασκάλῳ νηφάλιον καὶ σῶφρον ἐξήλωσαν, ἀλλ' ἀσώτως πάνυ αὐτῶν οἱ πλεῖστοι τὸν βίον διήγαγον.

(2) Βόσ· περὶ αἵρεσ. φιλοσ. κεφ. ἑκάτῃ· καὶ Μενάγ. ἐν Διογ. Λαερτ. προοίμ. τμ. α'. οἰονται, τῆς ἑκλεκτικῆς φιλοσ. ὑπὸ τῶν αἵρεσιωτῶν συμμίκτας ὀνομάζεσθαι· τό γε μὴν τῷ Φίλῳ χωρίῳ ἐν λέξ. μισκελίαντες, ὃ ὁ σοχασμὸς ἕτος ἐπωκοδόμηται, ἡδὲν περὶ φιλοσοφῶν φησὶν, ὡς παρὰ τὴν Γοττφρίδ. Οὐλεάριος περὶ ἑκλεκτ. φιλοσ. κεφ. β'.

(3) Οὐκ ἄρα αὐτοὶ τὰς αἵρέσεις συνεσήσαντο (ἢ ἐλίγες ἐξέλεξ) ἀλλ' οἱ μαθηταί, οἷς ἄτοπον εἰδοκεῖ τὰς

σαύτας ὁδὸς ἀνείλοντο, ὅ,τι ἂν ἡ ἀληθὲς καὶ γνώσεως
ἄξιον, πανταχόσε συμπορισόμενοι, πρῶτιστος γε-
μὴν τῆς Ἐκλεκτικῆς φιλοσοφίας ἀρχηγὸς γενέσθαι
φέρεται ὁ Ποτάμων· ὅρα Φαβρικ. Βιβλιοθ. Ἑλλην.
βιβλ. γ'. κεφ. ιγ'. §. 4. σελ. 824.

τίς ὁ Πο-
τάμων.

ιγ'. Ἦν δ' ὁ Ποτάμων ἔτος τὸ μὲν γένος Αἰ-
γύπτιος, Ἀλεξανδρεὺς δὲ τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἡ-
λικίαν βραχύτι πρὸ Λαερτίου. Λαέρτ. ἐν προοιμ.
τμημ. κα. μᾶλλον δὲ πρὸ Αὐγύστου, ἀλλὰ καὶ μετ'
αὐτὸν, εἰ Σκίδα ἐν λέξ. Ποτάμων πειθεσθαι καὶ (1)
ἠνάγησε, καὶ παρὰ τὴν σοιχείωσιν εἴτ' ἐν ταῖς πρώταις
τῆς φιλοσοφίας σοιχεῖα καὶ ὑπόμνημα εἰς τὰς τῆ Πλά-
τωνος πολιτείας καταλιπεῖν φέρεται· ὅρα Λαέρτ.
αὐτόθι.

τίνες τῇ
αὐτῇ με-
θόδῳ πα-
ρηκολούθη-
σαν.

ιδ'. Τῷ δὲ Ποτάμωνος ἐκεῖνος αἵρεσιώτας ζητεῖν
τῶν ἀτόπων ἂν εἴη· (καὶ γὰρ ἂν, εἴπερ Ἐκλεκτικοὶ
εἶεν ἄστοίγες) ἐκεῖνος γεμὴν ἀληθὲς, ὡς τῷ τῶν Ἐ-
κλεκτικῶν προσάτε ἐκεῖνος Ἀλεξανδρεὺς ὄντος, τὴν
μέθοδον οἱ Ἀλεξανδρεῖς φιλόσοφοι τὸ πρῶτον καὶ οἱ ὀ-
παδοὶ αὐτῶν ἐθνικοῖτε καὶ χριστιανοὶ ἀπεδέξαντο. Οὐλαέρ.
αὐτόθι. κεφ. α'. σελ. 1205.

ἐκ τῶν Ἑ-
νέκτων.

ιε'. Ἐντεῦθεν ἔν οἱ πρῶτιστοι τῶν τὴν φιλοσοφίαν
ταύτην περιποιησαμένων εἰσὶν Ἀμμώνιος ὁ Σακκάς
Χριστιανὸς καὶ οἱ τέτε ἀκροαταὶ Ἑθνικοὶ, Πλωτῖνος,
Ἐρριγένιος, Ὀριγένης, Πορφύριος (ὁ κάρχαρος ἐκεῖ-
νος κατὰ τῆς Χριστῆς κύων, Γερώνυμος ἐν προοιμ. κα.

τῶν Διδασκάλων ἀπολείπειν δόξας, περὶ ὧν καὶ Ἀριστοτέ-
λης αὐτῇ γνώμῃ φέρεται. Βιβλ. α'. Ἡ' β' κεφ. δ'.

(1) Τὴν γεμὴν τῆς Λαερτίου γνώμην προκεκρίσθαι
δεῖν τῆς τῆ Σκίδα ἀπεφηνάτο Γοττφρίδ. Οὐλαέρ. περὶ
Ἐκλεκτικῆς φιλοσ. κεφ. α'.

ταλ. τῶν Ἐκκλησ. Συγγραφ.) Γάβριελος, Σώπα-
 τρος ὁ Σύρος, Αἰδέσιος, Χρυσάνθιος, καὶ ἄλλοι, ὅ-
 σοι κοινῇ τῇ τῶν νεωτέρων Πλατωνικῶν ἐπωνυμία
 γνωρίζονται, ὡς Συριανὸς, Οὐλμπιόδωρος, Πρέ-
 κλος, Μαρίνος, Ἡγίας, Ἰσίδωρος, Δαμάσκιος,
 καὶ ἄλλοι πολλοί, περὶ ὧν Ὁλεαρ. αὐτόθι κεφ. γ'.
 σελ. 1209. κτ.

ψ'. Τῶν δὲ χειροπεπυνύμων τῆς Ἐκκλητικῆς ἐκεῖ- ἐκ τῶν Χρι-
 νης φιλοσοφίας ἐπεμελήθησαν μετ' Ἀμμόνιον τὸν ριανῶν.
 Σακκᾶν (§. γέ.) Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ὀριγέ-
 νης ὁ Ἀδαμάντιος, Γρηγόριος ὁ Θαυματουργός, ὡς
 ἰδιόν τι πρὸ τῶν ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας
 ἔχειν πάλαι οἱ Θεολόγοι παρετήρησαν· ὅρα Θωμ.
 Στίγγ. Βιβλ. Πατέρ. Ἀποσ. τόμ. β'. ἐν τοῖς Προ-
 λεγομ.

ψζ'. Ἀλλ' εἰ χρή τάλιθες εἰπεῖν ἔμφρων μὲν, ἢν εἰ πάντες
 ἅπαντες ἔτοι εἴλοντο ἐκλογὴν, πρὸ γεμῆν τῶν λοι- ἔτοι ἀλη-
 πῶν φιλοσόφων ἀπάντων τὸν Πλάτωνα ἀγαθαῖς θεῖς Ἐκκλη-
 σφίσι δόξαν (1)· ἐντεῦθεν ὡς τοῖς Ἐκκλητικοῖς ἐς κτικοί.
 δεῦρο κατελέξαμεν, καὶ τοῖς Πλατωνικοῖς τετάχθαι
 εἰς δίκαιοι.

ιγ'. Ἰνα δὲ μὴ καὶ γελοίων ὁ μῦθος ἐπίδειξ ἦ, τῆς Σκε-
 τοῖς δογματικοῖς φιλοσόφοις τέτοις τῆς Σκεπτικῆς πτικῆς φι-
 ἐπισυνείρωμεν, τῆς καὶ Ἀπορητικῆς, ἐκ τῆς διηγεῖς λοσοφίας
 ἀμφιβολίας, καὶ Ἀκαταληπτικῆς, ἐκ τῆς μηδὲν εἶναι ἀρχή.
 καταληπτὸν οἶεσθαι (2) ἀκόντας· ταύτης δὲ τῆς

(1) Ὁ περὶ τῆς Ποτάμωνος ἀληθές, ἐξ ἧς οἶμαι
 καὶ τὰς περὶ Πολιτείων τῆς Πλάτωνος Βίβλους ὑπομνημα-
 τίσαι ἐσπῆδασε (§. γγ'). ὅρα Ὁλεαρ. αὐτ. κεφ. β'.
 σελ. 1207.

(2) Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Πυρρώνειοι ἀπὸ Πύρρωνος, καὶ

φιλοσοφίας τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσιν ἀπὸ Πύρρωνος τῷ
 Ἡλείῃ, Ἡλικιώτῃ τῷ Ἀριστοτέλῃ, ὃς τὰ Δημοκρί-
 τε ἀναγνῶς Συγγράμματα, καὶ πολλῶν φιλοσόφων
 ἀκροασάμενος, πρὸ πάντων δὲ Ἀναξάγρῃ, μὴδὲν
 ἀληθὲς ἢ βέβαιον εὗρεῖν ἠγάγητο, καὶ μὴδὲν ἐξεῖναι
 ὅλως συνίεναι ὑπέληφεν, ἢ τῷδ' ὑπολαβεῖν ὑπε-
 κρίνατο.

ταύτης ὁ-
 παδοί.

γδ'. Ἀλλ' εἰ καὶ τῆς φιλοσοφίας ταύτης ἔδεν
 ἦν ἀτοπώτερον, ἥς ἔδεν ἦν διδάσκειν, ἀλλ' ἢ ὅτι
 ἔδεν δυνατόν εἶδέναι, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν Σκεπτικῶν καὶ
 παντὶ εἶδει βίῃ αἰχρῶς προσκειμένων, καὶ γέλῳτα
 τοῖς πολλοῖς αἰτιωμένων, Δαέρτ. δ'. ξβ'. κτ. ἀλλ' ἔν
 ἐκ ὁλγοὶ καὶ ταύτῃ παρεκκολληκότες φαίνονται, οἷον
 Τίμων, Ἐκαταῖος ὁ Ἀδδηρίτης, Εὐρύλοχος, Ναυ-
 σιφάνης, καὶ τῶν Σκεπτικῶν ὁ δειμύτατος καὶ σοφώ-
 τατος Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός, οἱ τὰ Συγγράμματα,
 δι' ὧν μὴδὲν εἶναι δυνατόν εἶδέναι διαχυρίζεται, πολλὰ
 αὐτὸν εἶδέναι ἐλέγχουσιν· ὅρα Φαβρικ. Ἑλληνικ. Βι-
 βλιοθ. Βιβλ. γ'. κεφ. λγ'. §. ε'. σελ. 817. κτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ νέας φιλοσοφίας.

τῆς Σχο-
 λαστικῆς
 φιλοσοφί-
 ας ἀρχή.

ρ'. Οὕτω μὲν ἔν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ φιλοσο-
 φία εἰς αἰρέσεις ὅτι πλείστας διέρρηται· κατὰ δὲ
 τὸν μέσον αἰῶνα τὰς τῶν Ἀκαδημιῶν καθέδρας ἀπά-
 σας ἢ κατ' Ἀριστοτέλη κατέχευε φιλοσοφία· ἀλλ' ἐ-

Ἐφεκτικοὶ ἀπὸ τῆ ἐπέχειν καὶ ἀναρτῶν τὴν κρίσιν, καὶ
 Ζητητικοὶ ἀπὸ τῆ αἰεὶ ζητεῖν, ἢν ἔποδ' εὐρήσειν ἑμελ-
 λον ἀλήθειαν· Δαέρτ. δ'. σ'.

πειδὴ Ἀραβες τὸ πρῶτον αὐτὴν ἐν ταῖς οἰκείαις εἰσε-
δέξαντο Σχολαῖς, εἰς τὴν ἑαυτῶν Διάλεκτον τὰ τῷ
Ἀριστοτέλει μετενεγκόντες Συγγράμματα, καὶ τοῖς
τῷ Ἀβερρὶε καὶ Ἀβικένε ὑπομνήμασι διαλευκάναντες,
ἐκ πολλῶν ταῖς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀφρικῇ καὶ Ἰβηρίᾳ
Σχολαῖς ἦσαν αὐτὰ ὑπαναγινώσκοντες, τέτοις οἱ
Χρειαῖνοι παρεκκολεθηκότες, ἐκ τῷ Ἀριστοτελικῷ καὶ
Ἀραβικῷ ἐκείνου Συστήματος τὸ νέον χάος τῆς Σχο-
λαστικῆς φιλοσοφίας ἀνέπλασαν (1).

εἰ. Ταύτης δὲ τῆς αἰρέσεως οἱ προσάται Πέ- πρώτιστοι
τρος Ἀβαϊλάδος, Πέτρος Λαμβάρδος, Ἀλέξανδρος Σχολαστι-
ἀπὸ Ἀλές, Ἀλβερτος ὁ Μάγνος, Θωμᾶς Ἀκβί- κοί.
νας, Γ'ω. Δύνος ὁ Σκότος, Δεράνδος ὁ ἐκ τῷ ἁγίῳ
Πορκιανῷ, Γεῖλελμος Ὁλαμος, καὶ Γαβριὴλ Βιέλμ.
ἐχ' ὅτι ἐπὶ τῷ Σχολαστικῷ τύφῳ (2) καὶ τῇ ἐκ ὑγιεί
περιεργείᾳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἄτοπον τῆς τε ἀπαγ-
γελίας καὶ διδασκαλίας λόγον γέλωτα τοῖς ἐμφερε-
σεῖς ἀξίως νῦν ὀφλισκάνεσι.

εἰβ. Ἀλλ' οἱ Ἀγγελικοὶ ἔτι καὶ Χερεβικοὶ καὶ τῶν δι-
Σεραφικοὶ Διδάσκαλοι ἐ μόνον ἄπασαν τὴν φιλοσο- δασκαλίαν.
φίαν καὶ Θεολογίαν διαμαρτίαις ὅτι πλείσταις ἐβέβη-

(1) Ἐκ τῶν Ἀραβικῶν ἐκείνων τελεμάτων τὴν Σχο-
λαστικὴν ἐκείνην παρῆλθαι ῥύπας ἔκταλαι παρατηρήσει
καὶ Γ'ωσ. Σκαλιγέρω Εὔπισ. τξβ'. καὶ Σέλδεν. ἐν σημ. εἰς
ἀρχ. Εὐτυχ. σελ. 155.

(2) Ἐντεῦθεν γὰρ τὰ γελοῖα ἐπώνυμα ὅποτε ὁ
μὲν Ἀλβερτος ἀήττητος ἐκαλεῖτο διδάσκαλος· ὁ δὲ
Γ'ιχαρδος δὲ Μένδα Βίλλα, ἀξιοπίστος, ὁ δὲ Σκότος,
ἀκριβέστατος· ὁ δὲ Βονανεντέρως, Σεραφικός· ὁ δὲ Θω-
μᾶς ὁ Ἀκβίνας, Χερεβικός· καὶ ἄλλοι ἄλλως· ὅρα Τροβ-
μεχ. περὶ Σχολας. διδασκαλ. κεφ. 5, σελ. 152.

λωσαν· ἀλλὰ δὴ καὶ τῇ Ἠθικῇ φιλοσοφίᾳ τὰς ἐναγε-
 ζάτας ἐκείνας ἐπεισήγαγον ἀρχὰς, τῆς πιθανότη-
 τος, τῆς μεθόδου τῆς ρυθμίζουσας τὴν προαίρεσιν, τῆς
 νοεῖας συντηρήσεως, τῆς φιλοσοφικῆς ἀμαρτήμα-
 τος (1) αἷς οἱ Ἰησαΐται εἰσέτι καὶ νῦν θαυμάσιον ὄ-
 σον ἐνασμενίζονται.

ἢ τῆ Ἀρι-
 στοτέλους
 διδασκα-
 λία καὶ
 ταῖς τῶν
 διαμαρτυ-
 ρουμένων
 Σχολαῖς
 ἐρριζώσῃ.

εἰ. Καὶ πάντα δὲ κάλων τῶ Λεβήθε, ἐφ' ᾧ
 τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Σχολαστικῶν ἐκείνων ρύπων ἐκ-
 καθαίρει, κινήσαντος (Σεκκένδ. Ἰσορ. Λεβθ. βιβλ. α'.
 τμήμ. ἡ. ἀριθμ. 10, καὶ προδ. ζ'. τμήμ. ιγ'. ἀρχ.
 2. 4. τμήμ. κς. ἀρχ. 2. τμήμ. ο. ἀρχ. 3. τμήμ.
 οβ'. ἀρχ. 3.) κατ' εὐχὴν οἱ τὸ σκοπεύμενον ἀποδοῦναι
 τοσούτον ἀπεδέχθη, ὥς ἔδεν ἦντον καὶ ταῖς τῶν δια-
 μαρτυρουμένων Σχολαῖς ριζοφυῆσαι τὴν Ἀριστοτελικὴν
 φιλοσοφίαν, αἷς μὲν, ἀπλῶς Σχολαστικὴν, αἷς δ' ὑ-
 πὸ Μελάγχθονος ἢ καὶ ἄλλων (2) κεκαθαυμένην,
 ὅπερ καὶ ἐπὶ μήκισον ἠνθῆσε.

(1) Τέτοις συμπαράλαβεῖν δεήσει Λεβ. Μονταλ-
 τίς τὰς πρὸς τινας ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Ἐπιστολὰς, καὶ
 τὰς πρὸς Ἀλλήλους διαλέξεις Οὐενδροκίης καὶ Στεβροκίης·
 τὰς Ἀντων. Ἀράλδε εἰσαγγελίας τῆς περὶ τῆς φιλοσο-
 φικῆς ἀμαρτήματος αἰρέσεως. Θύρχ. Γουζαλέζ τὴν Σο-
 λογικὴν Πραγματείαν περὶ τῆς τῶν πιθανῶν δοξῶν ὀρ-
 θῆς χρήσεως Ἀντε. αχχδ'. εἰς δ'. καὶ Ἰω. Φραγκ. Βεδδ.
 Ἰσορ. φυσ. νόμ. §. ιγ'. κτ.

(2) Ἡ κατ' Ἀριστοτέλη φιλοσοφία ὑπὸ Μελάγχ-
 θονος μάλις γενομένην οἶδε τὴν αὐτῆς ἐν ταῖς τῶν δια-
 μαρτυρουμένων Σχολαῖς συντήρησιν. Βασίλ. ἐν λεξικ.
 Ἰσορ. κριτικ. ἐν λέξ. Μελάγχθων· ἕτος, πολλῶν τῆς
 Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας διδασκαλιῶν, αἱ ἐπὶ πολὺ ἐν
 ταῖς Ἀκαδημαῖαις ἐκράτησαν, ἐπιτομὰς ἔγραψεν· εὐγε-
 μὴν Ἐλμσαδίφ καὶ Ἀλτόρφφω αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλη ἠρ-

ρδ'. Καὶ καθελεῖν δὲ τῆς καθέδρας τὸν Ἀριστοτέλη ἐγχειρήματα ποικίλα ἐκ ἐξέλιπον· ἐξ ὧν αὐτὸν κατεπολέμησαν ἐν μὲν Ἰταλίᾳ Λαύρ. Οὐάλλας, Μάριος Νιζόλιος, Ἀδριανὸς Καρδινάλης, Φραγκίσκος Πατρίκιος, ἐν δὲ Γαλλίᾳ Πέτρος Ράμος, καὶ ὁρμητικώτερον Πέτρος Γασσένδος· καὶ ἐν Γερμανίᾳ Δαν. Ὄφμαννὸς (1) ἀλλ' οὐ μεγάλα ἐτέλεσφον.

φιλόσοφοι
νέοι τὸν
Ἀριστοτέ-
λη κατα-
πολεμή-
σαντες.

ρε'. Οὐδὲν πλέον τῇ φιλοσοφίᾳ ποιῆσαι ἴχυσαν, οἱ τῶν ἀρχαίων αἰρέσεών τινα ἀνεγείρειν θελήσαντες. Εἰ γὰρ Φραγκίσκος μὲν Γεώργιος, καὶ πρὸ τέτε Ἰω.

τίνες τῶν
ἀρχαίων
αἰρέσεων
τίνα ἀνε-
κατέσταντο

μήνευον, τὰς Ἑλληνικὰς αὐτῆς ἐρμηνευτὰς τῶν Ρωμαίων προκρίνουσες.

(1) Ὁ μὲν Λαύρ. Οὐάλλας μονονεχὶ πανταχῶς ἐκ προδόσεως τῷ Ἀριστοτέλει ἐμπαινοεῖ. Βαίλ. Λεξικ. Ἰστορ. κριτ. λέξει Οὐάλλας γράμ. Η σελ. 2792. τόμ. δ'. ὁ δὲ Μάριος Νιζόλιος ἐν τῷ Ἀντιβαρλάρω μάλιστα, ὃν μετὰ σοφῆ προοιμίας ἐξέδωκε τύποις ὁ κλεινὸς Λεῖβνίτιος, Ἀδριανὸς δὲ Καρδινάλιος ἐξεδόθη Βίβλος περὶ ἀληθῆς φιλοσοφίας ἐν Κολ. αἰσθή. Φραγκίσκος δὲ Πατρίκιος αἱ περιπατητικαὶ διαλύσεις, Ἐντεῖσις ἀφοά. εἰς δ'. περὶ τῶν οἰωνιστικῶν θέσεων Πέτρος Ράμος, δι' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλη μηδὲν ἀληθὲς συγγράφαι διατείνεται, ἀναγνωσέον Φρεῖγ. ἐν βίῳ Ράμος, σελ. 9. κτ. καὶ περὶ Ἀριστοτελικῶν Θεωριῶν τῇ αὐτῇ. Βαίλιον ἐν Λεξικ. Ἰστορ. κριτ. λέξ. Ράμος γράμ. Δ'. σελ. 2425. Πέτρος δὲ Γασσένδος αἱ παραδόχοι Μελέται κατὰ τῶν Ἀριστοτελικῶν τόμ. γ'. τῶν αὐτῇ Συγγραμμάτων κεῖνται. Ἐπὶ δὲ πᾶσι περὶ τῆς ἀντιρρήσεως Δαν. Ὄφμαννὸς πρὸς τὰς Ἑλμπαδικὰς φιλοσόφους ἀναγνωσέον Βαίλιον ἐν Λεξικ. λέξ. Δαν. Ὄφμαννὸς, τόμ. β'. σελ. 1486. καὶ Ἀνρόλδ. ἐν Ἰστορ. Ἐκκλ. καὶ αἰρέσ.

Πίκος Μιράνδελος, τὴν Πυθαγορικὴν· Βισσαρίων δὲ Καρδινάλιος καὶ Μαρσίλιος Φικίνος, τὴν Πλατωνικὴν· Γῆσος δὲ Λεϊψίος καὶ Κασπ. Σκιοππίος, τὴν Στωϊκὴν· Πέτρος δὲ Γασσένδος, τὴν Ἐπικυρεϊον· καὶ Βερναρδίνος Τελέσιος τὴν Παρμενίδε τῇ Ἐλεάτῃ φιλοσοφίαν ἀνακαινίσαι ἐπεδάλλοντο (1). ἀλλὰ μικρὰ καὶ τῶν ὁπόνος εἰς κενὸν κενένωται, ὃ μέγαν ἀπενεγκαμένων τὸν ἔπαινον.

(1) Πρὸς ταῦτα φέρουσιν αἱ τῇ Γ' α. Πίκε Μιρανδελανῶ θῆσεις, εἴτ' ἐν συμπεράσματα τὰ ἐκ ἄνευ φθόνης προτεθέντα ἐν Ρ' ὥμῃ· ἐν οἷς ὁμοῦς τὴν Πυθαγορικὴν φιλοσοφίαν τῇ Καββαλιστικῇ ἥνωσεν, ὃ καὶ Τευχλίνος καὶ Εἰρήνικ. Μόρος πεποιήκασιν· ὅρα Βεδ. Ἰσορ. Ἐβα. φιλοσ. σελ. 116. καὶ περὶ Φραγκίσκος Γεωργίος Ἐντεῖ φιλοσόφου· ὅρα ἐς πλάτος τὴν πρᾶξιν ἐν ταῖς Ἀ' Ἰη παρατηρήσ. Βισσαρίων δὲ Ἐ' Ἰη τὸ γένος, καὶ Μαρσίλ. Φικίνος τοσούτω Πλάτωνος ὑπερηγωνίζοντο, ὡς μικρὰ καὶ τὸν χριστιανισμόν ἀπέμαζον, ὃ τὰ Συγγράμματα ἐξεδόθη ἐν Βασίλ. ἀφ' ἧς. εἰς φυλ. τόμ. β'. καὶ τὰχ' ἀντὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς τὴν Πλατωνικὴν ἀπεδέξαντο φιλοσοφίαν, εἰ μὴ τὸν Πάππαν Κλήμεντα τὸν κ'. ἔπεισε, τοσούτω μᾶλλον τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν φυλάττεσθαι, ὅσω ἑγγύγιον τῶν τῆς χριστιανικῆς Θεολογίας δογμάτων βαίνειν δοκεῖ. Λακνόων περὶ διαφ. τύχ. Ἀρις. κεφ. ιζ'. περὶ δὲ τῶν ἐπιχειρημάτων Γῆσος Λεϊψίος, Σκιοππίος, καὶ Γασσένδος, πάντα γνωσά· περὶ δὲ τῆς φιλοσοφίας Βερν. Τελεσίος, ἢν Βιβλιδ. Σ'. περὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἐξέδετο, ἐκδοθ. Νεαπ. ἀφ' ἧς. καὶ Λευδ. ἀφ' ἧς. εἰς φυλ. τὰ πλεῖστα ἐκ τῇ περὶ τῇ πρώτῃ ψυχρῇ τῇ Πλετάρχει λόγῳ ἀρυσάμενος ἐν τόμ. β'. σελ. 945. ὅρα Φραγκ. Βάκκωνα ἐξ Οὐρελάμ· περὶ φιλοσοφίας Παρμενίδε, Τελεσίος καὶ Δημοκρίτε.

ρς'. Μᾶλλον δὲ τὰ νέα τῶν φιλοσόφων Συσήματα διατεθεύληται, ἅπερ ἐχ' ὅπως κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἐπιστημῶν ἀνορθώσεως ἐξεῦρον Ράϊμ. Λέλλος, Φραγκ. Πατερίκιος (1) Πέτρος Ράμος (2) Γερών. Καρδανός (3) Θωμᾶς Καμπανέλλας (4) καί τοι ἔτι πάντες ἐ πολλὰς ἔχον τὰς ὁπαδές.

ρς'. Πλεῖστα δ' ἔμπαινον ἡ φιλοσοφία ὀφείλει οἱ περὶ τὰ τοῖς σοφωτάτοις ἐκείνοις ἀνδράσιν, οἱ πείραις χρη- πειράματα ἐσπεδακό- τες.

(1) Φρ. Πατρικίε νέα περὶ πάντων φιλοσοφία ἐξεδόθη Ἐννετίσι αἰφγ'. εἰς φύλ. ἦν καὶ Γρηγορίῳ τῷ ιδ'. Πάπᾳ προσφωνήσας ὁ Συγγραφεὺς εἰς τὴν βάσανον τῶν ἱεροβασανιστῶν inquisitorum ἐνέπεσε. Θεαν. βιβλ. μδ'. σελ. 817. κἀντεῦθεν καὶ ἡ φιλοσοφία αὐτὴ ἐχ' ἔτι εὐδοκίμησε.

(2) Πέτρος Ράμος μόνος σχεδὸν τῆς Διαλεκτικῆς ἐπεμελήθη· καὶ τὸν μὲν βίον ἀνάγνωσι παρὰ Φρεϊφίῳ, τὴν δὲ τύχην καὶ τὰς ἀντιβρῆσεις Λακόνος περὶ διαφ. τύχ. Ἀρις. κεφ. ιγ'. παρὰ Βαιλίῳ ἐν Λεξικ. Ἰσορ. κριτικ. ἐν λέξει Ράμος σελ. 2424. κτ. ἤκμασεν ἡ Ράμισκὴ Λογικὴ ἐπὶ πολὺ ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, ἧς οἱ Νομικοὶ μάλιστα εἶχοντο, Κεκκέριμ. ἐν προγν. Λογ. πραγμ. β'. κεφ. δ'. ἐπὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι τιμᾶται. Βαίλ. αὐτ. σελ. 2430.

(3) Τὸν αὐτὸν βίον αὐτὸς συνεγράφατο Καρδανός· τὰ δὲ Συγγράμματα αὐτὸς ἐξεδόθη Λεγδ. αἰχγ'. εἰς φύλ. τόμ. ι'. ἐν οἷς πολλὰ ἐνθεσιασμόν νοσεῖ, καὶ περὶ τε Δαιμόνων, καὶ ὄνείρων, καὶ μαντείων διαλέγεται.

(4) Θωμᾶ τῷ Καμπανέλλῃ τὸν βίον ἐξέδωκεν Γ'άν. Νικ. Εὐρυδράτος· τὴν δὲ φιλοσοφίαν τῆς ἐκ τῶν τῶν Καρδανῶ καὶ Τελεσίε ἀρχῶν συνερανισθεῖσαν περιεγράψεν Εὐν. Σαλ. Κυπριανὸς ἐν προγράμματι τῆς φιλοσοφίας Θωμ. Καμπανέλλου.

σάμενοι, νέαις ἐντεῦθεν εὐρέσσει καὶ παρατηρήσειν αὐτὴν κατεπλῆτισαν· ἔτω γὰρ τὴν μὲν τῷ αἵματος κυκλοφορίαν Γεῖλ. Ἀρεαῖος (1) ἐξεύρε· τὰς δὲ τῷ γάλακτος φλέβας Κασπ. Ἀσέλλιος· τῶν δὲ Μικροσκοπίων τὴν χρῆσιν Κορν. Δρεβδέλιος καὶ Ἀντ. Λευεγχοέκιος, καὶ Ροβ. Ωόκκιος, καὶ Πέτρος Βορέλλος· τὰ δὲ Τηλεσκόπια καὶ τὰς περὶ τὸν Δία Δορυφόρους Γαλιλ. ἀπὸ Γαλιλαίων· τὰς δὲ τῷ Κρόνῳ Δορυφόρους Κασσίνος καὶ Ουῦγένιος· τὰς δὲ τῷ Ἡλίῳ κηλίδας Χριστοφόρος Σχεϊνέρος· τὰ δὲ καυσικὰ Κάτοπτρα Τοχιενχαέσιος· τὰ δὲ Βαρόμετρα Τορρίκηνλος· τὰ δὲ Θερμόμετρα Κορν. Δρεβδέλιος· τὴν δὲ πνευματικὴν Ἀντλίαν ὅθων ὁ ἀπὸ Γερμανίας Τ'πατος Μωγδεβεργικός καὶ Ροβ. Βούλε καὶ ἄλλοι· τὴν δὲ Χημίαν Θεόφραστος Παρακέλσος καὶ Δανιὴλ Σενέροτος, καὶ Ροβ. Βούλε· τὴν δὲ τῶν φυτῶν Ἀνατομίαν Γω. Ράϊος καὶ Μάρκελλος Μαλπίγχιος, καὶ ἄλλοι δ' ἄλλα τοιαῦτα ἦται ἐξεύρον, ἢ παρ' ἄλλων εὐρεθέντα αὐτοὶ εἰς τελειότητα ἤγαγον.

(1) Ἀλλ' ἀμφίβολον ἔσται· σχεδὸν τέτοις τὴν εὐκλείαν ἐποίησαν ἕτεροι· τὴν μὲν γὰρ κυκλοφορίαν τῷ αἵματος παρατηρῆσαι λέγονται Παῦλος Σάρπιος, καὶ Ἀνδρ. Κριααλτίνος· τὰ δὲ Μικροσκοπία Λεδοβίκος Σεπτάλιος· τὰς δὲ τῷ Διὶ Δορυφόρους Σίμων Μάριος· τὰς δὲ ἡλιακὰς Κηλίδας Λέων Ἀλλάτιος· τὰ δὲ Βαρόμετρα Ουαλέριος Μάγνος καὶ Καπεκίνος· τὰ δὲ Θερμόμετρα Ροβ. Φλέδδ. τὴν δὲ Χημίαν οἷτε ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι καὶ τῶν Ἑλλήνων Δημόκριτος καὶ Ζώσιμος καὶ ἄλλοι· τὰ δὲ καυσικὰ Κάτοπτρα Ἀρχιμήδης καὶ Πρόκλος· τὰ δὲ Τηλεσκόπια Γω. Βαπτ. Πόρτις, καὶ Γω. Διππερχεΐμιος, καὶ Γω. Μέτιος καὶ Ζαχ. Ίωχυσὸν καὶ δυνατὸν δὴπε εὐρεῖν τὰ αὐτὰ πολλὰς, καὶ ἄλλῃλας ἀγνοεῖν.

ρή. Οὐκ ὀλίγα δ' εἰς τὴν τῆς φιλοσοφίας ἐπί-
 δωσιν συμβαλέσθαι φραγκ. Βάκωνα τὸν Βερβλάμιον
 ὁμολογητέον· ἔ τὸ παράδειγμα ἐμιμήσαντο καὶ ἄλλοι
 καὶ οἱ ἐταῖροι κατὰ τὰς ἐπισήμας τῶν εὐκλεσεάτων
 Κοινωνιῶν τῆς τε Ἀγγλικῆς καὶ τῆς Παρισιακῆς, καὶ
 τῆς Φύσεως τῶν περιέργων, καὶ τῆς Βερολινεῖς.

ρδ'. Α' μ' ἐπισημότερα τοῖς νεωτέροις Συσήμα-
 τά εἰσι τὸ Καρτεσιακόν, τὸ Μυτικοχυμικόν, καὶ ἡ
 Λεϊβνίτιος καὶ Νεύτων καὶ ἄλλοι ἐπιμελεῖσθαι ἐπεβάλου-
 το Μεταφυσικομαθηματικῇ· καὶ τῇ μὲν Καρτεσιακῇ
 ἀρχηγὸς αὐτὸς Ρενάτος Καρτέσιος (des Cartes) ἐξ
 οἴκου Ἀγαθνικῇ, τὸ γένος Γάλλος, ὃς διακύσας Ἰη-
 σευϊτῶν τὰ φιλοσοφικά, καὶ ἐπὶ ποσὸν βίον ἀλήτην
 βίος, τελευτῶν τῇ φιλοσοφίᾳ προσέχευε τὸν νῦν, καὶ
 ἐν πολλοῖς τῇ Βελγίᾳ ἄσεσί τε καὶ προασειῶς λανθά-
 νων, μέχρις ἡ τὰ Ἰ᾽ δια Συγγράμματα ἐκ ἄνευ τῇ
 τῶν σοφῶν μεγίστη κλέος ἐξέδωκεν, ἐτελεύτησεν ἐν
 Ὀλμιά τῶν Σαύκων κατὰ τὸ ἀχνύ. εἰδὼν φευγ. ὅρα
 Αἰδρ. Βαιλλέτ. βί. Καρτεσίς.

ρε'. Εἶχε δ' ὅτι πλείους Ὀπαδῆς, ὧν οἱ πρό-
 κριτοὶ Εἰρήνιος δὲ Ρ' οὐ, Δαν. Λιπσέριος, Αἰδρ. Εἰ-
 ρεδοόρδ, Ἰω. Κλαυθέριος, Αἰντ. ὁ Μέγας, Λέδ.
 δε λα φόργε, ὧν τῇ σπεδῇ ἐς τῆτο τὸ πρᾶγμα πρὸ-
 χώρησεν, ὡς καὶ πικρῶς τὸ πρῶτον τῶν Βέλγησι
 Θεολόγων καὶ φιλοσόφων τῇ αἰρέσει ταύτῃ ἀντιτείνον-
 των, ἐν γε μὴν ταῖς σφῶν Ἀκαδημίαις ἐκ ἄλλαι, ἡ
 αἱ τῇ Καρτεσίᾳ ἀρχαὶ εἰσχωρεῖσιν (1)· ἀλλὰ γὰρ

(1) Τὴν ἐκεῖσε ἐπίδοσιν αὐτῆς ἡ φιλοσοφία αὕτη
 ὑπὸ τῶν τῇ μεγάλῃ Κοεκκίᾳ μαθητῶν, καὶ μάλιστα Χρι-
 στοφῶρ Ουῖττιχίε γενομένην εἰδέναι ὀφείλει. (ὅρα Βαί-
 λιον, τόμ. δ', σελ. 1879.) φρονήσει πεισθέντων τοῖς

ἡ πᾶσαν τὴν τῆς αἰρέσεως ταύτης σπεδὸν εἰς ἀνα-
τροπὴν τῶν τῷ διδασκάλῳ ἀρχῶν γενέσθαι καὶ ἄλλοις
ἤδη παρατετήρηται. ὅρ. Φαβρικ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ.
βιβλ. γ'. κεφ. ε'. σελ. 183.

τά τε ἀρ- ριά. Καὶ ἔν ὁ Καρτέσιος, τὸ μὲν τῇ Λογικῇ
καὶ Λογι- ἀνῆκον, περὶ πάντων ὥστε δεῖν εἶναι ἀμφισβητεῖν· ἔ
καί. να δὲ μὴ εἰς Σκεπτικισμόν ἢ ἀμφισβήτησιν αὐτὴ ἐκ-
πέσῃ, ἐδέχετο μίαν ἀρχήν· ἐγὼ νοῶ, εἰμὶ ἄρα· περὶ
ἧς ἀδύνατον ὄν ἀμφισβητεῖν, ὡς ἂν ἐναργῶς τὸ τοῦ
προφανῶς νοούντων ἡμῶν, τὴν ἐναργῆ ταύτην ἡ σαφῇ
ἀντίληψιν μόνον ἀληθείας ἐτίθετο Κριτήριον· ὅπως δ'
ἅντις ἐς τὴν ἐναργῆ ταύτην ἡ σαφῇ ἀντίληψιν ἔλ-
θοι, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἡ μάλιστα Ἀντ. ὁ Μέγας, ἡ
Κλαυθέργιος, ἐν αἷς συνεγράψαντο Λογικαῖς Βίβλοις,
δείξαι ἐπεχείρησαν.

Μεταφυ-
σικαί.

ριβ'. Τὴν δὲ τῷ Θεῷ ὑπαρξῆν δεικνύσῃ οἱ περὶ
τὸν Καρτέσιον ἐκ τῆς τῷ τελειοτάτῃ ὄντος ιδέας, ἣν
ἀδύνατον εἶναι νοῆσαι ἄνευ αἰδέεσθαι ὑπάρξεως· τὸ δ' ἐ-
πιχείρημα τὸ τοσούτε τινὲς τιμῶσιν, ὡς ἐκ τῶν
προτέρων ἀπόδειξιν ταύτην ἀποκαλεῖν ἐδόλως ἐνδοιά-
ζον· Ρ' ἄρδ. Ἀνδαλᾶς Θεολ. φυσ. μέρ. α'. κεφ. β'.
τὸ δὲ πνεῦμα ἡσία αὐταῖς ἐξίστι νοῦσα, ὥσπερ ἔν ἡ
τὸ σῶμα ἡσία ἐκτεταμένη· τὴν γερμὴν τῶν πνευμά-
των ἡσίαν ἐν μόνῳ τῷ νοεῖν ἁπλῶς τινων οἰομένων συ-
νεσάει, ἀνεφικτον ἦν καὶ ὑπαναφυῆναι ἀφορμὴν τῇ
κατ' ἀφορμὴν Συστήματος ἡ τῷ Βεκκερανισμῷ (1).

Καρτεσιτικοῖς ἐταιρείαν ποιήσασθαι· ὑπὸ δὲ τινων ἡρέ-
μα τὸν Καρτεσιανισμόν εἰς τὰς ιδίας παρελκόντων ἀρ-
χάς, ἀνεφύη πρὸς ἀλλήλας ἕως περὶ τῷ τίνες ἂν εἶεν
οἱ γνήσιοι ἡ οἱ ψευδοκαρτεσιακοὶ πάντων φιλοτιμίας
τῆς ἐπανουμίας ἐκείνης ἀντιποικιμένων.

(1) Ἐνταῦθα περὶ τῇ κατ' ἀφορμὴν Συ.

εἰγ'. Ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς τριῶν εἰδῶν σοιχεῖα φυσικά. τίθησιν, ἐπ' ἅπειρον ἐκτεινόμενα καὶ διαφερέσας δύναις ἀποτελεῦντα, καὶ ἐν μέρει εἰς ἀναριθμήτους Ἡλίες καὶ Πλανήτας νηχομένους ἅπαντας ἐν ταῖς αὐτῶν δύναις, συμπεπηγμένα. Συσῆματι δὲ Κόσμῳ ἡρέσκειτο τῷ Κοπερνικεῖῳ· τῶν δ' ἄλλων φυσικῶν ὄντων τὰ πάθη καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς αἰτίας μηχανικοῖς ἀναπτύσσει λόγοις, καὶ τῆτο ἔστιν ἔτι εὐφραδὲς νοηθῆναι, ὡς ἐπαίνει τῷ ὄντι δοκεῖν ἐπάξιός. Ἀλλ' ἐν ἔχ' ἅπασιν ἡ γνώμη αὐτῷ ἐνεκρίθη, ὅτι πάντα τὰ ζῶα παρὰ τὸν ἀνθρώπου ἀμοιρεῖ αἰδύσεως καὶ ἀπλαῖ εἰσι μηχαναί, τῷ ἔνδοθεν αὐτὰ διιθύνοντας ἀπορέντα.

εἰδ'. Τῆς δ' Ἡθικῆς φιλοσοφίας παρεργότερον Ἡθικά. ἡΰατο Καρτέσιος, καὶ τοι ἐν τῷ περὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς ἀρχάς τινας ὑποβεβληκώς, αἷς μετὰ ταῦτα οἱ ἀμροταὶ αὐτῷ (1) καὶ Ἡθικὸν ἐπ' ἀποδομήσαν Σύστημα· ἀλλὰ γὰρ ἔτοι νῦν, μὲν τὰ πάθη τὸν νῦν διατιθεσθαι οἰόμενοι, νῦν δὲ τὴν ἀκρὰν εὐδαιμονίαν ἐν μόνη τῇ οὐκ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων χεῖρει τιθέμενοι, ἡδὴ δὲ καὶ τὴν ἀρετὴν ἐ πάντοτε οὐκ ὡς ὑπογράφ-

σηματος καὶ τῷ Μαλεβαγγίῳ, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κατὰ Βαλτ. Βεκκέρη γεγοητευμένη κόσμου, καὶ τῆς τύχης τῆς αὐτῷ Βίβλῳ· τὸ δὲ περὶ τῆς τῷ Θεῷ ὑπάρξεως ἐπιχείρημα τῷ Καρτεσίῳ, καὶ ἡδὴ ὑπ' Ἀνσέλμου Ἀρχιεπισκόπου Κανταρίας, ὅς ἔπει ἀφ' ἐτελεύτησεν, εὐρεθῆναι παρετήρησαν. Οὐκ, ἐν βασιάνῳ φιλοσοφίας Καρτεσίῳ σελ. 204. καὶ Βαϊλλεῖν βίβλῳ Καρτεσ. τόμ. β'. σελ. 536. κτ.

(1) Ἐπαινεῖνται δ' ὑπό τινων ὅτι μάλιστα Ἀρνόλδου Γεώργιος καὶ Φιλαρέτε αἱ Ἡθικά· τὴν γεμὴν πρώτην ἐ τοσούτον ἀπέρχων Σπινωζισμῷ παρετήρησεν ἡδὴ Θωμ. ἐν προφυλ. περὶ τὴν τῶν Νόμ. πρόγνω. κεφ. ιδ'. §. λγ'. σοιχ. 4. σελ. 225. κτ.

φοντες, πολὺ δοκῶσιν ἀφεσῆναι τῇ γνώθι σαυτὸν σοφῷ ἐκείνῃ παραγγέλματος, ὅθεν προΐεναι πᾶσαν σοφίαν ἀνάγκη.

Καρτεσίε
ἑταίρος,

εἰ. Ταῦτά τοι καὶ τῶν πρώτων ἐπαίνων ἐπάξιός ὁ Καρτεσίος· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐν ἅπασιν εὐστοχήσας φαίνεται, ἀλλ' ἐν καὶ τὸν τῆς φιλοσοφικῆς δαλείας ζυγὸν ἀπεσείσατο, καὶ πολλὰς τοῖς μετ' αὐτὸν ἀρίστας παρατηρήσεις κατέλιπεν· ἦκιστα δ' αὐτὸν, ὡς πάντῃ ἄλλοτρίως τῆς περὶ αἵρεσιν ἰδίαν σπινώδους ἐχρηκότα, αἰτιάσθαι χρεὶ δι' ὅ,τι τῷ ἀξιωματικῷ αὐτῷ οἱ ἀκροαταὶ φαίνονται ἐπερειδόμενοι, ὥσπερ ἐν ὅ,τι τινὲς ταῖς ἀρχαῖς αὐτῷ καταχρησάμενοι εἰς ποικίλας δοξασίων τερατολογίας, ἢ θεωρίας γένεσι κομιδῇ κενὰς ἐξώκειλαν.

εἰ ὁ Σπινω-
ζισμός ἐκ
τῆς τε Καρ-
τεσίε φιλο-
σοφίας ἐ-
πήγαγεν·

εἰς. Συκοφαντία δὲ ἀντικρὺς καὶ τὸ τῆς Σχολῆς Καρτεσίε προκύψαι λέγειν τὸν Σπινώζαν Βενέδικτον· εἰ γὰρ καὶ τὰς Καρτεσίε ἀρχὰς μεθόδῳ μαθηματικῇ ἐκείνος ἀπέδειξε, τὸν γεμὴν Πανθεϊσμόν ἔτοιγε παρὰ Καρτεσίε ἔμαθεν, ἀλλ' ἀφ' ἐσίας ἔρχεν, ὅς ἂν μιμήσαιο (1).

Μουσικοχη-
μικοὶ φιλό-
σοφοι.

εἰς. Οἱ δὲ Μουσικοχημικοὶ φιλόσοφοι εἰς πολλὰς συμμορίας διήχθησαν· ὁ γὰρ Θεόφραστος Παρακέλσας, οἱ τῷ Ροδινῷ Σταυρῷ Φεράτορες Ρ' οβ. καὶ Φλ' δ. Ἐλμαντίω, ὁ Ποίρετος, Γ' ακ. Βοίχμιος, Κυίε. Κεχλμανός, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τοῖς Θεοσόφοις ἑαυτοὺς ἐναπογεαψάμενοι, τότε πρὸς τὰ συμπεράσματα ἦσαν ἀλλήλων δισηνόχασιν· ὅρα Γαδφρ. Ἀγνόλδης Γ' εορ. Θεολ. μυς.

(1) Ἐδειξε τῷ Οὐαίχ. ἐν Βίβλῳ Σπινωζισμὸς Γ' αδ' ἐνδ'· εἰ καὶ μετέπειτα ἑαυτῷ πως διαφωνεῖ ἐν Ε' λ' κ' δ. Καββ. κεφ. ἐχ.

ρίη. Ἐπεὶ δὲ κοινῇ αὐτῶν οἱ πλεῖστοι πάντα ἐκ τέτων ἀρ-
 Θεῶν πηγάσαι, καὶ εἰς Θεὸν ἐπανελύσεσθαι πισεύου-
 σι, καὶ τὴν ψυχὴν μόριον τῆς θείας ἐσίας λέγουσι,
 καὶ εἰς ἰδιαιτέρας τινας ἐπιπνοίας, καὶ ἀήθι μυθήρια
 ἀποκλίνουσιν, ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν χρυσοποιῶν, καὶ
 τὴν καθόλου θεραπευτικὴν ἐπαγγέλλονται νεανιεύομενοι,
 ἑδείς ἔτω ξενιθίσεται, εἰ ἢ φιλοσοφία αὕτη τῷ κοι-
 νῷ ἀπαρέσκει (1).

ρίθ'. Καὶ τῶν νεωτέρων δὲ φιλοσόφων ἐγένοντο, Διορξωταὶ
 οἷς καὶ τὰς πρακτικὰς ἐπισήμας καλλιεργῆσαι ἐμέ-
 λησεν· ἐνθεντοὶ καὶ περὶ μὲν τὸν φυσικὸν Νόμον πλεί-
 σην ὅσων σπεδὴν καταβαλεῖν τρεῖς ἄνδρας, Οὐγωνά
 φημι τὸν Γρότιον, Θωμ. Ὡββέσιον, καὶ Σαμ. Πιφεν-
 δόρφιον (2) ἑδείς ἀγνοεῖ· τέτρες δὲ καὶ ἄλλοι, ἀλλ' ἢ
 καὶ μετ' ἴσης τῆς εὐστοχίας ἐμιμήσαντο· ὅσον Γ'ω. Σελ-
 δηνός, Λαμβ. Οὐελθεύσιος, Χρισ. Θωμάσιος, καὶ
 ἄλλοι πάμπολλοι.

ρίγ'. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν Πολιτικὴν ἄλλοι ἐπε- καὶ τῆς Πο-
 ξιεργάσαντο, μάλιστα δ' Ἐρμ. Κορίγγιος, Γ'ω. Εῤῥ. λητικῆς.

(1) Πρόδες, ὅτι πολλοὶ ταύτη τῇ μεθόδῳ τῇ
 φιλοσοφεῖν ἐνεθιδέοντες τελευταῖον καὶ τινὰς ἀρχὰς ἀ-
 λυσιτελεῖς τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ παρεισάγειν φιλεῖσι,
 καὶ τῆς καθόλου ἀπασῶν τῶν καταστάσεων διορθώσεως ἐκ
 ἀρχόλως ἀντιποιοῦνται.

(2) Γρότιος, Ὡββέσιος, καὶ Πιφενδόρφιος ἐκ μιᾶς
 μὲν ἀρχῆς φησὶ δὴ τῆς κοινωνίας τὸν φυσικὸν Νόμον
 παράγειν, διενηνόχασιν δὲ, ἢ ἕκαστος αὐτῶν ὅρῳ μέσῳ
 ἰδίῳ κέχρηται· ὁ μὲν γὰρ πρῶτος κοινωνικῶς ζῆν αἰ-
 ρεῖ, ὡς προσήκον ὅν τῇ θείᾳ ἀγιότητι τέτό γε· ὁ δὲ
 Ὡββέσιος, ὡς ἂν μὴ ὁ τῶν ἀπάντων πρὸς ἅπαντας ἀνε-
 γερθεῖν πόλεμος, ὁ δὲ Πιφενδόρφιος, ὡς ἀπαιτήσης
 τοῦτο τῆς θείας θελήσεως.

Βοικλήρος, ἔς ἄλλοι, ὧν ἐν τοῖς πρώτοις οἱ Ἰταλιῶ-
ται ὡς ἂν εἰς Θεραπείαν ἔς καλλωπισμὸν τῆς ἐπισή-
μης ταύτης ὑπὸ τῆς ἱερᾶς παρηγμένοι φύσεως· ἀλλ'
ὧν μὲν ὅτι πλείων τῇ μοναρχίᾳ προσεθειμένων, ὧν
δ' ἀκήρυκτον κατ' αὐτῆς πόλεμον ἀραμένων, ἐντεϋ-
θεν τὰ ἐξωλέσασα τέρατα ὅ,τε Μαχιαβελλισμός ἔ-
ῃ Μοναρχομαχία ἀνεφύησαν.

πρώτιστοι
οἱ Μαχια-
βελλισαὶ ἔ-
οἱ Μοναρ-
χομάχοι.
ἐκά. Κἀκεῖνῳ μὲν παρὰ Νικόλαον Μαχιαδέλ-
λον τὸν Φλωρεντῖνον προσίθεται Θωμᾶς Ὡβέσσιος
καί τινες τῶν Ἀγγλων Ἰγφλίεες (Highfliers) τῇ ἐπι-
χωρῶ φωνῇ ἀκρόντες, οἱ ἔς πρὸς ἣν καλῶσι παθητι-
κὴν ὑπακοὴν καταναγκάζοντες, ταύτῃ δὲ Φραγκ.
Ὁτομανός, Ήτεφ. Γέν. Βρῆτος, Γῶ. Μίλτων, Γῶ.
Ἀλθόσιος, Ρ'ατβόδος Σχέλιος, ἔς τῶν Ἀγγλων μο-
νονεχὶ ξύμπαντες οἱ Ρ'επβλικανοὶ (Republicains)
εἴτ' ἐν Δημοκρατικῶι αὐτόθι προσαναγορευόμενοι.

ἐκατέρως
αἰρέσεως
ἀρχαί.
ἐκβ'. Ἡ δ' οἱ Μαχιαβελλισαὶ πάντα τῷ Ἀ'ε-
χοντι ἐπιτρέψουσιν, μηδεμίαν αὐτῷ ὀφειλὴν πρὸς τὸς
Ἀ'ερχομένους ἐπιβάλλοντες, ταύτῃ οἱ Μοναρχομάχοι
τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς τῷ δῆμῳ χαρίζονται· τὸν δὲ
Ἀ'ερχοντα ὡς τὸ δῆμῳ Θεράποντα, τῇ τῶν πολιτῶν
κρίσει, ἔς μὴν ἔς ποιναῖς ἔς κολάσεσι τολμηρῶς ἔς
Θερασείας καθυποβάλλουσιν.

ἐκγ'. Οὕτω δὴ πολυάριθμος ἡ τῶν φιλοσόφων
χορεία, ἔς ἔτω ποικίλαι ἐν αὐτοῖς αἱ τῶν δοξασιῶν
διαφωναί· ἐπεὶ δὲ πλείοι ἀβέλτεροί πως ἔς ἔχ' ἔτω
φιλαλήθεις, ἔς μὴν δ' ἄλλα ἔς παντοίας μοχθηρίας
ἐμπλεω ἐπηγγείλαντο σοφίαν, ὑπόδειγμά τε σφᾶς
ἀλυσιτελεῖς πρῆθικαν παιδείας, ἐκ ἂν εἴη δῆπερ ξέ-
νον, ὅτι μὲν πάλαι κατὰ τῶν τοιούτων ἀποτετόξευται
ὡς ἂν ἔως ἀθέμιτον τῶν νοσόντων τις ὠνευρώξατο,
ὅτις τῶν φιλοσοφισάντων ἐκ ἐξηρεύξατο.

Ο Πραγματιώδης Ἐλεγχος.

Α.

- Α**βαιλάρδος (Πετ.) Σχολαστικός ρα
Αδριανὸς Καρδινάλις Ἀριστοτέλη τῷ θρόνου
καθελεῖν εἴλετο ρδ. κ' (1)
Αἰγύπτιοι περὶ τὴν μάθησιν ἐσπῆδαζον κ
Οὐ Διδάσκαλοι τῶν Ἑτταίων . αὐτ. ιδ'.
Η αὐτῶν Σοφία λίαν διενηνόχει τῆς
Ἑβραϊκῆς αὐτ.
Τίς ἡ Ἡθικὴ αὐτῶν φιλοσοφία . . αὐτ.
Καθ' Αἵρεσιν φιλοσοφία· ὅρα φιλοσοφία.
Αίρεσιῶται τίνες δ
Ακείνας (Θωμάς) Σχολαστικός ρα
Αλάτιος (Λέων) τὰς ἡλιακὰς κηλίδας ἐγίνω-
σκε ρζ (1)
Αλβερτος ὁ Μέγας φιλόσοφος Σχολαστικός . ρα
Απὸ Ἀλεις (Ἀλέξ.) φιλόσοφος Σχολαστικός. αὐτ.
Αλθάσιος (Ἰω.) Μοναρχομαχίας ὑπέρμαχος . ρκα
Αναξίμανδρος Μιλήσιος Ὀρσοκοπίων εὐρετής . μζ
Αντιοθένης τῆς τῶν Κυνικῶν Αἱρέσεων προσάτης . ρε
Αραβες ἰδίως εἶχον Μάγους κη
Λίαν παρέφθειραν τὰ τῷ Ἀριστοτέλει . οδ
Τὴν Ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν
ἐαυτῶν μετήνεγκαν Διάλεκτον . ρ

Α'ριθμητικὴν πρῶτος ἐδίδαξε Πυθαγόρας . . .	μα
Α'ρίσιππος τὴν Κυρηναϊκὴν συνεσήσατο Αἴρεσιν νῆ	
Αὐτῷ Διαδόχοι	αὐτ.
Α'ριστοτέλης Πλάτωνος μαθητὴς	οβ
Ἡ τέτε Σχολή ὅπως καλεῖται . . .	αὐτ.
Τίνας ἔχε Διαδόχους	αὐτ.
Αἱ τέτε διδασκαλαὶ ἐπὶ πολὺ ἐν	
ταῖς τῶν Χριστιανῶν Α'καδημαῖαις	
ἐκράτησαν	αὐτ.
Τέτε ἡ μὲν Φυσικὴ γελοία . . .	ογ
Ἡ δὲ Ἡ'θικὴ μετρία	αὐτ.
Ἡ δὲ Λογικὴ ἀκριβής	αὐτ.
Οὐ δ' ἡ Πολιτικὴ, ἡ δ' ἡ Ποιητικὴ	
καὶ ἡ Ῥητορικὴ αὐτῷ τῷ ἴδιῳ ἐ-	
παίνε ἐκπίπτουσιν	αὐτ.
Α'ρεῖας (Γεῖλ.) τὴν τῷ αἵματος κυκλοφορίαν	
ἀνεκάλυψεν	ρζ
Α'ρχιμήδης τὰ καυσικὰ Κάτοπτρα εὗρε . . .	ρζ (1)
Α'σέλλιος (Κασπ.) τὰς Γαλακτώδεις φλέβας	
ἀνεκάλυψε	ρζ

B.

Βάρβαροι τῶν τῶν Προγόνων ἐπερείδοντο ἀξιοματικῶς	ιβ
Διατὶ ἔτις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὠνομά-	
θησαν	ιβ
Ἡ αὐτῶν Σοφία ἀπλὴ καὶ δημώδης . . .	ιγ
Βαρβαρικὴ φιλοσοφία ὅρα φιλοσοφία.	
Βάρδοι Γερμανῶν φιλόσοφοι	λε
Βασιλείδης Ἐπικέρε Διαδόχος	πε
Βενκεριανισμός ὅρα Καρτέσιος	

Βίηλ (Γαθρ.) Σχολαστικὸς	ρα
Βοικλήρος (Γ'ω. Ε'ρρ.) τῆς Πολιτικῆς ἐπεμελήθη	ρκ
Βορέλλος (Πέτ.) τὴν τῶν Μικροσπίων χρῆσιν	
ἔδειξε	ρξ
Βοϋλὲ (Ρ'οθ.) τὴν Πνευματικὴν Ἀντλίαν εὔρε	αὐτ.
Βραχμᾶνες Ἰνδῶν φιλόσοφοι	λα
ὑπὸ τῇ Βραμινέν φωνῇ καὶ σήμερον	
φέρονται	αὐτ.
Βρῆτος (Στέφ. νεώτ.) τῆς Μοναρχομαχίας	
ὑπερασπιστῆς	ρκα

Γ.

Γαλιλαῖος ἀπὸ Γαλιλαίων τὰ Τηλεσκοπία εὔρε	ρξ
Γασσένδος τὴν τῆ Ε'πικέρει φιλοσοφίαν ἐνήγειρε	πξ
Γεάρων ὑπ' ὀνόματι τίνες καλεῖνται	κξ
Γεωμετρίαν πρῶτος ἐδίδαξε Πυθαγόρας	μα
Ἀπὸ Γαερίκης (Ο'θων) τὴν Πνευματικὴν	
Ἀντλίαν εὔρε	ρξ
Γραικοὶ ἀκριβεστέρα μεθόδω, ἢ οἱ Βάρβαροι τῷ	
φιλοσοφεῖν ἐχρήσαντο	λς
Γραικῶν φιλοσόφων χοροὶ	λξ
Γρότιος (Οὕγων) τῆ φυσικῆς Νόμει ἐπεμελήθη	ριθ

Δ.

Δημόκριτος Χημίαν ἐγίνωσκε	ρξ (1)
Δικκινσόνιος (Ε'δμ.) Μωσεὶ τὰ ἴδια προσάπτει	
φρονήματα	ιδ (1)
Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀλόγως τὰς Βαρβάρους καὶ	
πρὸ τῶν Ἑλλήνων φιλοσοφίας ἐπιμε-	
λησθῆναι ἀποφάσκει	ια (1)

Διαγένης φιλόσοφος τῆς Ζήνωνος Σχολῆς . . . οθ
 Δρεβέλλιος (Κορ.) τὴν τῶν Μικροσκοπίων χρῆ-
 σιν ἀνεκάλυψε ρζ
 Ὁσαύτως καὶ τὰ Θερμόμετρα . . . αὐτ.
 Δρυῖδες Γάλλων φιλόσοφοι λε (1)

Ε.

Εἰραίων Γένος λίαν περὶ Σοφίαν ἐσπένδαζεν . . ιδ
 Ἡ αὐτῶν Σοφία τίς αὐτ.
 Εἰ αὐτῶν ἀπώναντό τι Πυθαγόρας καὶ
 Πλάτων ιε
 Εἰς πρέφαντες ἀπὸ τῆς Βαβυλωνικῆς
 αἰχμαλωσίας γραινίζεν ἤρξαντο. ις
 Ἑλεατικὴ φιλοσοφία πόθεν ὠνομάσθη . . . πδ
 Ἑπίκυρος τὴν ἰδίαν Σχολὴν ἐν τῷ κήπῳ συνε-
 σήσατο πε
 Πλεῖστα συνέγραψεν αὐτ.
 Αὐτὸ βίος αὐτ.
 Διάδοχοι πς
 Τὴν φιλοσοφίαν αὐτὸ ἀνεκαίνισε Γασ-
 σένδος πζ
 Τῆς Λογικῆς αὐτὸ ἀρχαὶ . . . πς. πη. πθ
 Ἡ Ἡθικὴ υ
 Ἑρμῆς Τρισμέγιστος εἰ ὑπῆρξέ ποτε . . . ιδ
 Ἑσσηνοὶ τὰς Πυθαγορείας ἀρχὰς εἰσεποιήσαντο. ις (1)
 Ταύτης τῆς Αἰρέσεως ἀρχαὶ . . . ις
 Πότε ἐγνώθησαν αὐτ. (1)
 Εὐκλείδης ἀρχηγὸς τῆς Μεγαρικῆς Σχολῆς . . ξβ

Z.

Ζήνων τῆς Στωϊκῆς Αἰρέσεως ἀρχηγὸς . . .	ση
Τέτε Διάδοχοι	αὐτ.
Ζωροάστρης Χαλδαίων φιλόσοφος	κα
Οἱ ἐς δεῦρο σωζόμενοι χρησμοὶ αὐτῆ	
ἐ γνήσιοι	αὐτ.
Τέτε διαφέρει ὁ τῶν Περσῶν	
Ζωροάστρης	κδ
Ζώσιμος Χημίαν ἐγίνωσκειν	ρζ (1)

H.

Η΄γησίας τὸν ἐκέσιον ἀποδέχεται θάνατον . .	νθ
Η΄λειακὴ Αἵρεσις πόθεν ὠνομάσθη	ξ
Ταύτης Α΄κόλεθαι	αὐτ.

Θ.

Θαλῆς Μιλήσιος τῆς Ἰωνικῆς Αἰρέσεως ἀρχηγὸς .	με
Θεόδωρος νέαν συνεσήσατο Αἵρεσιν	νς
Οὗ τῆς φιλοσοφίας ἐδὲν βδελυρώτερον .	νη
Αὐτῆ ἀρχαὶ	αὐτ.
Α΄θεΐαν ἀναιδῶς ἐπηγγέλλοντο οἱ	
Θεοδώρειοι	νθ
Θωμάσιος (Χρισ.) τῆ Φυσικῆς Νόμῃ ἐπεμελήθη .	ριθ

I.

Ἰγφλνερς ἐν Ἀγγλίᾳ	ρκα
Ἰνδῶν φιλόσοφοι	λσ
Φιλοσοφία	λβ

Ἀσκήσεις	λγ
Ἰεδαίων τῶν κατ' ἡμᾶς παιδεία	ιη
Ἰταλικοὶ φιλόσοφοι τὴν ἀρχὴν εἰς Πυθαγόραν ἀνάγεσιν	λθ
Ἰὼς φίλοι τῶν Σαββαίων Αἰρέσ.	λ
Ἰωνικῆς φιλοσοφίας ἀρχὴ	μς
Ἰωνικοὶ φιλόσοφοι τίνες	μζ
Τῆς μὲν Πρακτικῆς φιλοσοφίας ἔ τοσῆτον ἐπεμελήθησαν	μη
Τῆς δὲ Φυσικῆς μᾶλλον	μθ
Δαιμόνων τὰ πάντα ἐπλήρην	ν
Τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἐγίνωσκον αὐτ.	
Γεωμετρικὰ ἅττα Προβλήματα εὔρον αὐτ.	
Δόξα αὐτῶν περὶ Ἀστρονομίας καὶ Με- τεώρων	αὐτ.
Ἰωχνσὼν (Ζαχ.) τὰ Τηλεσκοπία ἐγίνωσκε . ρζ (1)	

Κ.

Καβαλιστῶν Σύστημα τί	ιζ
Καισαλπίνος τὴν τῷ αἵματος κυκλοφορίαν τρα- νῶς ἐγίνωσκε	ρζ
Καμπανέλλα (Θωμᾶ) βίον τὸς συνέγραψε . ρς (4)	
Καρδανὸς (Ἰερων.) νέον ἐφεῦρε Σύστημα . . . ρς	
Καρτέσιος νέον ἐξέδωκε Σύστημα ρθ	
Βίος αὐτῆ	αὐτ.
Ὀπαδοὶ πρώτιστοι	ρι
Θεολόγοι αὐστηρῶς αὐτῇ τῇ αἰρέσει ἀντέστησαν	αὐτ.
Τέτε ἀρχαὶ τῆς Λογικῆς	ρια
Τὶ ἐφρόνει περὶ Θεῶ ὑπάρξεως . . . ριβ	

Τέτε περὶ Πνεύματος δόξα . . .	αὐτ.
Εὐτέϋθεν ἀνεφύη τὸ τῶν αἰτιῶν Σύ-	
σημα καὶ ὁ Βυρραβανισμός . . .	αὐτ.
Τέτε ἀρχαὶ φυσικαὶ	ριγ
Τῆς Ἡΐδικῆς φιλοσοφίας μόλις ὕψατο	ριδ
Τὸν ζυγὸν τῆς κατὰ φιλοσοφίαν δε-	
λείας ἀπεσεύσατο	ριε
Κασσίνοσ τὲς τῷ Κρόνῳ Δορυφόρος πρῶτοσ πα-	
ρετήρησε	ρζ
Κιρχέρε περὶ Πατριαρχῶν γνώμη	ιδ
Κλεάνθῃς Διάδοχοσ Ζήνωνοσ	οθ
Κομένιοσ (Γ'ω. Α'μωσ) τὴν Ἱερὰν Γραφὴν ἀρ-	
χὴν τῆς φιλοσοφίας ἔδετο . . . (1)	δ
Κομφύκιωσ Σινῶν φιλόσοφοσ	λδ (1)
Κορρίγγιοσ (Ε'ρμ.) Πολιτικῆς ἐπεμελήσατο .	ρη
Κυνικοὶ	ς
Τέτων τῆς Αἰρέσεωσ ἀρχηγόσ . . .	αὐτ.
Διατὶ Κυνικοὶ ἤνεσαν; . . .	αὐτ. (1)
Μόνῃς τῆς Ἡΐδικῆς ἐπεμελήθησαν . . .	οζ
Ταύτης πρῶτις κεφάλαια . . .	αὐτ.
Κυρναϊκὴ Αἵρεσις ὅρα Α'ρίσιποσ.	

Λ.

Λεϊθνήτιοσ πρῶτοσ τὰς πλήρεισ ιδέασ ἐσαφίνισε. καὶ (1)	
Λευεγχοέκιωσ (Α'ντ.) τὴν τῶν Μικροσκοπίων	
χρῆσιν ἀνεκάλυψε	ρζ
Λιππερχεϊμίωσ (Γ'ω.) ἤδει τὰ Τηλεσκοπία .	ρζ (1)
Λίφιοσ (Γ'εσ.) τὴν Στωϊκὴν διετράνωσε φιλοσο-	
φίαν	π
Λομβάρδοσ (Πέτρ.) Σχολαστικὸσ , . . .	ρε

Λεβήρος τῶν χολασιῶν ῥύπων τὴν Ἐκκλησίαν	
ἐκκαθάραι ἠθέλησε	ργ
Κέλλος (Ρ' αἰμ.) νέον φιλοσοφικὸν ἐφεῦρε Σύ-	
σημα	ρς

M.

Μάγοι Περσῶν τῆς τε φιλοσοφίας καὶ τῶν μυση-	
ρίων προΐσαντο	κε
Περὶ Θεῶ κακῶς ἐφρόνεν	αὐτ. κς
Αὐτῶν ἀρχαὶ	αὐτ.
Αὐτῶν λείψανα ἐν Περσίδι	κς
Α'ράων Μάγοι	κη
Μανιχαϊσμός πόθεν	κς
Μάριος (Σιμ.) τὸς τε Διὸς ἔγνω Δορυφόρος	ρς (1)
Μαχιαβελισμὸς ἀρχὴ	ρκ
Τέτε ὀπαδοὶ	ρκα
Μεγαρικὴ Σχολή, ἥς ἀρχηγὸς Εὐκλείδης	ξβ
Οὗ Διάδοχοι	αὐτ.
Τῆς Λογικῆς μάλιν' ἐπεμελῆντο αὐτ. ξγ	
Οὔθεν καὶ πολλαχῶς ἤκυσαν	αὐτ.
Διογένης κρίσις περὶ ταύτης τῆς Σχο-	
λῆς	αὐτ.
Τῆς τῶν Σκεπτικῶν μανίας καὶ ἀδείας	
ἐκ ἀθῶσι	ξγ (1)
Μελάγχθων (Φιλ.) τὴν χολασικὴν διεφύλαξε	
φιλοσοφίαν	ργ
Μέτιος (Γ' ω.) ἤδει τὰ Τηλεσκόπια	ρς (1)
Μισκελῳνοὶ οἱ Ἐκλεκτικοὶ ὑπὸ τῶν Αἵρεσιω-	
τῶν ἐκαλῆντο	ια (2)
Μοναρχομαχίας ἀρχὴ	ρκ

Ταύτης Α'κόλεθοι ἢ Πολέμιοι . . .	ρκ
Μόχος Φοινίκων φιλόσοφος	λε
Κακῶς τῷ Μωσεὶ τέτον συγγέεσι . .	λε (1)
Μεσικὴν πρῶτος Πυθαγόρας ἐδίδαξε . .	μα
Μυσικοχημικοὶ εἰς πλείεσ συμμορίας διήρηνται .	ριζ
Τέτων ἀρχαὶ	αὐτ. ρη

N.

Νιζόλιος (Μάριος) μάχεται Α'ριστοτέλει . . .	ρδ

Ξ.

Ξενοφάνης τῆς Ε'λεατικῆς Αἰρέσεως ἀρχηγὸς .	πδ

Ο.

Ο'κκάμ (Τεῖλ) Σχολαστικὸς	ρ
Ο'ρόσιος ὅπως ὀρμησὴν συνέγραψεν . .	ρζ (1)
Ο'ρφεὺς Θρακῶν φιλόσοφος	λε
Οὐάλλας (Λαυρ.) μάχεται Α'ριστοτέλει . .	ρδ
Οὐαλέριος Μέγας τὰ Βαρόμετρα ἐγίνωσκεν	ρζ (1)
Οὐελθεύσιος (Λαμπ.) Συγγραφεὺς Φυσικῆ	
Νόμμ	ριθ
Οὐϋγένιος τὸς τῷ Κρόνῃ Δορυφόρος ἀνεκάλυψεν .	ρζ
Ο'φφμανὸς (Δαν.) τῇ Α'ριστοτελικῇ Αἰρέσει αὐ-	
σηρῶς ἀντέση	ρδ

Π.

Κατὰ παράδοσιν φιλοσοφία.

Παρακέλσος (Θεόφραστος) χημίαν ἀνεκάλυψε .	ρζ
Πατέρων τίνες ἡκολούθησαν Πλάτωνι . . .	σα

Ε

Πατρίμιος (Φραγκ.) μάχεται Ἀριστοτέλει . . .	ρδ
Περσῶν Ζωροάστρης καὶ Μάγοι	κδ
Δὲ Πινέδα (Γ'ω.) περὶ Πατριαρχῶν δόξα . . .	ιδ (1)
Πλάτων Βίος αὐτῆ	ξδ
Τί τῷ τῆς Σχολῆς προδύρω ἐπέ- γραψεν	αὐτ.
Ἀρχαὶ	ξε. ξς
Ἐπλασε Δαίμονας καὶ Θεὸς νεωτέρως ἐκτὸς τῆ Θεῶ	αὐτ. ξς
Τὴν ψυχὴν ἐρανίαν ἀπόμοιραν ἐδό- ξαζεν	αὐτ.
Ὅπως ἂν αὐτὴ καθαίροιτο	αὐτ.
Τί περὶ μακαριότητος ἐφρόνει	ξη
Συνίστη τὴν ἀρετὴν	αὐτ.
Ὅπως διήρει τὰς ἀρετὰς	αὐτ.
Τέτε Διάδοχοι καὶ αὐτῶν πρὸς ἀλλή- λους διαφωνίαι	ξδ. ο. οα.
Πλατωνικοὶ νεώτεροι	οα
Ποιηταὶ ἀρχαιότατοι Ἑλλήνων φιλόσοφοι . . .	λη
Ἡ τῆς αὐτῶν φιλοσοφίας ἀνάπτυξις ἀσαφής	αὐτ.
Τίνες ταύτην ἀνεδέξαντο	αὐτ.
Πόρτα (Δεράνδος) Σχολασικὸς	ρ
Πόρτα (Γ'ω. Βαπτ.) τὰ Τηλεσκοπία εὔρε . . .	ρς (1)
Ποσειδώνιος φιλόσοφος ἐν τῇ Ζήνωνος Σχολῇ . .	οδ
Ποτάμων ἀρχηγὸς τῆς Ἐκλεκτικῆς φιλοσοφίας .	ηγ
Πεφφενδόρφοι (Σαμ.) τὸν Φυσικὸν Νόμον ἐπε- ξεργάσατο	ριδ
Περγατόριον Πλατωνικόν	ξς (1)
Πρόκλος τὰ καυσικὰ Κάτοπτρα εὔρε	ρς (1)

Πυθαγόρας	μ
Συγγραφείς τῆ Βίᾱ καὶ τῶν Δογμάτων αὐτῆ	μ
Πρῶτος ἐδίδαξε Γεωμετρίαν, Μεσικὴν καὶ Ἀριθμητικὴν	μα
Ὅπως ὥρισατο τὴν φιλοσοφίαν . . .	μβ
Αὐτῆ δόξα περὶ Κόσμου	μγ
Τὴν ἐσὶαν τῆ ἀνθρώπου ἐν μόνῃ τῇ ψυχῇ εἶναι ἐδόξαζε	μδ
Καὶ τὴν ψυχὴν ἀπόμοιραν εἶναι τῆς θείας ἐσὶας	αὐτ.
Ἐνθεσιασμῶ ἐκ ἧν ἀλλότριος . . .	με
Τὰς τῶν Ἰεδαίων ἐκ ἐσύλησε Βιβλιοθήκας	ιε
Τῶν αὐτῆ μαθητῶν τάξεις . . .	μα (1)
Πυθαγόρειοι τὸν Κόσμον ἐδίδασκον περιέχειν μέσῃ τὴν Γῆν	μγ (1)
Τέτων Σύστημα τῆ Κόσμου	αὐτ.
Πύρρων ἀρχηγὸς τῆς Σκεπτικῆς φιλοσοφίας .	μη
Τέτε Ὁπαδοί	μθ

P.

Ράϊος (Γω.) τὴν τῶν φυτῶν εὗρεν ἀνατομίαν .	ρζ
Ράμος (Πέτ.) τῆς Διαλεκτικῆς μόνῃς ἐπεμελήθη	ρε. καὶ (1)
Ἀριστοτέλει μάχεται	ρδ
Ρεπεμπλικανοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ	ρκα

Σ.

Σαββαίων φιλοσοφία τίς	κθ
Σαγχενιαῶν Φοινίκων φιλόσοφος	λε
Εἰ γραφε φοινικικά	αὐτ. (1)
Σάρπιος (Παῦλ.) τὴν τῆ αἵματος κυκλοφορίαν τρανώς ἐγίνωσκε	ρζ (1)
Σελδηγὸς (Ιῶ.) τῆ Φυσικῆ Νόμου ἐπεμελήθη	ριθ
Σεννέρτας (Δαν.) Χημείαν εὔρε	ρζ
Σεπάλιος (Λεδ.) τὰ Μικροσκοπία ἐγίνωσκε	ρζ
Σινῶν φιλοσοφία	λδ
Αὐτόζει Σπινωζισμὸς	αὐτ.
Σκεπτικὴ φιλοσοφία. ἰδὲ φιλοσοφία.	
Σκῶτος (Ιῶ. Δένς) Σχολαστικός	ρα
Σπινῶζας (Βενεδ.) εἰ τῆ Καρτεσιε μαθητὴς	ρις
Τάτε ἀθεΐα	αὐτ.
Σταλλαῖος εἰκὴ τὰ Γραφικὰ θεΐα Δόγματα ἀ- πὸ τῶν Δογμάτων τῶν Σαβ- βαίων ἐζήτησε	λ
Στωϊκοὶ μέχρι δεισιδαιμονίας τῆς Λογικῆς ἐπε- μελήθησαν	π
Τίνα τάξιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐφύλαξαν	πα
Αὐτῶν ἀρχαί	πα
Περὶ Θεῶ διδασκαλία	πβ
Φιλοσοφία Ἡΐτικὴ	πγ
Συμμῖνται οἱ Ἐκλεκτικοὶ ἤκυσαν παρὰ τοῖς Αἰρεσιώταις	χα (1)
Σχεϊνέρος (Χρισ.) τὰς ἡλιακὰς παρατήρησε κηλίδας	ρζ
Σχέλιος (Ρ'ατβόδος) μοναρχομαχίας Προσάτης	ρκα

Σχολαστικοὶ ὀνειδίζονται διὰ τὰς ἀχρήστους θεωρίας	ς
Ταύτης τῆς Αἰρέσεως Πρόμαχοι	ρα
Ἐμόλυναν τὴν φιλοσοφίαν καὶ Θεολογίαν	ρβ
Ἐπίσημ' αὐτ' ἀποτελέσματα τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῶν	αὐτ.
Σωκράτης	να
Αὐτῆ Βίος	να
Πόλεμον ἐκήρυξε κατὰ τῶν Σοφιστῶν	νβ
Τὴν φιλοσοφίαν ἐκάθηρεν ἀπὸ τῶν δεισιδαιμόνων λατρείων	αὐτ.
Καὶ αὐτὴν μετένεγκεν εἰς τὸν κοινὸν βίον	αὐτ.
Περὶ Θεῆ καὶ ἀθανασίας ψυχῆς τρα- νῶς ἐφιλοσόφησε	νγ
Τῆς Ἠθικῆς φιλοσοφίας ἐπεμελήθη	νδ
Αὐτὸς ἐδὲν συνέγραψεν	νε
Αὐτῆ μαθηταί	νς

Τ.

Τορικῆλλος τὰ Βαρόμετρα ἐφεῦρε	ρζ
Τοχιρνχαέσιος τὰ καυσικὰ εὔρε Κάτοπτρα	ρζ

Φ.

Φαρισαῖοι παραπλήσιοι τοῖς τῶν Ἑλλήνων Στωϊκοῖς	ις (1)
Φιλόλαος πρῶτος λέγεται τὴν κίνησιν τῆς Γῆς εἰσαγαγεῖν	μγ (1)
Φιλοσοφία τί	α

Οὐκ ἔσι δημῳδης, ἀλλ' ὑγιαίνουσα	
γνωσῖς	αὐτ.
Οὐ διδάσκει περὶ αἰδῖς εὐδαιμονίας . .	5
Σκεπτική τί	δ
Ταύτης ἀρχή	ιζ
Κατὰ παράδοσιν τίς	ιζ
Καθ' Αἵρεσιν τίς	αὐτ.
Ἡ Δογματική θεόντως φιλοσοφία	
ἀκεί	αὐτ.
Κακῶς διαίρεται εἰς Ἀληθῆ καὶ Ψευ-	
δῆ Σκεπτικὴν καὶ Δογματικὴν . .	ε
Ἐκλεκτική	ια
Ταύτης ἀρχηγὸς Ποτάμων . . .	ιγ
Τίνες ταύτη ἠκολούθησαν . .	ιδ. ιε. ις
Ὀργανική τίς	ζ
Θεωρητική τίς	αὐτ.
Θεωρητικῆς μέρη	η
Πρακτική τίς καὶ τί περιέχει . .	θ
Καὶ ἡ Βαρβαρική, ἡ Ἑλληνική .	ια καὶ ιβ
Φιλόσοφοι Ἐκλεκτικοὶ	ια
Συμμίκται ὑπὸ τῶν Αἵρεσιωτῶν κλη-	
θέντες	ια (1)
Ἀρχαιότατοι αὐτῶν	ιβ
Σκεπτικοὶ καὶ τέτων προσηγορίαι διά-	
φοροι	ιη (1)
Ἰταλικοί, ὧν ἀρχηγὸς Πυθαγόρας .	λθ
Νεώτεροι περὶ τὰς πρακτικὰς ἐπισή-	
μας ἐσπούδασαν	ριθ
Φλυδὸν (Ρ'οβ.) ἐγίνωσκε τὰ Θερμόμετρα .	ρζ (1)

X.

Χαλδαῖοι ἐδόξαζον	κβ
Τέτων τῆς σοφίας ἀρχή	κα
Πολλὰ ὠνειρώξαντο περὶ Ἀ'ε'ρολογίας	
ἐ Μαντικῆς τέχνης	κγ
Χρῦσιππος Διάδοχος Ζήνωνος	οθ

Ω.

Ω'εβέσιος (Θωμ.) Φυσικῆ Νόμῃ Συγγραφεύς .	ριθ
Υ'τέρμαχος τῷ Μαχιαδελισμῷ	ρκα
Ω'όκιος τὴν τῶν Μικροσκοπίων ἔδειξε χρῆσιν .	ρζ
Ω'τομανὸς (Φραγκ.) ὑτέρμαχος τῆς Μοναρχο- μαχίας	ρκα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΩ. ΓΟΤΤ. ΑΙΝΕΚΚΙΟΥ.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΗΣ

ΛΟΓΙΚΗΣ.

Τῶν τῆς Λογικῆς φιλοσοφίας Στοιχείων ὁ Κεφαλαιώδης Ἐλεγχος.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ φύσεως καὶ συστάσεως τῆς Λογικῆς.

— — Β'. Περὶ φύσεως τῆ ἀνθρωπίνης νοός.

Τμήμα α. περὶ ἐνεργειῶν τῆ νοός.

— β'. περὶ ἀντιλήψεως ἥτοι ἰδεῶν.

— γ'. περὶ ὁρισμῶν καὶ διαιρέσεων.

— δ'. περὶ κρίσεων καὶ προτάσεων.

— ε'. περὶ συλλογισμῶν.

— — Γ'. Περὶ ἀληθείας καὶ τῆ ταύτης ἀντικει-
μένων ψεύδους.

Τμήμα α. περὶ ἀληθείας ἐν γένει.

— β'. περὶ τῆ βεβαίως ἀληθῆς καὶ
ψευδῆς.

— γ'. περὶ τῆ πιθανῶς ἀληθῆς.

— — Δ'. Δι' ὧν ἅντις τὴν ἀλήθειαν εὗροι, εὐ-
ρὼν δὲ καὶ ἄλλοις ἐπικοινωνῶσαι.

Τμήμα α. ὅπως ἅντις διὰ μελέτης εὐ-
ρίσκοι τὴν ἀλήθειαν.

— β'. ὅπως ἅντις δι' ἐξηγητικῆς τὰ-
ληθῆς θεωρήσει.

— γ'. ὅπως ἅντις διὰ διαλέξεως
τὰληθῆς ἀνιχνεύσει.

— δ'. ὅπως ἅντις καὶ τοῖς ἄλλοις
εὐκρινῶς ἐπικοινωνήσαι τὴν
ἀλήθειαν.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΚΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ φύσεως καὶ συστάσεως τῆς Λογικῆς.

Α'. Ἐπειδὴ περὶ ἡ φιλοσοφία γινώσκει ἐξ ἡ ἀ- Λογικὴ
ληθῆς (Ἰσορ. §. α.) πρὸς δὲ ταύτην τὴν γινῶσιν ἡ τίς.
Λογικὴ τὸν νῦν προπαρασκευάζει (Ἰσορ. §. ζ'.) ἄρισ-
τὸν ὁριδεῖν αὕτη ἐπισήμη εἶναι τῷ εὐρίσκῃν τε καὶ
ἄλλοις ὑποδεικνῦναι τὴν ἀλήθειαν (1).

Β'. Εἰ γὰρ καὶ πᾶσι τοῖς μὴ νόσω τινὶ προκατε- ἤτοι Φυσι-
χημένοις ἔνεστιν ὁ ὀρθὸς λόγος, δύναμις δηλονότι τῷ καὶ ἡ Τε-
συλλογίζεσθαι, εἴτ' ἐν ἀληθείᾳ ἐξ ἀληθειῶν ἐν ἀναγ- χυνική.
καίᾳ τῷ συμπεράσματος συνεπείᾳ συνάγειν (Ἰσορ.
§. β.) κἀντεῦθεν εἶναι Λογικὴν Φυσικὴν καὶ ἄν-
τις ἀποφύσειε· παρά γε μὴν τῷτο ἔχ' ἔπεται τὴν
Τεχνικὴν ὀλιγωρητέαν εἶναι· ἡ γὰρ τέχνη τελειοῖ

(1) Εὐρίσκομεν δὲ τὴν ἀλήθειαν ἤτοι διὰ μελέ-
της, ἢ τὰ τῶν ἄλλων ἀναγνώσκοντες Συγγράμματα·
εὐρεθεῖσαν δὲ ταύτην καὶ λόγῳ ἢ γραφῇ ἔτω παραδ-
ναι, ὥστε τὸν ἀκροῶμενον καὶ ἀναγινώσκοντα ἐπιβόλον
αὐτῆς γενέσθαι ἐ πάντοτε εὐχερὲς, ἀλλ' ἡ Λογικὴ καὶ
τῷτο διδάσκει.

τὴν Φύσιν· καὶ τὸν νῦν δὲ χρεῶν ἔχ' ὅπως δύναμιν τῇ συλλογίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ προχείρως τῷτο ποιεῖν ἔχειν, καὶ μὲν δὴ καὶ μέθοδον εἶδέναι, δι' ἧς ἂν τὰς τε ὁρθῶς ἔχοντας, καὶ τὰς μὴ τοιούτους τῶν συλλογισμῶν διακρίνοι (1).

τέλος αὐ-
τῆς ἢ τῆς
ἀποδεικτι-
κῆς τε καὶ
πιθανῆς ἀ-
λήθειας
εὐρεσις.

τῆς Λογι-
κῆς τὸ
χρήσιμον.

γ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν Λογικὴ εὐρίσκειν τε καὶ ἄλλοις ὑποδεικνύναι τὴν ἀλήθειαν διδάσκει (δ. α.). ἡ δ' ἀλήθεια ἦται βεβαία ἢ πιθανή· ἐστιν (Ἰσορ. δ. β.). ἑκατέρας τῶν λογικευμένων μελήσει (2).

δ'. Πάνυ δὲ ἀξιάγασον ταυτησί τῆς πραγματείας τὸ πρὸς πᾶν εἶδος παιδείας εὐχρησον· ἐπὶ γὰρ πάσης ἐπισήμης τέλος ἡμῖν πρόκειται εὐρεῖν τὴν ἀλήθειαν, καὶ εὐρεθεῖσαν τοῖς ἄλλοις ἀνακοινώσασθαι (3).

(1) Καὶ γὰρ καὶ τῆς τῇ ἀριθμεῖν δυνάμεως φύσει ἔλαχεν ἄνθρωπος, καὶ ἰσχύος δὲ τῇ ὀρχεῖσθαι, καὶ λαλεῖν, καὶ πείθειν· ἀλλ' ἐδεῖς ἂν εὐδοιάσειεν ἀναγκαίως εἶναι Ὀρχησικὴν, Μυσικὴν, Γραμματικὴν, Ῥητορικὴν.

(2) Οὐμὴν παρὰ τῷτο ἀνάγκη κατὰ τὰς Ἀριστοτελικὰς δύο διακεκριμένας ἀλλήλων πραγματείας Διαλεκτικὴν φέρε καὶ Ἀναλυτικὴν ἀναπλάσαι· ὅρα Σχερβίς λόγ. περὶ διαφορ. ἀναλυτ. καὶ διαλεκτ.

(3) Οἱ ἄρα, ἵνα δῆξεν τὰς τοῖς λήροις τῆς Ἀριστοτελικῆς Λογικῆς πάσαι διὰ μακρῆ τῷ ὄντι χρόνε προσηκόντως νέες πρὸς τὰ χρησιμώτερα ἀνθελευσάσι, τὴν Λογικὴν ἄχρησον εἶναι τὸ παράπαν ὑπερδιατεινόμενοι, καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον τῷτο ὀργανον ἀποδέσθαι σπευδάναντες, ὑπὸ τῶν ἐπιγενομένων ἐλέγχεσθαι καὶ δυσφημεῖσθαι ὁμολογεμένως ἐπάξιον· ἔτω γὰρ δὴ

θεῶσιν ἐς ἀντιθέτας, κακότητος ἀλευόμεν' ἡλοῖ, ταύτην τὴν ἀβελτηρίαν ἐκ προδέσεως ἀνασκευάζει Ἰ. ἀ. κρηβ. Μαρτίνου ἐν τῇ τῇ λόγῃ Κατόπτρῳ.

ε'. Διὸ δὴ περὶ ταῦτα ὅτι μάλιστα ἐσπέδασαν ταύτης εὐ-
τὸ πάλαι Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ὃ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ρεταί.
ἐπισήμης ταύτης πάντες κοινῇ ἀναφέρουσι (Ἰσορ.
δ. πδ'. Διογ. ὁ Λαέρτ. ἐν Προοιμ. τμ. ιη. καὶ δ'. 25.)
οἱ Μεγαρικοὶ (Ἰσορ. δ. ξγ'). ὁ Ἀριστοτελέλης (Ἰσορ.
δ. ογ'). οἱ Στωϊκοὶ (Ἰσορ. δ. π'). οἱ Ἐπικυρεῖοι (Ἰσορ.
δ. πζ'). ἐπεὶ γε μὴν οἱ πλείους αὐτῶν τῷ ἐρίζειν καὶ
διαλέγεσθαι μᾶλλον, ἢ τῷ εὖρεῖν τὴν ἀλήθειαν μέ-
θοδον εἰδείξαν, μετ' ἀμνητὸν τοσούτον ἔχῃ τυχούσα
καὶ τοῖς νεωτέροις ὑπολέλειπται σαχυολογία (1).

ς'. Ἡμεῖς δὲ τινὰς ἀρίστους κανόνας, ὅς ἦτοι ἐκ
πείρας μεμαθήκαμεν, ἢ παρ' ἄλλων ἐκ παραδόσεως
παρελάβομεν, τῇ δοκῶσιν ἡμῖν ὅτι μάλιστ' ἀρμοδιω-
τάτῃ μεθόδῳ ἐκδέσθαι σπεύδατομεν (2).

(1) Ἐντεῦθεν Λογικαὶ νέαι, ἃς μέντοι καὶ πάντοτε
συνιστῶσιν αἰτε τῆς ἀμφισβητήσεως (Ἰσορ. δ. ριά.) καὶ
τῷ ψεύδεσθαι τὰς αἰτιάσεις, καὶ αἱ παραπλήσιοι ἀρχαί,
ὅρα Θωμάς. προφυλ. περὶ προγνώσ. νόμ. κεφ. ι. δ. ζ'.
κτ. ῥητέον δὲ τῶτα καὶ περὶ τῆς τέχνης τῷ νοεῖν, τῆς θεω-
ρίας τῷ νοεῖ τῆς τῷ Καρφλέρε συλλογιστικῆς μεθόδου,
τῆς Λογικῆς τῇ Κληρικῇ, καὶ ἄλλων ὁμοίων Βιβλίων.

(2) Πάντ' ὃ ἡμῖν λυσιτελέστατον δοκεῖ α. μὲν τὴν
φύσιν τῷ ἀνθρωπίνῳ νοεῖ θεωρεῖσθαι, μετ' ὃ τὴν φύσιν
τῆς ἀληθείας, καὶ ὅπως αὐτὴ εὖρεθῇ τε
καὶ ἄλλοις ὑποδειχθῇ, ζητῆσαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ φύσεως τῆ ἀνθρωπίνης Νοός.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆ Νοός.

Διὰ τί ἐν-
ταῦθα πε-
ρὶ νοός δεῖ
εἰπεῖν;

εἰ εἰσιν ἐμ-
φυτοὶ ἰ-
δέαι.

Ζ'. Περὶ μὲν ἀληθὲς ὁ νῆς, περὶ δὲ τὰγα-
θὸν ἢ θέλῃσις μᾶλλον καταγίνεται. Ἐπειδὴ τοίνυν
ἡ Λογικὴ τῆς τῆ ἀληθῆς εὐρέσεως τε καὶ ἐκθέσεως
μέθοδον παραδίδωσιν (δ. α.) εὐδὴλον, ὥς εἰμὴ ἐναρ-
γῶς τὰς τῆ νοός δυνάμεις τε καὶ ἐνεργείας κατανοήσαι-
μεν, ἐκ αὐτὴν διδάχθῃμεν.

ἢ. Ἐκ πείρας ἔν ἴσμεν πάσης ἁμφοῖοι γνώσεως
τὸ κοσμικὸν τόδε εἰσιόντες θεάτρων (1)· καὶ ἔτω κα-
τὰ μικρὸν τὰς τῶν ἐνύλων προσλαβόντες ιδέας, ἐξ
ᾧν ἔπειτα καὶ τὰς τῶν αὐλοτέρων ἀντιλήψεις κατ' ἀ-
φαίρεσιν.

(1) Ὅ,τι γὰρ ὑποληπτέον περὶ τῶν ἐμφύτων ἰ-
δεῶν τῶν Πλατωνικῶν, Καρτεσιανῶν καὶ ἄλλων, κατω-
τέρω ἐν τῇ Ἡ' Σικῇ φιλοσοφίᾳ εἰρήσεται (δ. κδ.) τῶν
γεμῆν τὰς ἐμφύτας ιδέας ἐν ἑαυτοῖς ἐναργῶς καὶ σαφῶς
συνειδότην, φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν, τί δή ποτ' ἐ
συνόιδαςι ταύτας ἑαυτοῖς οἱ θηρίοις συντραφέντες; ἢ οἱ
κωφοὶ καὶ ἐννεοὶ ἐκ φύσεως γενόμενοι; καὶ μετὰ τὸ μαθεῖν
ἀνθρώποις λαλεῖν, ἃς εἶχον πάλαι ἐννοίας τοῖς ἄλ-
λοις ἀνακοινῶνται· ὑποδείγματα τοιαῦτα ἐκ τε τῆ Εὐαγ-
γγελίᾳ Γατρῆ τῆ Βερν. Κοινορ. καὶ ἐκ τῆς Γ' ἱστορίας τῆς
τῶν ἐπιστημῶν Ἀκαδημίας τῆ α' ψ'. ἔτις εὐρήσεις πρό-
χειρα ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῶν Σοφῶν Λειψίας α' ψγ.
σελ. 507.

Σ'. Η' δ' αὐτὴ πείρα ἡμᾶς πείθει, ὅτι τὰ νή-ιδεῶν πα-
πια ἡρέμα αὖξοντα τῶν ἤτοι αἰδήσει, ἢ ἀφαιρέσει ραβδῶν.
σφίσι προσγνωμένων ἰδεῶν δύο ἀλλήλαις παραβάλ-
λασι· καὶ ἔτω κατὰ μικρὸν ἐς τὸ καὶ μεταξὺ τριῶν
ἰδεῶν ποιεῖσθαι τὴν παραβολήν, καὶ καινότερας ἀλη-
θείας ἀνευρίσκειν, γίνονται (1).

Ι. Τῶν μὲν ἔν ἀπλῶν ἰδεῶν ἀντιλαμβανόμενος ὁ τρεῖς αἱ τῷ
Νῆς, νοεῖν, δύο δ' ἀλλήλαις παραβάλλων, κρίνειν, Νοὸς ἐνέρ-
τρεῖς δ' ἀλλήλαις συνάπτων, συλλογίζεται, λέ- γεται.
γεται· κἀντεῦθεν ἡ πλείους ἢ τρεῖς εἰσι τῷ νοὸς αἱ
ἐνέργειαι (2)· ἐξ ὧν ὁρθῶς ἂν ὀριζοίη δύναμις εἶναι
τῆς ψυχῆς, δι' ἧς νοεῖ, κρίνει, καὶ συλλογίζεται.

(1) Ἐχει δ' ὁ νῆς ἀριθμητικῶς· ὥσπερ γὰρ ὁ τὴν
Ἀριθμητικὴν Ἐπιστήμην μαθεῖν βεβλῆμενος, πρῶτον μὲν
τῶν ἀπλῶν ἀριθμῶν ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἀπαγγέλλειν
αὐτὸς μαθεύει διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως· μετὰ δ' ὅπως
δύο ἀριθμοὶ πρὸς ἀλλήλους ἂν παραβάλλοιντο διὰ προσ-
θέσεως, ἀφαιρέσεως, καὶ διαιρέσεως διδάσκειται· καὶ τε-
λευταῖον κατὰ τὸ τρεῖς ἀριθμὸς παραβάλλειν ἀλλήλοις
διὰ τῆς τῶν τριῶν μεθόδε ἔρχεται· καὶ ἐγνωσμένης
ἄγνωστον ἄλλην ποσότητα εὑρεῖσκει συμβαίνει· ἔτω καὶ ὁ
νῆς τὴν μὲν ἀρχὴν τῶν ἀπλῶν ἰδεῶν ἀντιλαμβάνεται,
οἷον Φωτὸς, Σελήνη, Ἡλίου, ὁρατῶν σωματίων κτ.
ἐπομένως δὲ δύο παραβάλλει ἀλλήλαις, οἷον τὸ Φῶς
ποιεῖ τὰ σώματα ὁρατά· ὁ Ἡλιος φωτίζει· τελευ-
ταῖον καὶ διὰ τριῶν ἰδεῶν ἀλλήλαις παραβαλλομένων μα-
θεύει, ὥς ἐπεὶ τὸ Φῶς ποιεῖ τὰ σώματα ὁρατά, καὶ ὁ
Ἡλιος, ἢ ἡ Σελήνη τὸ αὐτὸ ποιοῦντά εἰσι Φῶτα· κα-
τεῖδε τὸτο Θωμ. Ὁββ. ἐν Βιβλιαρ. περὶ σώματος·
μέρ. α. ἐν ἀρχῇ.

(2) Οὐδόλως ἔωλον τετὶ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ χρη-
σιμώτατον, καὶ μὴν καὶ βάσις ἀπάσης τῆς Λογικῆς.

ὅρος αὐ-
τῶν. **ιά.** Ἐννοία τοιγαρὲν ἀπλῶν ἐσιν ἰδεῶν ἀντίλη-
ψις, Κρίσις δὲ δυεῖν, καὶ Συλλογισμὸς τριῶν ἰδεῶν
παραβολή.

τί ἐστι φαν-
τασία. **ιβ.** Οὐμὴν ἅπασαι αἱ ἰδέαι πρὸς τὸν νῦν ἀνα-
φέρονται· ἀλλ' ὅσας ἡ ψυχὴ ὑλικῶς ὑποκειμένε α-
πόντος ἰδέαν ἀναθεωρεῖ, τετα διὰ τῆς φαντασίας
περαίνεσθαι λέγεται.

τί κρίσις,
εὐφυΐα,
μνήμη. **ιγ.** Διὰ ταύτης τῆς φαντασίας ποικίλας τῶν
ἰδεῶν συνάπτομεν, διακρίνομεν, ἀνακαλῶμεν, μνημο-
νεύομεν· ὅθεν τῇ μὲν, Εὐφυΐα· τῇ δὲ, Κρίσις·
τῇ δὲ, Ἀνάμνησις ἢ Μνήμη ἤκαστη (1).

εἰ πᾶν ὧν
ἀντίλημ-
βανόμεθα
ὑπάρχει. **ιδ.** Καὶ ἃ τοίνυν ἡ Εὐφυΐα ἀναπλάττει, οὐκ
αἰεὶ καὶ πραγματικῶς ὑπάρχει· δύναμις γὰρ ῥᾶσα
κατ' ἐπίνοιαν τὰς τῷ χερσὶ καὶ τῷ ὄρει ἰδέας συνά-
ψαι, καὶ ἐν ἑμαυτῷ ἰδέαν ὄρει χερσὶ ἀναπλάσαι,
ἢ περὶ ὅμως ἐκτὸς τῆς ἐπίνοιας εἶναι ὑπάρχει· αἱ τοι-
αῦται ἔν ἰδέαι χιμαίρικαὶ ἢ κατ' ἐπίνοιαν ὄντα ἀπο-
καλεῖνται.

τίνα τὰ μὴ
οὕτα. **ιε.** Ἐντεῦθεν γεμὴν εὐδελον μὴ δεῖν τὰ κατ'
ἐπίνοιαν ὄντα ταῦτα τοῖς μὴ ἔστι συγχεῖν, τοῖς ἡ-
κιστ' ἀμέλει τῷ νοῷ ὑποκείμενα γινομέναις, καὶ περὶ
ἧν ἔδεν ἐδόλως ἐστὶ νοεῖν· ὥτως ἔν κύκλος τετραγώ-
νός ἐστι μὴ ὄν· περὶ τέττε γὰρ ἐδὲ νοῆσαι δηπουτι
δυνατόν.

(1) Αἱ δυνάμεις αὗται ἐς τ' ἂν κατὰ διαφορὰς
βαθεῖς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥσι μεμιγμέναι, καὶ μίαν παρέ-
χονται τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν· ἥτις δὲ ἐπικρατέσις
μὲν τῆς Κρίσεως, Σοφίᾳ, τῆς δ' Εὐφυΐας Δυλικῇ καὶ
Στρατιωτικῇ, τῆς δὲ Μνήμης, Δημοτικῇ, ἐκ ἀπρο-
σφυῶς τισι καλεῖσθαι εἴωθε.

ις'. Τῶν τοίνυν κατ' ἐπίνοιαν συναπτομένων μὴ τις ἂν εἴη αἰεὶ ἀληθῶς ὑπαρχόντων (δ. ιδ'). Κρίσεως δεῖ, δι' φιλοσόφου ἢς ἂν ἀκριβῶς ἀντιδιασέλοιτο τὸ πρᾶγμα τῆς ἡσυχίας, ἀρίστη φύσις. καὶ τῆς ὄντος ἢ χίμαιρα, καὶ τῆς ποιότητος ἢ ποιότητος. οὐδὲν ὅσῳ τις ὀρθοτέρας ὑμαιοῖτο Κρίσεως, τοσούτω πρὸς τὴν εὐρεσιν καὶ ἐκθεσιν τῆς ἀληθείας ἔσαι δεξιώτερος (1).

ις'. Ἀλλ' ἔν ἐι καὶ ὁ Νῆς πλείων, καὶ τέτων δὴ διὰ τί ὁ διαφερεσῶν δυνάμεων τε καὶ ἐνεργειῶν, λόγῳ δηλονότι Νῆς ἐκ αἰεὶ (ἴσορ. δ. β') εὐμαιοῖται, ἀλλ' ὁμολογῶν αὐτὸν μὴ αἰεὶ τυγχάνει τάλιθες ἀνευρίσκειν. τέτα δὲ τὸ αἰτίον μὴ ἐν τῷ τάλιθι. νῶ, ἀλλ' ἐν τῇ φελλήσει ζητητέον.

ιγ'. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀνθρωπος, ὁ ἐννοεῖ, σπα- αἰ προλή- νίως ἐθέλει ἀκριβέστερον θεωρεῖν, ἥτοι τῶν ἄλλων ψεῖς αἰτία τῷ ἀξιωματικῷ ἐπερειδόμενος, ἢ πεπλανημένη καὶ ἐξ ἀπάτης. ἐπιπολῆς μελέτη ἀγαπῶν, διὰ τῆτο τὴν τῆ νοός ἀ- κμήν καὶ ὀξύτητα ἀπαμυλύνουσιν αἱ τῆ ἀξιωματικῆς καὶ τῆς προπετείας προλήψεις, ὥσπερ ἀχλὺν τινα καταχέουσαι τῆ ὀρθῆς λόγου (ἴσορ. δ. β').

ιδ'. Πρόληψις ἀξιωματικῆς ἐστὶ δόξα ψευδῆς, τί εἰσιν καὶ ἦν τὴν γνώμην τῆ μὲν, καίτοι μηδὲν ἔξετα- δεῖσαν, διὰ γε μὴν τὰς τῆ προσώπῃ ποιότητος, ἀποδεχόμεθα, τῆ δὲ, ἀποδοκιμάζομεν (2). Πρό-

(1) Ἐντεῦθεν εὐδελον, τί ὅτι σοφὴ φύσις ἔχε- σεν, ἐν ἣ ἡ Κρίσις ἐπικρατεῖ (δ. ιγ') καὶ διότι ἐκ ἄλ- λως ψεύδονται ταυτε τὰ ἀξιώματα. „ταῖς μεγάλας φύσεσιν ἐνέσι τι μωρίας· καὶ „ τοῖς πάνυ μνήμοσι σπα- νίως ἐνέσις ἀκριβῆς Κρίσις. Ἀλλ' εἰσὶν οἱ καὶ πάσαις ταῖς δυνάμεσι πλατῆσι κατ' ἐξοχὴν, οἷς οἱ ἀρχαῖοι ἡρωικὰς φύσεις ἀπένεμον.

(2) Ἐνταῦθα μάλιστα ἀνάγεται ἡ Πρόληψις τῆς

ληψις δὲ προπετείας ἐσι δόξα ψευδῆς, καθ' ἣν τινος τὴν γνώμην μὴτ' ἀκριδῶς, μὴτε τεταγμένως θεωρηθεῖσαν, ὡς ἀληθῆ ἀποδεχόμεθα, ἢ ἀποδοκιμάζομεν (1).

ὅπως ἂν
τῆς ψυχῆς
ἀποσπα-
σθεῖεν.
κ'. Τὰς δὲ τοιαύτας Πρόληψις ἐκ ἅντις ἀπερι-
σκέπτως τῆς ψυχῆς ἀποσπάσειεν, ἀλλ' ἢ κατὰ
τάξιν τὰς ἰδίας μελέτας ποιέμενος, τῆτο μάλιστα
σκοπῶν, ὅπως ἰδέας θηρώτο ἐναργεῖς, εὐκρινεῖς, καὶ
πλήρεις· ὃ δὴ ὅπως ἂν γένοιτο, βραχύτι ἀκριδέε-
ρον σκεπτέον.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ Ἐννοίας εἴτ' οὖν περὶ Ἰδεῶν.

Ἰδέαι τί; κα'. Ἰδέαι ἐσιν ἀντικειμένους τινὸς γνησίᾳ εἰκῶν,
ἣν ἀμέσως ὁ νῦν θεωρεῖ· ἢ ἐσιν ἐπινόησεν τῶν ὄντων
πᾶσα ἔννοια.

Ποσαπλῆ κβ'. Ἐπεὶ δὲ τῶν ὄντων τὰ μὲν ὕλικά, τὰ δ'
αὔλα· ἐκείνων μὲν αἰσθάνεται, τῶν δ' ἀφαιρέσει ἢ
συνειδηθεῖ τὰς ἰδέας ποιεῖσθαι (2).

Θρησκείας, τῆς ἀρχαιότητος, τῆ νεωτερισμῆ, τῆς τι-
μῆς, τῆς φήμης, τῆς ἀρετῆς, οἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
ἐκ παίδων ἀγόμεθα.

(1) Ἐνταῦθ' ἀνάξεις καὶ τὴν Πρόληψιν τῆς εἰλημ-
μένης ὑποθέσεως, τῆς οἰοῦντι εὐρεθείσης ἀληθείας, (ἐφ'
ᾧ μάλιστα αἱ Πάπται φλεγμαίνουσι,) τῇ τῆς ἀντιλογίας
πνεύματος κτ.

(2) Οἶον εἴτις τὸν ἐπὶ τῆς Τιάρας τῇ μεγάλῃ τῆς
Τυρρηνίας Ἡγεμόνος λάμποντα ἀδάμαντα ἑωρακώς καὶ
φηλαφῆσας τὴν αὐτὴ εἰκόνα τῷ νῷ ἐμπεριφέρει, αἰσθάνεται.

κγ'. Πᾶσα ἄρα γνώσις ἐξ αἰδήσεως ἔχει τὴν τί πείρα·
 ὅτι δι' ἧς τὰ τε συμβεβηκότα καὶ τὰ ἴδια τῶν ὄν-
 των γινώσκωμεν, καὶ ἀκριβῶς διακρίνομεν· αὕτη τοί-
 νυν, ἡνίκα πολλάκις καὶ ὑπὸ διαφερέσαις ἀνευρίσκειτο
 ταῖς περιστάσεσι, Πείρα καλεῖται· ἥπερ ἔδεν ἀλλ' ἢ
 αἰεὶ ὁμοίων ἀλλήλαις εἶναι αἰδήσεων μνήμη (1).

κδ'. Ἰνα δὲ μὴ ἀπατᾷ ἡ Πείρα, ἐπισήσασθαι δεῖ εἰ αἰδή-
 τοῖς ἐξῆς· τὰ μὲν αἰδητήρια ὑγιῶς ἔχειν, τὸ δὲ σεις ἀπα-
 μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ τῶν αἰδητῶν διάστημα, ὁρῶς, τῶσι.
 τὸν δὲ νῦν προσέχειν, καὶ ἀναλόγῳ τῷ διαστήματι,
 καὶ τοῖς ἐπὶ τῷ δεξιῷ παρεσκευασμένοις ὀργάνοις
 τὸ πρᾶγμα διορᾶν· πρὸς ὧν τὴν φύλαξιν τηρεῖται
 τὸν κανόνα· αἱ Αἰδήσεις, τῶν πρὸς αἰδήσιν ἀπαι-
 τεμένων ἀπάντων τεθέντων, ἐκ ἀπατῶσιν (2).

σει τὴν δὲ τὴν ἰδέαν ἔρχικεν· εἰδ' ὅτι εἰς ἐκείνην ἐν-
 νοιαν περὶ τῆς ὁχλήματος καὶ τῆς μεγέθους καὶ τῆς λαμπρό-
 τητος καὶ τῆς σφρόδιότητος τῶν ἀδαμάντων ἀνατυπώσκειν,
 ἢ ἐν γένει περὶ ἀδάμαντος, τὴν δὲ τὴν ἰδέαν ἐαυτῷ
 ἀνατυπώσασθαι ἤδη δι' ἀφαιρέσεως εἰρήσεται· εἰδένότι
 τις ἔμπροσθεν αἰσθάνεται λυπνὴν, καθὼς τῆς ἐνδοτέρας ταύ-
 της συναιδήσεως τὴν τῆς πάσης τέττε ἰδέαν ἐν ἐαυτῷ
 ἀνατυπώσεται, ταύτην συνειδῆσαι ἔρχικεν εἰρήσεται.

(1) Διὸ δὴ ἡ Πείρα καὶ ἀποδείκνυται, ἀλλ' αἰδή-
 σει συνίσταται, καὶ εἰ τις ἐκ ταύτης τῆς Πείρας συνά-
 γοιτι, ὀφείλει δὴ καὶ ἀποδείξει, ὡς ὁρῶς συνελογίσμα-
 το· ἔγω φέρω τὸν Ἡ'λιον κηλίδας ἔχειν ἐνίοτε, καὶ ὁ-
 φείλω ἀποδείξει· τὸ δ' αἷτιον ἐξηγήσασθαι μόνον, δι'
 ὅτι τὸτο παρατηρεῖται· εἰδένότις ἐντεῦθεν συναίρειν ὑ-
 γρὸν εἶναι τὸν Ἡ'λιον μεταλλῶν, ἢ ἢ ὑποκρίσθαι ἔστιν
 ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀναδυομένη, ταύτας ἀποτελεῖ
 τὰς κηλίδας, ὀφείλει δὴ καὶ ἀποδείξει ὅτις, ὡς εἴη ὁρ-
 ῶς συλλογιζόμενος.

(2) Τῆς ἰδίας αὐτῶν ἄρα δόξης ψεύδονται οἱ ἔγω.

ποσαπλαῖ κέ. Ἐκ ταύτης ἐν τῆς Πείρας τὰς ἰδέας ἡμῖν
αἱ ἰδέαι; αὐτοῖς ἀνατυπῶμεν· αὐταὶ δὲ ἦτοι ἐναργεῖς εἰσιν, ἢ
ἀμυδραί. Ἐναργεῖς μὲν ὅθ' ὁ προσείληφα, ὅσάν τις
ἂν αὐτῆς μοι ἐπανελάθῃ, γινώσκειν τὸτο, καὶ τῶν
ἄλλων ῥᾶσα διασέλλειν ἔχω· Ἀμυδραὶ δ' ὅσάν τις αἱ
ιδεαὶ ἔχ' ἔτιωσ ἔχουσιν, ὥς με τὰ προσειλημμένα,
ἐπιόντα αὐτῆς, γινώσκειν καὶ διασέλλειν τῶν ἄλλων
δύνασθαι (1).

τίνες δια- κς. Τῶν δ' αὖ ἐναργῶν, αἱ μὲν Διακεκριμέναι,
κεκριμέναι αἱ δὲ Συγκεχυμέναι. Καὶ Διακεκριμέναι μὲν ὅσάν τις
ἢ συγκε- ὦν προσείληφα σύμβολ' ἅττα ἢ γνωρίσματα, δι' ὧν
χυμέναι. ἂν ἐκεῖνα ἐπιόντα τῶν ἄλλων διασέλλοιμι, ἔχω κα-
ταριθμεῖν. Συγκεχυμένη δὲ, εἰ τὰ τε ἐπιόντα δια-
σέλλειν, καὶ τὰ σύμβολα ἢ γνωρίσματα, δι' ὧν ἀντι-
διασέλλεται, δεῖξαι καὶ καταλέξαι μὴ ἔχοιμι (2).

συνάγοντες· αἱ Αἰδιόσεις ἐνίοτε ἀπατῶσιν, ἄρα αἱ
ἀπατῶσιν· ὁδὸς γὰρ ἀμφοτέρωθεν εἰς τὴν τῶν Σκεπτι-
κῶν ἐκτρέψασα ἀνοίαν τὸ πεπειῖσθαι ἡμᾶς, ὥς ὑπὸ τῶν
Αἰδιόσεων ἐξαπατῶμεθα.

(1) Οὕτω τῆς μὲν Σελήνης ἐναργῇ ἰδέαν καὶ τῶν τῆ
πολλῇ ὄχλῳ ἑκάστος ἔχει· ἡμῖν δὲ καὶ τῇ Διὶ, τῆς
Ἀφροδίτης, τῇ Ἀρσῆς, καὶ τῇ Κρόνῳ· τέτρες γὰρ ὁ
ιδιῶτης τοῖς ἀπλανέσι τῶν ἀστέρων συγγέει· ὥς ἐν κο-
μιδῇ ἀμυδρὰ ἢ ἰδέα αὕτη, εὐδῆλον.

(2) Εἰδὼς φέρε ὥς τὸ τρίγωνον τῶν ἄλλων ἀντι-
διασέλλοιτ' ἂν σχημάτων τῷ τῶν περιγεγραμμένων αὐτὸ
γραμμῶν ἀριθμῷ, τέτε ἔχ' ὅπως ἐναργῇ, ἀλλὰ καὶ δια-
κεκριμένην ἰδέαν ἔχειν λέγομαι· τῶν γεμῆν χρωμάτων
τὸ ξανθὸν ἔχω δήπε ἀντιδιασέλλειν τῷ μέλανος, ἡμῖν
δὲ καὶ τὸ γνωρίσμα, δι' ὃ ἂν ἀντιδιασείλαμι, δεῖξαι·
ὅθεν ἐναργῆς μὲν ἢ ἰδέα αὕτη, συγκεχυμένη δέ.

κζ'. Τελευταίαν αἱ Διακεκριμέναι ἰδέαι Πλήρεις Πλήρεις ἢ λέγονται, ὅσας ἐξ ἑμὸν τὸ νοητὸν καὶ τὰ γνωρίσμα- μὴ. τα αὐτὰ καταλέγειν ἔχω, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν γνω- ρισμάτων τῶν τῇ διακεκριμένῃ παρεγχευέντων ἰδέα, ἰδέαν διακεκριμένην ἔχω· τέτε δὲ ἄλλως ἔχοντος, ἢ ἰδέα διακεκριμένη μὲν, ἀτελής δέ (1).

κή. Ἐφ' οἷς τῶν ἰδεῶν αἱ μὲν ἀπλαῖ, ἐν αἷς ἐ- τίνες ἀ- δὲν διὰ τῆ νοῦς δυνάμεθα διαιεῖν, οἷαι φέρε πᾶσαι πλαῖ καὶ τί- αἱ τῶν χρωμάτων, τῶν ἤχων, τῶν ὁσμῶν, καὶ ἄλ- νες σύνθε- λων ἀντιλήψεις· αἱ δὲ σύνθετοι, ἐν αἷς πολλὰ κατ' τοι. ἀφαίρεσιν νοῦς (δ. κβ'). ἔξει διακρίνειν καὶ διαιεῖν· οἷον ἐν τῇ τῆ ἀδάμαντος ἰδέα διηρημένως καὶ χωρὶς δύ- ναμει θεωρεῖν τὸ χῆμα, τὴν θερρότητα, τὸ μέγε-θος, τὴν λαμπρότητα, τὴν ποσότητα κτ.

κθ'. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς ἀπλαῖς ἰδέαις ἔδεν διὰ τῶ αὐτῶν φύ- νοῦς διαιεῖν δυνάμεθα (δ. κή.), ἔπεται ἄ. μηδὲ γνω- σις. ρίσματα, δι' ὧν ἂν γινώσκειτο, καὶ τῶν ἄλλων ἀντι- διασέλλοιτο, καταλέγειν ἔχειν, καὶ διὰ τῆτο β'. ἐναρ- γεῖς μὲν αὐτὰς εἶναι, ἔμην δὲ καὶ διακεκριμένας (δ. κς'). γ'. πάντα δὲ ταῦτα ἐπὶ τῶν συνθέτων ἰδεῶν ἄλλως ἔχειν.

λ'. Παρὰ δὲ ταῦτα αἱ ἰδέαι ἦτοι τῶν ἐσιῶν εἰ- ἰδέαι οὐ- σιῶν, συμ- βεβηκό- των, καὶ- σκευαί :

(1) Οὕτω φέρε γνωρίσματα, δι' ὧν τὸ πῦρ ἄλλης οἰασῶν ὕλης διασέλλω, εἰσὶ τὸ φῶς, ἢ θερμότης, τὸ καυσικόν, κτ. τέτων ἀπάντων εἰς ἰδέαν διακεκριμέ- νην ἔχοι, ἐννοίαν ἑτος πλήρη ἔξει τῆ πυρός, εἰδ' ἔν, ἀτελή. Ταύτης τῆς διδασκαλίας τὰς χάριτας Λεῖβνι- τῶ οὐφείλομεν, ὅς αὐτὴν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῶν Σοφῶν τῆς Λειψίας πρῆγεινεν ἔτι αχρὸδ'. σελ. 537. κτ. ἢ παρη- κολέγησεν ἔπειδ' ὁ κλεινότερος Οὐόλφριος Λογικ. κεφ. α'. §. 2'. κτ.

σιν, ἢ τῶν συμβεβηκότων, ἢ τῶν χέσεων· καὶ ἐ-
 σίαι μὲν εἰσι τὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ χωρὶς ὑφeszῶτα (1).
 συμβεβηκότα δὲ τὰ ταῖς ἐσiais ἐνόητα πάθη καὶ ἰδία,
 καὶ ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τῆ νοός ἀφαιρέμενα· χέσεις δὲ αἱ
 ἰδέαι, ὧν ἡ ἑτέρα πρὸς τὴν ἑτέραν ἀναφέρεται, ὡς
 τὴν ἑτέραν χωρὶς τῆς ἑτέρας μηδ' ἂν ἐννοεῖσθαι, ἢ
 ὡς τὴν τῆς μιᾶς θεωρίαν καὶ τὴν τῆς ἑτέρας ἐφέλ-
 κεδται.

αὐτῶν ὁ-
 ποδιαίρε-
 σεις.

λα. Οὐσίαι Λογικαὶ μὲν τὰ πνεύματα λέγον-
 ται, μὴ Λογικαὶ δὲ τὰ σώματα· ἐφ' οἷς καὶ τὰ συμ-
 βεβηκότα ἐνόητα τῇ μὲν ἐσίᾳ, ἐσωτερικὰ· τῇ δ'
 ἀνθρωπίνῳ νῷ, καὶ τῇ ἐσίᾳ δ' ὅμως ἀναφερόμενα,
 ἐξωτερικὰ καλεῖνται (2)· τῶν τε χέσεων τελευταῖον
 εἶδη τοσαῦτα, ὡς ἀριθμῷ λίαν εἶναι δυσπερίλη-
 πτα (3).

(1) Κάκις ἄρα Βενέδ. ὁ Σπινώζας τὴν ἐσίαν ὃν
 αὐθυφερός ὠρίζετο. Διὸ δὲ καὶ πᾶν τὸ τὸν πανθεϊσμόν
 Σύστημα ἐνὶ τῷ μόνῳ τῷ ψευδεῖ ὀρισμῷ ἐπωκοδημι-
 μένον αὐτόθεν διαβρεῖ.

(2) Οὕτως ευθείας μὲν τῆς γραμμῆς καλεμένης,
 ἡ εὐθύτης ἐνεσι τῇ εὐθείᾳ, ἢ συμβεβηκὸς ἐσωτερικόν·
 τῆς δ' ἀρετῆς πολλὴ τιμίας, τὰ τῆς τιμῆς ἐκ ἐν τῇ
 ἀρετῇ, ἀλλ' ἐν τῷ νῷ τῆ τοσαύτην τῆς ἀρετῆς πρὸς-
 βεύοντος τιμὴν, ἐνεσι.

(3) Ἐκ προδέσεως περὶ τήτου ἐπραγματεύσατο
 Γωάν. Κλέρικ. Λογικ. μέρ. α. κεφ. δ'. §. β'. κτ. καὶ
 Κριτικ. τέχνη. μέρ. β'. τμημ. β'. κεφ. δ'. ἐν ταῖς πο-
 σότησι μάλιστα αἱ χέσεις ἐμφαίνονται. Διὸ δὲ κεναὶ ὡς
 τὰ πολλὰ αἱ περὶ μεγέθους, πλῆθους, χρονιότητος, βα-
 ρύτητος, καλῆς κτ. ἔριδες, μὴ πρότερον τῆς τῆς
 χέσεως βάσεως, τῆς ἑστὶ τῆ μέτρος, πρὸς ὃ αἱ αἰτίαι
 ἀναφέρονται αὐταί, ὅσον ἄλλις δειχθέντος.

λβ'. Ἐκ δὴ τῶν ἐπιφέρμεν ἁ. τὰς ἐσίας καὶ φύσις. αὐτὰς ἡμεῖς εἶδεναι. β'. ὅσω πλείω συμβεβη-
κότα ἐν τῇ ἐσίᾳ εἰδήμεν, τοσάτω μᾶλλον τῶν ὄν-
των γινώσκειν τὴν φύσιν. γ'. ἢ μικρόν ἀμαρτάνειν
τὰς ἐπὶ τῆς σχετικῆς ιδέας ἢ τοὶ καταφάσκοντάς τι
ἢ ἀποφάσκοντας, καὶ μὴ τὴν βάσιν τῆς ἡρέσεως, ὅ-
σον ἀπόχρη διασαθμωμένους (δ. λά.) (1).

λγ'. Ἐπὶ τέτοις τῶν ιδεῶν αἱ μὲν ἀτομόν τι ἢ- ιδέαι καθ'
μὴν παρὶσῶσιν, ὅσον τὸν Ἀλέξανδρον· αἱ δὲ, ὁ κοινὸς ἕκαστα με-
νὸν ἄλλοις τισὶν ἔχει τι, ὅσον τὴν βασιλικὴν αὐτῷ ἀ- ρικαὶ κα-
ξίαν· αἱ δ', ὁ κοινὸν πᾶσι τοῖς τῆς αὐτῆς ἐσι φύ- θόλε τίς
σεως, ὅσον τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ἔν τῃ μὲν πρῶ-
τῃ γένεσι αἱ ιδέαι, Καθ' ἕκαστα· τῇ δὲ δευτέρῃ, Με-
ρικαὶ καὶ τῇ τρίτῃ, Καθόλε ἡκούσαν.

λδ'. Ἡ μὲν ἔν Καθόλε ιδέα, ἢ πολλὰς ἄλ- τίνα τὰ
λας διαφερέσας ὑφ' ἑαυτὴν περιέχουσα καλεῖται Γέ- Καθόλου,
εἴτε Κατη-
γορικά.

(1) Οὐ μὲν ἂν εἴποι τις ὅσω λυσίτελες ἢ παρα-
τήρησις αὐτὴ εἰς τε τῶν λογομαχιῶν φυγὴν, καὶ μὴν καὶ
τῶν σκυδρωποτέρων παθῶν κατάπαυσιν· ἔτω γὰρ πολ-
λοὶ ὀδύρονται πενίαν, μηδενὸς τῶν ἀναγκαίων εὐδεύου-
τες· καὶ τί δῆποτε; ἢ ὅτι τὰς κομιδῇ πλεονέκας βάσιν
τῆς ἡρέσεως τίθενται, οἷς παραβαλλόμενοι, ἑαυτοῖς
εἶναι δοκῶσι πενέστατοι. ἄριστος δὲ Σένης ἐν Τρωάσ.
εἰχ. 1016.

„ἔκ ἔστιν ὅστις, ἢν ὑφίσταντο οἱ πέλας
„μοῖραν, παραιτεῖται, ἔστις ἄλλος κυρεῖν,
„καὶ ἢ γε τῆτο, καὶ φρονεῖν ἡνέχετο·
„αἶψα ἔκ μέσα τάχιστα μοι τὰς ὀλβίας,
„πρὸς τοῖς δε πάντας τὰς πολυχρήσας ἡμα,
„ἀγρὸς θ' ὅσοι τέμνουν τὰς πολυπλέθους,
„ψυχὰς πενήτων ἐξαρίζαν· αὐτίκα.
„τάλας καθ' αὐτὸν ἔστις, ἀλλὰ συγκρίσει.

νος· αἱ δὲ Μερικαὶ αἱ ὑπὸ τὴν Καθόλου περιεχόμε-
ναι, ἀπείρως δὲ τῶν ἀτόμων ὑφ' ἑαυτὰς περιέχου-
σαι, Εἶδη. Αὐτῆς δ' ἡ Καθόλου πρώτως μέντινος
τῇ εἰς αὐτὴν ἀνήκεσσα, καθ' ἣν καί τι τινὸς ἀντιδιασέ-
λεται· Διαφορὰ, δευτέρως δὲ, Ἰδιον· ἡ δὲ τινι ἐν-
σα, μηδὲν γεμὴν πρὸς τὴν αὐτὴν εἰς αὐτὴν τελῶσα, ἀλλ'
ἐκείνης σωζομένης, καὶ γίνεσθαι, καὶ ἀπογίνεσθαι ἔχε-
σα, Συμπεδικὸς καλεῖσθαι εἴωθε (1).

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ Ὁρισμῶν καὶ Διαρίσεων.

τί ἐστιν Ὁ-
ρισμός.

Λέ. Τὰ διακεκριμένως τε καὶ πλήρεις ιδέας κτησα-
μένω τῶν ὄντων, ῥάδιον ἔχει ὅπως αὐτὰ ὑπογράφειν,
ἀλλὰ γε καὶ ὀρίζειν ἢ διαρίζειν· τῶν γὰρ τοιούτων ὀρ-
γάνων ἐκ αὐτῶν ἀμοιραῖα δὴπερ ὁ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας
ἐξίεναι θύραν ἔχων διὰ σπεδῆς (2)· καὶ Ὁρισμός μὲν
ἐστὶ Πρώτασις ἔτι τὸ ὀρίζον διαρίζουσα, ὥστε τῶν ἄλ-
λων ἀπάντων αἰεὶ ἔχειν ἀντιδιασέλλεσθαι.

τί Ὑπο-
γραφή;

Λέ. Ὑπογραφή καὶ Ὁρισμός ἀληθῆ μὲν ἐκάτε-
ρα, διενήνοχε δ', ἡ ἢ μὲν, τῷ ὑπογεγραφομένῳ κατὰ
τινας περιπτώσεις· ὁ δὲ, τῷ ὀρίζῳ αἰεὶ προσήκει (3).

(1) Ἡ γένος γένους διατέλλουσα Διαφορὰ, Γενική·
ἡ δὲ εἶδος εἶδους, Εἰδοποιός· ἡ δὲ Ἀτόμη Ἀτομον, Ἀριθ-
μητικὴ ἤκησεν.

(2) Εἰ μὲν διακεκριμένην ιδέαν ἔχοιμεν, ὀρίζο-
μεν αὐτὴν τὸ πρᾶγμα (§. κς'). εἰδὲ πλήρη, ἔδεν ῥᾶον,
ἢ ταύτην διαρίζειν (§. κς').

(3) Οἷον εἰπὼν, Ὁρολόγιον μηχανήτης ἐξ ἀργύρου
ἐστίν, ἐξ ἀλύσεως ἐν τῷ τῷ ἐμῷ Μυσεῖοι τοίχῳ ὑπὸ

λζ'. Επειδή τούτου ανάγκη τὸν Ὄρισμὸν αἰ
προσῆκεν τῷ ὀρίσῳ (§. λς'), ἔπεται αὐτὸν περιέ-
χειν πρῶτον μὲν τὸ τοῖς τῆς αὐτῆς αὐτῷ φύσεως
προσῆκον, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν πρῶτως τῇ τῷ ὀρίσῳ ἐσία
προσῆκυσαν ἰδέαν. καθ' ἣν τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀν-
τιδιασέλλεται· κἀντεῦθεν συνίσταται ἐκ Γένους καὶ
Εἰδοποιῆ Διαφορᾶς (§. λδ'), οἷον τρίγωνόν ἐστι χῆ-
μα τρισὶ γραμμαῖς περατόμενον.

λη'. Εἰ μὲν γὰρ ἡ Εἰδοποιὸς ἐκείνη Διαφορὰ τὴν ὀνομα-
ἐκ τίνος γνωρίσματος ληφθεῖη, δι' ἧς ἂν τὸ προκει-
μενόν μοι τῶν ἄλλων ἀπάντων αἰ ἀντιδιασέλλοιτο, τῶδης Ὄ-
ρισμός· οἷον κύκλος ἐστὶ σῆμα, ἧς ἡ περιφέρεια πανταχόθεν ἐπίσης τῇ κέν-
τρῳ ἀφίσταται.

λς'. Εἰ δὲ τὴν Διαφορὰν εἰς δεῖξιν παραλάβοι τὴν ὀπρα-
μι τῇ τρόπῳ, καθ' ὃν τὸ Ὄρισὸν γίνεται, ἡ ὅπως ματιώδης.
ἐστὶ δυνατόν, Ὄρισμός προκύψει πραγματιώδης· οἷον
Κύκλος ἐστὶ σῆμα, ὅπερ ἀκτῖνος περὶ τὸ κέντρον
περιεχθεῖσιν καταγράφεται.

μ'. Εἰς αὐτὸν εὐδελον α. τὸν Ὄρισμὸν μὴ δεῖν εἶ-
ναι Ἀποφατικόν· ἔτω γὰρ ἐκ αὐτῶν ἄλλων ἀντι-
διασέλλοιτο τὸ Ὄρισὸν δι' ἐσιώδους ἰδέας (§. λζ'). β'.
καὶ μὴδ' ἐπὶ πλεον, μὴδ' ἐπ' ἔλατον τῷ Ὄρίσῳ, ἀλλ'
ἀντιτρέφοντα (1)· ἄλλως γὰρ ἐκ αὐτοῦ ὀρίσσει·

τὸ Κάτοπτρον ἀπὸρριμμένη, ὑπογράφω μόνον αὐτό· εἰ-
πὼν δ', ὡς μηχανὴ ἐστὶν εἰς τὸ ἥτοι ἦχω, ἡ διὰ τῆ
Ὁροδείκτη τὰς ὥρας σημαίνειν, ὀρίζομαι ἤδη αὐτό· τὸ
μὲν γὰρ ἐξ ἀλύσεως ἀπὸρρητοδαίεν τῷ τοίχῳ· ἐνίοτε, τὸ
δ' εἰς τὸ σημαίνειν τὰς ὥρας κατασκευάζομαι αἰεὶ τῷ
Ὁρωλογίῳ, ἐστ' ἂν ἡ τῆτο, προσήκει.

(1) Εὐτεῦθεν εἴτις τὸν κύκλον ὀρίσταιτο σῆμα

(§. λέ.) γ'. καὶ κυρίων καὶ ἐναργῶν φωνῶν συνίσταται, ἢ πάντως γ' ἤδη πρότερον ὀρισμένων.

ὅπως εὐ- μά. Εὐρίσκομεν δὲ τῆς ὀρίσματος ἦτοι διὰ πεί-
ρίσκονται ρας, ὁρῶντες τὸν νῦν ἐφιστώντες τῷ ὀρίσῳ, καὶ θεω-
οὶ ὀρίσμοι ρῶντες τί κοινὸν ταῖς ἄλλοις, καὶ τί ἴδιον ἔχει· ἢ κατ'
ἀφαίρεσιν τῶν τινὰς περιστάσεων παραλείποντες, ἢ
μεταβάλλοντες, ἢ καινὰς ἄλλας προσιδέμενοι. (1)

εἰ φεῖ υ- μβ'. Ἡνίκα ὁ ὀρίσμος ἐκ πείρας εὐρίσκηται,
πάρχει τὸ ἢ ἀπὸ τῆς ἔτι ἀνακαλυφθέντος ὀρίσμου κατ' α-
ὀριζόμενον

καμπύλη γραμμὴ πεπερατωμένον, καίαν ἐπίσημον νο-
σῆσει δὲ ὁ ὅρος ἔτος· ἡ γὰρ ἂν εἴποι ἀντιστρέφας, τὸ
καμπύλη γραμμὴ πεπερατωμένον χῆμα εἶναι κύκλον·
ἐπεὶ καὶ τὸ ὠρείδες καὶ ἄλλα τῶν χρημάτων περιέξει.

(1) Ὅρῳ φέρε δύο τινὰς, πιπράσκοντα δηλονότι καὶ
ἀνήμενον, ἄλλος ἐκ πείρας μαρτάνω, τῆτο τὸ συναλ-
λαγμα κοινὸν μὲν ἔχειν τοῖς ἄλλοις τὸ δεῖν τῆς συναλ-
λάσσοντας συνέρχεσθαι ἢ συμφωνεῖν, ἴδιον δὲ τὸ συμ-
φωνεῖν ἐπὶ τῷ συναλλασσομένῳ πράγματι, διὰ τίνος τι-
μῆς ἐν χρήμασι συνεσώσης ἡριζιμήμενους μετακομιθεσο-
μένῳ· διὰ πείρας τοῖνυν εὗρον τὸν ὀρίσμον, ὡς ἀνὴ
καὶ πρᾶσις συμφωνία ἐστὶ περὶ συναλλασσομένῳ πράγμα-
τος διὰ τίνων χρημάτων μετακομιζομένη ἀπὸ τῆς πιπρά-
σκοντος ἐπὶ τὸν ἀνήμενον. Εἰ δὲ παραλείψω τὴν τῶν
χρημάτων περίσασιν, ἔξω δὲ ὀρίσμον τῆς συναλλάγμα-
τος κατ' ἀφαίρεσιν ἐν γένει, ὅτι ἐστὶ συμφωνία περὶ
πράγματος συναλλαττομένη μετακομιθεσόμενη. Εἰ δὲ
γε μεταβάλωμι τὴν τῶν χρημάτων περίσασιν, καὶ πλά-
σαιμι τὸ πρᾶγμα δωρεὰν μετακομίζεσθαι, ἔχω τὸν τῆς
δωρεᾶς ὀρίσμον κτ. Εἰδὲ τελευταῖον περιστάσεις τινὰς
προδεῖν, οἷον τὸ μετακομίζεσθαι τὸ πρᾶγμα ὑπὸ συν-
θήκῃ, ὥς παρελθόντος τινὸς χρόνου, καὶ τῆς τιμῆς ἀπο-
δοσεῖς, ἀποκαταστῆναι, προκύψει ὁ τῆς ἐπαναπράσεως
ὀρίσμος.

φαίρουν ἀποδίδεται, τὸ Ὄρισὸν τῆς αὐτῆς ὑπάρχειν ἐκ ἄλλης ἀπαφήσειεν· ἡνίκα γοῦν ἦτοι μεταβολῇ, ἢ προσθέσει περιστάσεων ὁ Ὄρισμός ἐυρίσκηται, τότε δὴ καὶ ἀποδείξαι δεῖ ὡς ὑπάρχει τὸ Ὄρισόν· ἔτω γὰρ ἂν ὀρίσθῃ καὶ τὰ κατ' ἐπίνοιαν (1).

μγ'. Ἐκ δὴ τότε ἐπάγομεν α'. τὸς μὲν ὀρισμὸς τότε τῆς τῆ πρώτης γένεως βάσει ὡς ἀληθῶς εἶναι τῆς ἀποδείξεως καὶ τῆς εὐρεθισομένης ἀληθείας· β'. εἰ μὴν καὶ βάσει οἱ δὲ καὶ τὸς τῆ δευτέρας, πρὶν ἢ ἢ τῆ Ὄρισθ' ἀποδειχθῇ Ὄρισμοι. ὑπαρξίς (2).

μδ'. Ἐπεὶ δ' εἰς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας τὸ πλή- διαίρεσις
ρεις ιδέας ἔχειν ὅτι μάλιστα συμβάλλεται (§. κ.) τί·
τὰς δ' ἐκ ἂν ἔχοιμι, μὴ καὶ πάντων τῶν προσόντων
αὐταῖς γνωρισμάτων διακεκριμένας ιδέας ἔχων (§
κζ'), ὁδὸν τὴν εὐπροσώτατην πρὸς αὐτάς δείκνυσιν ἢ
διαίρεσις, ἀνάλυσις ἔσα τῆς καθόλου ιδέας εἰς πλείους
μερικὰς.

μέ. Α'. τὸ ὅλον ταιγαρεῖν διαιρεῖται εἰς μέρη· ὅπως διαι-
β'. τὸ γένος εἰς τὰ ὑπ' αὐτῷ εἶδη· γ'. τὸ ὑποκει- ρετέον.
μενον διὰ τῶν οἰκείων συμβεβηκότων, εἴτ' ἐν τρέπων·

(1) Ἐντεῦθεν φέρε δια πείρας μεμαθηκώς τὸ ὅρος μέρος εἶναι γῆς ἐξέχον ἐκ μορίων συνεχὸς ἑτερογενῶν, ἐδ' ὅπως αἰνῶμαι ἔπεισιν ἐνδοιάζειν περὶ τῆς τῶν ὀρέων ὑπάρξεως· μεταβαλὼν δὲ τὴν περίστασιν καὶ ἐννοήσας μέρος τι γῆς ἐξέχον, καὶ μορίων καθαρωτάτη χρυσῆ συνεχὸς, ἔχω μὲν Ὄρισμόν ὅρος χρυσῆ· ὁ γοῦν τυχὼν ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων ἡδύλας ὑπάρχει.

(2) Ὄρισθ' τὸδε τῷ κλεινῷ Οὐολφίῳ παρατετήρηται ἐν τῇ μελέτῃ περὶ μεθ. μαθημ. §. κα. κτ. κἀντεῦθεν δῆλον ὅτι καὶ νοεῖν περὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς τῆ Θεῶ ὑπαρξεως ἐκ τῆς τῆ τελειοτάτης ὄντος ιδέας.

δ'. τὸ συμβεβηκὸς διὰ τῶν ἰδίων ὑποκειμένων· ε'. τὸ αἰτιατὸν διὰ τῶν ἑαυτῆ αἰτίων· ζ'. τὸ αἴτιον διὰ τῶν οἰκειῶν αἰτιατῶν· ζ'. ἡ ποιότης διὰ τῶν ἰδίων ἀντικειμένων (1).

τὰ διηρη-
μένα μέλη
αὐτῆς ὀρι-
στέα.
μς'. Ἀλλ' εἰ μόνον διαιρετέα τὰ ὄντα, ἀλλὰ
δὴ καὶ καινοῖς ὀρισμοῖς καὶ τέτοις ἀντικειμένοις, τῶν
μελῶν τὴν διαφορὰν δεικτέον (2). ἀνθ' ὅτε γε δὴ καὶ
οἱ ἀποφατικοὶ Ὀρισμοὶ ἀνεκτοὶ ἐν τέτοις, οἱ ἄλλοι
ἐν κάκῃ τιθέμενοι.

Κανόνες
τῆς ὑγιᾶς
διαίρεσεως
μς'. Ἐκ δὴ ταύτης τῆς φύσεως τῆς διαίρεσεως
ἐπεται α'. τὰ μέλη τῆς διαίρεσεως δεῖν ἐμπεριέχεν
ὅλον τὸ διαρετόν· β'. τὰ μέλη εἶναι διεzeugμένα,

(1) Καὶ τὰ μὲν πρώτῃ παράδειγμα ἔσω· τὸ Γε-
ρὸν τῶν Γερουσιῶν διαίρεται εἰς αὐλὴν, εἰς ἅγια,
καὶ εἰς ἅγια τῶν ἁγίων· τὴν δὲ δευτέρῃ· τὸ ζῶον ἦτοι
ἄνθρωπος ἐστὶν ἢ κτῆνος· τὴν τρίτῃ· οἱ ἄνθρωποι ἦτοι
πεπαιδευμένοι εἰσὶν, ἢ ἀπαιδευτοί· τὴν τετάρτῃ· τὸ
ἀγαθὸν ἦτοι τὸ σώματος ἐστὶν, ἢ τῆς ψυχῆς· τὴν πέμ-
πτῃ· ἡ Γερά Γραφή ἢ Προφητικὴ ἐστὶν, ἢ Ἀποστολική·
τὴν ἕκτῃ· ὁ θεῖος λόγος, ἦτοι τὰ ἀμαρτήματα κατα-
δικάζει ὡς ὁ Νόμος, ἢ τὰς ἀμαρτάνοντας ἀνίστησιν, ὡς
τὸ Ἐγγέλιον· τὴν ἑβδόμῃ τελευταίου· ἡ ἀγάπη ἦτοι
πρὸς τὸν Θεὸν ἐστὶν, ἢ πρὸς ἑαυτὸν, ἢ πρὸς τὸν πλησίον.

(2) Οἱ Νομικοὶ φέρε διαίρεσι μὲν τὰ ὄντα εἰς σω-
ματικά καὶ ἀσώματα· ὁρῶν· τῆτο· ὀρίζονται δ', ἐκεῖνα
μὲν τὰ ἀφ' ὑποπίπτοντα εἶναι, ταῦτα δὲ τὰ μὴ ὑπο-
πίπτοντα ἀφ'· καὶ τῆτο ὁρῶν· ἔτω γὰρ ἀντικείμενοι
οἱ ὅροι τὴν διαφορὰν αὐτίκα ἐμφαίνουσιν. Εἰ δ' ὑπο-
γράφαι μὲν σωματικά μὲν εἶναι τὰ ἅπτα, ἀσώματα δὲ
τὰ ἐν Νόμῳ συνεζῶτα, ἀληθῆς μὲν ἂν εἴη ὁ ὅρος, εἰ
μὴν δὲ καὶ τῶ τῶν σωματικῶν ὅρῳ ἀντικείμενος· διὸ ἐδὲ
σαφῆ ποιήσει τὴν διαίρεσιν.

μηδὲ θάτερον θάτέρω ἐμπεριέχεσθαι· γ'. εἰς τοσαῦτα τὴν ἰδέαν λύειν μέρη, ὅσα αὐτὴ ἢ φύσις παρέρχει (1). δ'. τὴν διαιρετέαν ἰδέαν πρὸ τῆς διαιρέσεως ἀμφιβολίας οἴασθαι ἀπηλλάχθαι. ε'. μὴ διαίρεσιν, διάκρισιν δὲ λέγεσθαι τὴν μὴ τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ ἴδια μέρη διαιρῆσαν, ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνης τὰ διάφορα διακρίνουν σημαίνοντα.

μή. Α' δὲ περὶ διαιρέσεως ὑπεμνήσαμεν, αὐτὰ τι νοητέον
ταῦτα καὶ περὶ τῶν ὑποδιαίρέσεων· πειρατέον γεμῆν περὶ ὑπο-
ἀνευ ἀνάγκης μὴ πολλαπλασιάζειν τὰς ὑποδιαίρε- διαίρέσεων
σεις· καὶ γὰρ καὶ λίθου εὐμεγέθους ὅσῳ ἂν μάλλον
ἐκλεπτυνθῇ, τοσῶτον αὐτῇ τὸ μέγεθος τῷ νῶ ἢ
μὴν ἔσαι δυσπερίληπτον (2).

(1) Εὐτεῦθεν εὐδελον, ὅσον εἰκάσις ὁ περὶ τῶν διχοτομιῶν καιῶν τῶν Ρ' αἰσῶν· ἢ γὰρ ἂν καὶ οἱ Ἀνατομικοὶ κακῶς μὲν εἶησαν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἰς τρεῖς κοιλίας ἀνωτάτην φημι, μέσην καὶ κατωτάτην διαιρῆντες· ὀρθότερον δ' ἂν δύο ἀναπλάσειαν, ὅποτε καὶ ἡ φύσις αὐτὴ ἔχῃ δύο, ἀλλὰ τρεῖς συνεξήσατο.

(2) Οὐδῶς ὁ Σενέκας Ἐπιστ. πζ'. διαιρῆν καὶ κατατέμνειν ἐκείνην συμφέρει· ὥσπερ γὰρ τὰ μέγιστα, ἔτω καὶ τὰ ἐλάχιστα νοεῖν δυσχερές· εἰς φυλάς μὲν διακοσμεῖται ὁ δῆμος, εἰς ἑκατοντάδας δὲ ὁ στρατός· τὸ δ' ἐπὶ μείζον ἀξιοῦν, ῥᾶον νοεῖται εἰς μέρη διαιρῆν, ἅπερ, ὡς εἴρηται ἔτ' ἄπειρα τῷ ἀριθμῷ, ἔτε τῷ μεγέθει ἐλάχιστα εἶναι χρή· τότε γὰρ ἄγαν, καὶ τὸ ἥκιστα διαιρῆν τῆς αὐτῆς ἂν εἴη κακίας· κατὰ τῆς συγκεχυμένου τὸ εἰς κόνιν ἐκλελυττυσμένον.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ Κρίσεων καὶ Προτάσεων.

τὴ Κρίσις; μδ'. Οὐ γὰρ δύω ἰδέας ἀκριβῶς προειλημμέ-
 τὴ Πρότα- νας ἀλλήλαις ὁ νῦν παραβάλλη, καὶ ταύτας ἦτοι
 σις; συντίθῃσιν ἢ διαιρεῖ, ἀναφύεται ἡ Κρίσις (§. ια').
 ἡ δὲ Κρίσις διὰ φωνῶν ἐρμηνευομένη Πρότασις ἢ
 Ἀπόφανσις ἀκέραι.

μέρη τῆς ν'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ Κρίσις δύω ἰδέας ἀλλήλαις
 Προτάσε- παραβάλλει (§. μδ'), ἔπεται πᾶσαν Πρότασιν ἐξ
 ως, εἴτ' ἔν τ' ὑποκειμένῃ καὶ Κατηγορουμένῃ συνίσταται· τὸς δὲ ὅ-
 ὅροι. ρες τέτας ὁ ἔστι Σύνδεσμος ἀλλήλοις συνάπτει·
 καί τοι καὶ ἕτος, ὡς περὶ καὶ ὁ ὑποκείμενος πολλά-
 κας τῷ κατηγορουμένῳ ἐνυπολαμβάνει· κἀντεῦθεν ὅ-
 λη ἡ Πρότασις ἐκ μιᾶς ἢ δυεῖν λέξεων συνίσταται·
 οἷον ἡ Γῆ κινεῖται, ὅλῳ λα, νίφει, βρέχει.

τὴ ὑποκεί- νά. Ὑποκείμενον μὲν ἔν ἐστι, καὶ ἔτι κατηγο-
 μενον Κα- ρεῖται· Κατηγορούμενον δὲ τὸ κατ' ἐκείνῃ ἀγορευό-
 τηγορούμε- μενον εἴτ' ἔν λεγόμενον· Σύνδεσμος δὲ ὁ τὴν ὁρῶσιν
 του Σύνδε- τέτε Ὑποκειμένῃ καὶ τῷ Κατηγορουμένῃ, εἴτ' ἔν ὅπως
 σμος; πρὸς ἄλληλα ἔχουσι, δηλῶν.

ἡ Πρότα- νβ'. Οὐ γὰρ δύω ἰδέας παραβάλλων ἀλλήλαις, ταύ-
 σις ἦτοι τας ἦτοι οἷας συνάπτεσθαι ἀλλήλαις, ἢ ἀπ' ἀλλή-
 καταφατι- λων διαιρεῖσθαι, κρίνει (§. μδ'). κακείνως μὲν, ἡ Πρό-
 κὴ ἢ ἀπο- τασις Καταφατικὴ, ἔτω δὲ, Ἀποφατικὴ ἡ κέσεν, ἥς
 φατικὴ. γνώρισμα τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐ πρὸς τὸν Σύνδεσμον
 ἀναφερόμενον (1).

(1) Ὡς ἔν πρὸς τὸν Ὑποκείμενον ἢ τὸν Κατηγο-
 ρούμενον ἢ ἀρνήσις ἀναφέρεται, ἐκ Ἀποφατικῆς, ἀλλ'.

νγ'. Οὐ δὲ τρέπαν οἱ κρινόντες ῥαδίως κατανοῶσι καὶ ἤτοι Κα-
τὸν Κατηγορούμενον ἦτοι αἰ τῷ Ὑποκειμένῳ προσή- ἐσὲν ἢ Με-
κειν, ἢ μὴ, ἢ ποτὲ μόνον καὶ ὑπό τισι-περιστάσεσιν, ρικῇ, ἢ Ε'-
ὡσαύτως δὴ καὶ αἱ Προτάσεις ἐκείνως μὲν Καθόλου, νικῇ.
ἔτω δὲ Μερικαὶ ἀνακύπτουσιν· αἱ γὰρ Ἐνικαὶ εἴτ'
ἐν Καθ' ἑκάστω, αἱ τῶν ἀτόμων τι κατηγορεῖσθαι ἀν-
τί τῶν Καθόλου εἰσιν, ὁσάκις περὶ τοῦ χήματος ὁ
λόγος (1).

νδ'. Ἐστὶ δὲ ὅτε ἔχ' ὅπως εἰ προσήκει ὁ Κατη- Προτάσεις
γορεύμενος τῷ Ὑποκειμένῳ, ἢ ἐ; θεωρεῖμεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶ-
ὅπως αὐτῷ προσήκει, ἢ ἐ; διορίζομεν, καὶ τινικαῦτα πε.
δὴ αἱ Προτάσεις μετὰ τρόπῳ καλῶνται· οἱ δὲ τρό-
ποι τέσσαρες, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐνδεχόμενόν ἐστι, δυ-
νατόν ἐστι, καὶ ἀδύνατον ἐστὶ (2).

Ἀόριτος ἤδη ἡ Πρότασις, Καταφατικὴ οὕτως ἔστω· οἷον
ὁ μὴ μετὰ προσοχῆς τὰ πράγματα θεωρῶν, ἀπατάται·
οἱ Γαλαῖοι εἰσι Λοαμμί, τῆτ' ἔστι λαὸς ἐκ ἐμός.

(1) Ἐστὶ γὰρ ὅτε τῷ λόγῳ τῆς ὕλης μιμεῖσθαι
πεφύκασι τὰς Μερικὰς, ὁσάκις ἀμέλει ἢ παντὶ τῷ ἀ-
τόμῳ, ἀλλὰ τινι αὐτῷ μέρει προσήκει ὁ Κατηγορούμε-
νος· ὕτως ἡ μὲν Πρότασις, Σωκράτης ἔζησε, τῇ Κα-
θόλου· ἡ δὲ Σωκράτης ἐγένετο Σοφός, Σωκράτης κύνειον
ἔπιε, τῇ Μερικῇ ἔοικεν.

(2) Οἷον ἀναγκαῖόν ἐστι, τὸν ὀφθαλμὸν τῶν πρὸς
ὄρασιν ζητημένων τεθέντων, ὄραν· ἐνδέχεται ὕγιως ἔ-
χοντα τὸν ὀφθαλμὸν μὴ ὄραν· δυνατόν ἐστι πὸν κύκλον
τετραγωνισθῆναι· ἀδύνατον δύο ὄντα ἅπαιρα ὑπάρχειν·
Κεῖσθωσαν δὲ περὶ τέκτων οἱ ἐξῆς κανόνες· α'. αἱ αναγ-
καῖαι προτάσεις βάσις εἰσὶ τῆς ἰχυροτάτης καὶ ἐπ' εὐ-
θείας ἀποδείξεως· β'. αἱ ἀδύνατοι τὴν μὴ ἐπ' εὐθείας
ἀπόδειξιν παρέχουσιν, ἧς καὶ οἱ Μαθηματικοὶ ἐστ' ὅτε ἐκ
ἐλογεῖσι· γ'. αἱ λοιπαὶ Προτάσεις, εἴγε περὶ τῆς τοῦ

καὶ ἐκθετι-
καί.

νέ. Προσιθέασι καὶ ἐκθετικάς Προτάσεις· ὧν τὰς μὲν ἀποκλειστικὰς καλεῶσιν, οἷον μόνῃ ἢ πρίσις δικαιοῖ· τὰς δὲ ἐξαιρετικάς, οἷον πᾶν κτήμα παρεκ- τὸς τῆς ἀρετῆς ἀδέσβαιον· τὰς δὲ διωρισμένας, οἷον τὸν Ἐπίσκοπον, ἢ Ἀρχόντα, ζῆφει χερῶναι νομίζε- ται· τὰς δὲ συγκριτικάς, οἷον ἡ ψυχὴ κρείσσων τῷ σώματος.

διατὶ κατ'
ἐκθεσιν.

νς. Ἐκθετικάι δὲ ἦκυσαν α'. καθ' ὅτι ἡ κατα- ληπταί, εἰ μὴ εἰς δύο Προτάσεις ἀναλυθεῖεν· β'. διότι πολλάκις δοκῶσαι Καταφατικάι, τῇ δυνάμει εἰσὶν Ἀποφατικάι.

τίνες τῶν
Προτάσεων
καθόλου
ἀληθεύει.

νζ. Τοῖς δὲ τῇ ἐν ἐκάστῃ Προτάσει ἐνέσῃ δὴπε ὑποθέσει καὶ θέσει τὸν νῦν ἐφισῶσιν εὐδελον, εἰ ἡ Πρότασις Καθόλου ἢ Μερικὴ εἴη ἐκληπτέα· καὶ Θε- σις μένεσιν αὐτὴ ἡ Ἀπόφανσις· ὑπόθεσις δὲ, καθ' ἣν ἡ Ἀπόφανσις ἐσὶν ἀληθής· ἐφ' ὧν τηρητέον τα- τοῦ τὸν κανόνα· ὅσακις ἡ ὑπόθεσις, καθ' ἣν ἡ Πρότασις ἀληθεύει, ἐν αὐτῇ τῇ τῷ ὑποκειμένῃ φύ- σει ὑπεσιν, ἡ Πρότασις ἐστὶ Καθόλου· εἰ δ' ἐκτὸς τῆς τῷ ὑποκειμένῃ φύσεως δέοι ταύτην ζητεῖν, ἀ- δύνατον μὴ εἶναι τὴν Πρότασιν Μερικὴν (1).

ὅτι ἀποδείξεως ζητεῖται, ἔδεν, ἀλλ' ἢ τὸ πιθανὸν ἀ- ληθές παρέχεσιν· ὃ γὰρ ἐστὶν ἐνδεχόμενον, ἢ δυνατόν, ἐκ ἥδη καὶ ενεργείας ἐστίν.

(1) Ἐνταῦθεν ὁρῶνς ἀποφαινομαι, ὡς πᾶς ἀήρ ἐστὶ βαρὺς· ἡ γὰρ ὑπόθεσις ἐνταῦθα ἐκ ἐν ἄλλῳ υποτίθε- ται, ἢ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τῷ αέρος, ἐξ ἧς ἡ βαρυτης σαφῶς πηγάζει· ἐκ αὐτοφνηναίμην δ' ὅτι καὶ πᾶς ἀήρ ἐστὶ μανός· εἰ γὰρ μανωδῆναι δεήσει, ἄλλη δὲ τεθήσε- ται ὑπόθεσις, ἐκτὸς τῆς τῷ αέρος φύσεως, οἷον ἡ θερ- μότης· ρητέον ἄρα· τίς ἀήρ ἐστὶ μανός.

νῆ. Οἱ δὲ Μαθηματικοὶ καὶ οἱ μιμέμενοι αὐτὲς τιτὰ ἀξιό-
φιλόσοφοι ταῖς ἰδίαις Προτάσεσι καὶ ἰδία ἀποδιδόασιν ματα καὶ αἰ-
νόματα· αἱ γὰρ ἀμέσως ἐκ τῶν Ὁρισμῶν πηγάζονται. τήματα.
Ζεσται Προτάσεις Θεωρητικαὶ μὲν ἔσται, Ἀξιώματα·
Πρακτικά δὲ, Αἰτήματα καλεῖνται (1).

νδ'. Κάντεῦθεν εὐδῆλον ὅπως τά τε Ἀξιώματα. πότερον
καὶ τὰ Αἰτήματα δεῖξωσι εἰσὶν ἀνεπιδεῖν· ἀληθεῖς γὰρ ταῦτα
τῷ Ὁρισμῷ ὄντος, καὶ τὰ ἀμέσως ἐξ αὐτῶ πηγάζον-
τα ἀδύνατον μὴ εἶναι ἀληθῆ· πότε δ' ἀληθῆς, καὶ
πότε δεῖξωσι ἐπιδεῖν ὅ Ὁρισμός, εἴρηται ἀνωτέρω
(5. μβ.).

ξ'. Αἱ ἐκ παραβολῆς πλείονων ὄρων ἀναφυόμε-
ναι Προτάσεις, Θεωρητικαὶ μὲν ἔσται, Θεωρήματα, καὶ
πρακτικά δὲ, Προβλήματα ἀκέσται (2). Προβλή-
ματα.

ξά. Τῶν γεμῆν Θεωρημάτων καὶ τῶν Προβλη-
μάτων ἡ ἀλήθεια ἔχ' ἔτω προφανῆς, ὡς ἡ τῶν Ἀ-
δεῖται δεῖ-
ξεως.

(1) Ἐῶ φέρε Ὁρισμός. Κύκλος ἐστὶ σχῆμα, ὃ ἡ
περιφέρεια τῆ κέντρου πανταχῇ ἐπίσης ἀφίσταται· Εἰ μὲν
ἔν ἐντεῦθεν συναγαγοίμ, πᾶσαι αἱ ἀπὸ τῆ κέντρου ἐ-
πὶ τὴν περιφέρειαν ἀκτῖνες ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν, ἔχω
δὲ Ἀξιῶμα· εἰ δ' ἐπιφύροίμ· μίτε ἡ εὐθείας περὶ τὸ
κέντρον κινεμένης, κατὰγραφῆσεται ὁ κύκλος, ἔχω
Αἰτήμα.

(2) Ἐκ τῶν ὄρων φέρε τῶν Πόλων καὶ τῆ Ἰσημερι-
νῆ καὶ τῆ Ὁρίζοντος ἀλλήλοις παραβαλλομένων προφανῶς
ἀναφύεται Πρότασις· ὑπὸ τῆς Πόλης τόν τε Ἀρκτι-
κόν καὶ τὸν Ἀνταρκτικόν ἐξαμηνιαῖαι αἱ ἡμέραι ἐπίσης
καὶ αἱ νύκτες· ἰδὲ Θεώρημα· ἔτω καὶ τῶν ὄρων τῆς τε
Μεσημβρινῆς Γραμμῆς καὶ τῶν Κλιμάτων τῆ Κόσμου ἀλ-
λήλοις παραβαλλομένων Πρόβλημα εὐρίσκει, τῆς Με-
σημβρινῆς Γραμμῆς τεμνομένης Καδέτω, εὐρίσκονται
τὰ τέσσαρα γενικά τῆ Κόσμου μέρη.

ξιωμάτων ἔ τῶν Αἰτημάτων (1). Διὸ δὴ ἑκάτερα δειξέως χρηζέσιν.

τὸ Πόρισμα.

ξβ'. Εἰ δὲ νέοντι ἔκτινος Α'ξιώματος, ἢ Αἰτήματος, ἢ Θεωρήματος, ἢ Προβλήματος συνάγομεν, ἢ Πρότασις ἐκείνη καλεῖται Πόρισμα ἢ Συνέπεια· οἷον ἐκ μὲν τῷ Θεωρήματος ἐκείνου (δ. ξ'). ὁρῶς πορίζομαι ὑπὸ τὰς Πόλεις αἰεὶ ἴσας εἶναι τὴν νύκτα ἔ τὴν ἡμέραν· ἐκ δὲ τῷ Προβλήματος, πασῶν τῶν γωνιῶν δίχα τμηθεῖσων, δυνατόν εὐρεθῆναι τὰ τέσσαρα δεύτερα τῷ Κόσμῳ μέρη, ἰδὲ Συνέπεια.

τὸ Σχόλιον

ξγ'. Εἰ δὲ ἐξ ὑποδείγματος φέρε, ἢ ἐξ Ἰσορίας Πρότασις τις ἀναπτύσσεται, ἣτι τῶν ἄξιων σημειώσεως ἐπισυνάπτεται, τὸ τοῦτο καλεῖται Σχόλιον.

χρήσις

ταύτης

τῆς τῶν

Προτάσε-

ων διαιρέ-

σεως.

ξδ'. Καίτοι σπανιώτερον τῶν φιλοσόφων ταιαύτας ἐπιτιθεμένων ἐκάστῃ τῶν Προτάσεων προσηγορίας, (ὅ δὴ ἀκριδῶς πολλάκις οἱ περὶ τὰ μαθήματα παιῶσι.) συμβάλλεται γεμὴν, ὅποια τις εἴη τῶν Προτάσεων ἐκάστη, εἰδέναι· ἔτω ἔ γὰρ αὐτίκα δῆλον εἶσαι, εἰ, ἔ ποῖαι δειξέως χρηζέσιν.

ποσαχῶς

Πρότασις

ἀπὸ Προ-

τάσεως ἀ-

ναφύεται.

ξε'. Ἐπεὶ τοίνυν (ὁ προσεχῶς δέδεικται δ. νη.) ἐκ μιᾶς Προτάσεως ἄλλαι πηγάζουσιν. Ἰσέον ὡς τῷτο ἦτοι δι' Ἀντιστροφῆς γίγνεται, ἢ δι' Ἀντιθέσεως, ἢ διὰ Συλλογισμῶν (2).

(1) Γεννῶνται γὰρ ἐκ παραβολῆς διαφόρων ὄρων· τίνας δ' ὄρους εἶχον ἔγωγε, ἔ τίνας ἀλλήλοις παρέβαλον, ἔ ὅπως συνελογοισάμην, ἔ παντὶ ἐμφανές· τῷτο ἄρα δεῖξαι, τῷτ' ἔστι τὴν ἀπόδειξιν ὑποσυνάψαι ὀφείλω.

(2) Οἷον εἰδὼς, ὅτι πᾶς ἡὸς ὑπεξέστις ἄλλοτρίῳ νόμῳ ὑπόκειται, κατὰ τὰς κανόνας τῆς ἀντιστροφῆς οἶδα, ἔ, ὅτι τινες, ἔ πάντες οἱ ἄλλοτρίῳ νόμῳ ὑποκείμενοί εἰσιν ἡοὶ ὑπεξέστιοι, ἔ κατὰ τὰς κανόνας τῆς ἀντιθέ-

Ἀντιστροφή ἔν μεταθέσεις ἐς τὴν ὑποκει-
 μένη εἰς τὸν ἄρτον τῆ Κατηγορημένης, καὶ ταῦτα εἰς
 τὸν τῷ ὑποκειμένῳ, ἑκατέρας τῶν Προτάσεων μετὰ
 τὴν μετάθεσιν μενέσθης ἀληθῆς (1).

τίς ἐστὶν ἄν-
 τιστροφή;

Ξ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἀντισεφομένης τῆς Προτά-
 σεως ἑκατέραν ἔπειτα ἀληθεύειν ἐπ' ἀναγκῆς (δ. ξζ'),
 καὶ αἰεὶ δ' ἀληθεύει ἢ διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν ὅρων
 μόνων προκύπτουσα (δ. ξζ' (2)), εἰκὸς κανόνας τι-
 νὰς εἰς τὸτο φυλάττεσθαι, ὅτως ἔχοντας. Α'. τῶν
 Προτάσεων ἢ μὲν καθόλου ἀποφάσκουσα, καὶ ἡ μερι-
 κῶς καταφάσκουσα ὁρθῶς ἀντιστρέφουσιν ἀπλῶς. Β'.
 ἡδὲ καθόλου καταφάσκουσα εἰς τὴν μερικὴν ἀντιστρέ-

Κανόνες
 αὐτῆς.

σεως, ὅτι ψευδὴς ἡ Πρότασις ἦδε, καὶ πᾶς ἡὸς ὑπεξέ-
 σιος ἄλλοτρίῳ νόμῳ ὑπόκειται· τερεὶ δὲ συλλογισμῷ
 κατωτέρῳ ἐν οἰκείῳ τόπῳ ἐρῆμεν.

(1) Οἷον εἰ τὴν Πρότασιν τὴνδε· πᾶς ἡὸς ὑπεξέ-
 σιος ἄλλοτρίῳ νόμῳ ὑπόκειται ὅπως ἀντιστρέφαιμι, πᾶς
 ἄλλοτρίῳ νόμῳ ὑποκειμένος ἐστὶν ἡὸς ὑπεξέσσιος, μετετέ-
 θησαν μὲν οἱ ὅροι, ἦγε μὴν ἑτέρα τῶν Προτάσεων ψευ-
 δὴς· ἐκ ὁρθῶς ἄρα ἐγένετο ἡ ἀντιστροφή.

(2) Τὴν μὲν πρώτην ἀντιστροφὴν καλεῖσιν ἀπλὴν,
 τὴν δ' ἑτέραν κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ τὴν τρίτην κατ' ἀν-
 τίθεσιν· καὶ τὴν ἔτω χρήσιμον διδασκαλίᾳ σκοτεινοτά-
 τοις συγκαλύπτειν ὀνόμασι, καὶ κανόσι, καὶ σιγιδίοις·
 ἀλλ' ἡμῖν ἐχομένη λιρεῖν ἐν σπεδαίοις· ἰδὲ Παραδείγμα-
 τα· εἰ ἀληθὲς μηδὲν σῶμα εἶναι ἄπειρον, καὶ τι σῶμα
 εἶναι διαχωρητικόν, ἀληθές· αὐτὸν δὲ καὶ μηδὲν ἄπειρον εἶ-
 ναι σῶμα· (κατὰ τὸν α'. Καν. §. ξζ'). καὶ εἰ ἀληθὲς
 πάντας τὰς δοκίμους εἶναι ζυγῆς, ἀληθὲς καί τινας ζυγ-
 τὰς εἶναι δοκίμους (κατὰ τὸν β'. Καν. §. ξζ'). ὥσαυτάς
 εἰ ἀληθὲς μὴ πάντας ἀνθρώπους τεθνήξαι, ἀληθὲς
 πάντως ἔσθαι καὶ τινὰς μὴ τεθνήξομένους εἶναι ἀνθρώπους.

ψει· Γ'. ἡ δὲ μερικὴ ἀποφατικὴ ἀπλῶς ἀντιστρέφει· τῆς γεμῖν ἀρνήσεως ἐκέτι πρὸς τὸν Σύνδεσμον, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ὑποκείμενον φερομένης, ἔσαι δὴ καταφατικὴ.

εἰ μὴ καὶ ἀπλῶς ἐνίοτε ἀντιτρέψουσιν αἱ καθόλου καταφάσκειν. ξη'. Οὕτως ἐν πᾶσαι μὲν αἱ καθόλου καταφάσκειν Προτάσεις, τῆς ἐτέρας μερικῆς γενομένης, ἀντιστρέψουσιν (δ. ξζ'. β'), καὶ πᾶσαι δὲ καὶ ἀπλῶς, ἀλλ' ἐν αἷς μόνον, ἦτοι α'. ὁ Κατηγορούμενος τὸν τῷ Ὑποκειμένῳ ὁρισμὸν περιέχει (δ. μ'. β'), ἢ β'. ὁ ἕτερος τῶν ὄρων τὴν φαιτέραν προσεχῇ περιέχει αἰτίαν· ἢ γ'. τὴν διαφορὰν· ἢ δ'. ἰδίον τι, ὃ καὶ παντὶ καὶ μόνῳ καὶ ἀεὶ προσήκειν προόηλον (1).

Αντίθεσις τί; ξθ'. Ἐφ' οἷς καὶ ἄλλας Προτάσεις ἐκ τινων Προτάσεων συνάγομεν, καὶ τὸ ψεῦδος αὐτῶν γινώσκοντες διὰ τῶν Κανόνων τῆς Ἀντιθέσεως, παραβολῆς ἕως δυεῖν Προτάσεων ἦτοι ἀληθῶς ἢ χήματι μόνῳ μαχομένων ἀλλήλαις.

ποσαπλῇ ο. Καὶ ἐν τῶν Προτάσεων ἀλλήλαις παραβαλλομένων, τῶν μὲν καθόλου καταφασκεσῶν ταῖς μερικῶς ἀποφασκέσαις, ἢ τῶν καθόλου ἀποφατικῶν ταῖς μερικαῖς καταφατικαῖς, ἢ Ἀντιθέσεις ἡδὲ ἀντιφατικὴ ἦκεσε· τῆς δὲ καθόλου καταφατικῆς τῇ καθόλου ἀποφατικῇ παραβαλλομένης, Ἐναντία· τῆς δὲ μερικῆς τῇ μερικῇ, Ὑπεναντία (2).

(1) Ὁρθῶς ἐν ταυτασι τὰς Προτάσεις ἀπλῶς ἀντιστρέφω· πᾶν Πνεῦμα κατὰ ἐξὶ διανοητικὴ (κατὰ τὸν α'. λόγον δ. ξη.) πάντες οἱ πιστοὶ σώζονται (κατὰ τὸν β'. αὐτόθι) πᾶσα εὐθεὶα γραμμὴ ἐλαχίστη (κατὰ τὸν γ'. αὐτόθι) πᾶν βαρὺ ἐπὶ τὰ κάτω φέρεται (κατὰ τὸν δ'. αὐτ.).

(2) Καὶ τῆς μὲν Ἀντιφατικῆς Παράδειγμα ἔσα·

αά. Κανόνας δὲ τηρητέον ἐπὶ τέτων τῆς ἐφεξῆς· ἐκάστης Κα-
τῶν Ἀντιφατικῶν αἰεὶ ἢ μὲν ἀληθὴς, ἢ δὲ ψευδής. νότες.
τῶν δ' Ἐναντιῶν συμψεύδεσθαι μὲν ἑκατέραν ἐνδέχε-
ται, συναληθεύειν δὲ ἐδέποτε· τῶν δὲ Ἐπεναντιῶν
ἄμφω συναληθεύειν, ἢ μὴν δὲ καὶ ἄμφω συμψεύδε-
σθαι, δυνατόν.

οβ. Οἱ δὲ τεθέντες Κανόνες εἰς τε ἀληθείας εὐ-
ρεσιν καὶ τάξιν τῶν διαλέξεων, καὶ διάκρισιν τῶν ἀμ-
φισβητήσεων καὶ τῶν λογομαχιῶν ἀποτροπὴν θαυμα-
σὸν ὅσον συμβάλλονται (1).
χρησίς
αὐτῶν.

Τ Μ Η Μ Α Ε'.

Περὶ Συλλογισμῶν.

ογ. Εἶδομεν, ὅπως δύο ἰδέας ἀλλήλαις ὁ νῆς συνέχεια.
παραβάλλει· ὡς ἦν τρεῖς ἀλλήλαις συνάπτῃ, συλ-
λογίζεσθαι λέγεται (δ. ι.). Διὸ δὴ ἐχόμενον ἂν εἴη
περὶ Συλλογισμῶν ἡδὴ εἰπεῖν.

πᾶν ἀγαθὸν ἡδύ, καὶ πᾶν ἀγαθὸν ἡδύ· τῆς δ' Ἐναν-
τίας· πᾶν ἀγαθὸν αἰδίου, καὶ πᾶν ἀγαθὸν αἰδίου· καὶ τῆς
Ἐπεναντίας· τὸ ἀγαθὸν ἐστὶ τῆς ψυχῆς, καὶ πᾶν ἀγα-
θὸν ἐστὶ τῆς ψυχῆς.

(1) Ἐπειδὴ γὰρ εἰς εὖρεσιν τῆς ἀληθείας φέρεται
καὶ τὸ τί ψεῦδος εἶδέναι, ἐγνωσμένης τῆς ἀληθείας, δυ-
νάμει τῆς Ἀντιφατικῆς Ἀντιθέσεως, μάλ' ἀκριβῶς γι-
νώσκω τὸ τί ψεῦδος· ἐφ' οἷς, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀμφισβη-
τήσεσι καὶ διαλέξεσι τῶν Ἀντιφατικῶν Προτάσεων προῖ-
σθαι ὀφείλεσιν οἱ προσδιαλεγόμενοι, τότε μὴ γενο-
μένε, ὅλη ἡ ἀμφισβήτησις ἢ διάλεξις ἦτοι εἰς λογο-
μαχίαν τελευτήσει, ἢ μηδέτερον τῶν προσδιαλεγόμε-
νων τῷ πράγματι εὐσυχῆσαι ἐπ' ἀνάγκης.

ὅπως ὁ νῆς οδ'. Ἐπεὶ δ' ὁ νῆς ἐν τῇ τῶν Συλλογισμῶν δια-
 πρόεισιν σκευῇ, τῷ τῇ μεθόδῳ τῶν τριῶν χρωμένῳ Ἀριθ-
 ἐν τῷ συλ- μητικῷ παραπλησίως ἔχει (§. 9'. (1)), ὃ δὴ καὶ αὐ-
 λογίζεταιαι τὸ τὸ ὄνομα ὑπαινίττεται, ἔπεται ὥσπερ ὁ Ἀριθ-
 μητικός, εκδεδομένων δυεῖν ἐγνωσμένων ποσοτήτων,
 τρίτην ἐξάγει ἄγνωστον, ἔτω καὶ τὸν νῆν ἐν τῷ συλ-
 λογίζεταιαι ἐκ τῆς δυεῖν ιδεῶν πρὸς τινα τρίτην παρα-
 βολῆς συνάγειν ἦτοι συναπτέας αὐτάς ἢ διαίρετεας
 εἶναι (1).

Συλλογι- οέ. Ἐσι τοίνυν Συλλογισμὸς νοδὸς ἐνέργεια, δι
 σμός τί; ἧς αὐτὸς, γενομένης δυεῖν ιδεῶν πρὸς τρίτην παρα-
 βολῆς, ἦτοι συναπτέας αὐτάς εἶναι ἢ διαίρετέας γι-
 νώσκει.

τέτε οἱ ὁ- ος'. Δέον τοιγαρὲν τρεῖς ἐνταῦθα' ιδέας ἀλλή-
 ροι ἐκ ἄν λαις παραβάλλειν (§. οέ.). ἡμαρτημένον γὰρ ἔπεται
 εἶεν τέσ- προκύπτειν Συλλογισμὸν, ἢν τέσσαρας ιδέας αὐτῷ
 σαρες, ἐμπαράγοιμεν (2).

τίς ὁ ρος ος'. Αἱ δὲ τρεῖς ιδέαι αὗται λέξεσιν ἐρμηνευό-
 Μείζων, μенаὶ ὅροι καλεῖνται· καὶ τέτων Ἐλάττων μὲν, καθ'
 Ἐλάττων, Μέσος.

(1) Οὕτως ἔν ἐκ μὲν τῆς πρὸς τὸ σῶμα καὶ τὸν
 νῆν παραβολῆς τῆς ψυχῆς, ἅλις ἐπιγινώσκω τὴν ψυ-
 χὴν καὶ τὸ σῶμα μὴ ἔχειν συνάπτεσθαι· ἐκ δὲ τῆς πρὸς
 τὸ Πνεῦμα καὶ τὸν νῆν παραβολῆς αὐτῆς, αὐτίκα μαν-
 θάνω τὴν ψυχὴν καὶ τὸ Πνεῦμα δύνασθαι συνάπτεσθαι,
 καὶ διὰ τῆτο τὴν ψυχὴν μὴ εἶναι σῶμα, ἀλλ' εἶναι
 πνευματικὴν.

(2) Ὅπερ ὡς τὰ πολλὰ παρὰ τὴν τῶν φωνῶν ὁμο-
 νυμίαν συμβαίνει· ἐντεῦθεν κακῶς ἄντις συλλογίσαιτο.
 Πνευμάεσιν εἰσία διανοητική· καὶ τὸ τῆ οὖν ἄρα Πνεῦ-
 μα τοιαύτη εἰσία ἐστὶ· διαφορεῖς γὰρ ἐνταῦθα' ἡ φωνὴ
 Πνεῦμα λαμβάνεται, καὶ εντεῦθεν τέσσαρες ιδέαι ἐν
 Συλλογισμῷ παρεισάγονται.

ἔτι ζητεῖται· Μείζων δὲ, ὁ κατ' ἐκείνην ζητεῖται· καὶ Μέσος, πρὸς ὃν ἐκάτεροι παραβάλλονται καλεῖσθαι εἰώθει (1).

οἱ. Ἐπεὶ δ' αἱ τρεῖς ἰδέαι εἴτεν ὅροι ἐκ ἂν ἄλλοις πόσαι αἰ
 λως παραβάλλονται, ἢ εἰ καὶ ἕκαστος πρὸς ἕκαστον πα- τὴ συλλο-
 ρατεθεῖν, καὶ πάντα δὴ Συλλογισμὸν τέλειον ἐκ γισμῶν προ-
 τειῶν Προτάσεων ἀνάγκη συνίστασθαι· ὧν ἡ μὲν ἐκ τάσεις.
 τῆ Μείζονος καὶ τῆ Μέσου τῶν ὅρων συγχειμένη, Μεί-
 ζων· ἡ δ' ἐκ τῆ Ἐλάττωνος καὶ τῆ Μέσου, Ἐλάτ-
 των· ἡ δ' ἐκ τῆ Ἐλάσσονος καὶ τῆ Μείζονος, Συμ-
 πέρασμα ἦκεσε (2).

οδ'. Κάπειδ' ἡ τῆ συλλογίζεσθαι ἐνέργεια τῇ τις ἡ βάσις
 ἀριθμητικῇ πράξει ἔοικε (§. οδ.), καὶ τὴν αὐτὴν βά- τῆ Συλλο-
 σιν τῆτε Συλλογισμῷ καὶ τῆς Α'ριθμητικῆς εἶναι χεῖ- γισμῷ.
 ταῦτα δὲ τὰ ἐξῆς εἰσὶν Α'ξιώματα· α' τὰ τρίτω
 τινὶ ταυτιζόμενα, καὶ ἀλλήλοις ταυτίζεται· β'. τὰ

(1) Οἷον εἴ μοι εἴη βελομένῳ εἰδέναι, εἰ ὁ ἀνὴρ
 βαρὺς, κἀντεῦθεν τὰς ἰδέας ταύτας πρὸς τὴν τῶν σω-
 μάτων παραβάλλοιμι εὐρίψιν, ὁ μὲν ἀνὴρ Ὁρος ἔσται Ἐ-
 λάττων, κατ' αὐτὴν γάρ τι ζητεῖται· ὁ δὲ βαρὺς, Μεί-
 ζων, τῆτο γὰρ κατὰ τῆ ἀερος ζητεῖται· ἡ δὲ τῶν σω-
 μάτων εὐρίψις, Μέσος· πρὸς γὰρ ταύτην τὴν ἰδέαν αἰ-
 λοῖται δύο παραβάλλονται.

(2) Οὕτως ἦν Συλλογισμῷ συνεξηκότος ἐκ τῶν
 προτεθέντων ἤδη Ὁρων (§. οδ'. (1))

Τὸ τὰ ὑποκείμενα σώματα εὐρίβον ἐστὶ βαρὺ,

Ὁ ἀνὴρ εὐρίβει τὰ ὑποκείμενα σώματα,

Ὁ ἄρα ἀνὴρ ἐστὶ βαρὺς.

ἡ μὲν α'. Πρότασις ἔσται Μείζων, ἡ δ' ἑτέρα Ἐλάσ-
 σαν, καὶ ἡ ἐχάτη Συμπέρασμα.

τρίτε τινὸς διαzeugνύμενα, καὶ ἀλλήλων (1). γ'. τὰ καθόλου τινὸς ὑποκειμένε καταφασκόμενα ἢ ἀποφασκόμενα, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ περιεχομένων καθέκα-
σα ἤτοι καταφάσκειται, ἢ ἀποφάσκειται.

πόσα χή- π'. Οὐκὲν τῶν ὄρων ἔτω διατασσομένων, ὥς
ματα γεν- τὸν Μέσον ὑποκεῖσθαι μὲν ἐν τῇ Μείζονι, κατηγορεῖ-
νῶνται ἐν- δαι δὲ ἐν τῇ Εἰλάσσονι, ὁ Συλλογισμὸς τῷ α'. ῥη-
τεῦθεν. θήσεται χήματος· εἰ δὲ ὁ Μέσος δις τὴν τῷ Κατηγο-
ρεμένῳ χώραν ἔχει, τῷ δευτέρῳ· εἰδὲ δις ὑποκείτο,
τῷ τρίτῳ (2).

(1) Οὕτως ὁρθῶς συλλογίζομαι

τὸ Β ἐκ ἑσιν = Γ

4 + 3 ἐκ εἰσιν = $\frac{11}{2}$

τὸ Α ἑσιν = Γ

6 εἰσιν = $\frac{12}{2}$

τὸ Α ἐκ ἑσιν = Β

6 ἐκ εἰσιν = 4 + 3

καὶ φωνᾶς ἤδη ἀντικαταστήσας, σύζησον Συλλογισμόν.

ἢ ἡλὴ ἐ νοεῖ,

ἢ ψυχὴ νοεῖ,

ἢ ἄρα ψυχὴ ἐκ ἑσιν ὕλη.

ταυτὸν ἂν εἴη, ὡς ἂν εἰ φαίης· ἢ ψυχὴ καὶ ἢ ὕλη δια-
zeugνυνται τῷ τρίτῳ ἐκείνῃ· ἐκείνη μὲν γὰρ νοεῖ, αὐ-
τὴ δὲ ἢ· καὶ ἀλλήλων ἄρα διαzeugνυνται, τῷ τ' ἑσιν ἢ
ψυχὴ ἐκ ἑσιν ὕλη.

(2) Οὕτω Συλλογισμὸς τῷ μὲν α' χήματος ἐστὶ·

τὸ νοῦν ἐστὶ πνεῦμα,

ἢ ψυχὴ νοεῖ,

ἢ ἄρα ψυχὴ ἐστὶ πνεῦμα,

τῷ δὲ β'. ἀνάπαλιν·

τὸ σῶμα ἐ νοεῖ,

ἢ ψυχὴ νοεῖ,

ἢ ἄρα ψυχὴ ἐκ ἑστὶ σῶμα.

Καὶ τῷ γ'. ἐπὶ τέτοις.

ὅ,τι νοεῖ ἐστὶ πνεῦμα,

τὸ νοῦν ἑστὶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ,

πνεῦμα ἄρα τί ἐστὶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

πά. Τὸ μὲν ἐν α'. αἰ, ἅτε καθόλου τινὶ πρό- τάτων δια-
 σῆκον κατὰ τῆς ὑπ' αὐτὸ περιεχομένης (1) (§. π. 3), φορά.
 τὸ δὲ β'. ἐκ τῆς ἐναντίας (2) (§. π. 2), τὸ δὲ γ'. ἐκ
 τῆς ταυτισμῆς δυοῖν πρὸς τι τρίτον συμπεραίνει (3)
 (§. π. 1).

πρ'. Ἐξ ἑυδύλου ὡς α'. ἐν τῷ α'. χήματι τὴν Κανόνες
 μὲν Μείζονα αἰεὶ χεῖρ Καθόλου εἶναι, τὴν δὲ Ἐλάσ- τέτων τῶν
 σονα, Καταφατικὴν· β'. δὲ ἐν τῷ β'. τὴν μὲν Μεί- χημάτων.
 ζονα Καθόλου, τὴν δ' ἑτέραν τῶν Προκειμένων, καὶ
 τὸ Συμπέρασμα, Ἀποφατικὴν· γ'. ἐν δὲ τῷ γ'.

(1) Καλεῖσι δὲ τῆτο οἱ Λογικοὶ Κατηγορούμενον
 κατὰ παντός καὶ μηδενός, ὃ τῷ Κανόνι ἐκείνῳ συνίζα-
 ται· „τὸ καθ' ὑποκειμένης τινὸς καταφασκόμενον, ἢ
 „ἀποφασκόμενον, τὸ αὐτὸ καὶ καθ' ἐκάστης τῶν ὑπὸ τὸ
 „ὑποκειμένου περιεχομένων καταφάσκειται ἢ ἀποφά-
 „σκεται·

ἐντεῦθεν ὁρθῶς συνάγω

πάν ῥῆμα ὑπὸ τῶν ἰδίων γραμμῶν περιέχεται,

τὸ τετραγώνον ἐστὶ ῥῆμα,

τὸ ἄρα τετράγωνον ὑπὸ τῶν ἰδίων γραμμῶν περιέχεται.

τὸ γὰρ καθόλου κατὰ παντός ῥήματος καταφασκόμε-
 νον, ἀδύνατον μὴ καὶ κατὰ τῆς τετραγώνου καταφάσκε-
 σθαι· καὶ γὰρ καὶ τῆτο ὑπὸ τὸ τῆς ῥήματος γένος περιέ-
 χεται.

(2) Οὕτως ἐπεὶ ἡ ψυχὴ νοεῖ, ἡ δὲ ὕλη οὐ νοεῖ,
 συνάγω κατὰ τὸ β'. ῥῆμα τὴν ψυχὴν μὴ εἶναι ὕλην·
 τῶν γὰρ ἐναντίων ἀναντία εἰσὶ κατηγορητέα (§. οἷ'. 2).

(3) Οὕτως ἐπεὶ τὸ νοεῖν ἐστὶ πνεῦμα, καί τι νοεῖ
 ἐστὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, διὸ καὶ τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὄν, ἢ
 νοεῖ, ταυτίζεται τῷ πνεύματι, ὁρθῶς συνάγω, πνεῦ-
 μάτι εἶναι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ (§. οἷ'. 1).

τὴν μὲν Εἰλάσσονα Καταφατικὴν, τὸ δὲ Συμπέρασμα, Μερικὸν (1).

Γενικοὶ πῦ. Ὡς δ' αὐτῶς πρόδηλος ἔστι ὁ λόγος ἁ. καθ' ὃν ἐν τῷ Συλλογισμῷ ἔπλειες ἢ τρεῖς Ὁρεσ ἐγκωρεῖν ἐστὶ (§. 55.). ἔβ. δ' ὅ, τι ἐκ μόνων Μερικῶν, ἢ γ. ἐκ μόνων Ἀποφατικῶν Προτάσεων ἔδεν συναγεται (2). ἔδ. τι δὴποτε τῷ χεῖρον τῶν μερῶν τὸ Συμπέρασμα ἔπεται.

τί νοιτέον πρὸ. Ὅσα δὲ περὶ τρόπων καὶ ἀπαγωγῆς καὶ ἐκθέσεως ἀναγωγῆς τῶν Συλλογισμῶν παραδιδάσκει οἱ Λογικευόμενοι, ἐκ αἰτοπα μὲν, ἢ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, ἐδ' ἔτω γεμὴν ἀναγκαῖα ταῖς ἀκριβοῦς διαγνώσιν, ἃ ἡμῖν μέχει τῷδε εἴρηται.

(1) Καὶ ἔτι εἰσὶν οἱ Εἰδικοί Κανόνες, ἔς οἱ τὴν σεβρότεραν διδασκαλίαν μυστατόμενοι ἐκθενεῖν εἰώθασιν, ἀλλ' ἐν ὅτι μάλιστα ἐπωφελεῖς ὁσημέραι ἐμφαίνονται τοῖς φιλοπόνως περὶ τὴν τῆς ἀληθείας θήραν ἐχασιν· εἰ μὴ γάρ τις συλλογίσαιτο, πῶς ἂν ἄλλως τάληθες θηράσαιτο; καὶ μὴ ἐξακριβώσας τὰς τῆς ὑγιᾶς Συλλογισμῶν Κανόνας ἐναργῶς, πῶς ἂν πειδείη, ὡς ὀρθῶς συνελογίσαιτο; ὑγιᾶ ἔν καὶ τάδε, ὡς περὶ καὶ πλεῖστα ἄλλα κοινῇ τοῖς ἐφ' ἡμῶν ἀπαρέσκοντα.

(2) Ἐν μὲν γὰρ τῷ ἐκ μόνων Μερικῶν Προτάσεων συνεζηκότι Συλλογισμῷ, ἔτω συνάγω· τὰ τρίτε τινοὺς διαξευγνύμενα, ταῦτ' ἀλλήλοις ταυτίζεται· ἐν δὲ τῷ ἐξ Ἀποφατικῶν μόνων, τὰ τρίτε τινοὺς μηδὲν ὄντος πρὸς τὸ πρᾶγμα διαξευγνύμενα, καὶ ἀλλήλων διαξεύγνυται· ἄμφω δ' οἱ Κανόνες ἔτοι αἰτοποι (§. 55.) οἱ ἄρα ἐκ μόνων Μερικῶν ἢ Ἀποφατικῶν Συλλογισμοὶ αἰτοποι, τινὲς ἀνθρωποὶ εὐεидεῖς, ἔδεμία ὕλη νοεῖ, τινὲς ἀνθρωποὶ δυσειδεῖς, ἔδεν πνεῦμα ὕλη, τινὲς δυσειδεῖς ἄρκείων εὐειδεῖς, ἔδεν ἄρα πνεῦμα νοεῖ.

πέ. Ἐκείνο δὲ μᾶλλον ἐνταῦθα παρατηρητέον, Ἐνθυμήματα ὅτι πολλάκις συμβαίνει τῶν Προκειμένων παραλείπεσθαι τὴν ἑτέραν, ὡς ἐξυπακουμένην, καὶ ἔτις ἐκ Συλλογισμῶν Ἐνθυμήματα γίνονται. (1)

πε. Ἡν δὲ πλείονων Συλλογισμῶν Προτάσεις Σωρεΐτης. εἰρμῶ τινι ἀλλήλων ἔτω συνέχωνται, ὥς τῆς προτέρας τὸν Κατηγορούμενον τῆς μετ' αὐτὴν Ὑποκειμένου γίνεσθαι (2), ὁ Σωρεΐτης ἀναφέρεται· τρόπος δὲ

(1) Οἷον εἰπῶν· ἡ ψυχὴ νοεῖ, ἄρα Πνεῦμα· ἡ τὸ νοεῖν ἐστὶ πνεῦμα, ἡ ψυχὴ ἄρα Πνεῦμα, Ἐνθυμήματα ἔξεις, ὧν τὰς καταληφθείσας Προτάσεις οἶκοθεν ὁ νῦν βραδίως ἀναπληρώσει.

(2) Ἀληθῶς ἄρα πολλῶν ἐστὶ Συλλογισμῶν ἄσροισμα ὁ Σωρεΐτης ἔτος, εὐδεντοὶ καὶ εἰ διαλυθεῖν εἰς Ἐνθυμήματα, πολλῶν σαφέστερος εἶναι πέφυκεν· οἷον ἔστω Σωρεΐτης ὁ ἑξῆς·

Ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἡσία διανοητικὴ,
ἡ διανοητικὴ ἡσία ἐστὶ Πνεῦμα,
τὸ Πνεῦμα ἔκ ἐστιν ἐκτεταμένον,
τὸ μὴ ἐκτεταμένον ἔκ ἔχει μέρη παρὰ μέρη,
τὸ μὴ ἔχον μέρη παρὰ μέρη ἐστὶν ἀδιάλυτον,
τὸ ἀδιάλυτόν ἐστιν ἀθάνατον,
ἡ ἄρα ψυχὴ ἐστὶν ἀθάνατος·

σαφέστερος δηλονότι ἔσται διαλυθεῖς ἔτις εἰς Ἐνθυμήματα.

Ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἡσία διανοητικὴ, ἡ διανοητικὴ ἡσία ἐστὶ Πνεῦμα, ἡ ἄρα ψυχὴ ἐστὶ Πνεῦμα· τὸ Πνεῦμα ἔκ ἐστι τι ἐκτεταμένον, ἡ ἄρα ψυχὴ ἔκ ἐστιν ἐκτεταμένον· τὸ μὴ ἐκτεταμένον ἔκ ἔχει μέρη παρὰ μέρη, ἡ ἄρα ψυχὴ ἔκ ἔχει μέρη παρὰ μέρη· τὸ μὴ ἔχον μέρη παρὰ μέρη ἀδύνατον διαλυθῆναι, ἡ ψυχὴ ἄρα ἀδιάλυτος· τὸ ἀδιάλυτόν ἐστιν ἀθάνατον, ἡ ψυχὴ ἄρα ἐστὶν ἀθάνατος.

ἔτος τῷ συλλογίζεσθαι, ὥσπερ ὅτι μάλιστα εἰς ἀ-
πόδειξιν ἐπιτήδεος, ἔτω καὶ εἰς σόφισμα ἢ παραλο-
γισμόν εὐπετῶς ἐκπίπτων, ἵτοι Προτάσεώς τινος
τῶν μὴ ἀναγκαίως ἀληθῶν παρεισδυσάσης (1), ἢ
μόνον Ἀποφτικῶν ἑσῶν τῶν ἐν αὐτῷ Προτάσεων.

Συλλογι-
σμοὶ Σύν-
θετοί.

πρ'. Ἀλλ' ἔστιν ὅτε ἡ ἐν τῷ Συλλογισμῷ Μεί-
ζων Προτάσις ἐστὶ σύνθετος, καὶ ἵτοι Ὑποθετικὴ,
οἷον, εἰ ὁ ἀὴρ τὰ ὑπ' αὐτὸν θλίβει σώματα, ἐστὶ βα-
ρὺς ἢ Διαζευκτικὴ, οἷον ἡ καλῶς ἐλάλησα, ἢ κα-
κῶς ἢ Συμπλεκτικὴ, οἷον ἔδεις δύναται ἅμα καὶ Θεῶ
δαλεῦεν καὶ Μαρμωρῶν, καὶ τηνικαῦτα οἱ Συλλογισμοὶ
ἔτοι Σύνθετοί ὀνομάζονται.

Ὑποθετι-
κός.

πῆ. Καὶ οἱ μὲν Ὑποθετικοὶ ὀρθῶς ἔχουσι α'. εἰ
ἀληθὴς ἢ ἀκολουθία τῆς Μείζωνος β'. εἰ ἀπὸ τῆς
θέσεως τῇ ἡγεμένῃ ἢ θέσις συνάγοιτο τῇ ἐπομένῃ,
καὶ γ'. εἰ ἀπὸ τῆς ἄρσεως τῇ ἐπομένῃ, ἢ ἄρσις τῇ ἡγε-
μένῃ (2).

(1) Ἐντεῦθεν ἔν ἐυδήλον, ὅτι ἐνυπολαμβάνει ἡ
τῇ ἐπομένῃ Σωρεῖτε κακία.

Ἡ ψυχὴ ἐστὶ ἐν τῷ σώματι, ἐστὶν ἄρα ἐν τόπῳ· τὸ
ἐν τόπῳ ὃν συνεκτείνεται τῷ τόπῳ, ἡ ἄρα ψυχὴ
συνεκτείνεται· τὸ συνεκτεινόμενόν ἐστιν ἐκτεταμένον,
ἡ ψυχὴ ἄρα ἐστὶν ἐκτεταμένη· τὸ ἐκτεταμένον ἐστὶ
σῶμα, ἡ ἄρα ψυχὴ ἐστὶ σῶμα· ἐδὲ γὰρ ἀληθὴς ἡ
Πρότασις, τὸ ἐν τόπῳ ὃν συνεκτείνεται τῷ τόπῳ.

(2) Ὅθεν ὀρθῶς μὲν ἔχεται οἱ Συλλογισμοὶ ἔτοι
α'. εἰ ὁ ἀὴρ τὰ ὑποκείμενα θλίβει σώματα, ἐστὶ βαρὺς·
ἀλλὰ τὸ α'. ἀληθές, ἄρα καὶ τὸ β'. β'. εἰ ἡ ψυχὴ ἐκ
ἐστὶ πνεῦμα, ἔσαι δὴ ἐκτεταμένον· ἀλλὰ τὸ ὕστερον ἐκ
ἐστὶν ἀληθές, ἄρ' ἐδὲ τὸ πρότερον· τὸναντίον δὲ κακῶς
ἔχουσιν αἱ ἐφεξῆς ἐπιχειρήσεις· α'. εἰ ἦν ὁ Πέτρος ἐν
Ρώμῃ, ἦν ἐκεῖσε Ἐπίσκοπος· τὸ πρότερον ἀληθές,

πθ'. Καὶ ὁ Διαζευκτικὸς δὲ Συλλογισμὸς ὁρ- Διαζευ-
θῶς συνάγει, α'. εἰ τὰ μέρη τῆς Μείζονος Προτά- κτικός.
σεως ἀληθῶς διέζευκται· β'. εἰ ἡ αὐτὴ πᾶντα τὰ
ἀντικείμενα μέρη περιέχει· γ', εἰ ἀπὸ τῆς ἄρσεως
τῶν λοιπῶν ἐπὶ τὴν θέσιν ἐνὸς χωρεῖ, ἢ ἀνάπα-
λιν (1).

ι'. Ἐπὶ δὲ τέτοις καὶ ὁ Συμπλεκτικὸς Συλλο- Συμπλε-
γισμὸς, ἢ δέον συντεταγμένως, ἰχυρῶς συνάγει δα- κτικός.
κεῖ· α', εἰ ἂν ἡ Μείζων ἢ Ἀποφατικὴ· καὶ β', ἢ ἀπὸ τῆς
θατέρας θέσεως ἐπὶ τὴν ἄρσιν θατέρας μέρος χω-
ρῶμεν, ἢ τέναντίον (2).

ἄρα καὶ τὸ ὕψερρον· β', εἰ οἱ Ἰεδαῖοι ἦσαν Μωαμεθανοί,
ἦσαν ἂν ἄπιστοι· ἀλλὰ τὸ πρότερον ἐκ ἔστιν, ἄρ' ἐδὲ
τὸ ὕψερρον· γ', εἰ οἱ Ἰεδαῖοι εἰσι Μωαμεθανοί, εἰσὶν
ἄπιστοι· ἀλλὰ τὸ ὕψερρον ἀληθές, ἄρα καὶ τὸ πρότερον·
ὁ μὲν γὰρ α', τῶν Συλλογισμῶν κατὰ τὴν α'. ὁ δὲ β'.
κατὰ τὴν β'. ὁ δὲ γ', κατὰ τὴν γ'. Κανόνος ἀμαρτάνει.

(1) Ἐντεῦθεν ὁρθῶς μὲν ἔχει ὁ Συλλογισμὸς· ἡ
Ψυχὴ ἦτοι σῶμα, ἢ Πνεῦμα· ἀλλὰ σῶμα ἐκ ἔστιν, ἔ-
στιν ἄρα Πνεῦμα· ἢ ἀλλ' ἔστι Πνεῦμα, ἄρ' ἐκ ἔστι σῶμα·
κακῶς δὲ χωρεῖσιν οἱ ἐξῆς α'. οἱ Μωαμεθανοὶ ἦτοι βλα-
σφημῶσιν εἰς Χριστὸν, ἢ πιεύουσιν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ τὸ
πρότερον ἐ ποιῶσιν, ἄρ' εἰς Χριστὸν πιεύουσι· β'. εἰ με-
ταξὺ τῶ Ἐπιτρόπου καὶ τῶ ὁρανοῦ βρέφης οἰοῖται τις συμ-
φωνία παρεγχορεῖ, ἦτοι σιγῇ, ἢ ἐνάρδως τὸ βλέφος
συνήνεσεν· ἀλλ' ἐνάρδως ἐ συνήνεσε, σιγῇ ἄρα· γ'.
ἡ Ψυχὴ ἦτοι Πνεῦμα ἢ σῶμα· ἀλλὰ σῶμα ἐκ ἔστιν,
ἐδὲ Πνεῦμα ἄρα· ὁ γὰρ α'. τέτων τῷ α'. ὁ δὲ ἕτερος
τῷ β'. καὶ ὁ τελευταῖος τῷ γ'. Κανὸν ἀντίκειται.

(2) Εὐγε τοιγαρὺν συνάγει ὁ Σωτήρ. ἰδεῖς δύ-
ναται Θεῷ δελεῦσιν καὶ Μαμμωνῶ· οἱ φιλάργυροι Μαμ-
μωνῶ δελεῦσιν, ἄρ' ἐ δύναται δελεῦσιν Θεῷ· κακῶς δ'

Δίλημμα. γα'. Ἡν δ' ἐξ ἐκάστω τῶν μερῶν τῆς Διαζευκτικῆς Προτάσεως, ἢ τῆς ἔκτε Ὑποθετικῆς καὶ Διαζευκτικῆς μικτῆς νέαι συνάγονται Συνέπειαι, Συλλογισμὸς προκύψει ἄριστος Δίλημμα καλέμενος, ὃς δὴ ὅσω μάλιστα ἐς τὸ τὴν τῆς Θέσεως ἀτοπίαν ἀποδείξαι ἐπιτῆδεις, τοσούτω ῥαδίως καὶ εἰς Σόφισμα ἐκπίπτει· α'. εἰὰν τὰ μέρη μὴ ὥσιν ἀντικείμενα· β'. εἰὰν παραλειφθῶσί τινα· ἢ γ'. εἰὰν αἱ ἐξ ἐκάστω τῶν μερῶν Συνέπειαι μὴ ἐξ ἀνάγκης πηγάζωσιν (1)· ἢ δ'. εἰὰν μὴ ὥσι τῆς αὐτῆς δυνάμεως.

μετὰ τρό- γβ'. Περὶ δὲ τῶν μετὰ τρόπου καὶ ἐκθετικῶν
πε καὶ ἐκθε- Συλλογισμῶν ἔκ' ἑπείσι μνησθηγορεῖν· τὸν γὰρ τὴν
τικοί. ἡδὴ (Σ. νγ'. κτ.) ἡμῖν ἐρμηνευθεῖσαν φύσιν τῶν μετὰ τρόπου καὶ ἐκθετικῶν Προτάσεων ὁρθῶς ξυνιέντα, ἀδύνατον μὴ καὶ τὴν φύσιν τῶν Συλλογισμῶν τέτων διιδεῖν.

ἔχει ὁ Συλλογισμὸς ὁ ἐξῆς· δύναται τις τὸν Χριστὸν ὁμολογεῖν καὶ φαύλως ζῆν· ἄλλ' Ἰουδαῖοί τινες φαύλως ζῶσι, τὸν Χριστὸν ἄρα ὁμολογεῖσι· παντὶ γὰρ εὐδελον, ὥς ἔτος ἀμφοῖν τοῖς Κανόσι προσκρέει.

(1) Οὐκ ἔστι εὖ γε μὴν ὁ Σωτὴρ συλλογίζεται· ἥτοι καλῶς ἐλάλησα, ἢ κακῶς· εἰ μὲν κακῶς, τί ἐ μαρτυρεῖς; εἰ δὲ καλῶς, τί με δαίρεις; πάντας δὴ μικρὰς τὰς τῆ Διλήμματος Κανόνας ἡθετημένους εὐρήσεις ἐν τῷ τῆ Βίαντος ἐκείνῳ Διλήμματι· ἢν γνήμης, ἥτοι καλὴν γαμήσεις, ἢ αἰσχράν· ἄλλ' εἰ μὲν καλὴν, ἔξεις κοινὴν, εἰδὲ αἰσχράν, ἔξεις ποινὴν. εὖ φρονῶν ἄρα πάντως ἐγαμήσεις· ναὶ μὴν καὶ τῷ ἄλλῳ ἐκείνῳ· εἰ δίκην δικάξεις, ἥτοι καλῶς ἢ κακῶς δικάξεις· εἰ μὲν καλῶς, ἀνθρώποις προσκρέσεις· εἰ δὲ κακῶς, προσκρέσεις Θεῷ, ἐ δικάσεις ἄρα πάντως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Ἀληθείας καὶ τῆ ἀντικειμένου αὐτῇ
ψεύδους

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ Ἀληθείας ἐν γένει.

γγ'. Εἴτις ἐν ὁρθῶς ταῖς ἐνεργείαις ταύταις τῷ λόγος τῆς
νοῦς χεῖρο, καὶ τῷ λόγῳ δὴπε ἔτος ὁρθῶς διατελεῖ συνεχείας.
χεῖρομένος· ἀλλὰ γὰρ τῷ ὁρθῷ λόγῳ δύναμις ὄντος
τῷ ἀληθῇ ἐξ ἀληθῶν συνάγειν, ἀναγκαίως ἐχέσης
τῆς τῷ συναγομένη συνεχείας (ἴσορ. δ. β') ἐπε-
ταί τὸν ἔτω προῖοντα εὐρίσκειν τὴν Ἀλήθειαν, περὶ
ἧς ἡδὴ ῥητέον, βραχύτι ἀκριβεσερον.

γδ'. Ἡ ἐν Ἀλήθεια ἦτοι Μεταφυσικὴ ἐστίν, ἢ Ποσικῇ
Ἡθικῇ, ἢ Λογικῇ· τοῖς μὲν ἐν Μεταφυσικοῖς ἀλη- ὁ Ἀλήθεια
θές λέγεται, τὸ τὴν αὐτῷ ἀνέκασαν ἐσὶαν ἔχον·
ἔτως ὁ Χριστὸς ἀληθὴς Θεός, καὶ ἀληθὴς ἄνθρωπος
λέγεται· τοῖς δὲ Ἡθικοῖς Ἀληθείαι ἐστίν ἢ τῶν τε
λόγων καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων συμφωνία μετὰ
τῶν νοημάτων τῆς ψυχῆς· ὁθεν ὁ μὲν, ὁ νοεῖ, λέ-
γων, ἀληθές, ὁ δ' ἄλλο μὲν νοῶν, ἄλλο δὲ λέγων,
ψεῦδος λέγων ἀλίσκεται· ἀλλ' ἡμῖν ἡδὴ περὶ τῆς
Λογικῆς Ἀληθείας ἐνταῦθα ὁ λόγος.

γε'. Αὕτη δὲ συμφωνία τις ἐστὶ τῶν ἡμετέρων ἐ- τί τοῖς Λο-
δεῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων (1)· ἐνθεντοί, ἢν πύργον γικοῖς ἀ-
λήθεια καὶ
τί ψεῦδος;

(1) Ἐστὶν ἄρα ἡ Ἀλήθεια ἐν τῷ πράγματι, ὡς ἐν
βάσει· ἐν τῇ διανοίᾳ, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ· καὶ ἐν ταῖς
φωναῖς, δι' ἃν τὰ τῆς ψυχῆς ἐρμηνεύομεν νοήματα.

φέρει, ἢ σφαιροειδές τι νοήσω, τὰ δὲ ἀληθῶς ἢ τοιαῦτα, τῆς Ἀληθείας τυχεῖν φημί· συμφωνῶσι γὰρ τοῖς ἀντικειμένοις αἱ ἰδέαι· τῶντινόν δὲ ψεῦδος ἀσυμφωνία ἐστὶν ἰδεῶν πρὸς τὰ ἀντικείμενα.

ἀλήθεια Ἰ. υἱ. Ἡ τοίνυν ἀλήθεια, ὡς περὲν καὶ τὸ ψεῦδος δέας, Κρί- ἦται ἐν τῇ ἀπλῇ Ἰδέᾳ ἐστὶν, εἰ ἔτω τι νοῶ, ἢ ἐστὶν, ἢ σεως, Συλ- ἐκ ἔστιν (1)· ἢ ἐν τῇ Κρίσει, ὡς ὅταν συνάπτω μὲν λογισμῷ. τὰ συναπτά, διαίρω δὲ τὰ διαίρετά, ἢ ἀνάπαλιν· ἢ τελευταῖον ἐν τῷ Συλλογισμῷ, ὅσάκις ὀρθῶς κατὰ τε σχῆμα καὶ ὕλην συλλογίζομαι, ἢ τῶντινόν.

πότε λέ- υἱ. Ἡ δὲ τῆς Κρίσεως ἀλήθεια ἀπαιτεῖ ἄ. γοιτ'· ἂν τῶν Ἰδεῶν συνάπτειν μὲν τὰς συναπτάς, διαζευ- ἀληθείας ἢ γινῆναι δὲ τὰς διαζευκτέας· ὅσον τὸ πῦρ ἐστὶ θερμόν· Κρίσις. τὸ πῦρ ἐκ ἔστι ψυχρόν· β'. ἔτω τε συνάπτεσθαι καὶ διαζευγνῆσθαι τὰς Ἰδέας, ὥστε μὴ τὰ μὲν καθόλου μερικῶς, τὰ δὲ μερικὰ καθόλου ἀπαγγέλλειν· ὅσον πάντα τὰ χήματα γεγραμμέναι περιέχονται· τινὰ χήματά εἰσι Κανονικά.

αποσυχῶς υἱ. Ἐντεῦθεν δ' αὐτοφανές τὸ ψεῦδος ἦτοι τῇ ἢν λέγοιτο ποιότητι τῶν Προτάσεων, τῶν ἐστὶ τῇ καταφάσει καὶ ψευδῆς ἢ ἀποφάσει, ἢ τῇ αὐτῶν ποσότητι, εἴτ' ἐν τῷ καθόλου καὶ τῷ ἐν μέρει τῶν Προτάσεων ἐνυπολαμβάνειν (2).

ὡς ἐν σημείῳ· Γ'ω. Ἄνδρ. Σχμμεδτ. Μεταφυσ. Μ. γ'. §. δ'. σελ. 50.

(1) Εἰ γὰρ καὶ εἰσὶν οἱ τὴν ἀλήθειαν ἐν μιᾷ συνίστασθαι ἰδέαι ἐ παραδέχονται, ἀλλ' ἐπειδὴ ψευδὴς ἰδέα λέγεται ἢ τῷ ἀντικειμένῳ ἀσύμφωνος, τὸ μὴ ἀληθῆ τὴν αὐτῷ σύμφωνον εἰπώμεν; ἔκκεν τὸ μὴ καὶ τῇ ἰδέᾳ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος εἶναι φῶμεν;

(2) Οὕτως ἢν εἴπω, τὸ πῦρ ἐστὶ ψυχρόν· τὸ πῦρ

υψ'. Ἰνα δὲ ἀληθεύσῃ οἱ Συλλογισμοὶ· πότε ἀληθεύον τῷ τε χήματι καὶ τῇ ὕλῃ ὁρθῶς αὐτὸς ἔχειν· οὗτος ὁ Συλλογισμὸς (Σ. υψ'.) ἔσαι γὰρ ψευδὴς Συλλογισμὸς, ὅτε ἀθε· λογισμὸς τεμνένων τῶν συλλογιστικῶν κανόνων, ἥτοι κατὰ χήμα (Σ. πγ'. κτ.) ἢ τὸ γε τῇ ὕλῃ ἀνῆκον, ἢ ἐτέρα τῶν Προκειμένων ἐκ ἔστιν ἀληθὴς (1).

ρ'. Καὶ τοῖτοι δὴ ψευδοσυλλογισμοί· εἰσιν οἱ Παραλογισμοὶ καὶ τὰ Σοφίσματα· ὧν ἐκεῖνοι μὲν Συλλογισμοί· λογισμοί· εἰσιν ἥτοι ἐξ ἀληθῆς ἢ ψευδῆς ἀρχῆς ψευδῆς συνάγοντες Συμπέρασμα· διὸ καὶ ὑπὸ προχήματι ἀποδείξως ἐξαπατῶσι (2).

ἐκ ἔστι θερόν· τὸ ψευδὸς τῇ ποιότητι ἐνυπολαμβάνει τῶν Προτάσεων· ὃ γὰρ ἔχῃ μὴ ἀποφῆσαι, τῷτο καταφάσκω, καὶ ἀποφάσκω, ὃ εἴδω καταφῆσαι· τὸναντίον δὲ ὅταν λέγω· πάντα τὰ χήματά· εἰσι Κανονικά· τινὰ χήματα γραμματῶς περιέχονται· τὸ ψευδὸς ἐν τῇ ποσότητι λαμβάνει· ἐνταῦθα γὰρ, ὃ τισὶ μὲν προσήκει, πᾶσιν ἀποδέδοται· ὃ δὲ πᾶσι, τισί.

(1) Ἐκ μὲν γὰρ ἀληθῶν Προκειμένων δυνατόν ψευδῆς προκύψαι Συμπέρασμα, τῷ χήματος, ἢ τῆς ἀκολουθίας ἡμαρτημένως ἔχόντων· οἷον ἐδεῖς τῶν Χριστιανῶν Μαρτύρων ἦν Ἰνδαῖος, ἐδεῖς Ἰνδαῖός· εἰσι Χριστιανός, ἐδεῖς ἄρα τῶν Χριστιανῶν Μαρτύρων ἦν Χριστιανός· καὶ ψευδῶν δὲ Προκειμένων δυνατόν ἀληθὲς προκύψαι Συμπέρασμα κατὰ συμβεβηκός· οἷον ὁ πιεζὼν τὴν τῷ Κόσμῳ δημιουργίαν· εἰσι Χριστιανός· ὁ Αὐτογενὴς πεπίστευκε τὴν δημιουργίαν, ἦν ἄρα Χριστιανός· ὁπνηκα δὲ τό, τε χήμα καὶ ἡ ὕλη ὁρθῶς ἔχη, τῇναυτα δὴ ἀληθείαςτον, ὡς ἐξ ἀληθῶν Προκειμένων ἀδύνατον μὴ προκύπτειν ἀληθὲς Συμπέρασμα.

(2) Τοῖτος ἦν ὁ ἀνωτέρω προτεθεὶς ἐκεῖνος· ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἐν τῷ σώματι, ἄρα ἐν τόπῳ· τὸ ἐν τόπῳ συνεκτεταταί τῷ τόπῳ· τὸ συνεκτεταμένον ἐστὶν ἐκτεταμένον, ἢ ἄρα

τὴ Σόφισ-
μα;

εἰ. Τὰ δὲ Σοφίσματα τέμπαλιν Συλλογισμοί
εἰσιν, οἷς τινες ἐν χήματι πιθανότητος ἐξαπατῶν-
ται, ἀνθ' ὅτε γε δὴ καὶ εἰροφαί καὶ ἐξαπάται καλεῖ-
σθαι εἰώθασιν (1).

Ψυχὴ ἐστὶν ἐκτεταμένη· ἐνταῦθα ὑπὸ προλήματι ἀπο-
δείξεως ἐκ ψευδεστάτης ἀρχῆς, ὅτι τὰ ἐν τῷ τῷ
τότῳ εἰσὶ συνεκτεταμένα, προκύπτει ψευδὲς Συμπέ-
ρασμα, ὅτι ἡ Ψυχὴ ἐστὶν ἐκτεταμένη· εἰδὲ τις τὸναντίου
συλλογίσαιτο· Πᾶν βαρὺ θλίβει τὰ σώματα· τὸ τὰ
σώματα θλίβον, ἤτοι πιέζει αὐτὰ ἀδυνεστερα ὄντα, ἢ
θραύει· ἀλλ' ὁ αἷρ τὰ ἀνθρώπινα σώματα, καὶ ἀδυνε-
στερα ὄντα, ἥτε πιέζει, ἥτε μὴν θραύει, ἅρ' ἐκ ἑσὶ βα-
ρὺς, ὁμοίως εἰσβαλεῖ Παραλογισμόν· ἐκ γὰρ ἀληθὲς
ἀρχῆς, ὅτι τὰ βαρὺ θλίβει τὰ σώματα, συνάγει
ψευδὲς Συμπέρασμα, τὸν αἶρα μὴ εἶναι βαρύν.

(1) Τίς γὰρ ἂν πισεύσειεν ἀποδείξεως εἶδος ἐμ-
φαίνειν τὸν ἔτω συλλογιζόμενον; ὅστις ἐκ ἀπώλεσεν ἔ-
χει, σὺ κέρατα ἐκ ἀπώλεσας, κέρατα ἄρα ἔχεις· ἐ-
κείως γὰρ ὁ τοιῦτος καὶ κατὰ σπουδὴν ἐξαπατᾷ, ἵνα
τοῖς ἄλλοις δόξῃ ἀγχινέστερος, κἀντεῦθεν οἱ τοιῦτοι
Συλλογισμοὶ Σοφίσματα ἦκεσαν· Σοφισταὶ γὰρ τὸ πά-
λαι πάντες οἱ σοφίαν ἐπαγγελλόμενοι ἐλέγοντο· μετὰ
δὲ τῆς Σακράτης χρόνης διὰ τὴν ἐπίσημον τῶν τότε
περιόντων Σοφιστῶν ἀβελτηρίαν, ἐξεβενεῖσθαι τετὶ τὸ
ὄνομα ἤρξατο, καὶ τοῖς ψευδοφιλοσόφοις μόνοις δίδο-
σθαι· τέτῳ τῆς χαρακτῆρας ἐξηγήσατο Πλάτων ἐν
τῷ Σοφιστῇ. Θεμιστοῦς λόγ. δ'. οἷς συνεπτέαι αἱ ἡμέ-
τεραι διατριβαὶ περὶ τῶν τῆς ἀληθὲς καὶ ψευδὲς σοφίας
χαρακτῆρων ἐν Συλλογ. Συγγραμμάτων σελ. 113. κτ.
κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τῶν Χριστιανῶν αἰῶνα καὶ μετέπει-
τα σεμνὴ αὖτις ἡ τῶν Σοφιστῶν προσηγορία ἤρξατο γίγ-
νεσθαι, ἔτω καλεμένων τῶν τὴν φιλοσοφίαν τῇ ῥητορικῇ
συναφάντων· τέτε ἀποδείξεις ἂν εἶεν οἱ τῷ Φίλοφράτῃ
καὶ Εὐναπίῃ βίοι Σοφιστῶν.

εβ'. Λανθάνει δὲ τὰ Σοφίσματα ἥτοι παρὰ ποσὺν πλὴν τὴν λέξιν, ἢ παρὰ τὰ πράγματα· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν τὰ Σοφίσματα. νηπιώδη, καὶ ὑδνεα, ἀλλ' ἢ τὸν ἀβελτερώτατον διαβακολεῖ· ταῦτα δ' ἂν εἴη θεωρίας τινὸς ἄξια.

ργ'. Καὶ παρὰ μὲν τὴν λέξιν λανθάνει τὸ Σό- Σοφίσμα· φισμα, ὅσακις ἦτοι α'. ἐν τῇ λέξει ἀμφιβολία· ἢ β'. τα τῆς λέξεως. ἐν φράσει Διπλῶν, ἢ γ'. σχῆμα τῆς λέξεως διάφορον· ἢ δ'. ἔννοια σύνθετος καὶ διηρημένη συγκαταμνηνυται (1)· οἷς δὲ ἅπασιν ἢ τῶν τεττάρων ὅρων κακία (§. πγ'). ἐμφαίνεται.

εδ'. Ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς πράγμασι λανθάνει τὸ Σοφίσμα- Σόφισμα, ὅσακις ἦτοι ε'. πλείους ἐρωτήσεις συν- τα, ἐν τοῖς θένται εἰς μίαν· ἢ ζ'. ἢ τῷ ζητήματος μεταβαλλε- πράγμασι, τῶν κλά- ται κατὰ σεις· ὧν τὸ μὲν προτερον Πολυζήτησιν σεις α'. ἢ Σόφισμα πλειόνων ἐρωτήσεων, τὸ δὲ ὑστερον Ἐτεροζήτησιν ἢ τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν ὀνομάζουσι (2).

(1) Οὕτω τῶν Ρωμαίων τὸ Σόφισμα, ὃ κατὰ τὴν Ἀντιόχου ἐχρήσαντο, ἀμφιβολίαν νοσεῖ, τῷ τὸ ἡμισυ τῶν αὐτῶ νεῶν δῆναι ἐπαγγεῖλαμένε αἱ νῆες εἰς διχοτομητέαι, ὑπέχετο δὲ τῷτο Ἀντιόχος, αἱ ἄρα αὐτῆς νῆες διχοτομητέαι· Διπλῶν δὲ τῆς φράσεως φρεναπατῶσιν οἱ Ρῶμης, ἐν οἷς ἐπιχειροῦσιν· τελευταῖον σχῆμα τῆς λέξεως διάφορον ἐστὶν ἐν ἐκείνῳ τῷ ἡλιθίῳ ἐπιχειρήματι· ὁ Ταῦρος μυκάται, ὅρος τί ἐστὶ Ταῦρος, ὅρος τι ἄρα μυκάται· πρὸς ταῦτα τὰ εἶδη καὶ πλείους ἀμφιβόλους χρησμὸς ῥαδίως ἀνάξεις· τελευταῖον κατὰ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν προσέπειξεν ὁ ἥρως, ἀγροῦσκον πείρων πατέρα μὴ τρία, ἀλλὰ πέντε ἐν τῇ λοπάδι εἶναι ὡς· ὅπερ εἰς τρία ὡς, ἐκεῖ εἰς καὶ δύο· τρία δὲ καὶ δύο εἰς πέντε, ἄρα τὰ τρία τὰδε ὡς εἰς πέντε.

(2) Πολυζήτησιν, εἴτ' ἂν Σόφισμα πλειόνων ἐρωτήσεων ἐγκρύπτει τὸ ἐπιχείρημα τοδε· ὅς κε ἐπαύσα-

β'. ἐξ. Ἐν τοῖς πράγμασι δὲ Σόφισμά ἐστι, καὶ ὅπου ζ'. ἦτοι ἀποδείκνυται τι ἐκ τινος τέως ζητημένον· ἢ ἡ. τὸ Συμπεράσμα μὲν ἐκ τῶν Προκειμένων, αἱ Προκείμεναι δ' αὖ πάλιν ἀπὸ τοῦ Συμπεράσματος δεικνύνται· ἢ θ'. ἢ ἀκολουθία ἐκ εὐδοῦται· ἢ ι'. ἀπὸ τοῦ κατὰ τινα λόγον ἀληθείας ἐπὶ τὸ ἀπλῶς ἀληθὲς φέρεται τῷ επιχείρημα· ὣν τὸ μὲν ζ'. ἐκεῖνο γένος τὸ Ἐν Ἀρχῇ Αἰτεῖσθαι, τὸ δὲ ἡ. Κύκλος, τὸ δὲ θ'. Σόφισμα παρὰ τὴν Συνέπειαν, καὶ τὸ ι'. Σόφισμα ἀπὸ τοῦ κατὰ τι ἐπὶ τὸ ἀπλῶς ἤκυσεν (1).

γ'. ρς. Οὐδὲν δὲ ἦττον ἐξαπατῶσι καὶ οἱ ια'. ἐκ τοῦ κατὰ συμβεβηκός ἀπλῶς τι συνάγοντες· ἢ ιβ'. τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον ἀποδίδοντες (2).

Ἀλήθεια βε-
βαία καὶ Πι-
θανή.

ρς'. Τῆς δὲ Ἀληθείας ἡ μὲν ἐστὶ Βεβαία, ἡ δὲ Πιθανή· Βεβαία μὲν ἡ ἦτοι αἰδήματι ἀνεπιλήπτω,

κλέπτω, κλέπτει· ὁ Κάτων ἐκ ἐπαύσατο κλέπτω, ὁ Κάτων ἄρα κλέπτει. Ἐστὶ γὰρ ζήτημα τὸ μὲν, εἴποτε κέκλοφε Κάτων, εἴτ' ἐπαύσατο κλέπτω· τὸ δὲ, εἰ δὲ ὅ,τι ἐδὲ τὴν ἀρχὴν ποῦ ὁ Κάτων ἔκλεψε, διὰ ταῦτ' ἐπαύσατο κλέπτω· τὸ δὲ εἶδος τῆτο τοῦ Σοφισματος τῷ ἀρχαίῳ τῷ διαλέγεσθαι τρόπῳ τῷ Σωκρατικῷ τῷ δὲ ἐρκτήσεων συνεσηκότε μάλιστα παρένεχάρε.

(1) Παρὰ δὲ τὴν Συνέπειαν Σόφισμα ἐστὶ. Πᾶν γεννητὸν, καὶ φθαρτὸν· ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐστὶ γεννητὴ, ἡ ψυχὴ ἄρα φθαρτή· ἀπὸ δὲ τοῦ κατὰ τι ἐπὶ τὸ ἀπλῶς συνάγειν οἱ ἔτα συλλογιζόμενοι· ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ θνητός· ἀλλ' ἡ ψυχὴ μέρος ἀνθρώπου, ἡ ἄρα ψυχὴ φθαρτή.

(2) Ὅθεν ἄλογος ἡ ἐπιχείρησις ἐκεῖνη· ἐξ ὅτις μαίνεται, ἐκεῖνό ἐστι κακόν· ὁ πίνων ἐντεῦθεν μαίνεται, τὸ ἄρα πίνειν ἐστὶ κακόν· ἐδὲ μᾶλλον ἀνεκτὸς ὁ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐκεῖνος Συλλογισμὸς τῶν Ἑθνικῶν· ὅτε ὁ Χριστιανισμὸς ἢ ἐν Κόσμῳ μυρία δεινὰ τὴν γῆν τῶν

ἢ βεβαία καὶ αὐτοφανεῖ ἀρχὴ ἐρεϊδομένη· Πιθανὴ δὲ,
ἢ τῇ ὑποθέσει, οἶονεὶ βάσει ἐποικοδομημένη (1).

εἰ. Ἡ γὰρ Πιθανὴ Ἀληθεῖα ἦττον, ἢ ἡ Βε- εἰτινοςἀξία
βαία πείθει τὸν νῦν· ἐχ' ἦττον γεμὴν, ἢ αὕτη τῇ η Πιθανή.
πολιτικῷ βίῳ λυσιτελοῖ αὐτὴν (2)· πολλάκις γὰρ καὶ
ὡς αἰεὶς βαθμὸς ἔχον τὸ Πιθανόν, ἔτις ἐκ συγ-
κρίσεως ἔχει, ὥς μὴ πάντι τῇ βεβαίᾳ διεννησθέναι.

Ῥωμαίων συνεῖχον, ὃ ἄρα χριστιανισμὸς τῶν δεινῶν ἦν
ἀπάντων αἴτιος· τῆτο δὲ τὸ Σόφισμα ἐλογιμώτατα
ἀνασκευάζει Τερτυλλιανὸς ἐν τῷ ἀπολογητικῷ κεφ. μ',
καὶ μζ'. καὶ εἰς τὴν γενν. βιβ. κεφ. ζ'. καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ
Αὐγουστίνου ὁμοφώνως τὰς περὶ Πόλεως Θεῆ, καὶ Οὐράσιον,
ἦν Ὁμηγὴν καλεῖ, βιβλ. συγγεγραφέαναι τᾶσι προ-
δηλον.

(1) Τάληθές ἔν, εἰ βεβαία καὶ αὐτοφανεῖ ἀρχὴ ἐ-
ρεϊδοίτο, ἔσαι δὴ προφανές, τῆς συναφείας αὐτῇ μετὰ
τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἐναργῶς μοι πρὸ ὀφθαλμῶν παριστα-
μένης, ὃ δὲ ἀποδείξεως γίνεσθαι· εἰ δ' ἔμπαλιν ἀνε-
πιληπτῶ αἰσθήματι τάληθές ἐρεϊδοίτο, ἐκ αὐτῶν εἴημοι
πρόδηλον, ἀλλ' ἢ διὰδείξεως καὶ πείρας· παρὰ δὲ ταῦ-
τα ἡνίκ' ἀληθές τι κρίνω ὡς τῇ ὑποθέσει συνᾶδον· τὴν
δὲ ὑπόθεσιν ἢ ἀληθῆ ἐκλαμβάνω, ὡς αὐτὴν ἐντεῦθεν προσ-
φυῶς ἀναπτυσσομένων τῶν φαινομένων, τινικαῦτα τὸ
πιθανόν ἀληθές γεννᾶται· ἔτις δείξει μὲν καὶ πείρα, δι-
δοσθαι χροῶμα ἐρυθρόν, καὶ τὸ πῦρ εἶναι θερμὸν δείκνυμι·
ἀποδείξει δὲ τὰς δύο ὁρμὰς γωνίας ἴσας εἶναι ἡμικυκλίῳ· καὶ
ἐξ ὑποθέσεως τὴν ὕαλον εἶναι διαφανῆ ὡς ἔχουσιν τὰς
πόρος ἀπλῶς εὐσυγράμμες.

(2) Διὸ εἰς ὁλεθριώτατα ἀμαρτήματα ἐκπίπτει-
σιν οἱ τὰς μὲν Πιθανὰς Ἀληθείας ἀθετῶντες, μόνως
δὲ τὰς Βεβαίας καὶ Ἀποδεικτικὰς ἀπαιτῶντες· ὅτι γὰρ
ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ πλεῖστα ἔργα πρὸς μόνως τὰς Πι-
θανὰς Ἀληθείας ἀνάγονται, τίς ὁ ἀγνοῶν;

προσπλύν
τὸ Ψεῦδος. ρθ'. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ψεῦδος ἦτοι βέβαιόν ἐ-
στιν, ἢ Πιθανόν· καὶ βέβαιον μὲν τὸ αἰδήσει ἢ ἀρ-
χῇ ἐναργεῖ μαχόμενον, καὶ διὰ τῆτο περιέχον ἀντί-
φασιν· Πιθανὸν δὲ τὸ Πιθανῇ ὑποθέσει μαχό-
μενον (1).

διάφοροι
βαθμοὶ αὐ-
τῆς. ρι'. Εἴνευθεντο καὶ τῶ Ψεύδους εἰστίτινες βαθμοί·
τῶν γὰρ Προτάσεων τὰς μὲν ἐκ ἔσιν ἀποδείξαι ψευ-
δεῖς, καὶ ὁ ἡμέτερος νῦν ὁμολογήσαι ταύτας ἐκ ἐ-
θέλει· τῶν δὲ τὸ Ψεῦδος ἦτοι εὐέλεγκτον, ἢ δυσέ-
λεγκτον· ἐντισι δὲ τὸ Ψεῦδος ἔτω προφανές, ὡς
μὴδ' ἀποδείξως ὅλως δεῖν (2).

εἰ τὸ αὐτὸ
πᾶσι βέ-
βαιον, πι-
θανὸν ἀλη-
θές, ψευδές. ριά. Εἰς ὧν δῆλον ἄ. ἡμῖν βεβαίως ἀληθῆ τινα
εἶναι ἐνδέχεται, τὰ ἄλλοις μόνον πιθανά· ἔτω βε-
βαίως ἐμαυτῷ σύνοιδα λυπέμενος, ἄλλος δὲ τῆτο πι-
θανῶς κρινεῖ ἐκ τῶν ἐμῶν χημάτων· β'. ἡμῖν βε-
βαίως ψευδές εἶναι ἐνδέχεται τὸ ἄλλοις ἦτοι ἀληθές,
ἢ πιθανῶς ψευδές· ὅσον μὴ εἶναι Ἀντίποδας ἡμῖν βε-
βαίως ἐστὶ ψευδές, πολλοῖς γεμὴν τῶν ἀρχαίων Πα-
τέρων τῆς Ἐκκλησίας αὕτη ἢ Πρότασις ἦτοι βεβαία,

(1) Οὕτω βεβαίως ψευδές τὸ πῦρ εἶναι ψυχρόν·
δίδομαι χῆμα δεῖν εὐθείαις περιεχόμενον· πιθανῶς
δὲ ψευδές δοκεῖ· ἐν τοῖς Πλάνῃσι μὴ εἶναι ζῶα ἐμψυ-
χα· τὴν ψυχὴν προϋπάρχειν τῷ σώματι· καὶ πᾶσαν
νόσον ἐκ σκωληκίων γίνεσθαι.

(2) Οὕτω καὶ μὴ ἐνὸν ἀποδειχθῆναι τὸν Δαίμονα
τοῖς Μάγοις μὴ ἐμφανίζεσθαι· ὅγε μὴν Σοφὸς ἐκ αὐ-
ποτε ἐν ἐαυτῷ τῶς ὁμολογήσει· τὰς δὲ δύο τῶν τρι-
γώνων γωνίας ἴσας εἶναι ἡμικυκλίων, ψευδέςαταν μὲν,
ἀλλ' ἐκ αὐτίκα καὶ τῷ νῦν τῆτο ληπτὸν μὴ δι' ἀποδείξεως
πειθέντι· τελευταῖον τὸν λίθον εἶναι σῶμα ὑγρόν,
ἔτω ψευδές, ὡς τὸν ἀποδειχθῆναι οἱ τὴν Πρότασιν ζη-
τῆντα μὴ ἄσφατον, ἀλλὰ λίθον δοκεῖν.

ἢ πιθανῶς ἀληθὲς ἐδόκει· γ'. τὸ πιθανῶς ἀληθὲς ἢ ψευδὲς ἔστιν ὅτε βεβαίως τοιοῦτο εἶναι ἐνδέχεται· οἷον τοῖς μὲν ἀρχαίοις εἶναι τινα τῷ αἵματος κυκλοφορίαν πιθανῶς ἀληθὲς ἐδόκει· ὁμοίως δὲ καὶ πιθανῶς ψευδὲς ἠΐπειρον μὴ εἶναι ἐκτὸς τῆς Ἀτλαντικῆς Ὠκεανῆς, ἡμῖν δ' ἐκότερον βεβαιότατον.

ββ'. Ἐνθεντοι περὶ τῆς ὡς εἴρηται βεβαίως ἀληθὲς καὶ ψευδὲς βραχυτί ἀκριβέστερον ἤδη ρητέον.

μετάβασις
εἰς τὸ ἄλλο
τμήμα.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ τῆς βεβαίως Ἀληθὲς καὶ Ψευδὲς.

βγ'. Βεβαία μὲν ἔν Α' λήθεια ἡμῖν ἔστιν, ἣ ἦτοι αἰδῆσει ἀνεπιλήπτῳ, ἣ βεβαία καὶ ἀναμφερίῳ ἐξει- τὴ βεβαία
Ἀλήθεια;
δομένη ἀρχῇ (§. εζ.). βεβαίως δὲ Ψεῦδος τὸ ἀνεπι-
λήπτῳ αἰδῆσει καὶ βεβαία ἀρχῇ μαχόμενον (§. εἰ.).

βδ'. Τῆς τοίνυν βεβαιότητος ταύτης δύο εἰσι βε- ταύτης Κρι-
τήριον διτ-
τον· τὸ μὲν
ἢ τῶν αἰδή-
σεων βε-
βαιότης.
βαιότατα Κριτήρια, Αἰδῆσις καὶ Λόγος· ἐπεὶ δὴ γὰρ
πάντων τῶν ὄντων κατὰ τε τὰς τρόπους καὶ τὰ ἀπο-
τελέσματα διὰ τῶν αἰδήσεων ἀντιλαμβανόμεθα, καὶ
τέτων τῇ ἐπικρίσει καὶ τῶν ἰδεῶν, τὰς τε ἐναργεῖς καὶ
διακεριμένους καὶ πλήρεις πορίζόμεθα (§. κγ'. κτ.), ἔ-
πεται ἦτοι μηδεμίαν εἶναι ἀλήθειαν, ὅπερ ἄτοπον,
ἢ τὰς αἰδήσεις, τῶν πρὸς αἰδήσιν ἀπαιτεμένων ἀ-
πάντων τεθέντων, μηδέποτε ψεύδεσθαι (1).

(1) Ἀμέλει Αἰδῆσις καὶ Ἰδέαι ἀλλήλων διευνηό-
χασιν, ἣ πρὸς μὲν ἐκείνην παθητικῶς, πρὸς δὲ ταύτας
ἐνεργητικῶς ὁ νῦν ἔχει· καὶ ἐκείνη μὲν τῶν καθ' ἑκαστα
ἀντιλαμβανόμεθα, αὗται δὲ εἰσι καὶ εἰς καὶ καὶ ἐκείνη μὲν
ἡγεῖται, αὗται δὲ ἔπουνται· ὅρα Θωμάσις Λογικ. κεφ.
ζ'. §. κβ'. κτ.

τι περὶ τὰ αἰσθητήρια ὅργανα πα-
ρατηρητέον
ρίε. Ἡ ἔν Αἰσθησις προϋποτίθῃσι τὰ αἰσθητή-
ρια· ἐπεὶ δὲ ταῦτα οἷς μὲν ὑγιῶς, οἷς δὲ πονήρως
ἔχει, καὶ ἔτω δὴ τὸ σφίσι καθήκον ἔχῃ οἷά τε εἰσιν
ἀποτεμεῖν, δεῖ πάντως ἅ. τὰ αἰσθητήρια ὅργανα ἄρ-
τιὰ τε εἶναι καὶ οἷασεν νόσος καθαρεύοντα· β'. οἷς δὲ
τὰ αἰσθητήρια ἀμελύτερά ἔχειν συμβέβηκεν, τέτοις
γε ἄλλως θεραπευτέον τὸ ἔλλειμμα (1).

οἷον εἶναι
χρὴ τὸν
νῦν, εἰ μὴ
μέλοιεν
ψεύδεσθαι
αἱ Αἰσθη-
σεις.
ρίε. Καπεὶ δὴ τὰ αἰσθητά ἐς γε τὸν ἐγκέφα-
λον δίηκει, ἔνθα γε ὁ νῦν οἰονεῖ ἀναθεωρῶν ταύτας
τὰς ἀντιλήψεις, τὰς ἰδέας ἐξ αὐτῶν ἀνατυπᾷται
(ἡθικ. §. κέ.), ἔπεται γ'. τὸν βυλάμενον ὁρθῶς ταῖς
Αἰσθήσεσι χρῆσασθαι ὑγιᾶ ἔχειν τὸν νῦν· καὶ δ', ἀνα-
λόγῳ προσοχῇ τὸ πρᾶγμα θεωρεῖν, καὶ ε'. καὶ πλειό-
νων Αἰσθήσεων εἰς συμβῆλιν παρελημμένων τὰς ἰ-
διότητας ἀνιχνεύειν τὸ πρᾶγμα (2).

οἷον εἶναι
δεῖ τὴν δέ-
σιν καὶ τὴν
ἀπόσπιν
τῇ ἀντικει-
μένῳ.
ρίε. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν αἰσθητῶν αἱ δυνάμεις καὶ
εὐεξίαι ἐκ ἁπειραι, ἔπεται ε'. ἀνάλογον εἶναι τὸ με-
ταξὺ τῶν αἰσθητῶν ὁργάνων καὶ τῶν ἀντικειμένων ἀ-
πόστημα· ζ'. εἴγε ἦτοι τὰ ἀντικείμενα πάντα ἀφύση-

(1) Οὕτως οἱ μυῶπες καὶ πρεσβύται ἄλλος ὁρᾷ, ἢν ὅσον ἀπόχρη ἐγγυὲς τῇ ὀφθαλμῷ ἢ ἀπόστασις ἢ τῇ ὑποκειμένη, ὃ ἀκριβέστερον θεωρεῖται βέλονται· ὅρα ἰω. Χρῖς, Στερκίε λόγ. περὶ μυῶπων καὶ πρεσβυτέρων.

(2) Οὕτως ἔν τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐκ ἂν ἔτω βί-
διως τὸ Σάκχαρι τῆς Στυπτηρίας ἀντιδιασεύλαις· βί-
διως δ' ἂν ταῦτ' ἀντιδιασεύλαις τῇ γεύσει· τὸν δὲ
χρυσὸν καὶ τὸν κεχρυσωμένον ἄργυρον δυσχερῶς ἂν οἱ
ὀφθαλμοὶ διακρίνειαν, τῶν τε ὕτων καὶ τῶν λοιπῶν αἰ-
σθητῶν ἐκ ἂν τις γένοιτο περὶ τέτε κρίσις ἀρμόδιος·
ἀφ' ἡγεμένη καὶ τῇ δὲ αὐτῆς βασανιζομένη βαρύνεται, αὐ-
τίκα τὸ πρᾶγμα γνωθίσεται.

κεν, ἡ παρὰ τὴν πολλὴν λεπτότητα διαφεύγει τὴν Αἰδήσιν τοῖς ἐπὶ τέτῳ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἀγχινοίας ἐκπονηθεῖσιν ὀργάνοις χρεῖσθαι, καὶ ἡ. τὸ μεταξὺ τῶν αἰδητηρίων καὶ τῶν ἀντικειμένων ὁρῶς ἔχειν (1).

εἰγ. Καὶ τελευταῖον ἐπειδὴ πάντα μονονεχὶ τὰ ὄντα εἰσὶ σύνθετα, ἐκ ἂν ἄλλως αὐτῶν τὴν φύσιν αἰδήσει διαγνοίμεν, ἢ εἰ δ'. ὑπὸ διαφορᾶς αὐτὰ σκεπτοίμεθα περισάσσει, καὶ ι. τὰ αὐτῶν μέρη χω- θεωρητίον
τὰ αἰδητὰ
ὑπὸ διαφο-
ροις περι-
τήσσει.

εἰδ. Οὕτως ἔν διὰ τῆς Αἰδήσεως τὴν ἐπὶ ἑτερον δὲ τὴν ἀλήθειαν ἄγεσαν προσδοπιῶν· ἐτέρα δ' ἐπὶ τῆς Βεβαίας τῆς Α' ἀληθείας ταύτην ὁδὸς ὁ Λόγος (S. εἰδ.). ἢ δυνάμει ὄντος τῆς Κριτήριον ὁ συλλογίζεσθαι, εἰτ' ἔν ἀληθείᾳ ἐξ ἀληθῶν συνάγειν, λόγος, ἐξ ἀναγκαίως ἐχέσης τῆς τῆς συναγομένης Συνεπειᾶς ἢ ἡ ἀποδεί- (S. Γ' σος. β'), ἔπεται, εἰ ἐκ τινός βεβαίας ἀρχῆς ξίς. γεννᾶται τις Πρώτασις, μὴ ἂν ἄλλως σαφές, ὅτι μὴ δι' ἀποδείξεως γίγνεσθαι.

εἰκ. Ἐστὶ δὲ ἀποδείξις τρόπος τῆ συλλογίζε- τι ἀποδεί-
ξις;
σθαι, δι' ἣ τὸ Συμπέρασμα ἀρχῇ τινι ἀναμφιβό-

(1) Πηλίκην μὲν ἔν εἶναι δεῖ τὴν μεταξὺ ὁράσεως καὶ ὁρατῶν, ἀκοῆς τε καὶ ἀκουσῶν ἀπόστασιν, τὰ ὅσα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκάσθῃ κρινόντων· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς Αἰδήσεσι τὰ ἀντικείμενα τῷ ὀργάνῳ ἐγγίξειν καὶ πλησίον εἶναι χρή· ὅργανα, οἷς τὰ παρῶν ὁρᾶμεν, οἱ ὀπτικοὶ Σωλήνες καὶ Τηλεσκόπια εἰσὶν, οἷς δὲ τὰ λεπτότερα, τὰ Μικροσκόπια· τὸ δὲ μένον ἐν τῇ ὁράσει διαφανές εἶναι δεῖ καθαρόν μὴ διπλῆν· ἐδὲ γὰρ ἀδηλον ὅσον πολλὰ τῆς ὁράσεως παύγια ἀποκαλύπτει ἡ ὀπτική.

(2) Οὕτως εἰ ἐλασικός ὁ αἶρ ἐκ ἂν ἄμεινον πεῖ-
ραν λάβωμι, ἢ εἰ ἐν κύσει ὑεῖω τὸν αἶρα ἀποκλείσας
τῷ ψύχει πρότερον ἐκδῶ, εἴτα πρὶ προσπελάσῃ.

λῶ ἔτω συνάπτεται, ὥς ἐκ μηκέτι περὶ τῆς αὐτῆς ἀληθείας εἶναι ἀμφιγνοεῖν (1).

Ποσαπλῆ. ρκά. Καὶ ἐν ἧτοι τὸ ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἰδίας αἰτίας ἀποδεικνύομεν, ἢ τὴν αἰτίαν διὰ τῆς ἀποτελέσματος· ὣν ἡ μὲν ἐκ τῶν προτέρων καὶ κατ' ἐξοχὴν, ἡ δὲ ἐκ τῶν ὑτέρων ἀπόδειξις ἤγεσεν (2).

τῆς ἐκ τῶν προτέρων ἀποδείξεως ἀναγκαῖον ἔστω. ρκβ. Ἐνθεντοί, ἐπειδὴ ἡ ἐκ τῶν προτέρων ἀπόδειξις ἀπὸ τῆς αἰτίας ἐπὶ τὸ αἰτιατὸν χωρεῖ, ἐπαναγκάζει α. πάσας τὰς Προκειμένας μὴ ὅτι γε γνωριμώτερας, ἀλλὰ δὴ καὶ προτέρας, ναὶ μὴν καὶ ἀληθεῖς αἰτίας εἶναι τῷ συμπεράσματος (3).

τὴν δὲ τῆς πυρίτιδος κόνεως φύσιν ἐκ ἂν ὀρθότερον διαγνοίην, ἢ εἰ τὴν τῆς θείας φύσιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα, εἴτα τὰ τῆς νύκτος, καὶ δὴ καὶ τὰ τῆς λεπτῆς πῶν ἀνθρώπων κόνεως ζητήσω, μετὰ δὲ καὶ ἀναδύα τέτων ἀλλήλοις μίξω, καὶ ἔτω τὰ αὐτῶν θεωρήσω ἀποτελέσματα.

(1) Κἀντεῦθεν οἱ Μαθηματικοὶ ἀποδείξεσι μόναις χρώμενοι, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν βεβαιότητος τὰς σφῶν πραγματείας προήγαγον· ὥς ἐκ τῶν χρόνων Εὐκλείδου περὶ τῆς τῶν Στοιχείων αὐτῆς ἀληθείας ἐδείς ἡδὲ μὲν τῶν ξυνεινῶτων αὐτὰ ἔχον ἀμφισβητῆσαι.

(2) Οἷον ἐκ μὲν τῆς κατὰ τὰς σεληνιακὰς ἐκλείψεις σκιᾶς τῆς Γῆς τὸ σφαιροειδὲς αὐτῆς δεικνύον, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων δεικνύμι τὴν αἰτίαν· διὸ καὶ ἐκ τῶν ὑτέρων ἔσται αὕτη ἡ ἀπόδειξις· τὴναντίον δ' ἡνίκα τῆς ψυχῆς τὴν μὲν ἀθανασίαν ἐκ τῆς αὐλίας, ταύτην δὲ ἐκ τῆς νοήσεως δεικνύμι, ἡ ἀπόδειξις ἔσται ἐκ τῶν προτέρων.

(3) Οἷον οἱ πεντεκαίδεκα μοίρας ἀνατολικώτερον ἡμῶν οἰκούντες, ὥρα μὲν τὰ χιόνιον ἡμῶν ἔχουσι μεσημβρίαν· οἱ ἄρα πρὸς Ἀνατολὰς πλείοντες, μοιρῶν πεντεκαίδεκα

εργ'. Κάπειδ' ἡ περ ἐκ ψευδὲς ἀρχῆς ἀληθὲς β'.
προκύπτειν ἔχ' οἶοντε (Σ. 49'), εἰκότως ἐπάγομεν,
β'. πάσας τὰς Προκειμένας ἐν τῇ ἀποδείξει δεῖν ἀ-
ναγκαίως ἀληθεῖς εἶναι (1).

εργδ'. Δέον δὲ καὶ τὴν ἀπόδειξιν παριστάναι τὴν γ'.
μετὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς συνάφειαν (Σ. 50'), ἔπεται
γ'. δεῖν πάσας τὰς Προτάσεις ἀμέσως συνῆφθαι (2).

πλὴν διανύοντες, μεσημβρίαν ὥρα μίᾳ τάχιον ἔξασιν· αἱ
δὲ πεντεκαίδεκα μοῖραι περὶ πᾶσαν τὴν γῆν τετράκις καὶ
εἰκοσάκις εἰσὶν· οἱ ἄρα πρὸς ἑω πᾶσαν τὴν γῆν περι-
πλέοντες εἰκοσιτέσσαρσιν ὥραις διαττοῦ ἔχουσι μεσημ-
βρίαν, ὅθεν οἵκαδε ἐπανιόντες ἡμέρα μίᾳ διοίσασι τῶν
συμπολιτῶν· ἅπασαι ἐνταῦθα αἱ Προκειμέναι Προτά-
σεις τῶν Συμπερασμάτων καὶ πρότεραι καὶ γνωριμώτεραι,
καὶ αἰτίαι αὐτῶν ἀληθεῖς· διὸ καὶ ὁρῶντες ἔχει ἡ ἀπόδειξις.

(1) Ἀναγκαίως δὲ ἀληθὲς λέγεται, ὃ ἐκ ἐνδέ-
χεται ἄλλως ἔχειν· ἐνθεντοί εἴπερ ἀνένδεκτον ἔκ τινος
αἰτίας, μὴ παρακολυθεῖν τόδε τὸ αἰτιατόν, ἢ Πρό-
τασις ἔσαι ἀναγκαίως ἀληθὴς· εἰδ' ἡ αἰτία πολλὰ πα-
ράγει αἰτιατὰ, εἴτ' ἔν καὶ τῆς μιᾶς αἰτίας πολλὰ εἶναι αἰ-
τιατὰ ἐνδέχεται, ἢ τοιαύτῃ Πρότασις ἄχρηστος πρὸς ἀ-
πόδειξιν· οἷον ἀναγκαίως μὲν ἀληθὴς ἐστὶν ἡ Πρότασις·
τὴν Σελήνην, σῶμα ἦσαν σκιερὸν, ἀδύνατον μὴ ἀπολαμ-
βάνειν τὸ ἡλιακὸν φῶς μεταξὺ Ἡλίου καὶ Ὀφθαλμῶν
παρεμπίπτεισαν· τὸ γάρτοι σκιερὸν σῶμα ἀναγκαίως
παράγει τὰτὶ τὸ αἰτιατόν· ἔχ' ἔτω δ' ἀναγκαίως ἀλη-
θεῖς αἱ Προτάσεις· ὃ εὐθυμῶν γελᾷ· ὀγελῶν εὐθυ-
μεῖ· ἡδὲ γὰρ ἡ εὐθυμία γέλωτα καὶ προκαλεῖται, καὶ
τῷ γέλωτος δὲ αὐτῷ πλείους εἶναι τὰς αἰτίας ἐνδέχεται.

(2) Εἰ γὰρ μὴ συνῆμμένοι εἶεν ἀμέσως, ἄλλης δεήσει
δείξεως, ὅπως ἐπισυναφθεῖεν· ἄλλως γὰρ, εἰ ἐξ ἐκείνης τῆς
ἀρχῆς πηγάζει τὸ Συμπέρασμα, ἀγνοοῖν· καὶ ἔτω ἐκ αὐτοῦ εἴη
ἀπόδειξις, οἷον εἰ εἴπομι· ὃ ὑπὸ τῷ πόλῳ οἰκῶν ἐν παραλ.

δ. ῥέ. Ὡσαύτως δ' ἐντεῦθεν συνάξεις δ' ἐν τῇ ἀποδείξει χωρητέον εἶναι ἐπίτινα ἀρχὴν ἥτοι καθ' ἑαυτὴν γνώριμον ἔσαν, ἢ προαποδοδεγμένην (1)· ὡς ἂν μὴ τὸτο ἦ, ἄλλης δειξέως ἐξ ὑπαρχῆς δεῖ τῆς προτέρας δειξέως.

οἷα ἢ ἐκ τῶν
ὑσέρων ἀ-
πόδειξις.

ῥέ. Α' ποδεικνύεται δέ τι καὶ τῶν ὑσέρων, ἡνίκα ἀπὸ τῶ ἰδὲ αἰτιατῶ ἢ αἰτία δεικνύται· προσεκτέον γεμὴν ἐν τέτοις μὴ παραδέχεσθαι ἐν τῷ Συλλογισμῷ ἄλλ' ἅττα αἰτιατὰ, ἢ τὰ ἀναγκαίως καὶ ἐκ μόνης ἐκείνης τῆς αἰτίας προϊόντα (2).

λήλω τῇ Σφαίρᾳ ἔτ' ἐπιτείνοντας τὰς ἄξέρας, ὅτε δύ-
νοντας ὁρᾷ· ἔπω τὸ αἰτιατὸν ὥδε ἐκ τῆς οἰκείας αἰτίας
ἀπεδείχθη· ἔπω γὰρ ὁρᾷ τὴν παράλληλον Σφαῖραν ἀ-
μέσως συναπτομένην τῷ αἰτιατῷ ἐκείνῳ· εἰδ' ἔτω συλ-
λογισαίμεν· τῷ ὑπὸ τὸν πόλον οἰκῶντι ὅ,τε Ἰσημερι-
νὸς καὶ ὁ Ὀρίζων εἰσὶ παράλληλοι· ὅπερ δὲ ἔσται παράλ-
ληλοι ἐκεῖ καὶ οἱ Ἀξέρες ἐν παράλλῳ πρὸς τὸν Ὀρί-
ζοντα τῇ θέσει φέρονται· τὴν αὐτὴν ἄρα ἀπόστασιν ἔ-
χουσιν ἀπὸ τῶ Ὀρίζοντος· ὅθεν μὴτ' ἐπιτείνεσι, μὴτε
δύνουσιν· ἤδη πάντα ἀμέσως εἰσὶ συνημμένα, καὶ τεῦθεν
ὁρᾷ ἔχει ἢ ἀπόδειξις.

(1) Οὕτω φέρε ἢ προαποδοδεῖσα ἀπόδειξις ἀπο-
χρήσει δὴπε τῷ ἐκ Γεωγραφίας μεμαθηκότι τί ἐστὶ
Σφαῖρα παράλληλος· ἐκ ἀποχρήσει δὲ αὕτη, εἴμοι λό-
γος εἶη πρὸς ἀγνωμέτρητον· τέτω δι' ὁρισμῷ πρότερον
δεικτέον τί ἐστὶ Σφαῖρα παράλληλος, Ὀρίζων, Ἰσημε-
ρινός, Θέσις παράλληλος· εἶτα πείθειν, ὡς ἔτως ἔχει
ἢ Σφαῖρα ὑπὸ τὰς πόλους· ἐφ' οἷς καὶ ὡς ἐν ἔτως ἔχε-
σι τῇ Σφαίρᾳ ὅ,τε Ὀρίζων καὶ ὁ Ἰσημερινός ἐστι παράλ-
ληλος.

(2) Ὅπερ ἄρα πολλάς τῶ ἐνός εἶναι ἐνδέχεται τὰς
αἰτίας, ἐ γίνεται ἀπόδειξις· εὐδυντοὶ ἀπὸ τῶν ἐρεί-

εκζ'. Παρὰ δὲ ταῦτα ἡ ἀποδείξις ἦτοι ἐπ' εὐ- καὶ ἡ μὴ ἐπ' εὐθείας.
θείας ἐσίν, ἢ μὴ· κακένη μὲν ἐσίν, ἣν ἔφθηνεν ὁ
πογοράφαντες· αὕτη δὲ Πρότασιν τινα εἶναι ἀληθῆ
δείκνυσιν ἐκ τῆς ἡτοὶ ἄτοπόντι, ἢ ἀδύνατον, ἢ τῆς
πειρας μαρτυρέσης ψευδὲς ἔπεδαι ἐκ τῆς ταύτης
ἀντιφασκέσης· ἡ δὲ καὶ ἰχυροτέρα, ἢ ὡς τοῖς πολ-
λοῖς δοκεῖ, τυγχάνει. Ἐπειδὴ γὰρ δύο ἀντιφάσκον-
τα συναληθεύειν ἀδύνατον (β. οβ'). καὶ ἐξ ἀληθὲς
Προτάσεως, ἣν μὴ χήματι ἢ ἀκολοθία ἀμαρτάνη,
ψευδὲς Συμπέρασμα ἀδύνατον συνάγεσθαι (β. ιθ'),
πάντως ἀληθεύσει ἡ Πρότασις, ἥς ἐκ τῆς ἀντικει-
μένης ἡτοὶ ἄτοπόντι, ἢ ἀδύνατον ἐξ ἀνάγκης ἔπε-
ται (2).

εκη'. Ἐπὶ ταύτης τῆς ἀποδείξεως τῆτο μόνον τί ἐν ταύτῃ παρατηρη-
τέον;
παρατηρητέον, α'. ἐκ τῆς ἀντικειμένης Προτάσεως ἡ-
τοὶ ἄτοπον, ἢ ἀδύνατον, ἢ ψευδὲς ἐξ ἀνάγκης πα-
ρακολοθεῖν· β'. τὴν Πρότασιν, ἐξ ἥς τοῦτόν τι
συνάγομεν, ἀληθῶς ἀντιφάσκειν τῷ ἡμετέρῳ Συμ-
περάσματι, τέτε γὰρ μὴ φυλαττομένε ἀδόκιμος ἂν
εἴη ἢ μὴ ἐπ' εὐθείας ἐκείνη ἀπόδειξις (3).

πίαν τῆς οἰκίας κακῶς συνάγω ἄνεμον πνεῦσαι βίαιον·
ὁρῶς δ' ἐπάγω· ἐ τῆς Σελήνης ἔκλειψις ἐκ τῆς σκιάς
τῆς Γῆς μεταξὺ Ἡλίου τε καὶ Σελήνης παρεμπιπείσης,
γίγνεται· ἀλλ' ἡ σκιά ἐκείνη σφαιροειδής, καὶ τὸ τῆς
Γῆς ἄρα Σῶμα, ὅθεν αὕτη πρόεισι, σφαιροειδές.

(2) Οὕτω τὴν Σελήνην σῶμα εἶναι σκιερὸν ἐκείθεν
ὁρῶς ἀποδείκνυμι· εἰ γὰρ μὴ, διεχώρει ἂν τὸ ἥλια-
κὸν δι' αὐτῆς φῶς· καὶ ἔτις ἂν ποτε γένοιτο τῆς
Σελήνης [ἴσως Ἡλίου] ἔκλειψις· τέτε δὲ ψευδὲς ὄντος,
ψευδὲς ἄρα ἀνάγκη καὶ τὴν Σελήνην εἶναι σῶμα διαφανές·
ἔστιν ἄρα σῶμα σκιερὸν. α. β. δ.

(3) Ἐντεῦθεν εἰτις ἔτιω τὴν αὐτὴν δικαιτῆσαι ἀπό-

εἰ πάντ' ὁ-
σα ἐκ δι-
δασκαλίας
τινὸς ἐπον-
ται ἀποδο-
τέα τινί.
ρκθ'. Τὴναντίον δὲ ὁ τῆς θέσεως προΐσάμενος,
ἐξ ἧς προδήλως τε καὶ ἀναγκαίως Συμπεράσματα πη-
γάξεσιν ἄτοπα, γελοῖός ἂν εἴη τὰ Συμπεράσματα
ἀποφάσεων καὶ ἀγνοεῖν αὐτὰ διατεινόμενος, ὁπότε
ὁμως τὴν θέσιν, ἐξ ἧς ἀναγκαίως ταῦθ' ἐπεται,
ὁμολογεῖ (1).

Τ Μ Η Μ Α · Γ'.

Περὶ τῆ πιθανῶς Ἀληθείας.

Βάσις τοῦ
πιθανῶς ἀ-
ληθῆς ἢ ὑ-
πόθεσις.
ρλ'. Α' Μ' ἀπόχρη ταῦτα περὶ τῆ βεβαίη τε καὶ
ἀποδεικτικῶς Ἀληθείας, ἐχόμενον δ' ἂν εἴη καὶ περὶ
τῆ πιθανῶς Ἀληθείας εἰπεῖν· ὡς ὅν ἐκεῖνε Βάσιν εἶ-
ναι ἐλέγομεν τὴν Ἀρχὴν, ἔτω καὶ τῆτο μόνῃ τῇ Ὑπό-
θέσει ἐρείδεται.

Ὑπόθεσις
τί;
ρλβ'. Ἡ δὲ Ὑπόθεσις Πρότασις ἐστίν, ἣν ὡς
ἀληθῆ ἐκλαμβάνομεν, ὡς προσφυῶς δι' αὐτῆς ἀνα-

δειξιν· εἰ μόνῃ ἡ πίστις δικαιοῖ, καὶ οἱ ἄσσοργοι καὶ ἀμετα-
νοῆται δικαιωθήσονται· ἀλλὰ τῆτο ἄτοπον, ἄτοπον
ἄρα καὶ τὸ μόνῃ τὴν πίστιν δικαιοῦν· προδήλως διαβλη-
θήσεται αὕτη ἡ ἀπόδειξις· ἐκ ταύτης γὰρ τῆς διδα-
σκαλίας ἐπηγάξει ἡ ἀκολουθία αὕτη· καὶ ἐδὲ μᾶλλον
ἀνεκτός ὁ Συλλογισμός· εἰ μόνῃ ἡ πίστις δικαιοῖ, ἔ-
ψεται τὰ καλὰ ἔργα τῷ Θεῷ ἀπαρέσκειν· τῆτο δὲ ἄ-
τοπον, ἄρα καὶ τὸ μόνῃ τὴν πίστιν δικαιοῦν· ἡ γὰρ Πρό-
τασις· μόνῃ ἡ πίστις δικαιοῖ ἐκ ἀντίκειται τῇ ἄλλῃ
ἐκεῖνῃ, δεῖ τὰ καλὰ ἐργάζεσθαι· ἐδ' ἐπεται τὸ μὴ
δικαιοῦν, τῷ Θεῷ διὰ τῆτο παντελῶς ἀπαρέσκειν

(1) Λίαν γὰρ ἄντις ἀτόπως διατεινοίτο, ὡς ἐν-
νοῆσαι μὲν τὰ δις τέτταρα εἶναι ἐπτά· ἀλλ' ἀγνοοίη,
ὡς παρὰ τῆτο τὰ δις τέσσαρα ξὺν μονάδι εἰσὶν ὀκτώ.

πτυσσομένων τῶν ἰδιωμάτων καὶ ἀποτελεσμάτων τῆ
 πράγματος (1).

ελβ'. Λαμβάνω δ' ὡς Ὑπόθεσιν ἦται τὴν τῷ Ποταπλῇ
 τῆ Συγγραφῆως σκοπῷ συνάδεσαν τῶν Ὄρων σημα- ἢ Πιθανό-
 σίαν καὶ ὑποβολὴν καὶ συμπλοκὴν, ἥ τινος Μάετυρος της.
 τὸ Ἀξιωματικὸν, ἥ τὴν ἀπόδασιν τῶν πράξεων καὶ
 τῶν κλίσεων τὰ σημεῖα, ἥ τὴν τῶν φαινομένων ἕκ
 τινος αἰτίας προσφυᾶ ἀνάπτυξιν. Εἰ μὲν ἔν τὸ πρῶ-
 τον, ἡ Πιθανότης ἐκεῖνη γίνεται Ἐρμηνευτικὴ, εἰδὲ
 τὸ δεύτερον, Ἰσορική, ἥτις εἰδικώτερον Πίσις λέγε-
 ται· εἰδὲ τὸ τρίτον, Ἡθικὴ καὶ Πολιτικὴ, εἰδὲ γε
 τὸ τελευταῖον Φυσικὴ κληθήσεται.

ελγ'. Καὶ ἔν Βάσις τῆς μὲν Ἐρμηνευτικῆς Πι- Βάσις τῆς
 θανότητος ἦδε, α'. τὸ τῇ σημασίᾳ, ὑποβολῇ, καὶ Ἐρμηνευ-
 συμπλοκῇ τῶν ὄρων, καὶ δὴ καὶ τῷ σκοπῷ, καὶ τῇ δια- τικῆς.
 θέσει τῆ Συγγραφῆως συνᾶδον, τῶτ' ἂν εἴη πιθα-
 νῶς ἡ τῆ Συγγραφῆως ἔννοια (2).

ελδ'. Τῆς δὲ Ἰσορικῆς, εἴτ' ἔν Πίσεως Βάσις ὁ καὶ τῆς Ἰσο- ρικῆς.
 Κανὼν β'. τὸ παρ' ἀξιοπίσε τινὸς ἀληθὲς εἶναι μαρ-
 τυρούμενον, τῶτο πιθανῶς ἐστὶν ἀληθές (3).

(1) Οἷον ὑποθεῖς τὸν σεισμὸν ἐξ ὑπογείνης ὕλης
 φλογώδους, νιτρώδους τε, καὶ θειώδους γίνεσθαι, ἐκ αὐτῶν ἁλ-
 λως τῶν ἔστω ἔχειν ἀποδείξαιμι, ἥ ὅτι τὰ ἐπὶ τῇ
 σεισμῷ παρατηρούμενα φαινόμενα ἅπαντα ἐντεῦθεν δυνά-
 τὸν ἀναπτύσσονται. Ὑπόθεσις ἂρ' ἐστίν, ἣν ἐκ αὐτοῦ ὁρ-
 σῶς ψευδὴ εἶναι ὑπολάβοιμι, ἐστ' ἂν ἀληθεστέρα καὶ βε-
 βαιοτέρα ἄλλη μὴ φαίνεται.

(2) Ἐρῶμεν περὶ τῆς κατωτέρω (κεφ. δ'. τμημ.
 β'). ἐν οἷς ἡμῖν περὶ Ἐρμηνείας λόγος ἔστι· ἔστι γὰρ
 τῶτο γνησίᾳ Βάσις τῆς ἀληθοῦς Ἐρμηνείας.

(3) Οὕτω πιστεύομεν Πολυβίῳ μὲν τὰ Φοινικικά,

τῶν Μαρ-
τύρων ἔχῃ ἢ
αὐτῇ δυνά-
μει.

ελέ. Ὁ δὲ κατὰ παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων ἔ-
χομεν, τὴν α. ἥτοι ὑπὸ παρόντων τε καὶ συγχρόνων
ἡμῖν παραδίδεται, ἢ παρ' ἀπόντων καὶ νεωτέρων· β'. οἱ
δὲ Μάρτυρες ἦτοι πλείους, ἢ μόνον εἰς· καὶ γ'. ἦτοι
αὐτόπται τῷ πρᾶγματος ἐγέναντο, ἢ ἄλλων διηγε-
μένων ἠκούσαν· καὶ δ'. ἦτοι λόγον τῆς ἐαυτῶν παρέ-
χου γνώσεως, ἢ ε'. καὶ ε. ἢ κατ' αὐτότι δυνα-
τὸν ἀναφέρειν, ἢ παράδοξον καὶ ὅλως ἀδύνατον· καὶ
ς'. ἦτοι γνωστοὶ εἰσιν, ἢ ἀγνώστες· καὶ ζ'. ἢ πρὸς
ἐκάτερον τῶν μερῶν ἀδιάφοροι, ἢ πρὸς θάτερον ἐπιρ-
ρέπες· καὶ θ'. ἢ ἔμφρονες, ἢ ἀφρονες· καὶ ι. ἢ
δόκιμοι, ἢ ἀδόκιμοι καὶ ψεύσαι.

ἀξιώματα
περὶ τῶν
βαθμῶν τῆς
ἀνθρωπίνης
Πίσεως.

εῖς. Ἐκ τούτων δὲ τῶν διαιρέσεων εὐληπτα τὰ
ἀξιώματα, ἐξ ὧν ἡ περὶ τῶν τῆς ἀνθρωπίνης Πί-
σεως βαθμῶν ἐπίκρισις γένοιτ' ἂν· α. ὅσω μᾶλλον
πέπεισμαι Συγγραφεὰ τινὰ μὴ ἐθέλῃσαι, μὴ τε
δυνήσῃσαι ἀπατῆσαί με, τοσέτω μείζονα τέτω πί-
σει παρέχειν ὀφείλω (1) β'. εἴ τις ἦτοι ἠθέλησεν,
ἢ ἠδυνήθη ἀπατῆσαί με, ἐξ αὐτῶν τῶν τῆς διηγήσεως
περιστάσεων κριθήσεται (2).

Γ' ὡσὶν δὲ τὰ περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων ἐξι-
σορῶντι· ἔδει γεμῆν εὖ φρονῶν πειθεύσει, οἷς ὁ Κο-
χλαῖος περὶ τῶν Λεβήθων πεπραγμένων μακρηγορήσας
συνέγραψε.

(1) Τῆς μὲν γὰρ Πίσεως ὡς ὁ πόσειν ἐχέσης τὸ
Ἀξιοματικὸν (§. ρλβ'), καὶ τῇ Ἀξιοματικῇ τῇ ἀξιοπί-
σει ἐρειδομένα μαρτυρία (§. σλδ'), ἀξιοπίσει δὲ ὄντος τῷ
μὴτε θέλοντος, μὴτε δυναμένου ἀπατῆσαί με, ὅσω μᾶλ-
λον ὑπὲρ τέττε πέπεισμαι, ὅτι τοσέτω καὶ πιθανοτέρα
αὐτῇ τὴν μαρτυρίαν εἶναι δεῖ, εὐδηλον.

(2) Ἐπεὶ γὰρ τὸ πρᾶγμα μαρτυρίαν ἐπιζητεῖ,
τὴν δ' ἀληθῆ μαρτυρίαν ἐαυτῇ ἀντιφάσκει, ἢ ἀνο-

ελζ'. Α'ληθέστατον ἔν' ἔτω α'. ἐνὶ Μάρτυρι πα- Κανόνες
 ράδοξόν τι διηγμένῳ ὀλίγην δίδοται πίσιν, καὶ ἐν περί αριθμῆ
 ἄλλοις μὴ ἔτως ὑποπτος ἦ, μάλισα ἐν οἷς εὐχερῶς ἢ ποιότη-
 τὸν μαρτυρῶντα τῇ φαντασίᾳ συναρπαδῆναι ἐνδέχε- τος τῶν πα-
 ται· β'. μείζονα δὲ εἶναι τὸν τῷ πιθανῷ βαθμόν, ράδοξόν τι
 ἢν τὸ πρᾶγμα παράδοξον μὲν ὁπωσδήποτε, ἐμὴν δὲ διηγμένων
 καὶ ἀδύνατον πολλοὶ Μάρτυρες, καὶ μὴ κατὰ πάντα Μαρτύρων.
 ὁμοίως, καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς περιστάσεσιν, ἀναφέρωσι·
 γ'. πολλῷ δ' ἔτι πιθανότερον εἶναι, ὃ πλείους ἀξιά-
 πιστοι, καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς διεξίασιν περιστάσεσι· καὶ
 τὸ αὐτὸ δὲ πιθανὸν δ'. ἐκ ὀλίγον αὖξει, εἰ καὶ αὐ-
 τόπται εἶεν οἱ μαρτυρῶντες, εἰ περίφημοι, εἰ ἑνωρκοί.

ελή. Ὡς ἢν τὸ λεγόμενον δυνατόν καὶ μὴ παρὰ- περὶ τῆς
 δοξόν ἦ· α'. ἢ ἀδόσποτος φήμη ἤττον ποιεῖ τὸ πι- τῶν μὴ πα-
 θανόν· πλέον δέ τι. β'. ἢν εἰς ἔμφρωντε καὶ δόκιμος ράδοξων
 ἀνὴρ παρεῖναι τῷ πρᾶγματι λέγῃ· πολλῷ δὲ πλέον διηγήσεως.
 γ'. εἰ τὸ πρᾶγμα πλείους ὁμοίως καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς
 περιστάσεσι διεξίασιν· πλείον δεγε δ'. εἰ ὁμωμοκότες.

ελθ'. Ἐπὶ τῶν πάλαι γεγανότων α'. νεωτέρῳ περὶ διηγῆ-
 Συγγραφεὶ πρὸς θάτερον τῶν μερῶν ἀποκλίνοντι, σεως ἀρ-
 καὶ μηδεμίαν τῆς διηγήσεως βάσιν ἐπιφέροντι, ὀλίγον χαίαν.
 πισεύομεν, ἄλλως τε καὶ εἰ οἱ θατέρῳ προσεθειμένοι
 ἀντιφάσκουσιν· β'. πλέον δέ τι εἰ σοφὸς καὶ δόκιμος εἴη
 ἀνὴρ· τῇ τε αὐτῇ διηγῆσει γ'. πολλῷ μείζον βάρος
 προσίθεται, εἰ βεβαίαις τισὶ καὶ ἀναμφισβόλαις διδάγ-
 μασι τὸ πρᾶγμα πιστοποιεῖ· δ'. πολὺ πιθανότερα

μοίως ἔχειν ἀδύνατον, τῶν περιστάσεων αὐτῇ ἀντιφα-
 σκασῶν, ἢ ἀνομοίως ἔχουσιν, εὐδὴλον, ὥς ὃ μαρτυρῶν
 ἦτοι ἠβέλησεν, ἢ ἠβουήθη ἀπατῆσαι· διὸ καὶ ἡ μαρτυ-
 ρία αὐτῇ ὑποπτος τυγχάνει.

δ' εἰν ἡ συγχρόνως τινός, ἀνδρὸς δοκίμου, φρονίμου, καὶ παρόντος τῷ γεγονότι, μαρτυρία, ἢ πλείονων νεωτέρων· ἐ. ἐκεῖνο τὸν ἄκρον τῷ Πιθανῷ ἐπέχει βαθμὸν, εἰ πλείους τοῖσιν μαρτυρεῖται, μὴ ἐκ συνθήκης, τὸ γεγονὸς ὁμοίως καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς ἐξισορῶσι περιστάσεσιν.

περὶ τῆς τρό-
που τῆς διη-
γήσεως.

εἰμ'. Οὕτως ἔν αὐτότε τὸ πρᾶγμα καὶ αἱ τέτε περιστάσεις διδάσκουσι α'. τὸν ἐλάχιστον τῷ Πιθανῷ βαθμὸν ἐπέχειν τὰ ποιητικῶς· β'. ὀλίγω δὲ μείζονα τὰ ρητορικῶς· γ'. καὶ πολὺ μέγιστον τὰ ἱστορικῶς λεγόμενα ὑπὸ περιστάσεσι μὴ πεπυργωμέναις, ἀλλ' ἀπλῶς κατεπλεγμέναις.

περὶ θείας
μαρτυρίας.

εἰμα'. Τελευταῖον δὲ ἡ θεία μαρτυρία, ἣν ὁμο-λόγως ἢ πρόδηλος, τῷ ἀκροτάτῳ τῆς Πίσεως ἐστὶν ἐπιλημμένη βαθμῇ, καὶ τῇ ἀποδείξει αὐτῇ, εἴτ' ἔν ἀποδεικτικῷ ἐπιχειρήματι ἰσοδυναμεῖ· ἡ γὰρ ἀλήθεια καὶ ἀγαθότης τῷ Θεῷ, τῷ μὴτ' ἀπατάδαι, μὴτ' ἀπατᾶν εἰδότης, ἀπαξάπαντας πείθει (1).

Βάσις τῆς
Ἡ' δικῆς καὶ
Πολιτικῆς
Πιθανότη-
τος.

εἰμβ'. Ἐχόμενον δὲ τό, τε Ἡ' δικὸν καὶ Πολιτικὸν Πιθανόν, ὅπερ ἐπεὶ τῇ ἀποδόσει τῶν πράξεων καὶ τῶν κλίσεων τοῖς σημείοις ἐρεῖδεται (εἰλβ'), καὶ μίας πολλάκις αἰτίας ἢ περιστάσεως τῆς πράξεως κατὰ θεῖαν Πρόνοιαν μεταβεβλημένης πᾶσα ἡ τῆς ἀνθρωπίνης βελῆς ἀπόδοσις ἡγεῖται· παρὰ δὲ ταῦτα πολλάκις οἱ ἄνθρωποι ὑποκρίνονται καὶ εἰρωνεύουσιν,

(1) Ἐνδεῖντο ἔκ εἰ τοιοῦτο, ὥστε πᾶσι παραδόξον ἀναγκάως δοκεῖν, ζητεῖται, ἀλλ' εἰ πρόσκειναι τῇ μαρτυρίᾳ τὸ ἐναργὲς, τὸτ' ἔστι α'. εἰ θεῖα τῷ ὄντι ἡ μαρτυρία αὕτη· καὶ β'. θείας ἔστις, εἰ ἔτις ἐξ ἀνάγκης νοητέα· τὸ δεύτερον τῆτο ζήτημα ἐκ τῶν τῆς ἐρμηνευτικῆς πιθανότητος βάσεων διακρίνεται (δ. εἰλγ').

ἔπεται ἡμᾶς συλλογίζεσθαι ἥτοι ἀπὸ τῶν βελῶν ἐπὶ τὰς ἐσομένας ἐφοδεύοντας ἀποδόσεις (1), ἢ ἀπὸ τῶν ἀποδόσεων ἐπὶ τὰς αἰτίας καὶ βελᾶς, ἢ καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τῶν ἡθῶν τε καὶ κλίσεων ἐπ' αὐτὰς τὰς κλίσεις· ἡ δὲ Ἐπιφορὰ ἔσαι Πιθανὴ μόναν καὶ βαθμῶ ἄκρην μὲν ἑδέποτε, μετρίαν δὲ ἐνίοτε.

εἰμύ. Τελευταίον δὲ τῆς Φυσικῆς πιθανότητος καὶ τελευ-
τάσιον τῆς
Φυσικῆς
Βάσις ἐστὶν ἡ Ὑπόθεσις, ἐξ ἧς πάντα τὰ φαινόμε-
να εὐχερῶς ἀναπτύσσονται (δ. εἰβ').

εἰμδ'. Ἐντεῦθεν ἂν εὐδηλον ἂν εἴ ἐκ τῆς Ὑπο-
θέσεως μὴδ' ἂν γὰρ τῶν φαινομένων ἀναπτύσσῃναι
ἔχοι, ταύτην Πιθανὴν μὴ δοκεῖν, ἢ μόλις τὸν ἐλά-
χιστον τῆς Πιθανῆς ἐπέχειν βαθμόν. ταύτης
βαθμὸς ὁ
χατοῦ

εἰμέ. Αὐτόθεν δ' ἐκ ἡττον ἔπεται β'. ὅσῳ ἂν δευτέρας,
μὴ λεπτός μὴδὲ βεβιασμένος ἢ ὁ Συλλογισμός, δι
ὃ τὰ φαινόμενα ἐκ τινος Ὑποθέσεως ἀναπτύσσον-
ται, τοσέτω πιθανότεραν ἔσεσθαι τὴν Ὑπόθεσιν.

(1) Αὕτη ἐστὶν ἡ Πολιτικὴ ἐκείνη Μαντική, δι' ἧς
συχνοὶ ἄνδρες τῶν Πολιτικῶν ἔμπειροι, τὰ μέλλοντα ὡς
Μάντιες προείπον· ταύτην δὲ τὴν δύναμιν τῷ Κικέρωνι
ἀποδίδωσι Κορυλλ. Νεπ. ἐν Βίῳ Ἀττικῇ κεφ. ις. καὶ
αὐτὸς δὲ περὶ αὐτῆς τὴν φησὶν ἐν Φιλίππ. ζ. κεφ. γ'.
καὶ Βιβλ. ζ'. πρὸς φίλ. Ἐπισ. ζ'. πολλὰ δὲ τοιαῦτα πα-
ραδείγματα συνελέξατο. Γρ. Λιψ. βιβλ. β'. τῶν Πο-
λιτ. παραγγ. γ'. κεφ. δ'. παραγγ. γ'. ἄλλα δὲ καὶ τὴν
Γωσῆπε τῷ Γωδαίῳ περὶ τῆς τῆς Οὐρεσπεσιανῆς ἀρχῆς
προβήσιν, ἣν παρὰ τὸν Γωσῆπου αὐτὸν καὶ Σεταώνιος
καὶ Διῶν ὁ Κάσσιος διεξίειναι, εὐστοχίᾳ τινι, εἴτ' οὖν
Πολιτικῇ Μαντικῇ ἀποδίδωσι Γοτφρ. Ο'λεάρ. ἐν ὁμίλ.
περὶ τῆς τῆς Γωσῆπε προβήσεως ἐκδεδομένη ἐν Λειψία
κατὰ τὸ αἰχμδ'.

ἀνώτατος. ρμς. Καὶ τελευταῖον γ'. εἰάν ἢ ταιάυτη ἢ Ὑπό-
 θεσις, ὥσε τιθεμένων τῶν αὐτῶν αἰτιῶν τὸ αὐτὸ
 αἰτιατὸν ἔπεδαι, καὶ τὰ αὐτὰ φαινόμενα διὰ τῆς
 τέχνης παρίσασθαι· αὕτη δὴ τῷ ἀνωτάτῳ βαθμῷ
 τῷ Πιθανῷ ἀναμφιδόλως ἤψατο (1).

εἰ τὰ Φυσι- ρμζ'. Φευκτέον δὲ τὸ τὰ Φυσικὰ Φαινόμενα ἐκ
 καὶ Φαινό- μεταφυσικῶν Ὑποθέσεων δεικνύειν, πλὴν εἰμὴ καὶ
 μενα ἐκ με- μεταφυσικῶν ἐκείναις πραγματικόντι ἐνεῖν.
 ταφυσικῶν
 Ὑπόθε-
 σεων δει-
 κτέα.

διαφορὰ Ὑ. ρμῆ. Πολλῷ δὲ μᾶλλον διευλαβητέον τὸ τὴν
 ποθέσεως Ὑπόθεσιν συγχεῖν τῷ δυνατῷ καὶ τῷ πλάσματι· ἡ
 δυνατὴ καὶ μὲν γὰρ περὶ ἀτόμων κινήσεως τῷ Ἐπικέρει Ὑπό-
 πλάσμα- θεσις πλάσμα σαφές· ἡ δὲ τῷ Ὀνοράτῳ Φάβρου
 τος. περὶ ὕλης Πλανητῶν, δυνατόν μόνον ἐσίν.

τί πλάσμα ρμθ'. Εἵπερ ἀμέλει ἡ τῷ κατ' ὑπόθεσιν εἰ-
 τίδυνατον. λημμένῃ ὑπαρξίς ἐθένα τρόπον ἔχει δειχθῆναι, πλά-
 σμα ἐσίν ἐκείνη· εἰδ' ἡ μὲν ὑπαρξίς τῷ ὑποτεθέν-
 τος δειχθῆναι ἔχει, τὰ γεμῆν φαινόμενα καὶ ταύ-
 της καὶ ἐξ ἄλλης ἀναπτύσσεται ἔχει αἰτίας, δυνα-
 τὸν μόνον ἐντεῦθεν γεννᾶται.

τί περὶ τὸ- ρν. Αὐταὶ εἰσιν αἱ ἀληθεῖς καὶ γνήσιαι βάσεις
 πων διαλε- τῷ Πιθανῷ Ἀληθεῖ· τῶν δὲ ὁρθῶς ἐγνωσμένων,
 κτικῶν νοη- ἔχ' ἔτω τῶν Διαλεκτικῶν ἡμῖν τόπων δέησει, ἃ δὴ
 τέον.

(1) Οὕτως ἡ περὶ τῆς Ἰριδος Ὑπόθεσις τῷ Καρ-
 τεσίῳ μικρῷ Ἀποδεικτικῇ· δύναται γὰρ κατὰ μίμησιν
 αὐτῆς καὶ ἡ τέχνη παραστήσαι τὴν Ἰρίν· ἀνεμὸν δ' ἐγεί-
 ρεσθαι τῷ παχυτέρῳ καὶ πυκνοτέρῳ αἵρος τῇ τῷ λεπτο-
 τέρῳ τε καὶ μαυτέρῳ χῶρῳ ἐμπειρόντος, σχεδὸν βέβαιον·
 ἔτω γὰρ ἀνεμὸς γεννήσεται καὶ διὰ τῆς τῷ Αἰόλου Σφαί-
 ρας. κτ.

καὶ τοπικὰ ἤκουσε· τῶν γὰρ ἐκεῖθεν λαμβανομένων κανόνων οἱ μὲν ὁμοίως πρὸς τε ἀποδείξιν καὶ πρὸς τὸ Πιθανὸν ἔχουσιν, οἱ δὲ μηδὲ πρὸς τὸ πιθανὸν γοῦν αὐτὰ φέρουσιν.

ἐν α'. Ἡ δὲ τῷ Πιθανῷ Ἀληθεῖς γινώσις, Δό. τί Δόξα, ξα· καὶ αὕτη ἐν μὲν κοινῶν προϊῦσα σημείων, Πρό. Πρόληψις, ληψις· ἐκ δὲ ἰδίων, Εἰκασία ἤκουσε (1). καὶ Εἰκασία.

ἐν β'. Πιθανὴ δὲ Πιθανῷ μαχομένη, Ἀμφι. τί Ἀμφι- γνοια ἀναφύεται, ἥτις ἐδὲν, ἀλλ' ἢ τῆς Κρίσεως γνοια; ὑπερθεσις, καὶ τῆς πρὸς θάτερον ἂν εἴη συγκατα- θέσεως ἐποχή.

ἐν γ'. Ἐντεῦθεν εὐδηλον α'. ὡς δυνατόν τινα ἐν τί περὶ αὐ- Ἀμφιγνοία τινὸς εἶναι, ἢ ἄλλος ἐν ἀκρεβεῖ ἐς Περι- τὴν παρα- νοία. β'. ἐ δὲ συγχέειν τῇ ἀποφάσει τὴν Ἀμφι- τηρητέον; γνοϊαν· ὁ γὰρ ἀμφιγνοῶν ἔτε καταφάσκει, ἔτε μὴν ἀποφάσκει· καὶ διὰ τῆτο· γ'. ὁ περὶ τινος μυ- σηρεῖ ἐνδοιάζων, ἐκ αὐτίκα ἄθεος, ἢ ἀσεβὴς παρὰ τῆτο, ἀλλ' ἀδενὴς τῇ πίσει ἐσί· δ'. ἢ Ἀμφίγνοια ἐς τὰ μάλισα διενήνοχε τῆς Σκέψεως, ὅσης ἀμφι- γνοίας ἄνευ δικαίᾳ καὶ προσήκοντος λόγου, ὅπερ ἐστὶν ἄνευ συμβολῆς καὶ μάχης τῶν Πιθανῶν.

ἐν δ'. Ἔστι δὲ ὅτε συμβαίνει τι ἦται ἀποδεικτι- τί ἀπορία; κὸν εἶναι ἢ πιθανόν, ἡμῖν γεμὴν δυσχέρειαν τινὰ ἀ- παντῶν, ἣν αὐτοὶ ὑπερβῆναι ἐκ ἔχομεν. Ἀπορία δὲ μᾶλλον τηνικαῦτα, ἥπερ Ἀμφίγνοια προκύπτει.

(1) Καὶ ἡ Πρόληψις καὶ ἡ Εἰκασία πρὸς τὰς δια- φόρους περιστάσεις διαφόρε εἴληχε καὶ τῆς ἐπωνυμίας· ἐκείνη μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον βέπεσα, Ἐπὶ νόμοις· αὕτη δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα τείνεσα, Πρόγνωσις καλεῖται, ἥς τὰ πλεῖα σημεῖα, ἐκτὸς τῶν Φυσικῶν, Ἰατρικῶν τε καὶ Πολιτικῶν (§. ρηγ'). μόλις Πιθανὰ πέφυκε.

εἰ πᾶσαν
αὐτὴ συγ-
κατάδεσιν
ἐπὶ χεῖ.

ἐνέ. Ὁθεν συνάγομεν α. ὡς τὸ ἄπορον ἐ κατὰ
πᾶν τὸ πρᾶγμα μετέωρον κατέχει τὴν συγκατά-
δεσιν (1). β. ἐκ ἑσιν εὐφύας, εἴτις ἐαυτῷ τε καὶ
τοῖς ἄλλοις πλείσας ἀπορίας ἐμποιεῖν, ἀλλὰ μὴ ἀ-
φαιρεῖν αὐτάς. οἷός τε εἴη· καὶ γ. κακῶς πρὸς τὴν
ἀλήθειαν φέρεται ὁ πρὶν ἀφαιρεθῆναι πᾶν ἄπορον
συγκατατιθέμενος.

Ἐπιχείρη-
μα κατ' ἄν-
θρωπον.

ἐνς. Τελευταῖον τὸ μὴ πιθανὸν ἡμῖν, ἄλλοις
πιθανὸν ἔδ' ὅτε δυνάμεθα ἀποφῆναι, εἴπερ ὁ Συλ-
λογισμὸς Ἐπιχείρημα κατ' ἄνθρωπον, καλεῖται (2).

τῆς ἀπο-
τέλεσμα.

ἐνζ'. Χρώμεθα δὲ τῇ κατ' ἄνθρωπον ἐπιχειρή-
σει ταύτῃ, ἥτοι βυλόμενοι ἄλλες πείσαι ἀληθῆ ἡ-
μῶν εἶναι τὴν θέσιν, ἢ εἰς ἀναίρεσιν τῆς τῶν ἐναν-
τίων ὑποθέσεως· καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον, Δόξα περὶ
τῆς ἀληθείας τῆς ἡμετέρας ἀναφυῖσεται θέσεως,
εἰ δὲ τὸ δεύτερον, Δόξα περὶ τῆ ψεύδους τῆς ἀντι-

(1) Οὕτω μυριοὶ εἰσὶν εὐσεβεῖς ἄνδρες ἀναμφιρί-
ως πᾶσιν πειθεύοντες τῇ θείᾳ Γραφῇ, εἰ καὶ ἁπείρα ἄ-
πορα ἔντε γεωγραφικοῖς καὶ χρονολογικοῖς καὶ γενεαλογι-
κοῖς καὶ φιλολογικοῖς ζητήμασι προκύπτοντα τῆς ψυχῆς
ἀποσπᾶσαι ἐ δύνανται.

(2) Οἷον ἔδει ἡμῶν πιθανὸν ἔσαι, δυνατόν εἶναι
νέα ἄλλην Γραφὴν συζησάσθαι· τοῖς γεμῖν πειθεύεσιν
εἶναι τὸν δυνάμενον νέα ἄρθρα συζησάσθαι πίσεως, τῆ-
τοις ἀδύνατον μὴ εἶναι πιθανὸν τὸν ἐξῆς Συλλογισμόν·
ὁ νέα τῆς πίσεως ἄρθρα συζησάσθαι δυνάμενος, ταῦτα
καὶ ἐν Βίβλῳ ἐκδέσθαι δύναται, πίσεως καὶ ἐν ἐσομένη
τοῖς ἐπιγενεμένοις· ἡ δὲ ἀντὶ κανόνος ἐν τῷ μετὰ
ταῦτα ἐσομένη τῆς πίσεως Βίβλος, νέα ἔσαι Γραφή·
ὁ ἄρα δυνάμενος νέα ἄρθρα συζησάσθαι πίσεως, καὶ ἐν
Βίβλῳ ταῦτα ἐκδέσθαι δύναται, καὶ νέα Γραφὴν συζη-
σαι· ἰδὲ τὸ κατ' ἄνθρωπον Ἐπιχείρημα.

θέσεως (1)* κατὰ γὰρ τὸ δεύτερον ἡ ἐπιχείρησις αὕτη τὸ αὐτὸ δύναται ἐν τοῖς πιθανοῖς, ὅπερ ἐν τῇ ἀποδείξει ἡ εἰς ἀδύνατον καὶ ἄτοπον ἀπαγωγή.

ἐνῆ. Οὕτως ἐν πολλοὶ Συλλογισμοὶ τὸ πιθανῶς πολλάκις τὸ πιθανὸν ἀντὶ ἀποδείξεώς ἐστι.
 Ἀληθὲς ἀποτίκτεσι* πλείονων δὲ Συλλογισμῶν τοιούτων συνελθόντων, ὅτως ἰχυρὸν ἔσαι πολλάκις τὴν τὸ πιθανόν, ὡς βραχὺ τὴν κατ' ἀπόδειξιν ἀληθεῶς διαφέρειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Δι' ὧν ἅντις εὗροι καὶ ἄλλοις ἐπικοινωνοῦσαι τὴν Ἀλήθειαν.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Ὅπως ἅντις διὰ μελέτης εὗρισκοι τὴν Ἀλήθειαν.

ἐνθ'. Ἀλλ' ἐπεὶ γὰρ ἄχρι τούτων περὶ τῶν τῶν συνέχεια.
 ἀνθρωπίνης νοῦς ἐνεργειῶν, καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆ ἀληθεῶς ἄλλης κατὰ λόγον Εἰσαγωγῆς εἴρηται, ἐπόμενον ἂν εἴη ἡδὴ καὶ περὶ τῶν ὅπως ἂν ταῖς οἰκείαις ἐνεργείαις ὁ νῦν χεῖσταιτο πρὸς τε τὸ εὗρεῖν καὶ ἄλλοις προτιθέναι τὰληθεῶς, εἰπεῖντι ἀκριβέστερον.

ἐξ'. Τὸ τοῖνυν ἀληθεῶς θηράται ἦτοι διὰ μελέτης, ἡ ἀναγνώσεως Συγγραμμάτων τῶν ἐτέρων, ἡ ποσαχῶς ἂν θηραθείη καὶ ἄλλοις προτεθείη ἡ ἀλήθεια.

(1) Οὐ πίσωσις* αὐτίκα γὰρ εἴτις ἀμφισβητεῖν περὶ τὴν τῆς οἰκείας ὑπόθεσεως ἀλήθειαν ἀρξήται, τὴν αὐτῇ ἰχύν καὶ δύναμιν ἀπολλύσι τὴν ἐπιχείρησιν* ὅσον ὑπόθεσις ἐστὶ πᾶν Πρώτης ὡς τὰ τῶν αἰρετικῶν νήπια βαπτισθέντα ἢν δάμνη, σωθήσεται* εἰ δὲ ἐν ἐντεῦθεν συνάξαιμι, καὶ ἐκτὸς ἄρα τῆς Πρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐστὶ Σωτηρία* τὸ ἐπιχείρημα ἔσται κατ' ἀνθρώπον* ἀποδεχόμενον δὲ τῶν Πρώτης τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, καὶ τὸ Συμπέρασμα τούτο τὰς αὐτῆ ἀπολέσει δυνάμεις.

παραθέσεως δεῖν θέσεων ἀλλήλαις ἀντικειμένων· ἔτω δ' εὗρεθὲν καὶ ἄλλοις ἦται γραφῇ, ἢ ζῶσιν τῷ διδάσκοντος φωνῇ προτίθεται· ἐν οἷς ἅπασιν ὅ,τι ἐστὶ παρατηρητέον, ἐν τοῖς ἐφεξῆς διασκεπτέον.

τί ἐστὶ με-
λέτη.

εἰα'. Τὸ τοίνυν ἀληθὲς πρῶτον μελέτη ἀνω-
νεύεται, δι' ἧς ἕδεν, ἀλλ' ἢ τὰς ἔτω κανονικῶς τε καὶ
εὐτάκτως ἐχέσας νοήσεις νοῶ, ὥςτε καινότερ' ἄλλα
ἀεὶ ἀληθῆ, ἐκ τῶν ἅπαξ ἐγνωσμένων προκύπτειν.

Μέθοδος
Συνθετικῇ
καὶ Γεωμε-
τρικῇ.

εἰιβ'. Ἡ δὲ τάξις ἡδε, ἣν τηρεῖ ὁ νῦν ἐν τῷ
νοεῖν, ὁμολογεμένην τινὰ καὶ βεβαίαν μαθεύων ἀλή-
θειαν, Μέθοδος καλεῖται Συνθετικὴ (1)· καὶ περὶ αὐτῆς
αὕτη καὶ πᾶσι μὲν τοῖς Μαθηματικοῖς, ἐξαίρετως
δὲ ταῖς Γεωμέτραις, ἀπαραιτήτως φυλάττεται, καὶ
Γεωμετρικὴ παρὰ τῷτο ἀκβεῖν εἴωθε.

Ὅπως πα-
ρεσκευα-
σμένος τις
ὀφείλει προ-
σιέναι τῇ
μελέτῃ.

εἰιγ'. Ὁ δὲ ταύτην μετιὼν πρὸ πάντων προσο-
χὴν ὀρεθὴν σπευδάσει προσενεγκεῖν. μετὰ δὲ, καὶ προ-
λήψεω τὸν νῦν ἀπηλλαγμένος τῇ μελέτῃ πρόσσεισι.

Ὅπως διε-
γερθεῖται
ἡ προσοχή.

εἰιδ'. Διεγερῶμεν δὲ τὴν Προσοχὴν α'. εἰ συνε-
χῶς διανοούμεθα, ὅσῳ περιφανές τι καὶ ἀξιόλογον
χερῆμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια (2)· β'. εἰ διανοήσεων ἄλλων

(1) Κοινῇ μὲν τὴν ἀληθὲς θεωρημένην Μέθοδον
εἰς Συνθετικὴν διαιρῶσι καὶ Ἀναλυτικὴν· ὧν ἐκείνη μὲν,
ἀπὸ τῶν Ἀρχῶν ἐπὶ τὰ Συμπεράσματα, αὕτη δὲ ἀπὸ
τῶν Συμπερασμάτων ἐπὶ τὰς Ἀρχάς χωρεῖ. Ὅπως δ' ἂν
ἢ ἐγνωσμένα τὰ Συμπεράσματα ἡ ἀλήθεια θεωρεῖται
καὶ διακρίνεται μᾶλλον, ἢ ζητεῖται· ἢ ἄρα Ἀναλυτικὴ
μᾶλλον Μέθοδος πρὸς τὰ ἐφεξῆς ἔσαι κεφάλαια.

(2) Ἡ εἰλικρινὴς περὶ τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν
σπευδὴ καὶ μόνῃ τὴν ἡμετέραν διεγερεῖ Προσοχὴν· τίς
γάρ ἐκ αὐτῆς θεωρεῖ τὸ φιλούμενον; διὰ τί δ' ὁ ὕψους
ἢ βυθίου τῆς τὰς κομῆδας θεωρούμενης ὑπέρχεται;

ἐ ἀχολιῶν ἀπηλλαγμένοι, ἐ ἀταράχῃ ψυχῇ προσίμεν τῇ μελέτῃ· γ'. εἰ σπεύδομεν βραδέως (1)· δ'. εἰ τὰ μελετώμενα γραφῇ παραδιδόαμεν· πολὺ δὲ αὐξήσει τὴν Προσοχὴν· ε'. ἡ μοναυλία· ζ'. ἡ σιγὴ· ζ'. ὥρα ἡ κατ' ὄρεθρον· καὶ πρὸ πάντων ἡ· ἡ καθ' ἐκάστην σπεδὴν περὶ τὰς πραγματείας, ἐν αἷς ἡ τῷ ὀρθῶς συλλογίζεσθαι δύναμις διηλεκτῶς ἐξασκεῖται, οἷαι μάλιστα αἱ Μαθηματικαί.

εἰς. Καπειδὴ αἱ προλήψεις τῷ Ἀξιωματικῷ ἐ τῆς Προπετείας τῷ νοῶς ὥσπερ ἀχλὺν τινα καταχέουσι (§. ιγ'). κἀντεῦθεν εἰκὸς τὴν μελέτην ἐνσησάμενης ἀπηλλάχθαι Προλήψεων (§. ρξγ'). αὐτόθεν δὴλον λυσιτελεσάτην ἔσεσθαι τὴν Ἀμφίγνωστον, ἣν μόνου α'. μὴ ἢ Σκεπτικῇ (§. ρνγ'. δ'), ἐ β'. ἀμφίγνωστο το μὴ περὶ τῶν τῆς ἀληθείας Κριτηρίων, ἀλλὰ περὶ τῆς συναφείας τῆς Προτάσεως μετὰ τῆς ἀρχῆς· γ'. μὴδ' ἀποτόμως ἀποφάσκειται τὸ ἀμφίγνωστέμενον (§. ρνγ'. β').

ὅπως τὰς
Προλή-
ψεις δι
Ἀμφίγνω-
στὰς κατα-
πολεμη-
τῶν.

εἰς. Ἡ δ' Ἀμφίγνωστο αὕτη ἔτις ἀκριβῶς τοῖς ἰδίαις περιγεγεραμμένη Ὅροις εἰς ἀπορίαν δικαίαν καθ' ὅτι πλείστων Δοξῶν, ἐ καὶ κατὰ πρεσβευομένων ἐμβαλεῖ, καὶ σε εὐχερῶς διδάξει α'. ἐ τὴν Γονεῖς, καὶ Διδασκάλους σε, ἐ τὴν μεγάλους ἀνδρας, ἐ περιωνύμους, τὴν τε δοκίμους, ἐ πολλὰ σεμνὴς ἔστιν ὅτε ἐ

καὶ πρῶτον
τὴν Προ-
ληψιν τοῦ
Ἀξιώμα-
τικῆς.

(1) Ἄλλο μὲν γάρ ἐστι τὸ παρέργως ὡς κατὰ πάρεργον ἐπέρχεσθαι τι τῇ θεωρίᾳ, ἄλλο δὲ τὸ ἀτενῶς ἐ μετὰ προσοχῆς αὐτὸ θεωρεῖν· ὅταν τὸ μὲν τοῖς σπεύδειν συμβαίνει, τὸ δὲ τοῖς περὶ τι ὀξυδερκῶς ἐνατενίσθαι, ἐφ' ᾧ ἐξακριβώσωσιν αὐτὸ κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς ποιότητας, τὴν τρόπον, τὰς χεῖρας ἐ τὰ ἀποτελέσματα· γίγνεται δ' αὐτὴ τοιαύτη τοῖς σπεύδειν;

ἡπατῆσαι, καὶ ἀπατᾶσαι δύνασαι· καὶ τὸναντίον·
β'. ἐνίοτε καὶ κηρωρόν τινα εὐσόχως ἀποφθέγγεσθαι·
διὰ δὲ γ'. καὶ μηδενός σε δεῖν τῷ Ἀξιωματικῷ, ὡς
χωλὸν τῇ Σφαίρᾳ ἐμφύεσθαι.

ἐφ' ἣ καὶ τὴν *εξζ'*. Ἐντεῦθεν δὲ ἔχ' ἥττον διορᾶν ἔξεις· δ'.
τῆς Προπε- τὸν προσέχοντα νῦν ἀδασανίως τινὰ Δόξαν παρα-
τείας. δεξάμενον, καὶ ἢ ἀπάδουσα, ὡς ἀλήθειαν μὲν τοι
κατέχειν, τούτ' ἐσι νεφέλη ἀνθ' ἧρας περιπλέκε-
σθαι· ἐ. τὴν Ἀλήθειαν μὴ πᾶσιν ἔτω πρόχειρον, ἢ
ἐν μέσῳ προτεθειμένην εἶναι, ὡς αὐτομάτην ἐαυτὴν
καὶ τοῖς ἥττον φιλοπόνοις παρέχειν· καὶ διὰ ταῦτα
ς'. τὴν τῆς προπετείας Πρόληψιν λοιμὸν ἔσαν ἀντι-
κρυς φευκτέον· καὶ ζ'. τὰ ἡμῖν ἐσωτερικῶς ἐναργῆ
δοκῶντα, ὡς ἀδηλα ἀκριβέστερον ἀνιχνευτέον.

τάξιν, ἣν *εξη'*. Οὕτως οὖν παρεσκευασμένους, καὶ οἰοῦν-
δεῖ τηρεῖν προσωχυρωμένους ῥαδίως εἰσὶν ὅ,τις τοι μελέτην ἐνση-
ἐπὶ τῆς με- σαμένῃ πρὸ πάντων ἀν εἶναι ποιητέον· ἐπεὶ γὰρ ἢ
λέτης, ἡμετέρας γνώσεις ἐξ αἰδήσεως ἄρχεται, ἡδὲ αἰδή-
σεσις, ὑπὸ ποικίλαις περιστάσεσι παλάνικις ἐπανεπιλημ-
μένη, γεννᾷ τὴν πείραν (δ. κγ'), ἐξ ἧς ἔπειτα τὰς
ἐναργεῖς, εὐκρινεῖς καὶ πλήρεις ιδέας λαμβάνομεν
(δ. κέ.), ἐπὶ τοσούτον τὴν πείραν προάγειν χρὴ, ἐστ'
ἂν ἐναργῆ, εὐκρινῆ, καὶ πλήρη τῆ πράγματος τὴν
ιδέαν ἡμῖν αὐτοῖς συμπορισώμεθα (9).

(9) Τούτο δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς Φυσικοῖς, ἀλλὰ καὶ
καὶ τοῖς Ἡθικοῖς τε καὶ Πολιτικοῖς γινέσθω· ὡς γὰρ
σηνάλλως ἂν μελετᾶν περὶ παρηλίων πειρώσο, ἢ μὴ πρό-
χειροί ὡσιν αἴτε σὰι καὶ τῶν ἄλλων Φυσικῶν καὶ Ἀστρονό-
μων παρατηρήσεις καὶ πείραι· ἔπως ἔκ αὐτῶν εὐσυχήσεις
μελετῶν περὶ ἀρετῆς, κακίῶν, παθῶν, καὶ δὴ καὶ περὶ
πολιτείας, νομίμων, καὶ τῶν ὁμοίων, μὴ τούτων ἀπάν-

εξδ'. Ἴνα δὲ μὴ ἀπατᾷ ἡ πείρα, αὐτὰ σε δι- πρώτον
 δάξει τὰ πράγματα, α. τὸς πολλαχῇ (δ. κγ. κτ. πειρακτίον
 δ. ρέ. κτ.) περὶ αἰδησεως καὶ πείρας προτεθέντας
 κανόνας δεῖν ἀκριβῶς τηρεῖν· β'. δὲ παραλαμβάνειν
 εἰς σκέψιν καὶ τὰς τῶν ἄλλων παρατηρήσεις· καὶ ταύ-
 τας γ'. εἰ δυνατόν (1) ἐπαναζητεῖν, ὡς ἂν, εἰ ὅρ-
 θῶς ἔχουσιν, ἀκριβέστερον συνειδεῖς.

ρό. Ὅσω δ' ἂν ἡμῖν πλείους ὅτως ὁμολογήμε- εἰς οὕτως
 ναί τε καὶ ἀκριβῶς συνειλεγμένοι παρατηρήσεις παρῶ- ὀριζέον,
 σι, τοσέτω μᾶλλον εὐεπίφορον καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἀλή-
 θειαν φέρονσαν εἶδον ἀσφαλέστερον βαδιέμεθα· ἐδὲν
 γὰρ ῥᾶον τηλικαῦτα, ἢ ἐν τῆς τῶν παρατηρήσεων
 συλλογῆς ὅρας συνιστᾷ τοσέτες (2), ὅσων ἡμῖν εἰς

των τὰ πάθη, τὰς χάσεις, τὰ τέλη, καὶ ἀποτελέσματα
 ἀκριβῶς διὰ πείρας μαθῶν.

(1) Τῶν γὰρ πειραμάτων ἔστι μὲν ἃ καὶ ἡμῖν εὐχε-
 ρές ἐνστήσανται, ἔστι δὲ ἃ ἥτοι δυσχερῶς, ἢ καὶ ἐδόλως
 ἡμῖν ληπτὰ· οἷον ἃ τίσι περὶ τῆς τῆ ἀέρος παρατε-
 τήρηται φύσεως, περὶ τινων ἐλαίων ἀλλήλοις μεμιγμέ-
 νων ἀναβράσεως, καὶ ἄλλων ὁμοίων φαινομένων, ταῦτα
 καὶ ἡμεῖς εὐχερῶς ἂν ἐπαναλαβόντες ἐξετάσαιμεν· δυ-
 σχερέστερον δὲ τὰς περὶ Παρηλίων, Παρασελήνων, Κο-
 μιτῶν, τῆς διὰ τῆς Ἡλίου τῆς Ἑρμῆς διαβάσεως, καὶ τῶν
 παραπλησίων, ὅπως ἐξετάσομεν· τὰ γὰρ Φαινόμενα
 ταῦτα ἢτε κατ' ἐκάστην, ἢτε πανταχῇ ὁρατὰ, καὶ ὅταν
 συμβαίνωσιν ἐκ ἄνευ μεγίστης τῶν ὀργάνων παρασκευῆς
 παρατηρεῖται.

(2) Οἷον ὁ πείρας χειραγωγία τὸν ἀέρα ὀρίσά-
 μενος σῶμα ῥοῶδες τὴν γῆν μέχρι βάθους τινός, εἴτ' ἐν
 ὑψους περιέχον, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν κενὰ ἄλ-
 λων σωμάτων διαστήματα περιλαμβάνον, εἰμὴ ὑπὸ τινος
 ἄλλου καλύοιτο· ἔτος δὲ ὀριεῖται καὶ τί ἐστὶ σῶμα, τί

ἐναργῆς, εὐκρινῆς, καὶ πλήρης τῆς τῷ ἀντικειμένου
ιδέας πορισμὸν δεῖ.

εἰ ἀπαραι- ροά. Μὴ ἐνὸν δὲ πραγματικῶδεις ὁρισμὸς αἰ-
τήτως οἱ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτίκα εὐρίσκεισθαι, τήνκαῦτα καὶ
πραγμα- οὐνοματωδεις ἱκανοί, ἣν μόνον πρὸς εἰς αὐτὴν ἀπη-
τικῶδεις ὁρί- κριζόμενοι τυγχάνωσιν (1) (δ. λγ'. κτ.).
σμοὶ ἀναγ-
καῖοι.

μετὰ δὲ ροβ'. Οὐδὲ γεμῆν ἤττον λυσιτελὲς τὰ ὀριζέμεντα,
ταῦτα δι- εἰ οἶόν τε, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθέντας κανόνας
κρινετέον διαίρειν, καὶ ἐκάστη τῶν μερῶν νέος ὁρισμὸς ἀπαρτίσαι
(δ. ιδ'. κτ.). ὅσῳ γὰρ ἂν πλείους πορισώμεθα ὁ-
ρισμοὺς, τοσούτω πλείους εἰς τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν
ὑπανοχθίσονται ἡμῖν πηγαί, ἣν μόνον ἂν περὶ δια-
γνώσεως τῆς τῶν ὄρων ἀληθείας εἴρηται (δ. ξγ').
ἐπιτηρώμεν.

ἐφ' οἷς εὐ- ρογ'. Ἐκάστον δὲ τῶν τῷ ὁρισμῷ μερῶν ἰδίως πα-
ρετέον Α- ρεξεῖ Προτάσεις (2)· ἐξ ὧν καινὴν ἰδέαν προδίδει,
ξιώματα.

ῥοῶδες, τί ἀτμοσφαῖρα, τί βάθος, εἴτ' ἔν ὕψος ἀέ-
ρος, τί τὸ περιλαβεῖν διάστημα κτ. ἐφ' οἷς εἰ καὶ εἰς ἐπι-
κοινωνίαν τῆς ἀληθείας πρὸς ἑτέρας, καὶ πάντων ἴσως
τῶν ὁρισμῶν τέτων χρεῖα, εἰς γε μὴν εὕρεσιν αὐτῆς
ἥκιστα περιττοί.

(1) Τὰ μέγιστα γὰρ ἀμαρτάνουσιν οἱ τῆς οὐνοματω-
δεις ὁρισμοὺς ἀλυσιτελεῖς πρὸς ἀληθείας ἡγούμενοι εὕρε-
σιν· περιέχουσι γὰρ ἑτοίγχε γνωρίσματ' ἅττα, οἷς τὸ
ὁρίσθαι τῶν ἄλλων πάντων αἰεὶ ἀντιδιασέλλεται (δ. λη').
τὰ δὲ γνωρίσματα ταῦτα ἰδιά εἰσιν ἐσιώδη· κἀντεῦ-
θεν ἔχ' οἶόν τε μὴ καινὰς ἀληθείας παρακχεῖν.

(2) Εἴσω ὁρισμὸς· ὅλον ἐστὶ τὸ ἐκ πάντων τῶν
οἰκείων μερῶν συνιστάμενον· ἔχεις Προκειμένην· τὸ ὅ-
λον ἐκ πάντων τῶν οἰκείων μερῶν συνέστηκε· ταύτην
παραβαλὼν τῇ κατὰ τὰ μάλλον καὶ ἤττον ἰδέᾳ καὶ ἑτέρᾳ

εὐχερῶς διὰ τῶν τῷ Συλλογισμῷ κανόνων πορίσῃ
 Ἀξιώματα, τῶν ἐντεῦθεν παραχθισομένων λοιπῶν
 συμπερασμάτων βάσεις ἐσόμενα.

ροδ'. Πλείων δὲ τοιούτων Ἀξιωμάτων παρόν- ὅθεν πη-
 των, διὰ τῶν κανόνων τῆς Ἀντισηφῆς (§. ξά. κτ.) γάρρσι τὰ
 τῆς Ἀντιθέσεως (§. ο'. κτ.) καινῶν τε ἰδεῶν προσ- Πορίσμα.
 κειμένων ῥαδίως εὐρήσεις Πορίσματα (1) πάμπολ- τα.

ἔξεις Προκειμένην· συλλογισμῷ ἄρα· τὸ ἐκ πάντων τῶν
 αἰκείων συνεζὸς μερῶν, ἐκάστῃ τῶν ἰδίων μερῶν μεῖζον·
 τὸ ὅλον ἐκ πάντων τῶν αὐτῇ μερῶν συνεζηκε· μεῖζον
 ἄρα τὸ ὅλον ἐκάστῃ τῶν ἰδίων μερῶν· τὸ δὲ Συμπερασ-
 μα τῆτό ἐστιν Ἀξίωμα.

(1) Ἐνῷ ὁρισμός· χρῆσις ἐστὶν ἀληθὲς συμβό-
 λαιον, δι' ᾧ τινι ἀμιθῇ εἰς χρῆσιν τινα παρέχομεν τι,
 ἐφ' ᾧ ἡμῖν αὐτὸ ἐκεῖνο εἰδικῶς ἀποδοθεῖν· ἔξεις πρὸς
 τοῖς ἄλλοις τὸ Ἀξίωμα τόδε· τὸ εἰς χρῆσιν δεδομέ-
 νον ἔδει καταχρηθῆναι· ἄλλως γὰρ ἢ ἂν ἔχοι εἰδικῶς
 ἀποδοθῆναι· ἐκ τῆς πηγᾶς Πορίσματα διὰ μὲν
 Ἀντισηφῆς· τὸ πρὸς κατάχρησιν ἡμῖν διδόμενον (οἷον
 δανειακῶς) τῆτ' ἢ εἰς χρῆσιν ἡμῖν δέδοται· ἐν τοῖς
 κατ' ἀριθμὸν, ζαθμὸν, καὶ μέτρον ἄρα οἷον χρήμασι,
 σίτῳ, οἷνῳ καὶ τοῖς παραπλησίοις ἢ συνίσταται τὸ εἰς
 χρῆσιν δίδοθαι· διὰ δὲ Ἀντιθέσεως· Ψευδὲς ἄρα τὸ
 εἶναι δαπανᾶν ὅτις ἡμῖν κέχρικε· διὸ ψευδὲς ἐπίσης καὶ
 τὸ δάνειον τῇ εἰς χρῆσιν δεδομένῃ μὴ διενηνοχέναι, εἰ καὶ
 παρὰ Γερμανοῖς Γελίχεν (Geliehen) λέγεται καὶ τὸ δά-
 νειον καὶ τὸ κιχρώμενον καὶ διὰ Συλλογισμῷ τελευταῖον· εἰ
 τὸ εἰς χρῆσιν ἡμῖν δεδομένον ἔδει καταχρηθῆναι, ἔργον ἂν
 εἴη τῇ λαβόντος τι εἰς χρῆσιν, μετ' ὅσης αὐτὸ πλείους
 ἐπιμελείας διαφυλάττειν· καὶ ἐντεῦθεν εἰ ἐξ αἰτίας αὐ-
 τῇ ἥτοι ἀπώλετο, ἢ χεῖρον ἐγένετο τὴν ζημίαν ἀπο-
 τίσαι, καὶ ὁ χρήσας ἢ ἀναγκασθῆσεται ὑπάρχοντος τῇ
 πράγματος τιμὴν ὑπὲρ αὐτῇ λαβεῖν· ἔτιως ἐν Ἀξίωμα

λα· ὧν μάλιστα τὰ ἥτοι πολλὰ ἢ τινος γένε λόγῳ
ἀξία ἐκλέξῃ.

ὅπως αὐτοὶ εὐρίσκουσιν τὰ θεωρήματα καὶ Προβλήματα (1)· ἐκεῖνο δὲ μόνον παρατηρητέον τὸς ἔχοντάς τι κοινὸν πρὸς ἀλλήλους ὁρισμὸς παραβάλλειν· ἄλλως συγκρινεῖς τὰ ἀσύγκριτα, καὶ εἰδὲν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἀποφατικὰς εὐρέσεις Προτάσεις, αἱ καὶ παίσιν ἤδη γινώσκονται.

ροῖ. Καὶ τὰ μὲν Ἀξιώματα καὶ τὰ Πορίσματα
σπανίως ἐτέραν ἀπαιτεῖ ἀποδείξιν, ἢ μόνον τὸν
Ὅρισμόν· τὰ δὲ Θεωρήματα καὶ Προβλήματα ἔκ τε
τῶν Πορισμάτων καὶ τῶν Ἀξιωμάτων καὶ τῶν Ὅρι-
σμῶν ἀποδεικτέα ταῖς ἀληθεῶς αἰρκμένοις πείθεσθαι.

ὅπως δεῖ
συνεχίσαι
τὴν μελέ-
την.

ὅπως εὐρε-
σῶσονται
τὰ πιστα-
νῶς ἀληθῆ

πολλᾶσι χορηγήσει Πορίσματα, εἰ συνεχῶς εἴης με-
λειτῶν.

(1) Οὕτω τῶν τῷ δανείῳ καὶ τῷ εἰς χρῆσιν διδομέ-
νῃ ὀρίσμων ἀλλήλοις παραβαλλομένων, ἕξεις Θεώρημα,
ὡς ἐν τῷ δανείῳ ἢ ἐν τῷ εἰς χρῆσιν διδομένῳ μετα-
φέρεται ἡ δεσποτεία· παρεξτεάσας δὲ καὶ τῆς τῷ εἰς
χρῆσιν διδομένης καὶ τῇ κατ' ἀριθμὸν, σαθρῶν, καὶ μέτρον
οὗτος ὀρίσμος, λύσεις τὸ Πρόβλημα, εἰ δυνατόν χρῆ-
σιν συζητῆν ἐν χρήμασιν· εὐδαιμον γὰρ ὡς δυνατόν, ἢ
τὰ χρήματα μὴ τῶν εἰζισμένων, ἀλλὰ τῶν σπανιότε-
ρων ἢ νομισμάτων, ἃ καὶ ἀνευ καταχρήσεως τὴν ωφέ-
λειαν παρέχειν πρόδηλον.

της εὑρίσκονται, τὰ δὲ πιθανῶς ἐκ ἄν ἄλλως φηρά-
σαιο, ὅτι μὴ, ἐὰν ἄ. πάντα τὰ Φαινόμενα, ὡς οἶόν
τε, διὰ πείρας ἀνιχνεύσης· καὶ ταῦτα παραβαλὼν
ἀλλήλοις· β'. ἐὰν περὶ τὴν τῆς ὑποθέσεως σπευδᾶσης
εὔρεσιν, ἐξ ἧς ἂν ἐκεῖνα ἀναπτυχθεῖεν· ὅσακις γὰρ
ἂν ἦ δυνατόν τῆτο γίγνεσθαι, ἢ ὑπόθεσις ἔσαι πι-
θανή, καὶ ἐστ' ἂν ἄλλος ἐτέραν δεῖξῃ κρείττονα, ὡς
ἀληθὴς ἐκληφθήσεται.

ροθ'. Αὐτὸ δὲ τῆτο παρατηρητέον καὶ τῷ περὶ τε καὶ τὰ ἴσο-
τὸ Ἴσορικόν καὶ Φυσικόν, καὶ Πολιτικόν Πιθανὸν σπε- ρικῶς καὶ
δάζοντι· ἐν γὰρ τῷ Ἴσορικῷ θεωρητέον τὸς περὶ τε ἄλλως.
τῷ Αἰσιωματικῷ καὶ τῶν αὐτῶ βαθμῶν κανόνας
(δ. εἰς. κτ.). ἐν δὲ τῷ Ἡθικῷ ἢ πολιτικῷ τὰς βε-
λὰς καὶ περισάσεις καὶ παραβάλλειν· ὑπόθεσις δ'
ἔσω τὸ, τεθειμένων τοιούτων βελῶν καὶ περισάσεων,
τοιῦτο φιλεῖ ἔπεσθαι ἀποτέλεσμα (δ. εἰς. β').

ρπ'. Αἰσίοιτοι εἰς μὲν τὴν τῆ πιθανῶς ἀλη- διατίοι μὲν
θὲς εὔρεσιν εὐφύας δεῖ, ὥσπερ καὶ εἰς τὴν τῆ βε- εἰς τὴν τῆς
βαίως ἀληθὲς Κρίσεως· κἀντεῦθεν ἢ θαυμασὸν τὸς βεβαίας, οἱ
μὲν πρὸς τὴν τῆ Πιθανῶς, τὸς δὲ πρὸς τὴν τῆ κατ' τῆς Πιθα-
ἀπόδειξιν ἀληθὲς εὔρεσιν εἶναι ἐπιβολωτέρας. νῆς ἀληθεί-
ας εὔρεσιν
εὐσχωάτε-
ροι;

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ὅπως ἄντις δι' ἐρμηνείας τάλιθες φηράσειε.

ρπά. Οὐ μόνον δὲ διὰ μελέτης εὑρίσκεται τὰ εἰ ἀναγνα-
ληθές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Βίβλων τῶν ἄλλων ἀγύεται σίου Βί-
(δ. εἰς.). Καὶ ἔν ἐι μὲν οἶόν τε τοῖς ἀνθρώποις αὐ- βλες.
τὸν ἕκαστον τὰς αἰτίας καὶ τὴν φύσιν ἀπάντων ἀνιχν-
νεύειν, ἐπιεικῶς ἂν τὸ μέγ' ἄχθος τῶν Βίβλων ἀπε-
σεισάμεθα· ἀλλ' ἐπεὶ γὰρ ἔτ' εὐκαιρίας εἰς τὸ ἄ-

παντ' ἐπεξιέναι πείρα τυγχάνομεν, καὶ τὸ τῷ βίον βραχὺ ἐλπίδας ὑποσῆσθαι μακρὰς ἀπείργει, τὰ παρ' ἄλλων πρὸς διαφορὰς ἀνήκοντα ἐπισήμας συγ- γεγραμμένα εἰς ἐπικερίαν παραληψόμεθα (6).

τίνας Βί- εἰς β'. Δέον ἔν τὰς πρὸς ποικίλας ἐπισήμας
βλες ἀνα- φερέσας Βίβλους ἀναγινώσκειν (δ. εἰς β'). ἔπεται ἁ. ἀ-
γνώσειον. φεκτέον εἶναι Βίβλων τῶν ἥτοι πρὸς τὸ διεγείρειν
τὰ πάθη συντεταγμένων (Ἡθικ. δ. σπ'). ἢ β'. οὐ
πάνυτι εἰς αὐξήσιν τῆς ἡμετέρας ἐπισήμης συμβαλ-
λομένων, καὶ γ'. μηδὲ τὰς κοσμίᾳ τινι ἡδονῇ τὴν ψυ-
χὴν ἡμῶν διακηλέσας Βίβλους ἐπ' ἄλλῳ τῷ ἀνελίσ-
σειν, ἢ ἵνα τὸν ἀληθῆ ἐντεῦθεν καρπὸν δεξιώ-
μεθα (7).

πῶς :

εἰς γ'. Καπειδὴ ἐπισήμης ἔνεκα δεῖ τὰς Βίβλους ἀναγινώσκειν (δ. εἰς β'. β'), ἔπεται δ' ἀρκέεινα παρα- ληπτέον εἶναι, δι' ὧν ἅντις τὴν ἀνάγνωσιν μετὰ καρ- ποφορίας ποιήσῃ, οἷα πάντως εἰσιν ἐ. ἢ τε τῷ βίῳ καὶ τῆς διδασκαλίας, καὶ τῆς αἵρέσεως τῇ Συγγραφῇ

(6) Ἐντεῦθεν εὐδὴλον ὅ,τι χρὴ νοεῖν περὶ τῶν ἥτοι πάσης Βίβλων ἀναγνώσεως κατολιγαρευτῶν καὶ συνι- σάντων Τρίβλων τὴν Βιβλιοθήκην, τὰς Βίβλους ἀμέ- λει τῆς Φύσεως, τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Συνειδήσεως, ἢ πάνυ ὀλίγα χρῆναι ἀναγινώσκειν ὑποτιθεμένων.

(7) Οὕτως ἀναγνώσειον τὰς Ἱστορικὰς Βίβλους, τὰς Κοινοφθίας, τὰς Σατυρικὰς Ποιητὰς, τὰς Ἑριστικὰς Λόγους, τὰς τῶν Σοφῶν Ἑφημερίδας καὶ ἄλλα προσόμοια· μὴ ἐμφύεσθαι τῷ φλοιῷ, ἀλλ' εἶτι ἐδώδιμον ἐν τέτοις ἐπιζητεῖν· ἄλλως γὰρ εἰς ματαίαν περιεργίαν, εἴτ' ἐν εἰς ἡδονὴν ἀποκλινεῖ ἢ τῷ ἀναγινώσκοντος αὐτὴ σπεδῇ· ἄριστα παραγγέλματα περὶ τούτου ἐξέδωκε Πλάταρχ. ἐν Βιβλ. περὶ τῷ πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκείειν· τόμ. β'. Ο'ππ.

γνώσις, ἢ δ'. ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ὃν ἦται ἐκ τῆ προσι-
μίας, ἢ ἐκ τῆς φιλολογικῆς Ἰσορίας μανθάνομεν.
ζ'. ἡ ἀκρίβεια τῆς βίβλου διαίρεσις· ἢ ἡ διάκρισις
τῶν καθ' αὐτὸ διδασκαλιῶν ἀπὸ τῶν Ἐξηγητῶν· θ'.
ἡ χρησιμότης τῶν εἰς ἀνάπτυξιν τῶν δυσχερεσέων χωρίων
φερόντων βοηθημάτων· ἢ ι. ὁ πρῶτισον, ἡ ἀκριβε-
στέρα μελέτη τῆς τε ποιότητος ἢ ἀληθείας τῶν διδα-
σκαλιῶν (1).

εἰ δ' ἐκ-
σης τῆς ἡλικίας, μειωμένης (2), εὖ φρονέοντος ἂν εἴη λέγειν.
δήπε ἰά. τὰ δόκιμα, ὅς' ἐκ τῆς μελέτης ἐκλέγοντες
ἀπινθισάμεθα, ἐν ἰδίαις ἀποτίθεσθαι ὑπομνήμασιν
εἰς μέλλουσαν χρῆσιν ἀποταμιεύοντας (2).

εἰ δ' ἐκ-
λογῆς; ἀλλὰ μηδ' αὖτε σοι τέττε μέλειν βελοῖμην ἂν
αὐτός· ἐδὲ γὰρ ὁ πλεον ἢ θησαυρὸς εὖ ἀποτιθέ-
μενος, μεθόδε τινὸς εἰς τῆτο φροντίζει· αὐτὸς γὰρ
σοι ὁ λόγος ὑπαγορεύσει ἀρίστην ἐκλογῆς μέθοδον εἶ-
ναι, τὴν μήτε ἐργώδη, ἢ τὰ ἐκλεχθέντα ζητῶντι
εὐχερῶς χορηγεῖσθαι· ταῦτόν γάρ ἂν εἴη εἴτε τὰ

(1) Ταύτης γὰρ μὴ προσέσεως τῇ ἀναγνώσει, πολ-
λὰ μὲν τάχα τις εἰρήσεται ἀναγνῶνς, ἐκ ὀλίγαις δὲ ἢ
ταῖς προλήψεσι κατελιμμένος· ἐμὴν δ' ἀλλὰ ἢ κέν-
τρων συρράπτειν ὁ ἄνθρωπος ἐνεξιθήσεται, ἢ ἐδὲ
βασίως σωφρονήσει ἢ βελτιωθήσεται· ἢ γὰρ συμμιγῆς
ἀναγνώσις, ἢ ἡ προσέσεως ἢ μελέτη, σύγχυσις ἀπο-
τίκτει· ὅρα Σενέκα Ἐπίτ. β'.

(2) Καὶ τοῖς πρεσβύταις ἡ μνήμη δίδεται, ἀλλὰ
τῶν προγεγονότων (Ἡζικ. δ. ξε.). τῶν δὲ ἄλλων ἐπι-
λήθμονες, ἢ μάλιστα ὧν ἀνέγνωσαν, ἢ ἠκούσαν, ἢ
εἰρήκασι, βραχύτι τυγχάνουσι μνήμονες.

Κ

ἄξια σημειώσεως ὑπὸ κεφάλαι' ἅττα ἀνάγειν, καὶ ἔλεγχον αὐτῶν συντάξασθαι, εἴτε τῇ σελίδι τινὸς Συσήματος ταῦτα προσγράψαι (1).

ἐξιν ἂ κατὰ ἐπὶ. Αὐτὴ δὲ ἡ φρονήσις πείσει, τὰς τόπους τῶν ἰδιαι- τῆ Συγγραφῆς, ὅθεν ἕκαστα ἀπεδείξω, δεῖν ἐπι- τέρων ὑπο- μελῶς ἀποσημεῖσθαι· αὐτὸς μὲν γὰρ κεκτημένος τὰς βίβλους, καὶ τῶν τόπων διεξοδικῶν ὄντων, εὖ παρατηρη- ποιήσεις, τὴν ἔννοιαν αὐτῶν μόνον συνοψίσας· συνο- πτικωτέρων δὲ τῶν τόπων ὄντων, καὶ ἥτοι ἀπὸ τινος χειρογράφου Κώδικος, ἢ ἀπὸ σπανιωτέρας καὶ μὴ πανταχῶς εὐρισκομένης βίβλου προχειριζέντων, ὁλο- κλήρως πάντως σοι τινηκαῦτα Ἀντιγράφου αὐτῶν δεῖ- σαι, χρήσιμον γενέσθαι τὸ ἔργον ἐδέλονται.

τοῖς τὰς βί- ρπζ'. Καπειδὴ ὁ τὰς βίβλους ὀνησίμως μετε- βλῆς ἀνα- λευσόμενος ὀφείλει παραλαμβάνειν βοηθήματα, ὧν γινώσκουσι εἰς τὴν τῶν δυσχερεσέρων τόπων ἀνάπτυξιν χρεῖα τῶν Ἑρμη- (S. ἐργ. ἡ.), πρὸς τῷτο μάλιστα φέρεσιν οἱ περὶ τῆς νευτικῶν Εἰρμηνευτικῆς Πιθανότητος Κανόνες, ὧν τὴν γνη- Κανόνων δεῖ Εἰρμηνευτικῆς Πιθανότητος Κανόνες, ὧν τὴν γνη- σίαν βάσιν καὶ ἤδη προεξεθέμεθα (S. ἐργ. ἡ.).

τί ἐξιν Εἰρ- ἐπὶ. Ἐστὶ δὲ ἡ Εἰρμηνεία τῶν ὑπὸ τινος Συγ- μνησία. γραφῆς, ἥτοι συνοπτικώτερον, ἢ ἀσαφέστερον, ἢ κατὰ πάρεργον εἰρημένων πιθανῆ καὶ ὁμοιαληθῆς ἀνάπτυξις.

τέλος αὐ- ἐρπζ'. Τέλος τοιγαρὲν Εἰρμηνείας τὸ τῆς Εὐ- τῆς. νοίας τῆ Συγγραφῆς τεκμαιρομένης ἐπιτυχεῖν, ἣν

(1) Ἡ τῆς Ἐκλογῆς καὶ Ὑποσημειώσεως αὕτη μέ-θοδος καὶ δι' ἐκεῖνο λυσιτελεσάτη· καθότι ἔτι καὶ τὰ διαφοροῖς ἐπισημαῖς ἀνήκοντα διακρίνονται, καὶ ἐλέγχε-σθαι ἐκείνη δὲ, ὅποτε καὶ τῇ Συσήματος αὕτῃ ὁ ἔλεγχος, τὸ χωρίον, ὃ παρεσημείωσω ἐκείνην παρατηρή-σιν, ῥαδίως σοι δείξει.

αὐτὸς τῷ λόγῳ ἔχ' ἄλλις ἐσαφηνίσεν· ἐπειδὴ σύμβολα τῶν νοημάτων οἱ λόγοι, εἴτε ἀπὸ σώματος προφερόμενοι, εἴτε γεαπτοὶ εἶεν, ἐνδέχεται τὰ σημεῖα ταῦτα μὴ ἀποχερὴν τοῖς συμβαλλομένοις, ἐνέσης ἀσαφείας ἦτοι α'. ἐν τῷ κατογράφῳ τῆς γραφῆς χαρακτηρῇ· ἢ β'. ἐν ταῖς ἐπιτετμημένως χαρακτηριζομέναις λέξεσιν, αἱ τὰς πολλὰς λελήθασιν· ἢ γ'. ἐν τοῖς τῶν Ἀντιγραφῶν ἢ Τυπογραφῶν σφάλμασιν· ἢ δ'. ἐν τῇ τῶν σημῶν ἐνδείᾳ καὶ διαμαρτίᾳ· ἢ ε'. ἐν ταῖς ἀχρήσις, καιναῖς, ἀλλοτρίοις, ὁμωνύμοις, διεφθαρμέναις, περιτταῖς, καὶ πολυπλόκοις λέξεσιν· ἢ ς'. ἐν ταῖς ἀντιφασκέσαις ἐννοίαις, αἱ ἔχ' ἔτω ῥᾶδιον καταλλάξαι (1).

εἴ. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῆς τῶν συμβόλων ἐρμηνείας ἐνταῦθα ἡμῖν ὁ λόγος (§. ερθ'), ταῦτα δὲ κατὰ τε τὴν διάθεσιν καὶ τὸ τέλος τῆ Συγγραφῆς ἀνάγκη ἔχειν (§. ελγ'), ἔπεται α'. τὰς λέξεις δεῖν ἐρμηνεύειν κατὰ τὴν ἔξιν, τὴν διάθεσιν, καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆ Συγγραψαμένου· ὡς γὰρ ἡνίκα δύο τινὲς τὸ αὐτὸ πράττωσιν, καὶ τὸ αὐτό ἐσιν ἐκεῖνο, ἔτω καὶ δύο τὸ αὐτὸ λέγοντες, καὶ τὸ αὐτὸ αἰεὶ νοῶσι (2).

Κανὼν α'.
περὶ διαθε-
σεως καὶ τέ-
λεως τῆ Συγ-
γραφῆς.

(1) Ἡ εἰρηται ἀσαφείας τὰς αἰτίας ἀπάσας ἀκριβῶς ὡς εἶπετε κατέλεξε, καὶ ὑποδείγμασιν ἐσαφηνίσεν. Ὡς μὲν ἐν πρᾶξ. Λογ. κεφ. γ'. §. 15 — νε'. ὅ καὶ τοῖς ἐξῆς πανταχὲ παρακολυθήσομεν.

(2) Οὕτως καὶ ἐν ἐνδοιάσειεν, ὡς ἡ τῆς ψυχῆς ἀθανασία ἄλλο μὲν τοῖς Πυθαγορικοῖς καὶ Πλατωνικοῖς, ἄλλο δὲ τοῖς Στωϊκοῖς, καὶ ἄλλο τοῖς Χριστιανοῖς σημαίνει· καὶ ἀρνητέον, ὡς εἰ καὶ τινα περὶ τῶν ἰδίων τῶ Θεοῦ καὶ κακῶς φαίνεται εἰρηκῶς Βεν. ὁ Σπινώζας· ταῦτα

Κανὼν β'. *εἰά.* Καπειδὴ ὁ λαλῶν τὴν τῆς Ψυχῆς αὐτῆς
περὶ Προτάσεων. διάνοιαν ἐρμηνεύειν πείρᾳται, τὲτο δὲ ἄνευ Προτά-
σεων γενέσθαι ἔχ' οἶόν τε, ἔπεται πάντως β'. τὸν
μὲν Κατηγορούμενον ὡς τὰ πολλὰ τὸ σημαίνον
τῷ Ὑποκειμένῳ· τὸν δὲ Ὑποκείμενον, τῷ Κατηγορο-
μένῳ παρεμφαίνειν (1).

ἢ περὶ τῶν
ἀπαξ λε-
γομένων. *εἰβ'.* Ὅ δὴ καὶ εἰς τὴν τῶν ἀρχαίων, σπανιω-
τέρων τε καὶ ἀπαξ λεγομένων ἀνάπτυξιν πλείστον ὅσον
συμβάλλεται (2).

Κανὼν γ'. *ρυγ'.* Ἐπεὶ δ' ὁ μὲν Ὑποκείμενος τοῖς Ἡγμέ-
νοις ἐνυπολαμβάνει πολλάκις, ὁ δὲ Κατηγορούμενος
περὶ τῶν
Ἡγμένων
ἐν τοῖς Ἐπομένοις ἀκριβέστερον ἀναπτύσσεται, ἔπε-
ται γ'. τὸν Ἐρμηνεύοντα αἰεὶ τάτε Ἡγμένα καὶ τὰ
Ἐπόμενα διασκέπτεσθαι δεῖν, καὶ μηδὲ ποτε, εἰ οἶόν-
τε, τὰ τῷ κειμένῳ ἄνευ τῶν συνεζευγμένων θεω-
ρεῖν (3).

γεμὴν ἄλλως ἢ ἦσαν ἐκληπτέα, εἰ καὶ παρὰ Χριστιανῶν
Συγγραφέων ἐλέγοντο.

(1) Τοιαῦτα γὰρ εἰσι τὰ Ὑποκείμενα, οἷα ὑπὸ
τῶν οἰκείων Κατηγορουμένων ἐπιτρέπονται εἶναι, τοιαῦ-
τα δὲ τὰ Κατηγορούμενα, οἷα ὑπὸ τῶν ἰδίων Ὑποκει-
μένων ἐπιτρέπονται εἶναι· ἐνθεντοί εἰτις Καρκίνῳ τεθ-
νῆναι λέγοιτο, ἄλλοτι πάντως ἔσαι ὁ Καρκίνος ἐκεῖ-
νος, ἢ ὃν ὁ Τίτιος ἡδὺς ἐδηδοκέναι λέγεται.

(2) Οὕτω Βαχάρτος Γ'ωβ. Λεθολόρος καὶ ἄλλοι ἐκ
τῶν ὑπὸ Γ'ωβ διδομένων τῷ Λευϊαδάμῳ καὶ Βεεμώθῳ
Κατηγορουμένων, συνάγασι, δι' ἐκεῖνος μὲν τὸν Κροκό-
δειλον, διὰ δὲ τέτε τὸν Ἰπποπόταμον δηλοῦναι.

(3) Διὸ καὶ μάλιστα συνιστᾷν εἰώθασιν οἱ Νομικοὶ
τὴν παραβολὴν τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς Βίβλου προχειρισθέν-
των κειμένων ἐνὸς καὶ τῷ αὐτῷ ἀρχαίᾳ Νομικῷ· ἐκ γὰρ

εγδ'. Ἐστὶ δ' ὅτε ὁ Συγγραφεὺς καὶ ἐν ἄλλοις *Κανὼν δ. περι τόπων παραλλήλων.*
τόποις τὴν διδασκαλίαν ἐξέθετο, καὶ τινικαῦτα πολ-
λάκις, τὸ ἀσαφὲς περ αὐτῷ εἰρημένον, πολὺ σαφέ-
σερον ἀλλαχὲ ἐξηγήσατο· ὅθεν προέβηλον ὡς χρή δ'.
ὅς καλῶσι παραλλήλους τῶν Συγγραφέων τόπους, ἐ-
πιμελῶς παραβάλλειν, καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν γνησίαν ἐ-
κείνων ἔννοιαν ἀρύεσθαι· εἰ μὴ ἔτοιγε προφανῶς ἀν-
τιφάσκοιεν (1).

εγε'. Εἰ ἔν ἐκ προνοίας τις Συγγραφεὺς δηλὸς *Κανὼν ε. καὶ ζ. περι δια- φώρων τῶν αὐτῶ γνω- μων.*
εἰη γνώμην ἀμελείας, τινικαῦτα εἰ ἡ δευτέρα γνώμη
προτιμητέα τῆς πρώτης· ὅγε μὴν ζ'. ἐπὶ τῶν συν-
θηκῶν ἐκ αἰε κρατεῖ· καὶ δὲ γὰρ αἰε τῷ ἀνθρώπῳ ἐ-
λευθερώως ἔξεσι μεταβελεύεσθαι (2).

τῆς αὐτῶν συνεχείας πολλάκις ὁ κατ' αὐτὸν ἀσαφές-
τος τόπος εὐεύνετος γίνεσθαι· ὅρα Εἰρήκην Βρεγκμάν-
νη, καὶ Βερν. Εἰρή. Ρεϊνόλδον διαλέξ. καὶ ὁμιλ. περὶ τῶν
Ἐπιγραφῶν τῶν Νόμων· καὶ Γακάβην Λαββίτη, τὴν τῶν
Πανδεκτῶν ἐλέγχον χρησίμην· ὅπερ καὶ παραδείγμασι τῆ-
το διαλευκαίνει· τῆς δ' καὶ Γάκ. Κνέϊκος· Γάκ. Γοδο-
φρέδος ἕτος μὲν ὡς καὶ ἄλλοις αὐτῶ Συγγραμματαίοις,
ἔτω καὶ τῷ περιφανεῖ Ἰπομνήματι εἰς τὰς νομικὰς κα-
νόνας, καὶ ἐν τοῖς Ἰπομνήμασιν εἰς τὸν τῆ Θεοδοσίου
Κώδικα, λαμπρότατα ἔδειξαν· τὴν δ' εὐχρησίαν τῆ
Κανόνος τάτε κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐξηγήσεως ἔδειξεν Οὐόλφγ.
Φράγκιος ἐν τῷ περὶ Ἐρμηνείας.

(1) Τῆς δ' ὅπερ ἦτοι κατὰ σπαθὴν ἔργον ποιεῖται
ὁ Συγγραφεὺς, τὴν ἰδίαν γνώσιν δευτέρας ἐπιθεωρίας
ἐπανορθῶν· ἢ παράδειγμα παρέχουσιν Αὐγενεῖς αἱ τῶν
παλινφιδίων Βίβλοι· ἢ ἐξ ἀπειρίας καὶ ἀπροσεξίας· τοιαῦ-
ται δ' Ἀντιφάσεις πανταχῶς εὐρίσκονται συχνότερον,
ἢ ἡλπίσέ τις.

(2) Ἡ τοι γὰρ ἡ δευτέρα συνθήκη μεταξὺ τῶν

ἢ ἀντιφά-
σεως τῆ
Συγγρα-
φῆς.

εἰς. Εἰ δ' ἐξ ἀβελίας καὶ ἀπερισκέπτως ὁ Συγγραφεὺς ἀντιφάσει φαίνεται περιπεπτωκώς, (ὅγε μὴν, μηδενὸς λόγου εἰς συμβιβασμὸν λειπομένον, πι-σεύειν ἡμᾶς ἐλπίς, ἣν ἂν ἡ ἀνθρωπίνη σπερὴ ἐν-δυμηθεῖν· ἡκιδ' ὑποφαίνεται.) πᾶν τὸ ἔργον τῷ Ἑρμηνεύει, σκοπεῖται δὲ μᾶλλον, ποτέρα τῶν γνω-μῶν ταῖς τῷ ὁρθῷ λόγῳ ἀρχαῖς ἐσι σύμφωνος κατὰ τὰς Κανόνας τῆς Λογικῆς (1).

Κανὼν Ζ'.
καὶ ἡ περί-
αποτελέ-
σματος

εἰς. Εὐνότε γεμὴν συμβιβασμῷ περιέσι τις λό-γος, καὶ τῆνικαῦτα δὴ τὰ μέγιστα συντελεῖσιν οἱ ἐ-ξῆς Κανόνες. Ζ'. ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις αἰρεῖσθαι τὴν γνώμην τὴν ἥτοι μὴδὲν ἄτοπον φέρονσαν, ἢ ἡ ἐκβά-σεως τυχεῖν τὸ πρᾶγμα ποῖσαν (2).

αὐτῶν προσώπων ἐγένετο, ἢ μετὰ διαφορῶν· εἰ μὲν ἐν μεταξὺ τῶν αὐτῶν, ἢ δευτέρα πάντως ἀναιρεῖ τὴν πρώτην· δύνανται γὰρ ἐκ συμφώνων μεταβλεψασθαι· εἰδὲ μετὰ διαφορῶν, ἢ πρώτη συνθήκη ἀποκλείει τὴν δευτέραν· τῇ γὰρ πρώτῳ συμφωνήσαντος τὸ ζητήμα-νον δίκαιον διὰ καινῆς συμφωνίας ἀφαιρεθῆναι ἢ δύναται· παραδείγματα εἶναι δύνανται δύο μνησθῆναι μετὰ δια-φορῶν γυναικῶν γενόμεναι, καὶ γράμματα τὰ κύριον κα-θιστώσα παλαιὰ καὶ νεώτερα ἀλλήλοις διαφωνεῦσα.

(1) Εὐντεῦθεν εὐδὴλον ὅ,τι δεῖ νοεῖν περὶ τῶν ἐ-ξῆς ζητημάτων· εἰ ἐν τῷ Νόμῳ δίδονται ἀντινομίαι· ὅπως αὐτὰς συμβιβασέον· εἰ προσέρβεται τις ὕβρις τοῖς τῶν Νόμων ποιησαμένοις τὴν συλλογὴν, εἴτι ἀνθρώπι-νον αὐτοῖς συμβῆναι εἴπῃς, καὶ τῶν παραπλησίων· μακρὸς γὰρ μῦθος ταῦτα.

(2) Οὐδὲ γὰρ πιθανὸν εἰπεῖν τινα ἢ γράφαι τι, ἢν ὁλόγος αὐτῇ ἢ τὸ γραφὲν μὴ ἔλθῃ εἰς ἔκβασιν, εἰ μὴ προφανές, ὥς ὁ εἰπὼν τί ἢ γράφας ἥτοι κατὰ σπῆ-δὴν ἐπαίξεν, ἢ γὰρ παρακεκίνητο τὰς φρένας· καὶ τευ-

ρη. Ἐπεὶ τοίνυν τὴν γνώμην αἰρεῖσθαι εἴρηται Κανὼν 5.
ἡ ἰ. περὶ τῆς
φυγῆς τὸ
ἄτοπον ἡ
ὑπερὶ Συσή-
ματος τῆ
Συγγρα-
φῆως.
δεῖν, ἐξ ἧς μηδὲν ἄτοπον ἔψεται (§. 457.), ἡ περὶ
τῆς ἀπλῶς ἀτόπου ἐκληπτεόν τῆτο, ἀλλὰ ἡ περὶ τῆς
καθ' ὑπόθεσιν τοιῆτε (1)· ἐκ τῆτος ἔπεται 5.
τῶ δεῖν ἐρμηνεύειν τὰς λόγους, ὥς μὴ τὸν ὑγιαίνον-
τα τὰς φρένας κατὰ τῆς κοινῆς αἰσθήσεως τι εἰπόν-
τα ἀλῶναι· ἡ ἰ. συνάδειν τὴν ἐρμηνείαν τῇ τῆ Συγ-
γραφῆως Συσήματι (2)-

ρηθ'. Καὶ τοίνυν εἴτις ἀντίφασις ἡμῖν ἀναγι- Κανὼν 14.
περὶ ὁρῶν
σημασίας
ιβ. περὶ εἰ-
κασίων.
νώσκῃσι παρενοχλοῖν, τοιαύτη ἐφόδῳ χρησέον (§.

δεν ὑπὸ τῶν φρενῶν ζατιωτῶν ἐκδοθείσης τῆς Εὐ-
βοίας ἐπὶ τῇ τὰς αὐτῶν κεφαλῆς διασῶσαι, ἀτοπώ-
τατον ἦν τῶν Τέρκων τὸ σόφισμα, τὰς ἐκδόντας διχο-
τομέων, (ἔτω γὰρ τὰς κεφαλῆς διασώζεσθαι) ἐν στε-
δαίοις δὴτε παίζοντων.

(1) Ἐπειδὴ τὰ λεγόμενα ἀπερισκέπτως ἡ δολίως
ὡς ἄτοπα κατακρίνονται, πολλάκις δὲ ἦτοι ὡς ἄτοπα
ἐκλαμβάνονται, μέχρις ἂν ἐγκριθῇ τὸναντίον, ἡ ὡς
ἄγραφα λογίζονται· ἡ τῆ μὲν πρώτῃ παραδείγματα
πανταχῇ εὐρίσκονται ἐν τοῖς ἐγκλήμασι τῶν ἀδικιῶν
ἡ τῆς βλασφημίας· ὅρα Βαυῆρε ρ5. §. κδ. σελ.
172. τὴν νέαν ἐκδοσιν· τὸ δὲ δεύτερον γίνεται μάλιστα
ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, αἰχρῶν ἡ πολυπλόκων συμφωνιῶν
τῶν τελευταίαις θελήσει γενέσθαι πεφωραμένων. ἡ ἰδ.
κ'. κρ'. με'.

(2) Οὕτω πολλὰ τῶν Σπινώξε ἄλλοτι σημαίνειν
χωρὶς ἀκεόμενα, ἄλλο δὲ ὅλα τῇ Συσήματι αὐτῇ πα-
ραβαλλόμενα, ἡ ἀνωτέρω παρατετήρηται ἡμῖν· ἡ αὐτὴ εἰς
ἡ ἀναλογία τῆς πίσεως, ἡ οἱ Θεολογοὶ εἰς τὴν τῶν Γερῶν
Βίβλων ἐρμηνείαν, ἡ ἡ Νομικὴ ἀναλογία, ἡ οἱ Νο-
μικοὶ εἰς ἐρμηνείαν τῶν Νόμων ἐπισυνισῶσιν· ἄλλα πα-
ραδείγματα δέδωκεν ὁ Θαμῆς πρᾶξ. λόγ. κεφ. γ. §. πρ'.

ρης. (1) κτ.). εἰ δὲ μὴ ἀντίφασίς τις τοιαύτη ἐμφαίνοιτο, τὰ γε μὴν λεγόμενα ἀσαφές ἐρά πως δοκοίη, πρῶτον μὲν ἰχυρῶς ἀνθεκτέον τῷ Κανόνος ἰά. κατὰ τὴν γνησίαν καὶ κυρίαν σημασίαν τῆς Ὁρῆς ἐκλαμβάνειν, ἐς τ' ἂν μή τις ἀνάγκη ἢ ἀπέχεσθαι ταύτης (1). εἰ δ' ἔτω τὸ ἀσαφές ἐκ αἰρεται ἰβ'. πρὸς τὰς εἰκασίας καταφεύγειν, ὧν εἰς εὐρεσιν ἢ εὐστοχίᾳ τὰ μέγιστα συντελεῖ.

πόθεν λη-
πτίον τὰς
Εἰκασίας.

σ'. Λαμβάνονται δὲ αἱ εἰκασίαι ἥτοι ἐκ τῆς ὑποκειμένης ὕλης καὶ τηλικαῦτα τηρετέον, ἃ ἡμῖν ἀνωτέρω (δ. ρηά.) εἴρηται· ἢ ἐκ τῶν συνεζευγμένων, οἷον Ἡγεμένων, Ἐπομένων, καὶ Παραλλήλων, περὶ ὧν ὡσαύτως ἤδη (δ. ρηέ. κτ.) ἐγένετο λόγος, ἢ ἐκ τῶν προτεθειμένων τῇ Συγγραφῇ τέλους.

Κανὼν ἰγ'.
περὶ εὐρέ-
σεως τῆς
λόγου, τῷ
νόμῳ καὶ τῆς
συνθήκης.

σά. Τὸ δὲ τέλος τῆτο ἔντε Νόμοις καὶ συνθή-
καις λόγος νόμος καὶ συνθήκης ἤκαστε· κἀντεῦθεν παρα-
λειφθῆναι ἔχουσιν οἷόν τε, ὃ μάλιστα οἱ Νομικοὶ ὁρῶντες
λέγειν εἰώθασιν ἰγ'. τὸ, τὸν λόγον τῷ νόμῳ ψυχὴν
αὐτῷ εἶναι· ὃ δὲ κατὰ τῆς τῶν συνθηκῶν ἐρμηνείας
ἀληθέστατον (2).

(1) Τῶν ἑσιν ἐς τ' ἂν ἦτοι ἄτοπον μᾶλλον ἔπη-
ται, ἢ μηδὲν τῶν μαχομένων τῷ τῷ Συγγραφέως Συ-
νήματι, καὶ τῇ ἀναλογίᾳ ἐμφαίνεται· ἐντεῦθεν εὐδελον
ἀμαρτάνειν καὶ τῆς, ὅτε εἰς τῆτο τὸ γράμμα ἐκ ἐπι-
γεί, θαύματα πλάττοντας· οἷον τῆς αὐθαδῶς ἐρίζου-
τας τὸν Χριστὸν ὑπὸ Δαίμονος Ματθ. δ'. ἢ ἀρπαδῆ-
ναι εἰς ἀέρα· καὶ τῆς πάντα τὰ θαύματα ἥτοι ὡς ἐνύπ-
νια καὶ φαντασίας, ἢ ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύειν διίχυρι-
ζόμενος· τῷ γὰρ ἱερῷ Συνήματι καὶ τῇ ἀναλογίᾳ τῆς
πίστεως μὴ μάχεσθαι τὰ θαύματα ἄλλως ἐμφανὲς ἐκτε-
τῶν Πλάτ. β'. κβ'. δ'. κ'. καὶ πολλαχόθεν.

(2) Ὁ λόγος γάρ ἐστι τέλος· τῷ δὲ τέλει συνά-

σβ'. Τὸ τοίνυν τῶν νόμων τε καὶ τῶν συνθηκῶν *Κανὼν ιδ'. περι Ἐκθε-
λόγε, οἰονεῖ τις ψυχὴ αὐτῶν ὑπάρχοντος (Σ. σά.) τικῆς Συ-
ῒπεται ιδ'. τὴν Ἑρμηνείαν αὐτῶν διαιρεῖσθαι ὁρθῶς νεσαλμένης
εἰς Ἐκθετικὴν, Συνεσαλμένην, καὶ Ἐκτεταμένην. καὶ Ἐκτετα-
μένης ἑρμη-
νείας.*

σγ'. Καὶ ἐν τῇ λόγε πλατυτέρῳ τῶν λεγομέ- *ὅπως αὐται
νων φαινομένῳ, τὴν Ἐκτεταμένην, τῇ λόγε δὲ πλα- διενηνόχα-
τυτέρῳ ὄντων τῶν λεγομένων, τὴν Συνεσαλμένην. Ἦ σι.
σα δὲ τῆτε λόγε καὶ τῶν λεγομένων βαίνοντων. τὴν
Ἐκθετικὴν Ἑρμηνείαν παραληπτέαν εἶναι εὐδὴλον (1).*

δεῖν τὰ πρὸς αὐτὸ δεῖ· ἐξ ἄρα τῆ τέλεος διαιρετίου
τὰ πρὸς αὐτό· συνηγορεῖμεν δὲ τῷ τῶν Νομικῶν τέτῳ
Ἀξιωματίῳ ἐν τῷ προοιμίῳ, ὃ τῶν σοιχείων τῇ νόμῳ
κατὰ τὴν τάξιν τῶν Πανδεκτῶν προταξάμεθα κατὰ
Παγανίῳ Γακδεντίῳ· διὸ δὴ τῆ τέλεος ἐν τῷ κασόλε
παυσαμένη, καὶ τὰ πρὸς αὐτὸ παύεσθαι ἀνάγκη· πρόδη-
λον δὲ τῆτο ἐπὶ τῶν νόμων· τῇ γὰρ Νομοθετεῖ δια-
τόν ἐκ τῆ λοιμῆς, ἢ ἄλλης οἰασῶν λύμης κίνδυνου τῆς
ἐξ ἁλλοδαπῆς παραδέχεσθαι ἀπαγορευόντος, ἀναντίρρη-
τον, ὡς τῇ τῆς καταστροφῆς κινδύνῳ ἐκείνη παυσαμένη,
παραδέχεσθαι πάλιν τοῖς ἐξ ἁλλοδαπῆς ἐπιτέτραπται·
ἐν τῷ κασόλε δὲ εἴρηται, τῇ τέλεος παυσαμένη· εἰ γὰρ
τὸ ἐν ἡ τὸ ἕτερον παύσαιοτο, ἐκ ἀργήσει παρὰ τῆτο
ὁ νόμος· περὶ γὰρ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαινόν-
των τοῖς ἀνθρώποις πράγμασι ὁ νόμος βιβλ. γ'. δ'. κτ.
περὶ νόμ. ὅθεν ἢν ποτέ τις τῶν ἀνηλίκων φέρε πρὸ ἡ-
βης, φρονήσεως ἢ ἐπήβολος, ἢ παρὰ τῆτο πλείον τῶν
ἡλίκων ἡμαρτυρία αὐτῇ δυνήσεται· ὅρα Οὐβερ. δέσ.
ἐν Πανδ. βιβλ. α'. τιτλ. γ'. §. ιδ'.

(1) Πρὸς ταῦτα φέρει καὶ ὁ ἔτω συνεχῶς προβαλ-
λόμενος Κανὼν. ὅπερ ὁ αὐτὸς λόγος, ἐκεῖ καὶ τῇ δικαίῃ
ἢ αὐτῇ διάθεσις· ἀλλ' ἐπὶ τῇ κοινῇ μόνῃ δικαίῃ ὁ Κα-
νὼν ἔτος ἑβρώται, ἢ μὴν καὶ τῶν ἰδιαίτερον προνο-

Κανὼν ιε'. σδ'. Καπειδὴ ἡ Συνεσαλμένη Ἑρμηνεία, ἐν οἷς
περὶ ἐπιει- τὰ τῶν συνθηκῶν ἢ τῶν νόμων ῥήματα πλατύτερα
κείας. τῷ λόγῳ φαίνονται, χάραν ἔχει (δ. σγ'), εὐδηλον
ὡς ιε'. ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις εἰ δεῖ αἰεὶ πρὸς τὸν ὀρθὸν
λόγον, τὴν ἀρετὴν, τὴν εὐμένειαν, καὶ τὴν φιλανθρω-
πίαν ῥέπειν. Καὶ τῶν αὐτόεσιν ἡ Ἐπιείκεια ἐκείνη,
ἣν διὰ σώματος μὲν ἅπαντες φέρουσιν, ὀλίγοι δὲ ἴσα-
σιν (1).

Κανὼν ις'. σέ. Ἐπειδὴ τοίνυν πρὸς τὸ εὐμενέστερον ἀποκλί-
ναι ἡ Ἐπιείκεια (δ. σδ'), εὐδηλον, ις'. ὡς ἐν τοῖς
ὅτι προτι- ἀμφιβάλοις αἰρετέα ἐσὶν ἡ εὐμενέστερα τῷ νόμῳ ἔννοια·
μητέα ἢ ἐπιεικεστέρα ἐννοία. πρὸς ὃ δὴ ἀναγκασίην ἂν τὰ πλείω, ὧν περὶ τῆς τῶν
μισητῶν καὶ περισπεδάσων ἐρμηνείας εἰσηγήσαντο
Γρότιος, Περφενδόρφιος, καὶ οἱ Νομικοὶ μονονοχὶ ἅ-
παντες (2).

μίων, περὶ ὧν τὸ μὴ πρὸς παράδειγμα ἔλκεσθαι πασί-
δηλον. 1 δ. β'.

(1) Ἐπιείκειά ἐστιν ἀρετὴ τὸ τῷ νόμῳ παρὰ τὸ
καθόλου ἐλλείπον ἀναπληρῆσα· Γροτ. περὶ ἐπιεικ. συγγν.
καὶ χρησότη. κεφ. α'. δ. γ'. βάσεις δὲ ταύτης τῆς ἀνα-
πληρώσεως ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ ἀρετὴ, ἡ εὐμένεια, καὶ
καὶ ἡ φιλανθρωπία· οἷαι δὲ αὗται ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς γνησίας
Φιλοσοφίας καὶ μάλιστα τῆς Ἠθικῆς, ἅλλας πρόδηλον· εἴτις
ἐν τὴν νεφέλῃν ἀντὶ τῆς Ἠθικῆς, τῶν ἐσὶ τὴν ἀναιδι-
σίαν ἀντὶ τῆς ὀρθῆς λόγου, τὴν κακίαν ἀντὶ τῆς ἀρετῆς,
τὴν ἄγαν συγγνώμην καὶ συγκατάβασιν, ἀντὶ τῆς
εὐμενείας καὶ φιλανθρωπίας, περιπτύσσεται, καὶ ταῖς
ψευδέσι ταύταις ἀρχαῖς τὴν αὐτὴν ἐρμηνείαν ἐφαρμό-
ζοι, ἐντεῦθεν ἡ ὑπόκεφος ἐπιείκεια γεννᾶται· περὶ ἧς
καὶ ἐς πλάτος διελέξατο Θαμῆας· ὁμιλ. περὶ ὑποκέφ. ἐ-
πιεικειᾶς βιβλ. 2. κεφ. ι'.

(2) Οὐδεὶς γὰρ ἀγνοεῖ ὡς τῷ Κανόνι τέτρω ἀν-

σς'. Καὶ ἔτσι μὲν εἰσιν οἱ κυριώτεροι περὶ ἑρμηνείας Κανόνες, οἷς εἰς διάγνωσιν τῆς γνησίας ἐννοίας τῆ Συγγραφέως χρῶμεθα· περὶ δὲ τῆς Μουσικῆς Ἑρμηνείας μακρηγορεῖν ἐ δεῖ· ἀμέλειται ἂ. ἀσφαλῶς ἡμᾶς δεῖ ἐξεπίσασθαι, ὡς ὁ Συγγραφεὺς μυσηριῶδες τι ἐν ἐκείνοις τοῖς λόγοις αἰνίττεσθαι ἠδελήθη (1) β'. ἀκριβῶς εἶδέναι χρὴ εἰ φυσικόν, ἢ ἰσορικόν, ἢ ἡθικόν, ἢ προφητικόν τὸ ὑπὸ τὸ γράμμα λανθάνον τῆτο μυσηρίον (2)· καὶ τῆνικαῦτα γ'. ὅς ἂν ἔτω μαντενύμενος τὸ μυσηρίον εὖρη, ὥσε κατὰ πάντα ἀκριβῶς τῷ γράμματι ἐφαρμόζειν, ἔτος πιθανῶς

Κανόνες
περὶ Μουσικῆς
Ἑρμηνείας.

τίσῃ πρώτος Θωμάσιος ἐν Πράξ. Λογ. κεφ. γ'. §. ρις'. κτ. ἀνδρὸς δ' ἔπειτα σοφῆ Οὐίγκ. Φλακκίε τέτω συνηγορήσειν ὑποσάντος, εὐδηλον ὡς ἀνερρπίσθη ἡ φλόξ τῆς ἑρίδας, ἥς τὴν ἰσορίαν ἐκ τῶν ἀμοιβαίως αὐτοῖς συγγεγραμμένων τῶν ταῖς διαταγαῖς τῆ δεῖε νόμῳ μετὰ τὸ β'. βιβλίον σελ. 372. κτ. προπαρηρητημένων εὐρήσεις· ὅτι γὰρ ἀκριβεῖς ὁρισμοὶ τῶν περισπευδάσων καὶ μισητῶν ἐκ ἂν ἀποδοδεῖεν κακεῖθεν εὐδηλον· ἂ γὰρ τέτοις περισπῆδαςα, ταῦτ' ἄλλοις μισητά· ἂλλ' ἐχ' ἔτως ἀναγκαίως ἔτσιν ὁ Κανὼν ὁ τῷ ὄντι δυσεφαρμόζως ἔχων, εἰ τὸν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀφορισμῷ δοθέντα Κανὼνα εὐ ἐπίγνωμεν.

(1) Οὕτω φέρε εἰς κενὸν μοχθήσιν οἱ εὐτόνως διηχρυζόμενοι μυσηριῶδες τι ἐν τῇ τῆ Ομήρ. Γλ. καὶ Οδυσ. ἐνυπολανθάνειν, μὴ προδειχθέν ὡς μυσηριῶδες τι ἐναποκέκρυπται τέτοις τοῖς ποιήμασι.

(2) Διὸ εἰκὴ μοχθήσεις περὶ τὴν μουσικὴν ἑρμηνείαν τῶν ποιημάτων Ομήρου, τῶν μεταμορφώσεων Πίβιδις, τῆ πασιδύλε κενотаφίε Αἰλίας Αἰλίδας Κριστῆδος καὶ τῶν παραπλησίων, μὴ προσετάσας εἰ φυσικά, ἢ ἰσορικά, ἢ ἡθικά ἐν αὐτοῖς μυσηρία ζητητέον.

(1) τῆς μουσικῆς τῆ Συγγραφῆς ἐννοίας ἐπιτυχεῖν δοξεῖ.

περὶ Γραμ-
ματικῆς
Ἑρμηνείας.

σζ'. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπόχρη περὶ τῆς Λογικῆς Ἑρμηνείας· ἡ γὰρ Γραμματικὴ ἄλλαις ἐπερεῖδεται βάσειν, ἃς ἀκριβῶς ἄλλοι παρέδωκαν (2), ὥς ἔχ' ἔτιως ἀναγκαῖον ἡμῖν ἔδοξε καὶ περὶ τέττε ἐνταῦθα διαλαβεῖν.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Ὅπως ἄντις τὴν ἀλήθειαν διαλεκτικῶς ἀνιχνεύουσιν;

εἰ εὐρίσκε-
ται διαλεκ-
τικῶς ἡ ἀ-
λήθεια.

σῆ'. Βίς ἔρευναν τῆς ἀληθείας καὶ αἱ διαλέξεις ἐπιτελούνται· καὶ τοὶ πολλοὶς ἢ δι' αὐτάς, ἀλλὰ παρὰ τὴν τῶν διαλεγόμενων κακίαν συμβαίνει ἀποτυχάνειν τἀληθές (3).

(1) Πισανῶς φαμέν· ὡς τὰ πολλὰ γὰρ ἡ ἑρμηνεία εἰς εἰκασίας, ἢ μὴν ἄλλ' ἔοδ' ὅτε καὶ εἰς παίγνια τῆς φαντασίας ἀποτελεῦται, εἰ μὴ τὸν κνησμὸν τῆς δῆρας τῶν τοιούτων ἑρμηνειῶν συνετῶς ἐν τοῖς τῆς λόγου ὁρίοις περιγράφαιμεν· τὸ γὰρ εἰρημένον ἤδη Αἰλίας Λαιλίας κενοτάφιον σαφέςατον ἔσαι ὑπόδειγμα· ἄλλ' εἶδε περὶ τὰ τοιαῦτα παίγνια καὶ τῆς μηδεὸς ἄξια μόνα ὑφίστατο ἡ ἀνδρωπίνῃ ἀγχίνοια, καὶ μὴ προπετῶς καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῶν κατετόλμα, καὶ μυσῆρια ἔπλαττεν, ὧν ἵχνος ἔδεν παρὰ τῇ δειᾷ Γραφῇ.

(2) Εἰν τέτοις μάλιχα Γ'ω. Κλέρικος πολλὰ παρητήρησεν ἐν τῇ Κριτικῇ τέχνῃ, καὶ τοὶ πολλοὶ τῶν ἐν τῇ Βίβλῳ, οἷς αὐτὸς ἐκ' αὐτῶν συναίνεσαιμι· ἔξеси γὰρ ἐν τέτοις διαφωνεῖν, ὡς καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ Συγγραφῇ λένοντι· ταύτην τὴν ἐλευθερίαν καὶ ζητῶμεν καὶ ἐμμοιβὰς παρέχοντες.

(3) Τέτε τὴν αἰτίαν δοτέου πῇ μὲν τοῖς τῶν δια-

σθ'. Διάλεξις δ' ἐστὶ δυεῖν ἀποφάνσεων, ἀντι- ^{τὴ διάλεξις}
 φατικῶς ἀλλήλαις ἀντικειμένων (1), Θέσεως, ^{ἢ τὸ τέλος}
 καὶ Ἀντιθέσεως παραβολῇ ἀκριβοῦς καὶ δι' ὁρθῶν γιγνω- ^{αὐτῆς.}
 μένη Συλλογισμῶν. Ἐκ δὲ τῆς ὀρίσμενός τε αὐτῆς
 δῆλον, ὡς τὸ τέλος τῶν διαλεγόμενων ἢ κενὸς τις
 δοξαρίῳ θῆρα, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἔσαι ἀνίχνευσις.

σι. Ἐπεὶ τοίνυν πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἀνα- ^{τὸ φευκτέον}
 ζήτησιν ἔτις ἔχειν δεῖ τὴν διάλεξιν (§. σθ'), εἰδη- ^{ἐν αὐτῇ;}
 λον, ὡς ἂν φευκτέον ἐστὶ τὰς ἀπεχθείας, τὰς ἀπά-
 τας, τὰ φρασηγῆματα, τὰς λοιδορίας, τὰ σοφισ-
 ματα, καὶ τὰς βωμολόχας ἀπαντήσεις καὶ ἐπιφορὰς,
 οἷς πολλάκις ἀλλήλους καταγελάσας ἀποφῆναι σπε-
 δάζουσιν· οἱ γὰρ τέτοις τοῖς ὅπλοις εἰς τὸν ἀγῶνα
 ἐπαποδύμενοι, ἀλλήλους ἀμοιβαδὸν βάλλοντες, τὴν
 ἀλήθειαν αὐτὴν διαπειρεσι, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν οἷον ἀ-
 ποπνίγουσιν.

σιά. Οὐκ ἔνν ἐπειδὴ ἡ διάλεξις τὴν Θέσιν καὶ Ἀν- ^{ὑποτύπα-}
 τίθεσιν ἀντιφατικῶς ἀλλήλαις ἀντικειμένης παρα- ^{σις, τῆς}
 βάλλει (§. σθ'), ἔπεται β'. τῇ μὲν Ἀπολογεμένῃ ^{διαλέξεως}
 κατασά- ^{σεως.}

λεγόμενων τάδεσι, τῇ φιλονεικίᾳ, τῇ φιλοσκωμოსύν-
 νῃ, τῇ ἰχυρογνωμοσύνῃ· πῇ δὲ τῇ τῆς μεδόδε ὀλιγα-
 ρία· ὡς γὰρ δι' ἐκεῖνα τὰ ἁμαρτήματα εἰς ἔριδας καὶ
 διαμάχας σοφιστικὰς, ἔτις διὰ τὴν τῆς Κανόνος ὀλιγα-
 ρίαν εἰς τὸ ἀνεμάλῃα βάζειν καὶ λογοποιεῖν μᾶλλον ἀ-
 πειροκάλως ἐκπίπτεισι, τιτάνῳ δηλονότι ἄνευ ψάμμου καὶ
 συτπεῖς κτίζοντες, καὶ κατὰ τῆς Ἀνδαβάτας ἐκεῖνες δια-
 πληκτιζόμενοι, οἱ καμμύοντες ἀλλήλοις ἐμονομάχουν.

(1) Τὸ δ' ὅτι τῶν ἀντιφατικῶν προῖσθαι Προ-
 τάσεων ὀφείλουσιν οἱ διαλεγόμενοι, ἔκ ἀξιοφανέος· εἰ
 γὰρ μὴ, εὐδέχεται ἑκάτερον τῶν διαλεγόμενων θέσεων
 τῷ ὄντι ἀληθεύσασθαι προῖσθαι, καὶ ἔτις δίκην τῶν
 Ἀνδαβατῶν διαμάχεσθαι (§. οβ').

ἔργον εἶναι τὴν εἰς ἀνάκρισιν καθυποβληθῆσομένην
Θέσιν προτείνειν· τῶν δ' Ἐνισαμένων, τὴν ἀντιφατι-
κὴν αὐτῷ ἀντίθεσιν ἀντιτιθέναι· γ'. εἰδέτις ἀσά-
φεια ἐνείη τῇ Θεσί, ταύτην ἀξιῶσαι διατέρει ἀναπτύσ-
σειν τὸν Ἀπολογέμενον, καὶ ὥς ἂν μὴ εἰς λογομα-
χίας ἐκτρέποντο οἱ Διαλεγόμενοι, ἔτως ἀπλῶς αἰ-
ρεῖν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν· δ'. τῷ δ' Ἐνισαμένῳ μὴ
μόνον τὴν Θεσιν ἀπαγγέλλειν, ἢ ἐνυῆσαι ἔγνω,
ἀλλὰ καὶ ἐπιμνησέσθαι πως αὕτη δοκῇ, ἀκριβῶς ὀρί-
σασθαι, ὥ βέλεται ἐνῆναι· καὶ αὕτη ἢ τῆς τῷ ζητή-
ματος καταστάσεως ὑποτύπωσις ἐκείνη, ἢ τὸ πρῶ-
τον τῆς διαλέξεως μέρος εἰκότως συνισῶσα (1).

ὅπως αὕτη
γενήσεται;

σιβ. Ἡ δὲ τῆς τῷ ζητήματος καταστάσεως ὑ-
ποτύπωσις αὕτη, τὸ εὐκρινῶς δεῖξαι τὸν Ἐνισάμε-
νον περὶ τίνων Προτάσεων ἐκ ἔσαι ἀντίρρῃσις· μετὰ
δὲ, καὶ τίς, περὶ ἧς εἰσέπεται μεταξὺ τῶν Διαλεχθη-
σομένων κινήθησεται τὸ ζήτημα (2).

(1) Οὗ ἄνευ, μηδὲνα καρπὸν ἐκ τῆς διαλέξεως ἔλ-
πίσειν· διαλεγόμενοι γὰρ, τῆς χορδῆς καὶ ἀποπλανη-
θήσονται, καὶ ἑκάτερος αὐτῶν μὴ ἔχων ὅπῃ ἄλλη τρα-
πῇ, πρὸς τὸ μὴ ζητούμενον ἐξολιθίσει· ἀμέλειτοι,
ὅπερ ἐπὶ τῶν δικανικῶν καλῶς κεῖται, ἢ κατ' εἶδος δια-
δικασία, εἴτ' ἔν πρὸς ἅπαντα τὰ τῆς Γραφῆς μέρη ἀ-
πολογία κατηγορικὴ, τῷτ' ἐπὶ τῆς διαλέξεως ἢ τῆς
τῷ ζητήματος καταστάσεως, εἴτ' ἔν τῇ κρινομένῃ ὑπο-
τύπωσις· ἑκατέρωθεν γὰρ αὐτίκα, περί τινος ἢ διαλέ-
ξις ἔσαι, σαφές.

(2) Θῶμεν προτείνεσθαι ὑπὸ τῷ Ἀπολογεμένῳ τὴν
Θέσιν φέρε ταύτην· τὸ Ἐνέχυρόν ἐστι συνάλλαγμα ἔρ-
γω γιγνόμενον κατὰ πίσιν, δι' ὅτι τῷ δανείζοντι παρὰ
τῷ ὀφείλοντος εἰς ἀσφάλειαν τῷ δανείῳ δίδεται, κατ'
εἶδος, διαλυθέντος τῷ χρέει, ἀποδοθισόμενον· μία

σιγ'. Α'Μ' ἐπεὶ γὰρ ἡ Θέσεώς τε ἡ Ἀντιθέ- όποιον Ε'-
 σεως ἀκριβὲς ἡ δὲ ὁρθῶν περανομένη Συλλογισμῶν πιχείρημα
 παραβολήεσιν ἡ Διάλεξις (δ. σδ'), ἐπεται ἐ. τῷ ἀνθυπερεκ-
 Ἔνισαμένῳ προσήκειν ἡ τῇ τῷ Ἀπολογούμενῳ Θέσει τέον.
 Συλλογισμῷ (1) ἀντιτάξασθαι, ἢ Συμπέρασμα εἶ-

μὲν Θέσις αὕτη, εἴτ' ἐν Ὁρισμῷ, πολλὰς δὲ ἡ ἄλ-
 λαις συμπεπλεγμένη τυγχάνει Προτάσεων· ὅθεν ὁ
 ταύτην ἀντεροῦν ὀφείλει δεῖξαι περὶ τίνων Προτάσεων
 ἢ εἶναι ἀντίρρησις, ἡ τίνα ὑπὲρ εὐδύνῃν ἀγαγεῖν βέ-
 λεται· οἷον α'. ὅτι ἐκ ἀρνεῖται εἶναι συνάλλαγμα· ἡ
 ἐκ ἡκιστα β'. τῆτο κατὰ πίσειν εἶναι συνάλλαγμα· ἡ ὅ-
 τι ὁμολογεῖ· ἡ γ'. δυνατόν εἶναι δίδωσθαι Ἐνέχυρον·
 καὶ δοθῇ δ'. εἰς ἀσφάλειαν τῷ δανεῖν τῆτο γίνεσθαι·
 ἡ ε'. ἀναμφηρίως δεῖν τὸ δοθὲν Ἐνέχυρον, μετὰ τὴν
 τῷ χρεὺς ἐκτίσειν, ἀποδοθῆναι· ἐν δὲ λείπεσθαι ζήτη-
 μα, περὶ ἢ εἶναι ἡ ἡ διάλεξις· εἰ πᾶν Ἐνέχυρον συ-
 νάλλαγμα εἶναι ἔργῳ γινόμενον· ὁ δὲ ἡ ἐμπεδῶσαι
 μὲν κατὰ τὴν Θέσειν ὑπὸ τῷ Ἀπολογούμενῳ, αὐτῷ γε-
 μῆν ἀληθεστέραν δοκεῖν τὴν ἀντίθεσιν· μὴ πᾶν Ἐνέχυ-
 ρον συνάλλαγμα εἶναι ἔργῳ γινόμενον· πᾶς τις ἡδὲ ὁ-
 ρᾷ, ἐνταῦθ' εἶναι τὴν Ρόδον, ἐνταῦθα δεῖν γενέσθαι ἡ
 τὸ πῆδημα.

(1) Εἰσὶν οὖν τὴν διὰ πεύσεων προῖδσαν Σωκρατι-
 κὴν (1'5. §. μδ') μέθοδον μᾶλλον συνισῶσιν· ἀλλὰ γὰρ
 πρῶτον ἡ μέθοδος ἐκείνη ἐκ πολλῶν ἡδὲ κατήργηται, ἡ
 ταῖς τῶν Σοφιστῶν καταχρήσεσιν ἐκ ἡττοῦ ὑπέκειτο,
 ἡ τῇ κατ' ἡμᾶς οἱ κατ' ἡμᾶς γενόμενοι καταχραῶνται·
 εἰ ἡ ἡ γνώμη αὕτη τῶν συνιστάντων ἐκείνην ἀπόξει μί-
 σης πρὸς τὴν συλλογιστικὴν τέχνην· ἡτις ἐμᾶλλον τέχνη,
 ἡ τῷ νοῷ εἶναι ἐνέργεια. (§. οε'). εἴτα τί διαφέρει πρὸς
 Θεῶν εἴτε Σωκρατικῶς πανθάνεσθαι, εἴτε συλλογιστικῶς
 συνάγειν; πρὸς δ' ἐπεὶ τῆτο ἐπιτομώτερον ἡ ῥᾶον, ἡ
 μὲν δὲ ἡ ἐναργέστερον γίνεσθαι δυνατόν, διὰ τὴν μὴ τῷ
 τῷ μᾶλλον χρῆσθαι; ἔχει δ' εἰς ὑπόδειγμα τὴν Διάλε-

σαι αὐτὴ ἡ Ἀντίθεσις κατὰ τὴν τῆς καταστάσεως
τῆς κρινομένης ὑποτύπωσιν προτεθειμένη (1).

Ξιν τὴνδε ἐπὶ Θεσεως ἡ Ψυχὴ ἐς Πνεῦμα ὑπόδες
ἐν Σοφὸν πυρᾶνεσθαι, καὶ Ἀκρατὴν ἀποκρίνεσθαι. Σ.
ἦπε ὁμολογεῖς, εἰπέ μοι, τὴν Ψυχὴν νοεῖν; Α'. τί δ' ἐ-
χί; ἀνδρῶν σοφώτατε. Σ. οἶμαι δὲ τὸ νοεῖν ὁμοῖον εἶναι
λίθῳ, ξύλῳ, χρυσῷ, ἀργύρῳ, ἢ τινος ἄλλου ὕλης; Α'.
ἦκιστα μὲν οὐ. Σ. ἀλλ' ὅπως μὴ παραλογίσῃ· μὲν ἀ-
δύνατον οἶμαι ὕλην τινὰ νοεῖν; πολλὰ γὰρ τὰ τῆς μαγ-
νήτιδος ὕλης ἀποτελέσματα, πολλὰ δὲ τὰ τῆς πυρίτι-
δος κόνεως καὶ τῆς φωσφόρου, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ τάχ' ἂν ἐπί-
σης αὐτὸς μὴ γίνεσθαι ἔφησθα, εἰμήσε αἱ Αἰδότησεις ἔ-
πεισον· τί δὴ ποτ' οὐκ ἀδύνατον εἶναι μάλλον ἢ γῆ τὴν
ὕλην νοεῖν, ἢ τὴν Μαγνήτιν ἔλκειν τὸν σίδηρον, τὴν
πυρίτιν κόνιν ῥηγνύειν τὰς λίθους, καὶ τὸν φωσφόρον ἐν
σκοτῇ φαίνειν; Α'. οἶδα τὸδ' ὡς μάλλον ἀδύνατον τὴν
ὕλην νοεῖν, ἢ τὰ κατὰ τὴν Μαγνήτιν, τὴν πυρίτιν κό-
νιν, καὶ τὸν φωσφόρον ὁρώμενα γίνεσθαι, καὶ τοὶ τὰς λό-
γους αὐτῶν ἀγνοεῖν ὁμολογῶν. Σ. πειρασώμεθα, εἰ
δοκεῖ, εἰπως ἐξακριβώσασθαι τὸ δ' ἔστωσιν ἐξέσαι· ἂν
ἐπὶ τῆς ὕλης ἐνορῶμεν ἀποτελέσματα, ταῦτ' ἔκ οἶμαι
δυνατὸν εἶναι ἐκ τῆς ποίως διαθέσεως, σχηματόστε καὶ
ποσότητος τῆς ὕλης ἀναπτύσσεσθαι; Α'. οἶμαι. Σ.
ἔκ οἶμαι τὴν Μαγνήτιν ἔλκειν τὸν σίδηρον, καθ' ὅτι
ἡ αὐτῆς Ἀτμοσφαῖρα τὸν σίδηρον περιέχει, καὶ τῆτον
οἶονσιν τι οἰκεία δίνη πρὸς τὴν Μαγνήτιν ἀρπάζει, ἢ
δὲ ἄλλην ὁμοίαν ταύτῃ αἰτίαν; ἢ ἐκ ἐναργῶς ὁρᾶς, ὡς
τὰ τῆς πυρίτιδος κόνεως φλογώδη μόρια ἔσως ἐκτείνε-
ται, ὥς ἐν πατάγῳ τὴν Σφαῖραν προωθεῖν; ἐξυνορᾶς
δὲ καὶ τὸ τῆς φωσφόρου φῶς, ὡς ἐκ ἂν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς
διαθέσεως τῆς αὐτῆς ὕλης ἔχοι ἀναπτύσσεσθαι; Α'.
οἶμαι. Σ. δοκεῖ δέ σοι δυνατὸν καὶ τὴν ὕλην ἔσω διατε-
δεῖσθαι νοεῖν; ὑπόδες οὐκ εἶναι τῷ ξύλῳ τῷδε ἡντι-

σὺ. Αὐτόθεν δ' ἔπεται ε'. τὸν Ἀπολογέμε- προσλη-
νον τὸ τῷ Ἐνισταμένῳ Ἐπιχείρημα προσλαμβάνειν, καὶ πτεόν τὸ
ἐπαναλαμβάνειν (2)· ἵνα δ' εὐμαρέεζον τῷτο γίνη- Ἐπιχειρη-
μα.

ναῦν ποσότητα, ῥῆμα, σκληρότητα, μαλακότητα,
βαρύτητα, κηφότητα, καὶ μὲν δὴ καὶ οἷαντι ποιότητα,
ἄρα καὶ νοήσει ποτέ; Α'. ἔδεποτε μὲν ἔν· Σ. μανθά-
νεις ἔν ὡς ἡ ὕλη ἐ νοεῖ; Α'. πάνυ μὲν ἔν· Σ. τί ἔν
ἐστὶ τὸ νοῦν, εἰ τῷς ἡ ὕλη ἐ ποιεῖ; Α'. ὁ ὕλη μὲν
ἐκ ἑστὶ, πνεῦμα δὲ καλεῖν εἰώθασιν οἱ ἄνθρωποι· Σ. τί
τοῖον λείπεται, ἢ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν πνεῦμα ἀπο-
καλεῖν; Α'. ἀλλὰ μὴν τοιαύτην εἶναι τὴν ἡμετέραν ψυ-
χὴν ἐκ ἔτι οἶσθαι, ἀλλ' ἐξέπισταθαί μοι δοκῶ· ἴσθ
ἡ Σακρατική Διάλεξις· ὅσῳ δ' εὐαρίσμοις Συλλογισ-
μοῖς τὰ πνεύματα ταῦτα περιληφθῆναι δύνανται.

(1) Κἀντεῦθεν παιδαριῶδη τυγχάνουσι τὰ Συμπε-
ράσματα, πρὸς ἃ τῶν Ἐνισταμένων οἱ ἀπειρότεροι ὡς
πρὸς ἱερὰν τινα ἄγκυραν καταφεύγουσιν· οἷον ὁ τῷτο
διαταξάμενος κακῶς ποιεῖ, ἔτος κατὰ τῆς νομικῆς ἀ-
ναλογίας ἀμαρτάνει, ἔτος ἀτόπως νοεῖ κτ. βέλτιον δ'
ἂν εἴη, εἴπερ εἴη βελομένῳ τῷ Ἐνισταμένῳ πρὸς τὴν
προτεθεῖσαν ἀνωτέρω (β. σιβ. (1)) Θέσιν ἀντιτάξα-
σθαι, ὑπογυπωθείσης τῆς τῷ ζητήματος καταστάσεως,
ἔτω συλλογίσασθαι.

Τὸ ἐκ μόνης συναινέσεως ἐπάγον ἐνοχὴν συνάλλαγμα,
ἐκ ἑστὶ συνάλλαγμα ἔργῳ γινόμενον.

Τὶ συνάλλαγμα Ἐνεχύρε ἐπάγει ἐνοχὴν ἐκ μόνης
συναινέσεως.

τί ἄρα συνάλλαγμα τὸ τῷ Ἐνεχύρε ἐκ ἑστὶ συνάλ-
λαγμα ἔργῳ γινόμενον.

τὸ Συμπέρασμα τῷτο αὐτὴν περιέχει τὴν Ἀντίθεσιν
τὴν τῇ Θέσει ἀντιφάσκουσαν.

(2) Ὅπερ ἐκ εἰς μνήμης ἐπίδειξιν, ἀλλ' εἰς δῆλω-
σιν εὐρηται τῷ τὸν Ἀπολογέμενον ἄλλως ξυνίσταται τὸ

ται, ὃ χεὶρ τὸν Ἐνιστάμενον ἐπιμήκεις τὰς Συλλογισμοὺς συνείρειν, ὡς ἐδ' ἂν γεωργὸς ἐρῶμενέσας ἀπαγγέλλων, τὰς πλευρὰς ἀναλγῆτως ἔξει· ὅσω δὲ βραχυτέρα τὰ ἀκόντια, τοσῶτω εὐδενέστερον ὁ ἀκοντισμὸς ἐκείθεν περαίνεται.

τάττε τὸ
χῆμα ἔξε-
τασίον.

σιέ. Σκοπεῖν ἔν ἤδη τὸν Ἀπολογούμενον ζ'. μή-
τι μάλισα περὶ τὸ χῆμα τῷ Συλλογισμῷ ἀμάρ-
τημα, εἰ ἢ τῶν ἐφ' ἡμῶν Διαλεγομένων οἱ πλείους
τέττε κατολιγωρῶσι· τῷγε μὴν περὶ τὸ χῆμα ἀ-
μαρτήματος ἀλογεμένε, πρὸς μόνην τὴν ὕλην ἀπο-
λογεῖσθαι ἐδέλειν, πλίνθον ἐσι πλύνειν, καὶ μετὰ
μεγάλῃς παρασκευῆς μέγισον λῆρον ληρεῖν (1).

τίνα τῶν
Προτάσεων
ἀποράσκειν
δεῖ.

σις'. Ὅπε δὲ περὶ τὸ χῆμα ἐθέν συμβαίνει ἀ-
μάρτημα, ἐν θατέρᾳ δὴπε τῶν Προκειμένων λήσε-
ταί τι ψευδές, ψευδές ὄντος τῷ Συλλογισμῷ τῷ Ἐ-
νισταμένῳ· κἀντεῦθεν ἢ ὁ Ἀπολογούμενος ἀποφῆ-
σει ἐκείνην τὴν Πρότασιν, ἢ μήπω τὸν σκοπὸν τῷ
Ἐνισταμένῳ ξυνιείς, τὴν αὐτῆς δεῖξιν αἰτήσει.

ὅπως αὐτὴν
τῷ Ἐνιστα-
μένῳ δεῖκ-
τέον.

σις'. Ἐνταῦθα δ' ὁ Ἐνιστάμενος ἢ λογοποιεῖν,
παρεκβαίνων τῷ Προκειμένῳ, φιλεῖ, ἢ τὰ αὐτὰ διὰ

τῷ Ἐνισταμένῳ Ἐπιχείρημα· ἀμέλειτοι ὁ τέτο ξυνιείς
λίαν ἂν εἴη νήπιος, εἰ μὴ οἷός τε γένοιτο ἥτοι τοῖς
αὐτοῖς, ἢ ταυτοσήμοις ἄλλοις ῥήμασιν αὐτὸ ἐπαναλαβεῖν.

(1) Πολλοὶς τῷ ὑποδείγμασιν ἀσφαλῶς ἀπέδειξε
Φιλόσοφος ἀκριβὲς Κορινθ. Μαρτίνε Ἀναλύσ. Λογικ.
μέρ. α'. κεφ. ε'. κτ. ἐντεῦθεν οἱ ἀρχαῖοι κακῶς ἔλουν
τὸ τῷ Μελίσσε Ἐπιχείρημα· εἰ γεννητὸν τὸ ὄν, ἔχει
ἀρχήν· ἀλλ' ἢ γεννητὸν, ἢκ ἔχει ἄρα ἀρχήν. θεόν γάρ
πρὸς τὸ χῆμα ἀπολογῆσθαι κατὰ τὰς προτεθέντας
ἀνωτέρω Κανόνας (δ. πῆ. γ'). οἱ δὲ τῇ ὕλῃ τὴν ἄλλως
προσῆδρευον.

τῶν αὐτῶν μετὰ πολλῆς φαντασίας δεικνῦναι ὡς τὰ πολλὰ διιχυρίζεται· ἀλλ' ἐν τῷ κακῶς ποιήσει σιγῶν ὁ Ἀπολογούμενος, αὐτεξουσίᾳ δέ τινι μᾶλλον ἀναγκάσει δ'. τὸν Ἐνισάμενον, ἣν ἀπέφησε Πρότασιν, κατὰ ὅχημα δεῖξαι (1).

σίη. Εἰ δὲ μὴδ' ὅτως ἅπαντα ὀρθῶς ἔχοι ἐν τῷ ^{εἰ καὶ μέχρη} Προσυλλογισμῷ, ἦτοι Ι. τὸ ἀμάρτημα αὐτίκα δεικ- ^{τίμος δὲ} τέον· ἡ ΙΑ'. τῆς ἐτέρας τῶν Προκειμένων ἄλλην δει- ^{ἔξῃς ἵεναι} ξιν ζητιτέον· καὶ τῷ ΙΒ'. γινέσθω ἐς τ' ἂν ἐφ' ἣν ὁ ^{τὴν δεῖξιν.} Ἐνισάμενος τῇ ἑαυτοῦ δόξῃ ὑπέθετο βάσιν ἵκοιτο (2).

(1) Οἷον ἐπὶ τῇ ἀνωτέρᾳ προτεθέντος Συλλογισμῷ (§. σιγ.). ἀποφασχομένης τῆς ἐλάσσονος, κακῶς ὁ Ἐνισάμενος αὐτὴν δεῖξας εἰς τὸν κοινὸν παρεκβήσεται τόπον, καὶ ἐπιτάδην διδάξει ὡς ἅπαντα τὰ ἐπιγγελημένα φυσικῷ νόμῳ δεῖ φυλάττεσθαι· καὶ ὡς ἡ τῶν συναλλαγμάτων διαβολὴ εἰς τὰ πραγματιῶδη, τὰ διὰ ῥημάτων, τὰ διὰ γραμμάτων, τὰ κατὰ συναινέσιν εἰς τὰς λεπτολογίας τῆς Ῥωμαίων Νόμου ὀρθῶς· καὶ ὡς τῷ σοφοῦς ἀνδράσι ἐκ πολλῆς ἤδη ἀποδέδεικται· ὀρθότερον δὲ τὴν αὐτὴν ἐλάσσονα ὅτω διὰ βραχείων δεῖξει· ἐφ' ᾧ συναλλάγματι ἐφεῖται διαδικάσασθαι περὶ τῆς δοθέντος πράγματος κατὰ μόνην ὑπόθεσιν, ἐν τῷ ἐκ μόνης συναινεσεως ἐνοχὴ τίκεται· ἐπὶ τινι δὲ συναλλάγματι Ἐνεχύρου ἐφεῖται διαδικάσασθαι περὶ τῆς δοθέντος πράγματος κατὰ μόνην ὑπόθεσιν· τί ἄρα συναλλάγμα Ἐνεχύρου ἐκ μόνης συναινεσεως τίκεται.

(2) Οὕτως ἐπὶ τῇ προκειμένῃ Συλλογισμῷ (§. σιζ'). ὁ Ἀπολογούμενος αὖτις τὴν ἐλάττω ἐνδίκως ἀποφύσει· κἀντεῦθεν ὁ Ἐνισάμενος αὐτὴν δεῖξει (κατὰ τὸν ν. α. §. α. περὶ δίκ. Ἐνεχ.) καὶ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσει· α. εἰ τὸ Ἐνεχύρον ψιλῶ συμφώνῳ περὶ τὴν παράδοσιν συναλλάττεται, ἐφεῖται διαδικάσασθαι περὶ τῆς κατὰ μόνην

πρὸς τι ἀπολογητέον. **σιδ'.** Τῆς δὲ τῷ Ἐνισαμένῃ βάσεως διὰ τῶν αὐτῶν δείξεων ἐμφανὲς ἔσσης, τῷ Ἀπολογημένῃ ἔργον ἔσαι τηνικάυτα **ιγ'.** λύσαι τὸ Ἐπιχείρημα, καὶ τινὰ Πρώτασιν εἴτε ἐν τοῖς Προσυλλογισμοῖς (1), εἴτε ἐν τῷ ἀρχικῷ Ἐπιχειρήματι ἀποφῆσαι.

πῶς ἂν γένοιτο ἡ Ἀπολογία κατὰ Συγχώρησιν, Ἐνστασιν, καὶ Ἀναστροφὴν. **σχ'.** Ἀπολογητέον δὲ κατὰ χῆμα· γίνεται δὲ τῷτο ἦται **ιδ'.** κατὰ συγχώρησιν εἰάν ἡ πρόδηλον, ὡς τὸ τῷ Ἐνισαμένῃ Ἐπιχείρημα ἐκ ἑσὶ τῇ Θέσει ἀντιβαῖνον· ἡ **ιε'.** κατ' Ἐνστασιν, εἰ προσεδειμένης ἐναντίας περιστάσεως, δεικνύται Πρώτασίς τις μὴ εἶναι καθόλου ἀληθῆς (2)· ἡ **ισ'.** κατ' Ἀναστροφήν, ὅποτε

ὑπόχεσιν παραδοθέντος· ἀλλὰ ψιλῶ συμφώνῳ περὶ τὴν παράδοσιν συναλλάττεται (κατὰ ν. α. περὶ δίκ. Ἐνεχύρ.) διαδικάσασθαι ἄρα τηνικάυτα ἐφεῖται περὶ τῶν κατὰ μόνην ὑπόχεσιν· **β'.** εἰ δυνατόν χρυσὸν μὲν δεῖξαι, χαλκὸν δὲ τῷ δανείσαντι δέσναι, καὶ περὶ χρυσῷ δοθέντος συμφωνῆσαι, ἔπεται ἐκ μόνης ὑποχέσεως περὶ τὴν παράδοσιν τὴν περὶ τῷ Ἐνεχύρῃ τίκεσθαι δίκην· ἀλλ. τὸ πρῶτον ἀληθές (κατὰ ν. α. §. α. αὐτόθ.) ἄρα καὶ τὸ δεύτερον· ἔτις ἐν ἡ Διάλεξις ἐπὶ τοσούτου ἤδη προήχθη, ὥς τε τὸν Ἀπολογημένον πᾶσαν τὴν τῷ Ἐνισαμένῃ βάσιν ξυνιέναι, ταῦτάτοι καὶ ἑδὲν ἂν εἶη λοιπὸν, ἀλλ' ἡ τῇ οἰκείᾳ ἀπολογίᾳ λύσαι τὸ Ἐπιχείρημα.

(1) Οἱ γὰρ Προσυλλογισμοὶ τὰς βάσεις, αἷς τὸ τῷ Ἐνισαμένῃ ἐπερείδεται Ἐπιχείρημά (§. σιή.) περιέχουσιν· ὅθεν ἀνάγκη τῆς βάσεως ἀναιρεθείσης, καὶ ξύμπαν τὸ αὐταῖς ἐπακοδομημένον συγκαταρῆσθαι.

(2) Οἷον εἰ ὁ Ἐνισαμένος ἀπειροκάλως ἔτις ἐπιχειρήσειεν· ἑδὲν πραγματιῶδες συνάλλαγμα κατὰ πίσιν γίνεται· τὸ τῷ Ἐνεχύρῃ συνάλλαγμα ἐστὶν κατὰ πίσιν (κατὰ τὸν Ὀρισμὸν), ἑδὲν ἂν Ἐνεχύρῃ συνάλλαγμα ἐστὶν πραγματιῶδες· αὐτὰ τὰ πράγματα διδάσκει ἀπο-

δείκνυται ἐξ ἐκείνης τῆς Προτάσεως τὴν οἰκείαν μά-
 λιστα πηγάζειν Πρότασιν (1)· ἢ 13^η· κατὰ Διασολὴν
 καὶ προσδιορισμόν.

σκά. Ἐν αἷς δ' ὁ Ἀπολογέμενος διασολῇ χρη-
 ται μὴ· διὰ βραχέων αὐτὴν ἀναπτυκτέον καὶ ἐφαρμο-
 ζέον, καὶ τότε γενομένε προσδιορίζεον κατ' αὐτὴν τὸ
 Ἐπιχείρημα, ὃ τὴν ἀναίρεσιν διὰ τῆς διασολῆς ἐνε-
 γήσατο (2). ὅπως κατὰ
 διασολὴν καὶ
 προσδιορι-
 σμόν.

λογητέον εἶναι ἀποφάσκοντας τὴν μείζονα· μὴ εἶναι
 γὰρ αὐτὴν καθόλα· ῥᾶον δὲ τὸτο γνωσθήσεται κατ'
 Ἐνστάσιν· τότε εἰς χρήσιν διδόμενον καὶ τὴν παρακα-
 ταζήκην συναλλάγματα εἶναι πραγματιώδη μὲν, κατὰ
 πίσειν δὲ· ἔτω παρὰ πᾶσιν ὁμόλογον εἶναι καὶ ἄλλα ἀ-
 κατοούμενα συναλλάγματα ἔργῳ μὲν γίνεσθαι, κατὰ
 πίσειν δὲ εἶναι τὴν ἐναλλαγὴν καὶ τὸ ὑπὸ διατίμησιν συ-
 νάλλαγμα §. κη'. εἰσαγ. περὶ δίκ. περὶ ἐναλλ.

(1) Ὑπόθετες τὸν Ἐνιστάμενον χρήσασθαι τῷδε τῷ
 Ἐπιχειρήματι· ὅπερ αὐτοὶ οἱ Νόμοι τοῖς κατὰ συναί-
 νεσιν συναλλάγμασι συγκαταλέγουσι, τὸτο πρὸς τὰ
 κατὰ συναίνεσιν δῆπε ἀνακτέον συναλλάγματα· ἀλλὰ
 μὴν τὸ Ἐνέχυρον τοῖς κατὰ συναίνεσιν συναλλάγμασιν οἱ
 Νόμοι συγκαταλέγουσι (ν. α. περὶ Ἐνέχυρ.), ἔστιν ἄρα
 τὸ Ἐνέχυρον τοῖς κατὰ συναίνεσιν συναλλάγμασιν ἀ-
 νακτέον· πρὸς ὃ δυνατόν ἀπολογήσασθαι κατ' Ἀνακρο-
 φὴν ἔτιω· ὅπερ αὐτοὶ οἱ Νόμοι τοῖς πραγματιώδεσιν
 ἐγκαταλέγουσι συναλλάγμασι, τὸτο πρὸς τὰ πραγμα-
 τιώδη ἀνακτέον· ἀλλ. τὸ Ἐνέχυρον αὐτοὶ οἱ Νόμοι
 τοῖς πραγματιώδεσιν ἐγκαταλέγουσι συναλλάγμασι· (§.
 δ'. εἰσαγ. τίσι τρόποις ἔργ. συναλ. Ἐνέχ.) ἔστιν ἄρα
 πρὸς τὰ πραγματιώδη συναλλάγματα ἀνακτέον.

(2) Οὕτω πρὸς τὴν ἐλάττωνα φέρε τῇ πρώτῃ
 προσυλλογισμῇ (§. σιή. (1)) ἀπολογητέον, διατέλ-
 λοντας τὸ Ἐνέχυρον καθόλα τε καὶ μερικώτερον ἐκλαμ-

μὴ λογο-
ποιῖν ας
ἀποτάδην,
μηδὲ δεικ-
νύοντας
τὴν Θέσιν
ἀπολογη-
τέον.

σκβ'. Οὐδὲν ἄρα ποιῶσιν οἱ Ἀπολογούμενοι μη-
δὲ τῶν εἰρημένων τῶ Ἀπολογούμενα τρόπων χρώ-
μενοι, ἀλλ' ἦτοι ἀποτάδην λογοποιούντες, πείσαι ἔτω
τὸν Ἐνιστάμενον πειρώμενοι, ἢ ἀντὶ ἀπολογίας εἰς
τὴν τῆς ἰδίας Θέσεως δειξὶν παρεκβαίνοντες· ἀλλ'
ὥσπερ αὐτοὶ τὸν Ἐνιστάμενον τὰς Ὁρὰς ὑπερβαίνον-
τα, καὶ τῷ λόγῳ πλανωμένῳ τὰς ἡνίας χαλῶν-
τα, κατ' ἐξουσίαν δύνανται ὑπομῆσαι κατὰ χῆμα ἑ-
νίστασθαι, ἔτω δὲ πρὸς τὸ λογοποιεῖν καὶ αὐτοὶ ἐκφε-
ρόμενοι, κατὰ χῆμα ἀπολογεῖσθαι δικαίως ἀναγ-
καζήσονται (1).

βάνεσθαι· καθόλου μὲν γὰρ ληφθέν ἅπαν διηλαδὴ δί-
καιον τῷ διδόντος ἐπὶ πράγματι συνεπὸς τῷ λαμβάνον-
τος, καθ' ὃ καὶ τὴν ὑποθήκην περιέχει, ἥτις κατὰ τῷ
τὸ σημαίνονμενον ὀνόματος μόνον σημασία διευνη-
χέναι λέγεται. Νόμ. ζ'. §. 1. Περὶ Ἐνέχ. μερικῶς δὲ Ἐ-
νέχυρόν ἐστι δίκαιον ἐπὶ πράγματι τῆς ὑποθήκης διαφέ-
ρον, καὶ κατὰ παραδόσιν μετὰ ταῦτα τικτόμενον· ν. σλή.
§. β. Περὶ σημασ. ῥήμ. ἀληθεὲς ἔν ἡδὴ τὸ Ἐνέχυρον κα-
τὰ μὲν τὸ πρῶτον σημαίνονμενον, καὶ ψιλῇ μόνῃ συναίνε-
σει συναλλάττεσθαι κατὰ τὸ τῆς ὑποθήκης φέρε σύμ-
φωνον· κατὰ δὲ τὸ δεύτερον, ὅπερ ἐνταῦθα κρατεῖ,
ἐκ ἀπόχρη ψιλὸν σύμφωνον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται παραδό-
σις· Ἐντεῦθεν προσδιορίζεον τὸν τῷ Ἐνισταμένῳ προ-
συλλογισμόν· εἰ τὸ Ἐνέχυρον (κατὰ μέρος ληφθέν,
ἢ τῇ ὑποθήκῃ ἀντίκειται) ψιλῇ συμφώνῳ περὶ τὴν πα-
ράδοσιν συνίσταται, ἐφεῖται διαδικάζεσθαι ἐκ μόνης ὑπο-
χρέσεως· ἀλλ. τὸ Ἐνέχυρον (ἰδίᾳ καὶ ἢ τῇ ὑποθήκῃ ἀν-
τίκειται ληφθέν) ψιλῇ συμφώνῳ συνίσταται· ἔτως ἀ-
πόφημι τὴν ἐλάσσονα.

(1) Διὸ πάντως λυσιτελεῖς εἰσιν αἱ τῷ Ἐνισταμένῳ

σκή. Καὶ μέχει μὲν τέτε θάτερον τῶν τῆς ἀνθυποφο-
 Διαλέξεως ἔργων χωρεῖ· ἥδη δὲ τρίτον· ιδ'. ὁ Ε'.
 νισάμενος ἀντεπιφέρει, εἴτι ἔχει πρὸς ἀνάλρεσιν τῆς
 τῷ Α' πολογμένῃ ἀνασκευῇς.

σιδ'. Καὶ ἔν εἰ μὲν κ'. ὁ Α' πολογόμενος ὅλον πᾶς αὖ γέ-
 συγχωρεῖ τὰ πιχειρήματα, δεικτέον ἥτοι ἐμμέσως ἢ ἀ-
 μέσως τῇ Θέσει ἀντιφάσκειν διότι τὸ Ε' πιχειρήμα·
 εἰδὲ κἀ. κατ' Ἐνσασιν ἢ ἀπολογία, δεικτέον ἥτοι τὰς
 ἀντεπενευχθείσας Προτάσεις μὴδὲν πρὸς τὴν οἰκείαν
 Πρότασιν εἶναι, ἢ ἀντὶ Ἐνσάσεως αὐτὸ τὸ κρηνόμε-
 νον ἑαυτῷ ἀντιπεριπίπτειν.

σκέ. Ὡσαύτως δὲ τῆς ἀπολογίας κατ' Ἀνα-
 τροπὴν ἔστι κβ'. τῷ Ε' νισαμένῃ αὖ εἰ δεῖξαι, ἐκ τῆς
 αὐτῇ Προτάσεως τὴν τῷ Α' πολογμένῃ Θέσιν μὴδὲ
 λως ἐπεδαι· ἢ τελευταίαν κγ'. διασολῇ χρησαμέ-
 νῃ ἐκείνῃ δεῖξαι ἥτοι βάσιν μὴ ἔχειν τὴν Διασολὴν ἐ-
 κείνην, ἢ τῷ αὐτῇ Ε' πιχειρήματι μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐ-
 φαερόμεναι.

σκέ. Τὴν δὲ Ἀνθυποφορὰν ταύτην κδ'. πάλιν
 κατὰ χῆμα ἀνασκευάζει ὁ Α' πολογόμενος· ἢ τῷ
 το κέ. ἐς τὰν μὴδὲν ὁ ἕτερος μετὰ λόγου (1) οἷος τε
 ἢ ἀνθυπενευγκεῖν.

σκή. Τέτων ἔν τῶν Κανόνων ἐκατέρωθεν ἀ-
 παρτερέπτως φυλαττομένων, ἐκ ἑδ' ὅπως ἐκ ἥτοι
 τὸν Ε' νισάμενον αἱ δεῖξεις ἔχοντες ἐπιλείψουσιν, ἢ ὁ
 πᾶς αὖ γέ-
 νοιτο τὸ
 τῆς ἀπολο-
 γίας κατὰ
 συγχώρη-
 σιν ἢ κατ'
 ἔνσασιν γε-
 νομένης.
 πᾶς δ' εἰ
 κατ' Ἀνα-
 τροπὴν, ἢ
 διασολὴν.
 ἵπαναδι-
 πλασιασ-
 μὸς τῷ
 Α' πολογ-
 μένῃ.
 πόθεν δια-
 κριτέον τὸ
 συμβαῖνον
 ἐπὶ τῆς
 Διαλέξεως.

πεύσεις· πρὸς τίνα τῶν Προτάσεων ἀπαντᾷς; ξυμφά-
 σκεις, ἢ ἀποφάσκεις ταύτην; διαιρεῖς; κτ.

(1) Μετὰ λόγου ἔφη· οἱ γὰρ διὰ τὸ φιλόνηικον
 αἰρέμενοι διαλέγεσθαι, αἰετὶ ἔχειν προσποιεῖνται ἀνα-
 σκευαδῆναι δυνάμενον· ῥᾶσα γεμὴν οἱ ἀδιάφοροι Α'-
 κροαταὶ εἰσονται ποτέρῳ τῶν Διαλεγομένων τὸ ὕδωρ
 ἐπιβρεῖ, ἢ πότερος τῷ ὄντι ἀναπολόγητος ἔμεινε.

Ἀπολογέμενος εἰς τὸ τὰ ἀντιφάσκοντα, ἢ καὶ τὰ ἄτοπα ὁμολογεῖν καὶ ἄκων ἀναγκαζήσεται (1). ὁ γενομένης ἐκείτῃ ἀξυμφανές, ποτέρωστε ῥέπει τάλιθές.

τὸ ὅτι περὶ
τῶν ἔργων τῶν
Προέδρων
ἐδὲν εἴρη-
ται;

σκῇ. Περὶ δὲ τῶν ἔργων τῶν Προέδρων ἐδὲν ἡμῖν εἰς τὸδε εἴρηται· παρειαγέται γὰρ ἔτος, ἐφ' ᾧ τῆς θρασυνομένης νέας καὶ τῆς εὐθείας ἐκτρεπομένης ἐπαναγαγεῖν· ἀνάγκη τοίνυν αὐτὸν ἄνδρα ἀκριβῶς πεπαιδευμένον εἶναι καὶ ξυνοτόν· εἰ γὰρ μὴ, τινάλλως ἂν αὐτῷ ὀριζέσθην Κανόνες, ὅς, καὶ ἐθέλη, ἐκ αὐτοῖς τε εἶη τηρεῖν.

Μέθοδος
Ἀναλυτική.

σκδ'. Καὶ αὕτη δὴ ἡ ἀληθὴς ἐστὶν Ἀναλυτικὴ Μέθοδος, ἢ εἰς διάγνωσιν ὡς εἴρηται (§. εἴβ. (1)) τάλιθός φέρεται. Μελέτη γὰρ αὕτη, δι' ἧς τὰ Συμπεράσματα πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχάς, καὶ τὰ Φαινόμενα

(1) Ἀκριβῶς παρέχουσιν ὑποδείγματα δύο Διαλέξεις, ἡμῖν ἐν Ρατισβῶνι συγκροτηθεῖσα, ἔνθεν μὲν ὑπὸ Οὐγγέρων Ταννέρων καὶ Γετσέρων, ἔνθεν δὲ Οὐννίων καὶ πάντων ἐταίρων αὐτῶν· ἡ δὲ ἐν Ἐμελχωβέργῳ συστάσα μεταξὺ τῆς ἀπαραιμήτης Θεολογικῆς Γέ. Καλίετος καὶ τῆς ἐξ Ἰλδεσίας Ἰησοῦτος· ἐν μὲν γὰρ τῇ πρώτῃ οἱ Ἰησοῦται καὶ τοῖς ἀντιφάσκουσι περιπεσόντων ἡναγκάσθησαν ἔγω συλλογιζόμενοι· ὁ ἄκρος Ἀρχιερεὺς ἡνίκα ἀπὸ Καζέδρας ὀριζόμενος γνωμοδοτεῖ, ἐδέποτε δύναται ἀμαρτάνειν· καὶ ὁ ἄκρος Ἀρχιερεὺς ἐστὶν ὅτε ἀπὸ Καζέδρας ὀριζόμενος καὶ γνωμοδοτῶν, ἡμαρτεν, αὐτόθι· ὁ Καϊάφας ἄκρος ἦν Ἀρχιερεὺς τῆς ἐνιαυτοῦ ἐκείνης, κατ' ὃν τὸν Χριστὸν κατέκρινε· καὶ ὁ Καϊάφας ἐκ τῆς ἡμέρας Ἀρχιερεὺς τῆς ἐνιαυτοῦ ἐκείνης· ὅρα Κορνηλ. Μαρτίν. ἀναλυσ. λόγ. μισρ. β'. κεφ. γ'. σελ. 239. κτ. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ὁ Καλίετος κατὰ χῆμα ἐνιστάμενος εἰς ἔτος φρονεῖ τὸν Ἰησοῦτην ἡγαγεῖν, ὥστε συναληθεύειν τὰ ἐναντία προφανῶς ὁμολογεῖσθαι.

μενα πρὸς τὰς οἰκείας ὑποθέσεις, ὡς πρὸς Λυδίαν Λίδον, βασανίζομεν.

σλ'. Καὶ τοῖνυν εἰς τὴν τῆς ἀποδείξεως διά- ^{ὅποια ἢ τῆς}
 γνῶσιν ἔργον ἂν εἴη τῆς ἀναλύσεως, τὰς μὲν Προ- ^{ἀποδείξεως}
 τάσεις εἰς τὰ οἰκεία ὑποκείμενα καὶ Κατηγορούμενα ^{ἀνάλυσις.}
 ἀναλύειν, τὰς δὲ Συλλισμὸς κατὰ τὸ ὅχημα καὶ
 τὴν ὕλην, τὰς δὲ Ὁρίσμους κατὰ τὰς ἀντιλήψεις,
 καὶ τὰς ἀντιλήψεϊστί τῃ πείρα βασανίζειν· ἔτω γὰρ εὖ-
 δὴλον ἔσαι εἰ πᾶσα τῆς ἀποδείξεως ἡ ἔφοδος θεδῶς πε-
 ραίνοιτο, καὶ κακῶς δὲ προέειπεν τῆς ἀποδείξεως, ὅ-
 πε τῆς σειραῖσταύτης ἐνυπολανθάνει τὸ ἀμαρτήμα.

σλἀ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἰς τὴν τῆς Πιθα- ^{ἀνάλυσις}
 νῶς ἀληθεῖς διάγνωσιν σκοπεῖν, εἰ πάντα παρὲι ^{ὑποθέσεως.}
 ληπται τὰ Φαινόμενα, καὶ εἰ ἐκ τῆς δοθείσης ὑπο-
 θέσεως προσφυῶς ἅπαντα ἀναπτύσσονται ἔχουσι,
 καὶ τελευταῖον, εἰ ἄλλη τις προσφυσέερα ὑπόθεσις
 ἢ πάρεστιν, ἐξ ἧς ἂν ἀπονώτερον τὰ φαινόμενα δό-
 κοῖεν ἔπεσθαι.

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

Ὅπως ἄντις τὴν ἀλήθειαν ἄλλοις εὐκρινῶς ἐπικοι-
 νωήσῃ.

σλβ'. Ἐχάτον δ' ἐκ τῆς Λογικῆς καὶ κεῖνο δεῖ συνέχεια.
 ἡμᾶς κατεψάσθαι, τὴν εὐρεθεῖσαν ἀλήθειαν καὶ
 τοῖς ἄλλοις ἐπικοινωνεῖν τάξετε καὶ μεθόδῳ, αἷα πε-
 ρὶ ταύτης πεπεῖσθαι αὐτοὶ ὁμολογεῖμεν.

σλγ'. Γίνεται δὲ τῷτο ἥτοι διὰ τῆς ἐν ζώσῃ ^{ὅπως ἂν}
 φωνῇ διδασκαλίας, ἢ διὰ συγγραφῆς, ὧν ἐκάτερον ^{τάληδες ἐ-}
 καλὸν καὶ ἀνδρὸς σοφῆς ἄξιον· οἷγε μὴν τάληδες μὴ- ^{πικοινωνοῦ-}
 πω καταλαβόντες αὐτοὶ, μὴδ' ὅπως αὐτὰ ταῖς οἰ- ^{το τοῖς ἄλ-}
 κείαις ἂν συνάπτοιτο ἀρχαῖς ἀκριβῶς καταμαθόν- ^{λοις.}

τες, ὅτοι δὴ ἄρισ' ἂν αὐτοῖς τε σφίσι καὶ τοῖς ἄλλοις βελεύσαιντο, τὴν ἐπὶ τὸ διδάσκειν καὶ συγγράφειν ὁρμὴν κατέχοντες, ἐς τ' ἂν ἦτε ἡλικία καὶ ἡ ἐνδελεχὴς μελέτη καὶ ἡ χρῆσις τὴν σπεδὴν αὐτοῖς ἐξ ὁμφακος εἰς βότρεν περκαζόντα προαγάγοιεν.

τὸ τῶν δι-
δασκόντων
καὶ ἡγεον.

σλδ'. Τοῖς δὲ διδάσκουσι περὶ δύο μάλιστα ταῦθ' ἢ σπεδὴ· α'. μὴ τὰς ἐαυτῶν διδασκαλίας μόνας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλληλεσχίαν αὐτῶν εὐκρινῶς ὑπ' ὧν τιθέναι τῶν Ἀκροατῶν· καὶ β'. πειθόμενες αὐτὸς τῇ τέτῳ ἀληθείᾳ ὅπως ἔχειν, ὡς μηκέτ' εὐλόγως περὶ αὐτῶν δύνασθαι ἐνδοιάζειν.

πῶς αὐτοῖς
εὐκοινῶς
διδάσκει;

σλέ. Δέον τοίνυν τὰς διδασκαλίας ἐναργῶς ἀναπτύσσεσθαι (§. σλδ'). πάντῃ δὲ εὐκαίρως τέτε τεύχεται ὁ Διδάσκων α'. τὰς μὲν Ὀρεσμὰς τῶν πραγμάτων ἀποδίδας ἀκριβεῖς, καὶ ὅπως δι' αὐτῶν τὰ ὀρεσὰ τῶν ἄλλων ἀντιδιασέλλονται προσπαρδεικνύς· β'. τὰ δὲ τεχνικὰ τῶν ὀνομάτων ἀκριβῶς ἀναπτύσσων (1)· καὶ γ'. τὰ παραδιδόμενα ὑποδείγμασι κα-

(1) Ἀγνωσμένων γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τοῖς Ἀκροαταῖς τέτων τῶν ὀνομάτων καθεῖδεν ἂν μάλιστα σύγχυσις ἀναφύοιτο, ἄλλως αὐτὰ, ἢ κατὰ τὸν νῦν τῷ Διδάσκοντος ἐκλαμβάνοντων τῶν Ἀκροατῶν· τῷ ἄρ' Διδάσκοντος ἂν εἴη φεύγειν ταύτην τὴν σύγχυσιν· ἀλλὰ γὰρ περὶ ἧτοι τὰς πλείους τῶν Διδασκόντων λέληθεν, ἢ γνῶν ἦττον, ἢ κατὰ τὴν ἐαυτῶν ἀξίαν ἡγνῆται περὶ τὰ μικρὰ ταῦτα ἐνδιατρίβειν· ἀλλ' ἢ μικρὰ, ὧν ἄνευ τὰ μείζονα ἀσύστατα· ὅποτε καὶ οἱ ἄριστοι τῶν Θεολόγων ἠδὲ οὐκ ὀμολογῆσαι, τὴν Θεολογίαν τὸ πολὺ μέρος εἶναι Γραμματικὴν· τίς γὰρ ὄνησις εἰπέμοι, εἰ Νομικός τις διδάσκει, μὴ πρότερον τὰ τεχνικὰ ὀνόματα, τὸ ἐγγύη φέρει παρέχειν, τὸ τεταγμένον, τὴν ἐκκάρπωσιν, τὴν χρῆσιν, τὴν οἰκίωσιν, τὸ ἀναβολῆς

ταλλήλοις ἢ τερπνοῖς ἢ ἐναργέσι διαλευκαίνων· ἢ ἐπὶ πᾶσι δ'. τῶν Ἀκροατῶν ἐν δέοντι, εἰ πᾶνθ' ἄλλοις ξυνῆκαν, ἐπισαμένως ἀποπειρώμενος.

σλς'. Ἐντεῦθεν δὲ προφανές ἐ. κακῶς διδάσκειν τὴν εὐκρί-
 τὴν διὰ τῆ ὑπαγορεύειν τῷ καλᾷ τὴν εὐκρί-
 τῶν Ἀκροατῶν κατὰ τὴν καλῶ-
 κατατερεύχοντας· ἢ ε'. τὴν ἐφ' ἐκάστη διδασκαλίᾳ
 ἵλας ὅλας Συγγραφέων συλλέγοντας (1)· ὧν ἢ τὰ
 ὀνόματα μόνις ἀν ὀρθῶς παραδέξαντο οἱ πρωτό-
 πειροι, πολλῶγε μᾶλλον ἀνελίττειν αὐτὸς ἢ τὰ ἀρέ-
 σκοντα αὐτοῖς διαγινώσκειν δύναντο, πρὸς δὲ ἢ ζ'.
 τὴν ποικίλαις παρεκδόσεσι, σοφαῖς μὲν, ἐχ' ἔτω
 δὲ τῷ προκειμένῳ συμβαλλέσαις τὰς τῶν Ἀκρο-
 ατῶν κηλύντας ψυχὰς, καὶ ὡς κόρακας χαίνοντας
 ἐξαπατῶντας.

ὑπεραπολογεῖσθαι, ἢ μυρὶ ἄλλα τοῖς πρωτοπείροις ἐπι-
 μελῶς ἐρμηνεύσας :

(1) Εἰ γὰρ ἢ τοῖς προβεβηκόσιν ἢ μικρὰ ξυντελεῖ
 τῶν ἀρίστων Συγγραμμάτων ἢ γνῶσις, ἀλλ' ἔμενεν ἀν
 εἰποῖτις ἢ ὅσον βλάβης τοῖς πρωτοπείροις προσγίνεται,
 ἔτω κακοήδως σφισι τῶν μαρτύρων ἐπαγομένων· ἔτω
 γὰρ συμβαίνει ἂ. τῇ προκειμένῃ τὴν Ἀκροατῶν μὴ ἀν-
 τιλαμβάνεσθαι, ἀλλὰ β'. ἀποχρώντως εἰαυτὸς πεπαιδευ-
 μένης ἡγεῖσθαι, τοσούτων Συγγραφέων γνῶσιν πορισάμε-
 νης· παρὰ δὲ ταῦτα γ'. πολλοὶ τῶν Συγγραφέων μα-
 χόμενα παραδίδοσι· διὸ ἢ δ'. ὁ πρωτόπειρος τὰς
 σφῶν δόξας ἀγνοῶν, κέντρωνας συρράπτειν ἢ πάντα
 χρήματ' ἀδιακρίτως συλλέγειν κατὰ μικρὸν ἐνεδιοθήσε-
 ται· ἐφ' οἷς ἐ. ἐχ' αἱ Πραγματεῖαι αὐταί, ἀλλ' ἴσο-
 ρατίς Γραμματικὴ παραδίδοται, ἥπερ τῷ ὄντι πᾶσαν
 τὴν τῆς παιδείας περίοδον ἐκ ἀπαρτίζει· ἀλλὰ γὰρ
 τοῖς τοῖς ὁ καθ' ἡμᾶς αἰὼν, ὥς ἢ τὴν πᾶν ἀπαιδεύτες
 τοῖς φαλάροις τέτοις ἐναβρύνεσθαι, ἢ τῇ πᾶρ ἄλλων
 ὑποσυληθείᾳ ταύτῃ παρασκευῇ μέγαν κρότον ἐμποιεῖν.

πῶς ἂν
δειγθεῖν ἢ
ἀλληλεχία
τῶν διδα-
σκαλιῶν;

σλζ'. Δέον δὲ καὶ τὴν ἀλληλεχίαν τῶν διδασκα-
λιῶν ἐναργῶς ὑποδεικνῦναι τὰς Διδάσκοντας (§. σλδ.)
ἐπεὶ αὐτὴν αἰρεῖσθαι ἐπιτομήν, ἐν ᾗ πᾶσαι
αἱ διδασκαλῖαι βραχυτάταις περιλαμβανόμεναι θέ-
σσειν, ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀνάγονται· θ'. προσ-
παράδεικνύναι τοῖς Ἀκροαταῖς, ὅπως ἐκάστη διδασκα-
λία ἦτοι τῷ Ἀξιωματι, ἢ τῷ Ὄρισμῳ συνέχεται·
καὶ ι. σπεδάζειν τὸν Διδάσκοντα μὴ ἐκ διαφόρων δι-
δάσκειν ἀρχῶν (1).

ὅπως χρὴ
πείθειν τὰς
Ἀκροατάς.

σλή. Ἐπεὶ δὲ τῷ Διδάσκοντός ἐστι καὶ πείσαι
τὰς Ἀκροατάς ἀληθεῖς εἶναι τὰς οἰκείας διδασκα-
λίας (§. σλδ'), αὐτοφανὲς ἰά. τὸν Διδάσκοντα μὴ
τῷ Ἀξιωματικῷ (2), τῷ δὲ λόγῳ ἐρεῖσθαι· διὸ καὶ
ιβ'. τὰς ἐμπαινεύμενας διδασκαλίας ἦτοι ἀκρι-
βῶς χρὴ δεικνῦναι, ἢ ιγ'. περὶ τῷ πιθανῶς Ἀληθεῖς

(1) Συμβαίνειν δὲ τῷτο φιλεῖ τοῖς ἐν τῷ προανα-
γνώσει προπαρασκευάζεσθαι νῦν μὲν τῷτο, νῦν δ' ἐ-
κεῖνο τὸ Σύστημα ἀνελίττεσι, καὶ τὴν ἑαυτῶν ἄρεαν ἐκ
τῶν τελμάτων ἐκείνων ἀρδεύουσι, μικρὰ δὲ φροντίζουσιν,
εἰ τῶν Συγγραφέων ἐκείνων αἱ αὐταὶ εἰσιν ἀρχαί, ἢ διὰ-
φοροὶ καὶ μαχόμεναι.

(2) Ἀναμφήριζον μὲν τῶν τινος Πραγματειῶν τῷ
Ἀξιωματικῷ βεβηκέναι, ὅσον τὴν Ἰσορίαν, ἀλλὰ καὶ μυ-
ρίαι εἰσὶν ἐπιτομαί, αἷς ἐκεῖναι ἀναφέρονται. Καὶ τοί-
νυν τῷ Ἰσορίαν Διδάσκοντι, τῶν συγχρόνων ἢ νεωτέρων
Συγγραφέων διαφωνούντων ταῖς περιστάσεσι τᾶλῃδες κα-
τὰ τὰς Ὁρὰς τῆς ἰσορικῆς πιθανότητος (§. ρλδ'. κτ.)
ζητιτέον· ὅπως δ' ἂν ἐπάγοι τὰς Νόμους ὁ τὰ νομικά
Διδάσκων, αὐτοὶ τὴν ἡμῶν αὐτῶν δόξαν ἐξεδεμέσθαι, ἐν
τῷ προαμύῳ τῶν Νομικῶν Στοιχείων κατὰ τὴν τάξιν
τῶν Πανδεκτῶν.

ἄντος τῆ λόγου, ἐξ ὑποθέσεως ἐναργῆς αὐτὸ ἀνα-
πτύσσειν.

σλθ'. Εἰδέτις μ' ἔροιτο ἰδ'. πότερόν χεῖ τὸν εἰ τὸς τῶν
Διδάσκοντα τὰς γνώμας διαφωνούντων ἄλλων γυμνα- ἄλλων δό-
ζειν, ἢ ἔ; εἰ μὲν προβεδικότες εἶεν οἱ ἀκροώμενοι εἰς ἀνα-
φήμ' ἔγωγε· εἰ δὲ τῶν πρωτοπείρων, ἢ ὅτι· τῆ- σκευαζέον.
της μὲν γὰρ ἀμφισβητήσεσι δυσχερῆς ἐραῖς τεύχειν,
ἄτοπόν· ἐκείνης δὲ καὶ ὧν ἄλλοι ἐπεισβάλλουσιν ἀπο-
ριῶν ἀπαλλακτέον· τῆτο δ' εἰς ὅτιςιν ἔσαι τοῖς Α'-
κροαταῖς, ἣν πρῶτον τὰς τῶν διαφωνούντων γνώμας
ἀκριδῶς ἐκδέμενος, μετὰ δὲ καὶ τὰ αὐτῶν Ἐπιχει-
ρήματα ἀπαρλλάκτως καταλέξας, ὅτως αὐτὰ ἐν
τῶν σῶν (1) ἀνασκευάσης ἀρχῶν.

σμ'. Αὐτὸ δὲ τὸ τέλος τῆ Διδάσκοντος πείθει ἀρεταὶ τῆ
ἰε. πᾶσαν δεῖν αὐτὸν ἔχειν πίσιν· ἰς. φεύγειν τὸ πε- Διδάσκον-
ριττῶς μακρηγορεῖν· ἰζ'. τὰς Α'κροατὰς ἀξιῶντας λυ- τος.
θῆναι σφίσι τὰ ἀπορα εὐμενῶς προσέδδαι· ἡ. καὶ
τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ἀκολασίας κατὰ γε τὸ ἐγχαρῶν
αὐτῷ ἀνασειράζοντα, εἰς ἀρετὴν αὐτὸς ἐπανάγειν.

σμά. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τῷ καιρῷ δελεεύειν, καὶ τὰ νεώτε- εἰ δεῖ καὶ νεω-
ρα μάλιστα διδάσκειν δεῖν εἰσηγῆναι (2)· ἀλλὰ γὰρ ὥσ- τερίζειν τὸν
 Διδάσκον-
 τα.

(1) Ἐκ τῶν σῶν φημί· ἔστι γὰρ τῆτο ἀληθείας
ἐξαίρετον Ἐπιχειρήμα, εἰ μὴ μόνον αἱ σαὶ διδασκαλίαι
ἰχυροτάτω εἶεν δεσμῷ ἀλληλεχόμεναι, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἄλλων αἱ ἀμφιβολίαι ἐξ αὐτῶν καταλλήλως λύονται·
ὥσπερ ἔν οἱ Ἀριστητικοὶ βελλόμενοι εἰδέναι, εἰ ὁρῶς
σφίσι περαίνονται αἱ πράξεις, τῆς μὲν ἀφαίρεσεως διὰ
προθέσεως, τῆ δὲ πολλαπλασιασμῆ διὰ διαιρέσεως ποιεῖν-
ται τὴν βάσανον, ὅτως ἀληθείας ἐναργῆς ἔσαι τεκ-
μήριον, εἰ ἐξ αὐτῆς ἐναργῶς τὸ ψεῦδος ἀνασκευάζεται.

(2) Δέλεαρ ἔστι τῆτο, ὅτι τὰς νεῆς οἱ νεώτεροι δι-

περ' ὃ περὶ πλείονος αἰεί τῶν νεωτέρων δεῖ τὰ ἀρχαῖα ποιεῖσθαι, ἔτως ἔδὲ τῶν ἀρχαίων αἰεί τὰ νεώτερα βελτίω· δέου γὰρ τῷ βίῳ, ὃ μὴ τοῖς φροντιστηρίοις μανθάνειν, ἔπεται ἰθ'. μὴδὲν δεῖν νεωτερίζειν, ἡνίκα τὸ φιλάληδες τὸτο μὴ ἀπαιτῇ· κ'. μὴδὲ καινοποιεῖν τι τολμηρῶς, ὅπότ' ἐκ τῆς νέας διδασκαλίας μάλι-
σα ὃ μείζων, ἢ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἢ ὄνησις ἐμφαίνεται.
κά. καὶ ὅπότ' ἑδεμία ἐλπίς συνοίσειν τι πρὸς προὔξιν τὴν νέαν διδασκαλίαν.

εἰ τῶν πα-
λαιῶν προί-
σασθαι ἀ-
μαρτημά-
των.

σμβ'. Ἐκληπτέον δὲ ταυτ' ὅχ ὡς ἀθέμιτον ὄν τὰς πεπαλαιωμένας διαμαρτίας καταγγέλλειν καὶ ἀπαγγέλλειν, ἀλλὰ τὸ φύεθν εἰς ἅπαντα καινοτομεῖν, ἔνθα μὴ πᾶσα ἀνάγκη, τὲτό φημι μὴ πάντοι τοῖς διδασκαμένοις ξυντελεῖν.

πλεονεκτί-
ματα τῶ
διδάσκον-
τος.

σμγ'. Πολύ δὲ τῷ διδάσκοντος βάρος ἀφαιρῆν-
ται κβ'. ἢ συνεχὴς καὶ ἀδιάρρηκτος τάξις· κγ'. ἢ ἔμ-

δάσκαλοι ἐπαύονται παραπλήσιοι τοῖς παρὰ Πέτρων, ἐν Σατυρ. Ῥήτορσιν, ὧν τὸ μυθήριον αὐτὸς ἐξεκάλυ-
ψεν· „ὡ μειράκιον, ἐπειδὴ λόγον ἔχεις τῶν πολλῶν τὰς ἀκοὰς ἡτέρποντα, καὶ ὃ σπανιώτατον, φρένας φιλεῖς ἀγαθὰς, καὶ ἀποστερήσωσε μουσικῆς τέχνης· ἀμέλειτοι οἱ ἀναγκαῖον ἡγόμενοι τοῖς παραφρονέσι συμμαίνεισθαι. Σοφισταὶ κατὰ τὰς μελέτας ἀμαρτάνουσιν· εἰ γὰρ μὴ τὰ τοῖς μειρακίοις ἀρέσκοντα εἴποιεν, μόνοι, ἡφισι Κικέρων, ταῖς σχολαῖς ἐναπολειφθήσονται· ὡς γὰρ οἱ παράσιτοι τῆς τῶν πλεσίων τυχόντες τραπέζης, ἐδὲν, ἀλλ' ἢ τὸ τοῖς ἀκῆσι κεχαρισμένον μελετᾶσι· (ὃ γὰρ αὖν ἄλλως, ἢ τοῖς ὡσὶν ἐνέδρας τινὰς παρασκευάσαντες, τῷ ποδεμένῳ τύχοιεν.) ἔτως ὁ διδάσκαλος μὴ ὡς ἀ-
λιεύς, ὃ τὰ ἰχθυῖδια ἐφίεμενα οἶδε δέλεαρ τῷ ἀγκίστρῳ παραδόμενος, πόρρω πάσης ἄγρας ἐλπίδος ταῖς σπι-
λάσι ἐνδιατρίψει.

φωτος εὐγλωττία, ἣν διακρίτεον τῆς ἀδόλεχίας· καὶ ἡ ἐναργής ἐς τερπνὴν ἐς φιλόσοφος μᾶλλον ἢ σοφισικὴ Εὐμηνεία (1).

σμδ'. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ γενικὰ τῷ διδάσκοντι παραγέλματα· ἃ δ' ἐν μέρει ἐφ' ἐκάστης χρή πραγματείας τηρεῖν, τὰς καλῶς αὐτὲς πρῶτον ἐκμαθόντας ἐκείνην ἢ τε χρήσις διδάξει ἐς ἡ τῷ κρῖναι δυνάμεις, ἥτις τὸ πρῶτον ἐς δεῦτερον ἐς ἔχατον τῷ διδάσκοντος ἐσίν.

διατὶ ἐκ ἑ-
ξῆς ἐπὶ
τὰς ἐν μέρει
διδασκα-
λίας κατέ-
ναι.

σμέ. Ὅπως δὲ βίβλος συγγράφειν δεῖ· ἀλλὰ πολλὰ τέτε πέρι ἐπισυνελεῖν παρέλκον, τῷτο μὲν ὡς τῆς μεθόδου ἐν τοῖς συγγράφοις κειμένης, τῷτο δὲ ἐς ἐκάστης πραγματείας ἐχέσης τι ἰδιαίτερον. Καὶ ἔν ἐπει περὶ ἐκάστης ἐν μέρει κατιόντας λέγειν πάνυ ἐπίμοχθον, τοῖς ἐν γένει μόνοις προσενδιατρίψομεν.

τῷ συγ-
γραφεὶ
βίβλος πα-
ραγέλ-
ματα ὑπο-
δέχαι ἐ-
ραδίον.

σμς'. Οἱ ἔν τῶν πρὸς ἀληθείας γινώσιν φερόντων τι γράφοντες, ἥτοι ἰσορικῶς τι ἀναγγέλλουσιν, ἥ τινα διαδασκαλίαν ἐς μέρος αὐτῆς παραδιδάσιν, ἥ ἀναπτύσσειν τι, ἥ τελευταῖον τὰ τῶν ἄλλων ἀμαρτήματα ἀπελέγχειν πειρῶνται (2).

πρώτιστα
γεννῇ συγ-
γραφῶν.

(1) Ἐπειδὴ γὰρ τῶν διδασκόντων ἐς τῶν σοφιστῶν διευνηόχασιν τὰ τέλη, τῶν μὲν πληροφορεῖν τὰς ἀκροαμένους, τῶν δὲ ἥτοι πείσαι τι, ἢ φήμην εὐφροδίας ζητᾶσθαι, ἢ γένε τέρψαι τὸ ἀκρατήριον βελομένων, ἢ δὲν τοῖς διδάσκειν ἀπρεπέστερον, ἢ δημιουργεῖν μελετᾶν, ἐς τὰ ὅσα κηλεῖν μᾶλλον, ἢ τὴν διάνοιαν διακοσμεῖν.

(2) Ταῦτά τοι ἐδὲ μέλει ἡμῖν ἐνταῦθα, λόγων σατυρικῶν, ποιημάτων, κωμωδιῶν, τραγωδιῶν, πλασματικῶν μύθων, ἐς ἄλλων παραπλησίων, ὧν τὰς κανόνας ἄλλη πη ζητιτέον.

ποσαχῶς
συγγρά-
φοιτ' ἂν
ἡ Ἴσορία;

σμζ'. Οἱ μὲν ἔν τὰς Ἰσορίας συγγράφοντες, ταύτας ἦτοι εἰς κεφάλαι' ἅττα ἀνάγουν, ἢ πᾶσαν τῆς Ἰσορίας τὴν συνέχειαν τῇ χρονολογικῇ τάξει συνεξυφαίνουσιν· ὅτι μὲν ἔν τὸ δεύτερον καὶ λυσιτελέσερον, καὶ τῇ φυσικῇ τάξει καταλληλότερον παντίπερ δῆλον, ῥᾶον καὶ τῆς τῶν βελευμάτων καὶ συμβαινόντων σειρᾶς ἔτω μάλιδ' ὑπ' ὅψιν πιπτέσης, καὶ τῷ ὄντι πραγματικῆς ἔτω γνωμένης τῆς Ἰσορίας, καὶ τῶν λεπτολογιῶν ἐκείνων, αἷς ὁ πολὺς τῶν Ἰσορικῶν ἐπαγγέλλεται ὄχλος, καθαρειύσης· ἦγε μὴν προτέρα μέθοδος εὐχρηστοτέρα ἐστίν, ὀλίγων Ἰσορικῶν τὴν χρονολογικὴν τέχνην ἐξακριβέντων, εἰμὴ μόνον τὰς συχραδέες πίνακας.

Κανόνες, ἃς
χοή τηρεῖν
τῆς Ἰσορίας
συγγρά-
φοντας.

σμή. Οὐδὲν γεμὴν τῆς τῶν ἰσορέντων ἐπαγγελίας ἀλλοτριώτερον, ὥς πλάττειν ἂ μὴδεις μνήμη παρέδωκε, κρείσσεις τε παρεντιθέναι καὶ προσώπων χαρακτηῆρας κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπίνοιαν μάλλον, ἢ ὥς ἔχει τάληθές παρενσπείρειν, καὶ δημηγορίας μὴδέποτε γενομένης ἐξευρίσκειν, πάθῃ κινεῖν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ μέτρια πυρεθῆν πρὸς ἀρέσκειαν· διαφέρειν δὴ πετέχναι αὐται, αἷς Οὐαριλλάσιος καὶ Μαίμδεργος καὶ ἄλλοι τῷ αὐτῷ συφετῷ Συγγραφεῖς παίγνιον ἑαυτῆς τοῖς ἀνδρώποις κατέστησαν (1).

πῶς δεῖ πα-
ραδιδόναι
δογματι-
κῶς τὰς βε-
βαίας ἀλη-
θείας.

σμθ'. Οἱ δὲ ὅλην πραγματείαν ἣτι μέρος αὐτῆς οἷον εἰδικὴν τινα διδασκαλίαν, ἢ ἀποδεικτικὴν ἀλήθειαν παραδιδόναι ἐθέλοντες, ἄριστ' ἂν ποιῶεν, εἰ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἀρξάμενοι, καὶ ταύτας καλῶς ἐμπεδῶσαντες, τοιαῦτ' ἐπὶ τὰ Συμπεράσματα προϊᾶσι

(1) Ἀναγνωστέον ἐνταῦθα δὴπε, τὰ περὶ Ἰσορικῆς Ἑρμηνείας ἡμέτερα ὑπομνήματα ἐν τοῖς τῆς ἐπεξεργασμένης ἑρμηνείας ὅροις μέρ. α. κεφ. β'. §. νζ'.

τάξει, ὥς τὰ ὑπερα ἐκ τῶν προτέρων σαφηνίζεσθαι
 ἔκρυπται· ὅθεν πασῶν τῶν ἄλλων προκριτέον τὴν
 Μαθηματικὴν Μέθοδον, ἢ τὴν ταύτης ὅτι ἐγγι-
 στα (1).

σν'. Εἰ δέσσι τὰ πιθανῶς ἀληθῆ παραδεῖναι πᾶς τὰς πι-
 δέσι, ὁρθῶς ἂν ἄρξαιο ἐκ τῆς Ἰσορίας τῶν φαινομέ-
 νων, οἷς καταλεχθῇσιν ἐπαύοις ἂν τῶν ἄλλων τὰς ὑ-
 ποθέσεις· ὧν γεγυμνασμένων καὶ τῶν ἐπικειμένων
 αὐταῖς δυσχερεῶν δεδειγμένων, τὴν σαυτῇ ὑποβαλὼν,
 πᾶσιν ἀποχεῶσαν τοῖς φαινομένοις δεῖξεις.

σνά. Οὐκ ἂν ἄρα τοῖς κομψοτέροις ἀρέσαι ἔ-
 χοιεν, αἷς οἱ πάλαι κομιδῇ ἦσαν χαίροντες μεθό-
 δοις, οἷα ἡ Σχολασικὴ, ἢ πάντα συλλογιστικῶς ἔ-
 κατὰ χῆμα προτιθεῖσθαι· ἢ τῶν αἰτιῶν, ἢν οἱ περὶ
 τὸν Ῥάμον μάλισ' ἀπεδέχοντο· ἢ Ἑρωτηματικὴ ἢ
 παισὶ μᾶλλον ἔκ πρωτοκείροις, ἢ σοφοῖς ξύμφορος· ἔ-
 τελευταῖον ἢ συμμιγῆς ἢ πάντ' ἀτάκτως, ἔκ ὡς ἂν
 τῷ καλᾷ ὑπέλθῃ ἐκχέουσα (2).

σνβ'. Τὴν δ' Ἑξηγητικὴν βελομένῳ σοι πραγ-
 ματεύσασθαι, τὸν μὲν τῷ κειμένῳ σκοπὸν ἐκ τῆς εἰς
 τὸ γράφειν αὐτῷ δεδομένης ἀφορμῆς, ἔκ τῆς Ἰσορίας,
 ναὶ δὴ καὶ τῶν Ἡγουμένων τε ἔκ ἑπομένων, ληπτέον·

πᾶς τὰς πι-
 δανὰς ἀλη-
 θείας.

Μέθοδος
 Σχολασικῆς
 τῶν αἰτιῶν,
 Ἑρωτημα-
 τικῆς. Συμ-
 μιγῆς.

ὅπως δεῖ
 συγγρά-
 φειν τὴν
 Ἑξηγητι-
 κήν.

(1) Οὐ μὴν ἀνάγκη κατὰ τὰς Μαθηματικὰς ἀεὶ
 ἐκάζην τῶν Προτάσεων ἰδίους ἀποκαλεῖν ὀνόμασιν, εἰ
 μὴ τῷ τοῦ ἐκοντὶ ποιεῖν ἐθέλοις· ἀπόχρη γὰρ τὴν τάξιν
 αὐτὴν ὡς ἐνὶ μάλισ' ἀκριβῶς φυλάττειν.

(2) Τὶ δὲ περὶ τῆς Διαλογικῆς Μεθόδου νοητέον,
 ἢ Πλάτων, Ξενοφῶν, Αἰσχίνης, Κικέρων θαναμάτιον ὁ-
 ρον ἔχαιρον; ἢ ὅτι ἔστιν ὅτε ἔκ ταύτης νενεχῶς παρα-
 λαμβάνειν ἔκ ἡδὴ ὑπεμνήσαμεν ἐν τοῖς τῆς ἐπεξεργασ-
 μένης ἐρμηνείας ὁροῖς μέρ. β'. κεφ. γ'. §. α'.

Μ

αὐτὸ δὲ τὸ κείμενον, εἰ ὁρθῶς ἔχει κατὰ τὴς τῆς Κριτικῆς Κανόνας διακριτέον, καὶ τότε δὴ εἰς τὰ οἰκεῖα μέρη διαιρετέον, καὶ ἕκαστον τῶν μερῶν αὖθις κατὰ τὴς τῆς Ἑρμηνευτικῆς Πιθανότητος Κανόνας (ἑρμ. κτ.) ἑρμηνευτέον· ἐπὶ δὲ πᾶσι καὶ τὰ δογματικά τε καὶ ἐλεγκτικά Πορίσματα, εἴτ' ἐν Συνεπείᾳ αὐτόθεν ληπτέον.

ὅπως τὴν
Ἑλεγκτι-
κὴν.

συνγ'. Ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῖς ἀνασκευάζειν τὰ ἄλλοις συγγεγεραμμένα πειρωμένοις πρὸ πάντων μελήσει, προτεθείσης τῆς τε Θέσεως καὶ Ἀντιθέσεως, καὶ ἐκατέρων τῆς διαφορᾶς δειχθείσης, τὸ πρῶτον ψευδός, εἴτ' ἐν τὴν ψευδῇ ἐκείνῃ ἀνασκευάσαι (1) ἀρχὴν, ἢ παραλελόγισαι ὁ συγγραφέας· ταύτης γὰρ καταβληθείσης, τὰ ἐποικοδομηθέντα Συμπεράσματα ταῖς ἐπιλογῇ ἐπαφαῖς ἐξέσαι συγκαθελεῖν, καὶ δεῖξαι ταῦτα ἢ τῇ τῷ συγγραφέαντος ἀρχῇ ἀνακόλυνθα, ἢ ἐκ τῷ πρώτῳ ψεύδους πηγάζοντα, ἢ ἄλλοις ἀληθείαις καὶ αὐτῷ γνωσταῖς τῷ συγγραφέαντι, μαχόμενα.

εἰ χρηστόν
τῷ γένει
τῷ δὲ τῷ
συγγρα-
φῇ.

συνδ'. Ἀλλ' ἔκ ἀπερισκέπτως εἰς τὰ τοιαύτην ἰδέας Συγγραμματα ἐπαποδύσονται οἱ σοφοὶ καὶ φιλόσοφοι ἄνδρες, εἰ μήπερ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, ἢ φήμη, ἢ τὸ φιλάληδες τῶν ἀπαιτοῦν καὶ τῶν καὶ εἰς βλασφημίας ἐκτραπήσονται καὶ

(1) Τῆτο δ' ὡς τὰ πολλά ἔντε τοῖς ὀρισμοῖς καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν κακῶς παρηγμένοις ἀξιώμασι λείπεται ὅθεν παραβάλλειν ταῖς ἑννοίαις καὶ ἐξετάζειν αὐτὰ δεῖται δαὶ εἰ ὁ γράφων ἀσυνάρτητα καὶ εὐδιάλυτα ἀποδίδωσιν; ἢ ὅτι τῆκαὶ αὐτ' ἔδεν λείπεται, ἢ τὴς Συλλογισμὸς ἐκείνῃ κατὰ τὴς τῆς Λογικῆς Κανόνας εὐδύναι, καὶ τὸ ἄτοπον αὐτῶν ἀπελεγεῖται.

σκώμματα καὶ συκοφαντίας, ἀλλ' ἐμβριθεῖ λόγῳ τῆς ἀληθείας προσήσονται· τὰ δὲ τῶν ἄλλων σκώμματα καὶ τὰς διαβολὰς ἦτοι περὶ ὑδενὸς παίησονται, ἢ γενναίως ἀνασκευάσασσι· καὶ τελευταῖον τὸς λίαν ἀναιδῆτας ἦτοι συνειδέναι τὴν ἀμαθίαν καὶ ἐρυθριάσαι ἀπεργάσσονται, ἢ πλέον αὐτοῖς ἅλατος ἢ χολῆς κατασκεδάσασιν.

σνέ. Ὅποια δ' ἐν ἅπασι τέτοις τοῖς Συγγράμμασιν ἐρμηνεῖα χρυσέον ἐν ἄλλοις εἰσηγησάμεθα (1). ὅποια δὲ συγγράφειν ἐρμηνεῖα.
ἤδη δ' ἐκείνο προσεπάγομεν, μὴ δεῖν ἀχρήσους καὶ μὴ ἀναγκαίαις Συγγραφέων ἐπεισαγωγαῖς καὶ μαρτυρίαις διακόπτειν τὸ κείμενον· τὰς τε μὴδὲν πρὸς τὸ προκείμενον παρεκβάσεις φεύγειν ὅτι μάλιστα· ὅθεν καὶ τὸ δι' ἀφορισμῶν γράφειν παραιτητέον, ὡς ἐκάστη φωνῇ πολυμιγὲς ὑποβάλλεται χρεῖμ' ἀποσημειώσεων· εἰ καὶ αὗται τοῖς συνοψίζουσιν ἐπαίνε τυγχάνουσιν ἄξιαι, ἣν μόνον οἷα ἔφθνημεν ἀνωτέρω (β. ξδ') ὑποθέμενοι ὑπάρχει τὰ Σχόλια.

σνς'. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπόχρη ἐπὶ τῷ παρόντος· βραχέα μὲν γὰρ εἰρηται, κατὰ γεμὴν τὴν τῶν Εἰσολογῶν λογικῆς· ἐφ' ἡμῶν ἀγχίνουσαν τοῖς πλείοσιν ἤδη καὶ πάνυ δόξει πολλά· ἡμῶν μὲν ἔν τῆς καλῆς ταυτησὶ πραγματείας τὸ πέλαγος διεκπλεῦσαι ἔδοξεν, ἣν αὐστηρῶς ὅσον τὸν αὐτῆς ὀλιγωρῶντα διὰ βίης ἀμύνεσθαι, αὐτὰ τε διδάσκει τὰ πράγματα, καὶ τῶν πραγμάτων ἢ διδάσκαλος πείρα.

ΑΛΗΘΕΤΕΙΝ ΕΝ ΑΓΑΠΗ.

(1) Ἀναγνώσειον καὶ ταῦτα τὰς τῆς ἐπιχειρήσεως μὲνης ἐρμηνείας ὅρου μέρ. α. κεφ. β'. §. νς'.

Ο Πραγματιώδης Ε*λεγχος.

Α.

Αἰσθησις

Εξ αὐτῆς ἄρχεται πᾶσα γνῶσις . . . κγ

Προϋποτίθῃσι τὰ αἰσθητήρια ἐπὶ τί

ἄπαιτεῖ . . . ριε. ρις. ριζ. ριη

Αἰσθητήρια ἐντὸς τῶν ὄρων αὐτῶν ἅντα ἐκ

ἁπατῶ . . . κδ. ἐ ριδ

Αἶτημα τί; . . . νη

Οὐ χρήζει δεξιῶς . . . νθ

Α'λήθεια τί; . . . ηγ

Ἦτοι Μεταφυσικὴ, ἢ Ἠθικὴ, ἢ

Λογικὴ . . . υδ. γε

Ἦ Βεβαία, ἢ Πιθανή . . . ρς. ρη. ριγ

Ἦ ἐν ἀπλῇ Ἰδέᾳ, ἢ ἐν Κρίσει, ἢ

ἐν Συλλογισμῷ . . . υς. υζ

Εὐρίσκεται ἢ Μελέτῃ ἢ Ἀναγνώσει. α. (1)

Πῶς ἂν ἀνιχνευθεῖν . . . ρξ

Εὐρεθεῖσα πῶς ἂν ἐπὶ ἄλλοις ἐπι-

κοινωθεῖν . . . αὐτ.

Ἀμφίγνοια τί; . . . ρνβ

Οὐ δεῖ ταύτην τῇ ἀποφάσει συγχέειν. ρνγ

Διενήνοχε τῆς σκέψεως	αὐτ.
Ἐκ ταύτης γεννᾶται ἡ Ἀπορία . .	ρνδ
Ταύτης ἀποτελέσματα. αὐτ. ρνε. ρξς. ρξζ	
Ἀντίθεσις τί;	ξδ
Ἦτοι Ἐναντία, ἢ Ὑπεναντία, ἢ	
Ἀντιφατικὴ	ο
Τέτων Κανόνες	οα
Ἀντιστροφὴ τί;	ξς
Ἀξιώματα τί;	νη. ρογ
Οὐ χρήζουσι δείξεως	αὐτ. νδ. ρος
Ἀπόδειξις τί;	ρκ
Ἦτοι ἐκ τῶν προτέρων ἢ ἐκ τῶν	
ὑσέρων	ρκα
Ἐκείνη ἀπὸ τῆς αἰτίας ἐπὶ τὸ ἀπο-	
τέλεσμα χωρεῖ	αὐτ. ρκβ
Τί τὸ ἀναγκαίως ἀληθές αὐτ. ρκγ. (1)	
Ὄφειλει παριστάνειν τὴν τῶν Προτά-	
σεων συνάφειαν	αὐτ. ρκδ
Πρόεισιν ἐστ' ἂν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἦκη. αὐτ. ρκε	
Ἐκ τῶν ὑσέρων πῶς γίνεται ἡ ἀπό-	
δείξις	αὐτ. ρκς
Ἡ μὲν εὐθεΐα, ἡδὲ πλαγία αὐτ. ρκζ	
Πλαγία τίς ταύτης Κανόνες. αὐτ. ρκζ. ρκη	
Ἀπορία τί;	ρνδ
Αὐγουστίνος ἐφ' ᾧ συνέγραψε τὰς περὶ Πόλεως	
Θεῶ Βίβλος	ρς. (1)

B.

Βίβλος εἰ ἀναγνώσειον, καὶ ὅτι φυλακτέον πρὶ
τὴν αὐτῶν ἀνάγνωσιν ρπα. ρπβ. ρπγ

Γ.

Γένος τί;	λδ
Γνώσις ἡμετέρα ὅπως πρόεισι	9

Δ.

Διαζευκτικὸς Συλλογισμὸς	πδ
Διαιρέσεις τί;	με
Ε'πὶ ταύτης εἰ οἱ ἀποφατικοὶ Ὁρίσμοι	
ἀνεκτοὶ	με
Ταύτης τὰ μέρη περιέχουσιν ὅλον τὸ	
διαίρετόν	μζ
Διεzeugμένα εἰσὶ	αὐτ.
Ἡ διαιρεθησομένη πάσης ἀμφιβολίας	
ἀπηλλάχθω	αὐτ.
Διαφορὰ διαιρέσεως εἰ διακρίσεως	αὐτ.
Τὰς ὑποδιαιρέσεις μὴ ἄνευ ἀνάγκης	
πολλαπλασιάζειν	μη
Διαλεγόμενων καθήκοντα	σια. σκζ
Διαλεκτική καὶ Ἀναλυτική εἰ διακριτέαι ἀλ-	
λήλων	γ. (1)
Διάλεξις τί;	ση. σδ
Διδασκόντων καθήκοντα	ἀπὸ σλδ — σμδ
Διδάστροφός τινων τῷ διδάσκειν τρόπος.	σλε
Διλημμα τί;	ια
Δόξα τί;	ρνα
Δυνατόν τί;	ρμδ
Μὴ συγχέειν αὐτὸ τῇ ἴσχυρί	ρμη

Ε.

Εἶδος τί; λδ

Εἰκασία τί; ρνα

Ε'κλέγειν ἔ ἀπανθίζειν Μέθοδος ὅρα Μέθοδος.

Ε'κθετικά Προτάσεις ἐν τῷ Πρότασις.

Ε'νθύμημα τί; πς

κατ' Ε'πίνοιαν ὄντα μὴ συγχέειν τοῖς μὴ ἔσιν. ιε

Ε'ρμηνεία ἄθρει Πρότασις.

Ε'ρμηνεία τί; ρπη

Ταύτης τέλος. ρπθ

Ταύτης Κανόνες . . . ρη. μέχρι σζ

Ε'ρμηνευτική Πιθανότης ἰδὲ Πιθανότης.

Εὐφυΐας Συνδέσεις ἐκ αἰὶ ὑπάρχεισι . . . ιθ

Θ.

Θεώρημα τί; ξ. ρος

Δείξεως χρήξει ξα. ρος

Ι.

Ιδέαι τί; κβ.

Ἦ'τοι Ε'ναργεῖς, ἢ Α'μυδραὶ . . . κε

Τίνες Ε'ναργεῖς ἔ τίνες Α'μυδραί; αὐτ.

Τίνες Διακεκριμένοι ἔ τίνες Συγκε-

χυμένοι; κς

Τίνες Πλήρεις ἔ μὴ; κζ

Τίς αὐτὰς πρῶτος ἐδίδαξεν . αὐτ. (1)

Ἦ'τοι ἀπλᾶ ἢ σύνθετοι . . . κη

Αἱ ἀπλᾶ ἐκ εἰσὶ διακεκριμένοι . αὐτ.

Ἡ τοι ἐσιῶν, ἡ τρόπε, ἡ χέσεως .	λ
Ἐπὶ τῶν σχετικῶν μηδὲν ἀπολύτως καταφάσκειν ἢ ἀποφάσκειν .	λβ
Ἡ τοι κατ' ἑκαστα, ἡ Μερικαί, ἡ Καθόλου	λγ
Τῶν ὑλικῶν καὶ αὐτῶν τὰς ιδέας ὅ- πως κτώμεθα	ιβ
Ἱστορικὴ Πιθανότης, ὅρα Πιθανότης.	

Κ.

Καθόλου καὶ Κατηγορικὰ τίνα;	λδ
Κατηγορούμενον τί;	να
Κρίνειν τί;	ι. ια
Κρίσις τί;	μδ
Γεννᾶται ἐκ παραβολῆς τῶν ἰδεῶν. αὐτ.	
Κύκλος τί; ἰδὲ Σόφισμα.	
Κύριον τί;	λδ

Λ.

Λογικὴ τί;	α
Ἡ τοι Φυσικὴ, ἡ Τεχνικὴ	β
Περὶ τὸ βεβαίως καὶ πιθανῶς ἀληθεῖς ἔχει	γ
Ταύτης τὸ χρήσιμον	δ
Λόγος ὀρθὸς τί;	ριδ
Ὄρθως συλλογίζεται	αὐτ.
Τέτε ἡ γνῶσις ἡ Ἀποδεικτικὴ, ἡ πιθανή	αὐτ.

M.

Μαρτυρία θεῖα πὸν ἀνώτατον τῆς πίσεως ἔχει	
βαθμὸν	ρμα
Μέθοδος Συνθετικὴ τί;	ρξβ
Τί ζητεῖται ἐν αὐτῇ . αὐτ. ρξγ. ρξδ.	
Φευκτέον τὰς Προλήψεις	ρξε
Εν ταύτῃ ἡ Ἀμφιβολία ξυντελής . αὐτ.	
Ἀρχεται ἀπὸ πείρας	ρξη
Κανόνες, ὅς δεῖ ἐπ' αὐτῆς φυλάτ- τειν	αὐτ. ρξθ. ρο. ρπ
Ἀναλυτικὴ τί; καὶ ὅπως ἂν συ- σαίῃ	αὐτ. σκθ. σλ
Τῷ ἐκλέγειν καὶ ἀπανθίζειν	ρπε. ρπζ
Μελέτη τί;	ρξα

N.

Nῆς καταγίνεται περὶ τάληθές	ζ
Τέτε ἐνέργειαι	ι. ια
Γενᾶται ἐξ αἰοδήσεως	ιζ
Οὐκ αἰεὶ εὐρίσκει τάληθές	ιθ

O.

Οἰσμός τί;	λε. λζ
Τέτε μέρη	λζ
Ὀνοματώδης τί;	λη
Πραγματιώδης τί;	λθ
Οὐκ ἔσαι ἀποφατικός	μ
Συναντιστρέφει τῷ Οἰσμῷ	αὐτ.

Ὅπως εὐρίσκεται . . .	μα. μβ. ρα
Ἐκ πείρας εὐρηται Βάσις ἔσα τῆς α.	
ποδείξεως	μγ
Ἔστιν ὅτε ἀποχωρῶσιν οἱ ὀνοματώδεις	σοα
Οὐσίας αὐτὰς ἔ γινώσκομεν	λβ

Π.

Παραλογισμὸς τί;	ρ
Πείρα τί;	κγ
Περὶ ταύτην προφυλακὴ . . .	αὐτ. κδ
Πειράματα ἤτοι ραδίως, ἢ δυσχερῶς, ἢ ἡκίς	
ἂν ξυσαίεν	ρξθ (1)
Πιθανὸν τί;	ρλ
Τέτε ἀρχὴ	αὐτ.
Ποσαπλῆν	ρλβ
Πιθανότης Ἑρμηνευτικὴ τί, ἢ ταύτης βάσις	ρλγ
Ἱστορικὴ τί. ἢ ταύτης βάσις ἢ κα-	
νόνες	ρλδ. ρμ
Ἡθικὴ ἢ Πολιτικὴ τί;	ρμβ
Φυσικὴ ἢ ταύτης κανόνες . . .	ρμβ. ρμς
Πλάσμα τί;	ρμδ
Πνεῦμα ἔσα διανοητικὴ	λα
Πόρισμα τί;	ξβ. ροδ
Πρόληψις τί;	ρνα (1)
Πρόβλημα τί;	ξ. ροε
Δεικτέον ἔσι	ξα. ρος
Πρότασις τί;	μδ
Συνέζηκεν ἐξ Ἱποκειμένου ἢ Κατη-	
γορευμένου	ν

Ἦτοι Καταφατική, ἢ Ἀποφατική .	νβ
Ἦ Καθόλου, ἢ Μερική, ἢ καθ' ἑ-	
καστα	αὐτ.
Πότε ἔσαι Καθόλου ἢ πότε Μερική	νζ
Μετὰ τρόπον τίς;	νδ
Αἱ Ἀναγκαῖαι Βάσεις εἰς τῆς εὐ-	
θείας ἀποδείξεως	αὐτ. (1)
Αἱ Ἀδύνατοι τῆς μὴ ἐπ' εὐθείας	αὐτ.
Ἐκθετικάι τίνες, ἢ διατὶ ὕτω κα-	
λεῦνται	νε
Πᾶσιν Προτάσει ἔνεσι Θεσίς ἢ ὕπό-	
θεσις	νζ
Ποσαχῶς ἀπ' ἀλλήλων πηγάζουσι .	ξε

Σ.

Σόφισμα τί;	ρα
Εὐνοπολιανθάνει ἤτοι ἐν λέξει, ἢ ἐν	
πραγμασί	ρβ
Ποσαχῶς τῆτο γίνεται ἐν λέξει .	ργ
ἐν πραγμασί .	ρδ. ρε. ρς
Σοφισαί τίνες;	ρα
Συγγραφόντων Καθήκοντα	σμζ. σνε
Συλλογισμὸς τί;	ογ. οε
Ἔσι κατὰ τὴν τῶν τριῶν Μέθοδον	οδ. οθ
Ω, τέσσαρες εἰσιν Ἰδέαι, ἡμάρτηται	ος
Συνίσταται ἐκ τριῶν ὅρων	οζ
Τέτε σχήματα	π. πυ
Σύνθετοι τίνες;	πζ
Συμπλεκτικοὶ τίνες;	ι

Και σχήματι ἢ ὕλη ὁρθῶς ἔχειν ὁ-	
φείλει	49
Συμβεβηκός τί;	λδ
Σχέσεων πάμπολλα εἶδη	λα
Σχήματα Συλλογισμῶν	π
Τύτων κανόνες ἢ βάσεις	πα. πβ. πγ
Σχόλιον τί;	ξγ
Σωρεΐτης τί;	πς

Τ.

Τρόποι τίνες ἢ πόσοι;	λα
Οἱ τῶν Συλλογισμῶν ἑδὲν ἄτοπον πε-	
ριέχσιν	κδ

Υ.

Υπογραφή τί;	λς
Υποδιαρέσεων περί τι σκεπτέον;	μη
Υπόθεσις τί;	ρλα
Υποθετικός Συλλογισμός	να
Υποκείμενον τί;	πη

Φ.

Φαινόμενα Φυσικά μὴ ἐρμηνεύειν ἐκ Μεταφυσί-	
κῆς Υποθέσεως	ρμζ
Φαντασία τί;	ιβ

Ψ.

Ψεύδος τί;	ιη

Η" ἐν τῇ ποιότητι, ἢ ἐν τῇ ποσότη-	
τι τῶν Προτάσεων	44
Η" ἀναντίρρητον, ἢ Πιθανόν . . .	45
Βαθμοὶ αὐτῶ εἰσι	46
Η' ἐν Ἀπλῇ Ἰδέᾳ, ἢ ἐν Κρίσει,	
ἢ ἐν Συλλογισμῶ	45. 46

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ
ΗΘΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.
ΙΩ. ΓΟΤΤ. ΑΙΝΕΚΚΙΟΥ.

Τῶν τῆς Ἡ' Θικῆς Φιλοσοφίας Στοιχείων
ὁ Κεφαλαιώδης Ἀ' λεγχος.

Κεφαλαίον Α'. Περὶ φύσεως καὶ συστάσεως τῆς Ἡ' Θικῆς
Φιλοσοφίας.

— — Β'. Περὶ φύσεως ἀνθρώπων Ἡ' Θικῆς.

Τμήμα Α'. Περὶ ψυχῆς.

— Β'. Περὶ σώματος.

— Γ'. Περὶ διαφορῶν Ἡ' Θῶν καὶ
Κακιῶν ἀνθρωπίνων.

— Δ'. Περὶ σημείων καὶ χαρακτή-
ρων τῶν Ἡ' Θῶν καὶ παθῶν.

— — Γ'. Περὶ τῆς ἀρετῆς εὐδαιμονίας, εἰς ἣν ὁ
ἀνθρωπος ἀφορᾷ.

Τμήμα Α'. Περὶ τῆς Ἀγαθῆς καὶ Κακῆς
γενικῶς.

— Β'. Περὶ τῆς ἀρετῆς ἀγαθῆς.

— Γ'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμά-
των τῆς ἀρετῆς ἀγαθῆς.

— — Δ'. Δι' ὧν ἀντις πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαι-
μονίαν ἐφίκοιτο.

Τμήμα Α'. Περὶ τῆς Γνώσεως Σαυτόν.

— Β'. Ὅπως ἀντις ὁρεθῆς ἐπα-
νορεθώσεως βελὴν λάβοι.

— Γ'. Περὶ τῆς ἀγῶνος ἐς ὃν ὁ φι-
λόσοφος καὶ φιλάρετος ἐ-
παποδύεται.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΗΣ

ΗΘΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Φύσεως καὶ Συστάσεως τῆς Ἠθικῆς Φιλοσοφίας.

Α. Ἐπειδὴ περὶ ἡ Φιλοσοφία γινώσκει ἐς τὴν τε Ἠθικὴν μέ-
 Α'ληθῆς, καὶ τὴν Α'γαθὴν (Ἰς. §. α.), τὸ δὲ περὶ τὸ ρος τῆς
 Α'γαθὸν καταγινόμενον αὐτῆς μέρος Πρακτικὸν ἀπο- Πρακτικῆς
 καλεῖται (Ἰς. §. ζ'), καὶ τὸ Πρακτικὸν αὖθις εἰς φιλοσοφί-
 Ἠθικὴν, Πολιτικὴν, καὶ Οἰκονομικὴν ὑποδιαιρεῖται ας.
 (Ἰς. §. θ'), περὶ τῆς Ἠθικῆς ἤδη βραχεῖ ἄττα
 ἀσμένως πραγματευσόμεθα.

Β. Καταγίνεται δὲ αὕτη περὶ τὸ ἀγαθὸν, καὶ τί ἐστὶ
 τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῆ γενικῶς (Ἰς. §. θ') ὁρίζεται
 δὲ γινώσκει τὴν ἀγαθὴν, ἢ Ἐπισήμην, δεικνύουσα λό-
 γον ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν, καὶ τὴν τέτε ἀπόλαυσιν
 ἐφικέσθαι.

Γ. Ἐπεὶ δὲ γινώσκει ἐς τὴν Α'γαθὴν (§. β'), ἡ δὲ εἰ ἀληθῆς
 γινώσκει ἡ ἀληθεύει καὶ ἀναγκαίαις ἐρεϊδομένη ἀρχαῖς, Ἐπισήμην.
 Ἐπισήμην ἀληθῆ ἀποτίκτει (Ἰς. §. β. Σημ.), καὶ
 τοιαῦται ἀναγκαῖαι ἀρχαὶ ἐν τῇ Ἠθικῇ πανταχοῦ

N

ἀπαντῶσιν, ἔπεται ἡ τὰ Ἡθικὰ ὑπάγεσθαι ἀποδείξει (1).

Ἡ τῷ διδάσκειν αὐτὴν μέθοδος Δογματική, Παραινετική, Παραδειγματική, ἡ Χαρακτηριστική.

δ'. Ὁν τρόπον δὲ περὶ μὲν τὸ ἀληθές ὁ νῦν, περὶ δὲ τὸ ἀγαθὸν ἡ θέλησις μᾶλλον καταγίνεται, ἔτως εὐδὴλον, ὅτι τῆς Ἡθικῆς φιλοσοφίας ἐστὶ, τὴν θέλησιν κινεῖν τε ἡ κλίνειν πρὸς αἵρεσιν τῷ ἀγαθῷ, ἐπεὶ δὲ ἡ θέλησις ἦτοι ἀληθεῖσι τῷ ἀγαθῷ ἐννοίαις, ἡ ἐπιχειρήμασιν, ἡ ὑποδείγμασι κινεῖται, ἐντεῦθεν τὴν Ἡθικὴν εἰς Δογματικὴν, Παραινετικὴν, Παραδειγματικὴν, ἡ Χαρακτηριστικὴν (2) διαίρεσιν.

Αἷται
Μέθοδοι.

ε'. Προσιθάσσι τινες ἡ Μυθολογικὴν μέθοδον, ἡ ἐχρήσατο Αἰσώπος, ἡ Αἰνιγματικὴν δὲ, Ἰερογλυφικὴν τε, ἡ Συμβολικὴν, ὧν τῇ μὲν Πυθαγόρας, τῇ δὲ Αἰγύπτιοι, τῇ δὲ Ἀνατολικοί, ἡ αὐτοὶ οἱ Ἑβραῖοι ἐνετρεύων (3). Αἱ γεμὴν τοιαῦται

(1) Ἀποφάσκει ταῦτα οἱ ἐκ τῆ Περιπάτου, ἡ αὐτὸς δὲ ὁ Γρότ. ἐν τῷ β', περὶ νόμου Πολέμου, καὶ εἰρήνης, 23. §. α'. Ἄλλ' ἰκανῶς αὐτῷ Κορρίγιος, Περφενδόρφιος, ἡ Λώκιος, ἀτήντησαν.

(2) Ἡ μὲν ἐν Δογματικῇ συνεῖρσα διδασκαλία περὶ τῷ ἀγαθῷ ἡ κακῷ, ὁρθὸν ἀποτελεῖ σύστημα, ἡ δὲ Παραινετικὴ τὴν πρὸς τἀγαθὸν ἔφεσιν διεγείρει γνώμας, παραινέσεις, ἡ ἐπιχειρήμασι· κακείνη τὸν νοῦν μᾶλλον καταρτίζει, αὕτη δὲ τὴν θέλησιν μάλιστα κινεῖ· ἡ δ' αὖ Παραδειγματικὴ διὰ παραδειγμάτων ἡμᾶς βελτίων πειρᾶται, διὰ τῶν αὐτῶν δὲ τὸς ἀνθρώπους διακρίνειν διδάσκει ἡ Χαρακτηριστικὴ, κακείνη μὲν διὰ τῶν εἰδικῶν, αὕτη δὲ διὰ τῶν γενικῶν, τὰ ἐνὸς γένους ὑποδείγματα εἰς ὀρισμένους χαρακτῆρας ἀνάγχεα.

(3) Τέτοις πρόδεξ ἡ τὰ περὶ μεθόδου Ἰερογλυφικῆς Πιερὶς Βελεριάνου Ἰερογλυφικά, ἡ τὰ περὶ Συμβολικῆς Παύλου μοναχῆ Μυσικὰ Ἡθικὰ ἐκ τῶν τῷ Πυθ

μέθοδοι διὰ τὸ μὴ πάντας τὴν ἀλήθειαν παρὰ τῶν
εὐτελεσέρων ἀσμένως ἀκρίβειν, ἐπινενόηται, ἡ λέλη-
θε δὲ τὰ τῷ Φαίδρῳ ἐκ τῷ προοιμίου βιβλ. γ'. εἰχ. λέ.

„ἐπεὶ τὸ δῦλον ἴχεται ψυχρῷ δέει,
„ἂ β' λ' εἴτ' ἡ δένειτε χ' ὡς θέλει λέγειν.
„μύθοις καλύψαν ἐκτραγωδεῖ μὲν πάθῃ,
„κακῶς λέγει δὲ παιδίαῖς πεπλασμέναις.

5. Τῆς τοίνυν Ἡθικῆς ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀγαθόν, Διαφορὰ
καὶ τὴν τέτῳ συνεζευγμένην ἀληθῆ εὐδαιμονίαν προσ- τῆς Ἡθι-
δοποιήσεως (δ. β'), μηκέτι συγχέτω τις ταύτην τὴν κῆς ἀπὸ τῷ
Ἐπισήμῃ μετὰ τῷ τὸ ἀγαθόν ἢ δίκαιον, τίμιον, Φυσικῷ
κόσμιον, θεωρῆντος Φυσικῷ Νόμῳ (1). Νόμῳ.

Ζ'. Ρᾶδιον ἔχ' ἥττον τῆς Ἡθικῆς διακρίνειν καὶ καὶ τῆς Πο-
τὴν Πολιτικὴν, καὶ Οἰκονομικὴν, ἐν αἷς τί τὸ κοινῇ, λιτικῆς καὶ
ἢ ἰδίᾳ χρησίμων θεωρεῖται. Οἰκονομι-
κῆς

ἦ. Ἀπὸ δὲ τῷ αὐτῷ ὁρισμῷ, καὶ οἷα τάξει πραγ- ποία τάξει
ματευτέα ἢ Ἡθικὴ Φιλοσοφία δεῖχθήσεται, τῶν πραγμα-
ἀρχαίων καὶ περὶ τέτῳ κομιδῇ ἐναγωνίως διενεχθέν- τευτέα ἢ
των (2), αὐτὰ γεμὴν διδάσκει τὰ πράγματα, ὡς Ἡθικῇ.

Σταγόρε Συμβόλων, καὶ τὴν περὶ Αἰνιγματικῆς Θωμ.
Βερνέτις Ἀρχαιολογίαν φιλοσ. σελ. 339. καὶ περὶ Μυ-
θολογικῆς δ' ἐπὶ τέτοις Σαλας. τὸν φιλόσοφον ἐν τῷ
περὶ Θεῶν, καὶ κόσμου, μεφ. δ'. σελ. 247. δευτ. ἐκδ.
Θωμ. Γαλλῶ, καὶ Μακωβ. ἐν τῷ ἐνυπν. Σκιπ. βιβλ. α.
κεφ. β'.

(1) Καὶ ταύτην δὲ τὴν σύγχυσιν οἱ Ἀρχαῖοι, οἷον
ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Ἡθικοῖς, καὶ Κικέρων ἐν τοῖς περὶ
τῶν Καθηκόντων σχολῇ διέφυγον.

(2) Τῆς Ἀναλυτικῆς μεθόδου ἐν τέτοις οἱ Ἀρχαῖοι
ἀπρὶθ' εἶχοντο· ἀποσὰς δὲ πρώτιστος Φραγκ. Πικολομί-
νεος, Γ'ακ. Ζαραβέλλα καὶ οἷονεὶ καινοτομήσας ταύτην
ἐπραγματεύσατο· τῷ δ' καὶ τῷ ἀπολογητικῷ βιβλίῳ.

τοιαύτη μεθόδω ἀναπτύσσονται ἂν τὸ ὅλον προσφύε-
 σατα, εἰ πρῶτον μὲν ὅποια τις εἴη ἡ τῆ ἀνθρωπίνου
 φύσεως μήπω τὸ ἄκρον ἀγαθὸν κεκτημένη, θεωρῶ-
 μεν· ἔπειτα δὲ εἰ περὶ τῆ ἀγαθῆς, πρὸς ὃ φέρεται,
 πραγματευώμεθα· τελευταῖον δὲ εἰ κακείνα, δι' ὧν
 πρὸς κτήσιν αὐτῆ ἐφικέσθαι δεῖσι, ἐπισυνείρωμεν μι-
 τὸ χρήσι- κρῶ ἀκριβέστερον.
 μον αὐτῆς.

Δ'. Καὶ ὅσον δὲ χρήσιμος ἡ Ἡθικὴ Φιλοσοφία
 ἔντε τῷ Πολιτικῷ καὶ τῷ κατὰ Χρῆσιν βίῳ (1), ἐκ
 τῆ αὐτῆς ὁρίσμεθ' ῥαδίως συνάγεται.

ρίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ Πολιτικῷ Ἐταῖρος αἰτίαν παρέ-
 χεν· ὅρα Ὁρνεύς φίλος. Ἡθικ. βιβλ. α'. κεφ. β'. §. ζ'.
 ὁ δὲ Οὐίγκ. Πλάκκιος τὴν Ἡθικὴν φιλοσοφίαν Ἰατρικῇ
 Μεθόδῳ πραγματευτέαν εἶναι ἀπεφώνητο, ὃ παρικο-
 λεθικῶς Ἰωάν. φραγκ. Βαδδαῖος ἐν τῇ Πρακτικῇ φιλο-
 σοφίᾳ, τῇ μὲν Ἡθικῇ οἷον μέρη τὴν Φυσιολογίαν, Πα-
 θολογίαν, Τ' γινεῖν, Σημειωτικὴν, καὶ Θεραπευτικὴν·
 τῷ δὲ Φυσικῷ Νόμῳ καὶ τῇ Πολιτικῇ οἷον μέρος τὸ διαί-
 τητικὸν τῆς τῆ νοῦς ψυχικῆς ταύτης θεραπείας ἀπο-
 δίδασιν ἱατρικῆς· ἀλλ' ἡ μέθοδος ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, κακεί-
 νῃ ἀρίστη λογίζεται, ἥτις ἂν εἴη ἀπλευράτη καὶ τῇ φύσει
 τῆς διδασκαλίας ὅτι μάλιστα συνάδουσα.

(1) Οὐ δὲ γὰρ φαῦλον τὸ τοῖς ἀρχαίοις εἰρημέ-
 νον, καὶ μάλιστα Κλήμ. Ἀλεξανδρ. Στραμ. βιβλ. α'. σελ.
 282. προπαρασκευάζειν τὴν φιλοσοφίαν προσδοκοῦσαν
 τὸν ὑπὸ Χρῆστῃ τελειόμενον· ὃ δὲ καὶ ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν
 ἐν συλλογ. ποιημ. ἡμετέρ. γυμνάσμ. ε'. περὶ φίλος.
 Ἡμίχρης. §. α'. καὶ πρὸς ἡμῶν αὐτὸ τὸτο ἐποίησαν Οὐίγκ.
 Πλάκκιος ἐν τῷ βιβλιαρίῳ περὶ τῆ καλῆς τῆς Ἡθι-
 κῆς φιλοσοφίας καρπῆ· καὶ Ἰωάν. Φραγκ. Βαδδ. ἐν τοῖς
 τοῖς τοῖς τῆς Ἡθικῆς φιλοσοφίας. κεφ. 5'. §. λδ. κτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ Φύσεως ἀνθρώπου Ἠθικῆς.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ ψυχῆς.

Ι. Ὁ πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν παρηγμένος ἄνθρωπος, ἔχ' ὅπως Σῶμα εἰς μῆκος, πλάτος, καὶ βάθος ἐκτεταμένον περικείται, ἀλλὰ καὶ τί νοῦν ἔνυ ἑαυτῷ συνόιδεν· ὅπερ ἔ μόνον τῶν ἐκτὸς διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἀντιλαμβάνεται, καὶ τῶν ἄλλων αὐτὰ διακρίνει, ἀλλὰ γε καὶ ἀφηρημένας ἰδέας ἑαυτῷ ἀνατυπῆται, καὶ τὰς ἑαυτῷ συνόιδεν ἀντιλήψεις, καὶ ταύτας ἀλλήλαις παραβάλλει· ἐνὸς δ' ἀληθεῶς ἐγνωσμένον, καὶ ἄλλα ἐντεῦθεν συνάγει· τελευταῖον δὲ τὸ μὲν κριθὲν αὐτῷ ἀγαθόν, εἴτε ὑλικόν τῆτο εἶη, εἴτε αὐλόν καὶ ἀσώματον, διώκει, τὸ δὲ κακὸν ἀποτρέφεται.

Ια. Ἄλλος δ' ἐκ πείρας πεπείσμεθα τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεσηκέναι, ἐξ ὅσας δηλονότι νοητικῆς, καὶ τριχῇ διασατῆς· τῶτων δὲ πρὸς ἀλλήλας φιλίως ἐχουσῶν, ἐκατέραν ἀνάγκη μέρος εἶναι ὁμοῦδες, μηδ' οἷον εἰρεκτὴν τῆς ψυχῆς τὸ Σῶμα λογίζεσθαι (1).

(1) Σημειωτέον τῆτο κατὰ τῶν Βαρβάρων, καὶ τῶν Πυθαγορείων, τῆτε Σωκράτης καὶ τῶν Στωϊκῶν, τῶν τὸ σῶμα ἦτοι εἰρεκτὴν εἶναι τῆς ψυχῆς ὀνειραξαμένων, ἢ παντὸς κακῆς αἰτιωμένων (Γς. §. λγ'). καὶ τὴν ψυχὴν μόνην εἶναι ἀνθρώπου ὁσίαν οἰομένων· ἀλλὰ τὴν εἰρ-

τὸ ἄϋλον ἰβ'. Ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴ νοεῖ (§. ια'), τὸ δὲ νοεῖν τῆς ψυχῆς τό τε τῶν πραγμάτων ἐστὶν ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ τὰς οἰκείας ἀντιλήψεις συνειδέσθαι, τὸ δὲ πάθημα τέτο ἐδενὶ σώματι ἐνυπάρχει ἡλικιστὲν ἂν εἴη λεπτότητος (1), Ἀϋλον αὐτὴν, καὶ ντεῦθεν πνεῦμα, ὅσῳ δὴλον ὅτι ἀπλὴν εἶναι ὁρῶμεν συναγομένον.

καὶ ἀθάνατον. ιγ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ψυχὴ Πνεῦμα, τὸ δὲ Πνεῦμα ὅσῳ ἀπλὴ, καὶ ἐξ ἐδενὸς τῶν στοιχείων σύνθετον (§. ιβ'), ἐξ οἰκείας φύσεως ἐκ ἂν διαλυθεῖ (2). ἀλλ' αἰεὶ διαμένει ὅσῳ διανοητικὴ, καὶ τὰς ἐαυτῆς ἀντιλήψεις συνειδύα (§. ια'), καὶ ντεῦθεν εἰκότως Ἀφθαρτός τε καὶ Ἀθάνατος κρίνεται, καὶ τοι τὸ σῶμα τας διαλυομένον εἰς τὰ ἴδια μέρη.

ἡ ψυχὴ τιμιωτέρα τοῦ σώματος. ιδ'. Εἰ τοίνυν ἡ μὲν ψυχὴ ἀθάνατος, τὸ δὲ σῶμα θνητόν (§. ιγ'), καὶ ἀμφοτέρωθεν μέντοιγε πρὸς τὴν τῷ ἀνθρώπῳ ὅσῳ ἀναγκαῖα (§. ια'), εὐδὴλον ὅτι πολὺ μὲν τιμιωτέρα τῷ σώματος ἡ ψυχὴ, καὶ διὰ τῆς κατ' ἐκείνην ἀληθοῦς εὐδαιμονίας μάλ-

κτὴν τίς ποτ' ἠγάπησε; τίς δ' αὐτῇ καὶ ὄργανον δίκην ἐχρήσατο;

(1) Ἐπειδὴ γὰρ τὸ σῶμα ἐστὶν ὅσῳ ἐκτεταμένον, πάντα αὐτῷ τὰ πάθη τῷ τῶν μορίων σχήματος, καὶ τῆς θέσεως, καὶ τῆς κινήσεως ἡρτῆται, ὅπως δ' αὖτις ἀντιληφαιτο τὸ σχῆμα, ἢ τῆς θέσεως, ἢ τῆς κινήσεως τῶν μερῶν τοῦ σώματος, νοήσεως ἔως ἐδέποτε ἀντιλήφεται, εἰκότως ἄρα συναγομένον μὴ νοεῖν τὸ σῶμα· ὅρα Βασιλεῖς τὸ Ἱστορικὸν καὶ Κριτικὸν λεξικὸν ἐν τῇ λέξει *Πικρητρία*.

(2) Ὅτι δὲ ὁ θεὸς θέλει τὴν ψυχὴν διαφθεῖραι, καὶ τίς τὸ μηδὲν ἀγαγεῖν, ἐδενὶ λόγῳ δῆλον ἡμῖν ἐγένετο.

λον, ἢ τῆς τῆ σώματος καταστάσεως ἐπιμελείδωαι ἄξιον, ἀλλ' ἔτι παρὰ τὸτο δίκαιον χαλεπαίνειν πρὸς τὸ σῶμα ἐξαργυρινομένους (1).

ΙΕ. Ἡ τοίνυν ψυχὴ καὶ πολλὰ γινώσκει, καὶ ἂν γινώσκει ἥτοι διώκει, ἢ ἀποσρέφεται· τὴν ἔν δυνάμιν νάμεις νῆς, δι' ἧς τῶν αὐλῶν καὶ ἀφηρημένων ἀντιλαμβάνεται, κρεί- καὶ φαντα- νει τε καὶ συλλογίζεται περὶ αὐτῶν, Νοῦν ἀποκαλῶ- σία. μεν· δι' ἧς δὲ τὰς προειλημμένας τῶν ὑλικῶν ἰδέας κατέχει, ἀναπεμπάζεται, συντίθησι, διαίρει, Φαντασίαν.

ΙΣ. Ὡσαύτως τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, δι' ἧς μὲν τὸ αὐλον ἀγαθὸν ἢ ψυχὴ διώκει, τὸ δὲ κακὸν ἀπο- ελίσσεται, θέλῃσις· δι' ἧς δὲ τῶν ὑλικῶν πρὸς ἃ μὲν κή ὄρεξις, κρίνει ἀγαθὰ φέρεται, τὰ δὲ κακὰ ἐκκλίνει, ὄρε- ξις καλεῖται Αἰδητική.

ΙΖ. Ἐπεὶ δ' ὁ μὲν Νῆς ἀντιλαμβάνεται, κρείνει, νοὸς καὶ φαν- συλλογίζεται περὶ τῶν αὐλῶν τε καὶ ἀφηρημένων, ἢ τασίας ἢ δὲ Φαντασία περὶ τῶν ὑλικῶν, τὰ δὲ ὑλικά διαφόρᾳ φύσιν διε- τε καὶ παρελλογισμένα αἰδήματα ἐμποῖσιν, ἔπεται νήνοχεν. τὸν μὲν νῆν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ταυτίζεσθαι, τὴν δὲ φαντασίαν τῶν διαφορῶν ἀνθρώπων πολλὰν διεννοχέειν (2).

(1) Ἀμαρτάνουσιν ἄρα οἱ μετὰ τῶν Πυθαγορείων, τῷ Σωκράτει, καὶ τῶν Στωϊκῶν τὸ σῶμα σφόδρα κατα- πιέζοντες (β. ια'. Σημ.)· ἀλλ' ἔχ' ἥττον ἀμαρτάνει καὶ οἱ δεῦν αὐτὸ προτιμᾶν τῆς ψυχῆς κατὰ τὸν Ἀρίστιππον οἰόμενοι. Ἰσορ. β. νς'. Λαέρτ. β'. 90.

(2) Ἐντεῦθεν πάντες οἱ ἄνθρωποι, εἰ μόνον ὁρῶν λόγῳ χρῶντο, νοῶσιν, ὑπὸ δουρὶν εὐδαιῶν χῆμα μὴ περατῶσθαι, τὴν ἀρετὴν εἶναι τιμίαν, τὸ σῶμα συνί- στασθαι ἐκ μερῶν, ἀλλ' ἔχ' ἅπαντες κρίνουν τὴν δὲ τὴν

ἡ συνείδη- ἡ. Ὅσακις ἡ ψυχὴ περὶ τῶν ἰδίων πράξεων συλ-
 σις τίς λογίζεται, πότερον συνάδουσι τῷ νόμῳ, ἢ ὅ, ἐξε-
 τάξεσα (1), ἢ τῷ νοῶς αὕτη ἐνέργεια Συνείδησις
 ἀκκέει.

αὕτη ἦτοι Συλλογιζόμεθα δὲ ἦτοι περὶ τῶν παρελθουσῶν
 Ἡ γυμένη, πράξεων καὶ τῶν μελλουσῶν. Διὸ καὶ τῇ μὲν Ἐπομένη,
 ἢ Ἐπομέ- τῇ δ' Ἡ γυμένη ἀκκέει ἡ Συνείδησις· καὶ αὕτη μὲν τῶν
 νη. Σοφῶν ἰδία, ἐκεῖνη δὲ Σοφῶν τε καὶ μὴ Σοφῶν ἐς κοινή.

καὶ ἦτοι Βε- κ. Βί μὲν ὅντις συλλογιζόμενος διαλευκαίνει τί
 βραία, ἢ Πι- καὶ ἀποδεικνύει, Συνείδησις Βεβαία· εἰ δέ τι ἐξ ὑπο-
 σανή, ἢ θέσεως ἐπάγει, Πιθανή· εἰ δέ τι ἦτοι ἐν τῇ μείζονι,
 ἀμφίβο- ἢ ἐλάττονι ἀμφιβολίας ἔνεσιν, Ἀμφίβολος ἢ Ἀμ-
 λος. φισθητήσιμος ἀκκέει, καθ' ἧς μηδὲν ἐγγχερεῖν,
 ὁρθῶς οἱ σοφοὶ παρακελεύονται (2).

μουσικὴν ἡδεῖαν, τόδε τὸ πρόσωπον καλόν, τόδε τὸ
 βρῶμα χυμὸν ἡδυτάτη εἶναι.

(1) Συλλογισμὸς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐστὶν ἡ Συνείδη-
 σις· ὅ ἐν μὲν τῇ μείζονι, ὁ Νόμος, ἐν δὲ τῇ ἐλάτ-
 τονι, τὸ ἔργον, ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι ἡ Γνώμη ἀ-
 παντᾶ. Ἐντεῦθεν τίτι λόγῳ Κανὼν τῶν πράξεων, Κα-
 τήγορος, μάρτυς, Κριτής, ἀκκέει φιλεῖ, εὐδηλον· ἀδ' ἐν-
 δοιάζειν ἔξεσιν, εἰ γελοῖον ἀμάρτημα πλημμελῆσιν οἱ
 κατὰ Τολάνδον καὶ ἄλλας τῆς συνείδησις οἷον φόβητρον
 φρονεῦντες, τῷ λαῷ ὑπὸ τῶν Κληρικῶν ἐπανατεινόμενον.

(2) Διαφωνεῖ ἐνταῦθα ἀνὴρ ἀγχινέσατος Γόττ.
 Γερ. Τίτιος Θεωρ. 13. εἰς τὸ Πικνενδορφίον βιβλ. α.
 κεφ. α. §. 5. περὶ τῶν Καθηκόντων ἀνδρ. καὶ Πολίτ.
 σελ. 59. ἀλλὰ τὸ ἐπιχείρημα αὐτῷ ῥαδίως ἐντεῦθεν
 λύεται, ὅτι ὁ ἐν τῷ πράττειντι, εἴτ' ἐπιτετραχημένον
 εἴη ὁ πράττει, εἴτε καὶ ἀπηγορευμένον παρὰ θεῷ, ἀ-
 διάφορον καὶ τάντων τῶν ἡγέμενος, τῷ θεῷ αὐτῷ ἐπι-
 τηδῶν, ἀντ' ὁδονὸς τοῦ θεῖου νόμου λογιζόμενος.

κό. Ὡς δὲ, ἢ ἅντις ὁρθῶς ἢ ἡμαρτημένως, καὶ ἥτοι ὁ ῥ. περὶ τῶν ἰδίων πράξεων συλλογίζοιτο, ταύτη ἢ Συνεῖδη, ἢ Ἡμερτημένης ἥτοι Ὁρθῆ λέγεται, ἢ Ἡμαρτημένη, ἔτω μαρτημένη, ἢ τὸ προκύπτειν ἐκ τῆ Συλλογισμῆς Συμπέρασμα, ἥτοι ἄφεσιν ἢ κατάκρισιν ἐπάγει (ῥ. ιθ. Σημ), ταύτη πῇ μὲν Ἀγαθῇ, πῇ δὲ Κακῇ ἀκείνῃ εἰώθε (1).

κβ. Ἐπεὶ δ' ἡ Φαντασία ὡς εἰκὸς τὰς ὑλικὰς μνήμη, Ἀτῶν πραγμάτων ἰδέας κατέχει, ἀναπολεῖ, διακρίνει, νάμνησις, συνάπτει (ῥ. ιε.), ἢ μὲν δύναμις, δι' ἧς ταύτας κα. Κρίσις, εὐτέχει, ἔστιν ἡμῶν Μνήμη, δι' ἧς δ' ἀναπεμπάζεται, φυῖα. Ἀνάμνησις (2), δι' ἧς δὲ διακρίνει, Κρίσις, δι' ἧς δὲ συνάπτει, εὐφυῖα.

κγ. Εἰ τοίνυν καὶ θεόθεν εἰ παραλόγως φαίνοι πόθεν ἢ τότις μερίδα εἰληχῶς τῶν εἰρημένων δυνάμεων, ἀλλ' διαφορὰς ἐπειδὴ καὶ κατὰ διαφορὰς βαθμοὺς ἀλλήλαις εἰσι τῶν ἀνθρώπων συνημμένοι, καὶ παρ' οἷς μὲν τὰ τῆς Κρίσεως, παρ' ἄλλων φύσις

(1) Ἀλλ' ὅπως μὴ συγχέῃς τὴν Ὁρθὴν τῇ Ἀγαθῇ Συνειδήσει. ὁρθῶς γὰρ συλλογίζονται ἅντις, καὶ μὴ ἀγαθῆς εὐμοιρῶν συνειδήσεως, ὡς ὁ Δαρὶδ, ὁ Ἰάκωβ, ὁ Κάιν. εἰ δὲ ταυτὸν ἡ Ἀγαθὴ καὶ Ἡσυχὸς συνειδήσις, καὶ ἡ Κακὴ καὶ τῆς Συνειδήσεως Μάστιξ. καὶ γὰρ καὶ διὰ τῆς Ἡμαρτημένης Συνειδήσεως, ἢν ἔχον κατ' αὐτὴν μὴ εἶναι κακὴν, τὸ ἥσυχον ἐκεῖνο συνταραχθῆναι ἐνδέχεται.

(2) Ἐπεὶ δ' ἡ Ἀνάμνησις, ἐπίσης καὶ αἱ λοιπαὶ δυνάμεις, ἐκ τῶν ἐντετυπωμένων τῶ ἐγκεφάλῳ ἀντιλήψεων ἀνυγείρεται, ὡς μικρὸν κατωτέρω (ῥ. κδ. κτ.) ἀποδείξομεν, τῇ ἀναλαμβάνομένῃ ἰδέᾳ, καὶ ἄλλῃ συνεξευγμένη αὐτῇ συντρέχειν εἰώθε, καὶ τῆτο ἐστὶν ἡ θρυληκὴ τῶν ἰδεῶν Συνάφεια, ἐξ ἧς πολλὰ τῶν ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ φαντασίᾳ παρατηρουμένων φαινομένων ἀναπτύσσονται ἔχουσι.

οἷς δὲ, τὰ τῆς εὐφυΐας κρατεῖ, ἐντεῦθεν καὶ διαφερέ-
σας εἶναι τῶν ἀνθρώπων τὰς φύσεις ἐκ ἑδ' ὅς τις
ἢ ζυνορεῖ.

πόθεν δι- καδ'. Ἐπεὶ δ' ἐπεὶ ἡ μὲν φαντασία περὶ τὰ ὕλη-
γείρεται ἢ κα', ὁ δὲ νῦς περὶ τὰ αἶλλα καταγίνεται, εὐδὴλον
γνώσις. τὴν μὲν φαντασίαν ἀμέσως, τὸν δὲ νῦν μεσσιτευέ-
σης ἀφαιρέσεως, ἐκ τῶν αἰδήσεων διεγείρεσθαι· καὶ
ταύτη ἀληθεύειν, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοί φασι μηδὲν ἐν τῷ
νῷ, ὁ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰδήσει (1).

αἰδήσεις καέ. Αἰδήσεις ἐς σώμάτων καὶ παθῶν τῶν ἐκτὸς
τί; τῶν αἰδητηρίων κειμένων, ἀντίληψις, ἐν τοῖς αἰδη-
τικοῖς διεγερομένη ὀργάνοις, καὶ διὰ μὲν τῶν νεύρων
ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν νῦν διήκονσα.

πόσαι αἰ- κας'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν Αἰδήσεις διὰ τῶν αἰδη-
θήσεις. τικῶν ὀργάνων γίνονται, τῶν δὲ πέντε ἐν τῷ ἡ-
μετέρῳ σώματι εὐρίσκομεν, τοσαῦται δὲ ἔσονται καὶ
τῶν ἐκτὸς αἰ αἰδήσεις, Γεῦσις, Ὁσφρησις, Ἀκοή,
Ὁρασις, Ἀφή· ἀλλ' εἰ καὶ ἐκ ἀπατώσιν αὐται, τῶν
πρὸς αἰδήσιν ἀπαιτημένων ἀπάντων παρόντων, ὁ γε-
μὴν νῦς μικρὸν προσέχων, καὶ τῶν ἀπαιτημένων ἐκεί-
νων ἀμοιρῶν, ῥαδίως ἀπατᾶται.

νόσοι τῆς καζ'. Κἀντεῦθεν ἡ φαντασία ῥαδίως πολλὰς
φαντασίας περιπίπτει νόσοις, οἷον εὐνθεία, μωρία, παραφρο-
σύνη, μανία, ἐνθουσιασμός· ὥσπερ ἐν καὶ τῶν αἰδη-
τηρίων ἀργέντων καθ' ὕπνου, τῇ φαντασίᾳ πολλὰ
προσπαίζει ἐνύπνια.

(1) Ἀπερ τοίνυν περὶ τῶν ἐμφύτων ἰδεῶν διῆχυ-
ρίζονται οἱ Πλατωνικοὶ, οἱ Καρτεσιανοὶ, καὶ ἄλλοι φι-
λόσοφοι, ταῦτα τῇ πείρᾳ μάχονται, ἅς, εἴτι καὶ γὰρ
ζυνήμι, ἐπ' ἀκριβὲς ἀνέτρεψεν Ἰωάν. Λάκκιος περὶ τῆς
ἀνθρωπίνης νοοῦς βιβλ. α'. κεφ. β'. γ'. δ'.

κῆ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Νοὸς καὶ Φαντασίας. ὁρος Θελή-
 Θέλῃσις δὲ ἐστὶ, δι' ἧς τὸ αὔλον ἀγαθὸν διώκομεν, σεως.
 τὸ δὲ κακὸν ἀποσρεφόμεθα (§ 15.). ἦν δὲ ἐπειδὴ
 ἡμῖν αὐτοῖς σύνοισμεν, κατὰ τῆς κοινῆς αἰδήσεως
 φιλοσοφεῖσιν, οἱ ταύτην ὑπάρχειν προπετῶς ἀπα-
 φάσκοντες (1).

κθ'. Ἐντεῦθεν ὁρθῶς ἐπάγομεν, τὴν Θελήσιν ταύτης ἐ-
 εἶναι καθ' αὐτὴν ἐλευθέραν, καὶ εἰ γνοίῃ ἐν τινὶ τῶν λευθερί-
 καθ' ἑκάσταν ἐνὸν ἀγαθόντι, ἢ κακὸν συνημμένον,
 οἷαν προσδιορίζειν αὐτὴν εἰς τὸ ἥτοι διώκειν τὲτο ἢ
 ἀποσρεφεῖσθαι (2). Καὶ καθόλου δ' ἡ Θελήσις ἀναγ-
 καίως αἰρεῖται μὲν τ' ἀγαθόν, φεύγει δὲ τὸ κακόν.
 Ἀλλὰ πολλάκις δαλεῦει καὶ τῇ φαντασίᾳ, καὶ ταῖς
 φαύλαις ῥοπαῖς καὶ πάθεσιν, ἦν μὴ ἀρετῆς ἐπικυρία
 ταύτης τῆς δαλείας ἀπαλλαγῇ.

λ'. Ἔργα δὲ τῆς Θελήσεως ποικίλα· ὅτε μὲν ἔργα ποι-
 γὰρ ἐν αὐτῇ τῇ Θελήσει ὑφίστανται, οἷον, ῥοπή, κίλα.
 πρόθεσις, αἵρεσις, συγκατάθεσις, χεῖρις, ἀπά-
 λαυσις· ὅτε δὲ καὶ καθ' Αἵρεσιν καλεῖνται· ὅτε δ'
 ἐκτὸς τῆς Θελήσεως εἰς ἄλλας τῆς ψυχῆς ἢ σώμα-
 τος δυνάμεις μεταχωρεῖσι, καὶ τῆνκαῦτα κατ' Ἐπι-
 ταγὴν ὀνομάζονται (3).

(1) Ἐτόλμησε τὲτο Βενέδικτος Σπινόζας ἐπισ. β'.
 πρὸς Οὐλδενβεργ. σελ. 399. ὃ τὸ πρῶτον ψεῦδος ἐκ
 τῆ ἰδίᾳ αὐτῆ Συγῆματος βιβλίας καθορᾶται.

(2) Οὐκ ἔστιν ἄρ' ἡμῖν ἐνταῦθα περὶ τῆ Αὐτεξεσί-
 καὶ Ζήτησις, ἢ περὶ τῶν πρὸς τὰ πνευματικὰ δυνάμειν
 τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· ταῦτα γὰρ τῇ θεολογικῇ κα-
 θέδρᾳ ἀνήκει.

(3) Οὐ δὲ γὰρ ἄλλας δυνάμεις τῇ ἐξεσίᾳ τῆς θε-
 λήσεως ὑπήγαγεν ὁ θεός, ἢ ἃς διευδύνειν πέφυκεν.

λά. Ὡςπερ ἔν ἡ θέλησις περὶ τὰ αἰσθῆν ὕλης ἀνεπίδεκτα ἀγαθὰ ἢ κακὰ καταγίνεται, ἔτως ἡ ὀρεξις τὰ ὑλικά ἥτοι διώκει, ἢ ἀποσρέφεται, ὡς ἂν αὐτὰ τῇ φαντασίᾳ περιζῶνται, ἥτοι ὡς ἀγαθὰ, ἢ ὡς κακά.

πᾶτος τί;

λβ'. Τοιγαρὲν ὡς ἂν ἡ θέλησις, ἡ ἡ ὀρεξις ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν διαφορῶς παθαίνοιτο, διάφορα ἐντεῦθεν καὶ τὰ πάθη προκύπτουσι· δι' ὧν ἐννοῦμεν τὰς ἐκ τῆς παρασάσεως τῆ ἀγαθῆ ἢ κακῆ ἐνεργησέμενας συγκινήσεις τῆς θελήσεως, ἢ ὀρέξεως, καὶ τῇ ἐκτάκτῳ κινήσει τῆ αἵματος, καὶ τῆς νευρώδους ροῆς συνεζευγμέναις (1).

τέτων
βαθμός.

λγ'. Ἐπεὶ τοίνυν τὰ πάθη συγκινήσεις εἰσὶν (δ. λβ'), ἔπεται καὶ τὰς οἰκείας ἔχειν βαθμούς, ἔς τὸ κακῶς, ῥοπήν, συγκατάθεσιν, καὶ ὁρμὴν προσαναγορεύσεις· ὧν κατὰ μὲν τὸ πρότερον, ὁ νῦν παθητικῶς, κατὰ δὲ τὰ ἐξῆς ἐνεργητικῶς ἔχει, καὶ διὰ ταῦτα τέτοις ῥᾶον, ἥπερ ἐκείνῳ ἀνθίσταται.

πῶς κινεῖται
ὑπ' αὐ-
τῶν ὁ νῦν.

λδ'. Ἐπεὶ δ' ἐκ τῆς παρασάσεως τῆ ἀγαθῆ, ἢ κακῆ τὰ πάθη (δ. λβ'). ἡ δὲ θέλησις φύσει τῆ μὲν ἀγαθῆ ὀρέγεται, τὸ δὲ κακὸν ἐκκλίνει (δ. κδ'),

ἐντεῦθεν ἔν ἡ θέλησις κελεύσασθαι ἂν τῷ νῷ, ἀκριβέστερον τὸ πρᾶγμα θεωρεῖν, ἢ μὴν καὶ κύκλῳ τετραγώνῳ ἀντιλαβεῖσθαι· ὡσαύτως καὶ τῷ βραχίονι ἐκτείνεσθαι, ἢ μὴν καὶ τῷ αἵματι μὴ ἀποτελεῖν τὴν οἰκείαν κυκλοφορίαν, εἰ δὲ τῷ σωματικῷ μὴ πέσσειν τὰ βρώματα· ὁθεν τῷ ὄντι ἡ θεία πρόνοια μάλιστα διαυγάζεται.

(1) Ὅτι μὲν ἔν τὸ αἷμα ἐκτάκτως κινεῖται, ἐκ τῆς αἰφνιδίᾳ μεταβολῆς τῆς χροῖας, ὅτι δὲ καὶ ἡ νευρώδης ροὴ, ἐκ τῆς αἵματος τῆς κινήσεως, τῆ τῶν μελῶν πόνη, τῶν παντὶ πάθει συνεζευγμένων, πρόδηλον.

ἐκ ἂν δῆπε ἀμφιγυνοῖτο κατὰ πάθος αἰεὶ τὸν νῦν ἀπὸ
τῆ κακῆ ἐπὶ τὰγαθὸν κινεῖσθαι, εἴτ' ἀληθῆς τῆτο
εἴη, εἴτε καὶ φαινόμενον· ὅπως ὁρθῶς Βεδδῆϊος ἐν
τοῖς Στοιχείοις τῆς Πρακτικῆς φιλοσοφίας Β. 2.
§. 35. κτ.

λέ. Αἰτία μὲν ἐν τῶν παθῶν ἐσιν ἡ τῆ ἀγαθῆ τέτων αἰ-
κακῆ παρὰσσις. Ἀποτέλεσμα δὲ, ἡ ἔκτακτος τία καὶ Α'.
συγκίνησις τῆ αἵματος καὶ τῶν ζωτικῶν πνευμάτων ποτε λε-
(§. λβ.). ὁ ὅν ἐν τοιαύτῃ γεγονώς κατασάσει, ὅτε σμα.
τῷ νῦν τῆ κακῆ χρεῖται ἢ δέον, ὅτε τῇ φαντα-
σία (1), ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα αὐτὸ φωρεῖται παθαι-
νόμενον τῷ τε χρώματι, καὶ τῷ χύματι (2), καὶ τῇ
θέσει τῶν μελῶν.

λς. Ἀλλ' ἐπαρὰ τῆτο ἐν κακοῖς θετέον τὰ εἰ τὰ πάθη
πάθη, μὴδ' ἄρδην ἐκρίζεν αὐτὰ σπεδάξιν, ὁ τοῖς καθ' αὐτὰ
Στωϊκοῖς ἀρέσκον ἴσμεν (Ἰς. δ. πγ.). ἐπειδὴ γὰρ κακά.
διώκειν μὲν τὰγαθόν, φεύγειν δὲ τὸ κακόν, καὶ δὲν
αἰμάρτημα· ὅδε τὰ πάθη δῆπε τὰ ἐκ τῆς παρὰσά-
σεως τῆ ἀγαθῆ ἢ τῆ κακῆ διεγερόμενα (§. λβ.),
εἴη ἂν καθ' αὐτὰ κακά.

λζ. Εἰς αὐτὴ δὲ τέτε εὐδῆλον καὶ τίνα τῶν πα- γένος αὐ-
θῶν Ἀρχικά· ἡ μὲν γὰρ Ε' φεσις τῆ ἀγαθῆ, Α' τῶν Α'.
γάπη, ἡ δὲ ἀποστροφὴ τῆ κακῆ, Μῖσος ἀκέει.

λη. Τὸ ἐν ἀγαθόν τέτο, ἢ τὸ κακόν, ἦτοι Β'.

(1) Εὐδεντοὶ κακῶς τις τῶν πάλαι παρῆνει τῷ
ὀργιζομένῳ μὴδὲν ποιεῖν πρὶν ἢ τὰ κακὰ. Εὐδηνικά γραμ-
ματα ἀποσοματήση· μέλλουσιν ἀμείλει παρεγχαρῆν
δέον, μὴδὲ παραβόλως καὶ προπετῶς τι ποιεῖν, ζέοντος
εἴτι τῆ πάθος.

(2) Ταῦτα τὰ χύματα Λεβρών. Γάλλος εἰκόσι
χαλκογραφικῶς χαριέντως ἐνετύπωσε.

παρωχημένον ἔσιν, ἢ ἐνεσὸς, ἢ μέλλον· τὸ μὲν ἔν παρωχημένον ἀγαθὸν ἢ ἔφεσις καλεῖται Πόθος, τὸ δ' ἐνεσῶτος, Ἡδονή, τὸ δὲ μέλλοντος Ἐλπίς. Καὶ αὖθις, τὸ μὲν παρωχημένον κακὸν ἢ ἀποστροφὴ Μεταμέλεια, τὸ δ' ἐνεσῶτος Λύπη, τὸ δὲ μέλλοντος Φόβος.

Γ'.

λθ'. Κάτειδὴ ὁ μὲν τὰγαθὸν ὀρεγόμενος, δι' ὧν αὐτὸ διώξει καὶ καταλάβει, ὁ δ' ἀποστροφόμενος τὸ κακὸν, δι' ὧν αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποβάλλει, σπευδάζει εὐρεῖν, ἔπεται, εἰ μὲν ταῦτα πρὸς τὸ διῶξαι καὶ καταλαβεῖν ῥάδια φαίνοντο, Θάρρος, εἰ δὲ δυσχερῇ, Ἀγωνία· ἔτι δ' εἰ μὲν ἂ πρὸς τὸ ἀποβαλεῖν τὸ κακὸν φέρει, ὥς ῥάδια παρίσται, Εὐτολμία, εἰ δὲ ὥς δυσχερῇ ἢ προφανῶς ἀδύνατα, Ἀπόγνωσις ἐντεῦθεν ἀποτίκτεται.

Δ'.

μ'. Πᾶν ἀληθὲς ἀγαθόν, εἰ καὶ ἅμα καὶ Ἡδὺ, καὶ Τίμιον, καὶ Κόσμιον, καὶ Χρήσιμον ἔσι, πλεονάκεις γεμὴν ἢ ἐνὸς τέτων ἀντίληψις τῆς θατέρας μᾶλλον τὴν ψυχὴν παθαίνει· εἰ γὰρ τὸ ἀγαθὸν παρίσται φανερώς ἡδὺ, Ἡδονή (1) προκύπτει· εἰ δὲ προφανῶς τίμιον, ἢ κόσμιον, Φιλοτιμία· εἰ δὲ τελευταῖον χρήσιμον, Φιλαργυρία· τὴναντίον δ' ὅσάκις τὸ κακὸν τῷ τιμίῳ μάχεσθαι δοκεῖ, Ὀργή· εἰ δὲ τῷ κοσμίῳ, Αἰσχύνη· εἰ δὲ τῷ ἡδέϊ, Ἀηδία· εἰ δὲ γε τῷ συμφέροντι, Φθόνος, προκύπτει.

Ε'.

μά. Εἰσὶν ἅττα τῶν παθῶν ἐκ τῶ συμβαίνοντος ἄλλω ἀγαθῷ καὶ κακῷ συνιστάμενα· ἐκ μὲν γὰρ

(1) Αὕτη εἴπερ εἰς Ἀφροδίτην ἀποτείνεται, Ἀσωτία· εἰ δὲ πρὸς πολλῶν ἢ πάνυτι χρησίμων γινώσκων, Πολυπραγμοσύνη· εἰ δὲ πρὸς βρωσίῳ, Λαιμαργία ἀκύνειν εἶωθε.

τῷ παρωχημένῳ, ἢ ἐνεσῶτος ἀγαθῷ τῷ φίλῳ, Τέρεψις, ἐκ δὲ τῷ μέλλοντος, Εὐνοία, καὶ ἐκ μὲν τῷ κακῷ τῷ φίλῳ τῷ παρόντος, ἢ παρωχημένῳ, ἢ μέλλοντος, Συμπάθεια· ἐκ δὲ τῷ γινόμενῳ τῷ ἐχθρῷ ἀγαθῷ αὐτοῖς, Φθόνος, καὶ τῷ ἐπικειμένῳ οἱ κακῷ, Χλευασμός, ἢ Ἐπιχαιρεκακία, ἀναφύεται.

μβ'. Οὐκ ὀλιγάκις δὲ τὰ πλείω τῶν παθῶν ἁλλήλοις προσβάλλουσιν, ἢ συναερόμεσι· καὶ ἔν ἐν συνέλθοι Ἀγάπη, καὶ Φόβος, Ζηλοτυπία· εἰ δὲ Φθόνος καὶ Φιλοτιμία, Ζῆλος ἐντεῦθεν προκύπτει.

μγ'. Οἱ τὰ πάθη συχνῶς ἐπαναλαμβάνοντες, ῥαδίως ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἐς βλάβος καταρρίζουσιν, ὥστε εἰς ἕξιν αὐτὰ μεταπίπτειν· καὶ ἔτω τὰ διὰ χερόν καὶ ἐκ διαλειμμάτων πρότερον ἐπερχόμενα πάθη, εἰς ἣδη μεθαερόμεναι πέφυκε.

τότε τὰ
πάθη εἰς
ἡδὴ χαρεῖ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ Σώματος.

μδ'. Οἱ νῦν ἐ μόνον καθαρώς ἐνεργεῖ, ἀλλὰ καὶ ἔννοσις τῷ σώματι ὡς ὀργάνῳ χρώμενος (ς. ια.), ἀμοιβανούς τε καὶ δόντες ὑπὸ τῷ Σώματος πολυτρόπως παθαίνεται· Σώματος. ὅπερ ἐπὶ τῆς Φαντασίας τε καὶ τῆς Αἰσθητικῆς ὀρέξεως ἡ πείρα διδάσκει· τὸν γεμὴν τρόπον κατ' ὅν οἱ νῦν, τὰτ' ἐσιν ἡ αὐτοῦ ὅσῃ ἐνεργεῖ εἰς τὸ σῶμα, καὶ αὐτοῖς τὸ σῶμα ὅπως ἐνεργεῖν ἔχει εἰς τὸν νῦν, ἀγνοοῦμεν (1), καίτοι τῶν ἀποτελεσμάτων ἀληθεστάτων ὄντων.

(1) Τῷ δ' ὁμολογεῖν ἡμεῖς ἐπαισχύνομαι, οἶδα δὲ καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν τὸ περὶ τῶν Φυσικῶν ἐπιβρόχων

τὰ μέρη τῆ
Σώματος
ποσαπλᾶ.

μέ. Εἰ δὲ καὶ ἐκ ποικίλων μερῶν τὸ Σῶμα συνέ-
στηκε σερεῶν τε ἐπίσης καὶ ὑγρῶν, τὰ γεμὴν ὑγρὰ
κυρῶς πρὸς σύσασιν ἀφορᾷ τῷ σώματος· πρὸς τὴν
γὰρ τὸ ζῆν πλείεσα συμβάλλονται, καὶ τὸν νῦν πα-
θαίνεισι μάλιστα, καὶ τοῖς σερεοῖς οἰόντις ἀρχὴ καὶ ρί-
ζα διηνεκῶς ὑπόκειται.

ἡ τῆ αἵμα-
τος κυκλο-
φορία.

μς. Ἀμέλειται τὸ ἐκ τῆς βρώσεως καὶ πόσεως
γεννώμενον αἷμα, ὅπερ ἐκάστοτε προσλαμβάνομεν,
διηνεκῇ σῶζει τὴν κυκλοφορίαν, διὰ μὲν τῆς καίλης
φλεβὸς εἰς τὸ τῆς καρδίας δεξιὸν γαστρίδιον, ἐντεῦθεν
δὲ διὰ τῆς τῆ πνεύμονος ἀρτηρίας εἰς τὸν πνεύμονα,
καὶ τότε διὰ τῆς τῆ πνεύμονος φλεβὸς εἰς τὸ ἀρι-
σερὸν τῆς καρδίας γαστρίδιον, κἀντεῦθεν τελευταῖον
διὰ τῆς ἀορτῆς εἰς τὰ λοιπὰ τῷ σώματος μέρη προρ-
ρεῖον, καὶ αἰεὶ τὴν πρώτην κυκλοφορίαν ἐπαναλαμβάνου-
νον (1)· ἢ γιγνομένα ἡ τῆ ἀνδρώπε φυτικῇ ζωῇ
διασώζεται.

σύστημα, ἐδ' ἀγνοῶ καὶ Μαλεβραγχίη καὶ ἄλλων τὸ ἴδιον
κατ' ἀφορμὴν αἰτίων σύστημα· ἐπὶ τέτοις δὲ καὶ τὸ τῆς
προδιατεταγμένης Ἀρμονίας σύστημα, τὸ ἐς δεῦρο το-
σῆτον κρότον καὶ θόρυβον παραχόν, ἐσκεπάμην· ἄλλ'
ὑποθέσεις ὄρω, ὧν τεθειμένων ἀποδειχθεῖεν ἂν τὰ φαι-
νόμενα, εἰ δὲ καὶ ἀληθεῖς αἱ ὑποθέσεις αὗται, ἐς αἷ'
ἔσται ἄδηλον· φιλοσοφητέον ἐνταῦθα, ἀλλὰ διὰ βρα-
χέων· ἢ γὰρ διόλε ἀρᾷσκει.

(1) Γεῖλ. Ἀρχαῖος κοιῆ κλεῖζεται ὡς εὐρὺν καὶ
παρατηρήσας τὴν κυκλοφορίαν τῆ αἵματος· δῆλον γε-
μὴν ὡς καὶ πρὸ αὐτῆ Παῦλος Σάρπιος καὶ Ἀνδρέας Καί-
σαλπίντος τὴν κυκλοφορίαν ταύτην ἐκ ἡγνότησαν τῆ αἵ-
ματος· ὅρα Βαίλιε λεξ. ἰσορ. κριτικ. ἐν τῷ Καίσαλ-
πίντος· εἰσὶ δ' οἱ καὶ Ἰπποκράτην αὐτοῦ ξυνηδύνου ἐν τέ-
τῳ δοκιμάζεσιν ἐκ τῆ περὶ Διαίτης αὐτοῦ Βιβλ. β'. §. μέ.

μζ'. Τῷ δ' αὐτῷ αἵματος, τῇ διὰ τῆς σιναγ-
γῶδες τῷ πνεύματος συσάσεως δόδω καταλελεπτυσ-
μένη, μέρος τρίτον ἐκ τῆς εὐωνύμης τῆς καρδίας κοι-
λίας διὰ τῶν καρωτίδων καὶ τῶν συνεσραμμένων ἀρτη-
ριῶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον διήκει· ἐνθα λεπτότατον ὑ-
γρὸν ἐκκρίνεται, ὃ εἰς ἐπιμήκη μυελὸν συνειλεγμέ-
νον, τὰ νεῦρα ὑπέρχεται (1), καὶ εἰς τὰ αἰσθητι-
κὰ ὄργανα καὶ τὰ λοιπὰ μέρη διίκνυμενον, τὴν αἰσθη-
σιν καὶ τὴν κίνησιν ἀποτελεῖ· τὸ δ' ἔν νευρῶδες τῷτο ὑ-
γρὸν κατὰ τὸ δέον ἐν τοῖς νύεροις φερόμενον, τὴν αἰ-
σθητικὴν ζωὴν διασώζει.

νευρῶδες
ὑγρὸν.

μή. Ως ἂν ὁ νῦς πρὸς τὸ κίνησιν ἀποτελέσαι τέταρτα
χεῖται μυσί, δέσμαις δηλονότι Ἰνῶν κυλινδρικών ἀ-
παλωτέρων συνειλεγμένων, ὥτως αὐτὰ ταῦτα καὶ
ὄργανα αἰσθητικά πρὸς τὰς αἰδήσεις παραλαμβάνει·
ἐκατέρωσε δὲ τῶν νύεων πλείη ἢ χεῖσις, τῆς
τε μύας ἐπιτευνόντων, ἢ συσελλόντων, καὶ τῶν ἀντι-
λήψεων αὐτῶν, γνησίᾳ ἔδρᾳ καθιζαμένων (2).

καὶ τῷ περὶ φυσῶν §. κα. καὶ τῷ περὶ τροφῆς §. δ'.
καὶ τῷ περὶ τῶν ἀνθρώπων μερῶν §. ε'.

(1) Τῆς τοῖς νύεροις ὑγρὸν ἐνεῖναι ἀρνεύμενος, σα-
φῶς διήλεγξεν ὁ φίλτατός μοι συμμαθητής καὶ συνάρχων
Γ'ω. Φρ. Ο'φφάμος, ἐν τῇ λογικ. Ι'ατρικ. τόμ. α'.
σελ. 467.

(2) Οὕτω τῇ ὁράσει τὰ ἀντικείμενα ἀνεπτυγμέ-
να παρίστανται ἐν τῷ τῷ ὀπτικῷ νύερῳ ὑμένει, ὃς ἐνίο-
τε χιτῶν ἀμφιβληστροειδὴς ἀκτίνει· ὁ ἥχος προσβάλλει
τῷ ἐνδοτέρῳ ὑμένει τῷ ἀκουστικῷ νύερῳ τῷ τὰ ἐνδοτέρα
μέρη τῶν ὠτῶν περιβάλλοντι· ὅτω καὶ ἡ ὀσφρησις γί-
νεται μεσιτεύοντος νευρῶδες ὑμένος περιβάλλοντος τὰ
ἐνδοτέρα μέρη τῶν μυκτήρων· ὁ χυμὸς ἐν τοῖς νευρῶ-
δεσι καὶ πυραμοειδέσι τῆς γλῶττης πέρασιν· ἡ ἀφ' ἧς

τὰ τῷ αἵ- μῑ. Τὸ δὲ τῷ αἵματος φύραμα ἐκ διαφορῶν
ματος μό- μὲν συνίσταται μορίων ἀνομοίων, φλέγματος δηλ.
ρια ἀνό- ἐλαίου, ἁλματος, καὶ γῆς σερραῆς, ἃ διὰ τῆς χημικῆς
μοια. ῥαδίως ἐξίσταται (1). τὰ δὲ μέρη ταῦτα μὴ παρὰ πᾶ-
σιν τὸν αὐτὸν λόγον μεμιχθῆαι, ῥαδίως διὰ τῆς αὐ-
τῆς χημικῆς καταλαμβάνεται.

Σφυγμῷ καὶ ν'. Ἐφ' οἷς μὴδὲ τὸν Σφυγμὸν παρὰ πᾶσι ταύ-
ἀγγείων τὸν, μὴδὲ τῆς αὐτῆς εὐρυχωρίας τὰ ἀγγεῖα εἶναι,
διαφορὰ. αὐτὴ ἢ πείρα ἄλλης κρατεῖ.

Αἰκράσεις νά. Τῆς τοίνυν τῷ αἵματος κυκλοφορίας θεμέ-
πόθεν. λιον ὅσῃς τῆς φυτικῆς ζωῆς (β. μς.), καὶ τῷ αἵμα-
τος δ' ἐκ ποικίλων συνεσῶτος ἀνομοίων μερῶν ἐν δια-
φόροις ἀνθρώποις διαφορῶς συγκεκλιμένον (β. μδ'),
διαφερόντων δὲ καὶ τῶν σφυγμῶν τῶν διαφορῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ τῶν ἀγγείων διαφορωτάτων ὄντων (β. ν').
ἐπεται διεννηοχέειν καὶ τὴν ἐξίω τῶν τε σερραῶν καὶ τῶν
ὕδατων μερῶν πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τῷ αἵματος
κυκλοφορίας, διὰ ταῦτα δὲ καὶ διαφοροὶ εἰσι Κράσεις
ἀνθρώπων.

Κράσις
Χολερικῆ.

ιβ'. Αἰμέλει τῶν Ἰνῶν λεπτοτέρων ὕδατων καὶ κο-

λευταῖον ἐν τοῖς νευρώδεσι, καὶ μαζώδεσι τῆς ἐπιδερμί-
δος ἰνιδίοις γίνεταί· διὰ δὲ πάντων τῶν τῶν νεύρων
ἢ ἀντίληψις ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον, δι' ἧς ἐπὶ τὸν νῦν δια-
πορθεύεται.

(1) Ὅτι μὲν γὰρ τῷ αἵματος τῷ χημικῷ πυρὶ ἐ-
ψομένῃ καὶ αὐαῖνομένῃ, ἔξεισι πρῶτον μὲν φλέγμα,
ἔπειτα δ' ἐλαῖον λεπτὸν, μετ' ὃ παχύτερον κατωφε-
ρὲς καὶ ἐμπυρευματικὸν (τῷτ' ἔστιν ἐψήσει ἐξίον), μετ'
ἁλματος ἱπταμένῃ, ἔχατον δὲ γῆς σερραῆς, μάρτυς ἀξιο-
πιστώματος ὁ θαυμασῖος Ὀφθαλμὸς τῶν α, τῆς λογικ.
Ἰατρικ. σελ. 93.

μιδῇ συντεταμένων, τῶν ἀγγείων στενωτέρων, τῷ Σφυγμῷ ὀξυτέρῳ καὶ σφοδρότερον, τῆς τ' ἐλαιώδους ὕλης, ἢ τῆς θειώδους, δαψιλέσσερον τὸ αἷμα πλημμυρέσσης, ἢ Κραΐσις καλεῖται Χολερική.

γδ'. Οὐσάκις δ' αἱ Ἰῆνες τραχύτεραι, τὰ ἀγγεῖα μελαγχολογεία εὐρύχωρα, ὁ Σφυγμὸς μέγας μὲν, ἀλλ' ἀραιόλική. τερος, τότε αἷμα γεώδη ὕλην ἀφθονεσέραν ἔχει, τοσάκις Κραΐσις τίκεται Μελαγχολική.

ιδ'. Ἐπὶ πάντων δ' αἱ Ἰῆνες μήτε λίαν ὥσι χαῖναι, αἱματώδους μὴδ' ὅσῳ δέον συνεσφυγμέναι, τὰ ἀγγεῖα μέτρια, ὁ σφυγμὸς ὑποσφοδρὸς μὲν, ἀποχερῶν δὲ, τότε ἀλατώδη μόρια ὡς δαψιλέσατα τῷ αἵματι ἐννηχόμενα, θνητικαῦτα ἢ Κραΐσις αὕτη Αἱματώδους ἀκεί.

νέ. Τελευταῖον εἴτινι εἶεν Ἰῆνες μὲν σπογγώδεις φλεγματικαὶ ἀραιαί, ἀγγεῖα λεπτότερα, σφυγμὸς ἡρέματικὴ. σφοδρὸς, αἷμα ἐπὶ τέτοις φλέγματι προσκλυζόμενον, τότε Κραΐσιν φλεγματικὴν ἀποδιδόαμεν (1).

νς'. Ἐπειδὴ δὲ ἔτι μὲν σενῇ φιλία ὅτε νῆς καὶ τὸ σῶμα ἀλλήλοις τυγχάνει συνδεδεμένα, ὥστε θάτερον τῶν μερῶν πολυτρόπως διατιθέσθαι τὸ ἕτερον, ὁ δὲ νῆς πλείστας ἐνεργείας μεσιτευέσσης τῆς νευρώδους ῥοῆς περαίνει (δ. μή.). αὕτη δὲ ἐκ τῆς λεπτοτέρου

διὰ τί τὰ
τῆς ψυχῆς
ἢ τῆς τῆς
σώματος
κράσεσιν
ἔπεται.

(1) Ἄλλως ἀρχαία ἢ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων Κραΐσεων θεωρία, ὡς Γω. Φραγκ. Βυδδαῖος ἰδίᾳ διαλέξει περὶ ἰσορ. τῆς τῶν ἀνθρωπίνων κινήσεων θεωρίας ἐκδοσμένη κατὰ τὸ ἐν Α' Μ. α. φ. δ'. εἰς δ'. ἀπέδειξεν· ἐδείξαι μὲντοιγε τῶν ἀρχαίων ἀκριβῶς ταύτην ἀνέπτυξεν, ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι ἡνίκα αὖ τῶν αἱματωδῶν μορίων ἀπρὸς ἔχωνται, τῶν δὲ Ἰνῶν, καὶ τῶν ἀγγείων, καὶ τῶν σφυγμῶν μηδὲνα δεῖν λόγον ποιεῖσθαι οἴονται, τῶν πρώτιστων αὐτῆς κεφαλαίων ὀλιγαῖσι.

αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον δίδκει (ς. μς.). εὐδην-
λος ὁ λόγος, δι' ὃν τὰ τῆς ψυχῆς ἦδη τῇ τῷ σώμα-
τος κράσει ἔπονται (1).

αἱ ἀρχικαὶ νζ'. Καὶ δὴ, τῆς τῷ αἵματος κινήσεως εὑπορω-
κλήσεις τὰ τῆς ὕλης ἐν τοῖς χολερικοῖς, καὶ ὁ νῆς αὐτῶν ἐπαί-
συνεζευγ-ρεται, καὶ ἐλπίδος ὧν πλήρης, ἑαυτῷ ἀρέσκει, ὡς ἂν
μέναι ταῖς ἀρεῖς οἰκνῆσιον εἰληχῶς· ὁ δὲ τῷ Αἱματώδες νῆς
Κράσει. διὰ τὴν ἡσυχὴν τῷ αἵματος κίνησιν αἰετὶ φαεινὸς ἐστίν·
ὁ δὲ τῷ Μελαγχολικῷ, ἅτε διαρρέον ἔχων τὸ οἰκνῆ-
τήριον, καὶ τὰ ἀσφαλῆ πάντα δέδοικε. Τελευταῖον δὲ
τῷ Φλεγματικῷ, ἅτε δὴ σενῇ ἐγκαθειλεγμένος καλύ-
βη πρὸς πάντα βραδὺς καὶ νωθρός ἐστὶ (2).

Χαρακτήρ νή. Τῶν τούτων Χολερικῶν χαρακτήρες ἐστὶν Ἑλ-
Χολερικῶν πῆς, φιλοτιμία, σεμνότης ἡθῶν, ἀνιστοχολία, σπυ-
δὴ πρὸς ὅ,τι ἐν τῇ ζωῇ γένος· καὶ τελευταῖον κρι-
σις ὀξεῖα καὶ ὀρεθὴ (3).

(1) Ἐστὶ δὲ περὶ τῆς ἰδίᾳ Κλαυδίου Γαληνῆ Βί-
βλος, ὅτι τὰ ψυχῆς ἦδη ταῖς τῷ σώματος κράσεσιν ἔ-
πεται· τόμ. ε'. σελ. 444. τῆς ἐν Παρισίοις ἐκδόσεως·
ἀτελής γεμὴν μέχρι τῆςδε καὶ τῷ Γαληνῷ ἐκεῖνα παρα-
τήρησις.

(2) Τοσούτον ἄρα ἀποδέει ὁ νῆς ἑαυτῷ τὸ σῶμα
μορφῆν, ὥστε τὸ σῶμα αὐτὸν εἰς διάφορα ἦδη ἀφορίζει,
τῷ δὲ κατὰ Σενιέρτε καὶ ἄλλων σημειωτέον.

(3) Ἐπειδὴ γὰρ πλήρης ἐλπίδος ὁ νῆς (μβ.) τὰ
μείζω διώκει, κἀντεῦθεν ἡ φιλοτιμία πρακνύπτεται· ὁ δὲ
φιλότιμος τὴν ἑαυτῷ τιμὴν ἐκ παντὸς τρόπου θηρώμενος,
ῥᾶς ὀργίζεται· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῷ αἵματος λεπτότερα
καὶ τὰ πνεύματα ἐκκρίνονται, ἔχουσιν οἷον μὴ καὶ κρίσει
διαφέρειν· ὁ δὲ τιμῶν καὶ πρωτείων ἀντιποικίμενος, καὶ
ἅμα κρίσει ἰσχύων, ἀναμφιρίτως καὶ τοῖς πρὸς τὸ τέλος
τῆτο φέρεσι χρῆσεται· κἀντεῦθεν ἡ σπεδὴ καὶ ἡ τῶν
ἡθῶν σεμνότης.

νθ'. Κάπειδήπερ ὁ τῶν αἱματωδῶν νῆς φαιδρὸς αἱματωδῶν (ς. μζ'), ἐντεῦθεν ὁ χαρακτήρ αὐτῶν, ἀφροντισία, ἡδονή, ἀσέλγεια, ἀσωτία, προπέτεια, ἐλπίς, φόβος, ῥοπή πρὸς ἀργίαν, εὐφυΐα ἐπὶ πᾶσι γόνιμος μᾶλλον, ἢ ἀγαθή (1).

ξ'. Ἐπειδὴ δὲ τῶν Μελαγχολικῶν ἡ ψυχὴ δέ- μελαγχολο-
δοικε πάντα (ς. νζ'), ἔπεται τὸν χαρακτήρα αὐ- λικῶν.
τῶν εἶναι λύπην, Πλεονεξίαν, ἡδὴ ἀγροίκια καὶ ἄ-
κοσμα, φθόνον, πόνον, ἔχατον δὲ τὸ Μνημονικόν (2).

ξά. Τελευταῖον, ἐπειδὴ τῶν Φλεγματικῶν ὁ νῆς φλεγματι-
βραδύς καὶ νωθερός (ς. νζ'), εὐδὴλον αὐτὸς τῇ ῥαθυ- κῶν.
μίᾳ ἐκδότης, ὑπνηλὲς τε καὶ μὴδ' ἀρετῶν μὴδὲ κακιῶν
ἐξόχων, μὴδὲ παθῶν ἰχυρῶν δεκτικὸς εἶναι, μὴδε-
μίᾳ τε διανοίας καὶ φαντασίας δυνάμει τῶν ἄλλων
πρόσχειν.

ξβ'. Ἐπεὶ δὲ τὸ αἷμα ἐξ ἀνομοίων μερῶν συν- μίξις κρά-
σεων.

(1) Οἱ γὰρ φαιδροὶ χαίρουσι τοῖς τερπνοῖς, ἐντεῦ-
θεν ἔν ἡδονῇ· ταύτῃ δὲ μάχονται ἡ τῶν ἡδῶν σεμνό-
της, ἡ φειδωλία, ὁ πόνος, ἐντεῦθεν ἀσέλγεια, ἀ-
σωτία, ῥοπή πρὸς ἀργίαν· ὅπερ πολὺ αἷμα, ἐκεῖ θα-
ψιλῇ καὶ εὐκίνητα πνεύματα· ἐντεῦθεν εὐφυΐα, ἥς κρί-
σει μὴ συνεξευγμένης, ἀφροντισίαν καὶ προπέτειαν γεν-
νᾶσθαι ἐπάναγκες.

(2) Ὁ γὰρ Φοβέμενος, λυπεῖται· αὐθις ὁ Φοβέ-
μενος αἰεὶ τινος αὐτῷ προσδεῖν κρίνει, ἐντεῦθεν Πλεο-
νεξία· ὁ Πλεονέκτης πάντων ἐφίεται, διὸ καὶ ἐπὶ τῇ
πολυτελείᾳ ἐτέρων μαραινέται, ἐντεῦθεν Φθόνος· ὁ αὐ-
τὸς ῥᾶσα ξυνορᾷ μὴδὲν ἀπονητὶ προσπορίζεσθαι, ἐντεῦ-
θεν Πόνος· τῷ δὲ Πλεονέκτῃ καὶ πολυπόνη μικρὰ μέ-
λει εἰ ἄλλοις ἀρέσκοι, καὶ ὁ φθονερός ἑδὲνα ἀληθῶς φι-
λεῖ· ἐντεῦθεν ἡ ἀγροικία καὶ τῆς κοσμιότητος ἡ ὀλι-
γωρία.

ζεται (ζ. μθ.), ἔδεις ἂν εὐρεθῇ μιᾶς καὶ ταύτης μόνης κράσεως εἰληχῶς, καὶ εἰ τῶν πολλῶν, ὧν ἀπηρεθμισάμεθα μία ἐπὶ τὸ πολὺ κρατοῖν (1).

ταύτης ὑ-
ποδείγμα-
τα.

ζγ'. Εὐτεῦθεν οἱ Χολεριχαιματώδεις ἀνθρώποι μεγίστῳ ἀρετῆς εἶδει ὑπερβάλλουσιν, ἐλάττωσι δ' οἱ Αἱματώδοχολερικοί· οἱ δὲ Χολερικομελαγχολικοί καὶ Μελαγχολικοχολερικοὶ σκληροί, καὶ ἄπιστοι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔσται, ἢ περ ἐκείνοι· οἱ Μελαγχολιχαιματώδεις δὲ, καὶ Αἱματώδομελαγχολικοί εἰς ἄκοσμα ὁποιαῦν καὶ γελοῖα ἅττα τρέπονται ἐν παντὶ ζωῆς εἶδει, ἀκατάστατοι καὶ ποικίλοι τυγχάνοντες.

ὅθεν τὰ ἡ-
δη τῶν ἡ-
λικίων.

ζδ'. Ἐπειδὴ δ' ἐν ταῖς κράσεσι, παρὰ τὰ ἀγ-γεῖα, καὶ τὸν σφυγμὸν, καὶ ἡ σύστασις αὐτῇ τῇ αἵματος, καὶ τῶν ἱνῶν ἡ ποιότης προσλογίζονται (ζ. ββ. κτ.), αὐτόθεν δῆλον κατὰ βραχὺ τὰς κράσεις ἀλλοιῦσθαι (2). καὶ τεῦθεν τὸ ἐν μὲν νηπιότητι τὴν Φλεγματικὴν, ἐν δὲ νεότητι τὴν Αἱματώδη, ἐν δὲ τῇ ἀνδρικῇ ἡλικίᾳ τὴν Χολερικὴν, καὶ τελευταῖον ἐν τῷ γήρᾳ τὴν Μελαγχολικὴν τῶν λοιπῶν κρατεῖν.

ἂ περιγρά-
φονται.

ζε'. Εὐτεῦθεν οἱ μὲν παῖδες νωθροί, καὶ ὑπνώδεις, καὶ παθῶν ἐλάττω δεκτικοί, καὶ χαλινῷ καὶ κέντρῳ δέονται· οἱ δὲ νέοι φιλήδονοι, ῥάθυμοι, ἀνα-

(1) Ἐπεὶ δὲ ἂ κρατεῖ, τὰ λοιπόμενα ἀδυνέστερα καταβάλλουσιν, ἡ δὲ Φλεγματικὴ τὰς λοιπὰς κράσεις ἀπείργει μᾶλλον, ἢ περ εἰς ἰδίαν ῥοπὴν ἀφορίζει, ἐντεῦθεν μόνον δυεῖν ἐπικρατεσῶν κράσεων ὁ λόγος δοσεῖν· ἔδὲ γὰρ ἕδος περὶ τῆς τῶν ἄλλων, ἢ περὶ τῆς τῶν προτέρων τριῶν μίξεως ζητεῖσθαι.

(2) Ταύτῃ ἀμέλει ὥς τὸ πρότερον ἀδυνέστερον, ἰχυρότερον ἤδη φαίνεσθαι, καὶ τὸ πρὶν μάλιστα διαλάμπον, ἤδη ἐλάττω διαφαίνειν.

λωτικοὶ χρεμάτων, ἀσελγείς, ἔς τε τὸ φιλίας ἀντιπαρῆναι, καὶ πρὸς πᾶν ζωῆς γένος προπετεῖς· οἱ δ' εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντες φιλότιμοι, φιλόδοξοι, σεμνοί, ἐπιμελεῖς φαίνονται· τὸ δὲ γῆρας δειλόν, φιλάργυρον, φθονερόν, δυσάρεστον, καὶ τῶν πρότερον συμβάντων λίαν μνημονικόν· ἄλλως γὰρ πάνυ ἐπιλήσμον εἶναι αὐτὴ ἡ πείρα διδάσκει (1).

Ξς'. Ἐπειδὴ περ πρὸς τὰ ἥδη λίαν ἢ τῷ αἵματι ὅλων ἐθνῶν, τοῦ εὐκрасία συμβάλλει (δ. νά.), τὸ δ' αἷμα μά- διάφορα λιστα ἢ τῷ αἵματι καὶ τῷ ἔρῳ κατὰ σασις ἄλλοιότ', ἢ τὰ ἥδη. θαυμαστὸν δὲ ὅτι ὅλων ἐθνῶν διαφορὰς εἶναι τὰς κρᾶσεις, αἱ, ὅπερ ἡ ἀγωγή καὶ τὸ ἔθος ἐπιγίγνεται, ῥαδίως εἰς ἥδη μεταχωρεῖσι (2).

Ξζ'. Ὅσα δ' ἐκτὸς τῷ ἀνθρώπῳ κεῖται, ὅπως ἐπίλογος συμβάλλονται τι πρὸς τὰ ἥδη, ἀλλαχῇ προσφύεσθαι τῷ Β'. δεῖξομεν. Τμήματος.

(1) Ἀξιεπίανος ἐν τέτοις Ὀράτιος Φλάκκος, ὅς ἐν τῇ ποιητ. τέχ. σίχ. 158. κτ. τὰς χαρακτῆρας τῶν παίδων, σίχ. 161. κτ. τὰ τῶν νέων ἥδη σίχ. 166. κτ. τὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν σίχ. 169. κτ. τὰ τε πάθη καὶ ῥοπὰς τῶν γερόντων ἄριστα περιγράφει.

(2) Ἐντεῦθεν τὰ τῶν Ἰσπανῶν, Γάλλων, Γερμανῶν, Ἰταλῶν, Βρεττανῶν, Καληδονίων, Γερμανῶν, ἥδη διάφορα· ἐντεῦθεν ὅλη τῷ γένει τῆς ζωῆς διευθυνόχασι Σῖναι, Αἰθίοπες, καὶ Ἀμερικανοί. Ἐπαινέσις ὁ Βαρκλαῖος, ὁ ἐν τῇ εἰκόνι τῶν ψυχῶν ἔστιν ἡ σαφέστατα παρατηρήσις ἐν τέτοις.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ διαφορῶν ἡθῶν καὶ Κακιῶν τῶν ἀνθρώπων.

συνέχεια.

ξή. Εἰ καὶ ἡ μόνον νοός, ἀλλὰ καὶ θελήσεως ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εὐμοιρεῖ (§. ιε. ις.), καὶ ἡ θέλῃσις αἰεὶ διώκει μὲν τὰγαθόν, φεύγει δὲ τὸ κακόν (§. κθ.). πολλῶν γεμὴν ὄντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ κακὰ ἔσιν ὅτε ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν, ὥσπερ ὁ Ἰξίων τὴν νεφέλην ἀντὶ τῆς Ἥρας, περιπτυσσομένων, ἐντεῦθεν ἐπάναγκες καὶ ἡθὴ διάφορα ἀποτίκτεσθαι.

ἡθὴ τί;

ξθ. Τὰ γὰρ ἡθὴ πάθῃ ἡμῖν εἰσι (§. μγ.), καὶ ἐπικλίσεις, ἐκ τῶν κρᾶσεων μὲν προϊόντα (§. μζ'. κτ.) διηνεκεῖ δὲ ἔθει, εἴτε συχνῶς ἐπανειλημμένοις ἐνεργήμασι κρατυνόμενα (1).

ποσαπλᾶ.

ό. Διττὰ οὖν τὰ ἡθὴ· εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὰληθὲς ἀγαθόν ἡ θέλῃσις φέροιτο, τὰ ἡθὴ ἔσαι τῷ ἀγαθῷ (2)· εἰ δὲ πρὸς τὸ φαινόμενον, τῷ κακῷ ὧν τὰ μὲν πρῶτα, Ἀρετὴν· τὰ δὲ δεύτερα, Κακίαν ὀνομάζομεν.

εἰ ἔμφοτος
ἡ Ἀρετή.

οά. Οὐκὲν ἐπειδὴ ἡ μὲν θέλῃσις τεταγμένως

(1) Ὅτε δ' ἂν τὸ γένηται, τὰ ἡθὴ οἷον ἄλλην φύσιν καλῶσιν, ὡς ὁρῶς ἔφη Ὁράτιος βιβλ. α. ἐπιστ. ι. σίχ. κδ'. „Εἰ δ' ἐλάσεις δικράνῃ φύσιν, ἔμπης ἔστ' ἐπανελάθῃ.

(2) Τὰ τοίνυν ἀγαθὰ ἡθὴ ἐνταῦθα εἰ κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν ἐκλαμβάνομεν, ἀντ' ἡθῶν δηλ. πρὸς τὴς κανόνας τῷ καλῷ ἡρμοσμένων, ἀλλὰ φιλοσοφικῶς ἀντ' ἐπικλήσεων τῆς θελήσεως τῆς διὰ τῆς ἀληθοῦς ἀρετῆς κατηρτισμένης.

δελεύει τῇ φαντασίᾳ καὶ ταῖς φάυλαις ἐπικλίσεσι καὶ πάθεσιν (§. κδ'). ἐκ δὲ τῶν ἐπικλίσεων τῆς θελήσεως τὰ ἥδη προῖασιν (§. ξδ'), εὐδὴλον τὴν ἀρετὴν μὴ εἶναι ἔμφυτον τῷ ἀνθρώπῳ. Ἐνταῦθα τοί. νυν ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς τῷ ἡθικῷ ἀνθρώπῳ φύσεως ἐναχολογούμενοις ἡμῖν περὶ κακίας μόνον πραγματευτέον.

οβ'. Οὔποτε τοῦνυν ἡ Κακία ἐπικλίσις ἐστὶ τῆς κακία τί; θελήσεως, πρὸς τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν φερομένη, (§. ο'), καὶ τῷ ὀσημέρῳ ἔδει κρατυνομένη (§. ξδ'), ἐντεῦθεν μὴ εἶναι αὐτὴν πολλαπλὴν ἐκ ἐνδέχεται κοινῇ γεμῖν τήμερον παρὰ πᾶσι τρεῖς εἶναι τὰς κεφαλαιώδεις κακίας ἐκράτησε.

ογ'. Τὸ γὰρ φαινόμενον ἀγαθὸν, πρὸς ὃ ὁ ἀ- τί δὴποτε κατάρτιστος ἐξολιδαίνει νῦς, ὑπογερεῖ ἡμῖν ἦτοι ὑπὸ τρεῖς αἱ κε- τῷ χήματι τῷ Τιμίῳ, ἢ ὑπὸ τῷ τῷ Ἡδέος, ἢ ὑπὸ φαλαιώδεις κακίαι. τῷ τῷ Χρησίμῳ (1).

οδ'. Τῷ ἔν νοὸς πρὸς μὲν τὰ ὑπὸ χήματι τῷ τίνες αὐ- Τιμίῳ ἀπατῶντα τῶν φαινομένων ἀγαθῶν φερομένης, ται; Φιλοτιμία τίκτεται· πρὸς δὲ τὰ τὸ Σχήμα τῷ Ἡδέος περιβεβλημένα, Ἡδονή· τελευταῖον ἀκροτάτῳ καὶ γυμνῷ τῷ Χρησίμῳ φενακίζομένης, Πλεονεξία πηγάζει· καὶ αὗται εἰσιν αἱ τρεῖς κεφαλαιώδεις Κα-

(1) Περὶ τῷ ἀληθῆς ἡθικῷ ἀγαθῷ ὁρῶς οἱ Σταϊκοὶ ἔκρινον ὡς εἶη ταυτὸ ἅμα καὶ τίμιον, καὶ χρησίμον, καὶ ἡδὺ, ὅρα Κικέρωνα περὶ τῶν Καθηκόντων βιβλ. β', κεφ. γ'. ὅτε γεμῖν εἰσι διεξευγμέναι αἱ τέτων παραστάσεις, καὶ τὸ χρησίμον ἢ τὸ ἡδὺ ἄνευ τῷ τιμίῳ παρίσθεται· ἢ τὸ τίμιον κεχωρισμένον τῆς ἀληθῆς ἡδονῆς, καὶ ὠφελείας, τὸ ἀγαθὸν ἔσται φαινόμενον μόνον.

κία (1) αί, ὡς ἄλλος τρικέφαλος Κέρβερος, τὸς ἀνθρώπους κατασπῶσαι εἰς ἄδην.

τί καὶ Πο- οέ. Φιλοτιμία ἔν ἐστι κακία πρὸς τὴν τιμὴν καὶ
σαπλῇ ἢ τὴν ὑπεροχὴν ἀναφέρουσα ἅπαντα· ἐπεὶ δ' οἱ μὲν ὑ-
Φιλοτιμία περέχειν τῶν ἄλλων ἐν τοῖς μηδενὸς ἀξίους καὶ ἀδιαφό-
ροις ἀξιῶσιν, οἱ δ' ἐν ταῖς αἰχραῖς πρέσσειν, οἱ δ'
ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις τῷ σώματι ἢ ψυχῇ προτερέμα-
σιν, ἐντεῦθεν ἢ μὲν Φιλοτιμία Μωρὰ, ἢ δὲ Κτη-
νώδης καὶ Θρασυνοική, ἢ δὲ Εὐπρεπὴς καλοῖτ' αὖ·
αὕτη δὲ εἰ μὲν ἐν πειθοῖ φρονήσεως συνίσταται, Αὐ-
λική· εἰ δὲ διδασκαλίας καὶ παιδείας, Πεπαιδευμένη·
εἰ δὲ ῥωμαλαιότητος, Στρατιωτική· εἰ δὲ τελευταῖον
ἀρετῆς καὶ ἀγιοσύνης, Φαρισαϊκή ὑπότινων ἐκ ἀ-
προσφύως προσαγορεύεται (2).

τῶν Φιλο- ος. Ἐπειδὴ τοιγαρὲν ἡ Φιλοτιμία πάντα εἰς
τίμων Γε- τὴν τιμὴν καὶ ὑπεροχὴν ἀναφέρει (S. οέ). ἔπεται ἅ.
νικοὶ χα- τὸς φιλοτίμους ἢ τῶν ὁμοίων ἢ γέν τῶν κρείττονων
ρακτῆρες. μὴ ῥαδίως ἀνέχεσθαι· β'. τὸν Πλῆτον ὡς ὄργανον τῆς
Γ' οὐχὺς αὐτῶν διώκει· γ'. πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ ἀσελ-
γείας ἀλλοτρίως ἔχειν, ἔστ' αὖν ταῖς ἑαυτῶν δελεώ-
σιν ἐπικλίσσει.

τὰ πρὸς τὸ αζ'. Ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἔπεται δ'. τὰ πρὸς
δεῖον. τὴν θρησκευτικὴν τῶν ἰδίων δοξασιῶν καὶ διδασκαλιῶν τὸς

(1) Οἶδε ταύτας καὶ Γ' ἰωάννης ὁ Ἀπόστολος ἐπισ. α'. κεφ. β'. 16.

(2) Εἰσὶν οἱ ἑαυτοῖς διὰ κάλλος ἀρέσκοντες (καὶ γὰρ „Ἐστὶ καλοῖσι τύφος, μορφῇ τ' ἀγέρωχον ὁμαρτεῖ“· εἰσὶ δ' ἔς Πλῆτον, εἰσὶ τελευταῖον καὶ ἔς ῥώμην φυσιοῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα κατ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἀδιάφορα, καὶ ἐβελτιῶσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν Μωρὰν φιλοτιμίαν ἀνάγονται.

φιλοτίμους διαπύρους εἶναι ἐρασᾶς, κἀντεῦθεν ἦται εἰς ἀφείσμον, ἢ εἰς αἵρεσιν, ἢ εἰς ὑπόκρισιν πάνυ λαμπρὰν ἐξοκέλλεν (1).

οἷ. Αὐτόθεν δὲ ἔπεται καὶ ἐ. ἄλλες μὴ φιλεῖν τὰ πρὸς τὰς φιλοτίμους, ὅτι μὴ ἐφ' ὅσον αὐτὰς σφίσιν ἔσσεσθαι χρησίμους ὑπολαμβάνουσι· διὸ καὶ ζ'. τὰς φιλίας προσαρμόζουσι τῷ ἑαυτῶν χρησίμῳ· ζ'. τὰς περὶ χοντας, ἣν μὲν ἑαυτοῖς εὐνοεῖν πισεύωσι, τιμῶσιν, ἐπιβελεύοντας δ' ἀντεπιβελεύουσι, τὰς δ' ὁμοῖες ἑαυτοῖς ὑπάγειν πειρῶνται, τὰς ἡττονας τελευταῖον ἦται αὐθεντία καὶ φόβῳ, ἢ βίᾳ καὶ ὀμότητι ἐπὶ τῷ καθήκοντος κατέχειν σπευδάουσι.

οθ'. Εἰς οἷς ἐπειδὴ πάντα πρὸς ὑπεροχὴν ἀναφέρουσιν (οέ.), εὐδηνλον ἢ. φιλοπόνους εἶναι αὐτὰς καὶ ἐπιμελεῖς, καὶ θ'. περὶ τὰ πρὸς τὸ σφῶν τέλος ἀνήκοντα μάλιστα σπευδάουσι, ἰ. ἂ τοσῦτον εὐτυχέσειον ἐξεργάζονται, ὅσον ὀξυτέρᾳ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ κρείσει διαφέρουσι.

π'. Τελευταῖον ἐκ τῷ αὐτῷ ἀξιωματος αὐτομάτως πηγάζει, ἰα. τὰς φιλοτίμους διὰ βίᾳ ἀπερὶξ' ἔχειν τῷ Καλῷ, καὶ ἰβ'. σεμνότητα ἐν λόγοις, χήματι, βαδίσματι, ἱματισμῷ ματυρεῖν· καὶ γ'. λόγων δὲ μᾶλλον ἢ χρημάτων φεῖσθαι (Σ. ος'. β').

πά. Ἡ δὲ Ἡδονὴ Κακία ἐστὶ ἐν τῇ ἀμέτρῳ τῶν ἡδέων ἐπιθυμία συνεσηκῆα (Σ. οδ'). τῶν μὲν ἔν ἡδύ-
τι καὶ ποσα-
πλῇ ἢ ἡδονῇ
ἢ;

(1) Εἰς μὲν ἔν ἁφείσαν ὁ Φιλότιμος φύσει ἐπιβρεπύσερος, αἰρέσεως δ' ἀντιποιεῖται, τὴν τῶν ὀπαδῶν εὐφροσύνην προβλέπων, χῆμα τε εὐσεβείας, ὁσάκις τὸ οὐ λυσίτελές ἡγείται, ἑαυτῷ περιτίθεσθαι ἡκιστα ἀπαναίνεται· ἀξιόμνησον τῆτε φέρεται παράδειγμα Π. Κορυνηλὶ Σκιπίωνος παρὰ Λιβίου βιβλ. κς'. κεφ. ιβ'.

τατον τιθεμένων τὸ τὴν γεῦσιν γαργαλίζον· τῶν δὲ, τὸ εἰς ἀσέλγειαν ὅτι μάλισα τὴν ὀρεξιν προκαλέμενον· τῶν δὲ, τὸ κατ' ὄψιν τὴν ψυχὴν τέρπον· ἐντεῦθεν ἡ ἡδονὴ ἦτοι Βακχικὴ, ἢ Ἀφροδισιακὴ, ἢ Φιλικὴ (1) εἶναι λέγεται.

τῶν φιλη- πβ. Ἐκ τούτου τῷ ὀρισμῷ προέβηλον, α. τὰς φι-
δόνων γε- ληδόνες ὅτι μάλισα βόσκεισθαι τοῖς τὰς Αἰδηήσεις ἢ
νικροὶ χα- τὴν φαντασίαν τέρπεσι. β. τὰς αὐτὰς δυσχεραίνειν
ρακτῆρες. παντὶ πόνῳ, ὀδύνῃ, κινδύνῳ, καὶ εἴτι ἄλλο μὴ πάνυ
ἡδὺ φαίνοιο· γ. τὰ χεῖματα μὴ εἶναι αὐτοῖς ἄλλω
τε χάριν ἔφετα, ἢ ἐφ' ὅσον ἂν εἶεν ὄργανα ἡδονῆς·
διὸ δ'. εἰς ἀσωτίαν αὐτὰς μᾶλλον ἢ εἰς πλεονεξίαν
εἶναι ἐπιρρέπει· ε. τιμῆς τε μήδ' ἐπιθυμητικὰς,
μήτε πάνυτι δεκτικὰς εἶναι (2).

τὰ πρὸς πγ'. Οὐδὲν ἦττον ἐντεῦθεν συνάξεις ε'. τὰ πρὸς
θεόν. εὐσέβειαν αὐτὰς εἶναι χλιαρὰς καὶ ζ'. πρὸς τὸ σκε-
πτικὸν ἐπιρρέπες, ἢ. μὴδὲ τῆς πρὸς θεὸν λα-
τρείας πάνυτι φροντίζοντας, πλὴν ὅσῳ τὴν αἰδήσιν
καὶ τὴν φαντασίαν τέρπει (3).

(1) Τότε τῷ εἶδός ἐστιν ἡ Πολυπραγμοσύνη ἡδονῆς ἔσα ἐν τῇ ὅτι πλείων ἡδέων μᾶλλον ἢ χρησίμων γνώσει κειμένη· τὸν χαρακτῆρα δὲ ταύτης τῆς κακίας ἄριστα διετύπωσε Πλάταρχος ἐν τῇ περὶ Πολυπραγμοσύνης· τόμ. β'. σελ. ε'.

(2) Ἐντεῦθεν ἡγεμόνας τινας πάνυ φιληδόνες τῆς ἀρχῆς ὑπεκξῆναι λόγος, ἵν' ἔτω ταῖς ἡδοναῖς μᾶλλον ἀπολύτως καὶ ἀνειμένως χολάζοιεν. Γοττφρ. Ο'λεαρίε διαλέξ. περὶ ἡγεμόνος ἑαυτοῦ τῆς ἀρχῆς ἀποκηρύττοντος §. 7.

(3) Οὐκ ἄρα ὑποδύσκολον γινῶναι ὅτι τὰ ἀνατολικά ἔθνη, ἅτε δὴ σφόδρα φιλήδονα, τασαύτη παρα-

πδ'. Ἐντεῦθεν δ' ἐποίσεις θ'. αὐτὲς πρὸς μὲν τὰ πρὸς
τὸ ἄλλες φιλεῖν προχείρως, ἀβεβαίως γεμῆν εἶναι, ἄλλες,
διὸ ι. πρὸς τὰς φιλίας καὶ θρασείως χωρεῖν, καὶ ρα-
δίως αὐτὰς διαρρήγνυναι, ια. καὶ πρὸς μὲν τὲς πρῶ-
χοντας θεραπευτικῶς, πρὸς τὲς ὁμοίους δὲ, ῥαδίως
καὶ ἀβεβαίως, πρὸς δὲ τὲς ἥττονας συγγνωμονικῶς
διακεῖσθαι.

πέ. Οὐδ' ἐνδοιάζειν ἔπεισι ιβ'. πάντα πόνον αὐ- τὰς πρὸς
τὲς ταῖς αἰδήσεσι μὴ ἡδέως προσβαλλόντα φεύγειν ἑαυτὲς.
ὅτι μάλισα, κἀντεῦθεν ιγ'. κεχηγῆναι ἐξηνδραποδισ-
μένους περὶ τὰ ἥτοι τὰς αἰδήσεις ἢ τὴν φαντασίαν
τέρποντα, ἐν οἷς καὶ τοσούτω μᾶλλον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
ἐπιδιδόσιν, ὅσω πλείονος εὐφυΐας ἔλαχον.

πς'. Τελευταῖον ἐντεῦθεν πηγάζει ιδ'. τὲς φι- τὰ πρὸς
ληδόνες πρὸς πᾶν εἶδος ζωῆς ποικίλης εἶναι· καὶ ιε. βρα- τὸ καλόν.
χύτι σεμνότητος ἐρασάς· ις. σολῇ, βαδίσματι,
σχήματι, ἥτοι τεθρυμμένως ἢ ἀνειμένως χεῖνται·
μάλισα δ' αὐτὲς ιζ'. εἰς ἀδολεσχίαν (1), ψεύδη,
διαβολάς, ἐπιπορείας ἐπιρρέπεῖς εἶναι τὰ μέγιστα.

πζ'. Πλεονεξία ἐστὶ Κακία ἐπὶ τῇ τῶν χρησί- τί καὶ πο-
μων ἀλήκτῳ καὶ ἀκορέσῳ ἐπιθυμίᾳ συνεσηκῆα (οδ'.)· σαπλὴν ἢ
χρησίμων δὲ ταῖς Πλεονέκταις δοκεῖ πᾶν τὸ ἐν συναλ- Πλεονεξία.
λάγμασι καὶ πολυτελές· ἀλλ' εἰ καὶ πᾶν τὸ ἐν συναλ-

σκευῇ τελετῶν τὰ ἱερὰ ἄγειν, πολὺ δ' ἀπλεξέρα τῶν
ἀρκτῶν ἐθνῶν ἢ λατρεία, τῶν καὶ εἰς δεῦρο ἰδιωτικῶν
καὶ ἀγροδιαίτων.

(1) Κακία τῶν φιληδόνων αὕτη ἰδιαιτέρα, καὶ πα-
ραχρήμα ταῖς ὁψοσι τῶν ἐντυγχανόντων προσβάλλεσθαι·
ταύτης τὲς χαρακτῆρας ἔχεις παρὰ Θεοφράστῳ Ἡθικ.
χαρακτ. κεφ. δ'. σελ. 514. καὶ Πλετάρχ. περὶ ἀδολε-
σχίας τόμ. β'. σελ. 502.

λάγματι ἀντικείμενον τῆς πλεονεξίας· κυρίως γε-
μὴν τῷ Πλεονέκτῃ ἦτα κειμηλίων λαμπρῶν, ἢ χω-
ρίων καὶ περιουσίας, ἢ χρημάτων κτήσις ἀρέσκει· ὁ-
θεν ἐκ ἀπροσφυῶς ἡ Πλεονεξία εἰς Περιφανῆ, Ἀγρο-
ικὴν, καὶ Ἐμπορικὴν διαιρεῖται (1).

Πλεονεκ-
τικῶν γε-
νικοὶ χα-
ρακτῆρες.

πῇ. Ἐντεῦθεν εἰσι ἁ. φειδωλοὶ καὶ θαῤῥτοι ἂν ἐκ
τῆς τῷ Ἡρακλέους χειρὸς τὴν κλεῖδα, ἢ ἐκ τῆς χει-
ρὸς αὐτῶν κέρμα ἐκσπάσειας (2)· β'. τῶν ὑδονῶν
ὑπεροπτικοί, ὡς χεῖμασι περιποιημένας ἴσασι· γ'. δό-
ξης τελευταῖον ἐφίενται ἔχ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐξο-
χῆς, ἀλλ' ὑπὲρ τῶ ἐνόητος αὐτῇ κέρδους.

τὰ πρὸς
θεόν.

πδ'. Ἐπειδὴ τοίνυν τῶν χρησίσμων τῇ ἐπικτήσῃ
χαίρει ὁ Πλεονέκτης (δ. πζ')., ῥαδίως ἂν τῷ ὄντι
λόγον ἀποδώῃς· δ'. ὡς ἐκ ἐπ' ἄλλῳ τέλει τὸν θεόν
σέβεται, ἢ ἐπὶ τῷ χρῆσθαι αὐτῷ βοηθῶ πρὸς χρη-
ματισμόν· κἀντεῦθεν ἐ. ἐν τῇ ἐξωτερικῇ θεωρίᾳ
πᾶσαν τὴν θρησκείαν τίθεται· διὸ καὶ ε'. πρὸς δει-
σιδαιμονίαν ὅτι μάλιστα ἐπιρρέπῃς (3).

(1) Εὐεπίφοροι δὲ πρὸς μὲν τὴν Περιφανῆ, οἷον
πληθὺς αἵματος· πρὸς δὲ τὴν Ἐμπορικὴν, οἷς ἐκ ἀλί-
γνου χολῆς· πρὸς δὲ τὴν Ἀγροικὴν, οἷς πλεῖστον με-
λαγχολίας μέτεσι.

(2) Ἡ Ἐμικρολογία αὕτη τῷ ἄκρῳ ἐπιβᾶσα βαδ-
μῇ εἰς βυπαρίαν χωρεῖ· ἥς τὸν χαρακτῆρα ἐν Εὐκλείω-
νι ἄριστα διέτύπωσε Φλαῦτος ἐν Αὐλτολαρίᾳ.

(3) Ὁν τρόπον ὁ Ἀθεῖσμός ἐν τῇ βεβήλῳ τῷ θεῷ
ἀρνῆσαι, ἔτι καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἐν τῇ διαστροφῇ τῷ θεῷ
ἐννοεῖ καὶ τῷ θελικῷ φόβῳ συνίσταται· ἐπεὶ δὲ οἱ τῆς
δεισιδαιμονίας χαρακτῆρες ἀποτρόπαιοι, οἷον ἡ κατὰ
τῶν ἑτεροδρησκῶν ἀμότης, ἡ εἰδωλολατρία, ἡ ὑπό-
κρισις, ἐκ αὐτῶν εἴη ἀσυμφανές, τίνος ἕνεκά τινες ἐγένον-
το, οἷς ἡ δεισιδαιμονία τῆς ἀθεΐας πολὺ χείρων εἶναι

υ'. Ἐντεῦθεν οὐδὲν ἤττον προόδηλον, ζ'. τὸς τὰ πρὸς
Πλεονέκτας φθονερεὺς εἶναι, ή. δυσκόλους, θ'. καὶ ἄλλας.
μισανθρώπους, ι. οἱ μὴδὲ φιλίαν τιμᾶν μήτε φίλοι
γίγνεσθαι ἴσασιν· ιά. διὰ δὲ τὸν φόβον καὶ τὴν διηνεκῆ,
ἥ ἄγονται, ὑπόνοιαν πᾶσι δυσχεραίνουσιν, ὅτι μὴ οἷς
ἀν νομίζουσιν ἑαυτοῖς ὀφειλέταις· τελευταῖον δὲ ιβ'.
ἐπειδὴ αὐτοὶ ὅτοί εἰσιν ἄδικοι, ιγ'. ἐριστικοί, καὶ ιδ'.
πάντων τῶν ἀνθρώπων καθηκόντων ὀλιγωρεῖται,
ιέ. τοῖς πρῶχουσι ἀπεχθάνονται, τοῖς ὁμοίοις φθο-
νέσι, τὸς ἤττονας ἀδικίᾳ καὶ ὁμότητι ἑαυτῶν ἀπαλ-
λοτριεῖσιν ὅτι μάλιστα (1).

ια'. Οἱ τοσούτον ἀπέχουσι τοῖς ἄλλοις εὐνοεῖν, τὰ πρὸς
ὥστε καὶ ις'. τῇ ἑαυτῶν ἀντιπαλαίεσι φύσει, ιζ'. καὶ ἑαυτέας.
πόνοις ὑπερβάλλουσιν ἑαυτὰς ἄγχεσιν, ιη'. ἐδὲν δὲ
κατὰ νῦν ἔχουσιν ἄλλο, ἥ ὅσα πρὸς τὸ τὰ οἰκεῖα
πράττειν συντείνει, πρὸς ὧν τὴν ἐκτέλεσιν ἀρκεῖ ἡ
μνήμη, καθ' ἣν ὅτι μάλιστα προέχουσιν οἱ Πλεονέ-
κται ὡς εἰρηται.

ιβ'. Τελευταῖον βδελυρωτάτης σφᾶς ἀποκαθί- τὰ πρὸς
σῃσιν, ιδ'. ὁ πάσης χάριτος καὶ φιλοκαλίας ἁμειρος τὸ καλόν.
βλος· κ'. ἡ ἁκαίρος ἐχεμυθία, κά. ἡ περὶ τῶν μη-
δενὸς ἀξίων διάλεξις, κβ'. τὸ ἄτακτον βᾶδισμα,

ἔδοξε· ὅρα Πλάτωνα περὶ δεισιδαιμονίας, καὶ Βαίλιον
λόγ. περὶ κομῆς καὶ ζητήμ. πρὸς τὰς ἐπαρχιώτας.

(1) „Δριτα δὲ ὁ θεόφραστος χαρακτ. κεφ. ιά.
„σελ. 587. ἐκ αὐτοῦ εἰσαὶ ἔτε συκοτραγῆσαι ἐκ τῆ αὐ-
„τῆ κήρυ, ἔτε διὰ τῆ αὐτῆ ἀγρῆ πορευθῆναι, ἔτε ἐ-
„λαίαν ἢ φοῖνικα τῶν χαμαὶ πεπτωκότων ἀνελθεῖν.
„Σημείωσαι δὲ καθεῖνα τὰ τῆ Πλατάρχου· ἔτε παρὰ
„νεκρῇ ὁμιλίαν, ἔτε παρὰ φιλαργύρου χάριν δεῖν ἐπι-
„ζητεῖν.

κγ'. ὁ ἥκιστα προσήκων ἱματισμός (1), κδ'. χημὶ ἐπὶ πᾶσιν, οἷον αὐτίκα ὑπεμφαίνειν τὴν τε τῆς ψυχῆς ἀγωνίαν καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐπιθυμίαν.

γγ'. Ταῖς ἐν Κακίαις παρακολυθεῖσιν ἡ Φιλοτιμία, ἡ Ἡδονή, καὶ ἡ Πλεονεξία· ὧν ἑδερμία τῶν λοιπῶν ἐστὶ βελτίων, ἡ γεμὴν Πλεονεξία ἀτοπωτάτη πασῶν· ἐνθεντοὶ καὶ ὁ τῶν Πλεονεκτῶν χαρακτήρ τῇ ἀνδρωπίνῃ κοινωνίᾳ ὡς ἥκιστα συνάδει (2).

γδ'. Πασῶν δὴ τῶν Κακιῶν τὸ αἷτιον ἦτοί ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ζητιτέον, ἡ ἐν τῇ ἅπασιν ἐμφύτῳ φαύλῃ φιλαυτίᾳ, εἴτ' οὖν ἀμέτρω ἑαυτῶν ἀγάπῃ· ὅδεῖς γεμὴν ἑξαρενος ἀν γένοιτο τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῶν σωματικῶν κράσεων πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν γενικὴν Κακίαν ὀρίζεσθαι (§. νς.).

γε'. Ἐξ ὧν δὴ ἐκείνα ἔπεται, α'. ὥσπερ ἔκ ἐνεσιν ἐκάσῳ τῶν ἀνδρώπων ἰδίᾳ ἐκάσῃ τῶν Κράσεων, ἀλλὰ διαφόρως μεμιγμέναι (§. ξβ'). ἔτω καὶ πάσας τὰς Κακίας ἐκεῖνας κατὰ διαφορὰς ἐνεσι βαθμοὺς ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις ἐνορᾶσθαι· β'. αὐτὴ δὲ ἡ μίξις κωλύει, ἵν' ἦττον φανεροὶ γίνωνται πάντες οἱ χαρακτῆρες ἐκείνων τῶν κακιῶν· γ'. εἰ δὲ καὶ ἴσῳ βαθμῷ

(1) Ἄρις καὶ περὶ τήτε χαρακτηριστικὰ εἴρηκεν ὁ Θεόφραστος αὐτόθι σελ. 588.

(2) Ὅθεν ἀρετὰ ἡ Ἀριστοτελικὴ διήγησις περὶ τῶν ὀκτῶ λησῶν, οἱ περὶ τῆς λείας διενεχθέντες, α'. μὲν εἰς τέσσαρας τὸν ἀριθμὸν, ἔπειτα δὲ εἰς δύο, καὶ τελευταῖον εἰς ἓνα κατήντησαν· ἐκ ταύτης ἐν τῆς διηγέσεως συνάγει· ὅτι παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἐπὶ τῇ τῷ πλεονεκτεῖν προαιρέσει ζῶσιν, ὅθεν ἔτε βέλαιον, ἔτε ὅσιον ἐστὶ.

εἶεν μεμιγμένα ῥαδίως τὴς ἀπειροτέρας προσχήματι ἀρετῆς φενακίζεσι (1).

ψ'. Πρὸς ταύτας δὲ τὰς Κακίας τὸν ἄνθρωπον αἰτία καὶ πὺν ῥαδίως ἀφαρπάξουσι, μοχθηρὰ ἀγωγή, ἔθος, κίων δευ-
δμίλια μετ' ἄλλων κακῶν, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ αἱ διάφο-
ροι περιστάσεις.

ιζ'. Ἐπεὶ γὰρ ἐν ἐκάσῃ καταστάσει ἀγαθ' ἄτ-
τα δοκῶντα παρίστανται, ἡ δὲ ταιαύτη παρασάσις καὶ καταστά-
διεγείρει τὰ πάθη (ς. λβ'). τὰ δὲ πάθη πολλάκις σεῖς διάφο-
ἐπαναλαμβανόμενα καὶ πολυχρονίῳ ἔθει παγιέμενα, ροι, διαφό-
εἰς ἡδὴ μεταχωρεῖσι (ς. νθ'), ῥαδίως ἀναπτυχθῆ-
σονται τὰ διάφορα ἡδὴ τῶν βασιλέων, ὑποκειμέ-
νων, ἀρετῶν, ὄχλων, πλεσιῶν, πενήτων, ἱερέων, κίαις ἀπο-
πεπαιδευμένων, στρατιωτῶν, ἐμπόρων, δημογεγῶν, τίκτεσι,
γεωργῶν.

ιη'. Ὡς περὶ δὲ τῆς ἠθικῆς ἐστὶ φιλοσοφίας τὸν εἰ ἐστὶν εὐ-
ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀληθῆ ἀγαγεῖν εὐδαιμονίαν, αὕτη δαιμονία ἐν
δὲ ἐν τῇ ἀπολαύσει τῆς ἄκρας ἀγαθῆς κεῖται (ς. β').
ἔτως εὐδὴλον τὴς ταῖς κακίαις κατεχρημένους, καὶ τοῖς
δοκῶσιν ἀγαθοῖς κεχρητότας (ς. ο'), καὶ ἑαυτοὺς εὐ-
δαίμονας οἶνται, ὡς ἀληθῶς ἀθλιωτάτους εἶναι.

ιθ'. Πρῶτον γὰρ, τῶν μὲν φιλοτιμῶν περὶ τὰς τῶν κακῶν
καθ' ἑκάστα ὑπολήψεις μάλλον, ἢ τὴν ἀλήθειαν περὶ τὴν
σπεδαζόντων (ς. οζ'). τῶν δὲ Πλεονεκτῶν περὶ τὴν διάνοιαν ἐ-
δαισιδαιμονίαν (ς. πθ'). τῶν δέγε φιληδόνων πρὸς νέργεται,
τὸ Σκεπτικὸν εὐεπιφόρων ὄντως ὄντων (ς. ογ'). ὅσον

(1) Οὕτως ἀμέλει μεμιγμένη τῇ ἡδονῇ ἡ Φιλοτιμία πολλάκις τῆς ἀρετῆς τὸ πρόχημα ὑποδύεται, τῆς μὲν φιλοτιμίας τὴν ἡδονὴν, τῆς δὲ ἡδονῆς τὴν φιλοτιμίαν εἰς μετριότητα ἀνακαλέσσης.

κακῶς διάκεινται ὅ,τε νῆς καὶ ἡ φαντασία τῶν ταῖς κακίαις ἐκδότων, ῥαδίως ἑκαστος εἶσεται (1).

περὶ τὴν
Συνείδησιν εἴ. Ἐπειτα δὲ τῆς μὲν συνειδήσεως συλλογισμῷ ὄντος περὶ τῶν ἰδίων ἐκάστου πράξεων (δ. ιή.), τῶν δὲ ταῖς κακίαις ἐντειλεμένων, τὰς ἑαυτῶν πράξεις τῷ νόμῳ καὶ τῷ λόγῳ ἀντικειμένους αἰεὶ ἑαυτοῖς συνειδόντων, τίς ἐξ ἑνοραῶν ὅσαις τῆς συνειδήσεως μάστιξι κακύνται, ὅσάκις ἀν' αὐτῶν ὁ νῆς περὶ αὐτὸν εἰσέφηται· τίς γὰρ ἀν' εὐδαιμονία παρεῖη, ὁπότε ἡμεῖς αὐτοὶ ἑαυτὸς καταδικάζομεν;

περὶ τὴν
Βέλησιν. εἰ. Ἐπὶ τέτοις δὲ, ἐπειδὴ ὁ νῆς ἐφίεται τῇ ἀγαθῇ, ἢ δὲ τῇ ἀθανάτῃ νοὸς ἐφεςσις ἀπειρος μὴ εἶναι ἐκ ἐνδέχεται (δ. ιγ'), τίς ἀν' ἀποσβέσειε τὴν δόξαν ἐκείνην τοῖς ῥευσαῖς πράγμασι, τὴν ἐξί πλέτῳ, δόξῃ, καὶ τῶν αἰδήσεων τοῖς γεγαλισμοῖς; μήτι δ' εὐδαιμόνας εἰπεῖν ἔχεις, ὧν ἡ ὀρεξις ἦται ἐδέποτε κορύννεται (2), ἢ εἰς ἀνορεξίαν καὶ ἀηδίαν τελευτᾷ;

περὶ τὰ
πάθη. εἰβ. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πονηροῖς διηνεκῶς τὰ φαινόμενα παρίσταται ἀγαθὰ (δ. δ'), ἐκ δὲ τῆς τῇ ἀγαθῇ παραστάσεως τὰ πάθη προΐασι (δ. λβ'), τῇ φιλοτίμῃ δὴπε τὸν νῆν αἰέποτε ἄξει ἡ ὀργή (δ. νή).

(1) Ἐντεῦθεν ἡ φιλοτιμία καὶ ἡ ἡδονὴ τοῦ ἀνθρώπου ῥαδίως εἰς μαῖαν καὶ παραφροσύνην, ἡ δὲ Πλεονεξία εἰς ἐυδυσίαν καὶ φαντασμάτων φόβον καὶ τὴν ἀτοπωτάτην περὶ μαγείαν σκεδὴν ἄγει.

(2) Ἐνδαιμονεῖν ἐστὶ τὸ ἀπολαύειν τῇ ἀγαθῇ· ἀπολαύειν δὲ τῇ ἀγαθῇ ἐστὶ τὸ ἐμπιπλάσθαι αὐτῇ· οἱ ἄρα εἰς αἰεὶ ἐπιέμενοι καὶ ἐδέποτε ἐμπιπλάμενοι, καὶ μᾶλλον εὐδαιμόνες καλοῦντ' αὐτοὺς, ἢ Τάνταλος, ὃς τὰς αἰδίες κολλάσεις οἱ Ποιηταὶ ἐν διηνεκῇ περὶ καὶ δόξῃ ἐν μέσῳ τῆς τρυφῆς συνίστασθαι ἔπλαττον.

τῷ φιληδόνει ἐλπίς, φόβος (δ. νθ'), ἔρως, μῖσος, ζήλοτυπία· τῷ Πλεονέκτει φόβος (δ. ξ'), φόβος, ἀπόγνωσις· ἐν ταῖς δὲ ταῖς κύμασι τίς ἂν γένοιτο γαλήνη; ἢ τίς εὐδαιμονία;

εγ'. Δέον δὲ καὶ τῷ σώματος λόγον παιεῖσθαι, (δ. ιδ') ἀναμφήρῃσιν πλείστας νόσους, ὀδύνας, αἰδήσεων καὶ κινήσεων ἀμβλύτητας ἐκ τῶν κακιῶν προεῖναι; τίς δ' ὅτι καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς τοῖς πονηροῖς ἐπιταχύνεται ἀγνοεῖ (1);

εδ'. Ἀλλὰ καὶ τίνες συμφοραὶ ἐκ τῶν κακιῶν καὶ περὶ τὰς πηγάζουσι; πόθεν δὲ πρὸς θεῶν, ἢ δυσφημία, ὑπερ- συμφορὰς, εἰς ἡμᾶς, εἰς ἐκτὴν, τιμωρία, πτωχία, δάνεια, ἔχθραι, εἰμὴ ἐκ τῶν κακιῶν;

εε'. Οἷς ἅπασιν τῆς ψυχῆς τὰ μέγιστα ἐκπε- οἱ Πονηροὶ
πληγμένους (δ. λβ'), ἐκεῖνο μακρῶν ἀναισώτερον, πάσης πα-
ὅτι καὶ πάσης ἀληθείας παραμυθίας ἐξεξημένους αὐτὸς ραμυθίας
ὁρώσιν, ὅτι ταῖς αὐτῶν πονηρίαις κεχῆνασιν· ἐδὲ ἄμοιροι.
γὰρ ἡ Συνειδήσις αὐτὸς παραμυθεῖται (δ. ε'). ἐδ'
ἡ τῆς ψυχῆς ἀθανασία· συνειδῶν γὰρ αὕτη ἐαυ-
τὴν ἐς αἰεὶ διαμένουσαν (δ. ιγ'), καὶ ἔχει καὶ ταῖς ἰδίαις
κακίαις μὴ αἰωνίως ἀγχεῖσθαι, ἀλλ' ἐδ' ἡ τῷ θεῷ
προνοία, ἣν ἦτοι μὴ ὑπάρχειν πισεύουσιν, ἢ κρινέ-

(1) Ζητεῖται ἐνταῦθα περὶ τῶν παρὰ Λεκιανῶν μακροβίων, καὶ τί ὅτι οἱ μὲν Πατριάρχαι εἰς τηλικῶτον εἶεν γῆρας ἐληλατότερες, τῶν δ' ὀψιγόνων ἡ ζωὴ μετὰ ταῦτα διηνεκῶς ἐλαττεῖται; διὰ τί δὲ κατὰ τῶν ἐσχάτων ἀρετῶν καὶ τοῖς ἀγροῖς ἐπιμηκέστερον ζῶσιν, ἢ τελειότερας γενεὴς εὐεξίας ἀπολαύουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἢ περ ἐν ταῖς πόλεσιν· ὅρα Θεομασίε διαλέξε· περὶ τῆς περὶ τὰ φαρμακοπωλεία τῶν πόλεων δικαίαν. §. κέ.

σης τῆς συνειδήσεως, μικρὸν λυσιτελεῖσαν ἑαυτοῖς ζυνοῶσι (1).

περὶ τὸν εἶς. Ταῦτα πολλάκις βραχὺ ἐξετάζουσιν, ὅτι ἐτι ταῖς αὐτῶν κακίαις προσκείμενοι, ἐδὲ ῥαδίως πείθεσθαι ἀνέχονται ἔτι αἱ αἰτίαι εἶναι· τὸ γε μὴ θανάτῳ ἐπικείμενον, καὶ ὧν πλείστον ἐποιεῖντο λόγῳ αἰωνίως αὐτὰς ἀποχωρίζοντος, ἐκέτι τὸτο πιστεύειν ἀλλ' αἰδάνεσθαι ἀρχονται (2).

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

Περὶ σημείων καὶ χαρακτηῶν τῶν Ἡθῶν, καὶ Παθῶν

σημεῖα πα-
θῶν καὶ Ἡ-
θῶν.

εἶς. Ἄλλα μὲν τὰ τῶν Παθῶν, ἄλλα δὲ τὰ τῶν Ἡθῶν καὶ ῥοπῶν σημεῖα· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἅμα τῷ πάθει ἐξίτηλα γίνονται, καὶ ῥαδίως μέντοιγε λανθάνουσι· ταῦτα δὲ διηλεκτῶς συμπεφύκασι, καὶ ἐρᾶν

(1) Ἐπαινετέος ἐν τούτῳ ὅτι μάλιστα ὁ κομψότατος τῶν Πλετάρχου λόγος, ὅτι ἐδὲ ζῆν ἐστὶν ἡδέως κατ' ἐπίκερον τόμ. β', σελ. 1086.

(2) Ἐπειδὴ γὰρ ἡ ψυχὴ καὶ ἁφθαρτος ἐστὶ καὶ ἀθάνατος, ἐντεῦθεν ἐστὶ διαμένει διανοητικὴ, καὶ τὰς ἑαυτῆς ἀντιλήψεις συνειδυῖα (§. ιγ').· τί ἐν ἀβλιώτερον αὐτῇ αὐτῇ τῶν δοκόντων ἀγαθῶν κεχωρισμένη, καὶ μηδὲν ὅσον φιλεῖν εἶναι, ἀλλ' ἢ τὸν θεόν; ὃν ὁμως ἐδὲ φιλεῖν, ἐδὲ φιλεῖσθαι ὑπὸ αὐτῆς δύναται; ὅπερ δ' ἐδὲ ἐστὶν ὃ ἂν φιλήσαιμεν, ἐνταῦθα ἐδὲ ἐλπίζειν τι ἔξωθεν ὅπερ δ' ἐλπίς ἄπειν, ἀπόγνωσις πάρεστι· ταύτη τοι θανάτων ὁ πονηρὸς, καὶ τὴν ἀπόγνωσιν καὶ ἀθυμίαν αἰώνιον αὐτῷ ἐπικείμενην καὶ προβλέπει, καὶ ἔργῳ αἰδάνεται, εἴτις καὶ μικρὰ τῆς αὐτῆς καταστάσεως αἰδέσθαι.

διὸς μὲν μεταβάλλονται (1), ῥᾶσιν γεμὴν λανθάνουσι.

ρθ'. Τῶν ἀρχικῶν Παθῶν τὰ σημεῖα τοῖς ὀφθαλμοῖς ὅτι μάλιστα ὑποπίπτει, καὶ χροιά, χήματι, νῶ, καὶ αὐταῖς πράξεσι κατάφωρα γίνονται (2).

ρθ'. Οὕτως ἔρωτος σημεῖα, ἐρύθημα, σφοδρότερὰ τῶν ζωτικῶν πνευμάτων κίνησις, ὀφθαλμοὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐπισήμως καταγγέλλοντες, καὶ πρὸς ἐν ἀντικείμενον πεπηγότες, σαναγμοὶ συχνότεροι, αἰσχρολογίαι, περὶ τῷ ἐρωμένῳ προσώπῳ κρίσεις ἀτοπώτατοι, μεμψιμοιρίαι κατὰ τῶν διηγεκῶν τῆς τύχης ἀδικημάτων, δεισιδαίμων τῷ ἐρωμένῳ προσώπῳ αἰδώς, ἐπισολαὶ γελοῖαι, ὑπόνοια ἐπὶ τέτοις, δάκρυα, ὀργαί, διαλλαγὴ αὐθις (3).

(1) Εὐλόγως ἐν ἐπιμέμφεται ἡ Μήδεια παρ' Εὐριπίδῃ, ἐν μῆδ. σίχ. 516.

ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσὸν μὲν, ὃς κίβδηλος ἦ, τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαφῇ, ἀνδρῶν δ' ὅτι καὶ τὸν κακὸν διειδέναι, ἔδεις χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι;

(2) Τῶν γὰρ παθῶν τό τε αἶμα, καὶ τὰ ζωτικὰ πνεύματα, ἢ τὴν νευρώδη ἐπίρροισιν κινούντων (δ. λβ'). ἡ χροιά καὶ τὸ χήμα μὴ μεταβάλλειν ἐκ ἑχέσιν· ἐπεὶ δὲ τὰ πάθη, καὶ τὸν νῶν, καὶ τὴν φαντασίαν συνταράττει (δ. λγ'), καὶ ἔφεσιν ἢ ἀποσροφὴν ἑκτακτον ἀπεργάζεται, καὶ τέτοις αὐτὰ φωρᾶται ἐπάναγκες.

(3) Τῆς ἐκάτης χαρακτῆρας ἄριστα διετύπωσε Τερέντιος εὐνέχ. δρ. α. σκην. α. σίχ. 24.

αἶδε ξύμπασαι κακίαι ἐν ἔρωτι ἔασι,
ἐν μὲν ὕβρεις, ὑπόνοι, ἐν δ' ἔχθρα, ἐν δ' ἀνοχαί τε,
ἐν δὲ μάχαιτ' ἐν δ' αὖ εἰρήνῃ σύμβολ' ἔρωτος.

Μίσος.

εἰ. Τὸ Μῖσος ἀλίσκεται ὡχερότητι, ὁφθαλμοῖς τὸ ἀντικείμενον ἀποσρεφομένοις, σιγῇ μὲν ὁσάκις ἀντὶς εὖ, λαλιᾷ δ' ὁσάκις κακῶς λέγοι τὸ μισούμενον ὑποκείμενον, σκαιαὶ κρίσεις, φυγὴ διαλέξεων, ἀμέλεια τῆ καλῆ, ὑπόνοιαι, ὀργαὶ καὶ ἐξιδες διηνεκεῖς.

Χαρᾶς καὶ
λύπης.

εἰά. Τὴν δὲ χαρὰν, γέλως, σκίετημα, διατρεῖδ' αὐθαίρετος, διήγησις τῆς ἑαυτῆ εὐδαιμονίας, ὑπαχέσεις λαμπραὶ, ἐλευθεριότης (1). τὴν λύπην δὲ, ὡχρείαις, ὁφθαλμοὶ κατηφεῖς, δάκρυα, κεφαλὴ ἐπερειδομένη τῷ βραχίονι, μόνωσις, τῶν φιλικῶν παραμυθιῶν καὶ πάσης ἡδονῆς φυγὴ, διηνεκὴς τελευταῖον ἑαυτῆ κατήγορία, καταγγέλλουσι (2).

Ἐλπίδος·
Φόβου. Ἀ-
πογνώσεως

εἰβ. Οὕτω καὶ οἱ μὲν πλήρεις ἐλπίδος, πρόθυμοι, θρασεῖς, τῶν ἄλλων ὑπερόπται· οἱ δὲ δειλοὶ, ὡχροὶ, ἔντρομοι, σώματι συνεσπληνμένῳ, καὶ ψυχῇ τεταπεινωμένῃ, εὐλαδεῖς καὶ ὑποπτοὶ εἶναι εἰώθασιν· οἱ δ' ἀπεγνωσμένοι ποικίλῃ χροιά, ὁφθαλμοῖς τὴν μαγίαν ἐμφαίνουσι, ῥήμασι τότε ἑαυτῶν καὶ ἄλλων μῖσος ἐξαγγέλλουσι, ῥώμῃ σώματος ἀήθει, καὶ τόλμῃ ἀπιθάνῳ, καὶ μεγίστῃ προπετεῖᾳ ἐς τὸ πάντα κίνδυνον ὑποδύεσθαι τὸ σφῶν πάθος δηλοῦσι.

Φιλοτιμίας
Πλεονεξίας
Ἡδονῆς.

εἰγ. Τῆς Φιλοτιμίας ἐλέγχει, βαρύτης ἐπισκηνίς, σάσις τῆ σώματος εὐθετος πρὸς ἐπίδειξιν, βάδισμα ἀλαζονικόν, ὑπόκρισις, φιλοκαλία· τῆς δὲ Πλεονεξίας διάθεσις προσώπου, δι' ἧς αἱ φροντίδες

(1) Τῆς τῆς εὐθυμίας χαρακτῆρας ἐν Χαιρέα ἐναρ-
γέστατα διετύπωσε Τερ. εὐνεχ. δρ. 3. σκην. ε.

(2) Διετύπωσε τῆς λύπης τῆς χαρακτῆρας ὁ αὐ-
τὸς ἐν Ἐαυτρον, δρ. α, σκην. α.

ἐμφαίνονται, λύπη, μόνωσις, μεμψιμοιρίαι κατὰ τῶν ἀδίκημάτων τῶν τε καιρῶν, καὶ τῶν ἀνθρώπων, τῶν εὐπροσηγόρων τε καὶ πασῶν τῶν ἡδονῶν φυγή, κρύψις τῇ πλῆτει, φροντίς τῶν ἐλαχίστων, ἐριδες περὶ τῇ ἐμῇ καὶ τῇ σῇ, περὶ μὲν οἰκονομικῶν πραγμάτων λέγειν ἐλλόγιμοι, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀκράτως νηπιῶδεις, δεισιδαιμονία, φθόρος τελευταῖον καὶ τῇ καλῇ ἀμέλεια (1). τῆς φιληδόνος δὲ πρόσωπον Ἰλαρώτερον, παιδιαὶ καὶ σκώμματα ὀξύτετρα, περίεργος φιλοκαλία, καὶ παικιλίας ἐπιμέλεια, ἔλεος, καὶ ἐλευθεριότης, καὶ πρώτιστα ἐπὶ κλισίαι εἰς ἀργίαν καὶ τῶν πόνων φυγή.

εἰδ'. Οὐδενὸς πάθος χεδὸν οἱ χαρακτήρες προφανέστεροι τῶν τῆς ὀργῆς· φλέγονται γὰρ καὶ διασίλωσιν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ πολὺ ἐν ὅλῳ τῷ προσώπῳ αὐτῶν ἐρύθημα, ἀπὸ τῶν κατωτάτω περικαρδίων τῇ αἵματος ἐκπρορρέοντος (2), δονῶνται τὰ χεῖλη, καὶ οἱ ὀδόντες συμπαταγῶσι, φρίττωσι καὶ ἀνορθώνονται αἱ τρίχες, συτέλλεται ἡ πνοή, ἐν βρυγ-

(1) Οὗς ἡ τῇ πλέον ἔχειν ἐπιθυμία εἰς ῥυπαρίαν ἀκριβῶς ἐκτραπήναι ἠνάγκασε, τέτρες ἐν τῷ Εὐκλείδει αὐτῇ ἀκριβῶς διετύπωσε Πλάτωνος ἐν Αὐλῇ. δρ. α'. σκην. α'. β'. δρᾶμ. β'. σκην. β'. ἡ'. δρᾶμ. γ'. σκην. β'. γ'. δ'. ε'. δρᾶμ. δ'. σκην. β'. γ'. δ'. ε'. δ'. ε'.

(1) Ἄλλ' ἔσθ' ὅτε οἱ ὀργιζόμενοι καὶ ὠχρίωσιν· ἡ ὅτι ἡ ὀργὴ ἦται ὀξεῖα ἐς, ἢν Ἀκροχολίαν ἀποκαλῶσιν, ἢ βραδυτέρα, καὶ μᾶλλον ἐν πεισμονῇ, ἢν προσαγορεύομεν Ὀργιλότητα, ἢ τελευταῖον ἡρεμαία καὶ ἀεμνήςος, ἢν Μῆνιν, ἢ Χαλεπότητα καὶ πικρίαν φίλον ὀνομάζειν· καὶ ἡ μὲν τοῖς Μελαγχολικοῖς, ἡ δὲ τοῖς Χολερικοῖς, ἡ δὲ τοῖς Αἱματώδεσιν ἰδιαίτερα· καὶ ἡ μὲν ἐρύθημα ἐκτακτον, ἡ δὲ μέτριον, ἡ δὲ ὠχρότητα διεγείρει.

μῶ τὰ ἄρθρα συσρέφονται, σεναγμός, γογγυσμός, μόλις δὲ διαεθρεμμένων τῶν λέξεων ὁ λόγος συγκόπτεται, αἱ χεῖρες πολλάκις συγκροτῶνται, καὶ γῆ τοῖς ποσὶ κρέβεται, καὶ πᾶν τὸ σῶμα παροξύνεται μεγάλας ἀπειλὰς ἐπανατεινόμενον, εἰδεχθὲς τὸ βλέμμα, καὶ φρικώδης ὄψις, παρατρεπομένων αὐτῶν καὶ ἐξοιδέντων ὑπὲρ ὀργῆς· πότερον δὲ βδελυρὰ μᾶλλον, ἢ δυσειδὴς ἢ κακία αὕτη ἐκ εὐδῆλον.

Φθόνος.

εἰέ. Οὐδὲν ἦττον καὶ ὁ Φθόνος φωρεᾶται ὡχρότητι, ὀφθαλμοῖς ὑπόδρα βλέπῃσι, καὶ ὅσον βασκανίας τί ἀποπνέσιν, ἰχνότητι σώματος, διαβολαῖς, φιλεξημία, καὶ φυγῇ πάντων, οἷς βραχύτις εὐνοικῶς ἔχει.

Αἰχύνης.

εἰς. Ὅποτε δ' ἐπικέχυται μὲν τῷ προσώπῳ ἐρύθημα, οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ ἐπιμύουσι, καὶ κάτω νεύουσιν, ἐν ἀπεσεραμμένη τῇ σώματος εἴσσει καὶ φυγῇ τῶν παρόντων, ἀναμβόλα Αἰχύνης σύμβολα.

Ζηλοτυπίας.

εἰς. Γελοῖοι δὲ τῆς Ζηλοτυπίας οἱ χαρακτῆρες, μυρίαὶ ὅσοι σεναγμοί, δειλία, ὑπόνοιαι, ὀφθαλμοὶ τὰς τῶν φίλων ὀμιλίας κατασκοπεύοντες, οἷς ἐνίοτε μὲν καὶ ἀπόγνωσις, αἶψα δὲ μωρία τις παρέπεται.

μετάβασις
εἰς τὰ τῶν
ἡδυν σημεία.

εἰς. ἔχει δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πάθη τὰ ἑαυτῶν σημεία, ἐκ ὁμοίως γεμὴν ὁρώμενα· ἡμεῖς δὲ ἤδη πρὸς ἄλλα σημεία τῶν ἐπικλίσεων μεταβαίνομεν (1).

(1) Συνέγραψεν ὁ Χάμβρης Βιβλιάριον, οὗ ἐπιγραφὴ χαρακτῆρες παθῶν, ἐκδεδομένου ἐν Παρισίοις 1543. 12. ἔνθα ἐν προοιμίῳ τὴν τέχνην τῇ γινώσκειν τὰς ἀνθρώπους ἀνάγει εἰς πέντε κεφάλαια, καὶ α'. μὲν εἰς τὰς χαρακτῆρας τῶν παθῶν, ἀρετῶν, κακιῶν· β'. εἰς τὴν ὁμοιότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν· γ', εἰς τὴν ὁμοιότητα τῶν γενεῶν· δ', εἰς τὴν ὁμοιότητα τῶν

ρειδ'. Ταῦτα δὲ ὁρῶντες ἂν διέλαις εἰς τε τὰ Φυσιολογικὰ καὶ Ἡθικά· ὅτι μὲν ἐν τὰ Φυσιολογικὰ ἐκ ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας, ἄλλως προφανές· ἐπειδὴ γὰρ ἢ τε ἔστι καὶ ἡ κίνησις τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματος τῆς νευρώδους ἐπιρροίας ἐξήρτανται (§. μῃ.)· αὕτη δ' ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐκκρίνεται (§. μζ')., αἱ δὲ τῷ αἵματος κρᾶσεις διάφοροι (§. νε.), καὶ αὗται εἰς διάφορα ἦδη τὸς ἀνθρώπους ἀρρίζουσιν (§. νς'), ἐκ ἅντις ἕκαστος γένοιτο δίδωσθαι σημεῖα Φυσιολογικὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἡδῶν καὶ κλίσεων (1).

ταῦτα ἢ
φυσιολογικὰ,
ἢ
ἠθικά.

ρκ'. Εἰντεύθεν τὸ μὲν ἐπὶ τῷ προσώπῳ ἐρύθημα, ἡ τῶν μαλῶν εὐκίνησις, ἡ εὐεξία, καὶ τὸ εὐχυμον τοῦ σώματος, τὴν αἱματώδη Κράσιν· ἡ δὲ ἀνθηρὰ χροιά, ἡ κάφη κίνησις, τῇ βαρύντῃ δὲ συνεζευγμένη, ἡ ἐκ ἀχαρις εὐεξία τοῦ σώματος, ξηροτέρα δὲ καὶ αὐχμηροτέρα, τὴν Χολερικὴν· ἡ δὲ πελιδνὴ καὶ μέλαινα χροιά, καὶ ἡ βραδυτέρα καὶ ἐπαχθεστέρα κίνησις, τὸ συμπεπιηγὸς σῶμα, καὶ ὅσα μείζω, τὴν Μελαγχολικὴν· τὸ δὲ ὠχρὸν χεῶμα, αἱ βραδυτέρας κινήσεις, σῶμα λιπαρὸν καὶ μαλακώτερον τὴν Φλεγματικὴν ἐλέγχουσι.

σημεῖα
Κράσεων.

ὑπὸ διαφόροις κλίμασιν οἰκούντων ἔθνων· ἐ. ὃ καὶ συλλογιστικὸν ἀποκαλεῖται, εἰς τὸν λόγον, βάδισμα καὶ ἄλλα μερικώτερα σημεῖα ἀνέκεινται φησὶ· περὶ δὲ τῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν βαμφῶν τῶν κτηνῶν ὁμοιότητος ἐπραγματεύσατο καὶ Ἰωάν. Βαπτιστῆς Πόρτας ἐν φυσιολογικοῖς, ἔνθα καὶ τὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα ὠρισμένοις τισὶ κτήνεσιν ὅμοια περιγράφει· ἀληθέστερα γεμῆναι τὰ πρὸς τὸ α. καὶ ἔχατον κεφ. ἀναφερόμενα σημεῖα.

(2) Εὐριπίδ. ἐν Ἰων. στίχ. 239. κτ.

Γνοίη δ' ἂν ὡς τὰ πολλὰ γ' ἀνθρώπων πέρι,
τὸ χεῖρ' ἰδώντις, εἰ πέφυκεν εὐγενής.

Ἡμεῖς ἐκ ραά. Κάντεῦθεν ραδίως ἔ οἱ περὶ βαδίσματος
τῆ Βαδίσ. Κανόνες κατανοῶνται, ἔς ἄλλαχῃ πλατύτερον ἀπο-
ματος Γε. δεδειγμένους ἡμῖν μεμνήμεθα (1). ἔξ ὧν γὰρ ἀετίως
νικῶς. (§. ρκ.) περὶ τε τῆς τῶν αἱματωδῶν, Χολερικῶν,
Μελαγχολικῶν Φλεγματικῶν κινήσεως εἵπομεν, οἱ
Κανόνες ἐκεῖνοι κρηνθὸν πηγάζουσι.

Εἰδικῶς ἐκ ρκβ'. Ὁ, τε μὲν λόγος ἔ ἡ πείρα ἐπικυρῶσιν,
τῆ βαδίσ- ὡς Α'. τὸ μετὰ τινος περιεργίας ἔ ἀπεχθείας χα-
ματος φι- λαῖον βάδισμα, τὸ Ἰσπανικῶς βαίνειν, ἡ πρὸς ἐπὶ
λοτίμων. δεῖξιν ἐπιτετηθευμένη τῇ σώματος διάθεσις, ὃ ἐπικε-
κυρῶς αὐχὴν, ἔ τὸ ἀτενὲς βλέμμα, σημεῖον τῆς
γελοίας Φιλοτιμίας. Β'. τὸ δὲ χολαῖον ἔ διακεκομ-
μένον βάδισμα, ἅμα ὀρθία κινήσει τῇ σώματος, ἔ
μονομαχικῇ χειρονομίᾳ, ἔ τραχήλῳ προκύπτοντι,
βλέμματί τε ἀπηνεῖ ἔ πρὸς τὸ ἐμποιεῖν φεῖκην ἐπι-
τετηθευμένῳ, σημεῖον Θρασωνικῆς Φιλοτιμίας. Γ'.
τὸ δὲ χολαῖον βάδισμα ἐν ὀρθοσασίᾳ, ἀκλινὲς, ἀ-
λαζονικόν, μετ' αἰμοδαίας κινήσεως τῇ σώματος, ἔ
τῶν χειρῶν ἐν κοσμιότητι, ἔ Αὐλικῆς ἔ Στρατιω-
τικῆς Φιλοτιμίας σημεῖον (2). τὸ δὲ χολαῖον βά-
δισμα, ἔξῃς σώματος οἶονεῖ συνάγασα ἑαυτὴν, κε-
φαλὴν κεκλικυῖα, ὀφθαλμοὶ κάτω νεύοντες, ἔ ἔπει-
τα εἰς ἕρανὸν αἰρόμενοι, βλέμμα οἶοντι ὑφορώμενον,

(1) Εἰν συλλογῇ παιημάτ. ἡμετ. γυμνάσμ. δ'. περὶ
βαδίσματος σημαίνοντος τὴν ψυχὴν κεφ. α. §. ζ'. κτ.

(2) Εἰ γὰρ ἄλλως συμβαίη, τραχήλος μὲν ἀκι-
νῆτως ἐπικεκυρῶς, πρόσωπον δὲ συναγόμενον, ἔχειμυ-
ρία, ἡ λόγος σπανιώτερος, ἅμα χαύνη τῶν δακτύλων
χειρονομία, ἀλαζονίας τῆτο ἔ ἀμότητος σημεῖον νομί-
ζεται· ἔτω τὸ βάδισμα τῇ Τιβερίῃ περιγράφει Σμετά-
μος ἐν βίῳ Τιβερίῃ, κεφ. ξή.

σεναγμοὶ γεγωνώτερον καὶ συχνότερον τελέμενοι, καὶ ἄλλα τέτοις παρεμφερεῖ τὴν Φαρισαϊκὴν Φιλοτιμίαν σημαίνουσι.

εἰγ'. Οὐδὲν ἦττον ῥαδίως κατανοεῖται ἐ. ὡς τὸ Φιληδόνου μὲν εὐκίνητον, χαῦνον καὶ πρὸς σκηνικὴν κεφότητα ἐχηματισμένον βάδισμα, ὁφθαλμοὶ ἐν τῷ περιπατεῖν ἀσελγῶς περιδλέποντες, Ἡδονῆς Ἀφροδισίας τεκμήριον (1). ε'. τὸ δὲ εὐκίνητον μὲν, εὐτακτον δὲ ἅμα κινήσει τῷ σώματος κοσμία, καὶ μὴν ὑποκριτικόν, βλέμμ' ἐπὶ τέτοις γαληνιᾶϊον καὶ Ἰλαρόν, Ἡδονῆς φιλικῆς. ζ'. τὸ δὲ κῆφον, ἀνειμένον, διαλελυμένον, καὶ πάσης κοσμιότητος ἀλλότριον βάδισμα, οἷτε ἀδενεῖς καὶ ἀσήρικτοι πόδες Ἡδονῆς Βακχικῆς.

εἰδ'. Τελευταῖον ἐ κακῶς, ἐντεῦθεν ἐπάγομεν Πλεονεκ-
 ή. τὸ δυσχερές βάδισμα, καὶ ἐπαχθῶς πως ἐσπενυσμέ-
 νον, καὶ διακοπτόμενον (2) ἐν ἄδματι καὶ ἀκόσμῳ σά-
 σετε καὶ κινήσει τῷ σώματος, Πλεονεξίαν ἢ κτημάτων
 καὶ πλάττει ἐπιθυμίαν ἐμφαίνειν. θ'. τὸ δὲ ποικίλον
 βάδισμα, καὶ ὅτε μὲν βραδύ, ὅτε δ' ἐσπενυσμένον,
 ξὺν ἀγρίῳ βλέμματι, καὶ ὁφθαλμοῖς πλανωμένοις,

Πλεονεκ-
 τῶν, Κέ-
 φων, καὶ
 Παραφρό-
 νων.

(1) Ἀνήκει ἐνταῦθα μάλιστα τὸ παρὰ Περων.
 Ἀρβ. Σατυρ. χωρίον. „Ὁρᾷς με; ἔτε μαντείας οἶδα,
 „ἔδὲ κατὰ τὰς μαθηματικὰς τῶν ἑρμηνείων φροντίζω
 εἶναι· ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὅμως ὅψων τὰ ἤδη συνά-
 γω, καὶ βαδίζοντάς τε μόνον ἰδὼν, ἐπίσταμαι ὃ νοεῖς· εἰς
 „τί γὰρ τὸ ἔτῳς ἐπιτετηδευμένον βάδισμα, ὡς μηδὲ
 „τὰ ἔχον γὰρ τῶν ποδῶν τῷ μέτρῳ ἀποπλανᾶσθαι,
 „ἄρ' ἐχ' ἴν' αἰχρῶς ἐπ' ἀργυρίῳ τὸ κάλλος προδῶς;

(2) Θεόφραστος Χαρακτ. σελ. ζ'. „καὶ ἐπ' ἄλλῳ
 „μὲν μήτε θραυμάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς
 „δοῖς, ὅταν δὲ ἴδῃ βέν, ἢ τραγόν, ἐξηκὼς θεωρεῖν.

ἄκρας Κεφότητος καὶ Παραφροσύνης (1). ἰ. βάδισμα ἐπὶ τέτοις ἅμα βιαία τῶν ὤμων κινήσει, ὀφθαλμοῖς τε θαμβημένοις, καὶ διαστροφῇ προσώπῳ, φύσεως ἀνθρώπων Δολίας, Φθονεῶς, καὶ Ἀπίστες τεκμήρια εἶναι.

Ἡ δὲ καὶ σημεῖα πο-
σαπλᾶ. ρέκε. Εἰσὶ καὶ ἄλλα φυσιογνωμονικὰ σημεῖα, ἀπερ ἐκ τῶν τῷ μετώπῳ ρυτίδων καὶ περιγραφῶν, ἐκ τῆς φωνῆς, ἐκ τῆς χήματος, καὶ τῶν ὁμοίων θηρῶνται, ἀλλ' ἐναληθέστερα τὰ Ἡθικά ὁ λόγος δηλονότερ καὶ αἱ πράξεις· τὸ γὰρ ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς αἰτίας ἀποδείκνυσθαι ὅδεις θρασέως ἀπαρνήσεται (2).

Εἰ ὁ λόγος τῆς νοός
σημεῖον
παρέχει, ρέκε. Λόγος ἐστὶν ἥχος ἑναρθερός, δι' ὃ τὰς ἡμετέρας ἐννοίας ἀλλήλοις ἐπικοινωνῶμεν· ἐπεὶ δ' ὁ ἥχος ἐκ τῶν ἐννοιῶν ἀναφύεται, αἱ δὲ ἐννοιαί ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς πάθεσι, ταῖς ῥοπαῖς καὶ ἐπικλίσεσι τῶν ἀνθρώπων συνάδουσιν, ὁρῶντες ἄρα παρετήρησεν ὁ Κυνικός Διογένης εἰπὼν, τὸν νῦν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ τῷ λόγῳ εἶχ ἦττον, ἢ τῆς χύτρας τὴν ὕλην καὶ ἀρετιότητα ἐκ τῷ ἥχῳ διαγνώσκεισθαι (3).

(1) Οὕτω τὸ τῷ Κατίλινε βάδισμα περιγράφει Σαλλέστιος περὶ πολέμου Κατίλ. κεφ. ιε'.

(2) Εὐνέβουτοι καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὰ ἠθικά ταῦτα σημεῖα ὡς ἀληθέστατα συνίστησι „Ματθ. ιβ'. 33 „ — 35. Λυκ. ε'. 43 — 45. Πλάταρχος βίῳ Ἀλέξ. „σελ. 664. τόμ. α'. ὅππ. εἰτε ταῖς ἐμφανεστάταις πράξεσι πάντως ἔννεσι δὴλωσις ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀλλὰ „πρᾶγμα βραχυὸς πολλὰκις καὶ ῥῆμα καὶ παιδιὰ τις ἔμφασιν ἤθους ἐποίησε μᾶλλον, ἢ μάχαι μυριόνεκροι, καὶ „παρτάξεις αἱ μέγισται, καὶ πολιορκία πόλεων.

(3) Αὐτὰ δὲ τῆτο, καὶ περὶ τῶν ἐγγράφων λόγων, ἢ ἐν ἐπιστολαῖς κειμένων ἡγητέον. Εἰ γὰρ τῷ τῷ λόγῳ χαρακτῆρι ὑποκρίνεσθαι, καὶ μὴ, ῥᾶον ἐστὶν, ἢ περ τῇ γλώσσῃ, ὡς τὰ πολλὰ γεμῆναι καὶ τοῖς γεγραμμένοις ἢ τῶν

ρκζ'. Τῷ δὲ λόγῳ καὶ εἶδος ἐνθεωρεῖται καὶ ὕλη. Ποσατλῆ
εἶδος μὲν γὰρ ἡ ἐρμηνεία καὶ ὁ ταύτης χαρακτήρ, ὅ- ταῦτα τὰ
λη δὲ ἡ ἔννοια, ἣν ταῖς λέξεσι συνεξυφαίνομεν· ἐπεὶ σημεῖα.
γὰρ ἡ μὲν ἐρμηνεία τῆς εὐφύιας, κρίσεως, μνήμης
ὅτι μάλιστα ἐξήρτηται· αὐταὶ δὲ αἱ δυνάμεις ταῖς
τῶν ἀνθρώπων κλίσεσιν ἀρρήκτως εἰσὶ συνημμέναι,
καὶ τῆς ἐρμηνείας ἄρα τὰ ἀνθρώπινα ἤδη ἐκ ἀπει-
κότως κείμενα (1).

ρκή. Ἐπειδὴ τοίνυν οἱ Φιλότιμοι καὶ οἱ Χολερικοὶ Ἐρμηνεία
ὀξείας καὶ ὀρεθῆς εὐμοιρῶσι κρίσεως (§. νή.), εἰκὸς ἐσὶν τῶν φιλο-
αὐτὲς ἀγαπᾶν τὸ Ἀττικὸν γένος τῷ λέγειν, ἢ Ρόδιον, τίμων.
ἐμφαντικόν, ὑψηλόν, μεγαλόρρημον, παροξυντικόν,
καὶ ἐξ ἑ δυνάμεις τις τῷ λέγειν διαλάμπει (2).

ἀνθρώπων φύσις ὥσπερ ἐν τινὶ κατόπτρῳ ἐνορᾶται· ἀ-
ληθῶς ἔν καὶ κομψῶς ἀποφαίνεται Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς,
ἢ ὅς τις ποτ' ἂν ἦ ὁ τῆς περὶ Ἐρμηνείας βίβλου πα-
τήρ· „Σχεδὸν γὰρ εἰκόνα ἑκάστης τῆς ἑαυτῇ ψυχῆς
„γράφει τὴν ἐπιστολήν· καὶ ἐστὶ μὲν καὶ ἐξ ἄλλης λογῆς
„παντὸς ἰδεῖν τὸ ἔδος τῷ γράφοντος· ἐξ ἑδενὸς δὲ ἕ-
„τως, ὡς ἐπιστολῆς.

(1) Ἐκ μὲν γὰρ τῆς τῷ αἵματος κράσεως, καὶ κι-
νήσεως, ἢ τῷ σώματος κράσει γίνεται (§. νά.). ἢ περ
δ' ἂν ἔχοι φύσεως τὸ αἷμα, ταύτη καὶ τὰ ζωτικά πνεύ-
ματα, ἢ ἡ νευρώδης ἐπίρροια, ἥτοι λεπτότερα καὶ σφο-
δρότερα, ἢ παχύτερα καὶ ἥττον σφοδρὰ ἐκκρίνονται (§.
μζ').) ἐκ δὲ τῆς διαφόρου συστάσεως ταύτης τῆς ἐπιρ-
ροίας, τὰ διάφορα ἤδη προΐασιν (§. μή.), ἐκ δὲ τῶν
ἡδῶν οἱ τῆς Ἐρμηνείας χαρακτήρες κρίνονται (§. ρκζ'),
καὶ ἐκ τῆς Ἐρμηνείας ἄρα τὰς τε κράσεις, καὶ τὰς ταύ-
ταις συνημμένους κλίσεις κείμενα.

(2) Τῷ πρόπῳ διαφέρουσιν αὐταὶ αἱ Ἰδέαι καὶ χα-
ρακτῆρες τῆς Ἐρμηνείας, περὶ ὧν εὐταῦθα καὶ τοῖς ε.

Φιληδόνων εκδ'. Επεὶ δὲ καὶ οἱ αἱματώδεις καὶ φιλήδονοι εὐφύιας ἔτυχον (§. νθ'), ἡ θαυμασὸν αὐτὰς δεξιωτέρας εἶναι πρὸς τὸ Ἀσιατικὸν γένος τῷ λέγειν, τὸ εὐτράπελον, σαφές, κομψόν, ἡθικόν, ζωμύλον, καὶ ποιητικόν.

Πλεονεκ- ελ'. Τελευταῖον ἐπειδὴ οἱ Μελαγχολικοὶ καὶ τῷ τῶν. πλεόν ἔχειν ἐπιθυμητικοὶ μνήμη πλεόν ἢ κρίσει καὶ εὐφύια ἰχύουσι, ῥαδίως ἐκπίπτουσιν εἰς ἀπεραντολογίαν, καὶ τὸ ἐμπερίβολον, ἀσαφές, ψυχρὸν, ἀνώμαλον, καὶ γνώμαις ἐπ' ἀντι ὁξείαις ἐξεταζόμενον (1).

Τι ποτ' ἂν ρλἀ. Ἐκ τέτα ἔν οἱ περὶ τὴν Ἑρμηνείαν δεινὰ ἐνταῦθα ἢ ῥαδίως ἂν συναγάγοιεν, ὅποια τις ἡδῶν καὶ κρᾶσεων τῶν Κρά- μίξις πρὸς τὴν ἀληθῶς κομψὴν Ἑρμηνείαν καὶ τῷ σεων μίξις φυσικῶ αὐτῆς ἐπηρεμένην κάλλει μάλιστα ἂν εἴη ἐπιποιήσεις. τηδεία.

Λόγοι φι- ρλβ'. Οὕτως ἐκ μὲν τῆς ἰδέας τῷ λόγῳ, εἴτ' ἐν λωτίμων. τῆς Ἑρμηνείας καὶ τῷ ὕψος ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις κρίνεται· ὁ δὲ πρὸς τὴν αὐτὴν ὕλην ἀνήκει, ἡ πείρα αὐτὴ ἄλλῃς ἡμᾶς πείθει, ὅτι οἷς ἡ κενοδοξία ἐνοχλεῖ, τέτοις περὶ μεγάλων, καὶ ἰδίων μάλιστα, καὶ δὴ καὶ ἠθικῶν, καὶ Πολιτικῶν, ἀσμένως λίαν ἢ διάλεξις κεδέν ἀκρόαμα ταῖς σφῶν ἀκοαῖς ἡδύτερον, ἢ οἱ ἴδιοι ἔπαινοι (2).

φεῖς παραγράφους πραγματευσόμεθα, κανόσι καὶ ὑποδείγμασι σαφῶς ἐξεδέμεθα ἐν σημει. τῆς ἐνδοξ. Ἑρμηνείας μέρ. α. κεφ. β'. §. λθ'. ξγ'.

(1) Γνώμαι γὰρ λίαν πυκναὶ τοσούτον ἄπεισι τῷ σοφίαντινὰ ἐκείρετον ἐμφαίνειν, ὥστε οἱ δημῶδεις μάλλον, ἢ ὅστις τῶν σοφωτάτων, γνώμαις χρῆσθαι εἰώθασιν· ἀπεδείξαμεν δὲ τὸτο ἐν σημει. τῆς ἐν δοξοτέρας Ἑρμηνείας μέρ. α. κεφ. β'. §. λθ'.

(2) Ἐντεῦθεν συνάξεις τὸν μὲν Κικέρωνα ἀμέ-

εργ. Οὐδὲν ἥττον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα διδάσκει Φιλιζόνων
 τὰς ταῖς ἡδέαις ἐκδότας ἐκ τῆ περισσεύματος τῆς
 καρδίας ἀσμένως διαλέγεσθαι περὶ τῶν πρὸς Ἡδονὴν
 φερόντων, ἡδέων, περιέργων, περὶ φυσικῶν ζήτημά-
 των μᾶλλον ἢ Ἡθικῶν καὶ πολιτικῶν, τοῖς τε αἰχεροῖς
 καὶ γελοίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς σπεδαίοις ἐνασμενίζεσθαι,
 ὑποκρινόμενοι δὲ τοσέτω ἀτοπώτερον πρὸς τὰς ἡδο-
 νὰς ἀποτείνονται, ὅσω πρὸς ταύτας φύσει εἰσιν ἐ-
 πίρρεπέεσθαι.

εἰδ'. Τελευταῖον οἱ Πλεονέκται ἢ ἔδεν λαλῶ- Πλεονεκ-
 σιν ἄλλων διαλεγομένων, ἢ περὶ πόρων, κέρδους, οἰ- τῶν.
 κονομικῶν, ἐγκρατείας, ἀταξίας καὶ κερῶν καὶ χρό-
 νων, καὶ τῶν ἰδίων δικῶν, καὶ μὲν δὴ καὶ περὶ μαγείας καὶ
 θεραπειᾶς ἐξωτερικῆς, καὶ εὐλογίας, ὡς αὐτοὶ καλῶ-
 σι, θείας, μακρὰς καὶ ἀηδεῖς λόγους συνεῖρουν.

εἰε. Ἐνταῦθα χώραν ἔχει καὶ τὰ τῆς ὑποκρί- Εἰ ἡ ὑπό-
 σεως, ἔχ' ὥς γε μὴν τὸν καιρὸν, τὸν οἶνον, τὴν κρίσις τὴν
 συνήθειαν μὴ ἔχειν ἀφελεῖν τὸ προσωπεῖον· ὅσω ἀληθειαν
 γὰρ μᾶλλον ὑποκρίνεσθαι καὶ ἀποκρύπτειν σπεδάζει τῶν σημεί-
ων ἐκείνων
αἶρεσι.

τρω νοσῆσαι ἐπαίνων, καὶ τιμῶν ἐπίθυμια, κατ' αὐτὸ δὲ
 τῆτο τὸν Καῖσαρα μακρῶ γενέσθαι μετριώτερον· ἐδ'
 ἀμφιβάλλεται ὡς καὶ ἂν ὁ εὐφραδέστατος ἔτος τῶν τῆ
 Ρωμαῖα ἀπογόνων ταυτὸν, ὅπερ ὁ Καῖσαρ ἐτόλμησεν,
 εἰ ἔτω ῥάδιον ἡγεῖτο τῇ κομψότητι τὴν ἐλευθερίαν
 τῆς πατρίδος καταβαλεῖν ἢ τοῖς ὅπλοις· τὸ δ' ἀληθές
 ταύτης τῆς παρατηρήσεως καταλήφεται, ὅς ἂν τῆ
 Καῖσαρος τὰ περὶ τῆ Γαλλικῆ καὶ ἐμφυλίου Πολέμου ὑ-
 πομνήματα, τοῖς πρὸς Κατίλιαν λόγοις, καὶ τέτων οἷς
 μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοὺς ἔγραψεν, καὶ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ τοῖς
 Φιλιππηκοῖς τῆ Κικέρωνος παραβάλλοι.

ὁ ταῖς κακίαις προσανέχων, τοσῶτον ἤττον τὴν ἑαυ-
τῷ ἀποκρύπτει κλίσιν (1).

Τὰ σημεῖα ἐκ τῶν ἀν-
θρωπίνων
πραξεων
ζητητέα.

ῥλς. Λείπεται δ' εἰπεῖν περὶ τῶν πράξεων,
οἷας δὲ εἶναι εἰκὸς τὰς τῶν φιλοτίμων, φιληδόνων, καὶ
Πλεονεκτῶν πράξεις, ῥάδιον ἐκάσῳ συνιδεῖν· τῆτο
δὲ μόνον σκεπτέον, μὴ δεῖν ἐκ μιᾶς καὶ δευτέρας πρά-
ξεως κρίνειν τὴν τῷ ἀνθρώπῳ κλίσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς
μακρᾶς αὐτῶν σειρᾶς· ἐντεῦθεν ἀληθέστατον κα-
ταφαίνεται, ὅπερ τοσάκις ἐπισυνείρει ὁ σωτὴρ ἡ-
μῶν, οἷον ἂν εἴη τὸ δένδρον τοιούτης καὶ τῆς καρπῆς
οἴσει (2).

(1) Ἐντεῦθεν εἰ καὶ ὁ Τιβερίος ὑποκριτὴς ἦν μέ-
γιστος, ἐκ ἔλαθε γεμὴν πλείους σπυδαϊότερας ἐκ μακροῦ
ἔδους εἰπόντας, ὡς ἐπιθυμοίη μὲν προχήματι ἀρνημένε,
παραιτοῖτο δὲ προχήματι ἐπιθυμῆντος· σαφῶς ταύτην
τὴν παρατήρησιν ἐξέδετο Τάκιος χρονικ. βιβλ. α'.
κεφ. γ'.

(2) Διὸ ἐξωλέσαστο καὶ πρὸς πᾶν ἀνόσιον ἀπονεινο-
μένοι πρὸς ἧς ἡ μαρτυρία ἔκει τῇ Κορνηλίῃ Νέπ. λέ-
γοντος περὶ Ἀλκιβ. κεφ. α'. Οὐμολογεῖται γὰρ παρὰ
πᾶσι τοῖς τὰ ἐκεῖνε ἀπομνημονεύσασι, μηδὲν αὐτῷ γε-
νέσθαι ἐξοχώτερον μηδ' ἐν ἀρετῇ, μηδ' ἐν κακίαις· πρόσ-
δεος τὰς μαρτυρίας Τιμαίης καὶ Θεοπόμπης περὶ αὐτῷ πα-
ρὰ τῷ αὐτῷ κεφ. ια'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἄκρας εὐδαιμονίας ἐφ' ἣν
σπεύδει ὁ ἄνθρωπος.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ τῆς Ἀγαθῆς καὶ Κακῆς ἐν γένει.

εἰζ'. Θεωρηθείσης ἡδὴ τῆς τῆς ἡθικῆς ἀνθρώπου συνέχεια.
φύσεως, ὥρα καὶ τὴν ἀληθῆς εὐδαιμονίαν, ἐφ' ἣν θέμις
σπεύδειν αὐτὸν ἀκριβέστερόν πως διασκέψασθαι (§. ἡ.)

εἰγ'. Ὅτι δὲ τέλος ἀνθρώπου, τὸ πρὸς τὴν ἁ- Φυσικὴ ἡ-
κραν, ἧς ἐφίεσθαι δυνατόν, εὐδαιμονίαν σπεύδειν, καὶ πρὸς εὐ-
ἡ φύσιν αὐτὴ δεικνυσιν· ἡ γάρτοι θέλησις αἰετὶ τῆς δαιμονίαν
ἀγαθῆς ἐφίεται, (§. κθ'.) ἡ δ' ἀληθῆς εὐδαιμονία, τῆς αὐτῆς
ἐν τῇ τῆς ἀληθῆς ἀγαθῆς ἀπολαύσει καὶ τῇ τῆς κακῆς κλίσει.
ἀπεσίᾳ σαφῶς συνίσταται· ἡ ὡς φησι Κικέρων Τε-
σκελ. Ζητημ. βιβλ. ε'. κεφ. ι. εὐδαιμονία ἐστίν, ἐξαι-
ρεμένων τῶν κακῶν ἀπάντων, ἀθρόον τῶν ἀγαθῶν
πλήρωμα.

εἰδ'. Ἐπειδὴ τοίνυν εὐδαίμονα εἶναι τὸ τῆς ἀ- Ποσαπλῆ
ληθῆς ἀγαθῆς ἐστίν ἀπολάνειν, (§. εἰγ'.) πολλοὶ δὲ αὐτῇ.
καίτοι ποικίλων ἀγαθῶν, καὶ τέτων ἀληθῶν τυχάν-
τες, ἡνικα γεμὴν εὐδαίμονες φαίνονται, εὐδαίμονας
ἀκύνει εἰκὸς (1) ἢ τὰς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν ἀπο-

(1) Οὕτως ὥριστο τὴν ἄκραν εὐδαιμονίαν Πλάτων
παρὰ Κικέρωνι Ζητημ. Α' καδμ. βιβλ. α'. κεφ. ε'. ἔνθα φησιν
ἐν μόνῃ μὲν τῇ ἀρετῇ κεῖσθαι τὴν μακαρίαν ζωὴν, μὴ μὲν
τοιγα καὶ μακαριωτάτην εἶναι μὴ συνόντων καὶ τῶν σώ-

λάουσας, ἢ τὰς κεκτημένους τὸ ἄκρον καὶ ἔσχατον ἀγαθόν, ὃ ραδίως τῶν λοιπῶν ἀπάντων τῆς τιμῆς ἤτοι ὑπερέκειτο, ἢ γὰρ αὐτῇ ἐξισῶτο.

Συρίζεται εἰς. Ἐπειδὴ δὲ ἀπάντων ἀπολαύσειν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἑαυτῷ συνειδὼς φύσιν, ὁ ἄνθρωπος χολῇ ἐξόχῃ ἀγαθῷ ἀληθῇ εὐδαιμονίαν τῷ ἄκρῳ καὶ ἐξόχῳ ἀγαθῷ τυχεῖν, ὃ τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἤτοι ὑπερίσταται, ἢ γὰρ αὐτοῖς ἐξισῶται (1).

Περὶ ἀγαθῶν. ἵνα δ' ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, ὧν ὁ παντὸς ἀνθρώπου δοτὴρ θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ γένει παρέχε, τὸ μέγιστον καὶ ἐξοχώτατον αἰρεθῇ, φέρε περὶ φύσεως ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἀκριβέστερόν τι πραγματευσώμεθα.

Τὸ ἀγαθόν. εἰς. Ἀγαθὸν ἀποκαλεῖται πᾶν τὸ συντηρεῖν καὶ τελεῖν. Διὸ εἰ τῷτο πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀνάγοιτο, τὸ κακόν· ἀγαθὸν μὲν ἀνθρώπῳ ἔσαι, τὸ συντηρεῖν αὐτὸν καὶ τελεῖν, κακόν δὲ τὸ διαφθεῖρον καὶ χεῖρονα ἀπεργαζόμενον (2).

ματικῶν ἀγαθῶν, καὶ τῶν λοιπῶν, ἃ πρὸς χρῆσιν τῆς ἀρετῆς εἰσιν ἐπιτήδεια.

(1) Ὅτι γὰρ ἐπὶ τῶν κληρονομήσαντων, διαφόρων ποσότητων χρημάτων, οἷον 10000, 1000, 500, 100, 50, 20, 10, 5, 1, ἑκάστη εὐχεται αὐτὸς τῆς μεγίστης ποσότητος τυχεῖν, μὴ ἐξὸν πάσας ἐλπίζειν· ἔγωγε καὶ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ἐξὸν πάντων ἀπολύτως τῶν ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι, τὸ γὰρ ἄκρον καὶ τελειότατον ἀγαθὸν κτήσασθαι πειρατέον, αὐτὸς ὁ Σωτὴρ Λεβ. 10, 42· ἐνόησιν ἐς χρεῖα, Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο.

(2) Τὸ ἄρα Κακὸν τῇ μὲν ἡμετέρᾳ φύσει καὶ ἡσυχίᾳ ἀντιστάμενον, ἀντεῦθεν διαφθεῖρον τὸ εἶναι ἡμῶν κα-

εμψ'. Ἐπει δ' ἓνα μὲν τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἀγαθὸν
πιστεύονται συντηρεῖν καὶ τελειῖν, τῷ ὄντι αὐτὴν δια-
φθεύροντα, τινὰ δ' αὖ δοκᾷ ταύτῃ διαφθεῖναι, φαινόμενον
καὶ χείρωνα ἀπειργάζεσθαι, τῷ ὄντι συντηρῆντα καὶ
τελειῖντα, ταῦτά τοι τὸ ἀγαθὸν ἐπίσης καὶ τὸ κα-
κὸν, εἰς ἀληθές καὶ φαινόμενον κοινῇ διαιρῶσι, καί τοι
τὸ μὲν φαινόμενον ἀγαθὸν, ἀληθές ἐστι κακὸν, τὸ
δὲ φαινόμενον κακὸν ἀληθές ἀγαθόν, ἐξ ὧ καὶ ἡ τοιαύ-
τη διαιρέσις ἔδεν ὑγιές (1).

ρμδ'. Ἐφ' οἷς, ἐπειδὴ τῶν πραγμάτων τὸ μὲν Ἀπόλυτον
ἡμᾶς συντηρεῖ, καὶ τελειοῖ, μηδεμίαν ἡμῖν ἀπὸ τῆς κα-
τέστη κτήσεως βλάβης προσγινομένης, τὸ δὲ (2) ἡ-
περ ἂν αὐτῷ εὖ, ἢ κακῶς χρῆσθαι μεθ' αὐτοῦ, ἡμᾶς ἦτοι
συντηρεῖ ἢ διαφθεῖρει, εὐδὴλος ἡ διαιρέσις αὕτη, ὡς
τῶν ἀγαθῶν τὸ μὲν ἀπλῶς, καὶ ἀπολελυμένως τοῖ-
το, τὸ δὲ ἐν ὁρέσει τιμῇ, καὶ κατὰ τι (3).

ῥεῖται φυσικόν· τῇ δὲ θεῇ βελήσει μαχόμενον, καὶ τὸ
εὖ εἶναι καταλύον, ἡθικὸν ἀκέραιον· αὕτη δὲ ἡ διαιρέ-
σις καὶ τῷ ἀγαθῷ ἀνήκει.

(1) Ἐστὶ δὲ μάλλον ἀντιδιαβολή, δι' ἧς τῆς φωνῆς
ἀγαθὸν τὸ ἀμφίρρεπός καὶ ἀμφίβολον αἵρεται, τοῖς γεμῖν
ἀριστοτέλικαὶ γνησίᾳ διαιρέσει εἰδομένη· τέτοις γὰρ ἐ-
φέσει τινὶ συνημμένον ἢ τῷ ἀγαθῷ. Ἀριστ. ἠθικ. πρὸς
Νικόμα. βιβλ. α. κεφ. α.

(2) Ἐπειδὴ δὲ βλάβη ἡμῖν προσγίνεται, ἦτοι τῷ
εἶναι διαφθειρόμενον, ἢ τῷ εὖ εἶναι ἀφαιρεμένον (§. ρμβ.
(1)) ἑξῆς τὸν δὲ συμβαίνει ἐν τῷ ἀπολύτῳ ἀγαθῷ,
παρὰ ταῦτα καὶ χρήσιμον ἐκείνῳ, καὶ τίμιον, καὶ ἡδὺ εἶ-
ναι χρὴ οἷον ἢ ἀρετή.

(3) Τῆτο δὲ καὶ ἀδιάφορον λέγεται, τὸ μήτ' ἀγα-
θὸν τῷ ὄντι, μήτε κακὸν, γένοιτο δ' ἂν τοιούτου, ἐκ
τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης χρήσεως.

Ενεργητικὸν καὶ Παι-
νητικόν. ἡμέ. Ἐπεὶ δ' ὁ ἄνθρωπος ἦτοί ἐνεργῶν τι, ἑαυ-
τὸν τελειοῖ καὶ συντηρεῖ, ἢ πάχων, ἐκείνως μὲν ἐνε-
ργητικόν, ἔτω δὲ παινητικόν ἀγαθὸν ἀκείει.

Στερητι-
κόν καὶ Θε-
τικόν. ἡμέ. Αὐτόθεν δὲ πρόδηλον, ὡς τὰ ἀγαθὸν ἡμᾶς
τελειοῖ, ἦτοί συντηρεῖν, τὲτ' ἔσι κακόντι ἡμῶν ἀπο-
τρέπον, ἢ τελειῶν καὶ ὠφέλειάν τινα παρεμποιοῦν, κἀν-
τεῦθεν ἐκείνως μὲν στερητικόν, ἔτω δὲ θετικόν λέ-
γεται (1).

Τακτικόν
καὶ Ἐκτακ-
τον. ἡμέ. Ἐσι δὲ καὶ ἀγαθόν, ὅπερ ἡμᾶς ἐν τῇ φυσι-
κῇ καταστάσει συντηρεῖ, ἔσι δὲ καὶ ἄλλο ὅπερ καὶ πα-
ρὰ τὴν φυσικὴν κατάστασιν τὴν φθορὰν ἡμῶν ἀπο-
διώκει, κακείνῳ μὲν τακτικόν, τὲτο δὲ ἔκτακτον
καλεῖται (2).

Σωματικά
καὶ Ψυχικά. ἡμέ. Τελευταῖον τὰ ἀμέσως πρὸς τὴν τῷ σώ-
ματος συντήρησιν καὶ τελειότητα συμβάλλοντα, σω-
ματικά ἀγαθὰ, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν τελειῶντα καὶ
συντηρεῦντα ψυχικά ἀγαθὰ ἀποκαλεῖνται· ταύτη
δὲ τῇ διαίρεσει, καὶ ὅσα πρὸς τὴν φυτικὴν, καὶ αἰ-
σθητικὴν, καὶ λογικὴν ζωὴν ἀνήκειν λέγονται, ῥᾶσα
ὑπάγονται (3).

(1) Ἐντεῦθεν εὐδὴλον, ὡς τὸ ἀγαθὸν τὸ ἅμα στερητικόν καὶ θετικόν ἔσι κατ' ἐξοχὴν ἀγαθόν· ἔσας ἔν τῷ σωτήρας ἡμᾶς καὶ μόνον τῶν αἰώνιων κολάσεων λυτρωσάμενος, ἀλλὰ καὶ αἰδίᾳ μακαριότητος διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπακοῆς καταξιώσαντος, ἅδεις ἂν ἐνδοιάσειεν ἀτίμητον ταύτην τὴν ἐνεργεσίαν εἶναι.

(2) Οὕτω βρώσις μὲν, καὶ πόσις, καὶ κινήσεις εἰσιν ἀνθρώπῳ ἀγαθὰ Τακτικά, φάρμακα δὲ καὶ φλεβοτομίαι, καὶ καυτηρίαι, καὶ τομαί, Ἐκτακτα.

(3) Τὰ γὰρ τὴν φυτικὴν καὶ αἰσθητικὴν ζωὴν τελειῶντα ἀμέσως συμφέρει τῷ σώματι, τὰ δὲ τὴν λογικὴν, τῇ ψυχῇ.

εμθ'. Ἐπεὶ δὲ ἀνθρώπου ἀγαθόν ἐστι πᾶν τὸ ἀξιώματα συντηρεῖν αὐτὸν καὶ τελειῖν (§. ρμβ'), ἔπεται α'. ὅσω περὶ τῆ ἀν ἦτι μᾶλλον πρὸς τὴν ἡμῶν συντήρησιν, καὶ τε ἀγαθὸν α'. λειότητα συνεργεῖν, τοσέτω κρείττον, β'. ὅσω δ' β'. ἀν ἡ μᾶλλον ἀτελεσέρες ἡμᾶς ποιεῖν, ἢ διαφθεῖρον, τοσέτω χεῖρον λογισέον εἶναι.

εγ'. Οὐσης δὲ καὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν τιμωτέρας γ'. δ'. ε'. τῆ σώματος (§. ιδ'), εὐδην γ'. ὡς τὸ τὴν ψυχὴν ἡμῶν τελειῖν ἀγαθόν, προκρίτέον ἐστι τῆ Σωματικῆ ἀγαθῷ. δ'. ε' μὴ καὶ τὰ λυσιτελεῦντα τῷ σώματι ὡς κακά, ἢ ὡς ἀδιάφορα λογισέον (1). ε'. ὁ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τὸ σῶμα τελειοῖ καὶ συντηρεῖ τῷ το μακροῦ πάντων ἄριστον.

εζά. Τῷ δὲ μὴ ὄντος μὴδ' εὐδαίμονος εἶναι οἶετε ζ'. ζ'. η'. ὄντος. (Λογικ. §. ιε.) ἔπεται ζ'. μᾶλλον συμφέρεειν συντηρεῖσθαι, ἢ τελειότερον γενέσθαι, διὸ καὶ ζ'. τὸ σελητικὸν ἀγαθὸν τῷ θετικῷ προτιμότερον, ἢ προτιμότερον δὲ τὸ ἅμα σελητικὸν καὶ θετικὸν ὂν (§. ρμς.) (2).

(1) Διὸ ἀτόπως οἱ Κυριναῖκοι, τὴν μὲν ζωὴν κακὸν, τὸν δὲ θάνατον ἀγαθόν τι ᾤοντο (Ἰσορ. §. νζ'). εἰς ἡττον δὲ καὶ οἱ Στωικοὶ ἡμάρτανον μόνον μὲν τὴν ἀρετὴν ἀγαθόν, μόνον δὲ τὴν κακίαν φαῦλον, πάντα δὲ τᾶλλα ἐδ' ἀγαθὰ ἐδὲ κακὰ λέγοντες (Ἰσορ. §. πα'), ἐπεὶ γὰρ ἀγαθὸν ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ αὐτόν, εἴτ' ἐν τῇ ἐσίᾳ αὐτῆ συντηρεῖν καὶ τελειῖν (§. ρμβ'), πρὸς δὲ τὴν τῆ ἀνθρώπου ἐσίαν ε' μόνον ἢ ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα ἀνήκει (§. ια'). καὶ τὰ τὸ σῶμα ἄρα συντηρεῦντα καὶ τελειῦντα ἀγαθὰ εἶναι ἀνάγκη. ο. ε. δ.

(2) Ἡμάρτεν ἄρα Ἐπίκτετος καὶ ὅσοι ἐπόμενοι αὐτῷ τὸ τῷ ἀνθρώπῳ ἄκρον ἀγαθὸν ἐν ἀναλγησίᾳ κεῖσθαι ὑπολαμβάνουσιν (Ἰσορ. §. πη'). εἰς γὰρ τῷτο σελητι-

δ', καὶ τὰ ἐ-
ξῆς.

ενβ'. Ἐκ δὲ τῶν ὁρισμῶν τῆτε Α' πολύτε καὶ
Κατά τι ἀγαθὸν (§. εἰμδ'.) Ἐνεργητικὸν καὶ Παθητι-
κὸν (§. εἰμέ.) Τακτικὸν καὶ Ἐκτάκτε (§. εἰμζ'.) πη-
γάζουσι τὰ ἐξῆς ἀξιώματα. δ'. τὸ Παθητικὸν ἀ-
γαθὸν, ὡς διὰ τὸ Ἐνεργητικὸν ὄν, διὰ τῆτο καὶ δι-
καίως ἐκείνῳ ὑπάγεται. ε'. τὸ Ἐκτακτον ἀγαθὸν,
ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει γίνεται φαῦλον, ἐπίσης
καὶ τὸ Τακτικὸν ἐν τῇ παρὰ τὴν φύσιν. ια'. τὸ
ἡμᾶς τῆς ἀπολαύσεως τῆ μείζονος ἀγαθῆς ἀποσερεῖν
ἦττον ἀγαθὸν, κακὸν γίνεται. ιβ'. τὸ δὲ κακὸν,
ὃ μείζον ἄλλο κακὸν, καὶ αὐτὴν τὴν φθορὰν ἡμῶν
ἀποδιώκει, γίνεται ἀγαθὸν (1). ιγ'. τὸ ἀληθές
ἀγαθὸν ἀπλῶς τοιῦτόν ἐστιν, ἅμα δὲ καὶ ἡδὺ, καὶ τί-
μιον, καὶ χερίσιμον (§. εἰμδ'. (1)).

Ζωὴ καὶ θά-
νατος κα-
λὰ, ἢ κακά

ενγ'. Ἐκ τούτων τῶν ἀξιωμάτων ῥᾶς εὐδηλον,
α. ἐν ἡμῖν τὴν ζωὴν ἀγαθὸν εἶναι ἄριστον (§. ρν'. ε.),
πλὴν εἰμή τις ἔτω ζῆν, ὥσα τῆς ἐλπίδος ἐκπίπτειν
τῆς μείζονος εὐδαιμονίας (§. ενβ'. β'), καὶ β. τὸν θά-

κόν, ὃ πρὸς τὸ θετικὸν παρατιθέμενον προτιμότερον
μὲν, ἐμὴν δὲ καὶ προτιμώτατον ἐστίν.

(1) Ἐντεῦθεν αἱ Κανόνες α. δυσὶν κακῶν (φυσι-
κῶν) προκειμένων, τὸ μὴ χεῖρον αἰρετέον· κρεῖττον
δηλονότι τὸν δάκτυλον ἀποβαλεῖν, ἢ τὴν ζωὴν· β'.
δυσὶν κακῶν ἡθικῶν προκειμένων μηδέτερον αἰρετέον,
εἰμὴ κατεπειγέσης ἀνάγκης προφάσει· οἷον εἴ τις τῶν
χριστιανῶν ὑπὸ Νέρωνος ἐκτελεύσῃ ἢ θύσαι τοῖς εἰδώ-
λοις, ἢ πορνεύσαι, ἐδέτερον ἂν εἴη αὐτῷ πρακτέον·
γ'. δυσὶν κακῶν, ὧν τὸ μὲν, ἡθικόν, τὸ δὲ φυσικόν,
τὸ φυσικὸν αἰρετέον (§. ρν.) οἷον αἰρετώτερον ἐδόκει
Γωσήφῳ εἰρκτὴν ὑπενεγκεῖν, ἢ περ εἰς τὰς τῆς Δεσποῖ-
νης ὀλιόδησαι ἀγκάλας.

νατον καθ' ἑαυτὸν κακόν τι εἶναι, (δ. ρμβ.) εἰμὴ
ἡμᾶς μείζονσι κακοῖς ὑπάγοι (1). (δ. ρνβ. 12).

ρνδ. Ε'ξ ἧς ἐτι συνάγεται γ'. μὴδὲ τὸς ἀδιά- Εἰ ἀδιάφο-
φορον οἰομένους καθ' ἑαυτὸν τὸν θάνατον ὁρθῶς συλ- ρα.
λογιζέσθαι (2), μὴ ὄντος ἐφ' ἡμῖν τῷ θανεῖν ἐθε-
λῆσαι, ἢ μὴ, καὶ διὰ ταῦτα μὴδ' εὖ μὴδὲ κακῶς τῷ

(1) Θάνατον νόει τὸν φυσικόν· ὃν γὰρ αὐτὸς
ἑαυτῷ ὁ ἄνθρωπος αἰρεῖται ἐκασίως, ὡς ἔδεποτ' ἀγα-
θόν, εὐδὴλον· ἡ γὰρ βέλῃσις τῷ ἀνθρώπῳ φέρεται
πρὸς τὸ ἀγαθόν (δ. κη.), καὶ κατὰ τὴν βέλῃσιν
πρὸς τὰ ληθῆς ἀγαθόν· τὸ γὰρ φαινόμενον ἐκ ἀγαθόν,
ἀλλὰ κακόν· (δ. ρμγ.)· ἀληθῆς δ' ἀγαθόν τὸ ἡμᾶς
συντήρῃν καὶ τελεῖν (δ. ρμβ.)· ἡ δ' ἡμετέρᾳ βέλῃσις κα-
τὰ τὴν βέλῃσιν βέλῃσιν ὀφείλει σπεύδειν πρὸς τὴν ἡμῶν
αὐτῶν συντήρησιν καὶ τελειότητα· ὁ ἄρα αὐτόχειρ, ὡς
τῆς βελήσεως αὐτῇ πρὸς τὴν ἑαυτῇ φθορὰν σπευδέσσης,
κατὰ τῆς βελῆσεως βελήσεως πράττει, διὸ καὶ πλημμελεῖ
ἡθικόν κακόν (δ. ρμβ. (1))· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἡθικόν κα-
κόν ἔδεποτ' ἐστὶν αἰρετόν (δ. ρνβ. (1) β. γ.), καὶ ἡ
αὐτοχειρία ἄρα ἔδεποτε αἰρετέα· ὅθεν ἔτις ἔδεποτ'
ἂν εἶη ἀγαθόν. ο. ε. δ.

(2) Εὐνέοντοι πρόδηλον ὡς εἰς παραλογισμόν ἐκ-
πίπτει ὁ συλλογισμὸς ἔτος, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ ἀγαθὴ, καὶ
τὸ τέλος αὐτῆς ἐκ αὐτῆς φαῦλον. Μάρκ. Ἀντωνίν. εἰς
ἑαυτὸν βιβλ. θ'. δ. κα. ἄλλο μὲν γὰρ τὸ τέλος, τὸ
τῷ ἀγαθῷ μέρος, ἄλλο δὲ τὸ τὸ ἀγαθόν διαφθεῖρον· ἔ-
τις ἔν ἐπερ ἀριθμῆσαι μίσοι 100 χρυσῆς, ἡ τῆς ἐ-
κατοσῆς αὐτῇ ἀριθμῆσις ἐκ ἑσσι κακόν, ἐς τ' αὐτῇ
τῷ ἔργῳ τὸ τέλος παρῇ· ἔχοντος δέ σκε 100 χρυ-
σῆς, εἰ τῇ τέττων κτήσῃ τέλος ἐπιδείν ἐμπρησμόν, ἢ
κλεπτήν, τὸ τέλος τῆς κτήσεως τῆς αὐτῇ ἀρνήσαι-
το κακόν εἶναι· καὶ τοι τῆς κτήσεως αὐτῇ ἀγαθῆς ἔστις.

θανάτῳ δυναμένοις χρῆσθαι, παρὰ δὲ μόνῃ τῇ θεῷ προσδοκῶν αὐτὸν ὀφείλεσι. (§. ενγ'. (1)).

Εἰ ἀγαθὰ ἐνέ. Αὐτὸ δὲ τῆτο δ'. καὶ περὶ ὑγίειας, ῥώμης, ὑγίεια, μορφῆς, εὐφυΐας, καὶ ἄλλων φύσει τῷ ἀνθρώπῳ προσόντων ῥητέον, μὴ τῆς τέτων ἀπολαύσεως μείζονος ἀγαθῆ ἀποσερέσεως (§. ενβ'. ια.). ὡσαύτως δὲ ἐ. καὶ νόσος, ἄλγος, ἀδένεια, ἀμορφία, ἀναισθησία ὡς κακὰ εἰκότως λογίζονται, μὴ πρὸς φυγὴν μείζονος κακῆ συναντιλαμβανόμενα (§. ενβ'. ιβ.).

Εἰ ἡ Ε' ἐπι- ἐνς. Ἀς σπυδῇ καὶ ἀσκήσει ποιεζόμεθα τῇ νοῦς
σημῇ αἱ τελειότητος, οἷα ἡ Ε' ἐπισήμη, αἱ τέχναι, ἡ τῇ σώ-
Τέχναι, ἡ ματος εὐκίνησία κτ. καθ' αὐτάς εἰσιν ἀγαθὰ, ἡ
εὐκίνησία. δὲ Ε' ἐπισήμη, καὶ ἡ ὀξύνοια προτιμότεραι, ἢ περ αἱ
τέχναι, καὶ ἡ τῇ σώματος εὐκίνησία (§. εν'. γ'). εἴ-
γε μὴν τις καταχρῶτο τοῖς εἰρημένοις προτερέμασι
πρὸς κακίαν, δικαίως δὲ τινικαῦτα κακὰ ἐπονομα-
δύσσονται (1) (§. ενβ'. ια.).

Εἰ ἡ Α' ῥε- ρνζ. Παρὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ Α' ῥετὴ ἀληθῶς
τῇ καὶ ἡ Κα- ἐσιν ἀγαθὸν, τίμιον, καὶ ἡδὺ, καὶ μὴν καὶ χρῆσιμον,
κία. (§. εμδ.) ἔπεται ταύτην ἀληθῶς ἀγαθὸν εἶ-
ναι (§. ενβ'. ιγ.). ὡσαύτως ἡ Κακία ἀπολύτως καὶ
ἀπλῶς κακὸν, διὰ ἑδέποτε ἐπιδέχεται παραίτησιν (2).

(1) Ἀτόπως ἄρα ἐπαινέσει τις τὸ τῆς Θαΐδος κάλ-
λος, τὴν τῇ Σπινόζε ἐπισήμην, τὴν τέχνην τῇ κισθη-
λῆντος τὸ νόμισμα, τὴν ὀξύνοιαν ἐν τῷ Πλαυτινῷ Ψευ-
δόλῳ, τὴν εὐκίνησίαν τῇ σώματος ἐν τῷ Καρτεχίῳ,
ἢ ἄλλῳ κλέπτῃ, καὶ πᾶσα ἡ εὐφυΐα ἐπὶ τῶν δακτύλων
ἔσεται.

(2) Καντεῦθεν πηγάζει ὁδε ὁ Κανὼν, καὶ χρὴ πράτ-
τειν τὰ κακὰ ἐν ἀποβῇ τὰγαθὰ καὶ ὁρῶς ὁ Ἀπόσο-
λος ταῖς ἔτω γινώσκεισι κρίμα ἔνδικον εἶναι φησὶ πρὸς

ρην. Τὰ ὄντα τὰ ἐκτὸς ἡμῶν κείμενα, ἦτοι Εἰ τὰ ὄντα φυσικὰ ὡς βρώσις, πόσις, χρυσός, ἄργυρος, ἢ τὰ ἐκτὸς ἡ ἡθικὰ ὡς φήμη, τιμὴ, ἀξία, τῷ ὄντι εἰσιν ἀδιά- μων φυσι- φορεα (S. μδ'. β'). ὅθεν καὶ τοῖς μὲν εὖ χρωμέ- κα' ἡθικὰ. νοις ἀγαθὰ, τοῖς δ' ὡς ἐτέρως κακὰ (1).

ρηνδ'. Πολλῷ δὲ μᾶλλον οἱ ζῦν ἡμῖν κοινωνικῶς Εἰ οἱ ἄν- ζῶντες ἄνθρωποι τῆς τῷ ἀγαθῷ κλήσεως ἐπάξιτοι, θρωποι. ἦν ἀρετῆς ἐγκρατεῖς ὦμεν, τῆς δὲ τῷ κακῷ, ἦν ἡ- τοι ἡμεῖς ἢ ἐκεῖνοι ταῖς κακίαις χολάζωμεν (2).

ῥωμ. γ'. 8. ὅπως ἡμάρτεν ὁ Σαὺλ, καὶ ὁ λαὸς τὰ τῶν Ἀμαλκεϊτῶν, ἃ ἦσαν ἀνάδεμα ἀφαρπάζοντες, ἵνα μὴ αἱ θυαίαι ἐκλείψωσιν, α. Βασίλ. ιε'. 21. εἰδ' ἀσαφὲς ὅσην κακίαν νοσεῖ ἡ βρυλλημένη ἐκείνη τῶν Γησιτίων ἀρχή, ἣν μέθοδον τῇ τὴν βέλυσιν διευρύνειν ἀποκα- λῆσι. (Γ' σφ. §. ρά.).

(1) Οὕτως ἀγαθὰ βρώσις καὶ πόσις καὶ τᾶλλα πάν- τα τοῖς χρωμένοις πρὸς τὴν τῆς ζωῆς καὶ καταστάσεως συντήρησιν· κακῶν γεμὴν ἱλιάδα διηνεκῶς ἐποίησεν ἡ βρώσις καὶ ἡ πόσις τοῖς λίχνουσι, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος τοῖς Εὐκλείουσι, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀξία τοῖς τυράννοις, καὶ πᾶσι τοῖς φιλοτίμοις, οἷ.

. . . . αἴρουνται μὲν εἰς ὕψος,

πτώματι λυγροτέρῳ δ' ὄφρ' εἰς κεφαλὴν γε πέσῃσι.

(2) Οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἦτοι ταῖς πονηρίαις ἐγκαλιν- δύνται, ἢ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελῶνται, καὶ ὅτω μὲν, ἐκ ἂν εἶεν ἡμῖν ἐπαχθεῖς τῇ ἀρετῇ χοιχεύσιν· ἀποδείξαμεν γὰρ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐν οἰκείῳ τόπῳ τοῖς τῆς ἀρετῆς τροφίμοις ἀληθεῖ φίλιον ἐγγίνεσθαι· ἐκείνους δὲ, μηδὲ βλάψαι ἡ- μᾶς δύνανται, μηδὲ διαφθεῖραι, μηδὲ τῶν τελειότητων ἀποσερῆσαι, μᾶλλον δὲ τὴν ἡμετέραν ἀρετὴν ἢ ἐκείνων ποχθηρία καὶ θήγει, καὶ γυμνάζει, καὶ προάγει· ἐντεῦθεν τὰ χρυσὰ ἐκεῖνα τῷ Σωκράτει ρήματα καταδικάζεσθαι μέλλοντος, Εὔπικτ', Εὐγχείρ', κεφ. ἐχ', ἐμὲ δ' Ἀνυτορ

Εἰ ὁ Θεός, ρξ'. Εἴ ποτ' ἂν εἴποιμεν περὶ Θεοῦ τῷ
 καὶ τὸ εἶναι ἡμῖν παραχόντος, καὶ μόνου τῆτο συντη-
 ρήντος, καὶ τὸ μέγιστον, ἢ τελειότατον ἀγαθὸν ὄντος,
 ἔκ ἂν μὴ τὸς αὐτῷ ἀπολαύοντας ἀγαθοὺς μυρίους
 μακαρίους ποιῆτος; ἢ ὅτι ἀγαθὸν τῷ ὄντι ἀπό-
 λυτόν ἐστιν ὁ Θεός, καὶ ἑδένα κυρίως ἂν ἂν βλάψαιε (1).
 Μὴ ἔξου ρξά. Οὕτω πολλὰ τὰ τὸν ἄνθρωπον περιῖτά-
 πάντα τὰ μενα ἀγαθὰ· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰσιν ἂ τέτων ἔκ ἐπ' αὐ-
 ἀγαθὰ τῷ ὅσον ὑγιεία, ῥώμη, μορφὴ, εὐφυΐα, πλῆθος,
 κτήσασθαι τιμαί, ἔστι δ' ἂ ρευστὰ καὶ ἄστατα, ὅσον παρὰ ταῦτα
 τὸ ἔξοχον πάντα καὶ αὐτὴ ἡ Ἐπιστήμη, εὐδὴλον μὴδὲνα τῶν θνη-
 ζητητίων, τῶν προπετῶς γενέσθαι, ταῦτα πάντα συλλήβδην καὶ
 διηλεκτῶς κεκτημένον· διὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἶρε-

καὶ Μελίττος ἀποκτεῖναι μὲν δύναται, βλάψαι δ' ἔ-
 π' ἀντικεινόν δὲ κακὸς ἡμᾶς ὄντας οἱ μὲν κακοὶ ἔκ ἂν μὴ
 βλάψαιεν, εἴτε φίλοι εἴτε ἐχθροὶ ἡμῖν τυγχάνουσιν ὄν-
 τες, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἡμῖν ἔκ ἂν ἄλλως προσέλθοιεν, ἢ
 παρ' αὐτῶν διορθοῦν ἀνεχομένοις· ἐντεῦθεν ἀληθὲς δια-
 φόρος ἐκλαμβάνεμεν τὸ, ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ, Θεός,
 ἄγγελος, λύκος, διάβολος.

(1) Δύναται μὲν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον φθεῖραι καὶ
 ἀπολέσαι βελήσας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔβλεται, ἑδὲ δύνα-
 ται δῆπε· φθεῖρονται δὲ οἱ τῇ βελήσει αὐτῷ μὴ πει-
 θόμενοι, καὶ μὴν ὁ Θεὸς αὐτὸς φθεῖρει, ἀλλ' αὐτοὶ ἑαυ-
 τοῖς τὴν φθορὰν τοῖς κτήνεσιν ὁμοιούμενοι αἰτιῶνται· ἐκ
 σὲ φησιν, ἢ ἀπάλειά σε Ἰσραήλ. πῶς γὰρ ἂν εἶεν εὐ-
 δαίμονες οἱ τῷ ἀληθῶς ἀγαθῷ σφᾶς αὐτὸς ἀπαλλοτριῶν-
 τες; Σαυμάσια δ' ἂ περὶ τήτε διελέξατο Σενέκας Ε'-
 π'ισ. γέ. „τίς αἰτία θεῷ τῷ ἀγαθοποιεῖν; ἢ ὅτι ἡ φύ-
 „σις αὐτῷ· ἡμαρτάνει ἄρα ὁ οἰόμενος αὐτοῦ βλάπτειν
 „ἐβέλαι, ἀδύνατον ὃν τῆτό γε· ἑδὲ γὰρ ἂν ἀδικη-
 „θεῖν Θεός, ἑδ' ἂν ἀδικῆσαι, κτ.

τέον εἶναι τὸ ἄκρον καὶ ἔξοχον (S. εἰμ.), ὅπερ εἰς αἵρεσιν ἔχει ἀμαρτῆσαι ὁ τοῖς περὶ τῆ ἀγαθῆ καὶ κακῆ ἀξιωμασι τοῖς τῆ ἐν παθεῖ μεσημβρίᾳ φωτὸς λαμπροτέροις (S. εἰμδ. κτ.) συμβόλοις χρώμενος.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ τοῦ Ἀκρου Ἀγαθοῦ.

εἰβ'. Τὸ ἄκρον τοιγαρὲν ἀγαθόν ἐστι τὸ πάν- Τὸ ἄ-
των ἔξοχον, ὃ ἢ ἀπόλαυσις τοῖς λοιποῖς ἀγαθοῖς κρον Ἀγα-
ᾶσιν ἢ τοῖς ἐξισῶται, ἢ αὐτῶν ὑπερέχει. (S. εἰμ.) θόν.
κάντεῦθεν τὸν ἀνθρώπον, πεπληρωμένης αὐτῆς τῆς
ἐφέσεως, ἀληθῶς εὐδαίμονα καὶ ἀτάραχον ἀπεργά-
ζεται· τῆτο τὸ ἀγαθὸν τὸ ἔχον ἐς τέλος πρὸς
ὃ σπεύδομεν (1), καὶ ὃ τυχόντες ἅμα καὶ τῆς ἀληθῆς
εὐδαιμονίας τυγχάνομεν.

εἰγ'. Τῆ τοίνυν ἀγαθῆ φύσει πάντων ἡμῶν Τέτε Χα-
εφιεμένων. (S. κδ.) διὸ καὶ μηδενὸς τῶν ἀνθρώπων ρακτῆρ Α'.

(1) Οὐκ ἄρα ἔχον τέλος ἡ εὐδαιμονία καὶ τὸ
ἀτάραχον, ἀλλ' ἢ τῆ ἄκρη ἀγαθῆ ἀπόλαυσις, ἢ τινα
ἢ ἀληθῆς εὐδαιμονία καὶ ἡ κατὰ ψυχὴν γαλήνη αἰείποτε
σύνεστιν· ὃ γὰρ ἐφιεμένα τῆ ἄκρη ἀγαθῆ, ὡς ὦμεν εὐ-
δαίμονες, ἀλλὰ διὰ τῆτο ἐσμέν εὐδαίμονες δι' ὅτι τῆ
ἄκρη ἀγαθῆ ἀπολαύομεν· ὃ δὲ γὰρ ἂν λέγοιτο ἄκρον
ἀγαθὸν τῆτο, εἴπερ δι' ἄλλο ἀγαθὸν τῆτ' ἐς τὴν εὐ-
δαιμονίαν εἶναι ἐφετόν· ἄριστα δὲ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ὑπο-
γράφει Κικέρ. περὶ τέλ. βιβλ. α'. κεφ. δ'. ὅτι ἄκρον
καὶ ἔχον καὶ πρὸς ὃ χρὴ ἀνάγεσθαι πάσας τὰς περὶ τῆ
εὐ βίᾳ καὶ ὀρθῶς πράττειν βελίας, ἐκεῖνο ἂν εἴη, ὃ ἢ
φύσις διώκει ὡς ἄκρον τῶν ἐφετῶν, ὃ δὲ ἐκκλίνει ὡς ἔ-
χον τῶν κακῶν.

όντος, ὅς ἐκ ἐφίεται τῷ ἄκρῳ τυχεῖν ἀγαθῶ, εὐδην-
λον Α'. ὡς τοῦτο τὰγαθὸν τέτο εἶναι χεῖν, ὥσε
πάντας τὲς μὴ τῶν μέσων ὀλιγωρεῖντας ἔχειν αὐτῷ
τυχεῖν (1).

Β'. ρξδ'. Ἐπειδὴ δὲ τὰγαθὸν τέτο ἐ πάντων ἕξα-
χον εἶναι χεῖν, (δ. εμβ.) εἰκὸς Β'. πρώτισα τὴν
ψυχὴν συντηρεῖν ἐ τελειῖν, τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν
παρὰ πᾶσιν ὁμολόγως προτιμωτέρων ὄντων ἢ τῶν
σωματικῶν (δ. εἴ. γ'), εἰμὴ χαῖραί τινες εἶεν ἐκ τῆς
Α' ριζίππε ἀγέλης· (Ἰσορ. δ. νσ').

Γ'. ρξε'. Αὐτὸς ἐπειδὴ περὶ μὲν τὰγαθὸν ἡ θέλη-
σις, περὶ δὲ τάληθές αὐτὸς καταγίνεται (δ. ιε. ις'),
δικαίως ἐπάγομεν, Γ'. ὡς τὸ ἄκρον ἀγαθὸν τὴν θέ-
λησιν τελειοῖ, ἐ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῇ δωρεῖται, τάς
τε νόσους ἐ κακίας αὐτῆς θεραπεύει· κἀντεῦθεν τὴν
ἄκρον ἐκείνην ἀθλιότητα, ὑφ' ἧς ἐνοχλεῖνται αἱ ταῖς
κακίας ὑποδεδούχοι, αἶρειν ὀφείλει (2).

Δ'. ρξς'. Παρὰ δὲ ταῦτα τῷ ἄκρῳ ἀγαθῶ, εἰ δι

(1) Ο' γὰρ θεὸς τὴν τῷ ἄκρῳ ἀγαθῶ ἔφεσιν φύσει
πᾶσιν ἐνδύμενος, ἐ ἐδὲν μάτην ποιῶν, ἀναγκαίως ἐ
βέλεται τὲς ἀνθρώπους τέτε τυχεῖν· διὸ βέλεται ἐ
πάντας τὲς τῶν μέσων μὴ καταφρονεῖντας δύνασθαι τέ-
τε τυχεῖν· ἄριστα περὶ τέτε ἀπεφώνησεν Ἀρρίανος ἐν
διαλ. Ε' πικτ. βιβλ. γ'. κεφ. γ'. „Πέφυκε δὲ πᾶσα
„ψυχὴ, ὥσπερ πρὸς τὸ ἀληθεύειν ἐπινεύειν, πρὸς τὸ ψευ-
„δος ἀνανεύειν, πρὸς τὸ ἀδελον ἐπέχειν, ἔτι πρὸς μὲν
„τὸ ἀγαθὸν ὀρεκτικῶς κινεῖσθαι, πρὸς τὸ κακὸν ἐκκλι-
„τικῶς, πρὸς δὲ τὸ μήτ' ἀγαθὸν μήτε κακὸν ἐδετέ-
„ρως· τῷ δ' ὅ ἐπειτα ἐ ὑποδείγματι νομίσματος εἰκόνα
τῆ ΚΑΙΣΑΡΟΣ περιφέροντος κομφῶς δέκνεται.

(2) Ἐπειδὴ γὰρ ἕξοχον ἀγαθὸν τὸ ἅμα σελητι-
κὸν ἐ θετικὸν (δ. ρνα. ή.) προφανές ὡς τὸ ἄκρον ἀγα-

ἄλλο ἐφετὸν εἶναι, μὴ δυναμένον σώζειν τὴν προσηγορίαν ταύτην (δ. εἰβ.) εὐδὴλον δ' ὡς μηδὲν αὐτὸ δεῖ προτιμότερον εἶναι, διὰ ἃν ἐφετὸν αὐτὸ φαίνεται.

εἰζ'. Τελευταῖον ἐπειδήπερ ἐν τῇ ἀπολαύσει τῇ Ε'. ἄκρῃ τέττε ἀγαθὴ ἢ ἀληθὴς τῇ ἀνδρώπῃ εὐδαιμονία κεῖται (δ. εἰβ.) καὶ διὰ ταῦτα ἐκ ἃν εἶναι μείζων ἀθλιότης, ἢ τὸ ἀποβαλεῖν τὸ ἄκρον ἀγαθόν, ἔπεται Ε' δηγεκὲς αὐτὸ δεῖν εἶναι, καὶ πόρρω παντὸς κινδύνου ἀποβολῆς.

ρξή. Τῶν τοίνυν ἀξιωματῶν τέτων ἀπάντων ἐξ ὧ πάντες αὐτῆς τῇ ἄκρῃ ἀγαθῇ τῆς θεωρίας αὐτομάτως παραγόντων, ἀναμφίλεκτον, ὡς ἐκεῖνο τελευταῖον, ἐς οἱ χαρακτῆρες ἀνῆκεσι, τέτο ὃ πάντα ἐκεῖνα τὰ ἐσιώδη κατηγορέμενα ἀποδίδονται, ὡς ἄκρον ἀγαθὸν λογισέον ἃν εἶναι· ἐχ' ἔτω τοίνυν παράδοξον δόξει, εἰ τέτω μικρόν οἱ ἀρχαῖοι ἀγαθόν. φιλόσοφοι ἐπισήσαντες, θαυμασὸν ὅσον ἐπ' αὐτῷ διεφώνησαν (1).

εἰζδ'. Διὰ δὲ ταῦτα ῥάδιον καταμαθεῖν τὴν τῇ Οὐκ ἄρα ἢ Κυρηναίῃ Ἀρισίππῃ ἀπάτην, τῇ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἡδονή. ἐν τῇ σωματικῇ ἡδονῇ κεῖσθαι ὀνειρωξαμένους (Ις. δ. νά.)· μήτε γὰρ ἔσα αὕτη καὶ τῇ ψυχῇ ἀγαθόν (δ.

δὸν χρὴ καὶ τὰς κακίας τῆς βελήσεως θεραπεύειν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀρτιότητος καὶ ἐλευθερίας αὐτῆς ἀνακαλεῖν.

(1) Εἴπερ ἄλληδεῖς ὁ Οὐάβρων παρ' Ἀνγκεσίμου περὶ πόλεως θεῶ βιβλ. ιδ'. κεφ. α'. ἀναφέρει· διακόσια καὶ ὀγδοήκοντα πρὸς ταῖς ὀκτὼ ἐναντιώταται φιλοσόφων περὶ τέττε ἐγένοντο δόξαι, ἐν αἷς μέντοι γ' ἀναιδοῖα· πως πλεῖσαι ἔτω ἄποτοι, ὡς καὶ δ' ἀνασκευάζεσθαι ἄξιοι καὶ μᾶλλον ἢ τῶν πυρεσσόντων τὰ ἐνύπνια. (Ιςορ. δ. ια.).

εμδ'.) μήτε τὴν θέλησιν τελειῶσα, ἢ τῶν νόσων ἀπαλλάττουσα (δ. εἰε.), καὶ νόσος δὲ βαρυτάτη καὶ κακία ἐξωλεσάτη αὐτὴ ἦσα (δ. πά. κτ.), καὶ ἥς ἔχατον ὑδὲ διηκεῶς τοῖς ἀνθρώποις ἔξεν ἀπολαύειν (δ. εἰε'), ὑδὲ τῆς τῷ ἀγαθῷ δῆπερ, μήτιγε δὴ τῆς τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ἐπωνυμίας ἀξιωθήσεται.

Οὐδ' ἡ κα-
τὰ ψυχὴν
ἡδονὴ ἢ εὐ-
θυμία. ρό. Αἰ. εἰ καὶ Ἐπίκυρος βραχυτί σεμνότερον φιλοσοφίσας, τὴν κατὰ τὴν ψυχὴν ἡδονὴν, τὰτ' εἰσι τὴν εὐθυμίαν καὶ ἀναλγησίαν τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἡγήσατο. (Γς. δ. πῆ.) ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡδὲ ἡ ψυχικὴ ἡδονὴ ἢ ἀναλγησία ἐκ ἑσιν ἅμα καὶ θετικὸν ἀγαθὸν (δ. εἰε.), ὑδὲ δι' ἑαυτὴν ἐφετὴ, (δ. εἰε.) ὑδὲ τελευταῖον διηκεῖς (δ. εἰε'), τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἐκ αὐτῶν νομίζοιτο (1).

Εἰ ὁ πλε-
τος καὶ αἱ
τιμαί. ρόα. Οὐκ ὀλίγα δὲ πράγματ' ἔχουσι καὶ οἱ τὸν πλεῖτον καὶ τὰς τιμὰς τὸ ἄκρον εἶναι ἀγαθὸν διήκου-
ριζόμενοι· τίς γάρ, ἀλλ' ἢ ὁ μὴ ὑγιὲς τὰς φρένας ἑαυτῷ προσήσεται ἔχατον τέλος, ὧν μὴδὲ πάντας τυχεῖν δυνατόν, (δ. εἰε'), καὶ ἂν τὸν νῦν ἡκιστα συντηρῶσι καὶ τελειῶσι (δ. εἰε' κτ.), μᾶλλον δ' ἀτελέσειον ποιῶσι (δ. ρά. κτ.), καὶ ὑδὲ δι' ἑαυτὰ ἐφετὰ (δ. εἰε'), ὑδὲ αἰδία καὶ αἰώνια (δ. εἰε').

Εἰ ἡ Ε'πι-
σῆμη, ὑ-
γιεία, ἐ-
λευθερία. ροβ'. Εἰ δὲ καὶ τὴν Ε'πισῆμην, ὑγίειαν, ἐλευθερίαν, καὶ ἄλλα, ἅτινες ἄκρον εἶναι ἀγαθὸν ὑπετόπασαν, τῇ αὐτῇ Λυδία λίδωι προσάγης, αὐτὰ σε διδάξει τὰ πράγματα, ὡς οἱ τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ χαρακτηριστῆρες ἡκιστα αὐτοῖς ἐφαρμόζουσιν.

(1) Ε'πειδὴ γὰρ τῆς ἀληθείας κατὰ ψυχὴν εὐδαιμονίας μετέχομεν, δι' ὅτι τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ἀπολαύομεν (δ. εἰε'. Σημ.) ἀποτελεσμα μᾶλλον τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ αὐτῇ, ἢ αὐτὸ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν λογισαί.

ρογ. Εὐλογωτέρα δὲ ἡ δόξα τῶν ἦτοι τὴν Ε' - πὶ ἡ Α' ρε.
 ξιν τῆς Α' ρετῆς, ἢ τὴν κατ' ἀρετὴν ἀρίστην καὶ τελειο- τή.
 τάτην ἐνέργειαν ἄκρον ἀγαθὸν αἰσμένων (1). ἡ γὰρ
 ἀρετὴ, ὅπωςδήποτε ἔξοχον ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ καὶ
 τοιαύτη, ὥςτε μὴδὲν προτιμότερον ταύτης εὐρίσκεισθαι.
 (§. 555.)

ροδ. Τέτων ἔτως ἐχόντων, ζητητέον ἄλλο ἀγα- Μόνος ὁ
 θόν τῶν εἰρημένων ἀπάντων ὑπερκεείμενον, ἀνιχνεύον. σεὸς τὸ ἄ-
 τες δὲ τέτο, ὃ πάντι θυχερῶς ἐν τῷ θεῷ μόνῳ εὔ- κρον ἐστὶν
 ρήσομεν ἀληθῶς, εἰ μόνον ἑαυτὸς ἀκριδέσερόν τι ἀγαθόν.
 διασκηψόμεθα.

ροε. Οἱ ἡμέτερος νῦν τὰς ἑαυτῶ ἀντιλήψεις σύ- Ἡμεῖς, ἐ-
 νοιδε· (§. 1.) Διὸ ἀληθέστατον ὡς ἡμεῖς νοῶμεν, καὶ πίσης καὶ
 τῶν ἐκτὸς ἀντιλαμβανόμεθα· τὸ δὲ μὴ ὄν καὶ νοῆσαι τὰ ἐκτὸς
 ἀδύνατον ὄν (Λογ. §. 16.), περὶ τῆς ἑαυτῶν δήπε καὶ ἡμῶν, ὑ-
 τῶν ἄλλων πραγμάτων ὑπάρξεως, εἰ μόνον θελή- πάρχομεν.
 σαιμεν, ἐνδοιάζειν ἐκ ἔχομεν.

ρος. Ὑπάρχειν τι λέγεται ἦτοι ἀναγκαίως, ὃ Ἡ ὑπαρξίς
 ἀδύνατον μὴ εἶναι, ἢ κατὰ συμ- ἦτοι ἀναγ-
 τὸν καὶ μὴ εἶναι· ἔτως ἐν ὅτι καὶ μὴ εἶναι ἡμᾶς δυνα- καία ἡ κα-
 τὸν, ἀντεῦθεν καὶ ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχομεν, τὰ συμβε-
 καὶ τὴν πρὸ διακρίσεων ἐτῶν μηδένα ἡμῶν εἶναι δῆλον. βηκός.

ροζ'. Ἐπεὶ τοίνυν ὃ ἀναγκαίως ὑπάρχει, τέτ' Τὴ ἀναγ-
 ἀδύνατον μὴ ὑπάρχειν (§. ρος'), εἰκὸς αὐτὸ ἀ. καὶ αἰ καίως ὄν-
 ὑπάρχειν, καὶ μηδέποτε ἐκλείπειν, ἐξ ὃ καὶ β'. μηδε- τος κατη-
 μιᾷ ἀλλοιωθεῖ ὑποκείσθαι, γ'. καὶ μὴ ἔχειν ἐκτὸς γορέμενα.

(1) Οἷον ἐκατέραν τὴν δόξαν πολλοὶ ἡσπίασαντο
 φιλόσοφοι, καὶ τῆς μὲν πρώτης πρός τὴν Πλωτίνου Εὐνεά-
 δι ἁ. βιβλ. δ'. ζητ. 1. τῆς δὲ δευτέρας Ἀριστοτέλους
 ἡθικ. μεγ. κεφ. γ'.

ἑαυτῇ τὴν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς αἰτίαν, διὸ καὶ δ'. αὐ-
θύπαρκτον εἶναι.

Καὶ τῶν ροή. Τὸναντίον δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς ὄν-
κατὰ τα, καὶ μὴ εἶναι δυνατόν, (§. ροσ'.) αὐτοφθεν δὴλον δ'.
συμβεβη- ταῦτα γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι, κἀντεῦθεν ἐ. διαφά-
κὸς ὄντων. ραῖς ἀλλοιώσεσιν ὑποκεῖσθαι, καὶ ε'. ἀναγκαίως τινὰ
αἰτίαν, δι' ἣν ὑπάρχουσιν, ἔχειν· διὸ καὶ ζ'. μὴ εἶναι
αὐθύπαρκτα, ἢ. τεθριμένων τε πασῶν τῶν αἰτιῶν
τεθριῖναι δεῖν καὶ τὴν πρώτην, διὸ καὶ δ'. τῶν αἰτιῶν
πρόοδον μὴ εἶναι ἐπ' ἀπειρον.

Τόδε τὸ ροθ'. Ἐπεὶ δ' ἡ πείρα διδάσκει, ὡς τόδε τὸ
πᾶν ἔχει πᾶν ἀλλοιώσεσι παντοίαις ἐσιν ὑποκείμενον, τὰ δ'
τὴν ἑαυτῆς αἰτίαν αὐ- ἀλλοιώσεσιν ὑποκείμενα, κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρ-
τῇ διαφέ- χουσι (§. ροή. ε'), καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχον-
ρυσαν. ρα, τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὑπάρχουσιν, ἀναγκαίως ἔχε-
σι, (§. αὐτ. ε'.) εἰκὸς τόδε τὸ πᾶν τῆς ἑαυτῆς ὑπάρ-
ξεως δεῖν ἔχειν τὴν αἰτίαν, καὶ ταύτην τῷ παντός,
οἷα δὲ ἀποτελέσματος αὐτῆς, διεννησχεῖναι· ἐσιν ἄρα
αἰτία τῷδε τῷ παντός αὐτῇ διαφέρουσα.

Ἐκείνη δὲ ρπ'. Αὕτη δὲ ἡ διαφέρουσα τῇ παντός αἰτία (§.
αἰτία πρώ- ροθ'.) ὅτοι ὄν κατὰ συμβεβηκὸς ἦν καὶ αὕτη, ἢ ἀνα-
τη καὶ αὐ- γκαῖον, εἰ μὲν ὄν κατὰ συμβεβηκὸς, εἴχεν ἂν καὶ
θύπαρκτος αὕτη τὴν ἑαυτῆς αἰτίαν (§. ροή. ε').· προσδε δ' ἐπ'
ἀπειρον αἰτιῶν μὴ ὅσης (§. ροθ. δ').· ἔση ἂν τελευ-
ταῖον εἰς τινὰ πρώτην αἰτίαν· εἰ δὲ ἀναγκαῖα, ἔσαι
δὴ καὶ αὐθύπαρκτος (§. ροή. δ').· κἀντεῦθεν καὶ πρώ-
τη αἰτία πάντων τῶν ὄντων· ἐσιν ἄρα αἰτία τῷ
παντός, αὐτῇ διαφέρουσα, ἢ ἅμα καὶ πρώτη ἐστὶ, καὶ
διὰ τῷτο ἑαυτῆς αἰτίαν ἔκ ἔχει, τῷτ' ἐστὶ ἀναγκαῖα
καὶ αὐθύπαρκτος.

Κἀντεῦθεν ρπα'. Ἐπεὶ δὲ ἡ αἰτία αὕτη ὄν ἐστιν ἀναγκαῖον
ὄντελίον καὶ αὐθύπαρκτον (§. ρπ.), ἔσαι δὴ καὶ ἀναλλοίωτος,

(ροζ'. β.) εἰ δ' ἀναλλοίωτος μὴδὲ προσεθῆναιτι αὐ-
τῇ μὴδ' ἀφαιρεθῆναι αὐτῆς δυνατόν, ἔστιν ἄρα ὃν τε-
λειότατον· διὸ καὶ ἡ πρώτη τῷδε τῷ παντός αἰτία καὶ
αὐτὴ διαφέρουσα ἐστὶ τελειότατον ὃν, ὅς ἐστιν ὁ Θεός.

εἰβ'. Εἰς ὃ (δ. εἰβ.) ἔπεται καὶ μὴ εἶναι ὃν ὁ Θεός ἐ-
σύνθετον τὸν Θεόν, ἀλλ' ἀπλῆν· εἰ γὰρ ἦν σύνθε-
τος, τὰ μέρη, ἐξ ὧν συνετέθη, ἦσαν ἀναυτῷ προ-
τερα, καὶ ἕτως εἶχεν ἂν τῆς ἑαυτοῦ ὑπάρξεως ἀρ-
χὴν, ὅθ' ἂν ἦν αὐθύπαρκτος (ροζ'. α.)

εἰγ'. Ἀπλῆς δὲ ὢν (δ. εἰβ.) ἐκ ἂν εἴη σῶ-
μα, ὅπερ ἄνευ μερῶν καὶ ἐκτάσεως ὅθ' ἂν ἐνοηθεῖν·
ἔστιν ἄρα Πνεῦμα (1)· διὸ καὶ ὑσία ἐντελέστατα νοη-
τικῇ (δ. ια.)

εἰδ'. Αὐθύπαρκτος δὲ ὢν ὁ Θεός (δ. εἰβ.) ἐστὶ
καὶ αἰώνιος καὶ ἀνεξάρτητος ὢν· ἐπεὶ δὲ μήτε προσε-
θῆναιτι αὐτῷ, μήτ' ἀφαιρεθῆναι δυνατόν, ἔστι καὶ
ὃν ἀπειρον, κἀντεῦθεν ἀπερίγραπτον, πανταχῶ πα-
ρὸν (2) καὶ ἔν.

εἰε'. Συμπαράβαλλομένων δ' ἀλλήλαις τῶν ἱ-
δεῶν τῆς τε νοήσεως καὶ τῆ τελειοτάτης οὐτος (δ. εἰγ.)
Λογικόν,
σοφώτα-
τον ὑπέρ-
σοφον, αὐ-
τεξέσιον,
παντοδύ-
ναμον.

(1) Ὁ μὴ κατανοήσας Ἰωάννης Κλέριος μέρ. α.
νομ. κεφ. ἡ. §. ε. καὶ Πνευματολ. τόμ. γ'. κεφ. γ'. §.
εξ'. τῷ Θεῷ ἢ μόνον τῶν πνευμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν σω-
μάτων, καὶ μὲν δὴ καὶ πάντων τῶν ὄντων τὰς ιδιότητας
ἀπονέμει.

(2) Εἰ γὰρ ὁ Θεός ἄπειρον ἐστὶν ὢν, ὁ πεπερασ-
μένος ἡμῶν νῦν νοήσει αὐτὸν ἐκ ἂν χωρήσειε, κἀντεῦ-
θεν ἐστὶν ὃν ἀπερίγραπτον· κἀπειδὴ δὲ τὸ ἄπειρον ὢν
ἐν ὀρισμένῳ τόπῳ περιοριθῆναι ἀδύνατον, ἔστι καὶ παν-
ταχῶ παρὼν· ἐπεὶ δὲ τελευταῖον ἐστὶν ἄπειρον ὢν, ἄ-
πειρον δὲ νοῆσαι πλὴν ἐνὸς ἀδύνατον, καὶ τὸν Θεὸν εἶναι
εἶναι ἀνάγκη.

αὐτομάτως ἔπεται τὸν Θεὸν ἀδύνατον μὴ εἶναι λογικόν, σοφώτατον, ὑπέροσον, πάνσοφον, αὐτεξέσιον, παντοδύναμον (1).

Ἀληθὴς, ρπς. Ἐπεὶ δ' ἐδὲν, ἀλλ' ἢ ὁ βέλεται δύναται
 δίκαιος, ἀ- (ς. ρπέ.), ἔπεται αὐτὸν εἶναι ἀληθῆ, δίκαιον, ἀγαθόν,
 γαθός. καὶ πάσας τὰς ἀρετὰς εὐρίσκειν ἐν τῷ Θεῷ κατὰ
 βαθμὸν ὑπέρτατον.

Ὁ ἄρα ρπζ. Ταῦτα δὲ τῷ Θεῷ ὅντος, τίς ἂν ἀρνή-
 θεὸς τοῦ σαιτο, αὐτὸν ὄντα ἄπειρον καὶ πάντων ἐξοχὸν ἀ-
 ἄκρον ἀγα- γαθόν, μὴ καὶ ἀπολύτως ἀγαθὸν εἶναι, ὥς τε αὐτῇ
 δόν. τὴν κλήσιν κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν αὐτῷ εἶναι κατάλ-
 ληλον; (2).

Καὶ πρὸς ρπθ. Οὐδὲ μόνον καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀπολύτως ἀ-
 τὸν ἄνθρω- γαθὸν ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπῳ ἐξοχὸν ἀγαθόν,
 πον θεωρε- κἀντεῦθεν ὡς ἀληθῶς ἄκρον ἀγαθὸν μοναδικόν (3).

μενος.

(1) Ὁ ἄρα βέλεται, καὶ δύναται· ἐδὲν δ' ἄλλ' ἢ τὸ τῇ ἑαυτῷ σοφίᾳ σύμφωνον βέλεται· κἀντεῦθεν εὐδὴλον ὅπως λέγεται μὴ δύνασθαι ποιῆσαι τὰ ἀντιφάσκοντα συναληθεύειν, καὶ ὅπως ἀποφύσκομεν τὸ αὐτὸν δύνασθαι ψεύσασθαι.

(2) Ὁ δὲν παρὰ Γερμανοῖς Gott οἰονεὶ Guth τῷ ἔστιν ἀγαθὸν ὁ Θεός καλεῖται· πιστὶ δὲ καὶ τὰ τῷ Σωτῆρι Λεκ. ιη. ιθ'. τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; ἐδεῖς ἀγαθός, εἰ μὴ εἴς ὁ Θεός.

(3) Ἡ μαρτεν ἄρα Εὔκλεος τὸν Θεὸν ὑπερλήφως, ἢ ὅν καθ' αὐτὸ μὲν μακάριον καὶ ἀθάνατον καὶ αἰδίου, ἀργὸν γεμῖν (Γ' σορ. ζ. πδ'), καὶ μηδεμίαν χεῖσιν πρὸς αὐτὸν ἔχον· ὅθεν καὶ μηδεμίαν γε αὐτῷ ἀπεδίδεν λατρείαν· τίς γὰρ ἂν ἐλάτρευσεν ὃν, δοκῇ μὲν ἀγαθόν, ἀπολύτως δὲ τοιῶτον καὶ καθ' ἑαυτὸ, καὶ ἀναφερόμενον πρὸς ἀνθρώπους; τίς δ' ἡμῶν τιμᾷ τῶν Ἰαπων τὸν Βασιλέα, ὃν εἰ καὶ κραταιότατος, ἀλλ' ἐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἔχοντα σαφῶς ἴσμεν;

ὁ βραδίως ἔσαι προόδηλον, εἰ τὰ ἐσιώδη τῷ ἄκρῳ ἀγα-
θῷ κατηγορέμενα (β. εἰγ'. κτ.) ἀκρίβειαν ἔχοντι δια-
σκεψόμεθα, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ θεωρίᾳ τῇ μέλει τοῦδε
ἀναπτυχθεῖσιν παραβάλωμεν.

εἰγ'. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὥς Τὶ ἐγκρί-
πάντας τὰς τῶν μέσων μὴ καταφρονέοντας δύνασθαι νεται ἐκ
ταυτε τυχεῖν (β. εἰγ'.), τοιοῦτος τῷ ὄντι ὁ Θεός, ὅς τῷ α'. χα-
τοσαύταις λαμπροτάταις εὐεργεσίαις, αἷς τὰς ἀν. ρακτῆρος.
θεώπτες μᾶλλον τῶν ἄλλων ζώων κατεκόσμησεν, ἔ-
δειξεν ὅσῃν ἀγάπῃν πρὸς αὐτὰς ἔχει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ
ἀγάπη ἐφείσιν ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ, (β. λζ'). ἡ δὲ τῷ ἀ-
γαθῷ ἐφείσιν ἐπιθυμία τῷ ζῆν αὐτῷ πραγματικῶς
ἐνωθῆναι, ἔπεται μὴδὲν εἶναι τὸ γ' ἐκ Θεοῦ, ἐφ' ᾧ
τὰς τῶν μέσων μὴ ὀλιγωρεῖντας, τοῦ τελειοτάτου
ἀγαθοῦ μὴ δύνασθαι τυχεῖν.

εἰγ'. Εἰ δ' ἐναπαιτεῖται τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ καὶ τὸ
τὴν ψυχὴν συντηρεῖν καὶ τελειοῦν (β. εἰγδ'), τίς τῷ-
το μᾶλλον τῷ Θεῷ εἰδείξει, τῷ καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς ψυ-
χῆς παραχόντος, καὶ πάσης εὐδαιμονίας μόνου χο-
ρηγοῦ;

εἰγ'. Τίς δ' ἂν ἐνδοιάσειν, ὡς ὁ Θεός τὴν θεί-

Β'.

Γ'.

μᾶλλον δὲ ἡδὲ Ἐπικύρω αὐτῷ προσήκων ἦν Θεός ἀρ-
γός, καὶ τῆς ἑαυτοῦ μακαριότητος ἐν τοῖς ὑπερκοσμοῖς
ἐπαπολάνων· σοφός ἦν ἀνὴρ ἐκ τῆς θεωρίας τῆς τῷ
Θεῷ φύσεως συνάξει, μὴ μόνον ἀπολύτως αὐτὸν, ἀλλὰ
καὶ κατὰ χάριν ἀγαθὸν εἶναι· καὶ σὺν Ἐπικτήτῳ παρ
,, Ἀβρίαν. διαλ. Ἐπικτήτ. βιβλ. α'. κεφ. ις. διανοηθῆ-
,, σται. Εἰ ἀηδῶν ἤμην, ἐποίησα τὰ τῆς ἀηδόνος, εἰ
,, κύκνος τὰ τῆς κύκνου, νῦν δὲ λογικός εἰμι, ὑμνεῖν με-
,, δεῖ τὸν Θεόν· πῶτο ποῖω, ἐκ ἐγκαταλείψω τὴν τῶ-
,, ξιν ἐφ' ὅσον ἂν δίδωται.

λησιν τελειῶν, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῇ χαρίζεσθαι, τῶν νόσων τε καὶ κακιῶν αὐτὴν ἀπαλλάξαι δύναται (ς. ρξέ.); τελειῶται δ' ἡ θέλησις, εἰ τάλιθ' ἀγαπᾷ ἀγαθόν· τῆτο δ' ἂν ἀληθῶς γένοιτο, εἰ ἀγαπᾷ τὸν θεόν, ὁ δὲ τὸν θεὸν ἀγαπῶν, ἐκείτ' ἐλευθερὸς ἄρα, κἀντεῦθεν ἐκείτ' ταῖς κακίαις εἴκει, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ ἐναχολεῖται.

Δ.

Παρά δὲ ταῦτα, ἐπεὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν τοῖτον εἶναι δεῖ, οἷον δι' ἑαυτὸ καὶ μὴ δι' ἄλλο εἶναι αἰρετόν (ς. ρξς.), καὶ τῆτο δὴ τὸ τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ κατηγορούμενον τῷ θεῷ ἐναργῶς ἀεμόζει· τί γὰρ ἂν γένοιτο τῷ θεῷ ὑπερέχον, δι' ὃ ζυνεῖναι τῷ θεῷ ἐδε- λήσειας;

Ε.

εργ. Τελευταῖον ἐπεὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν αἰώνιον, καὶ ἄνευ ἀποβολῆς κινδύνε εἶναι καὶ (ς. ρξς'), ἐδὲ τῆτο τὸ κατηγορούμενον ἄλλῳ τῷ καταμνηλώτερον ἢ τῷ θεῷ, ὅς καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀναλλοίωτον καὶ αἰδιον ἐστὶν ἀγαθόν (ς. ρπδ'), καὶ τὴν ἀγάπην, δι' ἧς ἐφάπαξ τὸν ἄνθρωπον οἰκισθῆται, ἐκ ἀπόλλυσιν, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἑαυτὸν τῆς ἐκείνου ἐνώσεως ἀποσπάσει (ς. ρξ. Σημ.).

συμπέρα-
σμα τῆς ἀ-
ποδείξεως.

εργδ'. Ἐκ τέτων ἀπάντων αὐτομάτως πηγάζει ὅδι ὁ Συλλογισμὸς, ὃ πάντα τὰ κατηγορούμενα τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ἐσιωδῶς προσήκει τῆτο ἐστὶ τὸ ἄκρον ἀγαθόν (ς. ρξή.), ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνα πάντα τῷ θεῷ προσήκει (εργή. καὶ ἐξ.), ὁ θεὸς ἄρα ἐστὶ τὸ ἄκρον ἀγαθόν ο. ε. δ'. (1).

(1) Ἰσασι τῆτο καὶ οἱ Ἑβραϊκοὶ φιλόσοφοι· τοῖς γὰρ Πυθαγορείοις τὸ ἄκρον ἀγαθὸν συνίστατο ἐν ὁμοιω-

εἰμὲ. Ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ χαρὰ νοερώς τοῦ
κτῆσαν, τίνι δεσμῷ ἐνέμεθα τῷ θεῷ, ἢ τῷ ἄκρῳ θεῷ ἀπο-
ἐκείνῳ ἀγαθῷ ὄντι, εὐδὴλον· αἰώνιον γὰρ ὃν τὸ ἄ- λαύομεν.
κρον ἀγαθόν, καὶ παντὸς κινδύνου ἀποβολῆς ἐκτὸς
(§. ἔξξ.). ἔκ ἂν ἐν σώματι συσαίη, ἅτε δὴ ἐσὶα ὄν-
τι θνητῇ, ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ ὡς ἐσὶα ἀδιαλύτῳ καὶ
ἀθανάτῳ (1) (§. 19.).

σει τῷ θεῷ (ἱσορ. §. μδ.). τὲτ' αὐτὸ καὶ οἱ Πλατωνι-
κοὶ ἐπρέσβευον (αὐτ. §. ἔς.). οἱ δὲ Στωϊκοὶ τέλος τῆς
Ἠθικῆς φιλοσοφίας ἔλεγον τὸ τῇ φύσει καταλλήλως
ζῆν (αὐτ. §. πά.). τῆτο δ' οἱ πλεῖστοι τὸν θεὸν εἶναι
ἡρμάνευσαν. Αἰψ. Εἰσαγ. εἰς τὴν Στωϊκ. φιλοσοφίαν·
βιβλ. β'. διαλ. 19'. παραπλήσια καὶ ἐκεῖνα τὰ τῷ Κλεάν-
θους παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρινῷ.

Εἰ τὸ ἀγαθὸν ἐρωτᾷς μ', οἷον ἐς', ἄκρε δὴ·
τεταγμένον, δίκαιον, ὅσιον, εὐσεβές,
κρατὺν ἑαυτῆ, χρησίμον, καλόν, δέον,
αὐστηρόν, ἀντέκαστον, ἐκὶ συμφέρον,
ἄφοβον, ἄλυπον, λυσίτελές, ἀνώδυνον,
ᾠφέλιμον, εὐάρεστον, ἀσφαλές, φίλον.
ἐντιμον, ὁμολογούμενον.
εὐκλεές, ἄτυφον, ἐπιμελές, πρῶτον, σφοδρόν·
χρονιζόμενον, ἄμειπτον, αἰεὶ διαμένον.
ἀνελευθερος πᾶς, ὅς τις εἰς δόξαν βλέπει,
ὡς δὴ παρ' ἐκείνης τευχόμενος καλῶ τινος.
Ἀριδιηλότατα ταῦτα καὶ μονονεχὶ χριστιανικά, οἷς παρα-
πλήσια πάντοτε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκείνοις ἐβου-
κοῖς φιλοσόφοις πανταχῇ ἀπαντᾷσι.

(1) Εἰ γὰρ καὶ τὸ σῶμα μεγίστην ᾠφέλειαν καρπεύ-
ται ἐκ τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐνώσεως, κατὰ πρῶτον ὅμως
τῇ ψυχῇ ἐνῆται ὁ θεός, κέντεῦθεν εὐδὴλον, ὅπως καὶ
τῶν εὐσεβῶν τὸ σῶμα ναὸς τῆ ἐν αὐτοῖς θεῷ λέγεται.
κ. πρὸς Κορ. γ'. 19'.

καὶ διὰ θε- ρης. Ἐπειδὴ δὲ δυνάμεις τῆς ψυχῆς νῦν καὶ θε-
λήσεως. λησις (§. ιε. ις.), ὁ δὲ νῦν περὶ τὸ ἀληθὲς μόνον
καταγίνεται, ἢ πείρα διδάσκει, ὡς τῆς μὲν γνώ-
σεως τῷ ἀληθὲς ἀδύνατον ἀπορεῖν τὸν ἐπιθυμῶντα
ἀπολαύειν θεῶν, μηδὲνα δὲ ἀπολαύειν θεῶν δι' ὅτι τῆς
ἀληθείας ἐς ἄκρον ἐστὶν ἐπισήμων (1).

εἰδικῶς δὲ, ρης. Τῶτον τοιγαρεὺν τὸν δεσμὸν καὶ τῇ θελή-
δι ἀγάπης. σαι ζητιτέον, ἥς δυεῖν ἐσὼν τῶν ἐνεργειῶν κλίσεως
καὶ ἐκκλίσεως (§. κη.), ἕκαστος ξυνορᾷ ὡς ἐδόξως δι'
ἐκκλίσεως τῷ θεῷ ἐνέμεθα, ἀλλὰ διὰ κλίσεως,
ἥτις πρὸς τὰγαθὸν σπεύδουσα, ὥσπερ δὴ καὶ αἰ-
σπεύδει, ἀγάπη καλεῖσθαι εἴωθεν (§. λζ'), ἢ ἀ-
γάπη ἄρα ἐστὶν ὁ δεσμὸς ἐκείνος, δι' ἃ τῷ θεῷ ἐνέμεθα.

ἡ τις ἐστὶ δε- ρη. Ὅτι δὲ ἡμᾶς ὁ θεὸς ἀγαπᾷ, καὶ ἀνωτέρω
σμὸς μετα- ἐκ τῶν ἐπισήμων αὐτῷ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος
ξὺ θεῶν καὶ εὐεργεσιῶν ἀποδέδεικται (§. ρπθ'). Εἰ δὲ καὶ ὁ ἀν-
θρώπων, θρωπος δι' ἀγάπης πρὸς τὸν θεὸν φέροιτο, ἀδύνα-
τον μὴ προκύπτειν ἐντεῦθεν λαμπροτάτην ἐκείνην
τὴν ἔνωσην, ἐν ἣ συνίσταται τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν
ἀπεφηνάμεθα.

(1) Διὸ ὁρθῶς πρὸς Ε' βρ. ια. ε'. τίθεται τὸν πρὸς
θεὸν ἔλθειν ἐπιθυμῶντα πιστεύειν ὀφείλειν ὅτι τοῦ ὑπάρ-
χει, καὶ τοῖς αὐτὸν ζητῶσι μισθοδοτῆς ἐστὶν· οἱ γε μὴν
φιλόσοφοι οἱ τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν οἰοῦντι τινα
δεσμὸν μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων διατεινόμενοι τάλιηθός
ἠσόχησαν, Πυθαγόρας παρὰ Στοβαίῳ λόγ. ια. ἐρωτη-
θεὶς τί ποῖσιν ἄνθρωποι θεῷ ὅμοιοι, εἶπεν, εἰάν ἀλη-
θεύωσι* παραπλήσια χωρία παρὰ Πορφύριον ἐν βίῳ Πυ-
θαγόρου, Γερονκλεῖ ἐν ὑπαμνήμασι τῶν χρυσῶν ἐπὶ Πυ-
θαγόρῃ, καὶ ἄλλοις τῶν ἀρχαίων ὑπομνήμασι συνεξελέ-
ξατο Σχεφφέρ* περὶ φύσεως καὶ συστάσεως τῆς Ἰταλι-
κῆς φιλοσοφίας κεφ. ζ'. σελ. μζ'. κτ.

ρμθ'. Διακρίνειν εἰώθασι τὴν ἀγάπην ταύτην, ἀγάπην
εἰς τε τὴν κατ' ἀρέσκειαν ὡς καλῶσι, ἢ Καθαράν, κατ' ἀρέ-
σκειαν καὶ
καὶ εἰς τὴν κατ' Ἐπιθυμίαν. ὧν δι' ἧς μὲν τὸν Θεὸν κατ' ἐπιθυ-
διὰ τὰς τελειότητας αὐτῆς μόνον, δι' ἧς δὲ διὰ τὰς μίαν.
ἀγαθὰ, ὧν ἡμῖν ἐπιδαψιλεύεται, ἀγαπαῖσθαι φασιν·
ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔχει τελειότατον ὃν ἅμα (§. ρθ'. α.),
καὶ ἄκρον ἐστὶν ἀγαθὸν (§. ρθδ'), ἀδύνατον μὴ καὶ
καθ' ἑκάτερον τῶν εἰρημένων τῆς ἀγάπης τρόπων ἀ-
γαπητὸν αὐτὸν εἶναι· ἔτι εἰς διαιρέσιν ἐπὶ πάν-
τι ἰχυρὰν χωρήσει ἡ λεπτή ἐκείνη περὶ τῆς καθα-
ρᾶς ἀγάπης φιλονεικία (1).

(1) Ταύτην ἤδη ἀνεκίνησαν οἱ Ἐπικέρειοι καὶ οἱ αὐ-
τῶν ἀκόλουθοι ἐμπερίτομοι Σαδδουκαῖοι· ἀνυσκεύασε δὲ
ταύτην τὴν ἀμφισβήτησιν ὁ Καμερακίας διὰ μακρῶς ἐπι-
κρατήσασαν ἐπαχθῶς· ἐφάνη δὲ ἁ. βίβλος Φραγκ. ἀ-
πὸ Σαλιγγάν. Φενελόν. ἐπιγραφομένη Ἐρμηνεία τῶν
γνωμῶν τῶν ἁγίων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς· ἐν ἣ ὁ
Συγγραφεὺς τὴν καθαρὰν ἀγάπην διδάσκει· τέτω Λεοδ.
Αὐτ. Νοάλλιος Ἀρχιεπίσκοπος Παρισίων μετὰ Βοσνέ-
τε καὶ Γοδέτε Ἐπισκόπων Μετθενίας καὶ Καρνοτενίας,
ἀντέθεντο ἐνδύλωσιν ἐκδεδομένην τύποις μετὰ τῆς ἀνα-
τέρω βίβλου ἐν Ἀμσελδ. 1679. εἰς 1β'. μετὰ δὲ ταῦτα
τῷ Φενελονίῳ ἡ Ποιμαντικὴ διδασκαλία τῷ αὐτῷ ἔπει
αὐτόν· ἐκδοθεῖσα· προέκυψαν δ' ἔτι ἕτε Ἀπολογία
περὶ τῆς ἀγάπης, δι' ἧς μόνον τῷ Θεῷ ἐπιθυμιᾶμεν τυ-
χεῖν, κ. τ. λ. τῷ αὐτῷ Φενελονίῳ ἀνδρὸς τελευτήσας Ἀμ-
σελδ. 1698, καὶ ἡ Ἐπιστολὴ Θεολόγου τινὸς ἀπὸ Λου-
βαίνης πρὸς τινα διδάσκαλον ἀπὸ Σορβόννης ὑπὲρ ἐκεί-
νης γεγραμμένη ἐν Λεοδ. 1698. εἰς 11. καὶ ὁ ἐναργὴς
Χριστιανισμὸς ἐν Ἀμς. 1700. εἰς 1β'. καὶ ὁ Συγγραφεὺς
μέσσω αὐτὸν ἔταξε τῶν διακρουμένων ἐκείνων. Ἴνα δὲ
τὰς τοιαύτας βίβλους παρῶμεν, ἀνάγνωσι τὰς τῶν σο-

καὶ κατ' εὐ-
 πείθειαν ἢ
 φιλίαν, ἢ
 εὐνοίαν.
 σ'. Καπειδὴ διὰ τῆς ἀγάπης διώκομέντι, ἦτοι
 ὡς ὃν τελειότερον, ἢ ὡς ἡμῖν ἴσον, ἢ ὡς ἥττον καὶ
 ἀτελέστερον, τῷ πρώτῳ γένει τὴν ἀγάπην, εὐλά-
 βειαν, καὶ εὐπείθειαν, τῷ δὲ β'. φιλίαν, καὶ τῷ γ'.
 εὐνοίαν ἀποκαλεῖν ἔθος.

οἷα ἀγάπῃ
 ὁ Θεὸς ἡμᾶς
 ἐρεργεῖ.
 σά. Ἐκ τούτων τῶν ὁρισμῶν ἔπεται ὡς ὁ Θεὸς
 τὴν αὐτὸν ἀγαπῶντας ἀγαπᾷ διὰ τῆς κατ' εὐνοίαν
 ἀγάπης, ἥτις μηδεμιᾷ μὲν ἡμῶν ἀξία προκαλε-
 μένη, Χάρις, ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων ἀθλιότητων ἀφαρ-
 πᾶσαι ἡμᾶς ἐπιθυμῶσα, Ἐλεος ἀκίει (1).

οἷαν ἡμεῖς
 ὀφείλομεν
 τῷ Θεῷ, καὶ
 πρὸς τὴν ἡ-
 σιοτερικὴν
 τῇ Θεῷ λα-
 τρεία.
 σβ'. Τὸ γεμὴν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἦσαν ἀδύνατον
 μὴ εἶναι τὴν κατ' εὐλάβειαν ἢ εὐπείθειαν ἀγάπην,
 εἰ ὅλον τὸ Θεῷ σέβας ἀσπάζεται· ὁρῶντες γὰρ
 αὐτῷ τὰς τελειότητας καὶ τὴν ἀγαθότητα, προέδηλον
 ὡς ἀγαπᾷν ὀφείλομεν αὐτὸν· ἐπισυνάπτοντες δ' αὐ-
 τὴν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ παντοδυναμίᾳ αὐτῷ, φοβεῖσθαι
 αὐτὸν· εὐθυμέμενοι δὲ παρὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ δύ-
 ναμιν, καὶ τὸ πάνσοφον αὐτῷ, αὐτῷ τὰς ἐλπίδας
 ἀνατίθεσθαι· κατανῶντες δὲ καὶ τὴν ἀγάπην καὶ σοφίαν
 αὐτῷ, τῇ αὐτῷ θελήσει ἐπαναπαύεσθαι ἐμμένοντες·
 προσέχοντες δὲ τελευταῖον τῇ αὐτῷ δικαιοσύνῃ, καὶ

πάν πράξεις κατὰ τὸ 1701. σελ. 394. καὶ 507. καὶ
 1764. σελ. 402. καὶ 1708. σελ. 258. καὶ 461. ὅπου
 Σαυρινῶ, Πλακετινῶ, Μαλεβραγχίς, Ποῖρέτε, καὶ
 ἄλλων τοιαῦται βίβλοι καταλείγονται.

(1) Ταύτην καὶ οἱ Ἑβραῖοι φιλόσοφοι ἠπίσαντο·
 εὐτεῦθεν καὶ ἡ εὐχὴ ἐκείνη· Κύριε ἐλέησον, ἥτις ἔ μόνον
 Χριστιανοῖς παρὰ πάντας τὰς αἰῶνας ἐν ταῖς λιτα-
 νείαις ἐν ᾗ ἦν, ἄλλ' ἤδη καὶ παρ' Ἀβρίανῳ ἐν διαλ.
 Ἑπικτ. βιβλ. β'. κεφ. ζ'. εὐρίσκεται.

ὡς ἡμεῖς ἐξ αὐτῶ ἀνηγόμεθα, πειθεσθαι καὶ ὑπεργεῖν αὐτῷ (1).

σγ'. Ἐπειδὴ δὲ ὃν θερμότερον ἀγαπῶμεν, τὸ πόθεν ἢ ἐ-
 τῷ καὶ ἑαυτὸς καὶ τὰ ἡμετέρα ὑποτάσσειν, καὶ οἰονεῖ ἑωτερικῇ.
 καθιερεῖν εἰσάγαμεν πάνυ ἐλευθέρως· εὐδὴλον ὡς ἦ-
 τε ἡμετέρεα γλώσσα ὑμνολογήσασα τὸν Θεόν, καὶ
 τὰς αὐτῶ εὐεργεσίας διακηρύξασα (S. πῆ.),
 καὶ μηδενὶ ἴδιον ἢ τῷ Θεῷ λαλήσασα (2), καὶ
 τὰ μέλη ὁμοίως τὰ λοιπὰ ἅπαντα εἰς τὴν τῆς Θείας
 δόξης ἀνύψωσιν καθιερωθήσονται.

σδ'. Ἐκ τέτε δὲ καὶ τὸ ζήτημα, εἰ καὶ ἐξωτερικῇ εἰ ὁ Θεὸς καὶ
 λατρεία ὑπεργητέον Θεῷ, ῥαδίως ἐπιλυθήσεται· εἰ ἐξωτερικῇ
 γὰρ καὶ ἐ δαμῶς αὐτῆς κηρύττει Θεός, ὡς δῆπε ὑδὲ λατρεία
 τῆς ἐσωτερικῆς, ἀλλὰ γὰρ ἔτω πέφυκε γίνεσθαι, θεραπευ-
 τικός.
 ἀδύνατον ὃν τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς μὴ προελθεῖν
 ἦτοι εἰς λόγους, ἢ εἰς ἄλλας ἐξωτερικὰς ἐνεργείας.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ τῶν τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ αποτελεσμάτων.

σε. Ὅποιον δὴ τὸ Ἄκρον Ἀγαθὸν εἰς δεῦρο διευ- τὴ ἄκρῳ ἀ-
 κρηνίσαντες, ἀποδείξωμεν ἤδη καὶ ὡς ἀδύνατον τῇ γαθῷ ἀπο-
 τελίσμα-
 τα.

(1) Ἐν τέτοις δὲ κεῖται καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τῷ Θεῷ
 λατρεία, καὶ σοφῶς ἔν φησι Ξενοφῶν ἀπομνημονευμά-
 ,,των βιβλ. δ'. κεφ. γ'. §. 15'. πῶς ἂν αὐτὶς κάλλιον καὶ
 ,,εὐσεβέστερον τιμῇ Θεός, ἢ ὡς αὐτοὶ κελεύουσιν, ἔτω
 ,,ποιῶν.

(2) „Πλάτων ἐν Τιμαίῳ σελ. 1046. πάντες, ὅ-
 ,,σοι κατὰ βραχὺ σωφροσύνης μετέχουσιν ἐν πάσῃ ὁρμῇ
 ,,καὶ σμικρῇ καὶ μεγάλῃ πράγματι, Θεὸν ἀείπε καλεῖ-
 σιν· ἀνάγκη καὶ τὴν ἡμετέραν ἐπιστολήν.

ἀπολαύσει αὐτὴ μὴ καὶ τὴν ἀληθῆ συνεῖναι εὐδαιμονίαν· τῷδ' ὁ τὰ τῆς αὐτῆ ἀπολαύσεως ἀποτελέσματα διασκειψάμενοι, ῥαδίως εἰσόμεθα.

ἔστι δὲ τὸτο
ἅμα ἡδὺ καὶ
τίμιον, καὶ
χρήσιμον.

σς'. Διενήνοχε δὲ τῷ φαινόμενῳ ἀγαθῷ τὸ ἀληθές, ἢ ἅμα ἡδὺ καὶ τίμιον καὶ χρήσιμον ὄν (δ. εἰς δ'). ἔκκεν καὶ τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ τῷτο, ἢ ἀληθῶς Ἀγαθῷ, κατηγορηθήσεται.

εὐτεῦθεν
πρώτου ἐ-
κείνκ ἀπο-
τέλεσμα, ἢ
Εὐθυμία.

σζ'. Ὅτι δὲ τῷτο ἡδὺ εὐδὴλον· τῷ γὰρ θεῷ δι' ἑαυτὸν ἐφετὲ ὄντος, μὴδ' ὄντος ἄλλε τε ὑπερέτερε, δι' ὃ ἂν αὐτὸς εἴη αἰρετός (δ. εἰς β'). ἀδύνατον τὸν νῦν μὴ τῇ ἐκείνῃ ἀπολαύσει ἐφισυχάζειν· ἐνθα δ' ἂν ὁ νῦν ἐφισυχάσῃ, ἐνταῦθα ἐκ ἂν λύπῃ, ἐδὲ μίσει, ἐδὲ φόβῳ ἢ ἄλλῳ τῷ πάθει ταράττατο (δ. λβ'). ὅθεν τῆς ἄκρας ἡδονῆς ἀπολαύει· τῷδ' ὁ παρὰ φιλοσόφοις Εὐθυμία ἠκυσσε (1).

„(1) Σενέκας περὶ Εὐθυμίας κεφ. γ'. Μυρία μὲν
„τῆς κακίας τὰ ἴδια, ἐν δὲ τὸ ἀποτελεσμα τὸ ἑαυτῇ
„ἀπαρέσκειν· γίγνεται δὲ τῷτο ἐκ τε τῆς ψυχικῆς ἀ-
„κρασίας, καὶ τῶν ἀτόλμων ἐπιθυμιῶν, ἢ ἐκ εὐτυχῶν·
„μὴ τολμῶντες γὰρ, ὅσων ἐπιθυμῶσιν, ἢ μὴ ἐπιτυγ-
„χάνοντες, καὶ ἐλπίσιν ὅλως αἰρούμενοι, αἰεὶ ἄσφατοι καὶ
„εὐμετάβλητοι διατελεῖσιν, ὅπερ ἐξ ἀνάγκης συμβαί-
„νει τοῖς τῶν ἰδίων ἐπιθυμιῶν ἐξηρητημένοις· διὰ βίε
„γὰρ ἔτοι μετέωροι, καὶ τὰ ἄτιστα καὶ δυσχερῆ ἑαυτοῖς
„ὑποτίθενται καὶ συλλέγονται, ὥς ἀβραβεύτων τῶν πό-
„νων αὐτοῖς ὄντων, ἀλυσιτελὲς βασανίζει αἰσχύνῃ, ἐδ'
„ἀλγῶσι, δι' ὅ,τι φαῦλα προείλουντο, ἀλλ' ὅτι ἀπέ-
„τυχον· τότε δὲ αὐτὰς καὶ τῶν πεπραγμένων μεταμέ-
„λεια συνέχει, καὶ τῶν ἀρετέων ὄκνος, ὅ,τε κατὰ ψυ-
„χὴν ἐκεῖνος σάλος μὴ ἔχουσιν ἐφικέσθαι ἐπὶ τὸ πέρας·
„(ἐδὲ γὰρ κρατῆσαι, ἐδὲ τυχεῖν τῶν ἰδίων ἐπιθυμιῶν
„ἔχουσι)· καὶ ἡ τῷ βίε παράτασις βραχεῖα ὑποφαινόμε-

σί. Ἐσι τοίνυν ἡ Εὐθυμία ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς ἐπὶ τῇ τῷ Θεῷ ἀπολαύσει, δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος πάντων τῶν συνταραττόντων τὴν διάνοιαν περιγίγνεται, καὶ ἐν μέσοις τῶν συμφορῶν τοῖς κύμασιν ἐκ ἐκπλήττεται, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῷ κατασάσει ἀγαπῶν καὶ ζῆ, καὶ τῷ ζῆν λήγει.

Εὐθυμία
τί;

σθ'. Αἴτια δὲ τῆς τοσαύτης ἡδύτης ὅτι πλεῖ-
σα· εἰ γὰρ ὃν ἀληθῶς φιλομεν, τότε συνεχῶς καὶ
ἡδίστα μεμνήμεθα, πόσῳ ἡδῖα ἔσαι τῷ σοφῷ ἢ τῷ
Θεῷ θεωρεῖα (ἐν ᾧ ἄμετρον τελειότητα, ἀγαθότη-
τα, χάριν, ἐλεημοσύνην, διαρεῖα, καὶ τῶν μειζόνων
ἐκείνων ἀπάντων ὁσημέραι πειράται), ἧς διὰ τὴν ποτὲ
τυχεῖν ὅσος τ' ἐγένετο;

ταύτης Α.
αἰτία ἐν τῷ
νῷ.

σί. Εἴτα ἐπειδὴ τοῖς ἀδοκίμοις βασάνες μεγί-
σας διεγείρει ὁ νῦς, τὰ ἑαυτῷ συνειδῶς πλημμελήμα-
τα (§. ε'). ἥμισυ ταύτας οἱ σοφοὶ φοβηθήσονται
τῷ ἄλλῳ ἀγαθῷ ἐγκρατεῖς γεγονότες· ἀγαπῶντες
γὰρ τὸν Θεόν, καὶ παρ' αὐτῷ ἀγαπώμενοι (§. ιη'),
πῶς ἂν αὐτῷ δολικῶς φόβῳ ἀλλοτριωθεῖεν; σεβόμε-
νοί τε καὶ δοξάζοντες αὐτὸν, καὶ αὐτῷ πειθόμενοι, πῶς
ἂν ἑαυτοὺς τῇ ἀμαρτίᾳ ὑπαδίκως ποιήσων; ἂν ἐχὼ
μᾶλλον ὁ νῦς, συνειδῶς αὐτοῖς τὸ ὀρθόν, ἔσαι διηνεκῶς
εὐφροσύνης πρόξενος (1);

Β'. ἐν τῷ
συνειδότη.

σιά. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ θείασις ὅτι μάλισα τα-
ράττεται τῆς ἰδίας ἐφέσεως μὴ πληγεμένης (§. εα'),

Γ'. ἐν τῇ
θείᾳ,

„ νη, καὶ ἡ ἐφ' αἷς ἀπέγνωσαν ἐπιθυμίαις ἐγγιγνομένη τῇ
„ ψυχῇ αὐτῶν νάρκη καὶ ἀμηχανία αὐτὰς ὑφαρπάζει.

(1) Εὐτεῦθεν ἡ ἡδεῖα ἐκείνη ἐλπίς, ἣν ὁ Πλά-
των, καὶ ἡ ἐλευθερία, ἣν ὁ Περικλῆς τῇ ὀρθῇ ἀπεδί-
δοσαν συνειδήσει. Εὐτεῦθεν ὁ Σωκράτης μόνος ἔλεγεν
ἀταράχως ζῆν τῆς μηδὲν ἑαυτοῖς ἄτοπον ξυνειδήτας.

ἐδὲ τὸτο ὁ σοφὸς ἀνὴρ φοβηθήσεται, ὃς τὸν θεὸν πνέων μόνον, ἅπειρον πνέει ἀγαθόν, καὶ ὁ μόνον τὴν ἔφρσιν ταύτην πάντως πληρῶσαι δύναται.

Δ. ἐν τοῖς
πάθεσι.

σιβ'. Καταπαύσασθι δὲ καὶ τῆς ψυχῆς οἱ θόρυβοι οἱ ὑπὸ τῶν παθῶν διεγείρεσθαι φιλέντες· γίγνεται γὰρ ἔτσι ἐκ τῆς τῷ ἀγαθῷ ἢ κακῷ παρασάσεως (δ. λβ'), ὁ δὲ τῷ ἅκρῳ ἀγαθῷ ἐγκρατὴς γενόμενος, ἐκείνι τὰ ἥττονος ἄξια ἀγαθὰ τοσούτω ποιεῖται, ὥς ἐπὶ τῇ τέτῳ ζημίᾳ ἀνιᾶσθαι, ἐδὲ τινὰ κακὰ ἔτις ἀφόρητα λογίζεται, ὥς διὰ ταῦτα ἐαυτὸν ἥττον μακάριον οἶδαι.

Ε. ἐν τῇ κα-
ταστάσει τῇ
τῆς ἀρετῆς
ἐγκρατὸς
ἀνδρῶν.

σιγ'. Εὐγνωμόνως ἄρα ἀποτεύξεται πλάτη, τιμῶν, καὶ ἡδονῶν ὥς ἂν τέτῳ ἀπάντων μῆτε βελτιέντων τὰς ἀνδρώπεις, καὶ αὐτὸς τῆς ἀληθῆς εὐδαιμονίας ἀποτερέντων· ἐμὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν πεποιθήσιν τῷ θεῷ ἐπερείδων, καὶ τῇ αὐτῇ θελήσει μόνως ἐπαναπαυόμενος (σβ'), μὴ ὧν χεῖρ, αὐτῷ ἐνδεήσει, μὴδὲ πενίᾳ καὶ ἀτιμίᾳ καὶ ὀδύνας βλάπτειν αὐτὸν δυνήσεται, πεποιθὼς ἔσαι.

ς. ἐν τῷ
θανάτῳ.

σιδ'. Πολλῷ δ' ἥττον τὸν θάνατον φοβηθήσεται. Εἰ γὰρ καὶ κατ' ἐαυτὸν ἔτος κακόντι (δ. εγ'), ἀκριβῶς μέντοι γινώσεται ὁ σοφὸς τῷ ἡνωμένῳ μετὰ τῷ θεῷ μὴ ἂν εἶναι τέτον κακόν· τὸ γὰρ ἅκρον ἐκεῖνο ἀγαθὸν αἰδίων (δ. εγγ'). ἀδύνατον ἄρα τὴν ἀθάνατον ψυχὴν ἀποδαλεῖν αὐτὸ, καίτοι τῷ σώματος εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη σοικεῖα διαλυομένῳ (1).

(1) Εὐθεντοὶ πρόδηλον ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὸν θάνατον τῶν φοβερωτάτων φοβερώτατον ἐπεκάλει· ἐκ ἥττον δὲ καὶ πᾶς τις κατανοήσει, τὶ ἐν τῷ Πλάτῳ Φαίδρῳ, καὶ Βοηθῇ περὶ τῆς ἐκ φιλοσοφίας παραμυθίας, δεῖ ἐπισημεῖν. Ἐπὶ τέτοις ἐδυχερὲς ξυμμεῖν εἰς τὴν

σιέ. Οὕτως ἔν ὁ Σοφὸς ἑαυτὸν τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ ἐπιλογὸς περιβάλλει, καὶ ἡ οἰκεμένη συρράγεισα καταπίπτοι, σῆς περὶ Εὐθυμίας διδασκαλί-
 ἀδεᾶ τῶτον παῖσιν τὰ πτώματα, καὶ ἵνα συνελόν-
 τεσ' εἰπωμεν ἄλλος Ὀλύμπος ἢ τῷ σοφῇ ψυχῇ, ὅν ας.
 τὰ νέφη παρέρχονται, καὶ ὅπως δινηκῆς ἡ γαλήνη.

σις. Ἐπειδὴ δὲ καὶ πᾶν ἀληθὲς ἀγαθὸν ἐστὶν ἄ- ἄλλο ἀπο-
 μα καὶ τίμιον (δ. εἰδ.), τὴν αὐτὴν κτῆσιν τῇ τέλειμα
 ἀληθεῖ ἀρετῇ δῆπε συνημμένη εἶναι δεῖ· ἐκὼν ἄλλο τῇ ἄκρῃ ἀ-
 τῷτό ἐστὶν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τῇ ἄκρῃ εἰρή-
 ἀγαθῷ γινόμενον.

σις. Ἔστι δ' ἡ ἀρετὴ βεβαία καὶ εἰλικρινὲς θε- τίς ἐστιν ἀρε-
 λησις τῷ τὰς πράξεις πρὸς τὸν τῆς θείας θελή- τη
 σεως γινώμωνα ἀπευθύνειν (1).

θανασία ἐγένετο· ἂν τοῖς περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυ-
 χῆς ἀμφιγνοῦσι· καὶ τί δήποτε Ἐπικεραιοί τινες, καὶ μὲν
 δὴ καὶ ἄνθρωποι τερατώδεις βεβαιότητι τὸν ἑκατον τελευτή-
 σαι θάνατον πρεσβεύουσι· προσκείδωσαν τέτοις Πέτρος
 Βαῖλλιος ἐν λεξικ. ἱστοριοκριτικῷ ἐν λέξει Τ. Λευκητία
 σελ. 1809. καὶ Γοττφρίδ. Θ' ἑταίριος διαλ. περὶ φόβου
 θανάτου.

(1) Εἴτε δὲ ἐκ λόγου, εἴτε ἐξ ἀποκαλύψεως ἡ
 θεία ἐκείνη δέλησις γνωστὴν, ταυτὸν ἐστίν· καὶ ἡχ ἡτον
 ἐκείνη ἡ ταύτη ὀφείλομεν ἔπεισαι. Ἐπίσης τε ἀμαρτά-
 νεισιν οἷτε κατὰ τῷ ὁρθῷ λόγῳ, καὶ οἱ κατὰ τῷ θετικῷ
 δεῖτε νόμιμι πλημμελῶντες· ἐντεῦθεν εὐδελον καὶ ὅσον
 ἄτοπος ἡ τῶν Ἰησοῦτων περὶ τῷ φιλοσοφικῷ καὶ θεολογι-
 καὶ ἀμαρτήματος διδασκαλία, ἡπερ Ἀντωνίῳ Ἀρνάλ.
 δι' ἀληθῆς ἔδοξεν αἰρεσις (ἱστορ. δ. ἡμ. Σημ.), σώζεται
 αὐτῷ βίβλος, ἡ ἐπιγραφὴ Νέα Αἰρεσις τῆς Ἡ' αἰκῆς δηλωθ.
 τῷ Πάπ. Κολ. 1684. εἰς β'. τῷ αὐτῷ β'. ἑλεγχος τῆς
 Νέας Αἰρέσεως τῷ φιλοσοφικῷ ἀμαρτήματος Κολ. 1690.
 εἰς β'. καὶ γ'. ἑλεγχος τῆς Νέας Αἰρέσεως τῷ φιλοσο-
 φικῷ ἀμαρτήματος· τῷ αὐτῷ ἔται.

ἡ ἀρετὴ ἐστὶ
 θέλῃσις σιγῇ. Τῆς ἑν' Ἀρετῆς θελήσεως ὕψους (§. σιζ'),
 ἔπεται α'. τὴν φρόνησιν εἰκὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις φι-
 λосоφοῖς ἀρετὴν νομίζεσθαι, ἣν εἰδὲς ἂν θρασέως ἀ-
 ποφήσειε ταῖς γνωστικαῖς ἔξεσι συγκαταλέγεσθαι·
 β'. αἰετῇ σπᾶδῇ τῇ ἐπιζητεῖν τὴν θείαν θέλῃσιν
 συνημμένην εἶναι τὴν ἀρετὴν.

Βεβαία. σιδ'. Οὐσα δ' ἡ Ἀρετὴ καὶ Βεβαία θέλῃσις
 (§. σιζ'), εἰκότως, γ'. συνημμένη ἔσαι τοιαύτῃ ἔξει,
 ὥστε τὸν ἄνθρωπον πεπειῖσθαι, ὥς εἶναι ἀδύνατον κακίαν
 τινα προᾶξιν ἢ ὀλιγωρίαν τῇ ἀγαθῇ συνυφίστασθαι τῇ
 ἀληθεῖ ἀρετῇ· ταῦτά τοι καὶ δ'. ὁδεύοντε ἐκοντὶ καὶ
 προαιρέσεως κατὰ τῆς θείας θελήσεως ἀμαρτή-
 σει (1).

Μία. σκ'. Αὐτόθεν δὲ συνάγομεν καὶ ε'. πάσας τὰς
 ἀρετὰς ἀδιαλύτῳ δεσμῷ συνῆφθαι, καὶ ε'. μίαν μό-
 νον ἀρετὴν εἶναι, μιᾶς μόνον ὕψους καὶ τῆς βεβαίας καὶ
 εὐλικρινῆς θελήσεως τῇ πρὸς γνώμονα τῆς θείας
 θελήσεως ζῆν (2).

εὐλικρινής· σκά'. Παρὰ δὲ ταῦτα δεῖν εὐλικρινῆ εἶναι τὴν τῇ
 ἀγαθῇ ἀνδρὸς πρόθεσιν, ἅτε δὴ κατὰ τὴν θείαν

(1) Κάντεῦθεν ὁρῶς οἱ Στωικοὶ πᾶσαν ἀρετὴν
 κεῖσθαι ἐδόξαζον ἐν συμφωνίᾳ λόγου καὶ διηνεχῆς βεβαί-
 οτητας. Κικ. Παραδοξ. γ'. κεφ. α'. ἡ ἐν βεβαίᾳ καὶ διη-
 νεκεῖ τῆς ζωῆς λόγῳ ὁ αὐτὸς περὶ νομ. βιβλ. α'. κεφ.
 ιζ'. ὅρα τὰ ἡμέτερα Στοιχ. Πανδεκτ. μέρ. α'. §. β'. Σημ.

(2) Ταῦτα δὲ καὶ οἱ Στωικοὶ ἤδεσαν, καὶ ἐπ' αὐ-
 τῷ τέτῳ παρ' ἄλλων φιλοσόφων κακῶς διεσρέφοντο· ὅρα
 Αἰψ. χειραγωγ. πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῶν Στωϊκῶν
 βιβλ. γ'. διαλ. δ'. τί δ' ἄλλο βέλονται καὶ τὰ τῇ Ἀποσό-
 λει ἐκείνῃ; ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει
 δ' ἐν ἐνὶ, γέγονε πάντων ἑνοχὸς Γακ. β'. 2.

βιέντος θέλῃσιν (δ. σιζ'), αὐτοφανές ζ'. τὴν ἀρετὴν μὴ ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς μόναῖς ὑφίστασθαι πράξεσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς διάθεσιν· καὶ ἡ ἐκ τούτου ἔπειτα τὰς πράξεις τῇ ἀρετῇ συμφώνως αὐτομάτως γίνεσθαι (1).

σκβ'. Τῆς δ' ἀληθῆς ἀρετῆς γνῶμονος ἕως τῆς θείας θελήσεως (δ. σιζ'), εὐδὴλον θ'. μὴ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ κείσθαι τὸν γνῶμονα τῶν ἑαυτοῦ πράξεων οἰκοθεν ἀναπλάττειν· διὸ καὶ ἰ. μὴ αἰεὶ δέχεσθαι παρὰ τὴν τῆς κατὰ τὰς σφῶν πράξεις τῷ ἰδίῳ συνειδότεν ἐπομένους· καὶ ἰα. πολλῶ ἥττον ἀρετῆς μετόχως ἡγεῖσθαι τὸς πράττοντάς τι, ὢν περὶ ὁ θεὸς ἐδένα ἀνθρώπων ἐδὲ διὰ λόγου ἐδὲ δι' ἀποκαλύψεως, ἐδέποτ' ἀπήτησε (2).

ταύτης
γνώμον ἡ
θεία θέλη-
σις.

σκγ'. Ἐκ δὲ τῆ αὐτῆς ἔπεται, ιβ'. τὸν τῆς ἀ-

τὴν μεσό-
τητα ἐν ἀ-
ρετῇ τηρη-
τίον.

(1) Κάντεῦθεν ἄλλο μὲν τὸ δίκαια, ἄλλο δὲ τὸ δικαίως πράττειν· ἐφ' ᾧ ἀρετὴ τὰ τῷ Φιλήμονος παρὰ Στοβαίῳ λόγ. θ'.

Ἀνὴρ δίκαιος ἐστὶν ὃς μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος, ἔβλεται·
ἐδ' ὅς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέχετο,
ἀλλ' ὅς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀζημίως.
ἐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαντ' ἔχων φύσιν,
εἶναι δίκαιος, καὶ ἐδοκεῖν εἶναι, θέλει.

(2) Κάντεῦθεν προδήλον μάχεσθαι τῇ ἠθικῇ φιλοσοφίᾳ τὰς τε μάστιγας, καὶ ἄλλας ἀσκήσεις, ὥς καὶ αἱ πάλαι καὶ νέοι τινὲς σοφοὶ ἐπιτομωτάτην ὁδὸν πρὸς εὐδαιμονίαν, μᾶλλον δὲ γνησίαν ἀρετὴν εἶναι ὑπετόπαζον· ὅρα Βοηλαίη ἱστορίᾳ μαζιζομένων, καὶ Γ' α. Φραγκ. Βυδδαίη διαλ. περὶ φιλοσοφικῆς ἀσκήσεως.

ρετῆς μέτοχον, ἕτως ἐπιζητεῖν τὴν θείαν θέλησιν, ὥστε διατηρεῖν τὴν μεσότητα, καὶ μήτε καθ' ὑπερβολὴν, μήτε κατ' ἑλλειψιν κατὰ τῆς θείας θελήσεως ἀμαρτάνειν (1).

ἀρετῆς ἔχ
ὅπως τὸ
πραττεῖν,
ἀλλὰ καὶ τὸ
φεύγειν.

σκηδ'. Ἐπεὶ δὲ τελευταῖον ὁ φιλόρετος τὰς ἑαυ-
τῷ πράξεις πρὸν τὴν θείαν ἀπευθύνει θέλησιν (δ.
σιζ'), εὐδὲς ἀμφιγνοῖσι γγ'. ὡς ἔχ ὅπως ἄπερ
ἐνετείλατο ὁ θεὸς πρακτέον ἂν εἴη, ἀλλὰ καὶ ἂ ἀπη-
γόρευσε φευκτέον· διὸ καὶ ιδ'. πάντων μᾶλλον, ἢ τῆς
τῷ ἀγαθῷ προσηγορίας ἐπάξιος, ὁ πολλὰς μὲν πρά-
ξεις τῷ νόμῳ ὑσιωδῶς συμφώνως ἐνδεικνύμενος, τῷ
γεμὴν κακῷ μὴ ἀπέχων· ἢ ιε'. ὁ φεύγων μὲν τὰς
κακίας, μηδὲν δ' ἀγαθὸν ποιῶν.

καὶ τοῖς ἀ-
ναγκαίοις
μεσοῖς χρεῖ-
σται.

σκέ. Οὐδὲν δὲ ἥττον καὶ ταῦτα διδάσκει τὰ πράγ-
ματα, ις'. διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν ἀρετὴν μὴ εἶναι
πρόθεσιν τῷ εὖ καὶ κατὰ τὴν θείαν θέλησιν πολιτεύε-

(1) Πασίδηλον ὡς Ἀριστοτέλης τὴν ἀρετὴν ὥριστο
εἶναι ἕξιν κειμένην ἐν μεσότητι· εἰ γάρτοι καὶ ὀνομα-
τῶδης ὡς ὁ ὀρίσμος ἦτος, τὴν εἰς αὐτὴν τῆς ἀρετῆς μικρὸν
ἀναπτύσσει, ἀληθὲς γεμὴν, ἴδιον τῆς ἀρετῆς εἶναι τὸ
μήτε καθ' ὑπερβολὴν μήτε κατ' ἑλλειψιν ἀμαρτάνειν·
ὥσπερ γὰρ ὁ τὸ πλέον δοκιμάζων, εὐδὲν δοκιμάζει, ἔ-
τω δὲ καὶ ὁ πλέον ἢ ὅσον ἡ θεία θελήσις ἀπαιτεῖ πρᾶτ-
των, καὶ φαίνεται τῇ θείᾳ θελήσει ἀκριβῶς παρηκολοθε-
κῶς· πολλῶ δ' ἥττον, ὁ ἑλάττω, καὶ τὸ θεῖον ἀπαι-
τεῖ, πρᾶττων· μεσότητα γὰρ ἐν ταύτῃ ἔχει τῷ πράγ-
ματος, ἀλλὰ τῷ λόγῳ ἐκληπτέον, ὃ μὴ συνειδῶς Λα-
κτάντιος εἰσαγ. θεία. βιβλ. ζ'. κεφ. ις'. κακῶς τὸν ἐκ
τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἀληθῆ τῶτον ὀρίσμον ἀμφίβολον ἐποίησε
λέγων, ὡς τὸ βραχύτι χαίρειν ἔσθ' ὅτε τὰς πονηρὰς
ἐπαγαλλομένους τῇ ἡδονῇ, ἐκ αὐτῶν εἴη ὑπεύθυνον· ὅρα
Ὅρνεϊς Ἡθικ. βιβλ. γ'. κεφ. α'. §. ις'.

δαι, ἀπέσης τῆς τῶν μέσων χερίσεως, δι' ὧν ἂν ἐξείη πρὸς τὸ τέλος αὐτὸ ἐφικέσθαι.

σκς'. Τοιαύτην ἔν εἶναι χερὶ τὴν ἀρετὴν, εὐκλεῶς τῆς μιᾶς ἀ-
σώζουσιν τὸ νομα· εἰ γὰρ καὶ μία (§ σκ. ε'), ἐδεῖς ρετῆς ποι-
γεμὴν ἀποφύσει ὡς περὶ ποικίλα καταγίνεται ὑπο- κίλοι αἱ ἐ-
κείμενα, καὶ παντοδαπαῖς προφαίνεται ἀφορμαῖς, πωνυμίας.
καὶ ἀντεῦθεν παντοδαπὰς δύναται ἐπισπᾶσθαι τὰς ἐπω-
νυμίας (1).

σκζ'. Οὕτως οὖν ἡ ἀμετάθετος ἐκείνη καὶ εἰλικρι- τίς Εὐσε-
νὴς θέλῃσις τῇ πάσας τὰς πράξεις, τὰς πρὸς θεὸν βεια· Δι-
ἀναφερομένης, πρὸς τὸν γινώμονα ἀπευθύνει τῆς καιοσύνη,
θείας θελήσεως, Εὐσεβεία ἀκεί· εἰ δὲ περὶ τὰς Σωφροσύνη
πράξεις τὰς ἀφορώσας πρὸς τὰ καθήκοντα τὰ πρὸς
τὰς ἄλλας ἐναχολοῖτο, Δικαιοσύνη· εἰ δέγε περὶ
τὰ ὀφειλόμενα ἡμῖν αὐτοῖς καθήκοντα καταγίγνοιτο,
Σωφροσύνη (2).

σκή'. Τῆς δ' ἀληθοῦς ἀρετῆς μήτε καθ' ὑπερβο- Κακίαι τῇ
λὴν μήτε κατ' ἔλλειψιν ἀμαρτανέσης (§. κγ'), εὐ- εὐσεβεία
δηλον ὡς τῇ εὐσεβείᾳ ἔνθεν μὲν ὁ Α'θεῖσμός καὶ ἡ Α' αντικειμι-
ναι.

(1) Ὡς περὶ γὰρ εἰς μὲν ὁ νῆς, ὡς γεμὴν τὸ ἀ-
γαθὸν διώκων καὶ τὸ κακὸν φεύγων θέλῃσις προσαγο-
ρεῖται, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ μία ἐκείνη ἀρετὴ, ἥ περὶ
παντοδαπὰ καταγίνεται ὑποκείμενα, ἡ ὀρισμέναις ἀ-
φορμαῖς προφαίνεται, ὅτε μὲν Ἀνδρία, ὅτε δὲ Δικαιο-
σύνη, ἄλλοτε δ' ἄλλοις ὀνόμασιν ἐπωνομάζεται.

(2) Καὶ αὐταὶ ἀληθῶς εἰσιν αἱ Γενικαὶ ἀρεταί,
ἡ τῆς μιᾶς ἐκείνης ἀρετῆς τὰ πρώτιστα εἶδη, ἃ καὶ ὁ
„Απόστολος ἐπισυνείρει τὴν σωτήριον χάριν τὴν ἐπιφα-
„νεύσαν πᾶσιν ἀνθρώποις κηρύττων, παιδεύσαν ἡμᾶς,
„ἵνα σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῇ
„νῦν αἰῶνι πρὸς Τίτ. β', β'.

σέβεια, ἔνθεν δ' ἡ δεισιδαιμονία μάχονται· τῶν δὲ κακίων τρίτων ἡ μὲν τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπαιτούμενα καθήκοντα ἀπαναίνεται, ἡ δὲ τὸ μὴ ἀπαιτούμενον σέβας, καὶ τῆς αὐτῆ φύσεως ἀλλότριον αὐτῷ προσάπτει.

τῇ Δικαιο-
σύνη.

σλθ'. Οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ κατὰ τῆς Δικαιοσύνης ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει ἔστιν ἀμαρτάνειν, ἐπὶ τῷ μὲν, πλεον, τῷ δ', ἦττον τῷ δικαίᾳ ἀποδίδεται· ἀμφοτέρων γεμὴν τῶν ἄκρων ἐν μιᾷ πράξει θεωρημένων, τῇ Δικαιοσύνῃ μία μόνη κακία ἀντίκειται ἡ Ἀδικία.

τῇ Σωφρο-
σύνη.

σλδ'. Τῇ δὲ Σωφροσύνῃ ἔνθεν μὲν ἡ Ἀκολασία ἡ ταῖς ἡδοναῖς μήτε ὄρον, μήτε μέτρον τιθεμένη, ἔνθεν δὲ ἡ Ἀναιδησία ἡ μηδὲ τῶν ἐπιτετραμμένων ἀπολαύειν ἀνεχομένη δι' ὅλα ἀντίκειδον (1).

τί Ἐγκρά-
τεια, Ἐ-
λευθεριό-
της, Με-
γαλοπρέ-
πεια.

σλε'. Ὡσαύτως δὲ ἡ ἀμετάθετος καὶ εἰλικρινὴς θέλῃσις τῷ τοῖς χρησίμοις ὁρθῶς χρῆσθαι ποικίλων προσηγοριῶν λαχεῖν δύναται· μὴ ἐπιθυμῶσα γὰρ τῶν ἀλλοτρίων Αὐτάρκεια ἡ Ἐγκράτεια, τοῖς ἄλλοις δὲ βοηθῶσα, ἐν μὲν τοῖς ἰδιώταις Ἐλευθεριότης, ἐν δὲ τοῖς προέχουσι καὶ ἐνδόξοις Μεγαλοπρέπεια (2) καλεῖται.

(1) Ὅθεν οἱ τῇ φύσει ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ εὐποροῦντες μὲν ἀπάντων, φορτίζοντες δ' ἐν λιμῷ, καὶ γυμνοὶ βαδίζοντες, δεδιότες μήτι τῷ τῶν χρημάτων σωρῆ μειωθῇ, ἢ μᾶλλον σώφρονες καὶ ἐγκρατεῖς, ἢ ὠλεσίκαρποι καὶ τῷ μηδενὸς ἄξιοι.

(2) Ταύτῃ τῇ Ἀρετῇ κεκοσμεῖσθαι τὸν Κύρον ἰσορεῖ Ξενοφῶν· τοιοῦτος εἶναι Ἀλέξανδρος ὁ Μ. ἐνηβρύνετο, ὃς μηδενὸς εὐεργεσίᾳ ἠττᾶσαι οἶσθε λέγειν. Σεν. περὶ εὐεργ. βιβλ. ε'. κεφ. ε'. ἡμῖν, ἀλλ' ἢ δ' ὁ Τίτος ἀγνοεῖται, ἡ λαυβάνει, ὃς ᾤετο ἀπολέσαι τὴν ἡμέραν, καὶ ἦν ἡδὲνα εὐεργετικῶς μνημονεύει, Σκετόν.

σλβ'. Τῷ λόγῳ δ' ἐπὶ τέτων τῶν ἀρετῶν ἀφανὲς ὄντος (1), ῥαδίως αὐται εἰς τὸ Ἀρεπαιτικόν, ἢ Κυνικῆς πενίας περιέργειαν, καὶ εἰς Σμικρολογίαν ἢ Ἀσωτίαν, καὶ τελευταῖον εἰς Τρυφὴν ἢ Ρ'υπαρίαν ἐκτρέπονται.

ταύταις
ἀντικείμε-
ναι κακίαι.

σλγ'. Ἡ τῷ ὀρθῶς ἀνασχεφεῖσθαι περὶ τὰς τι- μάς εἰλικρινὴς καὶ βεβαία πρόθεσις Κοσμιότης ἀκούει, ἢ τινι ἢ Ἀλαζονία, καὶ ἢ πάσης τιμῆς Κυνικὴ Τ'πε- ροφία ἀντίκεινται.

τί Κοσμιό-
της καὶ τίνες
αὐτῇ κα-
κίαι ἀντί-
κεινται.

σλδ'. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ περὶ τὸ ἡδὺ καὶ ἀνδὲς ὀρ- θῶς ἔχουσα ἀρετὴ, τῇ μὲν Εὐκράτεια, τῇ δὲ Καρ- τερία, τῇ δὲ Ἀνδρεία καλεῖται· αἷς ἔνθεν μὲν Ἀκρα- σία, Ἀποκατετήρησις, Μικροψυχία, ἔνθεν δὲ Ἡλι- θιότης, περὶ ἧς εἴρεται ἀνωτέρω (§. σλ'). τὸ εἰς τὸν Μισεῖν, καὶ Θράσος ἀντίκεινται.

εὐκράτεια,
καρτερία,
ῥώμη, καὶ αἱ
ταύταις ἀν-
τικείμεναι
κακίαι.

Τιτ. κεφ. η'. Ἀρίστη τῷ ὄντι ἡ ἀρετὴ αὐτὴ, μόνον εἰ ἐκ σαφεῶς καὶ εἰλικρινὸς βελήσεως τῇ πρὸς Κανόνα τὴν βέλαν βέλῃσιν τὰς πράξεις εὐθύνειν προῖσι· εἰ δὲ πρὸς δόξης δῆραν ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτὴ ἀφορῶν τῇ ἡττᾶ- σθαι αὐτῇ τὴν ἀνδρώπῃ, ἐκ ἀρετῇ, προσωπεῖον δ' αὖ εἴη ἀρετῆς, λαμπρὸν μὲν, προσωπεῖον δέ.

(1) Ἀφανὲς δ' ἔστι ὁ λόγος εἰς α'. μὴδὲ τῶν ἡμε- τέρων δυνάμεων, μὴδὲ β'. τῇ προσώπῃ, ὃ εὐεργετεῖν χρὴ, μὴδὲ γ'. τῆς ἀνάγκης καθ' ἣν αὐτῇ δεῖ ἀντιλα- βέσθαι, μὴδὲ δ'. τῇ ἀποτελέσματος ὃ εἴη ἡ ἐλευθε- ριότης ἐκείνη, τὸν λόγον ἔχοιμεν· ἅτω φέρεται ἐπὶ βλά- βῃ τῆς οἰκίας ἀργὰς γαστέρας σιτίσθαι, καὶ τοῖς ἰδίᾳ μοχθηρίᾳ πτωχεύουσι τροφὰς δαφίλεις ἐπιψιφίσεσθαι, καὶ τὰ ἰδρωτὶ περιποιηθέντα πολλῶ τοῖς ἐν κατηλείοις καὶ χαμαιτυπείοις κακῶς αὐτὰ καταναλίσκειν ἐπιδαφα- λεύεσθαι, καὶ ἐλευθερία τις, ἀλλ' ἄσωτία, καίτοι πρὸς κριβεβολίαν ἡμᾶς ἡττον ὑπόπτους εἶναι χρᾶν.

εἰ ὁ Ἄρετῃ κακοσμημένος τῆ καλῇ εἴτ' ἢ τῆς εὐπρεπείας φροντίζει. σλέ. Εἰσὶ καὶ ἄλλαι ταιαῦται προσηγορίαι τῆς ἀρετῆς· κακεῖνο γὰρ μάλισα σοφὸν ἔργον τὸ ἐν τοῖς ἀδιαφόροις, ἥπερ ἐνδέχεται, ἑαυτὸν τοῖς τῶν ἄλλων προσαερόμενον ἦθεσιν· ἐντεῦθεν ἡ Φιλοκαλία προκύπτει, ἣτις ἐδὲν ἀλλ' ἢ Ἡθικὴ ποιότης τῶν ἀδιαφόρων πράξεων, δι' ὧν τις τὴν τῶν ἄλλων εὐνοίαν ἑαυτῷ ἐπαγαγέσθαι σπεύδει (1).

ποσαπλῶν τὸ καλόν. σλς. Εἰσὶ τινες τῶν ἀδιαφόρων πράξεων παντὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἀρέσκουσαι ἢ ἀπαρέσκουσαι. Εἰσὶ δ' αἱ ὅτε πανταχῶ, ἐδ' αἱ ἀρέσκουσιν, ἢ ἀπαρέσκουσι (2)· τῆ α'. γένους αἱ πράξεις πρὸς τὸ τῆ Φυσικῆ νόμου καλόν, τῆ β'. πρὸς τὸ Πολιτικόν καλόν ἀνάγονται.

(1) Οὗ γὰρ φιλάρετος ἔκ ἐν ἐρήμῳ ζῇ, ἀλλ' ἐν ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ· ὁ δ' ἐν κοινωνίᾳ ἀνθρώπων ζῶν, ἔκ ἂν ἐπιτηδεύας ζῇ, ἐδ' ἑαυτῷ ἐδ' ἄλλοις ἂν εἴη χρήσιμος μὴ τὴν τῶν ἄλλων εὐνοίαν ἑαυτῷ οἰκειόμενος· ἐδ' ἂν τὴν τῶν ἄλλων εὐνοίαν ἑαυτῷ οἰκειάσασαιτο, μὴ τὰς ἀδιαφόρους πράξεις τῇ ἐκείνων δοξῇ προσαερόμενος· ὁ δὲ τῆτο ποιεῖν, φιλόκαλος· ὁ ἄρα φιλάρετος καὶ φιλόκαλος· ἐντεῦθεν ὅ,τι περὶ τῆς τῶν Κυλικῶν ἀναισχυντίας καὶ τῆ καλῆς ὀλιγωρίας (ἰς §. οἷ.), νομίζειν χρὴ, εὐδὴλον.

(2) Γυμνὸν φέρε βαδίζειν, καὶ τὴν αἰδῶ ἀναιδῶς προφαίνειν, πᾶσιν ἀπαρέσκει τοῖς μὴ πᾶσιν ἀποβαλεῖν τὴν ἀνθρωπίνην αἰδῆσιν· τὸ δὲ τὴν κεφαλὴν καλύπτειν ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλων, καὶ τοῖς δακτύλοις κινεῖν τὰς ἐν τῇ λοπάδι ἡρτυμένας δρίδακας ἐν Γερμανίᾳ ἀπρεπὲς δοκεῖ, τῆς δ' ὅπερ ἀλλοτρίᾳ ἐκ αἰσχύνῃ ποιεῖν· πρὸς τὸ β'. τῆτο εἶδος τῆ καλῆς ἀφορὰ τὸ τῆ Κορινθίᾳ Νέπτατος Κομφότατος προοίμιον περὶ τῶν διαφορῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν ἡθῶν.

σλζ'. Ἐνθεν τοῖς ἀ. γένος τῆς φιλοκαλίας γεννῶνται Αἰδώς, Φιλαλήθεια, Φιλανθρωπία· ἐκ δὲ τῆς β'. Ἀσειότης, αἷς ἔνθεν μὲν ὑπάγροικος Αἰχύνη, Ἀδολεσχία, Κολακεία, Σκηνική εὐπροσηγορίας περιέργεια· ἔνθεν δὲ Ἀναιοχυντία, Ψεῦδος καὶ Ὑπόκρισις, Ἀπανθρωπία, Ἀγροικία ἀντίκεινται.

ἀρεταὶ ἐκ
τῆς καλῆς
γινόμεναι.

σλῃ. Οὐδ' ἐτέρη δὲ γένος τῆς καλῆς τῆς σοφῆς ἔτω μελήσει, ὥς περ πάντων φαῦλον, ἢ γὰρ ἀβέλτερον ἔσθαι ζηλῶν, καὶ τὰς ἀνέχεται, ξυνοιδῶς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ σοφῶν ἀπλῶς μὴ εἶναι δυνατόν συνίστασθαι· ἐντεῦθεν δὲ ἄλλαι γεννῶνται ἀρεταὶ ἡδὲν ἡτον λαμπραὶ· Σεμνότης ἐντε βαδίσματι, καὶ ἱματισμῷ, καὶ λόγοις, καὶ παιδιαῖς· καὶ Μετριοτής, αἷς ἔνθεν μὲν Μισανθρωπία καὶ Εὐτέλεια, ἔνθεν δὲ περιττὴ Χρηστότης, καὶ περιττὴ Σκληρότης, ἀνθίστανται.

πρὸς ὃ καὶ ἡ
Σεμνότης καὶ
Μετριοτής
ἀναγονται.

σλθ'. Ἀλλὰ τίς ἂν πάντα τὰ τῆς Ἀρετῆς εἶδη ἔχοι καταλέξει; τὸ δὲ τῶν Στωϊκῶν παράδοξον ὡς μυρία· μόνος ὁ Σοφὸς εἴη σπεδαῖος, πλόσιος, ἐλεύθερος, Βασιλεὺς, φίλος, καλός, εὐγενής, πολίτης, δικαστής, μάντις, ῥήτωρ καὶ ἄλλα μυρία, ἀληθὲς ἂν εἴη ὀρθῶς ἐκληφθέν· εἴγ' ἐν ὁποιοδήποτε κατασάσει αὐτὸν ἔθετο ὁ ὕψιστος Θεός, ὅπως ἀναξέρεται, ὥς μὴ ἄχρησον ἑαυτὸν καὶ ἀλυσιτελῇ παρέχειν (1).

(1) Οὕτω γὰρ εἰσιν ἐκληπτέα τὰ τῶν Στωϊκῶν ἐκεῖνα παράδοξα· ἄριστα δὲ καὶ Ἀθηναῖος φησι βιβλ. δ'. δειπνοσοφ. Στωϊκὸν δὲ δόγμα εἶναι, ὅτι πάντα εὖ ποιῇ σὺ ὁ σοφός, καὶ φακὴν φρονίμως ἀρτύσει.

Οὐκ οἶδ' ἅττα Πατὴρ ἔφατο Χρυσίππος ἐκεῖνος· ἔποτε δὴ ποίησε σοφὸς κρηπίδας οἱ αὐτῷ, ἡδὲ μὲν ἐμβάδας· ἔτι γεμὴν ὁ σοφὸς σκυτοεργός.

κάντεῦθεν δυνατόν μυρίας ἄλλας ἀρετῶν κλήσεις ἀναφύεσθαι.

εἰ τῆς Κρά-
σεως ἡ δύ-
ναμις εἴη
περὶ τὴν ἀ-
ρετήν.

ἀρετῆς ἀ-
ποτέλεσμα

Τρίτον τῷ
ἄκρῳ ἀγα-
θῷ ἀποτέ-
λεσμα Φι-
λία.

σμός. Καίτοι δὲ μιᾶς ὕψους τῆς ἀρετῆς (δ. σκ. ε'), καὶ παντοδαπαῖς προφαινομένης ἀφαιρημαῖς (δ. σλς'), ὁμολογητέον γεμὴν καὶ δυνάμιν τινα τῆς κράσεως κἀνταῦθα συμβάλλεσθαι, καὶ τὰς τῆδε ἢ τῆδε τῇ κράσει ἀρμοζέσας μᾶλλον ἐκλάμπειν (1).

σμός. Ὅσον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀληθὴ εὐδαιμονίαν συμφέρει ἡ ἀρετὴ, κἀντεῦθεν προέδηλον· τὸν γὰρ ἀνθρώπον εἰς ἐλευθερίαν ἄγει, τῶν τῆς θελήσεως νόσων ἀπαλλάττει, νῦν τε ἡσύχιον, καὶ πρὸς κατοχὴν τῆ ἁκρῆ ἀγαθῆ ἐπιτήδειον ἀποκαθίστησι.

σμός. Τρίτον δὲ τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ἀποτέλεσμα ἡ ἀληθὴς φιλία ἐστίν, ἥς ὅθεν ἡδίων ἐν τῷ βίῳ, ὅδε χρησιμώτερον. Ἐπειδὴ γὰρ πᾶν ἀληθὲς ἀγαθὸν καὶ Χρήσιμον ἅμα, καὶ Τίμιον, καὶ Ἡδὺ (δ. εἰς δ'. Σημ.), τὸ δὲ χρήσιμον ἔχει ὅπως θεοῦ ἀμέσως, ἀλλὰ καὶ ἐμμέσως παρὰ τῶν φίλων προΐεσθαι φιλεῖ· εἰκότως καὶ οἱ τῆς ἀρετῆς μέτοχοι τὸ χρήσιμον ἐκεῖνο τοσούτω βεβαιότερον ἐλπίσουσιν, ὅσῳ μᾶλλον πρὸς τὴν ἀληθὴ φιλίαν εἰσὶν ἐπιτήδαιοι (2).

τέφω δὲ τρόπῳ· καθὰ δὲ καὶ σιγῶν ἔπλετο· αἰετὸς
Ἐρμογένους ἔτος καὶ μεσικὸς ἔξοχ' ἄριστος·
ὡς ἄρα πᾶς σοφὸς ἐστὶν ἀπασῶν ἐργασιῶν
δημιουργὸς ἄριστος.

Ὁράτιος. βιβλ. α'. λόγ. Σατυρ. γ'.

(1) Ἐντεῦθεν καίτοι ἀληθεῖ ἀρετῇ ἦσαν ὑπερέχοντες Ἰωάννης καὶ Παῦλος· ἐν γεμὴν τῷ Παύλῳ μείζονα ζέσιν εἰς τὴν τῶν Ἑβραίων ἐπιστροφὴν, ἐν δὲ τῷ Ἰωάννῃ μείζονα τὴν τῆς ἀγάπης, καὶ τὸ φίλτρον θερμότερον λάμπον φάδῳ εὐρήσεις.

(2) Τῷτο ἐκ προθέσεως ἀπέδειξε Κικέρων ἐν Λαί.

σμγ'. Ἡ Φιλία δὲ, ψυχῶν ταυτὸ βελομένων τί ἐστὶ φι-
 λία, ἐνὸς ἐστὶ (1) πρὸς τὸ κοινὴν συμφέρον τῶν
 φιλεμένων ἀφορῶσα.

σμδ'. Ἐπεὶ δὲ ἡ Φιλία ἐνὸς ἐστὶ ψυχῶν (δ. συνίσταται
 σμγ'), ἔπεται ἂ. μόνον τὴν συνήθειαν μὴ εἶναι φιλίαν, καὶ τοῖς ἀ-
 β'. καὶ τοῖς ἀπ᾽ αὐτῶν δυνατὸν εἶναι ταύτην ὑφίστασθαι. πῆσι.

σμέ. Καπεὶ δὲ ἀληθὴς τῷ ὄντι φιλία τὸ ταυτὸ ἐν μόνον
 θέλει καὶ μὴ (δ. σμγ'. Σημ.), ἔπεται γ'. ἐν τοῖς τοῖς σπου-
 ἀνομοίοις ἀσύστατον εἶναι τὴν φιλίαν. ὅθεν καὶ δ'. μὴδὲ
 ἐν δυοῖν πανοῦχοις (2), μὴδ' ἐν σπουδαίοις καὶ πανοῦχοις ὑ-
 φίστασθαι, ἀλλὰ ἐ. μόνον τοῖς τῇ ἀρετῇ προσέχεσι.

σμέ. Ἐκ δ' αὐτῆς τέττε δῆλον ὡς ἀληθές ἐστιν ὅ καὶ οἱ
 καὶ ὁ πᾶσι σχεδὸν τοῖς φιλόσοφοις ἐν τοῖς Στωϊκοῖς ἔ-
 σαι.

λίω ἢ περὶ Φιλίας μνησάμενος, ὡς ἔοικε, Χρύσιππον
 περὶ αὐτῆς τέττε εἶτ' ἐν περὶ Φιλίας συγγράφοντά, ὡς
 ματυρεῖ Λαέρτ. βιβλ. 2'. τμήματ. 115.

(1) Πρὸς ὃν ὁρισμὸν ἀνάγονται καὶ τὰ τῷ Κικέρω-
 νος· ἰσχυρὰ τῷ ὄντι φιλία τὸ ταυτὸ θέλει καὶ μὴ· καὶ
 τοῖς φίλοις πάντα κοινὰ· καὶ τὰ τῷ Ζήνωνος· τί ἐστὶ
 φίλος; ἄλλος ἐγὼ· καὶ τὰ τῷ Ἀριστοτέλει· τί ἐστὶ
 φίλος; μία ψυχὴ δύω σώμασιν ἐνοικήσα.

(2) Ἦτοι γὰρ διαφόροις κακίαις εἰσὶ προσκείμενοι,
 ἢ μὴ καὶ τῇ αὐτῇ· εἰ μὲν ἂν διαφόροις, εἰσὶν ἀνόμοιοι·
 καὶ ταυτὸν θέλει καὶ ἡ θέλει, καὶ ἔτι καὶ ἐ-
 σονται φίλοι (σμγ'). εἰδὲ μὴ καὶ τῇ αὐτῇ κακίᾳ ἐναχο-
 λῶνται, καὶ ἕκαστος τὴν ἰδίαν πληρῶσαι ἐπιθυμεῖ, παρὰ
 τῷ τὸ πάντα πρὸς τὸ κοινὴν συμφέρον ἀναφέρειν, ὡς
 ἐδ' ἔτι δὲ δεικνύει ἄλλοις φίλοι ἔσονται (δ. αὐτ.).
 ὁρῶντες ἂν ἔφη Κεντίλιαν, μελ. ρπβ'. συνάπτει φιλίας
 ἢ τῶν ἡδῶν ὁμοιότης, καὶ οὐδ' ὅπως οἱ φίλοι ὁρῶσι καὶ
 γινώσκουσι τὰ ἄλλων προτερήματα· ἐδὲ γὰρ αὐτὶς
 ἐν ἄλλῳ φιλήσειέ τι, εἰμὶ ὅπερ ἐνδιαφέτω ἐγκρίνει.

δοξε παράδοξον, ὡς φιλία ἐν μόνοις ἐστὶ τοῖς σπου-
δαίοις, ἀμέλει διὰ τὴν ὁμοιότητα λαέρετ. ἐν Ζήνωνι.

παύτης ἀ-
ποτελεσμα-
σμζ'. Τελευταῖον τῆς Φιλίας πρὸς τὸ κοινῇ
χρησίμον ἀφορώσης (§. σμγ'), ἔπεται ζ'. τὸν φί-
λον τῶν τῷ φίλῳ χρησίμων φροντίζειν ἔχ ἥττον, ἢ
τῶν ἑαυτῷ· ἢ τοῖς φίλοις ἑκατέραν εἶναι τὴν τύχην
κοινὴν· κἀντεῦθεν θ'. ἀλλήλοις ἀμαθαιῶς ἐν τε βα-
λαῖς καὶ ἔργοις καὶ χρήμασι βοηθεῖν· ι'. μὴ μέντοι τὸν
φίλον πλέον ἑαυτῷ ἀγαπᾶν τὸν φίλον ὀφείλειν (1).

ἡδύτης ἐν-
τεμνεν ἀ-
ναφυομένη.
σμή. Ἐκ τέτο εὐδῆλον, ἰά τὲς ἀληθεῖς φίλος
μὴ κολακεύειν τὲς φίλος, καὶ δὴ καὶ ιβ'. δυσμενέσατον
ἐχθρὸν βελτίονα εἶναι κόλακος φίλου (2), καὶ ιγ'.
ἀδύνατον μὴ εἶναι ἡδίστην τὴν φρεσὶς τηλικύταις
ἀνχωρῶμένην ζῶν.

(1) Καὶ τέτο ὁρθῶς ἔγνω Κικέρων· ἔ' χωρί' ἄττα
ἐκ βιβλ. γ'. ζητ. τσσκ. καὶ βιβλ. γ'. περὶ τελ. προή-
νευκε. Δίψ. εἰς χειραγ. πρὸς τὸν τῶν Σταϊκῶν φιλό-
σοφον βιβλ. γ'. διακλ. ις'. σελ. τῆς παρ' ἐμοὶ ἐκδόσεως
193· ὅθεν τὴν μεσότητα ἐκ ἐτήρησε Σενέκ. Ἐπίς. θ'.
καὶ ε'. ἐν ἣ τῆς φίλος μετὰ τῶν φίλων καὶ ὑπὲρ τῶν φίλων
καὶ θνήσκειν, οἶεται.

(1) „Ἐντεῦθεν ἀδείως εἰώθει λέγειν ὁ Διογένης,
„τῷ βυλομένῳ σωθῆναι, ἤτοι φίλων ἀρίστων δεῖν, ἢ ἐχ-
„θρῶν δυσμενεσάτων· τὰς μὲν γὰρ διδάσκειν ἡμᾶς τὰ
„πρακτέα, τὰς δὲ ἀποτρέπειν, κακόν τι ποιῶντας·
πρὸς αὐτὸ τέτο ἀφορᾷ καὶ ὁ ἀριστος λόγος τῷ Πλα-
τῶνι, πῶς αὐτοῖς διακρίνει τὸν κόλακα τῷ φίλῳ, τόμ.
β'. Ο' ππ. σελ. 61.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Δι' ὧν ἅντις πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν ἐφίκοιτο.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ τῆς, Γνωστῆς Σαυτὸν.

σμθ'. Τὰ πρὸς τὴν Ἠθικὴν φύσιν τῆ ἀνθρώπου, Συνέχεια.
πε, καὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν φέροντα εἰς δεῦρο σκεψαμένοις ἡμῖν, πρὸ ἔργου ἤδη καὶ τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἅντις πρὸς τὴν ἀληθῆ ἔλθοι εὐδαιμονίαν ὑπανοίξαι.

σν'. Ἐπειδὴ τοίνυν δυνατόν τῆ ἄκρου ἀγαθῆς τυ- πρώτη ὁδὸς
χεῖν τὲς μὴ τῶν μέσων ὀλιγωρεῖντας (δ. εμγ'), ἐπὶ τὴν εὐ-
τῶν δὲ μέσων ὀλιγωρεῖν ἀνάγκη πάντως, τὸν μὴδὲ δαιμονίαν
λως ἐν ἐπιθυμίᾳ τῆ ἄκρου ἀγαθῆς γιγνόμενοι, ἐδ' ἂν ἄγεσα εἰς
τις ἐν ἐπιθυμίᾳ τῆ ἄκρου ἀγαθῆς γένοιτο, εἰμὴ τὴν τὸ, γινώσκει
ἑαυτῇ ἀθλιότητα ἀκριβῶς (1)· ὥσθως ἄρα κατεῖδον τινὰ ἑαυ-
τόν.

(1) Σενέκας ἐπις. κή. ἀρχὴ σωτηρίας ἡ γινώσις τῆ
πταίσματος· ἄριστά μοι δοκεῖ τῆτο φᾶναι ἐπίκερος· ὁ
γὰρ ἑαυτὸν ἀμαρτήσαντα ἀγνοῶν, εἰ βέλεται ἐπανορ-
θεῖναι. Δεῖ τοίνυν πρὸ τῆς ἐπανορθώσεως ἑαυτὸν γινώ-
ναι· εἰς γὰρ οἱ ἐπὶ ταῖς σφῶν κακίαις σεμνύονται·
οἷσι ἔν τινα τῆς ἑαυτῶν βερεπείας λόγον ποιεῖσθαι τὲς
τὰς ἰδίας κακίας ἐν μοίρᾳ ἀρετῶν τιθεμένης; Διὸ, ὡς
ἂν οἷός τε ἦς, αὐτὸς σὺ σαυτὸν ἔλεγχε, καὶ ἐξέταζε,
καὶ ἂ. μὲν τὰ τῆ ἐνάγοντος ὑπόκριναι, εἴτα τὰ τῆ Κρι-
τῆς, μετ' ὃ τὰ τῆ ἀπολογεμένης, εἰδ' ὅτε δὲ σαυτὸν
καταδίκασε.

οἱ ἀρχαῖοι πρῶτον καὶ ἀρίστην ἐπὶ τὴν σοφίαν ἄγασαν
ὁδὸν εἶναι τὸ, γινῶναι τινὰ ἑαυτὸν (1).

ὅλε τῷ ἀν-
θρώπῳ ἡ
γνώσις ἀ-
ναγκαία.

ἡ ψυχὴ ἔ-
μόνον κατὰ
σύγκρισιν
γινώσκει.

συνά. Ἀλλ' εἰ καὶ Πλάτων ἐν τῷ α'. Ἀλκιβιάδῃ,
ἐν ᾧ τὸν Κανόνα τῆτον ἐκ προθέσεως ἐξημενεύει, τῇ
οἰκείᾳ ὑποθέσει δελεῶν (Ἰσοθ. §. μέ.), τὸ ἑαυτὸν
γινώσκειν τῇ ψυχῇ μόνῃ ἀνήκειν οἶεται, ἀλλ' ἐπειδὴ
καὶ τὸ σῶμα ἐσιώδες μέρος τῷ ἀνθρώπῳ (§. ια'), καὶ
ἡ μικρὸν ἐνεργεῖ πρὸς τὰ ἥθη (§. νς.), εὐδελον ἐκά-
τω ὡς καὶ τῷ γινῶναι τὸ Σῶμα καὶ πάντα ὀλιγοφρετέαν.

συνβ'. Πρῶτον ἔν ὡς εἰκὸς τὴν ψυχὴν διχῶς γι-
νώσκωμεν, ἥτοι κατὰ σύγκρισιν, ἢ ἀπολύτως· τὸ
α'. γίνεται, ὅσάκις ἂν ἡμᾶς αὐτὲς τοῖς κτήνεσι πα-
ραβάλλωμεν, καὶ, ὅσῳ αὐτῶν ὑπερέχομεν, ἀκρι-
βῶς σκοπῶμεν· ὅσοι δὲ τῇ ἑαυτῶν ἀναγκῇσι ταύτῃ
μόνῃ ἀγαπῶσιν, εἰς διαφορὰς καὶ ἀνεροσφαλεῖς κρη-
μυνὰς ῥαδίως ἐκτραχυλίζονται (2).

(1) Πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν ἐφικέσθαι τὸν
λόγον τούτου πάντες συνισῶσιν οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι.
„Ἄριστα Μερέτ. βιβλ. α'. λόγ. α'. περὶ τῷ Γνωστὶ σπου-
„τόν. Ὅσῳκις ἀκούομεν Ἀπόλλωνα Κροίσῳ ἀποκρίνα-
„σθαι, ὡς εὐδαίμων ἔσθαι, ἑαυτὸν γινῶν, ὅσῳκις τὴν
„περὶ τῷ αὐτῷ ἐντολὴν τῷ ἐν Δελφοῖς ναῷ ἐπιγεγραμ-
„μῆναι ἀναγινώσκωμεν, τοσάκις ἐννοεῖν οὐφείλομεν μέγα
„τὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ἑαυτὲς γινώσκειν· παρὰ γὰρ πᾶ-
„σι τοῖς σοφοῖς κατὰ πᾶσαν ἡλικίαν ὁμολογῶν ἐν τέ-
„τῳ ἵστασθαι τὸν τῆς εὐδαιμονίας θεμέλιον, εἰ ἂν ἄλ-
„λως ἕκαστος ἡμῶν εἰς πλεῖον ἢ βαρύτερα κακὰ, ἢ ἑαυ-
„τὸν ἀγνοῶν ἐξολιθίσσειεν· ἀναγνωσίου καὶ τὰ τέτοις
ἐπόμενα ὡς ἄλλης θανάσιμα.

(2) Οἱ γὰρ ἔτι φιλοσοφῶντες εἰς τοσούτου φιλοτι-
μίας καὶ ἀλαζονείας ἐλαύνουσιν, ὥς φέσει ἄλλος συγκε-
κρητῆσθαι οἶοντα πρὸς τὸ εὖτε καὶ εὐδαίμονως ζῆν· καὶ.

συνγ. Λυσιτελήσει δέ τι καὶ ἡ κατὰ Σύγκρισιν αὕτη ἀνᾱκρίσις ἡμῶν τῇ ἀπολύτῳ συνεζευγμένη· ὁ γὰρ ἑαυτὸν τοσαύταις ψυχικαῖς τε καὶ σωματικαῖς δυνάμεσιν ὑπὲρ τὰ ἄλογα κεκοσμημένον, τὰς δυνάμεις δὲ ταύτας, μὴ τῆς ψυχῆς ἀληθῶς θεραπευθείσης ἀπὸ τῶν κακιῶν, πλείονα φθορὰν, ἢ ὠφέλειαν ἐμπούσας, ὁρθῶς ξυνορῶν, ῥαδίως κατανοήσει τῇ μεγάλῃ θεῷ τὴν θέλῃσιν καὶ βελὴν εἶναι, τὸν ἄνθρωπον τῆς ἑαυτῷ θεραπείας καὶ τῆς τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ἐφέσεως μοναχῶς φροντίζειν· ἵνα καὶ βίῳ καὶ ἡθελσι τῶν κτηνῶν ἀποχωρίζεται, καὶ μὴ ταῖς ὀρέξεσιν, αἷς κοινωνεῖ τοῖς ἀλόγοις, ἀλλὰ τῷ ὀρθῷ λόγῳ, ἡγεμόνι ἔπῃται (1).

σνδ'. Οὐκὲν ἐν τῇ ἡμῶν αὐτῶν ἐπιγνώσει μάλ- ἀλλὰ καὶ
λον ἅπαν τὸ ἔργον κεῖται τῇ ἀπολύτως τοιαύτῃ· ἀπολύτως.
διόπερ ἡμέτερον τῆς θελήσεως πρῶτον, εἴδ' οὕτω
τῆς Διανοίας καὶ τῷ Σώματος (§. σνά.), καὶ ἐπὶ πᾶ-

τεῦθεν τὰ τῶν Στωϊκῶν ἐφ' ἡμῖν εἶναι τὴν δόξαν, ὀρεξιν, κλίσιν, ἔκλινιν, καὶ πάσας τὰς ἡμετέρας πράξεις· Ἐπίκτ. Ἐγχείρ. κεφ. α'. ἐξάλειψε τὰς φαντασίας συνεχῶς σαρ- τῷ λέγων, οὐκ ἐπ' ἐμοὶ ἐστίν, ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ ψυχῇ μη- „δεμίᾳ πονηρίᾳ ἢ, μηδὲ ἐπιθυμίᾳ, μηδὲ ὅλως ταραχῇ „τις, ἀλλὰ βλέπων πάντα ὅποιά ἐστι, χρώμαι ἐκάσῳ „κατ' ἀξίαν, μέμνησο ταύτης τῆς ἐξουσίας κατὰ φύσιν. Μάρκος Ἀντωνίου Αὐτοκράτ. εἰς ἑαυτὸν βιβλ. η'. §. κδ'.

(1) Τὰ τῷ Ἀρρίανῳ περὶ τούτου ἐν βιβλ. α'. διαλ. Ἐπίκτ. κεφ. ζ'. ἀρεῖα· τὸν δ' ἄνθρωπον ὁ θεὸς θεατὴν εἰσάγαγεν αὐτῷ τε καὶ τῶν ἔργων τῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ μόνον θεατὴν, ἀλλὰ καὶ ἐξηγητὴν αὐτῶν· διὰ τούτο αἰχρόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ ἄρχεσθαι καὶ καταλήγειν ὅσα καὶ τὰ ἄλογα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐδεν μὲν ἄρχεσθαι, καταλήγειν δ' ἐφ' ὃ κατέλιξεν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἡ φύσις, κ. τ. λ.

σι τῆς ἡμετέρας καταστάσεως ἀπάσης ἀκριβεστέραν τὴν γνῶσιν κτήσασθαι.

καὶ δὴ κα-
τά δέλησιν
συνέ. Περὶ δὲ τὴν δέλησιν (πρὸς ἣν καὶ αἰδυντική ἀνάγκηται ὀρεξίς (§. ις.)), σκοπεῖν ἂν τίνος μάλιστα ἐπιθυμήσομεν; β'. τίσι κακίαις παλαίσομεν· γ'. τίς ἐν αὐταῖς ἡ πρώτη· δ'. ὅπως τὰ πρὸς θεὸν, τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτὲς, τὰ πρὸς ἄλλους ἔχομεν· ε'. ἐν τίσι μάλιστα τῶν τῷ Δικαίῳ, Τιμίῳ, καὶ Καλῷ ὄρων ἀμαρτάνομεν· καὶ ς'. τίνων ἐπὶ τέτοις ἀληθειῶν ἀγαθῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλλοτριούμεθα.

ἥς τὴν θεω-
ρίαν ἐσκεμ-
μένως ποιεῖ-
σθαι.
συνέ. Ἐπειδὴ δ' ἐν τέτοις ῥαδίως ἄντις σφαλεῖν, καὶ ἀπατηθεῖν, ἢ ἑαυτὸν κολακεύων καὶ φειδόμενος, ἢ τῶν πρώτων κακιῶν τὴν πρόχρημά τι ἐν ἑαυτῇ ἀρετῆς φέροσαν, ἑαυτῷ ἀποδίδας· τρεῖς ὅροι κυρίως συνίστανται, ἂν. ἕκασον καὶ τὰς ἀδιαφόρους ῥοπὰς, αἷς μάλιστα εἴκει, ὡς ἐπιμελέστατα ἀναιρέσειν, β'. τὰ διάφορα ἀντικείμενα καὶ αἷτια, ὧν τὰ μὲν πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας, τὰ δ' εἰς πλεῖστον καὶ πενίαν, τὰ δ' εἰς τιμὴν καὶ ἀτιμίαν φέρει, πρὸ ὀφθαλμῶν τιθεῖναι, καὶ τί ἂν αὐτῷ αἰρετὸν ἔσαι καθ' ἑαυτὸν λογίζεσθαι· γ'. οἷς μάλιστα δονεῖται πάθεσι, τέτοις συνεχῶς προσέχειν τὸν νῦν (1).

κατὰ διά-
φοιαν,
συνέ. Οὕτως ἤδη καὶ εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς ἰδίας διανοίας πολλῶ ῥᾶον εἰσδύσεις, περὶ ἣν σκοπεῖν ἂν ἐν ἐπιμελῶς λίαν πάντα θεωρῇ· β'. τίσι μάλιστα

(1) Εἰ γὰρ πρὸς ὀργὴν σαυτὴ αἰδάνῃ πλειστάκις ὑποθερμαινομένη, τὴν φιλοτιμίαν εἰς ἡ κρατῆσαν ἐν σοὶ· ἡδονῆς δὲ εἶναι τὰς πρώτας ἀρχὰς, εἴπερ ἐλπίς, φόβος, ἔρως, μῖσος, ζηλοτυπία· πλεονεξίας δὲ, εἰ φόβος, φόβος, ἀπόγνωσις, μᾶλλον τῶν λοιπῶν σε ταραττοῖεν, ῥᾶ-
εἰας κατανόησεις (§. εβ').

δοξασίαις προκατείληπται· γ'. ὅπως ἡ κρείσις, ἡ εὐφυΐα, ἡ μνήμη, καὶ ἡ ἀνάμνησις ἔχουσι· καὶ δ'. εἰ τελευταῖον μετὰ τῶσαύτης φρονήσεως τὰς οἰκείας συντίθης λόγους, ὥς τῆς σαυτῆ ἀληθῆς εὐδαιμονίας πορίζεσθαι λόγον· αὕτη δὲ ἡ ἀνάγκησις πασῶν ἐστὶ δυσχερεσάτη (1).

σνγ. Οὕτω δὲ δυσχερὲς ἔσθις ταύτης τῆς ἀναγκρ- αὕτη πῶς
σεως (δ. σνζ'), ὁ σοφίας ἐραστῆς, α'. ἐαυτὸν τῇ ἐξετασθήσι-
τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἀνακρίσει ἐπιτρέψει, καὶ β'. τὰς ται.
σφετέρως παραγινέσεις εὐγνωμόνως ἀκέσει (2), καὶ
ἅμα γ'. τῶν ἰδίων βελῶν καὶ λογισμῶν τοῖς ἐπιθεσιν
ἐπιμελῶς προσέξει.

σνδ. Ἡ δὲ τῆ σώματος σκέψις πρὸς τὰς κρά- κατὰ τὸ
σεις μάλιστα ὀφείλει γίνεσθαι, ὧν τὰς χαρακτηρας σῶμα.
ἀνωτέρω (δ. νη. κ.τ.λ. καὶ δ. ρκ. κτ.) ἔτῳς εὐκρι-
νῶς ἐδείξαμεν, ὥς τῷ κατ' ἐκείνης βουλευομένῳ ῥα-
δία δόξει ἡ σκέψις αὕτη.

σξ. Ἐπεὶ δὲ ἡ τῆς θελήσεως, καὶ τῆς Δια- κατὰ τὴν
νοίας, καὶ τῆ Σώματος σκέψις αὕτη μυρίας σοι ρε κατὰ τὴν
δὸν νόσους, αἷς πάχεις, ἀποκαλύπτει, ῥαδίως κα-
τανοήσεις καὶ τὴν σαυτῆ κατὰ τὴν ψυ-

(1) Ῥῶον γὰρ τὸν ταῖς κακίαις βεβηρωμένον πεί-
σεις, ὡς τῆς ἀληθῆς ἀρετῆς εἶη ἀποτλανόμενος, ἡ
τὸν ἀβέλτερον ὡς εἶη μωρίαν νοσῶν, ἀπότε ὅσῳ περ
αὐ εἶη τις ἀβέλτερος, τοσέτω γ' ἐαυτῷ δοκεῖ σοφώτερος.

(2) Καντεῦθεν συμβαίνει ὁ Πλάτων εἰρηκε· σο-
φὸν ψευδόμενον ἐκ ὀργίζεσθαι, ἐπαινέμενον δὲ ἐκ ἐπαι-
ροῦ· τῆς γὰρ ἀληθῆς αὐτῆ γνώσεως καὶ τῆς κατ' ἀρε-
τὴν προκοπῆς σημεῖον τῆτο αὐ εἶη τῷ ὄντι, εἴτις τὰς
ἐκ ἐκ φόβου ἢ μίσους, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης τῶν ἄλλων ἐπι-
πλήξεις εὐγνωμόνως φέροι.

χικῆς ἢ σωματικῆς ταύτης ἀτελειότητος ἢ τῶν κα-
κιῶν γίνεταί πρόδηλος, ὡς ἀδύνατον μὴ εἶναι ἀθ-
λιωτάτην· τίς γὰρ ἑαυτὸν εὐδαίμονα ἡγήσεται, καὶ
βραχεῖάν τινα τῶν ἰδίων νόσων ἔχῃ ὑπαίδησιν;

ὁ ἀνδρωπός
αὐτός ἐαυ-
τῷ τῆς ἀθ-
λιότητος
αἴτιος.

σζα. Πολὺ δέ σοι συμβάλλεται ἀκριδῶς θεω-
ρεῖν τὴν ἀθλιότητα ταύτην, ἣν ἐκ τῶν κακιῶν ἀνα-
φύεσθαι εἴρηται (δ. γή. κτ.), καὶ ἀνακρίνειν δ' εὐ-
φυῶς, τίσι συμφοραῖς μάλιστα διατελεῖς πιεζόμενος·
ἅμα τε βεβαίως διανοεῖσθαι ὡς τέτων ἀπάντων ἡ αἴ-
τια ἢ ἡ ἀρχὴ ἐν σεαυτῷ ἐστὶ ζητητέα (1).

(1) Πεφύκασιν οἱ ἄθλιοι, τῆς οἰκείας ἀθλιότητος
τὴν αἰτίαν μὴ ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐν ἄλλοις κεῖσθαι ὑπο-
τοπάζειν, ἢ αἰετὶς τὰς ἄλλας μάλλον, ἢ σφᾶς αὐτὰς ἐ-
ξέλεσιν αἰτιάσθαι· τῆτον δὲ τὸν τῆς ἀνδρωπίνης μα-
ρίας χαρακτῆρα ἀσειότατα ὡς εἰώθει διετύπωσε Σενέ-
κας Ἐπιστ. ν'. ὅτε διέξεισι τὴν τυφλότητα τῆς αὐτῷ
ἡδεΐας Ἀρπάξης· „τί ἂν ἄλλο ποιήσεις, ἢ βελτιώ-
„σεις σεαυτὸν ὁσημέραι, ἢ τῶν ἀμαρτημάτων τί ἀπο-
„βαλεῖς, ἢ ἂ τῶν πραγμάτων οἶει, ταῦτα σεαυτῷ εἰ-
„μαι κακὰ ξυνήσεις; τόποις γάρ τινα ἢ καιροῖς προσά-
„πτομεν, ἀλλ' ἐκεῖνα, ὅπερ ἂν ὤμεν, ἀκοληθῆσεν,
„τὴν τῆς ἐμῆς γαμετῆς ἀνόητον Ἀρπάξην οἶδας φόρ-
„τον κληρονομιάου ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἐγκαταλειφθεῖ-
„σαν. . . . ἡ δὲ μωρὰ αὐτὴ αὐτίκα τῷ φωτὶ ἐξέρη-
„ται, πηρωθεῖσα τὰς ὀφθαλμούς· ἄπισον μὲν ἔν σοι διέ-
„ξεμι, ἀληθές δὲ· ἀγνοεῖ ὡς εἴη τυφλὴ, εἴτα τῷ ἑαυ-
„τῆς δεῖται παιδαγωγῷ μετοικῆσαι· εἶναι γὰρ τὴν
„οἰκίαν σκοτεινὴν· ὃ δ' ἐπὶ ταύτης γελῶμεν, τέτο ἢ
„πᾶσιν ἡμῖν συμβαῖνον ἐπίσασο· ἐδεῖς γὰρ ἑαυτὸν οἶ-
„δε φιλάργυρον, ἐδεῖς ἐραστὴν· οἱ μὲν γὰρ τυφλοὶ ὁ-
„δηγὸν ζητοῦσι, ἡμεῖς δ' ἄνευ ὁδηγῷ ἀμαρτάνομεν ἢ
„φαμέν· ἐγὼ ἐκ εἰμὶ φιλότιμος, ἀλλ' ἐδεῖς ἂν ἄλλως

σξβ'. Πόθεν γὰρ ἅπαντα τὰ κακὰ, ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν σῶν πονηριῶν, ὧν αὕτη μάλιστα ἡ ποιή, τὸ καὶ ἡ παρ' ἄλλων ἀδικηται.
καὶ ἑαυταῖς πολεμεῖν, καὶ σκῆψις τὸ ἄλλως σε ταύτη τῇ συμφορᾷ περιβαλεῖν· ὧντως γὰρ ἦτοι αὐτὲς παρώξυνες ταῖς σαυτῶν πονηρίαις, ἢ ἐκ ἂν ἔμελλον σοι κακὰ ἔσεσθαι, ἃ ὀδύνη, εἰ τὸν νῦν ἦδα ὠχυρωμένος ἀληθεῖ ἀρετῇ (1).

σξγ'. Συνελόντι δέ σε ἡ ἀνάγκησις ῥαδίως σὲ πείθει, ὡς α'. ἢ σὴ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μυρίαις κακίαις καὶ ἀτελειότησι πάχει· β'. ὅτι τῶν κακῶν αὐτῶν ἡ αἰτία ἐν σοὶ κεῖται· καὶ γ'. ὅτι τοσαύτη σε ἡ ἀθλιότης, ὥς φορητότερον τῆς μετὰ ταῦτα ζωῆς τὸν θάνατον εἶναι, εἰμὴ σημεῖον ἀνακλητικὸν ὅτι τάχιστα δοῖς· πολὺ δὲ προέκοψας, πέπεισο, ζῶσαν τῷ πρᾶγματός τέτε τὴν γνώσιν σεαυτῷ περιποιησάμενος.

ἡ χρησιμότης τῆς γνώσεως ταύτης.

ἐν Ρώμῃ βιῶν· ἀναγινῶσι καὶ τὰ ἐξῆς, ἃ ἐμοὶ μὲν γράψαι ὄκνος, σοὶ δ' ἀναγινῶναι ἐκ αἵματος.

(1) Πολλὰ ἐκ ἂν σοὶ ἔδοξεν ἀχάρις, μὴ τοιαῦτα εἶναι πειθῆσθαι σε τῆς φιλοτιμίας· ἔγωγε καὶ μειονεκτῶν, ἐκ ἂν ἡγανᾶκταις, ἐδ' ἐνεκάλεις ἄλλοις μὴ βελομένοις πλετίζειν σε, εἰμὴ πλειόνων ἐπεθύμεις, τῷ τ' ἐσι πλεονεξίαν ἐνόσεις· πῶς δ' ἂν ἐπὶ πᾶσι τοῖς συμβαίνουσιν ἡγανῶναις, εἰμὴ μαλακία καὶ ἡδονῇ διεφθαρμένην ἔφερες ψυχὴν; ὁρῶς ἔλεγεν Ἐπίκτιτος ἐγχείρ. κεφ. β'. φιλοσόφε χάσις καὶ χαρακτήρ, πᾶσαν ἀφέλειαν ἢ βλάβην ἐξ αὐτῆ προσδοκᾷ· σκεῖα προκόπτοντος, ἐδέναι ψεύγει, ἐδέναι μέμφεται, ἐδέναι ἐγκαλεῖ, ὅταν ἐμποδισθῇ τι, ἢ πωλυθῇ, ἑαυτῷ ἐγκαλεῖ, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ὅπως ἄντις βελὴν ὀρθῆς ἐπανορθώσεως λάβοι.

οἱ ἄνθρωποι
τὰς αὐτῶν
ἀγαπῶσι
κακίας.

σξδ'. Αἱ τῆς ψυχῆς νόσοι τῶν σωματικῶν πλεί-
στον διεννόησιν· τῶν μὲν γὰρ πολλάκις ῥᾶσα αἰδα-
νόμεθα, τὰς δ' ἐκ ἂν ἄλλως εἰμὴ πάσαν ἐπιδεικ-
νύμενοι σπένδην, νοοῖμεν· εἰ καὶ τὰς μὲν, ἅμα ἀρξά-
μενοι αὐτῶν αἰδέσθαι μετὰ πλείστης ἐπιμελείας πει-
ρώμεθα ἀποσκευάσασθαι, καὶ διὰ τῆτο ἔδὲ τῷ σώμα-
τος, ἔδὲ τῶν χρημάτων φειδόμεθα· τὰς δὲ ἔτι
φιλεῖν ἄρχονται οἱ ἄνθρωποι, ὥστε, δοθείσης αἰρέ-
σεως, τέτων διηλεκῶς τυγχάνειν, ἢ σερεῖσθαι πάν-
τως ἂν ἔλαιντο.

Ληπτίον
γέμην τῆς
ἐπανορθώ-
σεως συμ-
βελὴν.

σξέ. Τὸ μὲν ἔν τὴν τῷ σώματος ἡμῶν ἐπιβαλέ-
σαι ἀποσεῖσθαι νόσον, ὅπως ἂν ἐξῇ γενέσθαι, ἢ
δυχερές· τὸ δὲ λαβεῖν βελὴν τῷ φυγεῖν τὰς κακίας,
καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς βεδυθισμένην ἐπανορθῶσαι ψυχὴν
τῆτο δὲ δυχερέσασθαι. Ἀλλὰ γὰρ δεῖ τῆς προθέσεως
ταύτης τῷ τὴν ἀληθῇ καὶ βεβαίαν εὐδαιμονίαν
πνέοντι (1).

(1) Ἀριστὸς ὁ ἑπίκτητος παρὰ τῷ Α' βιβλ. β'. κεφ. ιθ'. συλλογισάμενος ὑποτίθῃσι τοῖς μαθηταῖς, παι-
δεύειν αὐτὰς τὰ βελτιώσοντα αὐτὰς, καὶ εὐδαιμονας
ἀποτελέσονται, καὶ τὰς μαθητὰς αὐτὰς παρῆναι ταῖς ἀ-
κροάσεσιν ἵνα βελτίους καὶ εὐδαιμονες γένωνται· τυχεῖν
δὲ τῆς εὐδαιμονίας καὶ βελτίω τινα γενέσθαι μὴ εἶναι ἐκ τῶν
ἀδυνάτων, ἀλλὰ τῶν δυνατῶν ποριζῶναι· ὀλίγων γεμῆν
ἔδὲν ἥττον ταύτης τῆς εὐδαιμονίας τυγχανόντων, ἀ-
δύνατον μὴ τὴν ἀληθῇ ἀπεῖναι πρόθεσιν. „Τί ἔν θέλε-
τε, φησὶν, ἀρξώμεθά ποτε τοιαύτην ἐπιβολὴν κομί-

σξξ'. Δεῖ δὴ ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν ἡ ψυχὴ ἢ ὅτι ἡμᾶς
ἔτω ταῖς κακίαις ὑποδρεύχιος, ἐπιλαβέδαι τοιαύτης πείρασιν ὅ-
προθέσεως διεγείρεται· φύσει δὲ τῆς ἡμετέρας θε- τι πλείστα
λήσεως πὸ μὲν ἀγαθὸν διωκέσης, τὸ δὲ κακὸν ἐκ- ἐπιχειρή-
κλινέσης (δ. κή.), κἀντεῦθεν αἰεὶ ἀπὸ τῆ κακῆ με- ματα.
τακινεμένης ἐπὶ τ' ἀγαθὸν (δ. λδ'), ἔπεται μὴ εἶ-
ναι ἰσχυροτέρας πρὸς τὸ συλλαβεῖν τὴν τῆς ἀληθοῦς εὐ-
δαιμονίας πρόθεσιν προτροπὰς ἄλλας, ἢ εἰ ὁ ἄν-
θρωπος τῆς ἐνεσώσεως αὐτῆ κατασάσεως τὴν ἀθλιό-
τητα, καὶ τῆ ἄκρας ἀγαθῆ, καὶ τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμο-
νίας τὴν ἰδύτητα καὶ ὑπεροχὴν εὐκρινῶς κατανοεῖ (1).

σξξ'. Τῆς δ' ἑαυτῆ κατασάσεως τὴν ἀθλιότη- οἶον Α'. ἢ
τα ἐκ αὐτῆ ἀκριβέστερον πρὸ ὀφθαλμώντις θείη, ἢ εἰ τῶν κακῶν
ἀθλιότης.

„ζειν ἐνταῦθα, τὰ μέχρι νῦν ἀφώμεν, ἀρξώμεθα, μό-
νον, πειθεύσατέ μοι καὶ ὁψεσθε.

(1) Διὰ τί γὰρ τοσούτον ταῖς ἰδίαις κακίαις οἱ ἄν-
θρωποι ἐπαγᾶλλονται; ἢ ὅτι αὐτοῖς ἀρεσαί, ἡδεῖαι, καὶ
ἀφέλιμοι αὐταὶ δοκῶσι· διὰ τί δὲ τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆ
ἄκρας αὐτῆ ἀγαθῆ προπετιῶς ὀλιγοῦσιν; ἢ ὅτι ἀνιαρὸν
καὶ πάσης ἡδονῆς ἄμοιρον, καὶ διὰ ταῦτα τῆς τῆ ἀγαθῆ προ-
σηγορίας ἀνάξιον εἶναι λογίζονται. Διὸ προτροπόμενοι
τῶν μὲν πονηριῶν καταφρονεῖν, τὴν δ' ἀρετὴν καὶ τὸ ἄ-
κρον ἀγαθὸν διώκειν, σπυδῇ ἀνδρίζονται. Ἐπανορθω-
θήσεται δ' ἡ ψυχὴ, εἰ τῶν κακῶν μηδὲν μᾶλλον ἀπο-
τρόπαιον, καὶ τῆς τῶν φαύλων κατασάσεως μηδὲν ἀθ-
λιώτερον, καὶ τῆς τῆ ἄκρας ἀγαθῆ ἀπολαύσεως μηδὲν
ἡδίου καὶ προτιμότερον οὐ γινώσκουσι· ταύτῃ δὲ τῇ
μεθόδῳ καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἐχρήσατο τῆς τῆς ἑαυτοῦ
κατασάσεως τὴν ἀθλιότητα γινώσκοντας, κοπιῶντας
καὶ πεφορτισμένους καλῶν, ἧς δ' ἐπιγγεῖλατο ἄκρας εὐ-
δαιμονίας τὴν ἀπόλαυσιν, ἀνάπαυσιν ἀνόμασε τῶν ψυχῶν,
καὶ ζυγὸν χρηστὸν, καὶ φορτίον ἑλαφρόν. Ματ. ια'. 28. κτ.

Τ

ταύτην ἔ τῇ θείᾳ φελήσει μάχεσθαι, ἔ μηδὲν βέβαιον ἔχειν, ἔ μυρίοις κακοῖς, ἔ ἄνερα ἔχ ὅπως τῷ σώματος ἀλλὰ ἔ τῆς ψυχῆς τῷ τιμιωτάτῃ τῶν ἐν ἡμῖν μερῶν ἀπωλεία συνήφθαι, ἀληθῶς κατανοήσει.

Τέτων ἡ
κατάστασις
παύεται
τῇ θείᾳ θε-
λήσει.

σξή. Ἐπειδὴ γὰρ πρῶτον ὁ θεὸς ἔχ ὁμοίους ἡμᾶς τοῖς κτήνεσιν ἐποίησεν, ἀλλὰ τῷ ὁρθῷ λόγῳ καθώπλισεν, ἡδέλησέ τε διὰ τῆτο μὴ ταῖς ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ τῷ λόγῳ, ἔ τῇ αὐτῇ φελήσει ἡμᾶς ἔπεσθαι, (ῃ. σνγ.) τί ἀθλιώτερον, εἰπέ μοι, ἡ βίον βίον τῷ θεῷ ἀπαρέσκοντα, τῷ θεῷ φημι τῷ πανταχῇ παρόντι, (ῃ. ρπδ.) τῷ πάντα εἶδῶτι, (ῃ. ρπέ.) ἔ ἔτω δικαίῳ (1) (ῃ. ρπς.), ὥσε ἀδύνατον εἶναι μὴ βαρυτάταις μετελθεῖν ποιναῖς τῆς τῇ αὐτῇ φελήσει ἀνδισαμένους; τί δ' ἐπισφαλέςερον, ἡ ἀπαυήνασθαι τὴν τῇ θεῷ λατρείαν, ὡ ἔ τὴν ὑπαρξιν ἔ τὴν συντήρησιν ἡμῶν αὐτῶν ὀφείλομεν μόνῳ; τί δ' ἐπὶ τέτοις ἀφορητότερον, ἡ καθ' ἑαυτὸς ἀκχεῖν τῆς συνειδήσεως τὸ τῆς ὑδρισμένης Μεγαλειότητος ἔγκλημα ἐξουειδιζέσης;

ἔδὲ βέβαιον
τι ἔχει, ὁ
δείκνυται,
ἐκ τῆς ἡδο-
νῆς.

σξδ'. Εἴτα τίνα βεβαιότητα ἔχει ἡ ζωὴ τῶν ὑποβερυχίων ταῖς ἑαυτῶν πονηρίαις, ἔ ἔτι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν δαλευόντων; ἡ γὰρ ἡδονὴ βραχεῖα τις ἐστὶ τέρεψις ἐν πράγμασι καταγινομένη ματαιοτάτοις, ἔ

(1) Ἐγνώσαν ἔ οἱ Ἐθνικοὶ φιλόσοφοι ἐπικεῖσθαι ἡμῖν ἀνάγκην εὐσεβῶς ζῆν, ὡς βίῃσιν ὑπὸ τοῖς τῇ θεῷ ὀφθαλμοῖς τῷ πάντα ὀρῶντος ἔ καλᾶζοντος ἀυσηρῶς. Ἐρωτηθεῖς γὰρ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος εἰ λάθοι θεὸν ἀνδραποῦς ἀδικῶν, ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ἔδὲ διανοόμενος· κέ-
,, δὲν ἀληθέερον τῇ παρὰ Δημοσθένει ἐνδυμήματος·
,, αἰ συμφέρον ἐστὶν ἀκχεῖν τῶν κρατύντων· τῇ θεῷ τοῖ-
,, νυν ἀκχεῖν τῇ αἰ κρατύντος.

ἀναξίοις τῆς ἀγάπης ἡμῶν, καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτίκα ἀφανιζομένοις· ὅρα δὴ μοι πόσῃ διαρκεῖ ἡ βραχεῖα ἐκείνη, ἣν πνέουσιν τέρψις; πόσῃ δὲ τις ἀνίαν ὑφίσταται χωρῶν εἰς τὴν αὐτῆς ἀπόλαυσιν; μετὰ πόσης δ' ἀγανακτήσεως αὐτῆς ἐπιτυγχάνει; ὅσον δ' ὀδυνηρῶς αὐτὴν ἀποβάλλει;

σοφ. Τί δὲ ἡ τιμὴ, ἀλλ' ἡ δόξατις ἐτέρων περὶ τῶν ἡμετέρων πράξεων; τί δὲ δόξης μᾶλλον ἀβέβαιον; πηλίκον ἢ γῆ τῷ παντός μορίου, σημεῖε πρὸς αὐτὸ λόγον ἔχουσα; ὁσσίχον δὲ μορίον τῶν ἐπ' αὐτῆς ζώντων ἡμᾶς γινώσκει; ὦν πόσῳ εὐαρεσθῶμαι οἱ σοφοὶ οἱ ἕκαστον τῶν πραγμάτων κατ' ἀξίαν τιμᾶν εἰδότες; ὅσον δὲ τάχιστα, ἣν ἔχον περὶ ἡμῶν δόξαν, μετὰ τῶν ἐχόντων ἐκπνεύσει; εἰ δὲ μετὰ πλείονος δῆμοι σκέψαιο προσοχῆς, ὅσῳ πόνῳ αἱ τιμαὶ πορίζονται, ὅσῳ δὲ δυχερῶς διαφυλάττονται, καὶ ὅσῳ ραδίως καὶ ὀδυνηρῶς ἀποβάλλονται, ἄρ' ἐχίσοι ἀνακραγεῖν δόξει;

ὦ κενεαὶ βελαὶ μερόπων, ὦ σήθεα τυφλά!

σοφ. Τί δ' ὁ Πλῆτος; τί δαί; ἀλλ' ἡ κτήσις ἐκ τῆς Πλῆ- γῆς, λίθων, βώλων σιλπνύτητός τινος εἰληχό- των, οἷς ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιθυμία τιμὴν ἔτα- ξεν· ἄρ' ὁ πλείων τῶν ἄλλων κεκτημένος, παρὰ τῷ το καὶ μακαριώτερος; ἄρ' εὐθυμότερος; ἄρ' ἐκ ἐπίσης ἡδέως ζῇ, ὥς ἀπόχρη τὰ ἀναγκαῖα, καὶ ὁ περιττῶν εὐπορῶν; ἄρ' ἐκ εὐγνωμονέσεων ἐκεῖνος ἀποθα- νεῖται, ἢ ὁ πλείσιος ὁ τὰ ὄντα θεωποιῶν; πόσῳ δὲ μόχθῳ πορίζονται τὰ τῶν κακῶν ἐκεῖνα ἐρεθίσμα- τα; πόσας φρεντίδας καὶ παννύχους ἀγρυπνίας ἐπά- γει ἡ κτήσις αὐτῶν; εἰς οἴαν ἀπόγνωσιν ἢ αὐτῶν ἀποβολὴ καὶ ζημία φέρει; εἶθε ἀρεξαίμεθα γιγνώσκειν

ὅ,τι φιλέμεν (1), καὶ ὅσον ἀνάξιον τῆς ἀθανάτου ψυχῆς τὸ προσκολλᾶσθαι τοῖς φθινομένοις καὶ μηδὲν τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας μετέχουσι.

καὶ πολλὰ
κακὰ αἱ
κακίαι ἐ-
παύουσιν.

σοβ'. Ὅσα δὲ κακὰ μεθ' ἐαυτῶν ἄγουσιν αἱ κακίαι, καὶ ἀνωτέρω ἐδείξαμεν (§. γή. κτ.): τί ἔν ἔσαι, ὦ περὶ ἐπανορθώσεως ψυχῆς μηδὲν ἔννοιά ποτ' ἐγένετο, ὅτε τῷ βίῃ ἀποσηναί καίρος, ὅτε ἐφίσταται ἡ αἰωνιότης, καὶ ἡ ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος ψυχὴ, πάνθ' ὅσα ἀγαθὰ εἶναι ἐπίστευσεν, ὅπιδεν καταλείψει; καὶ πείθει τὸν τοιοῦτον ἡ συνείδησις, ὅτι ὑδεμία αὐτῷ ἐλπίς βελτίονος καταστάσεως, καὶ ἄκρος κίνδυνος κολάσεως: δίκαιος γὰρ ὢν ὁ Θεός, τὸν διὰ βίῃ τῇ θελήσει αὐτῷ ἀνθεσνηκότα καὶ δύναται, ἥτοι ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἢ μετὰ θάνατον μὴ κολάσαι. θεῖα ὅμως προνοία εἴωθε συγχωρεῖν συμβαίνειν ἐν τῷ τῇ δε βίῳ ἀγαθὰ μὲν τοῖς κακοῖς, κακὰ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς (2).

(1) „Ἀρῖσα τὸ τῷ Ἐπικτήτῃ Ἐγχείρ. κεφ. 5'.
„ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ψυχαγωγούντων, ἢ χρεῖαν παρεχόν-
„των, ἢ σεργομένων μέμνησο ἐπιλέγειν ὁποῖον εἴη,
„ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν σμικροτάτων· ἂν χύτραν σέ-
„γῃς, ὅτι χύτραν σέργεις· κατασφίγγεις γὰρ αὐτῇ
„καὶ ταραχθήσῃ· ἂν παιδίον σπαντῇ καταφίλῃς, ἢ γε-
„ναῖκα, ὅτι ἄνθρωπον καταφίλῃς· ἀποθανόντος γὰρ
„αὐτῇ καὶ ταραχθήσῃ.

(2) Οὐκ ἔν πάντως μεγίστη δύναμις ἔναι τῷ συλλογισμῷ τῷδε, ἐπεὶ δὲ δίκαιος ὁ Θεός τὴν πονηρὴν ἥτοι ἐν τῷδε τῷ βίῳ μετέρχεται ἢ μετὰ θάνατον· καὶ ποιεῖ δ' αἰεὶ τῆτο· πολλάκις γὰρ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς φάυλα, τοῖς δὲ πονηροῖς ἀγαθὰ συμβαίνει· ἔσαι ἄρα ὅτε τὴς κακῆς μετελεύσεται μετὰ θάνατον δηλονότι· ἔτω συλλογίζεται Σαλομῶν Κοχέλ. γ', 16. κτ.

σογ. Οὕτω τὴν γνησίαν ἐκείνην πρόθεσιν τῇ τὴν ψυχὴν ἐπιδιорθεῖν διεγερῆμεν, σκεψάμενοι τῆς ἡμετέρας καταστάσεως τὴν ἀθλιότητα· τοσάτω δὲ μᾶλλον αὐτὴν ἐνυχύσομεν, εἰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀπηλευκῶτων τῇ ἄκρῃ ἀγαθῇ ἀκριβέστερον διασκεψόμεθα (§. σξή.).

σοδ. Ὅτι μὲν ἐν βεβαίᾳ ἡ εὐδαιμονία αὕτη, ἀναμφίλεκτον· αἰδώς γὰρ αὐτῆς ἡ ἀπόλαυσις (§. ργγ.). ὅτι δὲ καὶ μεγίστη ἡ αὕτη, ἔκτε τῶν ἰδίων τῇ ἄκρῃ ἀγαθῇ (§. ρπθ. κτ.), καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῇ (§. σέ.) ἄλλος προφανές· τίς γὰρ ἂν εὐτελές τι ἡγήσαιοτο τὸ θεῶ ἀπολαύειν; καὶ ψυχὴν περιφέρειν ἡσυχίαν, ὅδεσι τε πάθεσιν, ἢ φροντίσιν, ἢ θορύβοις τῆς συνειδήσεως ταραττομένην (1); καὶ τὴν ἀρετὴν ἀκορέσως καὶ ἀνεπαχθῶς κτήσασθαι; καὶ ἄλλοις ἀρετῇ κεκοσμημένοις φίλοις χεῖσθαι; ἀλλὰ μὴν ταῦτα πάντα ὁ τῇ ἄκρῃ τυχῶν ἀγαθῇ κέκτηται.

σοε. Τῆτο δ' ἐστὶν, ὃ μάλιστα ταύτην τὴν πρόθεσιν πρὸ πολλῆ ἐν σοὶ διήγειρεν ἂν, εἰμὴ κέφη ἦν ἢ διάνοια· ἥδη πρόσθε, ὡς τῆτό σε καὶ ὁ θεὸς ἀπαιτεῖ, ὃ ὅλος ἐξηρητημένος τυγχάνεις, τῆτο ὁ θεὸς

(1) Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρετῇ κακοσμημένος συμφοραῖς ἐλίσσεται, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς κακὰ καὶ σπανίως συμβαίνει (§. σξβ.). ναί, ἀλλὰ ὅσῳ μικρὸν ταῦτα πάντα τὴν ἐν τῇ ψυχῇ ἐκείνῃ ἀνάπαυσιν, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς αὐτῇ ἡσυχίαν ταράττει, καὶ τεύθει δῆλον· δοξείσης γὰρ αἰρέσεως, τὴν ἑαυτῇ καταστάσιν ἐκ ἂν ἀλλάξειτο ταῖς τῶν πονηρῶν ἡδοναῖς· ἔτι καὶ εὐγνωμονέστερον ὁ Γωσῆφ αἰχμαλωσίαν καὶ δουλείαν, ἢ τὴν ὑπὸ τῆς Πεντεφρῆ συζύγου ἡδονὴν ὑπῆνεγκε, Γεν. λδ'. Β.

ἐντέλλεται, ὃς δυνάμενός ἄλλα βαρύτερα ἐντέλλασθαι, ὅγε μὴν ἐσί σοι χρησιμώτατον καὶ ὅλως ἀναγκαῖον ἐνετείλατο (1). ἢ ἔκ ἀκέραις τῷ Θεῷ τῷ τὰ χρησιμα πεφυκότος ἐντέλλεσθαι; τί δ' ἄλλο, εἰμὴ τὸ μακρὰν εἶναι φαίμεν;

ρεῖ τὴν πρό-
θεσιν ταύ-
την ὅτι τὰ
χρεῖα ἐλέ-
σθαι.

σοί. Καίπειδ' ἃ τὰ πάθη καὶ αἱ κλίσεις ταῖς συ-
νεχέουσιν ἐπαναλήψειςιν εἰς ἡδὴ, ταῦτα δὲ τῇ καθ'
ἐκείνην συνηθείᾳ εἰς δευτέραν φύσιν μεταβαίνουσι (2.
ξδ'). καθ' ἑαυτὸν σε σκοπεῖν σαφῶς βέλομαι,
ὡς σπεύδειν σὲ χρεῖ, καὶ τὴν πρόθεσιν ταύτην ὅτι
τάχιστα ἐνέησασθαι· ὅτι γὰρ, ὅσω βράδιον ταύτην
ἀναβάλλῃ, τοσέτω δυσχερεστέρα σοὶ ἔσαι ἢ ἐπανόρθω-
σις, ἀληθέστατον (2).

καὶ βεβαίως
κατέχευιν.

σοί. Οὐ μόνον δ' αἰρετέον τὴν βελὴν ταύτην,
ἀλλὰ καὶ βεβαιότητι ψυχῆς τηρητέον· ὥσπερ γὰρ οἱ
πρὸς ἐναντίον παραβαλλόμενοι κύμα, τῆς ἀνδρωπίνης

(1) Τίς γὰρ ἐπείθεται τῷ Ἰατρῷ τὰ σωτήρια
ἐντελλομένῳ; τοιαῦτα δ', ἃ ὁ Θεὸς ἐντέλλεται, ἡνίκά
σὲ πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν καλεῖ· ἐντεῦθεν τὴν
εὐσέβειαν ἐμὸν ἢ τιμίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ χρησιμωτάτην
συνίστησιν ὁ Ἀπόστολος· ἐντεῦθεν Μαρκ. Α' γ', βιβλ. ζ'.
δ. οδ'. ὠφέλεια, πράξις ἢ κατὰ φύσιν.

(2) Ταῦτόν ἄρα συμβαίνει τοῖς βραδύνουσιν τὴν
τῆς ψυχῆς ἐπανόρθωσιν, ὃ φιλεῖ καὶ τοῖς νοσῶσι τὴν ἐ-
πίσκεψιν τῆς υγιείας ἀναβαλλομένοις μέχρις ἂν ἡκωσι
μικρὰ δεῖν πρὸς αὐτὴν τὴν τελευταίαν· χρονία δὲ νόσος
δυσχερεστέρον θεραπεύεται, καὶ συνεχῶς τὴν τῶν Ἰατρῶν
ἀγχινοῖαν ἐλέγχει· ὅσω δὲ τάχιον τοῖς πράγμασιν ἐ-
πιχειρῶμεν, τοσέτω βράδιον ταῦτ' ἀπεργαζόμεθα· ἀ-
νέκει ὥδε ἡ ἀξία κρίσις τῷ Σενέκῃ, Εἰς π' α'. περὶ δυοῖν
φίλων τῷ μὲν ἀκμάζοντος, τῷ δὲ παρηβηκότος, ἡ-
τις ὡς νόμος ἀντικρὺς λογισία.

ἀγχινοίας ἐκλιπέσης, ἢ μόνον ἐκ εἰς τὰ πρόσω χω-
ρῆσιν, ἀλλὰ καὶ παλινδρομῶσιν· ἔτω καὶ οἱ τὴν πρό-
θεσιν ταύτην τῆς ἐπανορθώσεως ἅμα τῷ λαβεῖν ἀ-
πορρίπτοντες, ἔχ' ὅπως ἐκ ἐπιδιδόασιν, ἀλλὰ καὶ
πολὺ μᾶλλον εἰς τὰ τῆς πάλαι ἀθλιότητος βάρε-
θρα ἀφαρπάζονται (1).

σοή. Πρὸς δὲ βεβαίωσιν ταύτης τῆς Προθέσεως ὁποῖσιν
παρὰ τὰς πρὸς θεὸν εὐχὰς (2), ὅς ἐτοιμότητος αἰεὺ καὶ
συνεῖναι ἡμῖν, (§. 299.) ὅτι πλείον συμβάλλε- ἢ καὶ ἐκά-
ται καὶ ἡ ἐαυτῶν κατ' ἐκάστην ἀνάγκησιν, (3) ἐξ ἧς σην ἐαυτῶ
ἀνάκρισις.

(1) Ἐπειδὴ γὰρ ἡ θέλῃσις ἠδέποτε λήγει, ἀλλ'
ἀεὶ τῇ ἀγαθῇ ἐφίεται (§. 297.), ἔπεται τὸν τὴν πρόθε-
σιν τῇ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῶν ἀγαθῶν συντείνεσθαι ἀπορρίψαντα
εἰς τὰ δοκῦντα ἀγαθὰ φέρεσθαι, καὶ τοσούτω μᾶλλον ἐ-
κείνων ἐπιθυμεῖν, ὅσον ἂν ἦτω τῇ ἀληθεῖς ἀγαθῇ αἰ-
δησιὶ ἔχῃ· ἀναγνωσθήτω Σενέκ. ἐπιστ. 8'.

(2) Ἐντεῦθεν ὁ Σωκράτης τὴν ἀρετὴν εἶναι διδασ-
τὴν ἀπέφασκε, διατεινόμενος ταύτην δῶρον εἶναι θεῷ·
σώζεται περὶ τῆς μοναδικῆς τῇ Δίχῃ διαλόγου πε-
ρὶ ἀρετῆς, ἐν ᾧ σελ. 29, ὡς εἰάθει ἀποδείκνυσιν, ὅτε
„διδασκὸν εἶναι, ὅτε φύσει ἀρετὴν, ἀλλὰ θεῷ μοῖρα
„παραγίγνεσθαι κτωμένοις· προσκείτω τέτοις Μαξί-
μη Τυρίε λόγ. κ'. ἐπιγραφόμενος, εἰ γένοιτό τις θεῷ
μοῖρα ἀγαθός.

(3) Τοιαύτη ἡ ἀνάκρισις ἦν τοῖς οἰκείοις ὁ Πυ-
θαγόρας παρήνει ἐν χρυσοῖς ἔπεσι σιχ. 40.

Μηδ' ὕπνον μαλακῶσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρεῖς ἑκάσον ἐπελθεῖν·
πῇ παρέβην; τί δ' ἔρρεξα; τίμοι δέον ἐκ ἐτελέσθαι;
ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτης ἐπέβημι· καὶ μετέπειτα
δεινὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσο, χρηστὰ δὲ τέρω,
ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τέτων χρὴ ἐρᾶν σε·
ταῦτά σε τῆς θεῆς ἀρετῆς εἰς ἔχνηα θήσει.

εἰ προκόπτομεν, καὶ ἐς ὅσον ἡ πρόθεσις ἡμῶν αὕτη αὖξοι ἢ μειῶτο, ῥαδίως γνωθῆσεται.

καὶ ἡ μετὰ
τῶν ἀγα-
θῶν οὐμι-
λία.

σοφ'. Οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ ἡ μετὰ τῶν σπουδαίων συνήθεια τὴν πρόθεσιν ταύτην ἐνιχύσει (1), καὶ ἡ σκέψις τῶν παραδειγμάτων τῶν τε διὰ τὸ προσκεῖ-
σθαι ταῖς ἡδοναῖς ἀπολλυμένων, καὶ τῶν τῆς ἀληθείας ἐκείνης τυχόντων εὐδαιμονίας· ὥσπερ γὰρ εὐδαίμονες, ὅς προσεκτικὸς αἱ ἀλλότριοι περιστάσεις ποιῶσιν, ὅ-
τω καὶ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ὁ βίος, διηλεκτὴς ἐστὶ δοκιμα-
σία, καὶ ὁ μόνον τί πρακτέον, ἀλλὰ καὶ ὅτι δυνατόν γενέσθαι αὐτὸ διδάσκονται, δείκνυσιν.

καὶ ἡ τῶν
χρησῶν
βιβλῶν ἀ-
νάγνωσις.

σπ'. Ἐφ' οἷς καὶ ἡ τῶν χρησῶν βιβλῶν, μάλιστα τῶν παραινετικῶν ἀνάγνωσις ἐπίσημόν σοι ἐν τῷ ἐμποιήσει τὴν ὄνησιν (2). Ἐπειδὴ γὰρ ἡ παραινε-
τικὴ Ἡθικὴ τὴν φέλησιν μᾶλλον διεγείρει, ἢ τὴν δianoian κοσμεῖ, (β. δ.) ἡ δὲ πρόθεσις αὕτη ἐν τῇ

Προσκεῖσθαι ταύτῃ τῇ τε Πυθαγόρῃ περιοχῇ, καὶ τὰ λαμπρότατα αὐτῆς ὑπομνήματα Γεωργίου. ἐν ὑλομ. σελ. 205. ἐκδοσ. Κερτερ.

(1) Συνίσχυσιν τὴν ἐντολὴν ταύτην Σευέκ. ἐπιστ. ζ'. καὶ ἰα'. ὅς νόμος τόπον ἐπέχειν ἄξιον· καὶ Ἀρρίαν. διαλ. Ἐπικτ. βιβλ. β'. κεφ. ιη'.

(2) Ἐξ ἧ κατὰ τὰς τῶν ἐναντίων ὁρμῆς ἔπεται το-
σούτῳ μᾶλλον τὰς φάυλας δεῖν φεύγειν βίβλας, τὰς ἐ-
ρεθιζέσας τὰς ἀρχικὰς ἐκείνας κακίας, οἷοι καὶ οἱ πλείους τῶν βωμαίων καλέμενοι μῦθοι, καὶ ἄλλα τοιοῦτα συρφε-
τῆ, τὰς κακίας οἷον προσηνέσι χοροῖς διηρησμέναις τῇ φαντασίᾳ ἐπισκηρίζοντα· τί γὰρ ἄλλο ψυχῇ νοσέσῃ ταῦτα ἀναγινωσκέσθαι συμβαίνει, ἢ ὁ τῷ μείρακι Χαι-
ρέα θεασαμένη ἐν εἰκόνι τὸν Δία ὁμβροῦ χρυσῶν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Λαοῦς ὄντα συμβῆναι διέξεισι Τερέντιος ἐν Ἐνέχ. πράξ. γ'. σκην. ε'. σιχ. 36. κτ.

θελήσει ὑφίσταται, ἀδύνατον δὴπε μὴ τὴν ἀδιάλειπτον τῶν βίβλων ἐκείνων ἀνάγνωσιν, ὡς κέντρον σοὶ ὑποκείμεναι, τὴν οὐδὲν τῆς ἀρετῆς βαδίσοντι.

σπά. Ἐΐχοντο δὲ φυλακτέον σοὶ ὅτι μάλιστα μὴ ἀνευρέγητον εἶναι ταύτην τὴν πρόθεσιν· τί γὰρ ἂν ὠφελῆσαι καὶ ἡ ἄκρα ἐπιθυμία τῇ τῆς ἄκρας εὐδαιμονίας τυχεῖν, μὴ καὶ τοῖς ὀργάνοις ἐγνωκότας σε χεῖναι, ὧν πρὸς τὴν αὐτῆς ἐπίτευξιν δεῖ; Διὸ ἅμα τῷ ὑπαιδεῖναι τὴν πρόθεσιν ταύτην δύναμίν τινα ἐν σεαυτῷ προσκτησάμενην, αὐτίκα χωρητέον σοὶ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, καὶ πόλεμον κάλλιστον κηρυκτέον πρὸς τὰς κακίας.

δεῖ τὴν πρόθεσιν ταύτην ἐνεργῆ εἶναι

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ τῆς μάχης, ἐφ' ἣν ἐπαποδύεσθαι ὀφείλει ὁ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς ἐραστὴς.

σπβ'. Αἰεὶ καὶ ἡ διάνοια τῆς τε ἀληθοῦς εὐδαιμονίας τὴν ὑπερσχήν, καὶ τῆς ἀρετῆς τὴν καλλονὴν ἀκριβῶς διορεῖ· καὶ ἡ θέλησις δὲ, τὰγαθὸν φύσει διώκονσα, τὴν εὐδαιμονίαν ἐκείνην θαυμασὸν ὅσον ἐπιθυμεῖ, γνώσῃ γεμὴν σκοπόμενος ἐν τῇ ψυχῇ ἐκ οἷο' ὅτι τῆς τε λόγου τέττες συνταράττον, καὶ τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὰ ἐναντία, ἥτοι ἔλκον ἢ ἀφαρπάζον, καὶ ὁμολογεῖν ἀναγκαζήσῃ τὸ τῆς Μηδείας.

ἐνερῆ τι ἡμῖν τῇ προθέσει ταύτῃ μαχόμενον.

ἡ ὁρῶ τὰ κρείττω καποδέχομαι, τοῖς χείροσι δ' ἔπομαι. ὅποια ἡ δ.

σπγ'. Οἱ τὰ ἀρέσκοντα τῷ Ἀριστοτέλει ἀσπαζόμενοι, τὸν ἐν τῇ ψυχῇ θάρετον τέτον, μάχην τῇ λόγου καὶ τῆς αἰσθητικῆς ὀρέξεως ἀποκαλέσων· ἀλλ' εἰ σαυτὴ γένοιο, ῥάδιον εἴη ὡς ἔχει αἰ τῆς ψυχῆς δυνάμεις ἀλλήλαις ἀμφισβητήσιν, ἀλλ' ἡ θέλησις ἐν

σωτερικῇ ἐκείνῃ μάχῃ.

τοῖς ἀληθεῦσι καὶ τοῖς φανομένοις ἀγαθοῖς κυματίζεται, ὧν τὰ μὲν ὁ λόγος, τὰ δ' ἡ φαντασία, ὡς ἡδύτατα παρίσθιν· διὸ καὶ νῦν μὲν τῇ δέ, νῦν δ' ἐκείσε ἀφαρπάζεται.

δεῖ μάχε-
σθαι ταῖς
ἐπιθυμίαις

σπδ'. Ἐπεὶ δὲ ἡ θέλησις, μὴ ἀπαλλαγεῖσα τῆς δειλείας ταύτης τῇ τῆς ἀρετῆς βοηθείᾳ, τῇ φαντασίᾳ καὶ τοῖς φαύλοις πάθεσι μᾶλλον ἢ τῷ ὀρθῷ λόγῳ δαλεῦει, (δ. κδ'.) πάντως εἰς τὸ εἰδὼν κατελθεῖν σε χερὶ, καὶ πολεμεῖν καὶ συμπαλαῖειν τῷ ἐσσωτερικῷ ἐκείνῳ ἐχθρῷ (1), μέχρις ἂν τὴν αἰχμηλωτιδεῖσαν σαυτὲ θέλῃσιν εἰς ἐλευθερίαν ἰδὼς ἀναχθεῖσαν.

τῇ φαντα-
σίᾳ.

σπέ. Ὅσακις ἔν ἡμῖν ἡ φαντασία φαυλόν τι ὡς ἡδύ, ἢ τίμιον, ἢ χρήσιμον προσέλθῃσι, πρὸ πάντων πειρατέον ἅ. τὰς ἀληθεῖς τῶν πραγμάτων ἰδέας ἀναπολῆσαι κατὰ νῦν, ἅμα δὲ ἀναλογίσασθαι καὶ ἅπερ ἀνωτέρω περίτε τῆς ματαιότητος, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κακίας, καὶ τῆς τῶν πονηρῶν ἐπίσης καὶ τῶν ἀρετῶν κεκοσμημένων κατασάσεως εἰρήκαμεν (δ. σξξζ'. κτ.), β'. μὴ ἐπιτρέπειν τῷ νῷ εἶπεν ταῖς ἐννοαῖς ἐκείναις, ἀλλὰ μεταφέρειν αὐτὸν ἀπὸ τέτων ἐπὶ τὰ σπεδαῖα καὶ χρήσιμα· γ'. τὴν

(1) „Περὶ τῆς μάχης ταύτης Ἀρρίαν. Διαλ. Ε'. „πικτ. βιβλ. β'. κεφ. ιη'. ταῦτάφησιν· ἑτός ἐσιν ὁ ταῖς „ἀληθείαις ἀσκητῆς, ὁ πρὸς τὰς τοιαύτας φαντασίας „γυμνάζων ἑαυτὸν· μείνον τάλας· μὴ συναρπαδῆς· „μέγας ὁ ἀγών ἐστι, δεῖτον τὸ ἔργον, ὑπὲρ βασιλείας, „ὑπὲρ ἐλευθερίας, ὑπὲρ εὐροίας, ὑπὲρ ἀταραξίας, τῆ „δεῖ μέμνησο, ἐκείνον ἐπικαλεῖ βοηθὸν καὶ παραστάτην, „ὡς τὸς Διοσκόρους ἐν χειμῶνι οἱ πλείοντες.

ἀργίαν πρῶτις αὐτὸς χεῖρον καὶ ὀφείας φεύγειν (1).
καὶ γὰρ

χολῆς ἀπάσης, τόξ' ἔρωτος οἵχεται.

σπς'. Τὴν αὐτὴν δὲ μάχην καὶ ὁσάκις σφοδρό-
τερον ἐν σοὶ τὸ πάθος προφαίνεται, ἐπαναληπτέον· τοῖς πάθη-
σιν ἀρχο-
μένοις.
καὶ περὶ καὶ τῶν παθῶν βαθμοὶ τινές εἰσι, καὶ ταῖς
ἀρχαῖς ῥαῶν ἐσὶν αὐτοῖς ἀνθίστασθαι, (δ. λγ.) πάν-
τοῦ ὁμοῦ ποιήσομεν, εἰ πρὶν ἢ ἄρξῃται ἡ ψυχὴ τῷ
πάθει ἐκείνῳ τέρεσθαι, καὶ εἰς ὁρμὴν ἔλθῃ, αὐτίκα
τὸτο ὑπερβῆναι σπεύδασι.

σπς'. Ἐπὶ ῥῶσιν δὲ τῷ πάθει, μέμνησο καὶ ὁρμημέ-
νοις.
α. μέλλουσιν τινα παρεμβαλεῖν, καὶ β. ἀναγκάσαι
σαυτὸν ἐν τῷ τῷ νοῦς θορόνῳ μηδεμιᾶς πράξεως ἐ-
πιλαβεῖσθαι, γ. ὕφους δὲ λαβόντος τῷ πρώτῳ καύ-
σωνος, σκοπεῖν τὴν αἰτίαν τὴν ἐκκαύσασαν, καὶ
εἰ τοσαύτης τῷ νοῦς ταραχῆς αὕτη ἀξία (2).

(1) Ὁρῶντες οἱ ἀρχαῖοι ἀπεφαίνοντο, τῷ ἀργεῖν
καὶ χολάζειν ἔπεσθαι τὸ τὰλλότρια πολυπραγμονεῖν· ὁ
μηδὲν ποιοῦν, κακῶς ποιεῖ· ὁ γὰρ νῦν μηδέποτε ἀργῶν,
εἰμὴ χολάζοι ἐν τοῖς σπευδαῖσι, πάντως εἰς τὰς μηδε-
νὸς ἀξίας ἐξολοδαίνει ἐννοίας, τῇ τῶν ἰδεῶν τῆς κακίας
ἡδονῇ ἀθλίως δευγόμενος.

(2) Διαμπρότατά εἰσι ταῦτα τὰ μέσα εἰς τὸ κα-
τέχειν ἐν τῷ καθήκοντι τὰ πάθη· ἐπεὶ γὰρ τὰ πά-
θη κινήσεις εἰσὶν ἑκτάκτοι, (δ. λβ.) ἕκ ἂν δῆτε πο-
λὺν ἤδη χρόνον ἐξαγριαίνοντο, καὶ τεύξεν ἀναβολῆς τι-
νος παρεγχευμένης πραῦνται· ἡδὲ τὸτο τῶν ἀρχαίων
τις, τοῖς ὀργιζομένοις τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλφάβητον ἀνα-
γνώσκων εἰσηγησάμενος, (δ. λε.) εἶτα δ' ἐπεὶ κρα-
τῆντος τῷ πάθει ἔξ' ἢ διάνοια ἔξ' ἢ φαντασία τὸ κα-
θήκον αὐταῖς ἀποτελεῖσαι, (δ. λε.) πάντως ἔδεν ὁρῶν
ποιῆσαι αὐτὴν, τῷ πάθει θερμότερον κατὰ τὸ περιεχέ-
ναι.

ἡ ταῖς Κα-
κίαις ἡ
Κλίσεσι.

σπῆ. Παραπλησίᾳ δὲ τῆς ψυχῆς ἀνδρεία δεῖ ἀποδύεσθαι ἡ πρὸς τὰς κλίσεις ἡ κακίας, ὅφ' ὧν ἡ ψυχὴ ἐκφέρεται· ἐνθα δὴ πρὸ πάντων τηρετέον, ὅτι τὸ περὶ τῶν Πάρεθων πάλαι θρυλλέμενον, ὡς νικῶεν φεύγοντες, προσήκει μάλιστα ἡ τῇ πρὸς τὰς κακίας μάχῃ. Ἐπιτεμεῖν δὲ τὸ πολὺ τῷ μόχθῳ ἔξεις, τὴν ἐρεθίζουσαν πρὸς τὰς κακίας ἀφορμὴν, χεῖρον κυνὸς ἡ ὄφως φεύγων (1).

ὡν φευκτίου
τίνα ἀφορ-
μὴν.

σπθ'. Τῶν γὰρ παθῶν ἐκ τῆς τῷ ἀγαθῷ καὶ κακῷ παραστάσεως προϊόντων (§. λβ'), ὅτε δὲ ῥώννυνται, δυσχερεστέρας ὕσης ἡ τῆς ἀνθιστάσεως, (§. κή.) ἀλλὰ ἡ ταῖς συχναῖς ἐπαναλήψεσιν εἰς ἡδὴ μεταχωρέντων, (§. μγ') ἔπεται ἡ μόνον τὴν τῷ ἀμαρτάνειν ἀφορμὴν, ἐπειδάν σοι αἱ κακαὶ ὡς ἀρεαὶ καὶ

δίου ζέοντος. Δεῖ ἄρα ἀναβάλλεσθαι τὴν πρᾶξιν· τελευταῖον δ' ἐπειδὴ τὰ πάθη ἐκ τῶν τῷ ἀγαθῷ ἡ κακῷ παραστάσεων ἀναφύονται· (§. λβ') ἀδύνατον τὴν ψυχὴν μὴ εἰς ἡσυχίαν ἐπανελθεῖν, ἅμα δὲ ἡ τὸ δοξαῖν αὐτῇ ἀγαθὸν ἡ κακὸν διδασκῖν ὡς ἠτοίμουν, ἡ γὰρ εὐκαταφρόνητον κομιδῇ ἡ ἀνάξιον τασαύτης συγκινήσεως ἡ ταρραχῆς· ἡσέφω ὑποδείγματι τῷτο σαφηνίζει Ἐπικτ. ἐγγχειρ. κεφ. ιδ'. μηδέποτε ἐπὶ μηδενὶ εἴπης ὅτι ἀπώλεσα αὐτὸ, ἀλλ' ὅτι ἀπέδρακα· τὸ παιδίον ἀπέδρα· νεν; ἀπεδόθη· τὸ χωρίον ἀφηρέθη; ἐκέν ἡ τῷτο ἀπεδόθη, ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος· τί δέ σοι μέλει, διὰ τίνος σε ὁ δὲς ἀπῆτησε; μέχρι δ' ἂν σοὶ ἐμπεισιςμενόν ἡ, ὡς ἄλλοτρίῃ αὐτῷ ἐπιμελῶ, ὡς τῷ πανδοχείῃ οἱ παριόντες.

(1) „Χρυσᾷ τὰ τῷ Ἐπικτήτῃ, ἡ ταῖς μαρτυρίαις ἡσμενοὶ χράμεθα· ἐγγχειρ. κεφ. κδ'. ἀνίκητος εἶναι δύνασαι, εἰς εἰς μηδένα ἀγῶνα καταβαίνης, ὃν ἐκ ἑστίν ἐπὶ σοὶ νικῆσαι.

ἡδεῖαι παριστῶνται, εἰς τὰς κακίας σε πρηνῇ ᾧδεῖν, καὶ τῇ ἀθλίᾳ ταύτῃ κατασάσει κατέχειν σε δύνασθαι.

συ. Κεδὲ δὴ λον εἰσπεδαίως ἔξεις βελεύσασθαι ὅπως τῶν κακιῶν ἀποσῆσθαι· εἰ γὰρ μὴ αὐτίκα τὴν τῷ ἀμαρτάνειν ἀφορμὴν φύγῃς, ἐνδέχεται τὴν πρόθεσιν σε ἐκείνῃ ἀφαιρεθῆναι ὑπὸ τῷ τῶν κακιῶν δολέατος (1)· ὅσῳ δ' ἀφρόνως ποιεῖσιν οἱ πεποιδότες τῶν ἀλεξιφαρμάκων τῇ δυνάμει, καὶ εἰς οἰκίαν, ἣ ἐνέσκηψε λοιμὸς, μηδεμιᾶς κατεπειγέσης ἀνάγκης, εἰσιόντες!

σιγά. Φευκτέον ἄρα τὰς τόπας, ἐν οἷς ἐκ προθέσεως τοῖς ἀμαρτίμασιν ἐναχολῶνται οἱ ἄνθρωποι, φευκτέον τὴν τῶν κακῶν ὁμιλίαν, φευκτέον τὸν τάραχον· μηδέποτε ἂν τῆς σῆς οἰκίας ἐξέβαλες ἡδὴ ἀναμνηθῆς· ταραχθήσεται γάρ τι τῷ καθεσκηκός· ἐπανακάμψει τι, ὡς ἔφυγες· ἐκ ἔσιν ὅς τις σοὶ τινα

καὶ τοῖς
δοκῶσιν
ἰσχυροῖς
εἶναι.

πρῶτον
φευκτέον
τῆς ὑπόκ-
της τόπας,
καὶ τὴν τῶν
φάουλων ὁ-
μιλίαν.

(1) Τῷ καὶ οἱ Ποιηταὶ ἠνέπτοντο ποιήσαντες τὸν Ὀδυσσεῖα ἄλλης μεγαλόψυχον καὶ πολύμητιν ἄνδρα, μὴ τολμήσαντα μέντοι τὰ μέλη τῶν Σειρήνων ἀκῶσαι, πρὶν δεδεμένον ἑαυτὸν εἶδε, καὶ μὴν καὶ τὰς συμπλέοντας κηρῶ τὰ ὦτα βῦσαι ἐκέλευσε. Διήλον δὲ καὶ ὁ περὶ τῷ φίλῳ Ἀλκυπίῃ διεξείσιν Αὐγχεΐδος· ἐπιστρέψας γὰρ εἰς Χρυσόν, ἐβελεύσατο μὴ εἰσελθεῖν εἰς θέατρον· πολλὰ γὰρ δ' ὑπὸ τῶν ἡλίκων καλέμενος, ἔχατον εἰσιέναι ἔγνω, ἀλλὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς κεκλεισμένοις παρακαλέζεσθαι· μέχρι μὲν ἂν τινος τῷ ἰδίῳ νόμῳ ἐμμέναν ἐτύγχανε· βοήσαντος δὲ τῷ ὄχλῳ ἠέφεξε τὰς ὀφθαλμούς, ἀνοίξας δὲ, κλείσαι τέρας αὖτις ἦτοι ἐκ ἡβελήδῃ, ἢ ἐκ ἡδυνήδῃ· κατὰ ταῖς θείαις ἐκλήναις ἔτως ἐκλήδῃ, ὥς τε τοῖς πρῶτος μονονυχὶ πάντων ἀπὸ τοῦ θεάτρον εἰσῆει.

τῶν κακίων ἦτοι ἡ συζήσῃ, ἢ ἐντυπώσῃσθ τῇ διανοίᾳ, ἢ ἀγνοῶντι προσρίψεται. Σενέκ. Εἰς. ζ΄.

ὡ μὴν ἀνα-
χαριτέον
εἰς τὰς ἐρή-
μους.

συβ. Οὐ χεῖ γεμὴν τὴν φυγὴν ταύτην ἐν τῷ ἀναχωρεῖν εἰς τὰς ἐρήμους τίθεσθαι, ἢ ἐν τῷ Μονασήρια καὶ φροντιστήρια περισκοπεῖν, ἢ ἐν τῷ διὰ βίαν λαμβάνειν, καὶ τῶν πρακτέων ἀπέχεσθαι· ἐστὶ γὰρ ἐρημος καὶ μοναστήρια καὶ τῷ Κόσμῳ, εἴγε χαρᾶν τῆς ἀρετῆς λαμπρότερος τὰς ἀφορμὰς φεύγειν παρέρσας, ἢ ἐπιθυμεῖν αὐτῶν ἐν ἐρήμῳ, καὶ μὴ εὐρίσκειν αὐτάς.

μὴ ἐνὸν δὲ
τὴν ἀφορ-
μὴν φυγεῖν,
τὴν ποιητέ-
ον;

συγγ. Συμβᾶν δὲ μὴ δύνασθαι τὴν ἀφορμὴν φυγεῖν, ἢ τῆς κακίας, καὶ μὴ δολείσης προφάσεως, παρ' ἡμῶν θεραπευομένης, ἐτέρας μακρᾶς μάχης δεῖ· ἀναμνησθῆναι γὰρ τῆνικαῦτα τῆς τῶν πονηριῶν ματαιότητος (δ. σξβ'. κτ.), τῆς ὑπερβαλλούσης ἀθλιότητος, εἰς ἣν διὰ ταύτας περνεῖς καταπίπτομεν, (δ. σοβ'.) τότε τὸν θεὸν πανταχῶς παρεῖναι (δ. ερδ'.) καὶ τῆς ἀκριβοστάτης καὶ ἀπαραιτήτης αὐτῆς δικαιοσύνης, (δ. ερς'.) τῆς τε τῷ ἄκρῳ ἀγαθῷ ὑπεροχῆς καὶ ἡδύτητας, (δ. ερδ'.) τότε ἐπικειμένῳ θανάτῳ τὴν ἐκ τῷ θεάτρῳ τότε ἔξοδον ὅσον ἔπω κελεύσοντος· τῶν ἢ μελέτῃ ὅσοις ἐπιχειρήμασι δύναται τὴν ψυχὴν ἐπιστρέψαι τὴν τῷ δολοῦν τῶν κακίων ὑπαχθεῖσαν, ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ῥάδιον ξυριδεῖν (1).

(1) Πάσας τοιγαρὶν τὰς δυνάμεις ἀναλαμβάνειν χρῶν καὶ τὴν ψυχὴν τοῖς ἐπιχειρήμασι τέτοις πείθειν· ἀδύνατον γὰρ ἀρετῶν προκειμένων καὶ κακίων τὰς κακίας ὑλῆσαι τὸν ἀληθῶς πεπεισμένον ὡς αἱ μὲν ἀρεταὶ ἀγαθαί, φαῦλαι δὲ αὗται· κακεῖναι μὲν λαμπρόταται, καὶ λίαν ἀκίεραστοι, αὗται δὲ ἑδὲν βεβαιότητος ἔχουσι· σπῆδῃ τοιγαρὶν δεῖσε τὸν νῦν τοῖς λογισμοῖς τέτοις

συδ'. Α'λλ' εἰ καὶ ἀρχομένῳ δυσχερὲς ἡ μά-
χη, ἀλλ' ἔκ' ἐστὶν ἐφ' ὅτῳ ἀπογνῶς· ἅπαξ γὰρ νι-
κήσας, ἢν αὐτῷ ἀποδύσῃ, ῥᾶον νικήσεις· καὶ ὅσῳ
συχνότερον ἐπαναλαμβάνῃς τὴν μάχην, τοσέτῳ ῥα-
δίαν τὴν νίκην εἶναι ὁμολογήσεις (1).

ἡ μάχη αὐ-
τῇ ταῖς
συχναῖς ἐ-
παναλήψε-
σι ῥᾶν γι-
γνέται.

συέ. Καὶ ὅν δὲ εἰς τὸ καταβαλεῖν τὰς κακίας
ὑπέσης ἀγῶνα τῆς ψυχῆς, ἐπί τινα χρόνον καμῶν,
ῥαδίως ἀντιστηκῶσι ἢ ταύτῃ παρεπομένη τῇ νίκῃ ἐ-
πίσημος καὶ θαυμασία εὐφροσύνη· ἥ καὶ ἅπαξ γευ-
σάμενος, ἔτω γλυκείας πειράσῃ, ὥστε εἰς ἀπόλαυ-
σιν ταύτης μόνῃς, τὸν ἀγῶνα ἐκείνον προθυμότερον
ἐπαποδύσῃ.

καὶ ἡ νίκη
ἡδίστη.

συς'. Οὐ μόνον δὲ ταῖς κακίαις πολεμητέον,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς τὴν ψυχὴν συνταράττειν καὶ τῆς
ιδίας καταστάσεως ἀποσεῖσθαι δυναμένοις, οἷον πε-
νίᾳ, δυσφημίᾳ, λύπαις, καὶ αὐτῷ τῷ θανάτῳ· ἃ
ῥαδίως ἐν ἀκινήτῳ ψυχῆς κατασήμετι ὑποίσεις, εἴγε νι-
κητῆς τῆς προτερας μάχης ἀπαλλαγείης· ὅν γὰρ ἡ
συνείδησις παραμυθεῖται, καὶ πείθει ταῦτα πάντα

καὶ τοῖς ἐξω-
τερικοῖς
πολεμητέ-
ον.

προσέχειν· ὅσῳ γὰρ ἂν πλεονάκεις τῆτο ποιήσης, ὅσῳ
βεβαιότερον, τοσέτῳ μᾶλλον ἐν σεαυτῷ ξυνήσεις τὰς
πάντων κακιῶν ἐνέδρας φευκτέας εἶναι· τῆτο δὲ δηλῶσαι
καὶ οἱ Ποιηταὶ ἠβέλοντο, ποιήσαντες τὸν Ἡρακλεῖα ἐν
διόδῳ ἐξάμενον.

(1) Ὡς γὰρ τῇ καθ' ἑκάστην συνηθείᾳ ῥώννυ-
ται αἱ κακίαι, καὶ οἷον εἰς δευτέραν μεταχωρεῖ φύσιν
(§. ξδ'), ἔτω καὶ ἡρέμα ἀδυνέσκειν ἔσονται, ἅπαξ καὶ
δευτέρον καταπολεμηθεῖσαι· ὁ ἐχθρὸς ἅπαξ καὶ δις ἡτ-
τηθεὶς μακρῷ ῥᾶον καταβάλλεται, ἢ ὅτε πάσαις αὐ-
τῇ ταῖς δυνάμεσι σώαις ὠχυρωμένῳ ἐμπίπτομεν.

μὴ ποιῆς, ἀλλὰ θεραπείας χάριν συμβαίνειν, τῷ τὶ δόξει ἀφόρητον; (1).

ποιῆσαι δὲ
τὸτο ἢ τῶν
συμβῆναι
θανάτων
προμελέτη.

συζ. Πρὸς δὲ τὰ ταῦτα καρτερικῶς ὑπομεῖναι μέγα σοι βοήθημα ἔσαι ἢ τῶν δυνατῶν συμβῆναι τῷ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς βαδίζοντι μελετῇ. τὰ βέλ-
λη προορώμενα ἦττον βλάπτουσιν· ἐδ' ἔτιως ἀφόρη-
τα δόξεσι τῷ σοφῷ ὁσαδηποτέρῃ αὐτῷ συμβαίνουσιν,
εἰ μὴ ἀπροσδόκητα ἐπέλθωσι (2), ἀλλ' αὐτὸς πρὸς
ἑαυτὸν διαλέγεται θυμὲ, πόνων μοι
ἤϊετις καὶ νῦν ἀδόκητός τ' ὄψις ἐπώρεται·

ἢ πάντ' ἐδάην πάρος, ἡδὲ νόε πτερυγέσσω ἐπὶ ἡλθον.

(Οὐίργιλ. Αἰνιάδ. 5. σιγ., ρι.)

Θεραπεία
τῆς δυσ-
χίας.

σιγή. Εἰσιὼν δ' ἐν ταύτῃ τῇ παλαισθῶ, μέμνη-

(1) Ὡς περ γὰρ ὅτε δύο ταυτὸν ποιῶσιν, ἢ ταυ-
τὸν ἐστὶν ἐκεῖνο, ἔτω καὶ ὅτε δύο ταυτὸ πάχουσιν, ἢ ταυτὸν
ὑφίστανται ἄλλος· ἀφόρητον δοκεῖ τῷ πονηρῷ δύο ἡμέ-
ρας καταδικαζοῦναι εἰς τὰ δημόσια ἔργα, ἢ ἐν τριήρε-
σιν· ἀλλ' ὅμως τὰ αὐτὰ ἔργα ἄλλοι, μισθῷ ἀγόμενοι,
ἔχ' ἔτω βαρέως φαίνονται ἐργαζόμενοι ἐν πολλοῖς ἔτε-
σι· καὶ τὸ ζῶντα δὲ καίεσθαι, ὃ τοῖς ὑπευθύνοις τῷ
ὄντι φρικωδέστατον, ἢ τοῖς ἐκείνους ἐδόκει τοῖς μάρτυσι· πα-
λὺ τοίνυν διαφέρει, εἴπερ σύνοιδας σεαυτῷ, μὴ δικαίως
εὖδ' ὑφιστάμενος.

(2) Ἀνέχεσθαι ἐν ταῦτα αἰ σαφές ἐστι τῇ Ἐπικτή-
τῃ ὁμοιώσεις ἐν τῷ Ἐγχειριδ. κεφ. λδ'. ἔχετε τῇ ὁ-
,,λύμπια νικῆσαι ἐπιθυμῶντος, καὶ κεφ. ς'. ἐκ τῆ α.
,,πίοντος εἰς βαλανεῖον εἰλημμένοι· ἀκῆσωμεν τῇ δευ-
,,τέρῃ· ὅταν ἄφαοδαίτινος ἔργα μέλλῃς, ὑπόμνησον
,,σεαυτὸν, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἔργον, εἰάν λησόμενος ἀπίης,
,,πρόβαλε σεαυτῷ τὰ γινόμενα ἐν βαλανείῳ, τὰς ἀ-
,,πορρέοντας, τὰς ἐγκρομούμεναι, τὰς λοιδορούμεναι, τὰς
,,κλέπτοντας, καὶ ἔτιως ἀσφαλές ἐστιν ἄψιν τῷ ἔργῳ, κτλ.

σο τῶν προειρημένων περίτε τῶν καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐπιγιγνομένων συμφορῶν, καὶ τῆς ἀνθυπενεχθείσης αὐταῖς θεραπείας (1) (δ. σνβ'. κτ.).

σιγθ'. Α'λλ' εἰ καὶ λαμπρότατοι πάντες ἔσονται οἱ ^{μέχρι τῆδε} περὶ τῶν μέσων Κανόνες, δι' ὧν ἀντίς πρὸς τὴν ἀλη- <sup>τὰ συστα-
θέντα μέ-
σα.</sup> θῆ εὐδαιμονίαν ἐφίκοιτο, ἕς ἕδ' ἡ ἀποκάλυψις ἀπορρίπτει, ῥάδιον γεμὴν ξυνήσει ὁ ἀκριβέστερόν τι θεωρῶν, μὴ ἀποχρῆν αὐτὸς τῷ τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν πνέοντι (2).

τ'. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ κακία ἐνεσι τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει, (δ. σά.) καὶ τὸν θεὸν ἄτε δικαιοτάτου ὄν- <sup>ἀπορρίμν
γὰρ μέση
δι' ἧς καὶ αἰ-
ρονται τὰ
μαρτήματα</sup> τα (δ. ρεσ'). ἀδύνατον μὴ τέττες μισεῖν, εὐδῆλον, ὥς ἐκ ἔστιν ἐλπίς τὸν θεὸν συνέσεσθαι τοῖς ἀμέτεροις αὐτῶν πλημμελήμασιν προλυπήσασιν αὐτὸν, ἢ μὴ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῇ τὸ ἱκανὸν ποιήσωσι (3), τὸ

(1) Ταῦτα ἐκ προδέσεως πραγμάτων εἶναι ἐπεφάλετο Σεβερῖνος Βοήθιος ἐν τῇ περὶ τῆς ἐκ φιλοσοφίας παραμυθίας βίβλῳ τῇ πολλαῖς τύποις ἐκδεδομένη, καὶ πολλαῖς διαλέκτοις μετενηνεγμένη· δικαίως δὲ θαυμάσεις Γοθοφρέδον Ἀρμόλδον ἐν Ἰσορ. Ἐκκλησι. καὶ Αἶρετ. ὑπολαβόντα, ὥς ὁ Βοήθιος ἐκ αὐτοῦ εἶη ἀληθῶς Χριστιανός, καταφυγὼν ἐν ἄκρᾳ συμφορᾷ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ὥς εἰς Ἰερὰν ἄγκυραν, ὥσπερ ἀντὶ τῆς γράφης εἶη ὁλιγορικῶς· ἢ μὴ εἶη Χριστιανός ὁ καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰς βελὴν παραλαμβάνων.

(2) Τὴν ἀντίαν ἰσχυρίζονται οἱ Νατεραλισταί, περὶ ὧν ἐκ προδέσεως ἔγραψεν ὁ Τροββεχόβιος ἐν βίβλῳ περὶ Νατεραλισμοῦ.

(3) Οἱ τῇ Σωκρίει ὁπαδοί, καὶ ἄλλοι ἄντικρυς ἀρνεῖνται δεῖν τῆς ἱκανοποιήσεως ταύτης τῷ θεῷ, καί φασιν ἔχειν τῷ θεῷ, ἢ τοῖς βασιλεῦσιν εἶναι δυνατόν, ταύτης ἄνευ τοῖς πλημμελεῦσι τὴν χάριν ποιῆσαι

μέσον δὲ, δι' ἧς δεῖ τὰ ἁμαρτήματα ἐκκαθαίρειν, καὶ τῷ Θεῷ τὸ ἱκανὸν ποιεῖν ὁ λόγος ὅλως ἀγνοεῖ.

ἀπορῶμεν
δυνάμει,
ὡν δεῖ πρὸς
τὴν τῷ Θεῷ
λατρείαν καὶ
θεραπεσίαν.

τά. Εἴτα εἰ καὶ ὁρθῶς τῷ ὄντι ἔχῃσι τὰ ἡθικὰ παραγγέλματα, ὡς χρὴ λαβεῖν πρὸς τὴν ἐπανορθώσεως τῆς ψυχῆς, καὶ μάχεσθαι τοῖς φαύλοις πάθεσι καὶ ταῖς κακίαις, καὶ τὰ παραπλήσια, ἀλλ' ἐπειδὴ αἰετῶ ἀνδρώπῳ συμβαίνει ὁ καὶ τῇ Μηδείᾳ.

καὶ ὁρῶ τὰ κρείττω ἀποδέχομαι, τοῖς χεῖροσι δ' ἐπομαι' ἐπεταὶ δεῖν ἡμῖν πολὺ μειζόνων δυνάμεων βελομένους τὴν μάχην ἐπ' ἐλπίδι νίκης ἀναδέξασθαι (1), ταύτας δὲ τὰς δυνάμεις πόθεν ζητητέον ὁ λόγος ἀγνοεῖ.

τὸν Θεὸν ἀ-
ρα ἀνάγκη
τὸ εἶλκε-
μα τῆτο ἀ-
ναπληρῶ-
σαι.

τρί. Διὰ δὴ ταῦτα ἦτοι ὁ Θεὸς ἔδεποτ' ἡδέλυσεν τῆς ἄκρας εὐδαιμονίας ἐφικέσθαι τὸν ἀνθρώπον, ἢ καὶ ἄλλο φῶς εἶναι ἀνάγκη, ὅ τῷ φωτισμῷ ὀψόμεθα, ὅπως τε τῷ Θεῷ τὸ ἱκανὸν ποιήσομεν, καὶ ὅθεν ἐκείνας τὰς δυνάμεις ἀρύσασθαι ἔξομεν· καὶ περὶ τὸ πρῶτον μὴ ἀληθές δέδεικται, (δ. ρπθ'). ἀνάγκη δὴπε φῶς τι εἶναι, ὃ καὶ αἰετῶν, ὅ συνεργῶντος, μάθοιμεν ἂν ὅπως τῷ τε Θεῷ τὸ ἱκανὸν ποιήσομεν, καὶ ἀποχρώσας δυνάμεις κτήσασθαι δυνησόμεθα.

καὶ ντεῦθεν
δεδοκέναι
τὴν ἀποκά-
λυψιν.

τετ. Ὡς περὶ λόγον δὲ φῶς ἐκ ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἡ

ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔδεν ἅλ' ἢ ὃ βέλτεται δύναται, (δ. ρπθ') ἐζητεῖται τί ἔξει τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τί τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῇ σύμφωνον· δικαιοσύνης δὲ ἀπείρη ἐστὶ τὴς ταύτης παραβαίνοντας ἀπαιτεῖν ἱκανοποίησιν ἀξίαν ἀπείρη δικαιοσύνης· βεβαρδ. Ἀνδαλὰς. θελογ. φυσικ. μέρ. β'. κεφ. ιβ'. §. ιγ'. κτλ.

(1) Τὸν χωλὸν συμβεβηέντι βαδίζειν, περιπάτην χαίρειν, ὅ μὴν ἅλ' αὖ καὶ πηδᾷ, καὶ τρέχειν κατὰ μικρὸν ἐδίζειν ἑαυτὸν τίς ἢ ὄνῃσις, εἰμὴ αὐτῷ ὁ Ἰατρός ὁ τῆτο εἰσηγόμενος, ἅμα καὶ δυνάμεις παράχῃ τῆτο ποιεῖν;

Θεία Ἀποκάλυψις (1), ἀνάγκη ἄρα ἀποκάλυψιν ὑπάρχειν τινὰ δεδομένην θεόθεν, δεικνύσαν ἡμῖν, ἐφ' οἷς ὁ λόγος τυφλώττει, καὶ ἀποπληρῆσαν ἐκεῖνο τὸ ἔλλειμμα.

τδ' ἴσασι δὲ πᾶσαι αἱ θρησκεῖαι τὴν ἀνάγκην τινὸς Ἀποκαλύψεως· τὶς γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὴν Προφητικὴν παράδοσιν, τὶς τῶν Μωαμεθανῶν τὸ Ἀλκοράνον, τὶς τῶν Ἑθνικῶν τὰς χερσὶ μὲς, τὶς ἐπὶ τέτοις τὴν παρὰ τῶν χριστεπωνύμων, ἐν μέρει δὲ καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ληφθεῖσαν Ἱερὰν Γραφὴν ἀγνοεῖ; Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ Ἀποκαλύψεις αὗται ἐν πολλοῖς ἀλλήλαις ἀντιφάσκουσιν, τὰ δὲ ἀντιφάσκοντα συναλθεύειν ἀδύνατον, (Λογ. §. οβ.) ἔπεται μίαν μό-

(1) Τοσέτω δ' ἦττον τέτο τὸ συμπέρασμα δεῖ σαυμάζειν, ὅσω μᾶλλον πρόδηλον, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ἔσονται φιλόσοφοι ἕως ἐνίοτε συνελογίσαντο· ὁ Σακράτης ἀμέλει παρὰ Πλάτωνα ἐν τῷ Φαίδωνι σελ. 604. τόμ. β'. Οὗτοι πολλάκις καὶ πολλὰ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, καὶ τῆς μετὰ θάνατον αὐτῆς καταστάσεως, διαλέξαμενος, ἀλλ' ἂν ἐν τέτῳ τυφλώττει τὸν λόγον οἶδε· δεῖν γὰρ φησι περὶ αὐτὰ ἔντι τέτων διαπραχῆσθαι τὸν σοφὸν ἄνδρα· ἢ μαθεῖν καὶ εὐρεῖν ὅπως ἔχει ταῦτα, ἢ εἰ τέτο ἀδύνατον, τὸν γὰρ βέλτιστον τῶν ἀνθρώπων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τέτοις ὀχόμενον, ὥσπερ ἐπὶ χεδίας κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον· καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ὁδὸν πάντως βαδίζον εἶναι ἀποφαίνεται, εἰμή τις δύναίτο ἀσφαλέςτερον ἢ ἀκινδυνώτερον ἐπὶ βεβαιότερῃ ὀχίματι, ἢ λόγῳ δεῖν τινὸς, διαπορευθῆναι· λόγοι τῷ ὄντι χρυσοὶ καὶ ἀξιο-λογώτατοι.

U 2

την αὐτῶν ἀληθείᾳ καὶ θεῖαν εἶναι, καὶ ταύτην ἀπὸ
σπερδὴ χρῆναι ζητεῖν (1).

εἰσὶν ἄρα
βέβαιοι χα-
ρακτήρες
τῆς ἀληθείας
ἀποκαλύ-
ψεως.

τέ. Οὐδὲ τῶν ἀδυνάτων δὲ ταύτην τὴν ἔρευναν
εἶναι δεῖ· τὴν γὰρ Ἀποκάλυψιν ἀπολύτως ἔσαν ἀ-
ναγκαίαν, (§. τὰ.) ἠθέλησεν ἀναμφιλέκτως ὁ θεὸς
πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις γνωθῆναι· ἀδύνατον δὲ γνω-
θῆναι μὴ παρόντων βεβαίων τινῶν χαρακτήρων, δι-
ὧν διακρίνοιτ' ἂν τῶν ἄλλων ἀποκαλύψεων, ἧς ἐκ
ἄλλῃ πῃ ἢ ἐν αὐτῇ τῇ ἀποκαλύψει ζητεῖσθαι χρὴ (2).

ὡν Α.

τς. Ἐπεὶ δὲ δῆκε τέλος τῆς Ἀποκαλύψεως
ταύτης δεικνύειν ἡμῖν ἐφ' ὅτῳ τυφλώττει ὁ λόγος,
(§. τγ.) εὐδὴλον ἂν μὴδ' ὅλως εἶναι θεῖαν τὴν Ἀπο-
κάλυψιν τὴν διδάσκουσαν μόνον, ὃ καὶ ὁ ὁρθὸς γινώ-
σκει λόγος.

(1) Καὶ τέτοι ἄρα προφανῆς ἡ τῆς τῶν Μωαμε-
θανῶν θρησκείας ἀτοπία· συνέζη γὰρ ἐξ ἀρχῶν Ἰε-
δαϊσμῆ, καὶ χριστιανισμῆ, καὶ Ἰσλαμῆ, τετέστιν ἐξ
ἀντιφασκόντων προδηλοτάτων.

(2) Ἡ γὰρ ζητεμένη Ἀποκάλυψις φῶς ἐστὶ φῶς
τίζον ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀληθεῖ εὐδαιμονίαν. (§. τὰ.) ὥς
περ' ἔν τὸ ἀληθινὸν φῶς τῷ πῦρὸς διακρίνομεν τῆς ἐκα-
τέρου αὐτῶν φύσεως τῇ σκέψει καὶ παραδείξει· ἐδ' ἰσχύου-
σιν ἐν τέτῳ μαρτυρίαι ἀνθρώπιναι (καίτοι καὶ αὗται ἡ-
μῖν τυχόν ἂν ἀφορμὴν τῇ τὸ πρᾶγμα ἀκριβέστερον σκέ-
πτεσθαι, παράχουεν), ἔτω τὴν Ἀποκάλυψιν ἀδύνατον
ἄλλως γνωθῆναι ἢ θεωρεῖσθαι ἡμῶν αὐτῆς τὴν φύσιν,
καὶ ἀντιπαραβαλλόντων αὐτὴν ταῖς ἄλλαις ἀποκαλύψε-
σιν· ἐφ' οἷς ἐπειδὴ πρόκειται ἡμῖν πείσαι τὰς ἀνθρώ-
πους περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἀποκάλυψιν ἀληθείας, αὐτο-
φανεὲς ἐνταῦθα μὴ ἀνέκειν τὴν ἐσωτερικὴν ἐκείνην τῇ
ἀγίῃ Πνεύματος μαρτυρίαν, τὴν πείθεσαν τὰς ἡδὴ τὸ
δέλημα τῷ θεῷ ποιῦντας. α'. ἰωά. κεφ. ε'. ἐδ. 6.

τῷ. Καπειδὴ τὰ πρῶτα κεφάλαια, ἐν οἷς ἐκλεί-
πει ὁ λόγος, εἰσὶν ἤτε πρὸς φυλακὴν τῆς θείας δι-
καιουσύνης ἱκανοποίησις, καὶ ἡ κτήσις τῶν δυνάμεων,
ὧν χρεῖα πρὸς τὴν τῆς θείας θελήσεως ἐκτέλεσιν,
(συμφ. κτ.) ἔπεται β'. δεῖν τὴν θείαν ἀποκάλυψιν
καὶ ἀποχερῶν δεικνῦναι μέσον (1), δι' ἧς τῇ ἀπείρῳ δι-
καιουσύνῃ τῷ θεῷ τὸ ἱκανὸν ποιήσομεν, καὶ τῶν νέων
ἐκείνων δυνάμεων τευξόμεθα.

Β'.

τῇ. Δέον δὲ καὶ θείαν εἶναι τὴν ἀποκάλυψιν
ταύτην, (σ. τβ'.) αὐτοφανὲς γ'. μηδὲν ἐν αὐτῇ εἶ-
ναι, ἀλλ' ἡ ὅ ἂν εἴη, ἀληθές, ἅγιον, καὶ τῷ θεῷ ἁ-
ξίον (2).

Γ'.

τθ'. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ πρώτης καταβολῆς τῷ εἰ-
τῶν γένει οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης
ἐδέοντο (σ. τὰ.), ἔπεται δ' τὴν ἀληθεῖ καὶ θείαν ἀπο-
κάλυψιν ἀρχαιοτάτην εἶναι καὶ σύγχρονον τῷ ἄνθρω-
πίνῳ γένει, καὶ μὲν δὴ καὶ ἐ. ἔτω πεφυλαγμένην, ὥς

Δ. καὶ Ε'.

(1) Μὴ εἶναι ἄρα ἀποχερῶσαι τὰς ἀσκήσεις καὶ κα-
κώσεις τῆς σώματος, ἢ τὰς νηστείας ἢ θυσιὰς καὶ κρεερ-
γίας τῶν ζώων, αὐτὸς ὁ λόγος οἶδεν ἀκριβῶς· τὰς γὰρ
ἐπομένας, μὴ παρόντος ἀγιωτέρου τινὸς λόγου, ματαιὰς
εἶναι, ὡς τυπικὰς, καὶ πάλαι ἄλλοις προαποδεδείκται.

(2) Ἀνάξια γὰρ τῷ ὄντι θεῷ λέξις τρυφῶσα ἢ
ἀμφίβολος καὶ πλεοντέχνης, καὶ ματαιότητος, ἢ ἀπλό-
τητος καὶ σεμνότητος, ἐν αὐτῇ περιφέρεισα, ἔτι δὲ καὶ
τὰ μυθώδη καὶ ἐκ ἀναγκαῖα θαύματα, καὶ αἱ μὴ ἐκ τῆ
μέλλοντος δοκιμαζόμεναι προφητεῖαι, αἵτε Ἡ' Σικαὶ δι-
δασκαλῖαι αἱ τῷ ὁρθῷ λόγῳ ταῖς ἀρχαῖς μαχόμεναι,
ἢ ἐπιβλαβεῖς τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ, καὶ λατρεῖται καὶ δόγ-
ματα διάκενα, καὶ τῇ ἀληθεῖ εὐσεβείᾳ καὶ ἀγάπῃ τῆς
θείας φύσεως ἐναντία, καὶ αἱ προφανεῖς τελευταῖον ἀντι-
φάσεις, καὶ πάντα τρόπον ἀδιάλλακτοι.

μήτε τῶν καιρῶν, μήτε τῶν ἀνθρώπων ταῖς ἐπι-
θείαις ὑποσῆναί τινα φθοράν.

οὐκ ἄρα
θεῖοι οἱ τῶν
Ἑβραίων
χρησμοί.

τί. Τῶτων τεθέντων, ἀληθέεσται ὡς οἱ χρησμοί,
ὑφ' ὧν ἡπατῶντο οἱ Ἑβραῖοι τῇ τῆς Θείας Ἀποκα-
λύψεως ὀνόματος ἀνάξιοι· καὶ γὰρ α'. τὰ ἐλλείμ-
ματα τῷ λόγῳ ἐκ ἀνεπλήρου, καὶ β'. ἐδὲν μέσον ἐ-
δείκνυσεν τῷ ἰλάσκεσθαι τὸν Θεόν, ἀλλ' ἢ τὰς παι-
διάς, τὰς ἀγῶνας, καὶ τὰς ἀνθρωποθυσίας τὰ ἀ-
τοπώτατα, καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἑβραίοις ἀποτρέποια· πα-
ρὰ δὲ ταῦτα γ'. ἐδὲν ἐν αὐτοῖς σχεδὸν ἀνευ ἀμφιβολίας
πρέτεινετο, ἐδὲν ἅγιον ἐδὲν εὐσεβές, καὶ ὁ τῶν ἱερέων ἡ
ἀπάτη ἐχὶ σαφῶς ἠλεγξεν. Ἐπὶ δὲ τέτοις ἐχ' ὅπως
δ'. τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ δὴ καὶ ε'. τὸ τέλος αὐτῶν ἴσμεν
ἅπαντες (1).

οὐ δὲ τὸ
Ἀλκοράνον

τιά. Οὐδ' ἔστιν ἐφ' ὅτῳ Θεῶν τὸ Ἀλκοράνον εἶ-
ναι κομπάσαιεν οἱ Μωαμεθᾶναι· τί γὰρ α'. ἐν αὐ-
τῷ τὸν ὁρῶν ἀναπληροῖ λόγον, ἐχὶ δὲ μᾶλλον κα-
ταλύει; τί β'. μέσον δείκνυσιν τῷ ἰλάσκεσθαι τὸν

(1) Τὰς χρησμούς ἀκριφεῖς γοητείας νομίζουσιν
Α' τ. Οὐανδαλᾶς ἐν τῷ περὶ ἀρχῆς καὶ δυνάμεως τῶν χρη-
σμῶν, καὶ Φοντενέλλιος ἐν τῇ τῶν χρησμῶν Ἱστορίᾳ· ὁ
δὲ Π. Βάλτος ταῖς ἐνεργείαις τῶν δαιμόνων αὐτὰς ἀ-
ποδίδωσιν, ἐν τῇ ἀπαντήσει πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν χρη-
σμῶν τῷ Φοντενέλλει· ἐκ ἀλόγως γενμὴν ὁ Συγγρα-
φεὺς τῶν ἀποσημειώσεων εἰς τὰς μεταξὺ τῷ Φοντενέ-
λλει, καὶ τῷ Συγγραφέως τῆς ἀπαντήσεως τῶν χρησμῶν
ἐριδας, τὴν μέσση φαίνεται βαδίσας, καὶ μοῖραν δαιμό-
νων ἐν τέτοις εἶναι ἀποφηνάμενος, καὶ πολλὰς τῶν ἱε-
ρέων ἐξ ἀπάτης παρεγχορήσαι ὁμολογῶν, ὡς ἰσορεῖ
Βεδδ. περὶ Ἀθεϊσμῶ καὶ Δεισιδαιμονίας κεφ. γ'. σελ. 287.
καὶ Γ' ἰωάν. Κλέρικ, ἐν τῇ ἐκκληλεγμένῃ βιβλιοθήκῃ, τόμ. γ',
ἔρδρ. β'. σελ. 180.

Θεόν, ἀλλ' ἢ τὰς κακώσεις τῆ σώματος, τὰς νη-
σείας, τὰς λυτῆρας, τὰς εἰς Μέναν πλάνας; τίνα
πηγὴν δείκνυσσι τῷ αὐτῷ ἐπομένοις, ὅθεν ἂν τὰς
δυνάμεις τῆ τάγαθὰ πρᾶττειν ἀρύσαντο; γ'. τί
τῶν ἐν αὐτῷ Θεῷ ἄξιον; ὅσοι δὲ ἀνδραποδισμοί! ὅ-
σω δ' ἀηδεῖς μυθολογίαι! ὅσα δὲ ψυχρὰ καὶ ἀγροῦ-
κα! ἐπὶ τέτοις δ'. τὸ νεοχμὸν αὐτῷ ἔδ' αὐτοὶ οἱ
Μωαμεθανοὶ ἀρνέονται, εὖ εἰδότες ὡς τὰς χιλίους
ἐνιαυτὸς τὸ ἐναγέσατον τέτο τεῦχος ἔχ' ὑπερβαί-
νει (1).

τιβ'. Τί δ' ἐν τῷ Γ' εὐδαίκα Ταλμὺδ, ἀλλ' ἢ αἱ οὐ δὲ το
λεπταὶ καὶ τῷ ὄντι Δεισιδαίμονες περὶ τῆ Γ' εὐδαίκα Ταλμυδι-
δόγματος ζητήσεις; ἄρ' αὐταὶ α'. τὸν λόγον καθ' ὃ κὸν τεύχος
ἐλλειπὴς ἐστὶν ἀναπληρῆσι; β'. ἄρα μέσον τῆ ἰλά-
σκεσθαι τὸν Θεὸν δεικνύουσιν, ἢ δυνάμεις τῆ ὀρθῶς
πρᾶττειν ἀποχερώσας; γ'. ὅσω δ' ἀηδεῖς ἐκεῖ μυθο-
λογίαι εἰσι συμμεμιγμέναι! δ'. ὅσω δὲ νέον αὐτὸ
τὸ σύγγραμμα, ἀλέσσης ἤδη τῆς Ἰερεσσαλήμ, ποιη-
θέν (2)! ἔδ' ἄρα ἐν πᾶσι τέτοις τῆς ἀληθῆς
Ἀποκαλύψεως χαρακτῆρα εὐρέσεις.

τιγ'. Ὅδ' ἀλλαχῇ τινάλλως ζητήσεις, τέτο τῇ Γ' εὐδαίκα
Γραφῇ ἐ-
φαρμόζει ὁ
Α'. χαρα-
κτήρ.

(1) Λαμπρῶς ταῦτα πάντα ἀποδείκνυσιν ὁ πᾶν
τὸ Ἀλκοράνον μετ' ὑποσημειώσεων καὶ ἀναιρέσεων ἐκδε-
δικῶς Λοδοῦ. Μαράκκιος Πατάβ. 1689, εἰς φύλ.

(2) Ἀπαντα ταῦτα ὀρθοῖς πονήμασιν ἄνδρες σο-
φώτατοι ἀναπτύσσουσιν· πάντα δ' ἐν ἐπιτομῇ ἐξέδωκε
Φρίφφερὸς ἐν τῇ Γ' εὐδαίκα Θεολογίᾳ· εἴτι δ' ὕγιες ἔνεσι
Μίχνα, τέτο ἦτοι ἐμόλυνεν, ἢ σαφῶς διέφθεiren ἢ
Γεμάρα εἴτε Γ' λῶσσα, ἢ πανταχῇ ἐλέγχασα τῶν δι-
δασκάλων τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ ἀναιδησίαν, καὶ τὸν ἔ-
ρωτα πάσης ὑποκρίσεως.

Θεία εὐεργεσία ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐκτησάμεθα· ἡ γὰρ ἱερὰ Γραφή α'. πάντα, καθ' ἃ λόγος τυφλώττει, θαψιλῶς ἀναπληροῖ· δείκνυσιν γὰρ ἡμῖν τὴν τῶν ἀπάντων γένεσιν ἐκ τῆ μηδενός, τὴν τῆ ἀνθρωπίνης γένεως ἀρχὴν, τὴν πρώτην τῆ ἀνθρώπου ἀθωότητα, καὶ τὴν ἐπακολυθίσασαν πτώσιν· αὕτη περὶ ἑσίας Θεῆ καὶ Θελήσεως ἡμᾶς διδάσκει ἀκριβέστατα, καὶ περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ τῆς μελλέουσας κρίσεως, καὶ τῆς τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καταστάσεως μετὰ θάνατον· αὕτη ἂν τῷ ὁρθῷ ἀγνοεῖται λόγῳ διδάσκει ἕκαστον· ὡς δὲ ὑψηλὰ καὶ ἅγια, καὶ σαφέστατα ἕκαστος ῥαδίως κατανοήσει.

B'.

τιδ'. Ἡ αὕτη Γραφή β'. δείκνυσιν τὸν Χριστὸν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τὸ ἱκανὸν τῷ Θεῷ ποιήσαντα πληρέστατα, ὃ οἱ διὰ τῆς πίστεως ἐνωθέντες τῆς τῆ Θεῆ χάριτος ἀληθέστατα μετέχουσιν· δείκνυσιν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὰς εὐεργεσίας ταύτας τῆ σωτήεως διασῶζον, τὴν Θεὸν εἰκόνα ἐν αὐταῖς ἀνακαίνιζον, νέας δυνάμεις ἀποχερώσας παρεχόμενον, ἵνα ἀναγεννηθέντες καὶ ἁγιασθέντες, ὡς καινὴ κτίσις, τὸ θεῖον ἔκτισαν τῷ Θεῷ ποιῶσι, μᾶλλον τε καὶ μᾶλλον εἰς τὸ ἀγαθὸν προκόπτωσιν.

Γ'.

τιέ. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Γραφῇ γ'. ἔδεν ἀνάξιον Θεῷ, πάντα δὲ ἀφορεῖ εἰς τὸ τὸν Θεὸν ποιητὴν ἀποδείξαι· ἡ Ἑρμηνεία πανταχῶς ἀπλή, μετ' ἄκρας ὁμῶς ἐμφάσεως· ἡ τῆς Ἰσορίας σειρὰ πάσης ἄλλης ἀκριβεστέρα· αἱ περὶ τῶν μεγίστων προφητεῖαι ἀληθέστατοι, βίαι παραγγέλματα ἀγιώτατα, καὶ ἐπιχειρήμασιν ἐρεϊδόμενα ἔτις ἐπισήμοις, ὥς τὴν καρδίαν συντρίβειν, καὶ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν καθ' ἑκάστην δεικνύναι (1).

(1) Τὴν Ἑρμηνείαν ὡς ἀπληστάτην καὶ αὐτοὶ οἱ Ἑβ-

τις. Ἐπὶ πᾶσι δὲ δ'. καὶ ἀρχαιοτάτῃ αὕτῃ ἢ δ'. καὶ ε'.
Γραφή· πρώτη γὰρ Ἀποκάλυψις ἐν τῷ Παραδείσῳ
ἐγένετο, καὶ διὰ πάντων τῶν αἰώνων σοφώτατα κατὰ
συνέχειαν προϊῶσα ἕως ἢ τοῖς ἰδίαις εὐρύθμοις ὅροις
Ἀπόλυτος ἐγένετο Κανὼν· αὕτῃ ἐ. ἐν πάσαις τῶν
τυράννων ταῖς μανίαις καὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Χριστι-
ανῶν ταῖς σφαγαῖς ἐπηρεαδιῶσα διὰ παντὸς σώζεται,
ἐδέετο τῷ ὅλῳ σώματι αὐτῆς ἐν τοσαύτῃ τύχῃ φα-
ρὰ ἐξέλιπε (1).

νικοὶ ἐθαύμασαν. Διονύσιος. Λογγ. „Ταύτῃ καὶ ὁ τῶν Ἰου-
δαίων θεομωχίας, ἔχ' ὁ τυχὼν ἀνὴρ, ἐπειδὴ τὴν τῇ
θεῖαν δυνάμιν κατὰ τὴν ἀρίστην ἐγνωρίσας, κατέφευγεν εὐ-
θύς ἐν τῇ εἰσβολῇ γραφῆς τῶν νόμων· εἶπεν ὁ θεός,
„φῆσὶ· τί; γενέσθω ὥς, καὶ ἐγένετο· γενέσθω γῆ, καὶ
ἐγένετο. Δυνατὸν δὲ τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἀμφισβητή-
σεις ἀνακύψαι χρονολογικάς, Γεωγραφικάς, καὶ τὰ πα-
ραπλήσια· ἀλλὰ τοιαῦτα καὶ ἐν ἄλλαις ἀληθεστάταις
ἱστορίαις ἀνακύπτουσιν· ὅτι δὲ αὗται ἐκκαλύπτουσιν τὸ θεῖον
πρεσβεύειν ἐν τῷ κατὰ τὴν Γραφὴν ἐφθήμεν ἄλλαχ' ἢ
ἀποδοδειχότες. (Λογικ. §. 45.).

(1) Ἀναφέρονται ἐν τῇ Γραφῇ Βίβλοι τινὲς οἷον
τὰ τῇ Κυρίᾳ παιδικά, ἢ πρὸς Λαοδικεῖς ἐπιστολὴ καὶ
ἄλλ' ἅττα τοιαῦτα· εἰσάγονται γεμῆντιν ἐκ τῆς Ἀρά-
βης καὶ τῆς Ἐπιμενίδους τῶν ποιητῶν· ἐδ' ἔπεται τῷ Κα-
νόνι πάντα ἐφαρμόζειν, τὰ εἴτε ὑπὸ τῶν ἱερῶν Συγ-
γραφέων ἐπιλεγόμενα, εἴτε ὑπὸ τῶν θεοπνευστῶν ἀν-
δρῶν συγγραφέντα· τίς γὰρ ἂν ἐνδοιάσειεν, ὡς ὁ Παῦ-
λος παρὰ τὰς θείας ἐκείνας ἐπιστολάς, καὶ ἄλλας ἰδιαι-
τέρας ἔγραψε; τίς ἀμφιγνοήσειεν ὡς τῆς αὐτῆς καὶ πάν-
τες οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ λοιποὶ Ἀποστολικοὶ ἄνδρες ἐ-
ποίησαν; ἔγωγε γεμῆντιν ἡ θεία πρόνοια ἔταξεν, ὥστε μό-
νας ἄς σήμερον ἀναγινώσκωμεν Κανονικάς σώζεσθαι, ὡς
αὐτὰς τῷ θεῷ τέλει καὶ σκοπῷ ἐξαρκέσας,

ὅθεν αὕτη
μόνη Δεία
Α'ποκάλυ-
ψις.

ἡ διὰ ταῦ-
τα ταύτη
δεῖ συμβε-
λεύεσθαι.

τις'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἅπαντες οἱ τῆς Δείας Α'πο-
καλύψεως χαρακτῆρες τῇ Γερᾷ Γραφῇ μόνη ἐφαρμό-
ζουσιν, αὕτη μόνη ἡ τῷ ὀνόματος τέτε ἀξία (1).

τιή. Ταύτη τοιγαρὲν συμβελευόμενος ὁ τὴν ἁ-
κραν ἐκείνην πνέων εὐδαιμονίαν ἀναμφίλεκτον, ὡς τῷ
καλλίστῳ τέτε τέλει τεύχεται μακαρίως· εἴη δὲ τῷ
ἡμετέρῳ τῷδε Συγγράμματος τῶτον ἀπενέγκασθαι ἡ-
μᾶς τὸν καρπὸν· εἰ γὰρ ὅπερ ἀνωτέρω (ς. θ'). ἐκ
τῶν Στρωματ. βιβλ. α. κεφ. α. σελ. 282. Κλή-
μεντος Ἀλεξανδρείως παρηγάγομεν, γένοιτο, προ-
παρασκευάζειν τὴν φιλοσοφίαν, προσδοκᾶσαν τὸν
ὑπὸ Χριστῷ τελειούμενον.

ΠΑΝΤΑ ΚΑΛΩΣ ΕΣΤΑΙ.

(1) Τοῖς ἔχουσιν ἡκολοθήσαμεν Οὐϊνκεντίε Πλακ-
κία, ὅς ἐν βίβλῳ τῇ περὶ τῆ πρωτίτης καρπῆ τῆς Ἡ' δι-
κῆς φιλοσοφίας, ἡ Γ' ἰωάν. Φραγκ. Βεδδ. ὅς πρὸς τῷ τέ-
λει τῆς ἡ' δικῆς φιλοσοφίας, τὸν τρόπον Δείαν εἶναι τὴν
ἱερὰν Γραφὴν ἐκ τῶν Ἡ' δικῶν ἀρχῶν ἀποδεικνύουσι.

Ο Πραγματιώδης Ε'λεγχος.

Α.

Α'γαθὸν τί;	δ. ρμβ
Ἦ'τοι Φυσικόν, ἢ Ἠ'θικόν	αὐτ.
Α'ληθές, ἢ Φαινόμενον	ρμγ
Τὸ Α'ληθές ἅμα ἔ' Τίμιον, ἔ' Ἠ'δύ,	
ἔ' Χρήσιμον	ςς
Α'πόλυτον, ἢ Σχετικόν	ρμδ
Ε'νεργητικόν, ἢ Παθητικόν	ρμε. ρνβ
Στερητικόν, ἢ Θετικόν	ρμς
Τακτικόν, ἢ Ε'κτακτον	ρμζ
Σωματικόν ἔ' Ψυχικόν	ρμη
Τὸ Ψυχικόν κρείττον τῷ Σωματικῷ	ρν
Ε'ξοχον τὸ ἀμφοτέρω συντηρεῖν	αὐτ.
Α'κρον τί;	ρξβ
Τέτο διώκομεν ἅπαντες	ρξγ
Ε'νι τέττε τυχεῖν ἅπαντας	αὐτ.
Τὴν θ'ελήσιν τελειοῖ	ρξε
Αἰώνιον ὀφείλει εἶναι	ρξζ
Διαφωνία φιλοσόφων περὶ τῷ ἄκρῳ	
ἀγαθῷ	ρξδ. ρογ
Οὐχ ὑπάρχει ἐν τῷ Σώματι	ρϕε

Αγάπῃ τὸν Θεὸν τί;	σβ
Αγάπῃ τί;	λζ
Ταύτης σημεῖα	ρδ
Διὰ ταύτης πρὸς τὸν Θεὸν φερόμε-	
θα, ἐν ᾗ ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία.	ρη
Κατ' Ἀρέσκειαν καὶ κατ' Ἐπιθυμίαν	
τί;	ρηδ
Ἀντιρρήσεις περὶ ταύτης τῆς δια-	
κρίσεως	αὐτ.
Κατ' Εὐπέθειαν, Φιλίαν, Εὐνοίαν τί;	σ
Κατ' Ὑποταγὴν, ἢ Εὐπέθειαν	σβ
Ἀγροικία τί;	σλζ
Ἀγωνία τί;	λδ
Ἀδιάφορα τίνα;	ρη
Ἀδολεχία τί;	σλζ
Ἀθλιότητων αἰτία	σξά. σξγ
Αἰδῶς τί;	σλζ
Αἷμα ἐκ πόων μερῶν συνίσταται	μδ
Τέτε Ἀποτέλεσμα	να
Αἱματωδῶν Κρᾶσις ὅρα ἐν τῷ	Κρᾶσις.
Χαρακτὴρ	με
Σημεῖα Φυσιογνωμονικὰ	ρκ
Αἱματωδοχολερικοὶ τίνες;	ρξγ
Αἰσθήσεις τί;	κε
Πόσαι;	κς
Ἀλήθεια ἥτοι Βεβαία, ἢ Πιθανή	ρζ. ρη. ριγ.
Ἀλκορᾶνον Θετον τὴν ἄλλως τοῖς Μωαμεθανοῖς	
κρίνεται	τια
Ἄμμιλλα πόθεν ἀναφύεται;	μβ
Ἀναισχυντία τί;	σλζ

Ανάμνησις τί;	κβ
Ανθρωπος ἔ Ψυχῇ ἔ Σώματι κεκόσμηται .	ι. ια
Τίνες Ἀγαθοί, ἔ τίνες Πονηροί .	ρνθ
Ἀπανθρωπία τί;	ρις
Ἀπεγνωσμένος ἔξ ὄψεως τὴν μανίαν δείκνυσι.	ριβ
Ἀπόγνωσις τί;	λθ
Ἀποκάλυψις τί;	τυ
Ταύτης τὸ ἀναγκαῖον .	τδ
Ὁ Θεὸς ἠθέλησε πᾶσι ταύτην γνω-	
οῦναι .	αὐτ. τε
Ὁφείλει εἶναι θεία .	τβ. τη
Ἡ διδάσκεισα, ὃ ἔ ὁ λόγος, ἔ θεία.	τς
Δείκνυσιν ἀποχρῶντα μέσα τῇ τῇ	
θεία δικαιοσύνη τὸ ἱκανὸν ποιεῖν.	τς
Ὁφείλει εἶναι ἀρχαιοτάτη .	τθ
Καὶ ἀμετάβλητος .	αὐτ.
Μία ἐστὶν ἡ Ἀληθεία .	τδ
Ἀρετὴ ἔκ ἐστὶν ἔμφυτος .	οα
Τί;	σις
Ἀεὶ τῇ σπεδῇ τῇ ζητεῖν ἐν θεῷ συ-	
νημμένη .	σιη
Συνίσταται καθ' ἑξιν .	σιθ
Οὐδέποτε' ἐκ προθέσεως ἀντίσταται	
θεία θελήσει .	αὐτ.
Πᾶσαι ἀλληλεχόμεναι .	σι
Μία μόνον ἐστὶ .	αὐτ.
Συνίσταται πρὸς διόρθωσιν τῆς ψυχῆς.	σκα
Πῶς διαφέρει τῇ δικαίως πολιτεύε-	
σθαι .	αὐτ. σημ.
Ταύτης γνώμων ἡ θεία θέλησις .	σκβ

Φυλάττει τὴν μεσότητά	σκγ
Καταγίνεται περὶ διάφορα ὑποκείμε- να, ὅθεν ἔξ διαφόρων κλήσεις ἐπιδέχεται	σκς
Ἔστι θεία χάρις	σση. Σημ.
Ἀπολύτως ἀγαθὴ	ρνζ
Εἰ ἄκρον ἀγαθὸν	ρογ
Ἀσέβεια τί;	σκη
Ἀσεϊότης τί;	σλζ
Ἀνθάδεια τί;	λθ
Αὐτάρκεια ἢ Ἐγκράτεια τί;	σλα

B.

Βάδισμα ἐμφαίνει τὰς Κράσεις	ρκα
Ποῶν ἐμφαίνει τὴν γελοιώδη Φιλο- τιμίαν	ρκβ
Τὴν Θρασονικὴν	αὐτ.
Στρατιωτικὴν	αὐτ.
Φαρισαϊκὴν	αὐτ.
Τὴν Ἀφροδισίαν Ἡδονὴν	ρκγ
Φιλικὴν	αὐτ.
Βακχικὴν	αὐτ.
Τὴν Πλεονεξίαν	ρκδ

Γ.

Γινῶναι τινὰ ἑαυτὸν δυσχερὲς	σνη
Οὐκ ἐπίσης τὸ Σῶμα	σνθ
Γραφὴ Γερά τί;	τιγ
Τί περιέχει;	τιδ

Ἀρχαιοτάτη	τις
ἔξ Ἀσινῆς	αὐτ.

Δ.

Δειλὸς τί;	ριβ
Διάνοια τί;	ιε
Ταύτης τὴν γνῶσιν ὅπως πραγμα- τευτέον;	σνζ
Παρά πᾶσιν ἡ αὐτὴ	ιζ
Δικαιοσύνη ὡς ἀρετὴ ἐκλειφθεῖσα τί; . . .	σκζ
Ἡ ταύτη ἀντικειμένη Κακία . . .	σκθ

Ε.

Εὐκρατεία τί;	σλδ
Εὐνῶν ὅλων διάφοροι Κράσεις	ξε
Εἰρωνία τί;	μα
Εὐλημοσύνη θεῶ τί;	σα
Εὐλπὶς τί;	λη
Εὐπιείκεια τί;	σλζ. σλη
Εὐπιθυμία τί;	λη
Εὐπισίμη τότε ἀγαθὸν	ρνε
Τίς ἡ πρώτη πρὸς ταύτην ὁδὸς . . .	σν
Εὐρεθίσματα πρὸς τὴν ἀληθεῖ εὐδαιμονίαν .	σξε
Εὐρμηνείας ἀπο κρίνονται τῶν συγγραφότων αἱ κλίσεις	ρκζ. Σημ.
Φιλότιμοι ἔξ Χολερικοὶ	ρκη
Αἱματώδεις ἔξ Φιλήδονοι	ρκθ
Μελαγχολικοὶ	αὐτ.
Πρὸς τὴν Ἀνθηρὰν ὑποία Κράσις ζη- τεῖται;	ρλα

Εὐδαιμονία τί;	ρλη
Εὐθυμία τί;	σζ. — σκ
Ταύτης αἰτία ἔξ ἀποτελέσματα. σδ. — σις	
Εὐκίνησία Σώματος πότε ἀγαθόν . . .	ρνε
Εὐνοία τί;	μα
Εὐσέβεια τί;	σκζ
Ἡ ταύτη ἀντικειμένη Κακία . .	σκη
Εὐφροία τί;	κβ
Εὐτολμία . . .	λδ

Z.

Ζηλοτυπία πόθεν :	μβ
Ταύτης Χαρακτῆρες . . .	ριζ
Ζωὴ ἄριστον ἀγαθόν . . .	ρνη
Ἡ φυτική διαρκεῖ γενομένης τῆς κυ-	
κλοφορίας τῆ αἵματος . . .	με
Ἡ Αἰσθητικὴ τί; ἔξ αὐτῆς λόγος. μζ. μη	

H.

Ἡδονὴ πόθεν ἀναφύεται; . . .	μ
Τί; . . .	πα
Ποσαπλῆ; . . .	αὐτ.
Ἡδονικῶν χαρακτῆρ . . .	πβ. πς
Αὐτῶν σημεῖα . . .	ριγ
Ἡδὴ τί; . . .	ξδ
Τὰ ψυχικὰ ἔπονται τῇ τῷ Σώματος	
Κράσει . . .	νε. νς.
Τὰ ἀγαθὰ τὴν Ἀρετὴν, τὰ δὲ φαῦ-	
λα τὴν Κακίαν συνισῶσι . . .	ε

Ἡθικά ὑπάρχοντα ἀποδείξει	γ
Ἡθική τί;	β

Ἡτοι Δογματική, Παραινετική, Πα-
ραδειγματική, ἡ Χαρακτηρι-
στική δ. & Σημ.

Διαφέρει τῷ Φυσικῷ Νόμῳ ε

Τῆς Πολιτικῆς & Οἰκονομικῆς ζ

Ταύτης χρησιμωτάτη Μέθοδος η

Τίνι Μεθόδῳ αὐτῇ ἐχρησάντο οἱ Ἀρ-
χαῖοι & Νεώτεροι αὐτ. Σημ.

Ταύτης τὸ Χρήσιμον θ

Θ.

Θάνατος τί ποιεῖ τοῖς Πονηροῖς; ρς

Πότε κακόν; ρνγ

Ὁ ἐκέσιος ἐδέετο' ἀγαθός. αὐτ. Σημ.

Καθ' αὐτὸν ἐκ ἑσιν ἀδιάφορος ρνδ

Θανὼν ὁ φαῦλος τί αἰσθάνεται; ρς. Σημ.

Θαρρῆν τῷ Θεῷ τί; σβ

Θάρρος τί; λθ

Θέλῃσις ἔστι τῷ ὄντι κη

Εὐλευτέρα κθ

Ταύτης ἐνέργειαι λ

Ταύτης ἡ γνῶσις πῶς γίγνεται; σνε. σνε

Τοῖς Πάθεσι μᾶλλον ἢ τῷ Λόγῳ δε-

λεύει σπδ

Θεός ἐστιν Ἀγαθὸν ἀπόλυτον ρπζ

Ἀκρον αὐτ. ρπα. ριδ

Ὅπερ ἀποδείκνυται ροε. ρπα

Ὁ γὰρ ἀπλῆν αὐτ. ρπβ

X

Αἰώνιον ἔ ἀνεξάρτητον	αὐτ. ρπδ
Ἀπειρον, Ἀπερίγραφτον κ.τ.λ. . .	αὐτ.
Σοφώτατον, Λογικόν, Ὑπέρσοφον,	
Πάνσοφον, Αὐτεξέσιον, Παντο-	
δύναμον	αὐτ. ρπε
Δίκαιον, Ἀληθεῖς	αὐτ. ρπς
Οὐ πάντες δύνανται τυχεῖν . . .	αὐτ. ρπθ
Τὴν θέλῃσιν δύναται τελαιεῖν .	αὐτ. ρμα
Οὐδὲν αὐτῷ ὑπέρτερον	αὐτ. ρμβ
Ἀνθρώπῳ ἀγαθὸν ἄριστον . . .	ρπη
Εὔνται τῷ ἡμετέρῳ νῷ	αὐτ. ρμς
Ὁ δεσμός ἐτος ἐκ ἐν τῇ γνῶσει τῆς	
ἀληθείας	ρμς. Σημ.
Ἀλλ' ἐν τῇ θελήσει ζητητέος . .	ρμς

I.

Γιδεῶν Εἰμφύτων πλάσμα	κδ
Γιδεῶν συνάφεια τί;	κβ. Σημ.

K.

Κακία τί;	οβ
Τρεῖς Ἀρχικαὶ	οδ
Αὐτῶν αἰτία	ηδ
Διαφόρως μίγνυνται	ηε
Χαλεπῶς γινώσκονται αὐτῶν οἱ χα-	
ρακτῆρες	αὐτ.
Οἱ ταύταις προσκείμενοι ἀθλιώτατοι.	ηη. ρα
Καὶ τίς τέτε αἰτία	ηθ. ρ. ρα
Ἐξ αὐτῶν αἱ ἀθλιότητες	ρδ

Εἰσὶν αἰτίαι τῶν κακῶν	ρξβ
Εἴ αὐταῖς μάχονται	σξζ
Κακὸν ἀποδιῶκον μείζον Κακὸν ἐστὶν ἀγαθὸν . .	ρνβ
Δυσοῖν τὸ μὴ χεῖρον αἰρετὸν	αῖτ.
Καρτερία τί;	σλδ
Ἡ ταύτη ἀντικειμένη Κακία	αῖτ.
Κατάσασσις ἡμετέρα ἀδλιωτάτη	σξ
Ὅπως ἂν γνωσθῇ	σξζ. σογ
Κλίσεις ὅπως νικῶνται	σπη. σθα
Οὐ νικῶμεν ἀναχωρῶντες εἰς ἔρημον. σιβ	
Τῆς αὐτῶν ἀδλιότητος καὶ ματαιότη-	
τος ἀναμνησέον	σηγ
Τὴν πρὸς αὐτὰς μάχην συνεχῶς ἐπα-	
ναληπτέον	σγδ
Κολακεία τί;	σλζ
Κοσμιότης τί;	σλγ
Κακία ἡ ταύτη ἀντικειμένη	αῖτ.
Κεφότης ἡ ἐντέλεια τί;	σλη
Κρᾶσις τί;	να
Χολερικῶν τί;	νβ
Μελαγχολικῶν τί;	νγ
Αἱματωδῶν τί;	νδ
Φλεγματικῶν τί;	νε
Οὐδεὶς μίαν καὶ ταύτην μόνην ἔχει . .	ξβ
Μία κρατεῖ	αῖτ.
Συμμεταβάλλονται ταῖς ἡλικίαις . .	ξδ
Τύτων ἀποτελέσματα	ξε
Κρίσις τί;	κβ

Α.

Λαιμαργία τί;	μ. Σημ.
Λόγος τί;	ρκς
Εν αὐτῷ θεωρεῖται εἶδος εἴτ' ἐν ἐρ-	
μηνεία	ρκς
Καὶ ὕλη	ρλβ. ρλγ
Λύπη τί;	λη

Μ.

Μάχη τῆ λόγε μετὰ τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς	σπη
Τῶν ἡδονῶν	αὐτ. σπδ
Τῶν Φαντασίας	αὐτ. σπε
Τῶν Παθῶν ἀρχομένων ἐ ῥωννυμέ-	
νων	αὐτ. σπς. σπς
Τῶν Κακιῶν ἐ Κλίσεων	αὐτ. σπη
Μεγαλοπρέπεια τί;	σλα
Μετριότης τί;	σλη
Μέθοδος διδάσκειν τὴν Δογματικὴν, Παραινε-	
τικὴν, Χαρακτηριστικὴν	δ
Μελαγχολικῶν Κράσις ἴδε	Κράσις.
Χαρακτήρ	ξ
Σημεῖα φυσιογνωμονικὰ	ρκ
Μελαγχολικοὶ τίνες;	ξγ
Αἱματώδεις	αὐτ.
Μετάνοια τί;	λη
Μισανθρωπία τί;	σλη
Μῖσος τί;	λς
Αὐτῇ σημεῖα	ρι

Μνήμη τί;	κβ
Μυθολογική τί;	σλγ

N.

Νόσες σωματικές ῥᾶον αἰδοῦμεθα, ἢ τὰς ψυ- χικὰς	σξδ
Τὰς μὲν ἀποδέσσει σπευδόμεν, τὰς δὲ ἐκ ἐπίσης	αὐτ.

O.

Ὁργὴ ἐλαύνει τὰς Φιλοτίμους	νη
Ὁργισμένων σημεῖα	ριδ
Ὁρεῖς τί;	λα

Π.

Πάθη τί;	λβ
Τέτων βαθμοὶ	λγ
Ἀπὸ τῆ κακῆ φέρει εἰς τὰγαθόν	λδ
Τέτων αἰτία	λε
Καθ' αὐτὰ κακὰ ἐκ εἰσὶν ἐδ' ἐκριζωτέα	λς
Τὰ αὐτῶν σημεῖα εὐδηλα	ρη
Παραγγέλματα φιλοσοφικὰ ἐκ ἀποχρῶντα πρὸς αἰώνιαν εὐδαιμονίαν	σιθ. τα
Περίεργεια τί;	σλζ
Πλεονεξία πόθεν;	μ
Τί;	πς
Ποσαπλῆ;	αὐτ.
Πάντων ἀτοπωτάτη	υγ

Πλεονέκτης τίς ἐ χαρακτήρ αὐτῆ πη ιβ
 Πράξεις κατ' Αἵρεσιν ἐ κατ' Εὔπισταγὴν λ

P.

Ρώμη τί; σλδ

Σ.

Σειμνότης τί; σλη

Σκληρότης περιττή τί; σλη

Συγγραφῆς Ἀρχικά γένη σμz

Συγχαίρειν τί; μα

Συμπάθεια τί; αὐτ.

Συνεῖδησις τί; ιη

Ἡ τοι Ἡ γυμνή, ἡ Εὔπομένη ιθ

Ἡ Ὀρδή, ἡ Πιδανή, Ἀμφίβολος,

ἐ Ἀμφισβητήσιμος κ

Ἡ Ὀρδή, Ἡ μαρτημένη κα

Ἡ Ἀγαθή, ἡ Κακή αὐτ.

Συνήθεια μετὰ τῶν σπεδαίων πολὺ χρήσιμος. σοθ

Σχήματος ἐκ παθῶν σημεῖα ρη

Σῶμα ὑσιώδες μέρος τῆ ἀνθρώπου ια

Οὐκ ἔστιν εἰρκτή τῆς ψυχῆς. ια. ἐ Σημ.

Οὐ νοεῖ ιβ

Ὁργάνε δίκην αὐτῷ χρῆται ἡ ψυχὴ. μδ

Ἦν αὐτῇ ἡ ψυχὴ διαφόρως παθαί-

νεται αὐτ.

Συνίσταται ἐξ ὑγρῶν ἐ σερειῶν μερῶν. με

Σωφροσύνη τί; σκz

Ἡ ταύτη ἀντικειμένη Κακία σλ

Τ.

Ταλμὲδ Ἰδαίων μυθολογίας περιέχει . . . τιγ
 Τέχνηι πότε ἀγαθόν; . . . ρνε

Υ.

Υἱοὶ πότε ἀγαθόν; . . . ρνε
 Υἱοὶ πότε τίς; . . . σλζ
 Αὐτῆς ἀποτελεσμα . . . σλε

Φ.

Φαντασίαν διορθῶν μέθοδος . . . σπε. σπζ
 Διαφόρως ὀνομάζεται . . . αὐτ. ιγ
 Διάφορος παρὰ πᾶσι . . . ιζ
 Ταύτης νόσοι . . . κζ
 Φθόνος τίς; . . . μα
 Βασανίζει τὸς Πλεονέκτας . . . ξς
 Φιλαλήθεια τίς; . . . σλζ
 Φιλία ἀληθείας τίς; . . . συμβ. σμγ
 Φιλοκαλία τίς; . . . σλε
 Η' τὴ Φυσικὴ Νόμος, ἡ Πολιτι-
 κή . . . αὐτ. εἰ σλε
 Ταύτης εἶδη ἢ ἀρεταὶ . . . αὐτ. εἰ σλζ
 Κακίαι ἀντικείμεναι . . . αὐτ.
 Φιλοσοφία Πρακτικὴ καταγίνεται περὶ τὴν
 γνῶσιν τὴ ἀγαθῆ . . . α
 Κάμπτει τὴν δέλησιν διώκειν τὰ-
 γαθόν . . . δ
 Φιλότιμος τίς; εἰ χαρακτήρ αὐτῆ . . . ος. π

Σημεῖα	ρη
Φλεγματικῶν Κρᾶσις	Κρᾶσις.
Χαρακτήρ	Ξα
Σημεῖα Φυσιογνωμονικὰ	ρκ
Φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν τί;	σβ
Φόβος τί;	λη
Φρόνησις κακῶς ἀρετὴ νομίζεται	ση
Φυσιογνωμονικὰ σημεῖα ἀπὸ τῶν σχημάτων λαμβανόμενα εἰ ἀληθῆ	ρκε

X.

Χαρὰ τί;	λη
Ταύτης σημεῖον	ρια
Χάρις Θεῷ τί;	σα
Χολερικῶν Κρᾶσις	Κρᾶσις.
Χαρακτήρ	νη. Ξδ
Τέτων σημεῖα φυσιογνωμονικὰ	ρκ
Χολεριχαιματώδεις τίνες;	Ξγ
Χολερικομελαγχολικοὶ τίνες;	αὐτ.
Χρησμοὶ ἐκ ἁξιοὶ καλεῖσθαι θεία Ἀποκάλυψις. τι Ἀλλὰ πρόδηλος ἀπάτη	αὐτ.
Χροιά ἐμφαίνει τὰ πάθη	ρη

Ψ.

Ψεῦδος τί;	σλξ
Ψυχὴ ἀνδρώπα ἐσιώδες μέρος	ιβ
Ἀὔλος ἔς ἔτω Πνεῦμα	αὐτ.
Ἀφθαρτος ἔς Ἀθάνατος	ιγ
Τὰς ἰδίας ἀντιλήψεις συνειδῆα	αὐτ.

Ταύτης ἐσχὴ ιδ

Περὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς μάλισα

σπεδασέον αὐτ.

Ταύτης δυνάμεις : ιε. ις

Πρὸς ἀλλήλας ἐκ ἀμφισβητήσι . σπγ

Ταύτην γινώσκομεν ἥτοι κατὰ Σύγ-

κρισιν, ἢ Ἀπολύτως . . . σιβ

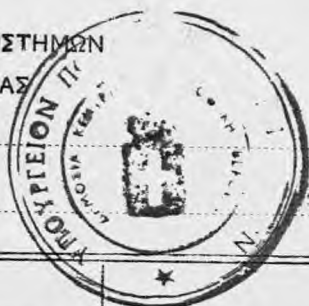
Παροραμάτων τῆ τύπε διόρθωσις.

Σελ. 7. σίχ. 5. ἐκ τῶν Πλάξ. γράφει ἐκ τῶν Πράξ.
Σελ. 14 σίχ. 8. Πυθαγόρα, Γρ. Πυθαγόρα. Σελ.
119 σίχ. 13 ἐρεϊδομένη, Γρ. ἐρεϊδομένη. Σελ. 169
σίχ. 6. Συλλισμὲς Γρ. Συλλογισμὲς. Σελ. 192 σίχ. 2
Ἀ"λεγχος Γρ. Ε"λεγχος. Σελ. 241 σίχ. 14 Κικένω
Γρ. Κικέρων. Σελ. 243 σίχ. 4 ἀπειργάζεσθαι Γρ. ἀπερ-
γάζεσθαι. Σελ. 252 σίχ. 16 ταῖς κακίας Γρ. ταῖς κακίαις

Ἐν τοῖς σχολίοις.

Σελ. 4 σίχ. 2 ἐπιχειρήμασιν Γρ. ἐπιχειρήμασι. Σελ. 57
σίχ. 6. Ἐτραίων Γρ. Ἐβραίων. Σελ. 95 σίχ. 17 οἱ Μαθη-
ματικοὶ Γρ. οἱ Μαθηματικοί. Σελ. 101 σίχ. 4 τῆς ψυχῆς
Γρ. τῆς ψυχῆς. Σελ. 104 σίχ. 18 τὸ σῶτα Γρ. τὸ σῶμα
Σελ. 109 σίχ. 14 τὸ βλέφος Γρ. βλέφος. Σελ. 113 σίχ.
21 ἐν σῶ σώματι Γρ. ἐν τῷ σώματι. Σελ. 125 σίχ. 2
τῆς Σελήνης Γρ. ἡ τῆς Σελήνης. Σελ. 126 σίχ. 2 ἀμετα-
νόηται Γρ. ἀμετανόητοι. Σελ. 129 σίχ. 3 ἡδυνήθη, ἡδυ-
νήθη. Σελ. 137 σίχ. 6 τὰς χάσεις Γρ. τὰς χάσεις. Σελ.
152 σίχ. 11 τῶν πλάξ Γρ. τῶν πράξ. Σελ. 159 σίχ. 2
πανθάνεσθαι Γρ. πυνθάνεσθαι. Σελ. 223 σίχ. 6 ἡφοίνικα
Γρ. ἡ φοίνικα. Σελ. 274 σίχ. 8 οἰώζει Γρ. εἰώζει. Σελ.
287 σίχ. 11 βλάβην Γρ. βλάβην. Σελ. 305 σίχ. 2 ἐπε-
φάλετο Γρ. ἐπιβάλετο * ἢ 3 φιλοσόβνας, φιλοσοφίας.
4 ἐκδεδομένη, ἐκδεδομένη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροιάς

[illegible]

100

ΣΤ

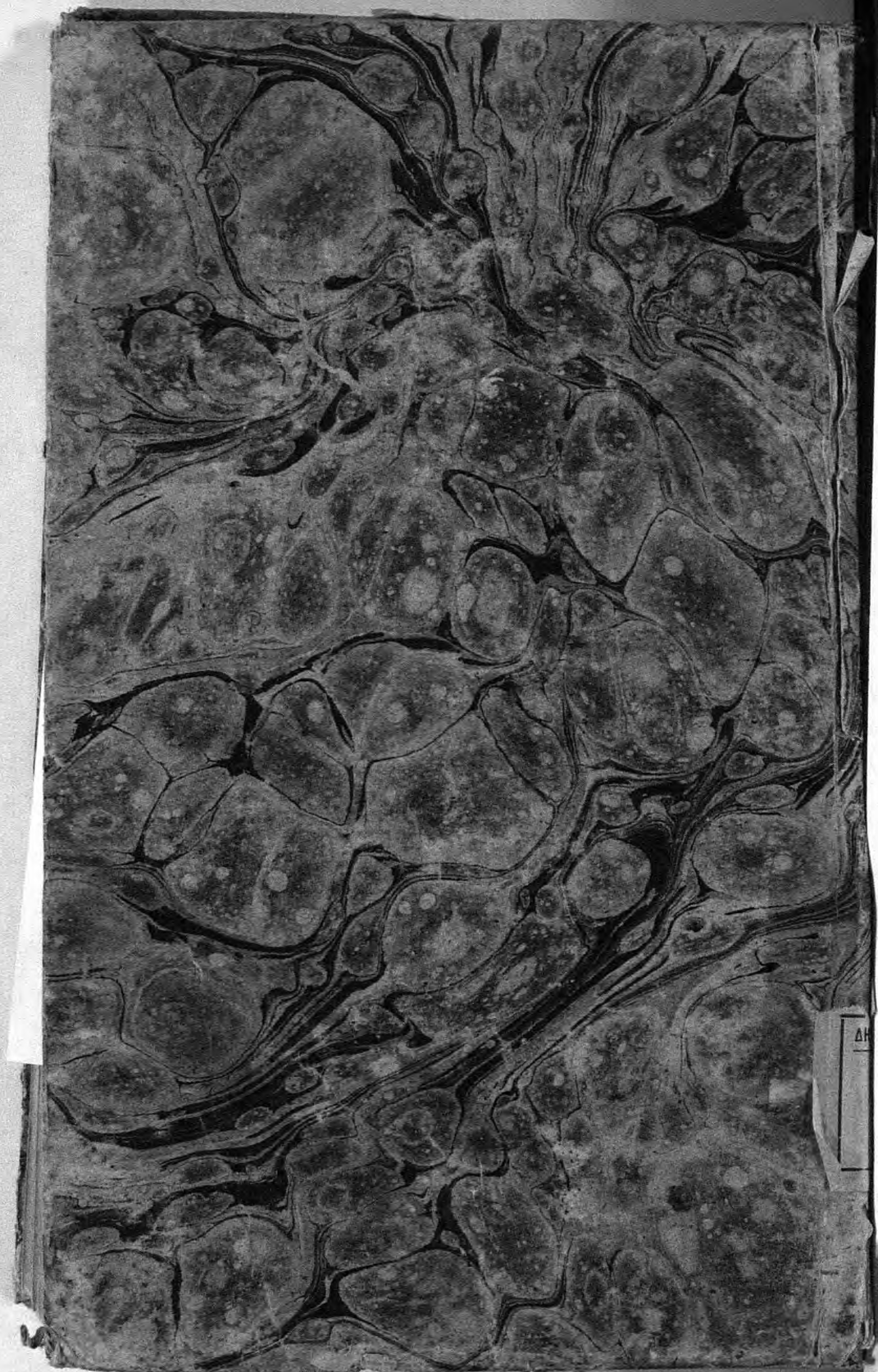
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ἀριθ. χρ. 1426

Ἡμερομηνία
ἐπιστροφῆς

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας